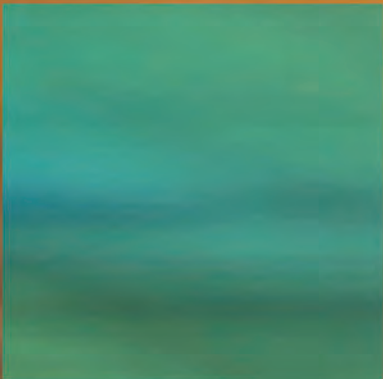

2008 INFORME

sobre a situación sociolaboral de Galicia

XUNTA DE GALICIA

2008 INFORME

sobre a situación sociolaboral de Galicia

CONSELLO GALEGO
DE RELACIÓNS LABORAIS

Edita

CONSELLO GALEGO DE RELACIÓNS LABORAIS

R/ Algalia de Abaixo, 24

Tel.: 981 541 601 ■ Fax: 981 541 610

15704 Santiago de Compostela

Realiza: DIFUX, S.L.

ISSN: 1135-6626

Depósito legal: VG-525-1994

Este informe pode consultarse tamén no sitio web do Consello:
<http://cgrl.xunta.es>

CERTIFICACIÓN

María Luisa Peña Cebreiro,

secretaria do Consello Galego de
Relacións Laborais

CERTIFICA

Que no Pleno Ordinario celebrado polo Consello Galego de Relacións Laborais o vinte e catro de novembro de dous mil nove acordouse a publicación do Informe sobre a Situación Sociolaboral da Comunidade Autónoma Galega en 2008, elaborado por encargo do Consello Galego de Relacións Laborais.

PRESENTACIÓN

Sempre resulta grato presentar o Informe da Situación Sociolaboral da Comunidade autónoma galega, dando fiel cumprimento ao mandato establecido na Lei reguladora do Consello Galego de Relacións Laborais.

Nos tempos actuais, as novas económicas constitúen un elemento esencial da información diaria que recibe a cidadanía. O interese pola economía, medrou dun xeito paralelo a como o facía a crise económica, e o certo é que as novidades nesta materia sucedense a un ritmo vertixinoso.

Indudablemente, 2008 foi un ano malo para a economía galega, e así se reflicte no contido deste informe. Aínda que houbo crecemento económico, este foi moi inferior que en anos anteriores, e datos de gran transcendencia como a creación de sociedades, a creación de emprego ou o paro rexistrado, amosan rexistros negativos.

Sen entrar en valoracións de índole subxectiva, o presente informe pretende amosar a realidade socioeconómica galega no ano 2008, facendo unha recopilación de datos, variables e análises sen comparativa en Galicia pola súa extensión.

Aprobado o mesmo polo pleno do Consello, este valorou dun xeito mui positivo o traballo feito pola equipa de autores. Todos eles levan anos colaborando co Consello na elaboración deste informe, e forman parte do organismo pola súa seriedade e rigor, e pola súa sensibilidade á hora de recoller indicacións e suxestións que lles fan chegar os membros do pleno. Quede constancia por tanto do noso agradecemento.

É o desexo de quen compoñemos o Consello Galego de Relacións Laborais, que este informe teña unha utilidade pública, e desde o estudo e a constatación da realidade obxectiva contribúa a trazar medidas e a adoptar acordos que permitan millorar a realidade de Galicia e de todas as galegas e galegos.

Outubro de 2009

Demetrio Fernández López

Presidente do Consello Galego
de Relacións Laborais.

2008 INFORME

sobre a situación sociolaboral de Galicia

COORDINACIÓN TÉCNICA E INFORMÁTICA

Eva María Camino Fernández

Funcionaria do Consello Galego
de Relacións Laborais

Autores

Carlos Domenech de Aspe

Inspector de Traballo e Seguridade Social

Francisco Veloso Cermeño

Interventor da Seguridade Social

Francisco Carballal Lugrís

Letrado da Xunta de Galicia

Manuel Roca Cendán

Catedrático de Tecnoloxía Administrativa

Marta Puebla Vilariño

INEM

O capítulo 9, sobre a Negociación Colectiva, foi elaborado por

Carmen Cabanas Carlín,

Funcionaria do Consello Galego de Relacións Laborais

Capítulo 1

A economía galega no ano 2008

I.1. Crecemento económico: contornos internacional e estatal	19
I.2. Crecemento económico galego	21
I.2.1. Evolución do PIB e dos seus compoñentes	22
I.2.1.1. A perspectiva da demanda	23
I.2.1.2. A perspectiva da oferta	24
I.2.2. Crecemento económico galego e das outras comunidades autónomas	26
I.3. Crecemento económico e xeración do emprego.	
Produtividade do traballo	29
I.3.1. A xeración do emprego en Galicia	29
I.3.2. Produtividade no traballo.....	31
I.4. Comercio exterior	33
I.4.1. Comercio galego co estranxeiro	33
I.4.1.1. Exportacións, importacións e saldo comercial.	
Taxa de cobertura	33
I.4.1.2. Distribución por produtos do comercio exterior galego	34
I.4.1.3. Distribución xeográfica do comercio exterior galego	36
I.4.2. Saldo comercial co estranxeiro e con outras comunidades autónomas	37
I.5. Evolución dos prezos e dos salarios.....	39
I.5.1. A inflación	39
I.5.2. Os custos laborais	42

Capítulo 2

Estrutura empresarial e política industrial

2.1. Introducción	47
2.2. Estrutura e dinámica empresarial galega	48
2.3. Análise de enquisas industriais.....	57
2.3.1. Enquisa industrial de empresas	58
2.3.2. Enquisa industrial de productos	60
2.3.3. Enquisa de produción industrial	64
2.4. Expectativas empresariais	64
2.5. Enquisas do sector servizos.....	68
2.6. Investigación científica, desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I +D+i)	72
2.6.1. Introducción	72
2.6.2. Investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D).....	72
2.6.3. Innovación tecnolóxica nas empresas	76
2.7. A empresa industrial pública: a Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI)	78
2.8. Política industrial. A achega das administracións públicas	80
2.8.1. As actuacións da UE	81
2.8.2. A achega da Administración Xeral do Estado	88
2.8.3. A achega da Administración Autonómica.....	94

Capítulo 3

Economía social..... 113

Capítulo 4

Poboación e mercado de traballo

4.1. A poboación galega	113
4.1.1. Evolución da poboación.....	113
4.1.2. A poboación estranxeira	116
4.1.3. Movementos naturais de poboación.....	119
4.1.4. Movementos migratorios.....	124
4.2. Resumo das principais variables laborais.....	129
4.3. Poboación activa e taxa de actividade	130
4.4. A poboación ocupada.....	133
4.4.1. Poboación ocupada e taxa de ocupación	133
4.4.2. Distribución da poboación ocupada por sexos, provincias, grupos de idade, sectores económicos e situación profesional.....	136
4.5. Poboación desempregada e taxa de paro	140
4.6. O paro rexistrado	145
4.7. A poboación inactiva	151

Capítulo 5

A muller no mundo laboral

Introdución.....	155
5.1. A muller na poboación galega	156
5.2. Muller e actividade económica de mercado.....	161
5.2.1. Introducción	161
5.2.2. Actividade e inactividade	163

5.2.3. Emprego e desemprego.....	165
5.3. Demandas de emprego e paro rexistrado	168
5.4. Ofertas de emprego.....	175
5.5. Contratos de traballo	178
5.6. Formación.....	183
5.7. Poder e toma de decisións	187
5.8. Conciliación entre a vida laboral e familia	196
5.9. Salarios	201
5.10. Prestacións por desemprego	205
5.11. Pensións	209

Capítulo 6

Inicio da relación laboral

6.1. Inscripción de empresas e apertura de centros de traballo.....	213
6.1.1. Inscripcións de empresas	213
6.1.2. Apertura de centros de traballo	215
6.2. Afiliacións e altas na Seguridade Social	218
6.2.1. Introducción.....	218
6.2.2. A evolución a medio prazo	219
6.2.3. Análise dos nove últimos anos	220
6.2.4. Traballadores/as afiliados/as por sexo e réxime	221
6.2.5. Traballadores/as afiliados/as por tramos de idade e sexo.....	222
6.2.6. Traballadores/as afiliado/as por sector de actividade.....	223
6.2.7. Altas iniciais	225
6.2.8. Afiliacións e altas por comunidades autónomas.....	226

Capítulo 7

Contratación

7.1. Introducción.....	239
7.2. Modalidades contractuais.....	245
7.2.1. Contrato eventual por circunstancias da produción	245
7.2.2. Contrato de obra ou servizo	246
7.2.3. Contrato de interinidade.....	250
7.2.4. Contrato para a Formación	253
7.2.5. Contrato en Prácticas	257
7.2.6. Contrato de inserción	259
7.2.7. Contratos en substitución por anticipación da idade de xubilación	261
7.2.8. Contratos non contemplados anteriormente	265
7.2.9. Contratos Indefinidos Ordinarios (Bonificados e non bonificados).....	268
7.2.10. Contrato para o fomento da contratación indefinida	269
7.3. Contratación a traballadores estranxeiros.....	281
7.4. Empresas de Traballo Temporal	284

Capítulo 8

Formación ocupacional

8.1. Obxectivos do subsistema de formación profesional para o emprego	291

8.2. Regras xerais aplicables ás diversas iniciativa de formación.....	294
8.2.1. Traballadores/as e colectivos destinatarios da formación	295
8.2.2. Centros e entidades de formación	296
8.3. Formación de demanda: accións formativas das empresas e permisos Individuais de formación.....	296
8.3.1. Financiamento da formación de demanda	298
8.3.2. Participación dos/as representantes dos/as traballadores/as no deseño das accións formativas e respecto aos permisos individuais	299
8.3.3. Execución das accións formativas	300
8.4. Formación cde oferta	308
8.4.1. Planificación, programación e xestión da formación de oferta	309
8.4.2. Ofertas de formación de ámbito estatal	309
8.5. A formación na alternancia co emprego	313
8.5.1. Formación teórica dos contratos para a formación.....	313
8.5.2. Programas públicos de emprego-formación.....	314
8.6. Apoio, acompañamento e accións complementarias á formación.....	329
8.7. Estructura organizativa e de participación.....	330
8.8. A promoción da calidade da formación: mecanismos de control e seguimento.....	332

Capítulo 9

A negociación colectiva

Parte I. A negociación colectiva en Galicia	335
9.1. Metodoloxía	335
9.2. Estructura da negociación colectiva.....	336
9.3. Ámbitos de aplicación	341
9.3.1. Funcional	341
9.3.2. Territorial	342
9.3.3. Temporal.....	342
9.3.4. Persoal	344
9.3.5. Desenvolvemento da negociación	347
9.4. Réxime económico	348
9.4.1. Incremento salarial medio ponderado.....	348
9.4.2. Cláusulas de revisión salarial	352
9.4.3. Réxime de desvinculación salarial.....	362
9.4.4. Aboamento de atrasos e anticipos	364
9.4.5. Estructura salarial	365
9.5. Tempo de traballo	381
9.5.1. A xornada laboral	381
9.5.1.1. Xornada pactada	381
9.5.1.2. Regulación da xornada	384
9.5.2. Vacacións.....	388
9.5.3. Permisos	393
9.5.3.1. Ampliación dos permisos ás parellas de feito	394
9.5.3.2. Permisos por asuntos propios	394
9.5.3.3. Permisos non retribuídos	395

9.5.4. Conciliación da vida laboral e familiar	395
9.5.5. Absentismo	398
9.5.6. Horas extraordinarias	400
9.6. Outros temas obxecto de negociación	401
9.6.1. Melloras sociais	402
9.6.2. Saúde laboral	405
9.6.3. Formación profesional	412
9.6.4. Dereitos e garantías dos representantes dos traballadores/as	416
9.6.5. Contratación e emprego	419
9.6.6. Organización do traballo	443
9.6.7. Mobilidade e clasificación profesional	448
9.6.8. Cláusulas sobre discriminación e acoso	455
9.6.9. Réxime disciplinario	461
9.6.10. Cláusula sobre o idioma	462
9.6.11. Cláusula de sometemento ao AGA	463
Parte II. Convenios colectivos estatais con aplicación en Galicia	464

Capítulo 10

A sinistralidade laboral

10.1. Introducción	473
10.2. Distribución por gravidade e provincias	474
10.3. Distribución dos accidentes de traballo, en xornada de traballo, con baixa por sectores económicos	475
10.4. Distribución por actividades	477
10.5. Distribución por distintas variables	483
10.6. Exame específico dos accidentes mortais	491
10.7. Evolución da sinistralidade laboral	499
10.8. Accidentes de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidades autónomas	500
10.9. Índices de incidencia	502
10.10. Enfermidades profesionais	504

Capítulo 11

Conflitividade e medios de solución dos conflitos de traballo

11.1. Folgas	509
11.2. Conciliacións colectivas e individuais	514
11.3. Xulgados do Social	525
11.3.1. Por materias	529
11.3.2. Por provincias	530
11.3.3. Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia	531
11.6. Actuación da Inspección de Traballo e Seguridade Social	536

Capítulo 12

A regulación de emprego e o fondo de garantía salarial

12.1. Introducción	541
12.2. Regulación de emprego	542
12.3. Causas dos expedientes	543
12.4. Actividades económicas afectadas	545
12.5. Evolución experimentada	545

10.6. O Fondo de Garantía Salarial	547

Capítulo 13

Protección social

13.1. Introducción.....	559
13.2. Pensións contributivas da Seguridade Social: aspectos xerais	563
13.3. Análise dos datos sobre as pensións do sistema	579
13.3.1. Pensións de xubilación	579
13.3.2. Pensións de invalidez permanente	583
13.3.3. Pensións de viuvez	587
13.3.4. Pensións de orfandade	589
13.3.5. Pensións en favor de familiares	591
13.4. Outras prestacións	592
13.4.1. Prestacións de incapacidade temporal	592
13.4.2. Prestacións de maternidade	593
13.4.3. Prestacións por desemprego	594
13.5. Pensións de carácter non contributivo e asistencial	596

Capítulo 14

Eleccións sindicais.....	605

Anexo

Emprego e investimento público

1. Investimentos e cadro de persoal da Administración do Estado en Galicia ..	615
1.1. Investimentos da Administración do Estado	615
1.2. Cadro de persoal da Administración do Estado.....	617
2. Investimentos e cadros de persoal da Comunidade Autónoma de Galicia....	618
2.1. Investimentos da Comunidade Autónoma de Galicia previstos nas Leis de Orzamentos Xerais da C.A. de Galicia.....	618
2.2. Cadro de persoal da ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia	619
2.2.1. Cadros de persoal do Parlamento de Galicia e os seus organismos dependentes (I)	622
2.2.2. públicas e sociedades mercantis	623
2.3. Resumo dos cadros de persoal ao servizo da Administración da C.A. de Galicia	624
3. Cadro de persoal e Investimentos da Administración Local de Galicia	625
4. Investimentos e cadros de persoal das entidades públicas empresariais e sociedades mercantis estatais	625
4.1. Entes públicos	625
4.2. Entidades de Dereito Público con personalidade xurídica que axustan a súa actividade ao ordeamento xurídico privado.....	626
4.2.1. Investimentos e cadro de persoal de Ferrocarrís de Vía Estreita (Feve)	627

A ECONOMÍA GALEGA NO ANO 2008

1

1.1. Crecemento económico: contornos internacional e estatal

No primeiro capítulo analizaremos a andaina económica galega no ano 2008. Neste primeiro epígrafe achegarémonos ao crecemento económico nos ámbitos estatal e internacional, para coñecer o marco xeral no que situar o decorrer económico de Galicia.

No cuadrenio 2004-2007 a economía mundial rexistrou, no seu conxunto, un elevado crecemento económico (superior ao 4%), pero en 2008 a cousa mudou notablemente, e varios Estados moi desenvolvidos mesmo entraron en recesión nese ano. A principal causa foron as turbulencias financeiras que se produciron nos mercados a partir dos importantes problemas no mercado hipotecario de alto risco, que deron lugar a un período de gran volatilidade financeira e notables problemas de liquidez, que aínda seguen a producir unha importante perda de fiúza nos consumidores e nas empresas, así como unha forte destrución de emprego.

A economía estadounidense desacelerouse en 2008, ano no que rexistrou unha suba do PIB do 1'1% (fronte ao 2% do ano anterior); no cuarto trimestre de 2008 o PIB baixou un 0'8% respecto do mesmo período do ano anterior. O elevado déficit

público, o importante déficit exterior (que cuadriplica a media da OCDE), xunto aos efectos da grave crise inmobiliaria e da desfeita do mercado hipotecario de alto risco, pesan como grandes lousas sobre a economía estadounidense.

A Unión Europea, pola súa banda, tivo en 2008 un crecemento de PIB do 0'9% (fronte ao 2'9% do ano anterior). As súas maiores economías (Alemaña e Francia) rexistraron subas do PIB do 1% e do 0'7% respectivamente; Gran Bretaña medrou un 0,7%, España, un 1'2% e Italia diminuíu o PIB nun 0'9%.

A economía chinesa baixou o seu vertixinoso ritmo de crecemento, que nos oito anos anteriores estivera sempre por riba do 7%. A recesión xaponesa acentuouse no último trimestre do ano, de xeito que o seu PIB baixou un 4'3% respecto do cuarto trimestre de 2007. As economías do Sueste asiático e de Centro e Sudamérica baixaron o ritmo de crecemento e mesmo baixou o PIB nalgunha (como Tailandia, Singapur ou México)

No cadro 1.1 presentamos os índices de crecemento económico do último septenio nos oito estados de maior PIB da OCDE (así como os promedios desta, da UE e dos estados europeos da OCDE).

Crecemento económico. OCDE ⁽¹⁾ . 2002-2008

■ Cadro 1.1

	% s/PIB da OCDE	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
OCDE	100,0	102,8	104,8	108,2	111,0	114,6	117,7	118,6
OCDE Europa	40,9	103,1	104,6	107,4	109,6	113,2	117,4	118,5
Unión Europea	35,5	103,2	104,4	106,6	108,3	111,4	115,9	117,0
España	2,9	106,4	109,7	113,2	117,2	121,7	126,6	127,9
Alemaña	8,4	101,3	101,1	101,9	103,0	106,0	108,7	109,9
Francia	5,7	103,0	104,2	106,3	107,6	109,8	113,4	114,0
Italia	5,5	102,1	102,3	103,3	103,5	105,5	107,9	107,2
Reino Unido	5,2	104,4	107,2	110,7	112,8	116,0	119,5	120,4
Outros países								
EEUU	35,1	102,3	104,9	109,0	112,5	116,3	117,8	118,7
Canadá	3,2	104,8	106,7	110,2	113,4	116,5	119,9	120,1
Xapón	13,6	100,6	102,0	104,8	106,8	109,1	111,6	110,7

(1) Prezos constantes. Índice Base 2000.
Fonte: OCDE, "Main Economic Indicators"

Sobrancea que España se sitúa á cabeza cunha suba acumulada do PIB desde o ano 2000 do 27,9% nese período, seguida de lonxe por Gran Bretaña (20'4%), Canadá (20'1%) e Estados Unidos (18'7%) ; pola contra, o menor crecemento económico tiverono Italia (7,2%), Alemaña (9'9%) e Xapón (10'7%).

O crecemento económico español do último quinquenio está moi por riba do rexistrado no conxunto da OCDE (18,6%), nos países europeos da OCDE (18,5%) e na Unión Europea (17%).

No cadro 1.2 presentamos as taxas de desemprego dos oito estados de maior PIB da OCDE no último septenio: a taxa española de 2008 (11'4%) é 3'1 puntos maior que en 2007, a maior dos estados analizados e supera en 5'4 puntos porcentuais á media da OCDE (case a dobre), en 4,4 puntos á da UE e en 3'5 puntos á dos estados europeos da OCDE. A taxa de paro inferior dos oito estados analizados presenta Xapón (cun 4%).

■ Cadro 1.2

Taxas de desemprego OCDE. 2002-2008

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
OCDE	6,9	4,1	6,9	6,6	6,0	5,6	6,0
OCDE Europa	8,5	8,8	8,9	8,6	7,8	7,1	7,9
Unión Europea	7,5	7,9	8,0	7,9	7,4	7,1	7,0
España	11,1	11,1	10,6	9,2	8,5	8,3	11,4
Alemaña	8,2	9,1	9,5	9,4	8,4	8,4	7,3
Francia	8,7	9,4	9,6	9,7	9,4	8,3	7,8
Italia	8,6	8,4	8,0	7,7	6,8	6,1	6,8
Reino Unido	5,1	4,9	4,7	4,8	5,3	5,3	5,6
Outros países							
EEUU	5,8	6,0	5,5	5,1	4,6	4,6	5,8
Canadá	7,6	7,6	7,2	6,7	6,3	6,0	6,2
Xapón	5,4	5,2	4,7	4,4	4,1	3,8	4,0

Fonte: OCDE, "Main Economic Indicators"

Unha visión comparativa do crecemento económico, ano por ano, desde 1996 en Galicia, España e a Unión Europea, témola no cadro 1.3, nel compróbase que a suba do PIB foi superior en Galicia que na UE todos os anos pero tan só superou o crecemento económico español nos dous anos Xacobeos (1999, 2004) e máis cada un dos anos do último trienio.

1.2 Crecemento económico galego

Neste epígrafe estudaremos, en primeiro lugar, o crecemento económico galego no último bienio (desde as perspectivas da demanda e da oferta) e despois a evolución a longo prazo da produción (global e por habitante) nas distintas comunidades autónomas; por último, estudaremos os datos galegos e estatais en relación coa Unión Europea.

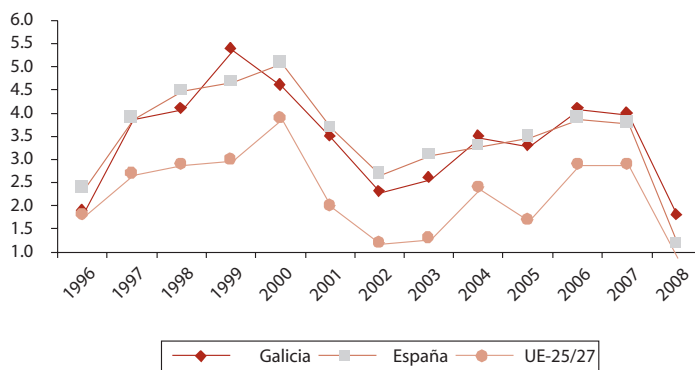
Crecemento do PIB ⁽¹⁾. Galicia, España e UE. 1996-2008

■ Cadro 1.3

	Galicia	España	UE-25/27
1996	1,9	2,4	1,8
1997	3,9	3,9	2,7
1998	4,1	4,5	2,9
1999	5,4	4,7	3,0
2000	4,6	5,1	3,9
2001	3,5	3,7	2,0
2002	2,3	2,7	1,2
2003	2,6	3,1	1,3
2004	3,5	3,3	2,4
2005	3,3	3,5	1,7
2006	4,1	3,9	2,9
2007	4,0	3,8	2,9
2008	1,8	1,2	0,9

(1) En porcentaxe en termos reais. Datos da UE-27 desde a entrada de Rumanía e Bulgaria.

Fonte: IGE. INE e Eurostat.

I.2.1. Evolución do PIB e dos seus compoñentes.

Os datos do cadro 1.3 evidencian que a economía galega abandonou en 2008 o forte crecemento económico do bienio anterior (no que o PIB subira lixeiramente por riba do 4%), pero aínda así superou (cun 1'8%) as subas estatal (1'2%) e da Unión Europea (0'9%).

O cadro 1.4 apórtanos unha perspectiva xeral do crecemento económico en 2008 das distintas comunidades (e cidades) autónomas, desde a perspectiva de FUNCAS. Máis adiante afondaremos nesta comparanza cos datos do INE.

**Crecemento real do PIB ⁽¹⁾.
Por Comunidades Autónomas. 2008**

■ Cadro 1.4

	(%)
MELILLA	1,99
CEUTA	1,97
NAVARRA	1,82
PAÍS VASCO	1,79
BALEARES	1,44
EXTREMADURA	1,35
CANARIAS	1,25
RIOXA (A)	1,22
ARAGÓN	1,21
GALICIA	1,21
CANTABRIA	1,20
MURCIA	1,15
MADRID	1,13
CASTELA E LEÓN	1,11
C. VALENCIANA	1,10
ANDALUCÍA	1,09
CASTELA A MANCHA	0,97
CATALUÑA	0,95
ASTURIAS	0,82
ESPAÑA	1,15

(1) En termos reais

Fonte: INE. FUNCAS, "Cuadernos de Información Económica"

1.2.1.1. A perspectiva da demanda.

A análise desde a *perspectiva de demanda* da variación interanual dos compoñentes do PIB de Galicia (cadro 1.5) reflicte que en 2008 se produciu unha continua desaceleración ao longo do ano no crecemento económico de Galicia, que comezou no primeiro trimestre cunha suba do 3'2% e rematou no cuarto cun 0'3% (mellor que o dato estatal, que presentou un descenso do 0'7% nese trimestre sobre o mesmo período do ano 2007).

■ Cadro 1.5

PIB de Galicia. Compoñentes da demanda. 2005-2008

	2005	2006	2007	2008	2007				2008			
					I T.	II T.	III T.	IV T.	I T.	II T.	III T.	IV T.
Produto interior bruto	3,3	4,1	4,0	1,8	4,2	4,2	4,1	3,8	3,2	2,4	1,5	0,3
Gasto en consumo final	3,4	3,5	4,0	2,1	4,2	4,4	4,1	3,6	3,0	2,2	1,6	1,6
Fogares	3,2	3,4	4,0	1,2	4,0	4,3	4,1	3,8	2,7	1,4	0,5	0,4
AA.PP. e ISFLSH (1)	3,8	3,9	4,1	5,2	4,8	4,6	3,9	3,0	4,2	5,3	5,6	5,7
Formación bruta de capital	5,2	5,3	5,8	-2,1	7,0	5,4	6,5	4,5	2,5	1,0	-3,6	-8,2
Exportacións de bens e servizos	3,3	6,8	6,0	-0,5	7,9	5,3	6,8	4,1	1,0	2,6	1,4	-6,9
Importacións de bens e servizos	4,3	6,3	6,5	-1,6	8,9	6,6	5,8	4,7	0,9	1,7	-0,9	-8,2

(1) Administracións Públicas e Institucións Sen Fins de Lucro ó Servizo dos Fogares.

Fonte: INE. Contabilidade trimestral.

A análise desagregada dos compoñentes do PIB (que centraremos especialmente nos resultados interanuais do cuarto trimestre do ano 2008) constata que:

■ A achega da *demanda interna* ao crecemento do PIB galego en 2008 foi negativa (-1'6%), con especial intensidade do baixón na formación bruta de capital, que pechou o ano cunha diminución do 8'2%, tralo continuo deterioro ao longo de cada trimestre de 2008 (no cuarto trimestre de 2007 crecera un 4'8%). Aínda así, o dato da formación bruta de capital de Galicia foi lixeiramente mellor que o do conxunto de España de 2008 (-9'4%).

■ O gasto en consumo final tivo tamén unha desaceleración, pero pechou o ano con signo positivo (1'6%), dato mellor que a media española (-0'1%). O crecemento do gasto en consumo final dos fogares (0'4%) foi moi inferior á suba do gasto en consumo final das Administracións públicas e as Institucións sen fins lucrativos (5'7%). Os datos de España foron respectivamente dunha diminución do 2'3% e unha suba do 6'2%.

■ A desaceleración non se produciu tan só nos compoñentes internos da demanda, senón que tamén foi ben perceptible na demanda externa. As exportacións de bens e servizos coa que pechou Galicia o ano 2008 (-6'9%) estiveron un punto por baixo do promedio estatal e tiveron unha forte caída ao longo do ano (partiron dunha suba do 4'1% no cuarto trimestre de 2007 e remataron na caída do 6'9%). Pola súa banda, as importacións do estranxeiro de Galicia baixaron moito (un 8'2%), anque cinco puntos menos que a diminución estatal e tiveron unha ininterrompida caída ao longo do ano (partiron dunha suba do 4'7% no último trimestre de 2007 e remataron na caída 8'2%).

1.2.1.2. A perspectiva da oferta.

A *perspectiva da oferta* da evolución por trimestres do PIB de Galicia e España figura no cadro 1.6. A análise das taxas de variación interanual reflicte no cuarto trimestre de 2008 que:

PIB Galicia. Compoñentes da oferta. 2007-2008

■ Cadro 1.6

	2007				2008			
	I T.	II T.	III T.	IV T.	I T.	II T.	III T.	IV T.
Agricultura e pesca	0,7	2,7	3,0	2,6	1,9	-2,7	0,6	-3,9
Construción	4,1	4,2	4,6	4,5	3,4	1,2	-1,5	-3,9
Energía	2,2	0,4	2,7	0,9	-6,0	-1,3	1,0	-1,9
Industria	4,9	3,4	7,0	0,9	1,7	1,6	-1,6	-8,0
Servizos de mercado	4,2	4,2	4,3	4,3	4,1	3,8	3,2	2,8
Servizos non de mercado	2,2	5,9	3,8	4,6	5,8	5,3	4,4	5,1
PIB	4,2	4,2	4,1	3,8	3,2	2,4	1,5	0,3

Taxas de variación interanual en %.
Fonte: IGE.

■ En Galicia tan só creceron en 2008 os dous subsectores dos servizos (especialmente os que non se dirixen ao mercado, que medraron un 5%), que conseguiron “salvar” do signo negativo o PIB de Galicia. A decisiva importancia do sector servizos na nosa estrutura produtiva (xera xa máis do 60% do valor engadido bruto da eco-

nomía galega) foi crucial en 2008 á hora de conseguir unha evolución positiva do noso PIB.

■ Os peores resultados en Galicia no cuarto trimestre de 2008 respecto ao mesmo período do ano anterior tiverón a industria (- 8%), seguida da construción e o sector agro-pesqueiro (3,9%). Debemos salientar que a diminución da xeración do PIB na construción en Galicia non foi tan intensa como no conxunto estatal (na que baixou un 8%) pero foron bastante maiores a da industria e a enerxía.

1.2.2. Crecemento económico galego e das outras comunidades autónomas

Ademais da evolución do PIB en Galicia, España ou a UE aos que fixemos referencia anteriormente, tamén é importante estudar a súa evolución nas diversas nacionalidades e rexións, para situar a Galicia na posición que lle corresponda no decorrer económico autonómico. Para esta análise a fonte non pode ser o IGE, xa que, obviamente, o organismo estatístico oficial galego ten por finalidade o estudo da nosa realidade, non a doutras comunidades; xa que logo, a fonte que utilizaremos principalmente será a do Instituto estatístico oficial estatal (INE).

**Taxa de crecemento⁽¹⁾ do PIB.
Por CC.AA. 2006-2008. Por comunidades autónomas**

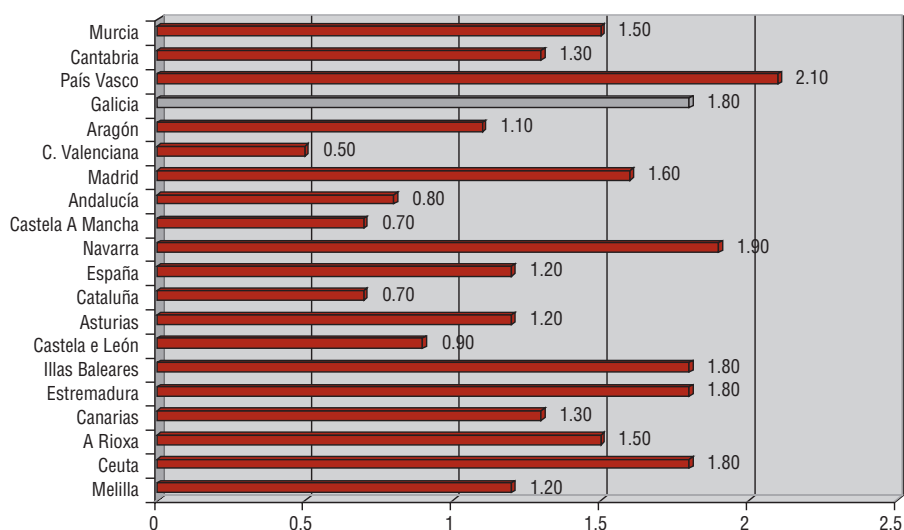
■ **Cadro 1.7**

	2006	2007	2008
Andalucía	3,9	3,8	0,8
Aragón	4,0	4,5	1,1
Asturias	3,7	3,6	1,2
Baleares	3,5	3,8	1,8
Canarias	3,4	3,8	1,3
Cantabria	4,1	3,9	1,3
Castela A Mancha	3,9	4,2	0,7
Castela e León	3,6	3,7	0,9
Cataluña	3,8	3,7	0,7
C. Valenciana	4,0	3,7	0,5
Extremadura	3,5	3,9	1,8
Galicia	4,1	4,0	1,8
Madrid	3,9	3,9	1,6
Murcia	4,1	3,8	1,5
Navarra	3,9	3,8	1,9
País Vasco	4,1	3,9	2,1
A Ríoxa	3,4	4,0	1,5
Ceuta	3,3	3,9	1,8
Melilla	3,3	3,7	1,2
España	3,9	3,8	1,2

(1) En termos reais

Fonte: INE. "Contabilidad Regional de España."

O INE fai a súa estimación anual do crecemento económico das comunidades autónomas ao traveso da *Contabilidad Regional de España*, que está adaptada ao novo sistema metodolóxico instaurado na UE. Os datos do ano 2008 reflicten que o PIB galego creceu un 1'8%; a clasificación por comunidades autónomas do cadro 1.7 sobrancea que:

■ Galicia medrou seis décimas máis que a media estatal; tan só dúas comunidades autónomas (País Vasco e Navarra) tiveron un maior crecemento económico en 2008 e tres territorios rexistraron unha suba do PIB igual que a de Galicia (Baleares, Extremadura e Ceuta).

■ O menor crecemento económico foi o da C. Valenciana (0'5%), seguida de Cataluña, Castela – A Mancha (ambas as dúas cunha suba do PIB do 0'7%) e Andalucía (cun 0'8%); foron as catro únicas comunidades autónomas nas que o aumento do PIB en 2008 non acadou ao da UE (0'9%).

O cadro 1.8 mostra o PIB por habitante das distintas comunidades autónomas, así como as medias estatal e da Unión Europea. Non debe esquecerse á hora de analizar os datos que o menor dinamismo demográfico da sociedade galega (respecto do promedio español) é un factor que está influíndo a prol da suba relativa do noso PIB *per capita*.

Produto Interior Bruto per cápita ⁽¹⁾ . Por CC.AA. 2008

■ Cadro 1.8

	Por riba da media estatal		Por baixo da media estatal
País Vasco	32.133	Castela e León	23.361
Madrid	31.110	Asturias	22.559
Navarra	30.614	Ceuta	22.320
Cataluña	28.095	Melilla	21.493
Aragón	26.323	C.Valenciana	21.468
Baleares	25.967	Canarias	21.105
A Ríoxa	25.895	Galicia	20.619
Cantabria	24.508	Murcia	19.692
		Andalucía	18.507
		Cast.-A Mancha	18.471
		Extremadura	16.828
España	24.020		
UE 27	25.100		

(1) En euros por habitante.

Fonte: INE (EUROSTAT para o dato da UE-27).

Sobrancearemos que:

■ Segue a haber catro comunidades (Murcia, Andalucía, Castela - A Mancha, Extremadura) que teñen en 2008 un PIB *per capita* inferior ao galego.

■ As porcentaxes por riba da media estatal das tres comunidades autónomas que rexistran en 2008 un maior PIB per capita son de 33'8% (País Vasco), 27'7% (Madrid) e 27'3% (Navarra).

■ O PIB por habitante de Galicia en 2008 está un 14'2% por baixo do español e un 17'9% por baixo do da Unión Europea.

Sen dúbidas, o crecemento económico dun ano concreto (como o analizado no cadro 1.7) non é o fundamental para conseguir o achegamento ás sociedades cun nivel de desenvolvemento maior; o importante é o esforzo continuado nun prazo longo para ir acurtando ese diferenza. Vexamos os datos do crecemento medio estatal e das diversas comunidades autónomas de 2000 a 2008 que figuran no cadro 1.9; explicitan que, desde a perspectiva do INE:

Taxa de crecemento anual medio do PIB⁽¹⁾. Por CC.AA. 2000-2008.
■ Cadro 1.9

	Por riba da media estatal		Por baixo da media estatal
Murcia	3,61	Navarra	3,12
Extremadura	3,38	Galicia	3,06
Madrid	3,36	C.Valenciana	3,05
Andalucía	3,32	Ceuta	3,04
Cast.-A Mancha	3,21	País Vasco	3,03
Cantabria	3,21	A Rioxa	3,01
Melilla	3,19	Castela e León	2,94
Aragón	3,18	Cataluña	2,94
Canarias	3,14	Asturias	2,79
España	3,13	Illas Baleares	2,45

(1) En termos reais.

Fonte: INE, "Contabilidad Regional de España".

■ O crecemento medio anual do PIB galego foi do 3,06%, lixeiramente por baixo (só sete centésimas) do promedio estatal (3,13%).

■ Sete comunidades autónomas (C. Valenciana, País Vasco, A Rioxa, Castela – León, Cataluña, Asturias e Baleares) e unha cidade autónoma (Ceuta) tiveron, de 2000 a 2008, unha suba media anual do PIB inferior á de Galicia.

■ Catro das cinco comunidades autónomas cunha maior suba anual media do PIB de 2000 a 2008 (Murcia, Extremadura, Andalucía e Castela–A Mancha) son precisamente as que están por baixo de Galicia na clasificación por PIB por habitante (véxase o cadro 1.8). Isto pode reflectir, entre outras cousas, un mellor aproveitamento dos fondos recibidos da UE para potenciar o desenvolvemento económico das comunidades con menor PIB por habitante; en todo caso, constata inequivocamente que no período 2000-2008 esas comunidades avanzaron máis que Galicia (sobre todo Murcia) na xeración de PIB en relación coa media estatal, fose coa mellor utilización dos fondos procedentes da UE, do Estado ou dos propios de cada comunidade autónoma.

O maior dinamismo demográfico dalgunha delas (como Murcia ou Andalucía) conlevou que o seu PIB *per capita*, en cambio, non medrase na proporción da galega ou de outras comunidades demograficamente estancadas.

Produto Interior Bruto per cápita en PPA⁽¹⁾. 2008

■ Cadro 1.10

	Por riba da media europea		Por baixo da media europea
C. de Madrid	130	España	99
País Vasco	123	Illas Baleares	98
C. Foral Navarra	123	Canarias	95
Aragón	112	Melilla	93
Cataluña	109	Ppdo. Asturias	92
A Ríoxa	103	Galicia	90
Cantabria	102	Cast. A Mancha	88
Castela e León	101	C.Valenciana	88
Ceuta	101	Extremadura	84
		Murcia	82
		Andalucía	79

(1) En Paridade de Poder Adquisitivo. Índice UE-15= 100
 Fonte: FUNCAS, "Cuadernos de Información Económica"

Para avaliar a posición comparativa de Galicia, das outras comunidades e de España co promedio da Unión Europea en renda por habitante (en paridade de poder adquisitivo) en 2008 cunha fonte alternativa á do cadro 1.8, presentamos no cadro 1.10 os datos da estimación realizada por FUNCAS. Reflicten que Galicia está un 10% por baixo do promedio da UE-15 (e que o conxunto de Estado). Por detrás de Galicia están cinco comunidades autónomas: Castela Mancha, C. Valenciana, Extremadura, Murcia e Andalucía.

Segundo esta fonte estatística, a evolución respecto da media de renda por habitante (en PPA) da UE-15 no período 2000-2008 foi máis positiva en Galicia que no promedio estatal, xa que a nosa comunidade avanzou do 75'7% (ano 2000) ao 90'1% (en 2008), mentres que España pasou dun 92'4% a un 99%.

1.3 Crecemento económico e xeración de emprego. Produtividade do traballo

O crecemento económico non é un fin en si mesmo; a súa finalidade é darlle pulo a unha sociedade de maior benestar; e nesa andaina a creación de máis e mellor emprego para a súa poboación é un paso irrenunciable. Achegarémonos primeiro á medida en que o crecemento económico se converteu nos últimos anos en xeración de emprego en Galicia e despois ao estudo da produtividade do traballo.

1.3.1. A xeración de emprego en Galicia

Abordaremos este estudo desde a perspectiva das "Contas Económicas", polo que nos referiremos aos *postos de traballo equivalentes a tempo completo*; outra perspectiva sería a da EPA, que é a que empregaremos no capítulo 4 para achegarnos á poboación ocupada, tanto globalmente como desagregada por sexos, sectores económicos, grupos de idade, provincias, situación profesional, carácter temporal ou indefinido do contrato, etc; remitimos a ese epígrafe aos interesados/as en afondar nalgún deses aspectos da ocupación en Galicia.

O cadro 1.11 permítenos avaliar a xeración de emprego en Galicia (en postos de traballo equivalentes a tempo completo) no último bienio. En 2008 salientaremos que:

■ A xeración neta de emprego en Galicia foi de 7.627 (fronte aos 31.564 do ano anterior), o que supón só un 24'2% da de 2007.

■ Sectorialmente, os servizos tiveron a única suba, mentres que o sector agro-pesqueiro presentou a maior diminución de persoas ocupadas coa construción.

■ Os servizos son, nidiamente, a columna vertebral do emprego galego, cun 65,5% da ocupación total (1'4 puntos máis que en 2007); o seu comportamento é, xa que logo, crucial para o noso desenvolvemento económico.

Evolución do emprego⁽¹⁾. Galicia 2007-2008

■ Cadro 1.11

	2007	2008
Agricultura e pesca	113.472	109.288
Enerxía	10.601	10.336
Industria	172.044	169.982
Construción	158.540	149.836
Servizos	811.143	833.985
Total	1.265.800	1.273.427

(1) En postos de traballo equivalentes (PTE)
Fonte: IGE. Contas Económicas.

Para facilitar o labor das persoas que desexen afondar neste estudo cunha maior desagregación temporal, presentamos no cadro 1.12 as taxas de variación interanual do emprego de Galicia nas diversas ramas (e no conxunto da economía galega) nos oito últimos trimestres, así como as medias dos anos 2007 e 2008.

■ Cadro 1.12

Variación do emprego⁽¹⁾. Por ramas productivas. Galicia. 2007 - 2008.

			2007				2008			
	2007	2008	Tr.I	Tr.II	Tr.III	Tr.IV	Tr.I	Tr.II	Tr.III	Tr.IV
Ramas agraria e pesqueira	-3,0	-3,8	-3,4	-0,4	-3,8	-4,5	-3,2	-6,7	-2,9	-2,4
Ramas enerxéticas	-6,1	-2,2	-4,1	-6,2	-7,3	-7,0	-3,3	-1,7	-1,5	-2,2
Ramas industriais	2,8	-0,9	2,3	2,3	3,2	3,5	1,4	0,3	-1,4	-3,8
Construción	3,8	-5,6	4,7	4,8	3,3	2,4	-0,9	-3,5	-7,0	-11,1
Ramas dos servizos	3,6	2,5	4,8	4,0	3,2	2,3	2,9	3,4	2,7	1,1
- Servizos de mercado	3,8	2,8	5,1	3,8	3,1	3,2	3,0	3,6	3,2	1,3
- Servizos non de mercado	3,1	2,0	4,1	4,3	3,5	0,5	2,9	2,9	1,6	0,8
TOTAL POSTOS DE TRABAJO EQUIVALENTES A TEMPO COMPLETO	2,8	0,4	3,5	3,3	2,5	1,8	1,6	1,1	0,3	-1,5

(1) Variación interanual en postos de traballo equivalentes a tempo completo. Datos en porcentaxe
Fonte: IGE. Contabilidade trimestral

Xa como remate deste epígrafe, a xeito de resumo presentamos no cadro 1.13 o balance do mercado do traballo galego do último quinquenio (con desagregación por trimestres para o último bienio), que lles permite ás persoas interesadas realizar unha análise máis a fondo (que nós faremos ao longo do capítulo 4).

■ Cadro 1.13

Balance do mercado de traballo. Galicia. 2004 - 2008

Período	Poboación > 16 anos	Poboación activa ⁽³⁾	Ocupados	Asalariados	Parados	Taxa de actividade ⁽¹⁾	Taxa de ocupación ⁽¹⁾	Taxa de paro ⁽¹⁾	PTEATC ⁽²⁾
2004	35.811	20.184	17.971	14.721	2.214	56,4	50,2	11,0	17.405
2005	36.416	20.886	18.973	15.502	1.913	57,4	52,1	9,2	17.970
2006	37.008	21.585	19.748	16.208	1.837	58,3	53,4	8,5	18.542
2007	37.663	22.190	20.356	16.780	1.834	58,9	54,0	8,3	19.072
2008	38.208	22.848	20.258	16.681	2.591	59,8	53,0	11,3	18.960
2007 I	37.429	21.925	20.069	16.515	1.856	58,6	53,6	8,5	18.880
II	37.592	22.127	20.367	16.779	1.760	58,9	54,2	8,0	19.078
III	37.734	22.303	20.511	16.870	1.792	59,1	54,4	8,0	19.157
IV	37.897	22.405	20.477	16.877	1.928	59,1	54,0	8,6	19.172
2008 I	38.043	22.577	20.402	16.817	2.174	59,3	53,6	9,6	19.192
II	38.162	22.807	20.425	16.853	2.382	59,8	53,5	10,4	19.095
III	38.271	22.945	20.346	16.746	2.599	60,0	53,2	11,3	18.982
IV	38.357	23.065	19.857	16.308	3.208	60,1	51,8	13,9	18.571

(1) Variación interanual

(2) Poboación ocupada, medida en postos de traballo equivalentes a tempo completo

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Economía e Facenda. "Observatorio da Economía Galega"

1.3.2. Produtividade do traballo

A *produtividade* é o cociente entre a produción e os recursos utilizados para obtela; xa que logo, mide a produción xerada por cada unidade de factor produtivo. A *produtividade* é un factor determinante do desenvolvemento económico dun país; en palabras de Paul Krugman: "A *produtividade* non o é todo, pero, a longo prazo, é case todo".

Na nosa análise, o factor produtivo focalizado vai ser o traballo; referirémonos, pois, á *produtividade do traballo*, entendida coma o cociente entre a produción e o emprego de recursos humanos que a fixeron posible.

Obviamente, a mellora da *produtividade do traballo* é unha esixencia para conseguir unha maior competitividade empresarial, necesidade cada vez máis evidente nun mercado globalizado; a maior formación bruta de capital, o investimento en capital humano, en I+D+i e a aplicación de boas técnicas de organización empresarial, son, entre outros factores, sólidos piares nos que asentar unhas empresas de maior *produtividade*.

Noutros apartados deste *Informe Sociolaboral* analizamos o investimento na formación bruta de capital (capítulo 1), en I+D+i (capítulo 2), en formación das persoas (capítulo 10) e outros condicionantes da *produtividade do traballo*, como por exemplo a alta porcentaxe da contratación temporal no mercado de traballo, que vai en contra da ganancia de *produtividade* que se pode acadar cando alguén se especializa nun traballo, e ademais non motiva dabondo na consecución dos obxectivos empresariais ás persoas que traballan sometidas a unha rotación laboral excesiva.

Sabedores de que a análise desde unha perspectiva integral dos factores condicionantes da produtividade do traballo reborda en moito o obxectivo deste epígrafe, recollemos aquí tan só un achegamento ao tema, cos datos de FUNCAS para as distintas comunidades autónomas.

O cadro 1.14 reflicte que Galicia quedou por baixo do crecemento da produtividade en 2008 en España (0,24 puntos porcentuais). Cun crecemento da poboación ocupada (0'56%) superior ao promedio estatal (0'48%) Galicia conseguiu unha suba do PIB (1'21%), maior que a media española (1'15%), segundo os datos de FUNCAS.

■ Cadro 1.14

**Porcentaxe de variación da produtividade.
Por CC.AA. 2008**

Andalucía	1,70
Aragón	1,31
Asturias	1,02
Baleares	1,64
Canarias	2,69
Cantabria	1,50
Castela A Mancha	1,17
Castela-León	1,52
Cataluña	1,36
C. Valenciana	2,95
Extremadura	1,96
Galicia	1,51
Madrid	1,43
Murcia	2,69
Navarra	1,92
País Vasco	2,10
A Ríoxa	1,42
España	1,75

Fonte: FUNCAS, "Cuadernos de Información Económica".

A maior subida da produtividade deuse en 2008 na C.Valenciana, Canarias e Murcia, mentres que no caso contrario sobresaen Asturias, Castela - A Mancha e Aragón.

Os estudos comparativos a nivel internacional reflicten que a produtividade *por persoa* empregada en España diminuíu en termos relativos na última década, entre outros factores polo forte aumento nese período do emprego da poboación inmigrante -que traballa maioritariamente como man de obra non cualificada- e pola suba da contratación a tempo parcial. A produtividade *por hora* traballada no promedio español en relación co promedio da UE acadou o máximo en 1995 (cun 92,4%) caendo gradualmente con posterioridade até un 87%.

1.4 Comercio exterior

Ao estudar o *comercio exterior español* é evidente que nos estamos a referir ás transaccións con orixe ou destino alén do territorio do noso Estado. Menos claro resulta o concepto de *comercio exterior galego*, xa que podemos referirnos tanto a todas as transaccións con orixe ou destino en Galicia como tan só a unha parte dese total: ás transaccións con orixe ou destino fóra de España; este último é o enfoque predominante na literatura económica (e será o que usaremos tamén nós aquí, agás no epígrafe 1.4.2) entre outras razóns pola maior facilidade de conseguir os datos.

■ Cadro 1.15

Comercio exterior de Galicia. 2005 - 2008

Ano	En millóns de euros ⁽¹⁾			Cobertura (%)	% Variación	
	Export.	Import.	Saldo		Export.	Import.
2005	12.167,5	13.767,5	-1.600,0	88,4	15,4	18,6
2006	14.220,3	14.968,6	-748,3	95,0	16,9	8,7
2007	15.053,1	15.423,2	-370,1	97,6	5,9	3,0
2008	13.872,2	13.945,6	-73,4	99,5	-7,8	-9,6

(1) En euros constantes. Base 2005. Os datos de 2008 son provisionais

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Economía e Facenda. Observatorio da Economía Galega.

1.4.1. Comercio galego co estranxeiro.

1.4.1.1. Exportacións, importacións e saldo comercial. Taxa de cobertura.

A análise dos datos correspondentes a Galicia da balanza comercial española no último cuatrienio podemos facelo ao fío do cadro 1.15; nel podemos apreciar a evolución das exportacións, das importacións, do saldo comercial (diferenza entre o valor das exportacións e o das importacións) e da taxa de cobertura (porcentaxe que representa o valor das exportacións sobre o das importacións). Constátase que:

■ Cadro 1.16

Comercio exterior de Galicia en 2008. Por trimestres

Trimestre	En millóns de euros ⁽¹⁾			Cobertura (%)
	Export.	Import.	Saldo	
I	3.445,4	3.496,5	-51,1	98,5
II	3.593,1	3.557,5	35,6	101,0
III	3.769,1	3.664,7	104,3	102,8
IV	3.064,6	3.226,9	-162,3	95,0

(1) En euros constantes. Base 2005. Datos provisionais

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Economía e Facenda. Observatorio da Economía Galega.

■ O *crecemento* das exportacións galegas foi continuo ata o ano 2007, anque xa nese ano a porcentaxe de suba (5'9%) non chegou á metade do bienio anterior. A evolución desagregada por trimestres en 2008 (recollida no cadro I.16) reflicte que se produciu un baixón grande no último.

■ A suba das importacións galegas foi continua ata o ano 2007, no que marcou o máximo; nese ano, a porcentaxe de suba (3%) non chegou á terceira parte de 2006 nin á sexta parte da porcentaxe de suba de 2005. A evolución desagregada por trimestres en 2008 (recollida no cadro I.16) reflicte que se produciu unha forte diminución no cuarto.

■ O saldo da balanza comercial foi negativo (tivo déficit) nos catro anos analizados, con especial intensidade en 2005 e cun mínimo en 2008, no que estivo a piques de lograrse o equilibrio comercial de Galicia co estranxeiro.

■ A taxa de cobertura tivo un bo comportamento no período 2005-2008, no que avanzou ano tras ano (con especial intensidade en 2006) ata quedar en 2008 no 99'5%.

A desagregación por trimestres para o ano 2008 que figura no cadro I.16 permite ás persoas interesadas afondar na análise. Xa nos parágrafos anteriores nos referimos á evolución trimestral das exportacións e das importacións; sinalaremos agora tan só que nos trimestres segundo e terceiro houbo superávit comercial (ou, o que é o mesmo, a taxa de cobertura rebordou o limiar do valor 100), pero no cuarto volveuse ao déficit.

■ Na desagregación territorial do comercio galego co estranxeiro, cómpre subliñar que a provincia de Pontevedra segue a ser, un ano máis, o auténtico motor de explosión das exportacións galegas; o valor das súas vendas ao estranxeiro dobra á suma das outras tres provincias, e segue a ser unha das provincias con maior superávit comercial en toda España.

I.4.1.2. Distribución por produtos do comercio exterior galego.

Unha das características do comercio exterior galego é o seu carácter intraindustrial: importamos moitas materias primas (e bens de equipamento) para producir e exportar produtos elaborados. A notable importancia do *comercio intraindustrial* reflíctese cun dato: os sete primeiros capítulos arancelarios das exportacións galegas están todos entre os oito primeiros apartados das nosas importacións.

■ Cadro 1.17

Principais capítulos de exportación. Galicia. 2008

	Exportacións	Miles de euros	% (1)	TVI % (2)
1	Vehículos automóviles, tractores, ciclos e demais vehículos	5.814.999	37,2	-12,3
2	Prendas e complementos de vestir, agás os de punto	1.334.919	8,5	2,7
3	Prendas e complementos de vestir de punto	881.208	5,6	9,4
4	Peixes, crustáceos e moluscos	877.525	5,6	-8,1
5	Máquinas e material eléctrico	695.117	4,5	-3,4
	Total exportación galega	15.613.998	100,0	-6,3

(1) Porcentaxe sobre o total de exportacións.

(2) Porcentaxe de variación interanual.

Fonte: Departamento de Aduanas e Impostos Especiais.

Na análise das principais mercancías exportadas por Galicia en 2008 sobrancearemos, ao fío do cadro 1.17:

■ A notable estabilidade: dos cinco capítulos do arancel con maior valor das exportacións, catro son os mesmos que no ano anterior, anque con algún cambio na orde.

■ As exportacións galegas do sector automobilístico seguen moi por diante de calquera outro epígrafe e, pese á diminución de 2008, representan un 37'2% do valor total das exportacións galegas. Máis do 70% destas vendas ao estranxeiro corresponden a automóbiles e o resto a compoñentes para automóbiles.

■ A especialización das nosas vendas ao estranxeiro céntrase especialmente en tres apartados: transporte, téxtil e de peixes, crustáceos e moluscos, pero cómpre salientar que en 2008 entrou entre os cinco primeiros postos o epígrafe: Máquinas e material eléctrico.

■ As vendas galegas ao estranxeiro presentan un grao de concentración sectorial moi elevado, xa que máis da metade das exportacións (un 51'3%, 3'2 puntos menos que en 2007) aglutínanse nos tres primeiros capítulos arancelarios do cadro 1.17; isto conleva un risco: unha maior vulnerabilidade que se a nosas vendas ao estranxeiro estivesen máis diversificadas.

■ O crecemento do último ano produciuse nos dous epígrafes de Prendas e complementos de vestir mentres que baixou o valor das exportacións nos outros tres apartados recollidos no cadro 1.17 con especial intensidade no de vehículos.

■ Cadro 1.18

Principais capítulos de importación. Galicia. 2008

	Importacións	Miles de euros	% ⁽¹⁾	TVI ⁽²⁾
1	Combustibles minerais, aceites minerais e produtos	3.289.324	21,3	20,0
2	Vehículos automóbiles, tractores, ciclos e demais vehículos	2.588.114	16,7	-28,4
3	Peixes, crustáceos e moluscos	1.302.955	8,4	-14,9
4	Fundición, ferro e aceiro	1.233.937	8,0	5,0
5	Prendas e complementos de vestir, agás os de punto	850.400	5,5	-7,7
	Total	15.461.937	100,0	-4,3

(1) Porcentaxe sobre o total de exportacións.

(2) Porcentaxe de variación interanual.

Fonte: Departamento de Aduanas e Impostos Especiais.

Na análise das principais mercancías importadas por Galicia en 2008 subliñaremos, ao fío do cadro 1.18:

■ A estabilidade: os catro primeiros capítulos do arancel con maior valor son os mesmos que no ano anterior; intercambiándose a posición os epígrafes primeiro e segundo.

■ As importacións galegas do sector automobilístico xa non encabezan (a diferenza de anos anteriores) esta clasificación; a maior parte corresponden a compoñentes para automóbiles, e son necesarias para o funcionamento da factoría viguesa de PSA Peugeot Citroën; velaí un bo exemplo de comercio intrafirma.

■ Polo aumento do último ano sobrancea o apartado de combustíbeis e aceites minerais; pola contra, diminuíron con forza os epígrafes de vehículos (-28´4%) e de peixes, crustáceos e moluscos (-14´9%).

■ Nas nosas compras no estranxeiro hai un grao de concentración sectorial elevado, anque menor que nas exportacións, xa que en 2008 un 46,4% do valor total das importacións galegas (medio punto menos que en 2007) produciuse nos tres primeiros capítulos arancelarios recollidos no cadro 1.18.

1.4.1.3 Distribución xeográfica do comercio exterior galego.

Principais destinos das exportacións galegas. 2008

■ Cadro 1.19

	Miles de euros	% ⁽¹⁾	TVI ⁽²⁾
1 Francia e Mónaco	5.483.700	35,1	-9,5
2 Portugal	2.439.164	15,6	2,5
3 Italia	933.424	6,0	3,1
4 EE.UU.	648.249	4,2	-7,0
5 Reino Unido	523.884	3,4	-11,5
Total	15.613.998	100,0	-6,3

(1) Porcentaxe sobre o total de exportacións

(2) Porcentaxe de variación interanual.

Fonte: Departamento de Aduanas e Impostos Especiais

A distribución por Estados das exportacións galegas que presentamos no cadro 1.19 constata que:

■ Os cinco primeiros clientes de Galicia son en 2008 os mesmos (e na mesma orde) que no ano anterior: Francia, Portugal, Italia, EE.UU. e Gran Bretaña.

■ Francia e Portugal concentraron máis da metade (50,7%) das vendas de Galicia ao estranxeiro, anque 1´4 puntos por baixo de 2007 (52´1%).

■ A suba do valor das nosas exportacións produciuse só con Italia e Portugal (e nunha porcentaxe pequena: ao redor dun 3%) mentres que baixaron (e con maior intensidade) as vendas galegas a Gran Bretaña, Francia e Estados Unidos.

Principais provedores de Galicia. 2008

■ Cadro 1.20

	Miles de euros	% ⁽¹⁾	TVI ⁽²⁾
1 Francia e Mónaco	2.787.690	18,0	-15,7
2 Portugal	2.106.811	13,6	-0,7
3 México	777.802	5,0	0,3
4 Reino Unido	724.001	4,7	5,6
5 Alemaña	694.087	4,5	-28,5
Total	15.461.937	100,0	-4,3

(1) Porcentaxe sobre o total de importacións

(2) Porcentaxe de variación interanual

Fonte: Departamento de Aduanas e Impostos Especiais

Nos nosos principais provedores, pola súa banda, subliñaremos ao fío do cadro 1.20, que no ano 2008:

■ A comparanza cos cinco estados que encabezaban esta clasificación en 2007 explicita que só repiten tres: os dous primeiros (que son os mesmos e pola mesma orde) e Alemaña (que pasa do terceiro ao quinto posto).

■ Catro dos cinco estados aos que máis lles mercamos (todos menos México) son membros da Unión Europea.

■ Respecto do visto cos estados clientes, é menor a concentración territorial, xa que os dous primeiros clasificados non chegan a concentrar máis da metade do valor total das nosas importacións senón algo menos da terceira parte (un 31,6%), nove décimas menos que en 2007.

■ En 2008 o valor das importacións aumentou nas procedentes de Gran Bretaña (5´6%) e México (tan só un 0´3%) mentres que baixou con especial intensidade nas que viñeron de Alemaña e Francia.

1.4.2 Saldo comercial co estranxeiro e con outras comunidades autónomas.

Como sinalabamos ao comezar o estudo do *comercio exterior galego*, unha das acepcións deste concepto (e a máis axeitada lingüisticamente, aínda que certamente a menos usual na literatura económica) abrangue todas as transaccións con orixe ou destino fóra de Galicia. Inclúe, xa que logo, ademais das transaccións realizadas co estranxeiro, as efectuadas coas outras comunidades autónomas (por certo, cuantitativamente moi superiores ás outras: o dobre); para evitar confusións, referirémonos a estas transaccións como comercio exterior total. O seu estudo pódese facer ao traveso das táboas input-output ou, indirectamente, pola diferenza entre a produción e a demanda interna dunha comunidade.

A diferenza entre estudar todas as transaccións de Galicia fóra do noso territorio ou só das transaccións de Galicia fóra de España implica unha importante modificación no valor dos indicadores cos que se avalían estas relacións comerciais (saldo comercial, taxa de cobertura, etc); concretamente, no saldo do comercio exterior galego, o lixeiro déficit que ten Galicia nas súas relacións co estranxeiro transfórmase nun fortísimo déficit cando estudamos o *comercio exterior total* de Galicia.

■ Cadro 1.21

Saldo exterior. Por CC.AA. 2008

	Con saldo exterior positivo			Con saldo exterior negativo	
	Saldo ⁽¹⁾	% do PIB pm		Saldo ⁽¹⁾	% do PIB pm
Madrid	9.385	4,00	Andalucía	-27.536,0	-17,91
Cataluña	7.950	3,98	Castela e León	-13.083,0	-21,02
País Vasco	2.311	2,97	Galicia	-12.655,0	-20,96
C.Valenciana	1.483	1,02	Castela A Mancha	-9.853,0	-26,23
Baleares	1.340	5,01	Canarias	-6.230,0	-13,87
Navarra	1.210	5,98	Extremadura	-6.027,0	-30,15
A Ríoxa	16	0,04	Asturias	-4.920,0	-19,88
			Aragón	-2.925,0	-7,93
			Murcia	-2.361,0	-7,82
			Cantabria	-1.065,0	-6,81

(1) En millóns de euros

Fonte: FUNCAS. "Cuadernos de Información Económica" nº 196. xaneiro/febreiro 2007

No cadro I.2I podemos comprobar o saldo exterior *total* (sumado, pois, tanto as transaccións internacionais como coas comunidades autónomas); compróbase nel que:

■ Sete comunidades rexistraron en 2008 un saldo positivo; por orde de maior a menor saldo exterior en termos absolutos foron: Madrid, Cataluña, País Vasco, C.Valenciana, Navarra, Baleares e A Rioxa; son as mesmas que no ano anterior e pola mesma orde .

■ Entre as dez comunidades que presentan un saldo negativo (máis as dúas cidades autónomas), Galicia é a terceira en valor absoluto (cedéndolle a Castela-León a segunda posición, que ocupaba o ano anterior).

■ Na clasificación por maior porcentaxe de déficit do saldo exterior total sobre o seu PIB, Galicia está (cun 21%, o que supón 3'7 puntos menos que no ano anterior) na cuarta posición entre as dez comunidades autónomas deficitarias (non incluímos neste cómputo as cidades autónomas, pola súa especificidade comercial), por detrás só de Estremadura, Castela-A Mancha e Castela-León.

■ Anque o porcentaxe do saldo deficitario de Galicia en 2008 é moito maior que catro anos antes (8,5 puntos porcentuais, o que en termos relativos supón un 68% de aumento), o notable deterioro do noso comercio exterior total no trienio 2004-2007 cortouse en 2008.

■ A falla de competitividade que reflicte o noso déficit no comercio exterior total (un euro por cada cinco de PIB) esixe un grande esforzo para a mellora da produtividade da economía galega (cun esforzo que enfatice o investimento en educación, en investigación, desenvolvemento e innovación, en modernización da estrutura organizativa empresarial e outros aspectos xa tratados no epígrafe I.3.2. deste Informe Sociolaboral).

Se comparamos os datos deste cadro cos do cadro I.8 podemos comprobar que hai unha clara relación directa entre o saldo exterior *total* dunha comunidade (ou cidade) autónoma e a súa riqueza relativa (medida co PIB por habitante); na análise conxunta dos dous cadros sobrancea que:

■ As sete comunidades cun maior índice de riqueza relativa (medida polo PIB per capita) son en 2008, por orde de maior a menor: País Vasco, Madrid, Navarra, Cataluña, Aragón, Baleares e A Rioxa; seis delas (todas agás Aragón, que cede o seu posto á C.Valenciana) figuran entre as sete comunidades cun saldo exterior total positivo en 2008.

■ Por outra parte, as comunidades (e cidades) autónomas de menor índice de riqueza relativa coinciden case totalmente coas de maior porcentaxe de déficit en relación ao seu PIB no comercio exterior total. Estremadura, Castela - A Mancha, Galicia, Castela – León, Asturias, Andalucía e Canarias (ademais das dúas cidades autónomas) exemplifican ben este vencello.

Cómpre non esquecer estas “*balanzas comerciais*” *totais autonómicas* á hora de negociar o financiamento das comunidades autónomas, pois as “*balanzas fiscais*” deficitarias (tan salientadas polos responsables dalgunha comunidade moito máis desenvolvida que Galicia) son unha contrapartida solidaria que adoita existir nos *Estados do benestar* (e mesmo en áreas supranacionais coma a UE, vía Fondos Estruturais e de Cohesión) para compensar, cando menos parcialmente, ás comunidades menos desenvolvidas, que axudan a financiar (pola vía do comercio inter-autonómico) o crecemento económico das máis desenvolvidas.

1.5. Evolución dos prezos e dos salarios

Comezaremos este epígrafe co estudo da variación dos prezos en Galicia, España e a UE, e centrarémonos na segunda parte deste epígrafe na evolución dos custos laborais (salariais e doutro tipo) nas diversas comunidades autónomas.

1.5.1. A inflación

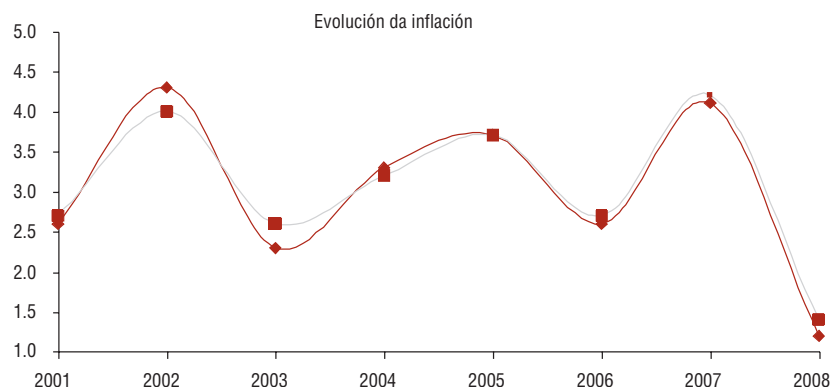
O cadro 1.22 explicita que a taxa de inflación de 2008 en Galicia (1'2%) foi a menor dos anos transcorridos do século XXI, non chegou á terceira parte da de 2007 (4'1%) e foi dúas décimas inferior á estatal de 2008. As subas dos prezos en Galicia e España no último ano estiveron (contra o que adoita ocorrer) por baixo da suba media na UEM (1'6%).

■ Cadro 1.22

Porcentaxe de variación do IPC⁽¹⁾. Galicia/España. 2001-2008

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Galicia	2,6	4,3	2,3	3,3	3,7	2,6	4,1	1,2
España	2,7	4,0	2,6	3,2	3,7	2,7	4,2	1,4

(1) De decembro a decembro
Fonte: INE, IPC

A desagregación por provincias recollida no cadro 1.23 amosa que Pontevedra (a que rexistrou unha maior suba dos prezos en 2007) tivo o menor aumento do IPC en 2008, ano no que ningunha provincia galega subiu do 1'5% de inflación.

■ Cadro 1.23

Porcentaxe de variación do IPC. Por provincias. 2007-2008

	2007	2008
A Coruña	4,0	1,5
Lugo	4,0	1,1
Ourense	4,0	1,2
Pontevedra	4,2	0,9

(1) De decembro a decembro
Fonte: INE, IPC

■ Cadro 1.24
IPC (*) . OCDE.2005-2008

	2005	2006	2007	2008
OCDE	100,0	102,6	105,2	109,1
OCDE Europa	100,0	102,6	105,3	109,4
UE ⁽¹⁾	100,0	102,3	104,7	108,6
UME	100,0	102,2	104,4	107,8
España	100,0	103,6	106,5	110,9
Alemaña	100,0	101,8	104,1	107,0
Francia	100,0	101,9	103,6	106,8
Italia	100,0	102,2	104,3	107,9
Reino Unido	100,0	102,3	104,7	108,5

(*) Base 2005

(1) Países da UE: Índices de prezos de consumo harmonizado.

Fonte: OCDE. Main Economic Indicators

Os datos que figuran no cadro 1.24 serven para a comparanza da inflación acumulada no último cuadrienio en España e o contorno internacional; sobrancearemos que a suba de prezos en España nese período foi do 10,9%, por riba da suba na OCDE (9,1%), na UE (8´6%) e na UEM (7´8%). Entre as seis principais potencias económicas da UE-27, España rexistrou a maior inflación acumulada no período analizado, mentres que no outro extremo sitúase Francia (6´8%).

■ Cadro 1.25
IPC por grupos especiais. Galicia e España. 2005-2008

	2005	2006	2007	2008
IPC xeral sen alimentos non elaborados nin produtos enerxéticos				
Galicia	2,7	2,3	3,3	2,4
España	2,9	2,5	3,3	2,4
IPC carburantes e combustibles				
Galicia	13,9	1,3	14,9	(19,7)
España	13,0	1,7	14,4	(18,4)

(1) Taxas de variación interanuais en %

Fonte: INE, IPC.

A inflación subxacente (que é a que non ten en conta a variación dos prezos dos produtos enerxéticos nin dos alimentos non elaborados) quedou en 2008 tanto en Galicia como en España no 2´4% (nove décimas menos nos dous casos que o ano anterior), 1,2 puntos por riba en Galicia (e un punto no total español) da suba do IPC, como se ve no cadro 1.25, no que se comproba tamén como diminuíu case un 20% (despois da suba do 15% de 2007) a suba no epígrafe de *carburantes e combustibles*.

A información do cadro 1.26 ofrece a desagregación nos doce grupos de gasto do IPC e a súa taxa de variación no último trienio en Galicia e España; obsérvase nel que:

IPC por grupos de gasto. Galicia e España. 2006-2008

Cadro 1.26

	2006	2007	2008
1. Alimentos e bebidas non alcohólicas			
Galicia	3,1	5,8	2,4
España	3,2	6,6	2,4
2. Bebidas alcohólicas e tabaco			
Galicia	1,5	6,4	3,8
España	1,4	6,1	3,9
3. Vestido e calzado			
Galicia	1,0	1,4	0,6
España	1,3	1,2	0,5
4. Vivenda			
Galicia	4,7	5,5	4,9
España	4,9	4,8	5,9
5. Enxoval			
Galicia	3,1	2,4	3,1
España	2,6	2,5	2,6
6. Medicina			
Galicia	1,9	-2,1	0,1
España	1,7	-2,1	0,3
7. Transporte			
Galicia	1,7	7,1	-5,6
España	1,8	7,1	-5,6
8. Comunicacóns			
Galicia	-1,7	0,8	-0,3
España	-1,5	0,8	-0,3
9. Ocio e cultura			
Galicia	0,1	-0,9	-0,4
España	-0,6	-0,8	0,3
10. Ensino			
Galicia	4,2	3,8	4,5
España	4,4	4,1	4,0
11. Hoteis, cafés e restaurantes			
Galicia	4,7	5,0	4,7
España	4,4	4,9	4,0
12. Outros			
Galicia	3,1	2,5	3,4
España	3,9	3,0	3,5

Taxas de variación interanuais en %
Fonte: INE.

■ O comportamento dos prezos foi descendente en tres dos doce epígrafes en Galicia (e en dous no total español), os grupos máis inflacionistas (todos eles cando menos cun 4%) foron en Galicia, por esta orde, *vivenda, ensino, cafés- restaurantes*. En España tamén foron estes tres grupos os de maiores subas de prezos.

I.5.2. Os custos laborais

A *Enquisa Trimestral de Custo Laboral* é unha estatística do INE, de periodicidade trimestral, que forma parte dos euroindicadores que EUROSTAT solicitou aos Estados da área euro co obxectivo de medir a potencial converxencia dos custos laborais nos estados membros; unha das súas principais aplicacións é permitir actualizar anualmente a *Enquisa de Custo Laboral* que se realiza cuadrienalmente nos Estados da UE.

Cómpre sinalar que se entende por *custo laboral* o custo total que ten o empregador/a pola utilización do factor traballo (inclúe o salarial e ademais outros custos) e por *custo salarial* o conxunto de remuneracións brutas (en efectivo ou en especie) realizadas ás persoas traballadoras por conta allea.

Custo laboral. Por comunidades autónomas. 2008 ⁽¹⁾

■ Cadro 1.27

	Custo laboral por traballador/a e mes			Custo laboral por hora efectiva		
	Euros	Índice ⁽²⁾	Taxa ⁽³⁾	Euros	Índice ⁽²⁾	Taxa ⁽³⁾
España	2.534,86	144,2	5,4	18,60	148,1	3,3
Andalucía	2.291,65	142,8	6,4	16,94	149,1	4,4
Aragón	2.502,53	144,6	2,9	18,62	147,4	2,8
Asturias	2.500,51	142,4	6,1	18,89	146,0	5,2
Baleares	2.507,24	160,0	5,7	19,22	177,6	6,1
Canarias	2.114,79	140,6	6,1	15,01	142,4	2,8
Cantabria	2.379,57	143,7	5,7	17,91	151,3	5,6
Castela e León	2.364,76	142,1	5,4	18,06	151,0	5,5
Castela A Mancha	2.252,42	147,8	4,8	16,09	151,9	2,5
Cataluña	2.718,20	147,5	4,1	20,01	149,6	0,8
Com. Valenciana	2.287,68	144,2	6,0	16,78	148,6	4,2
Extremadura	2.108,81	146,0	7,0	15,40	149,8	6,7
Galicia	2.204,34	143,7	4,5	16,33	152,0	4,5
Madrid	2.933,05	140,9	5,5	20,79	142,3	2,4
Murcia	2.218,20	152,7	6,8	16,53	156,8	4,8
Navarra	2.738,30	141,5	3,7	20,98	147,6	2,7
País Vasco	2.963,01	144,1	5,4	22,40	145,6	3,6
A Ríoxa	2.359,01	142,0	5,4	17,45	147,6	3,4

(1) Datos do 4º trimestre.

(2) Base ano 2000

(3) Variación porcentual sobre mesmo trimestre do ano anterior

Fonte: INE. Encuesta Trimestral de Coste Laboral

O cadro 1.27 recolle o custo laboral (por traballador/a e mes e por hora efectiva) nas distintas comunidades autónomas (e no conxunto do Estado) en 2008. Compróbase que:

■ En Galicia o *custo laboral por traballador/a e mes* é o terceiro comezando por abaixo (tras Extremadura e Canarias), tras superarnos Murcia no último ano. O dato de Galicia supón un 87% do estatal; subiu en 2008 en sete décimas a diferenza co promedio español.

■ O estudo desagregado por comunidades autónomas reflicte que o custo laboral de Madrid ou o País Vasco superou en 2008 en 400 euros á media estatal, mentres que en Extremadura ou Canarias foi 400 euros inferior que a media (e en Galicia máis de 300 euros inferior).

■ Tanto en Galicia como no promedio español subiu máis en 2008 o custo laboral por persoa asalariada (4'5% en Galicia e 5'4% de media estatal) que a inflación.

■ O índice que presenta a variación acumulada nos anos transcorridos do século XXI reflicte que a suba galega foi inferior en medio punto á media española.

■ O *custo laboral por hora efectiva* de traballo sitúa en 2008 a Galicia na cuarta posición comezando por abaixo (tras Canarias, Extremadura e Castela - A Mancha); en 2007 era a quinta, pero rebasounos Murcia en 2008.

Subiu no último ano 1'2 puntos máis en Galicia que en España (nos dous casos por riba da inflación); o índice constata que no período 2000-2008 este custo subiu 3,9 puntos máis en Galicia que no promedio estatal, pero o custo laboral por hora efectiva en Galicia segue a estar moi por baixo do estatal (é un 87,8%).

Custo salarial. Por comunidades autónomas. 2008 ⁽¹⁾

■ Cadro 1.28

	Custo salarial por traballador/a e mes			Custo salarial por hora efectiva		
	Euros	Índice ⁽²⁾	Taxa ⁽³⁾	Euros	Índice ⁽²⁾	Taxa ⁽³⁾
España	1.897,24	143,0	4,9	13,92	147,0	2,8
Andalucía	1.685,69	139,5	5,7	12,46	145,7	3,8
Aragón	1.882,09	145,5	2,5	14,00	148,3	2,3
Asturias	1.871,37	143,6	5,5	14,14	147,3	4,7
Baleares	1.865,81	158,4	3,5	14,30	175,9	3,9
Canarias	1.557,66	137,5	5,9	11,05	139,2	2,6
Cantabria	1.724,62	140,0	3,5	12,98	147,3	3,4
Castela e León	1.776,41	143,7	5,4	13,56	152,5	5,4
Castela A Mancha	1.671,80	146,7	4,8	11,94	150,8	2,5
Cataluña	2.049,21	146,7	3,8	15,08	148,7	0,5
Com. Valenciana	1.685,45	142,8	5,5	12,35	147,0	3,6
Extremadura	1.555,78	143,6	6,1	11,36	147,2	5,8
Galicia	1.646,68	143,1	4,5	12,20	151,4	4,5
Madrid	2.223,28	139,4	5,0	15,76	140,7	1,9
Murcia	1.634,18	151,8	5,1	12,18	156,0	3,2
Navarra	2.085,92	143,8	3,8	15,99	150,1	2,8
País Vasco	2.247,28	145,1	5,4	16,99	146,6	3,5
A Rioxa	1.761,03	142,0	4,6	13,02	147,5	2,5

(1) Datos do 4º trimestre.

(2) Base ano 2000

(3) Variación porcentaxe sobre mesmo trimestre do ano anterior

Fonte: INE. Encuesta Trimestral de Coste Laboral

O cadro 1.28 recolle o custo salarial (por traballador/a e mes e máis por hora efectiva) nas distintas comunidades autónomas (e no conxunto do Estado) no ano 2008. Compróbase que:

■ En Galicia o *custo salarial por traballador/a e mes* segue a ser o cuarto comezando por abaixo (tras Estremadura, Canarias e Murcia), cun 86´8% do estatal. Tanto en Galicia como no promedio estatal subiu máis en 2008 que a inflación.

■ O índice que presenta a variación acumulada nos anos transcorridos do século XXI reflicte que a suba galega foi semellante á media española (superouna tan só nunha décima)

■ O *custo salarial por hora efectiva* de traballo situaba en 2007 a Galicia na terceira posición comezando por abaixo (tras Estremadura e Canarias); en 2008 pasou a ser a quinta comunidade comezando por abaixo, tras superar a Murcia e Castela – A Mancha.

Subiu no último ano 1´7 puntos máis en Galicia que en España (e por riba da inflación nos dous casos); o índice constata que no período 2000-2008 este custo subiu 4´4 puntos máis en Galicia que no promedio estatal, pero o custo laboral por hora efectiva en Galicia segue a estar moi por baixo do estatal (é un 87´6%).

Outros custos. Por comunidades autónomas. 2008 ⁽¹⁾

■ Cadro 1.29

	Outros custos por traballador/a e mes			Outros custos por hora efectiva		
	Euros	Índice ⁽²⁾	Taxa ⁽³⁾	Euros	Índice ⁽²⁾	Taxa ⁽³⁾
España	637,62	147,7	6,7	4,68	151,5	4,7
Andalucía	605,96	153,1	8,2	4,48	159,4	6,2
Aragón	620,44	142,1	4,0	4,62	144,8	4,1
Asturias	629,14	139,1	7,8	4,75	142,2	7,0
Baleares	641,43	165,0	12,5	4,92	182,9	13,1
Canarias	557,13	150,0	6,6	3,96	152,3	3,4
Cantabria	654,95	154,4	11,9	4,93	162,7	11,8
Castela e León	588,35	137,5	5,2	4,50	146,6	5,6
Castela A Mancha	580,62	150,8	4,8	4,15	155,4	2,5
Cataluña	668,99	150,2	4,9	4,93	152,2	1,6
Com. Valenciana	603,23	148,5	7,4	4,43	153,3	5,7
Estremadura	553,03	153,5	9,7	4,04	157,8	9,5
Galicia	557,66	145,6	4,6	4,13	154,1	4,6
Madrid	709,77	146,0	7,0	5,03	147,5	3,9
Murcia	584,02	155,4	11,8	4,35	159,3	9,6
Navarra	652,38	134,7	3,5	4,99	140,2	2,3
País Vasco	715,73	141,2	5,7	5,41	142,7	3,8
A Rioxa	597,98	142,1	8,1	4,43	148,2	6,2

(1) Datos do 4º trimestre.

(2) Base ano 2000

(3) Variación porcentaxe sobre mesmo trimestre do ano anterior

Fonte: INE. Encuesta Trimestral de Coste Laboral

O cadro 1.29 reflicte *outros custos laborais* diferentes dos salariais. Entran aquí as cotizacións obrigatorias á Seguridade Social e máis as percepcións non salariais (indemnizacións por despedimento, pagamentos por desemprego ou por incapacidade temporal, gastos de locomoción e axudas de custo de viaxe, plus de distancia ou de transporte, indemnizacións por traslados ou por finalización de contrato, etc.). Sobrancearemos que:

■ *Por persoa traballadora e mes*, os *outros custos por traballador/a e mes* sitúan a Galicia na terceira comezando por abaixo (tras Extremadura e Canarias), cun 89'2% do promedio estatal. En Galicia subiu menos en 2008 que na media estatal (e nos dous casos por riba da inflación). O índice que presenta a variación acumulada nos anos transcorridos do século XXI reflicte que a suba galega foi inferior en 2'1 puntos á media española.

■ *Por hora efectiva de traballo*, en 2008 Galicia é tamén a terceira comunidade comezando por abaixo, tras Extremadura e Canarias tan só. Subiu no último ano practicamente o mesmo en Galicia que en España (nos dous casos por riba da inflación); o índice constata que no período 2000-2008 este custo subiu 2'6 puntos máis en Galicia que no promedio estatal. O custo laboral por hora efectiva en Galicia segue moi por baixo do estatal (é un 88,2%).

Xornada laboral⁽¹⁾.
Por comunidades autónomas. 2008

■ Cadro 1.30

	Horas por traballador/a e mes		
	Horas pactadas	Horas efectivas	Horas traballadas
España	155,8	136,3	20,2
Andalucía	154,9	135,3	20,3
Aragón	156,1	134,4	22,5
Asturias	154,2	132,4	22,5
Baleares	154,6	130,5	24,8
Canarias	160,2	140,9	19,6
Cantabria	155,7	132,9	23,7
Castela e León	152,2	131,0	21,6
Castela A Mancha	157,1	140,0	17,7
Cataluña	155,4	135,9	20,5
Com. Valenciana	157,4	136,4	21,5
Extremadura	157,1	137,0	20,4
Galicia	155,2	135,0	20,9
Madrid	157,8	141,1	17,7
Murcia	153,4	130,5	19,8
Navarra	152,3	132,3	22,7
País Vasco	151,8	135,2	20,0
A Rioxa	153,3	134,0	19,0

(1) Base ano 2000

Fonte: INE. Encuesta Trimestral de Coste Laboral

O cadro I.30 reflicte que as horas pactadas de traballo foron en 2008 lixeiramente inferiores en Galicia que no promedio estatal (0´6 horas mensuais de diferenza) e a xornada laboral efectiva foi inferior en 1´3 horas mensuais en Galicia. As horas non traballadas superaron en Galicia en sete décimas a media española.

2.1. Introducción

No capítulo anterior estudamos a realidade macroeconómica galega do ano 2008; neste ímonos centrar primeiro na estrutura e na dinámica do tecido produtivo galego, para abordar despois a política industrial das diferentes administracións públicas.

Comezaremos co estudo das empresas galegas (en aspectos como a forma xurídica que adoptan, as persoas con emprego segundo o tamaño da empresa, a distribución por provincias e por tipo de actividade) baseándonos fundamentalmente en datos obtidos do INE (DIRCE). Complementarémoslo cos datos que proporciona o INE na Estatística de Sociedades Mercantiles (analizando a creación de sociedades mercantiles) e cos recollidos das estatística do procedemento concursal e máis dos efectos de comercio impagados.

Centrarémonos a continuación en tres enquisas industriais do INE (de empresas, de produtos e de produción industrial), nun estudo das expectativas dos empresarios con actividade en Galicia (a estatística de confianza empresarial, do IGE) e máis en dúas enquisas do sector servizos (as do comercio polo miúdo e do sector turístico).

Faremos logo a análise dos resultados estatísticos que reflicten as enquisa de investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D), de innovación tecnolóxica e máis de indicadores de alta tecnoloxía .

Por último, abordaremos o estudo do sector público empresarial en Galicia (analiando a súa relevancia en emprego e en investimento) e da política industrial en Galicia, contemplada desde unha triple perspectiva: da Unión Europea, da Administración Central e da Administración Autonómica.

2.2. Estrutura e dinámica empresarial galega.

Neste apartado achegarémonos á estrutura e á evolución do tecido produtivo galego co estudo das empresas segundo o número de traballadores/as, os sectores de actividade ou a condición xurídica, de acordo coa información subministrada polo *Directorio central de empresas* (DIRCE) do INE e máis a *Explotación do directorio de empresas e unidades locais* que proporciona o IGE. Abordaremos despois a creación de sociedades mercantis (e o capital suscrito) en Galicia en 2008, así como os procedementos concursais e os efectos de comercio impagados.

Esta información combina, na elaboración das estatísticas de empresas, os datos da Seguridade Social cos procedentes das retencións do IRPF, o imposto de actividades económicas e os de Rexistro Mercantil, someténdoo a un itinerario de tratamentos de depuración, harmonización e integración co obxecto de obter maior fiabilidade. Subliñaremos que os datos refírense á situación a día 1 de xaneiro de cada ano, e non inclúen as empresas dos sectores agrario e pesqueiro, nin os servizos administrativos das administracións públicas (aínda que si as empresas públicas).

O cadro 2.1 recolle a distribución por sectores económicos e comunidades autónomas das empresas que figuran no DIRCE ao comezo do ano 2008. Destacaremos os seguintes aspectos:

O crecemento no número de empresas no último ano foi no total español do 2,6%, por riba do incremento de Galicia (1,7%).

Cataluña é a que maior número de empresas acolle, atendendo ao emprazamento da súa sede central, cun 18,29% do total español; o segundo lugar ocúpao Andalucía (15,28%) e o terceiro Madrid (15,17%). Entre estas tres comunidades concentran case a metade (un 48,74%) do total de empresas de España, dúas décimas menos que no ano anterior.

Galicia segue a ser a quinta comunidade por número de empresas, cun peso relativo no total español do 5,94% (porcentaxe lixeiramente inferior en cinco centésimas á do ano anterior e pouco menor que a da poboación galega no Estado en 2008: 6,03%).

Ao redor da metade das empresas (50,18% en Galicia e 53,25% no total estatal) pertencen ao sector “resto de servizos”, no que figuran as empresas do sector de servizos diferentes das comerciais. Case a terceira parte do total das empresas son comerciais (27,33% en Galicia e 24,63% no total estatal). Conxuntamente, as empresas do sector servizos supoñen máis de tres de cada catro empresas que figuran no DIRCE, tanto en Galicia (77,52%) como en España (77,89%).

Empresas activas, por sector económico e comunidade autónoma. 2008

■ Cadro 2.1

	Sector económico				
	Total	Industria	Construcción	Comercio	Resto de servicios
Cataluña	626.020	48.478	91.543	141.055	334.944
Andalucía	522.815	34.208	65.078	148.021	275.508
Madrid	519.307	28.773	67.368	105.719	317.447
C. Valenciana	376.093	29.967	54.773	95.935	195.418
Galicia	203.374	15.184	30.539	55.592	102.059
Cast. e León	173.209	13.556	29.647	44.769	85.237
Pais Vasco	175.303	14.668	27.996	41.878	90.761
Canarias	143.471	6.305	18.325	37.626	81.215
Cast. A Mancha	137.823	13.864	28.315	35.783	59.861
Murcia	100.075	8.020	16.455	26.588	49.012
Aragón	94.931	7.824	15.921	22.274	48.912
Baleares	93.335	5.427	15.926	19.800	52.182
Asturias	73.124	4.358	10.758	18.024	39.984
Extremadura	67.852	5.551	10.035	21.183	31.083
Navarra	43.847	4.025	7.319	10.163	22.340
Cantabria	40.393	2.460	6.750	9.584	21.599
A Ríoxa	23.834	2.747	3.791	5.965	11.331
Ceuta e Melilla	7.433	173	517	3.253	3.490
España	3.422.239	245.588	501.056	843.212	1.822.383

Fonte: INE, DIRCE

A análise comparativa da distribución sectorial de empresas en Galicia e España do cadro 2.2 e a evolución dos últimos oito anos no cadro 2.3, permite ás persoas interesadas o estudo máis polo miúdo.

■ Cadro 2.2

Distribución das empresas. Por sectores económicos ⁽¹⁾. Galicia/ España. 2003-2008

Sector	2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España
Industria	8,6	8,8	8,3	8,4	8,1	8,0	7,8	7,6	7,6	7,3	7,5	7,2
Construcción	13,8	12,8	14,0	13,3	14,2	13,6	14,5	14,1	14,9	14,6	15,0	14,6
Comercio	30,9	28,7	30,3	28,1	29,8	27,5	29,0	28,1	29,0	25,3	27,3	24,6
Resto de servizos	46,7	49,7	47,4	50,2	47,9	50,9	48,7	51,9	49,5	52,7	50,2	53,5

Elaboración propia

(1) En porcentaxe de cada sector sobre o total de empresas

Fonte: INE, DIRCE

Evolución do número total de empresas. Galicia e España. 2001-2008

■ Cadro 2.3

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Galicia	167.732	165.726	174.077	180.977	185.722	191.642	200.020	203.374
España	2.645.317	2.710.400	2.813.159	2.942.583	3.064.129	3.174.393	3.336.657	3.422.239

Elaboración propia

Fonte: INE, DIRCE

No cadro 2.4. presentamos a evolución das empresas en Galicia -con desagregación provincial- e máis no Estado dende 1995. Galicia ten a primeiros do ano 2008 un 5,9% do total estatal de empresas que figuran no DIRCE, porcentaxe idéntica á do ano anterior. A provincia da Coruña concentra agora un 41,41% das empresas galegas e a de Pontevedra o 34,62% polo que tres de cada catro empresas galegas pertencen a unha desas provincias.

■ Cadro 2.4

Distribución das empresas. Por provincias. Galicia/España. 1995-2008

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	% G/E
1995	61.647	19.678	19.085	46.980	147.390	2.301.559	6,4
1996	63.865	20.254	19.779	48.597	152.495	2.384.711	6,4
1997	64.946	20.545	20.076	49.494	155.061	2.438.830	6,4
1998	66.313	20.945	20.370	50.955	158.583	2.474.690	6,4
1999	63.167	21.267	20.598	52.013	157.045	2.518.801	6,2
2000	69.381	21.825	20.959	53.907	166.072	2.595.392	6,4
2001	70.021	21.865	21.136	54.710	167.732	2.645.317	6,3
2002	66.276	21.942	21.215	56.293	165.726	2.710.400	6,1
2003	71.748	22.396	21.560	58.373	174.077	2.813.159	6,2
2004	74.809	22.479	22.118	61.571	180.977	2.942.583	6,2
2005	77.023	23.122	22.452	63.125	185.722	3.064.129	6,1
2006	79.170	23.780	22.843	65.849	191.642	3.174.393	6,0
2007	82.873	24.609	23.520	69.018	200.020	3.336.657	6,0
2008	84.220	25.035	23.711	70.408	203.374	3.422.239	5,9

Elaboración propia
Fonte: INE, DIRCE

No último ano aumentou o número de empresas nas catro provincias de Galicia, e fíxoos en maior medida na de Pontevedra (2,01%) , seguida de A Coruña (1,63%) e en menor medida Lugo (1,32%) e, en Ourense (1,23%).

A distribución nas provincias galegas -e nos totais galego e español- do número de empresas segundo a condición xurídica no último cuatrienio pódese ver no cadro 2.5, que reflicte que:

En Galicia o maior aumento absoluto no último ano foi o das sociedades de responsabilidade limitada (2.730),seguido do número das asociacións que medran en 695, mentres que as empresas propiedade de persoas físicas diminúen 1.166.

No último ano decreceu o número de sociedades anónimas en 25 e o das cooperativas en 23.

Se da evolución pasamos á “foto fixa”, no último ano a empresa propiedade dunha persoa física segue a ser a fórmula maioritaria de case dúas de cada tres empresas de Galicia (57,43%), aínda que segue a perder forza porcentual (dous puntos e 54 centésimas este ano). A segunda é a sociedade de responsabilidade limitada (31,43%), que un ano máis sube a súa porcentaxe (neste caso en oitenta e catro centésimas).

■ Cadro 2.5

Empresas segundo condición xurídica, por provincias. Galicia/España 2004-2008

		Total empresas	Persoas físicas	Sociedades anónimas	Sociedades de respons. limitada	Sociedades colectivas	Sociedades comanditarias	Comunidades de bens	Sociedades cooperativas	Asociacións e outros tipos	Organismos autónomos
A Coruña	2004	74.809	47.613	1.739	19.160	8	1	866	404	4.865	153
	2005	77.023	47.935	1.736	20.596	8	0	926	391	5.279	152
	2006	79.170	48.090	1.718	22.185	8	0	954	381	5.680	154
	2007	82.873	49.550	1.704	23.952	9	0	961	380	6.158	159
	2008	84.220	49.080	1.682	25.461	8	0	965	382	6.484	158
Lugo	2004	22.479	15.333	305	5.065	0	0	1.305	170	244	57
	2005	23.122	15.462	310	5.459	0	0	1.381	174	276	60
	2006	23.780	15.560	311	5.865	0	0	1.496	173	319	56
	2007	24.609	15.780	313	6.320	1	0	1.581	171	385	58
	2008	25.035	15.668	310	6.756	0	0	1.637	160	445	59
Ourense	2004	22.118	14.821	479	5.341	2	0	274	141	1.010	50
	2005	22.452	14.663	477	5.748	1	0	284	136	1.090	53
	2006	22.843	14.644	468	6.094	2	0	299	128	1.151	57
	2007	23.520	14.858	463	6.475	2	0	290	120	1.255	57
	2008	23.711	14.557	459	5.823	1	0	312	108	1.391	60
Pontevedra	2004	61.571	36.272	1.539	19.508	3	0	2.399	293	1.445	112
	2005	63.125	36.099	1.556	20.896	3	0	2.611	287	1.559	114
	2006	65.849	36.647	1.568	22.651	3	0	2.815	291	1.756	118
	2007	69.018	37.769	1.573	24.441	3	0	2.928	302	1.887	115
	2008	70.408	37.486	1.548	25.878	3	0	3.030	290	2.060	113
Galicia	2004	180.977	114.039	4.062	49.074	13	1	4.844	1.008	7.564	372
	2005	185.722	114.159	4.079	52.699	12	0	5.202	988	8.204	379
	2006	191.642	114.941	4.065	56.795	13	0	5.564	973	8.906	385
	2007	200.020	117.957	4.053	61.188	15	0	5.760	973	9.685	389
	2008	203.374	116.791	3.999	63.918	12	0	5.944	940	10.380	390
España	2004	2.942.583	1.738.456	122.579	839.958	456	114	88.737	25.557	118.413	8.313
	2005	3.064.129	1.767.265	121.441	918.449	406	100	94.898	25.801	127.414	8.355
	2006	3.174.393	1.791.126	117.441	992.658	400	98	102.592	25.328	136.286	8.464
	2007	3.336.657	1.853.012	115.580	1.078.614	371	97	107.591	24.949	147.901	8.542
	2008	3.422.239	1.857.931	113.130	1.145.398	333	93	113.378	24.516	158.730	8.730

Elaboración propia
Fonte: INE, DIRCE

No cadro 2.6 ofrecemos a distribución das empresas por estrato de asalariados/as nas provincias galegas -e nos totais galego e máis estatal- no último quinquenio. O predominio no tecido produtivo das pequenas empresas e das microempresas queda ben claro á vista de que:

Ao redor da metade das empresas galegas (49,2%) non teñen asalariados/as (51,3% en España) e un 59,95% das que teñen algún non pasan de dous empregados/as (57,48% en España, 2,44 puntos menos que en Galicia).

As empresas que empregan a 20 ou máis traballadores/as en Galicia (4.733) supoñen un 2,33% do total de empresas galegas e as de España (92.477) son un 2,70%.

■ Cadro 2.6

Empresas, por estrato de asalariados/as e provincias. Galicia/España. 2004-2008

	Sen asalariados/ as	de 1 a 2 asalariados/ as	de 3 a 5 asalariados/ as	de 6 a 9 asalariados/ as	de 10 a 19 asalariados/ as	de 20 a 49 asalariados/ as	de 50 a 99 asalariados/ as	de 100 a 199 asalariados/ as	de 200 a 499 asalariados/ as	de 500 a 999 asalariados/ as	de 1.000 a 4.999 asalariados/ as	de 5.000 ou máis asalariados/ as
A Coruña												
2004	38.746	21.431	7.550	3.197	2.202	1.180	281	128	60	16	17	1
2005	39.898	22.185	7.643	3.300	2.215	1.237	297	142	71	16	18	1
2006	40.666	23.064	7.937	3.380	2.288	1.250	323	155	73	15	18	1
2007	42.861	24.025	8.160	3.632	2.298	1.286	338	156	78	18	20	1
2008	43.314	24.630	8.273	3.666	2.341	1.346	358	162	92	16	19	3
Lugo												
2004	10.914	7.384	2.357	962	522	261	42	24	7	5	1	0
2005	11.234	7.541	2.455	965	552	297	44	23	7	3	1	0
2006	11.491	7.631	2.681	1.013	572	309	49	22	7	4	1	0
2007	11.928	7.856	2.721	1.079	615	306	59	30	8	6	1	0
2008	12.166	7.828	2.841	1.100	667	325	67	30	5	5	1	0
Ourense												
2004	11.432	6.707	2.224	863	532	257	63	23	10	5	2	0
2005	11.498	6.872	2.278	899	512	284	68	25	9	4	3	0
2006	11.646	7.054	2.291	920	546	270	72	25	12	3	4	0
2007	12.027	7.265	2.355	906	568	280	76	22	15	3	3	0
2008	12.103	7.284	2.418	916	576	290	77	23	16	3	5	0
Pontevedra												
2004	28.339	19.279	7.179	3.154	2.063	1.113	257	112	55	10	9	1
2005	29.071	19.863	7.178	3.235	2.118	1.207	260	112	61	10	9	1
2006	30.308	20.778	7.505	3.352	2.181	1.246	289	109	63	9	8	1
2007	32.031	21.637	7.880	3.428	2.247	1.289	294	132	59	11	9	1
2008	32.543	22.162	7.980	3.531	2.302	1.356	319	125	70	10	8	2
Galicia												
2004	89.431	54.801	19.310	8.176	5.319	2.811	643	287	132	36	29	2
2005	91.701	56.461	19.554	8.399	5.397	3.025	669	302	148	33	31	2
2006	94.111	58.527	20.414	8.665	5.587	3.075	733	311	155	31	31	2
2007	98.847	60.783	21.116	9.045	5.728	3.161	767	340	160	38	33	2
2008	100.126	61.904	21.512	9.213	5.886	3.317	821	340	183	34	33	5
España												
2004	1.500.396	818.149	303.783	143.417	98.245	53.267	13.470	6.650	3.590	945	592	79
2005	1.574.166	850.367	310.787	145.443	100.211	56.260	14.394	7.003	3.817	967	630	84
2006	1.616.883	881.748	328.820	154.635	105.470	58.725	15.087	7.367	3.908	999	658	93
2007	1.706.140	932.526	340.638	158.159	108.866	60.738	15.737	7.780	4.218	1.072	684	99
2008	1.754.374	958.711	345.848	160.460	110.369	61.709	16.242	8.061	4.511	1.117	725	112

Elaboración propia
Fonte: INE, DIRCE

O cadro 2.7 explícita a porcentaxe de empresas que teñen asalariados/as en Galicia e no Estado dende 1995. Subliñaremos que:

A porcentaxe de Galicia en 2008 é dous décimas superior á do ano anterior e sitúase (despois da tendencia a suba dende 1996) no valor máis alto despois do ano 2006.

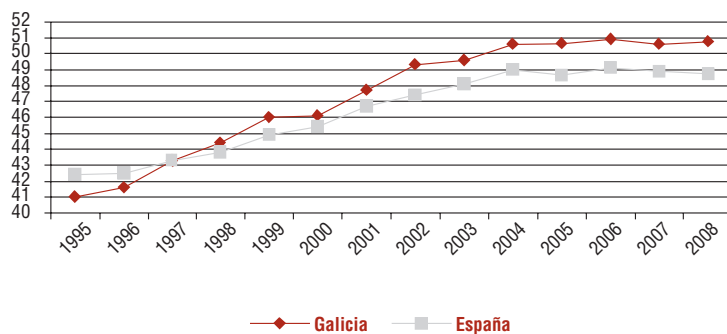
A porcentaxe de Galicia estivo sempre por riba da estatal dende 1998; no último ano, o diferencial é de dous puntos e unha décima (catro décimas máis que no anterior).

**Porcentaxe de empresas que teñen
asalariados/as. Galicia/España. 1995-2008**

■ **Cadro 2.7**

	Galicia	España
1995	41,0	42,4
1996	41,6	42,5
1997	43,3	43,3
1998	44,4	43,8
1999	46,0	44,9
2000	46,1	45,4
2001	47,7	46,7
2002	49,3	47,4
2003	49,6	48,1
2004	50,6	49,0
2005	50,6	48,6
2006	50,9	49,1
2007	50,6	48,9
2008	50,8	48,7

Elaboración propia
Fonte: DIRCE

O número de empresas de cada un dos estratos de asalariados/as en Galicia e España figura no cadro 2.8. Na comparanza das porcentaxes Galicia-España apréciase que a participación relativa de Galicia no total español só é maior que a correspondente á nosa poboación (6,03%) nos tramos de menos asalariados/as (1-2 e 3-5) mentres que son especialmente pequenas no estrato de máis asalariados/as e nos situados entre 100 e 1.000 persoas empregadas.

■ Cadro 2.8

Número de empresas, por estrato de asalariados/as. Galicia/España. 2008

	Total empresas	Sen asalariados/as	de 1 a 2 asalariados/as	de 3 a 5 asalariados/as	de 6 a 9 asalariados/as	de 10 a 19 asalariados/as	de 20 a 49 asalariados/as	de 50 a 99 asalariados/as	de 100 a 199 asalariados/as	de 200 a 499 asalariados/as	de 500 a 999 asalariados/as/as	de 1.000 a 4.999 asalariados/as	de 5.000 ou máis asalariados/as
Galicia	203.374	100.126	61.904	21.512	9.213	5.886	3.317	821	340	183	34	33	5
España	3.422.239	1.754.374	958.711	345.848	160.460	110.369	61.709	16.242	8.061	4.511	1.117	725	112
% Galicia/España	5,9	5,7	6,5	6,2	5,7	5,3	5,4	5,1	4,2	4,1	3,0	4,6	4,5

Fonte: INE, DIRCE

Unha información máis polo miúdo das empresas con asalariados/as é a que figura no cadro 2.9, que recolle a porcentaxe de empresas por estrato de asalariados/as en Galicia e no Estado nos últimos oito anos. Compróbase que en 2008 só no primeiro estrato -de un a dous asalariados/as- as empresas galegas superan en porcentaxe ás do total do estado, a mesma no segundo e vaise abrindo a diferenza (en termos relativos) a prol de España nos catro estratos seguintes a medida que vai subindo o tamaño do cadro de persoal.

■ Cadro 2.9

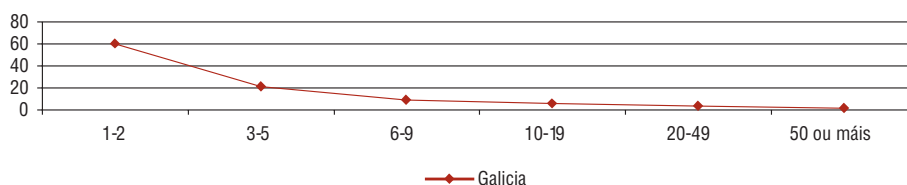
Porcentaxe de empresas. Por estrato de asalariados/as ⁽¹⁾. Galicia/España. 2000-2008

	Galicia						España					
	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis
2000	59,5	21,1	8,7	6,1	3,4	1,2	56,6	20,9	9,2	7,2	4,2	1,9
2001	59,3	20,9	9,3	6,0	3,2	1,3	56,0	21,0	10,2	7,0	3,9	1,9
2002	59,0	21,1	9,3	6,0	3,3	1,3	55,8	21,1	10,2	7,0	3,9	1,7
2003	59,8	20,8	9,0	5,9	3,2	1,3	56,2	21,1	10,1	6,9	3,8	1,9
2004	59,9	21,1	8,9	5,8	3,1	1,2	56,7	21,1	9,9	6,8	3,7	1,8
2005	60,1	20,8	8,9	5,7	3,2	1,3	57,1	20,9	9,8	6,7	3,8	1,8
2006	60,0	20,9	8,9	5,7	3,2	1,3	56,6	21,1	9,9	6,8	3,8	1,8
2007	60,1	20,9	8,9	5,7	3,1	1,4	57,2	20,9	9,7	6,7	3,7	1,8
2008	60,0	20,8	8,9	5,7	3,2	1,4	57,5	20,7	9,6	6,6	3,7	1,8

Elaboración propia, a partir dos datos do DIRCE

(1) Calculado sobre o total de empresas que teñen algún asalariado/a

Porcentaxe de empresas por estrato de asalariados/as en 2008

A *Estatística de sociedades mercantís* do INE reflicte (no cadro 2.10) que no ano 2008 creáronse en Galicia 5.352 sociedades mercantís (do total de 102.448 de España, o que supón unha porcentaxe do 5,2%). Houbo unha forte diminución (1.281, un 19,3%) respecto do ano 2007, no que se constituíran en Galicia 6.633 sociedades mercantís.

O capital subscrito para a constitución destas sociedades estivo ao redor dos 806 millóns de euros en Galicia (do total de 8.029 millóns do total estatal, o que representa un 10%, moi por riba do peso demográfico ou económico de Galicia en España).

**Sociedades mercantís creadas e capital social suscrito.
Por CC.AA. 2008**

■ **Cadro 2.10**

	Total	Capital suscrito
Andalucía	15.694	772.226
Aragón	2.380	225.951
Asturias	1.570	139.072
Baleares	2.947	144.921
Canarias	3.729	85.796
Cantabria	844	26.882
Castela e León	3.791	270.647
Castela A Mancha	4.715	98.798
Cataluña	18.541	909.528
C. Valenciana	11.809	1.393.888
Extremadura	1.625	48.892
Galicia	5.352	805.956
Madrid	20.111	2.525.343
Murcia	3.236	103.503
Navarra	1.385	89.440
País Vasco	4.059	372.058
A Ríoxa	565	15.864
Ceuta	67	886
Melilla	28	499
España	102.448	8.029.148

Capital en miles de euros

Fonte: INE, "Estatística de sociedades mercantís"

A Estatística do Procedemento Concursal do INE permítenos un achegamento aos debedores concursados: o cadro 2.11 reflicte que este número foi en 2008 en Galicia de 185 (dos 2.902 do total estatal, o que supón un 6%, porcentaxe que está nun posto intermedio do peso relativo de Galicia en España en PIB e en poboación).

Cadro 2.11

Debedores concursados. Por comunidade autónoma e natureza xurídica. 2008

	Total	P. Físicas sen actividade empresarial	EMPRESAS			
			P. Físicas	S.A.	S.R.L.	Outras
Andalucía	373	55	27	36	248	7
Aragón	77	11	1	10	54	1
Asturias	50	5	1	13	31	-
Baleares	127	23	3	13	88	-
Canarias	55	-	-	6	49	-
Cantabria	27	8	-	4	15	-
Castela e León	123	22	9	22	69	1
Castela A Mancha	113	18	4	18	72	1
Cataluña	681	78	20	144	434	5
C. Valenciana	390	42	4	60	283	1
Extremadura	28	-	1	7	20	-
Galicia	185	29	9	22	123	2
Madrid	337	46	11	72	207	1
Murcia	94	19	5	10	56	4
Navarra	44	2	-	6	36	-
País Vasco	171	13	8	39	108	3
A Ríoxa	25	2	5	4	14	-
Ceuta e Melilla	2	1	-	1	-	-
España	2.902	374	108	487	1.907	26

Fonte: INE, "Estadística del procedimiento concursal"

O importante empeoramento económico do último ano é perceptible tan só cun dato: os debedores concursados en Galicia en 2007 foran 64; xa que logo, a suba no ano 2008 foi dun 189%, pois case triplicou a do ano precedente.

Dos 185 debedores concursados de Galicia en 2008, 29 foron de persoas físicas sen actividade empresarial e 156 corresponderon a empresas; segundo o tipo de empresa concursada, sobrancearon as Sociedades de Responsabilidade Limitada (123), seguidas das empresas propiedade dunha persoa física (29).

Cataluña foi, en 2008, a comunidade autónoma con máis debedores concursados (681), seguida da comunidade valenciana (390), Andalucía (373) e Madrid (337), concentrando entre as catro un 61,4% do total estatal de debedores concursados. Galicia ocupou a quinta posición, a moita distancia da que lle precede (Madrid).

Unha análise máis polo miúdo dos debedores empresariais concursados de Galicia no ano 2008 reflicte que:

A maioría concentráronse nas empresas de menos asalariados, xa que 128 foron en empresas de menos de 50 empregados e só 28 en empresas que superan ese limiar de persoas ocupadas. As microempresas (as empresas de menos de 10 persoas asalariadas) supuxeron 75 empresas concursadas, o que representa un 47% do total.

Por sectores produtivos, o que máis presentou foi o de servizos (60, dos que 31 pertencían ao comercio e 17 ao epígrafe de "Inmobiliarias. Servizos a empresas"), seguindo de lonxe pola construción (41) e a industria (38).

Segundo o tipo de concurso, 172 foron voluntarios e só 13 foron necesarios.

Segundo a clase de procedemento, os abreviados (122) superaron amplamente (case os dobran) aos ordinarios (63), mentres que no total estatal foron menos os abreviados (1.387) que os ordinarios (1.515).

A *Estatística de Efectos de Comercio Impagados*, que elabora o INE, reflicte que o número total de efectos impagados en Galicia en 2008 foi de 273.410, o que supón unha suba de 87.128 respecto do ano anterior (un 46,8%); este aumento está moi por riba do que se deu no conxunto do Estado (32,3%).

Efectos comerciais. Por CC.AA. 2008

■ Cadro 2.12

	Efectos vencidos	Efectos impagados	% impagados sobre vencidos
Andalucía	10.315.974	703.972	6,8
Aragón	4.202.001	172.831	4,1
Asturias	2.420.568	97.822	4,0
Baleares	1.203.862	65.970	5,5
Canarias	1.393.057	119.006	8,5
Cantabria	1.076.347	48.376	4,5
Castela e León	4.214.981	177.824	4,2
Castela A Mancha	3.684.624	195.698	5,3
Cataluña	43.840.384	2.007.895	4,7
C. Valenciana	17.331.214	951.349	5,5
Extremadura	1.311.943	77.871	5,9
Galicia	6.783.570	273.410	4,0
Madrid	22.928.053	1.156.521	5,0
Murcia	3.860.994	236.316	6,1
Navarra	2.690.215	89.973	3,3
País Vasco	8.085.688	280.331	3,5
A Ríoxa	1.149.982	48.588	4,2
Ceuta e Melilla	45.729	2.178	4,8
España	136.539.186	6.775.931	5,0

Fonte: INE, "Estatística de efectos de comercio impagados"

O cadro 2.12 explícita que a porcentaxe de efectos impagados sobre os vencidos en 2008 é un punto menor en Galicia (4%) que no promedio español, aínda que rexistrou unha importante suba respecto do dato de Galicia do ano anterior (2,64%). Por comunidades autónomas, as maiores porcentaxes de efectos impagados sobre vencidos foron en 2008 as de Canarias, Andalucía e Murcia, mentres que Navarra, País Vasco, Galicia e Asturias tiveron as menores porcentaxes.

2.3. Análise de enquisas industriais

A información do tecido produtivo galego baseada no DIRCE que vimos no anterior epígrafe complementarémola neste coa subministrada polos datos que sobre o noso sector industrial figuran en tres enquisas industriais elaboradas polo INE (*de empresas, de produtos e de produción industrial*).

2.3.1. Enquisa industrial de empresas

A *Enquisa Industrial de Empresas* proporciona unha información interesante para o estudo das características dos distintos sectores da actividade industrial -nos niveis estatal e autonómico- e intégrase no proxecto europeo de estatísticas estruturais das empresas; os últimos datos proporcionados son do ano 2007.

Cifra de negocios ⁽¹⁾ por comunidades autónomas. 2007

■ Cadro 2.13

	2007	% sobre o total
Andalucía	65.138	10,40
Aragón	28.574	4,60
Asturias	17.180	2,70
Baleares	4.753	0,80
Canarias	9.614	1,50
Cantabria	8.515	1,40
Castela e León	35.909	5,70
Castela A Mancha	27.824	4,40
Cataluña	147.398	23,60
C. Valenciana	63.700	10,20
Extremadura	6.137	1,00
Galicia	41.205	6,60
Madrid	67.831	10,80
Murcia	15.579	2,50
Navarra	20.118	3,20
País Vasco	60.940	9,70
A Ríoxa	5.475	0,90
España	625.890	100,00

(1) En millóns de euros
Fonte: INE, "Encuesta industrial de empresas"

Comprobamos no cadro 2.13 que a maior participación na cifra de negocios total estatal téñena Cataluña (23,6%), Madrid (10,8%), Andalucía (10,4%), C. Valenciana (10,2%), e País Vasco (9,7%); conxuntamente, supoñen case dous terzos (un 64,7%) da cifra de negocios total do sector industrial en España. A porcentaxe de Galicia no agregado estatal do ano 2007 (6,6%) superou en catro décimas á do ano anterior e coloca a Galicia na sexta posición entre as comunidades autónomas.

**Evolución do peso de Galicia no total estatal nas
variables da industria ⁽¹⁾. 2001-2007**

■ **Cadro 2.14**

	Persoas ocupadas	Horas traballadas	Cifra de negocios
2001	6,0	6,1	5,8
2002	6,2	6,3	6,2
2003	6,2	6,2	6,1
2004	6,1	6,2	6,0
2005	6,3	6,3	6,0
2006	6,5	6,5	6,2
2007	6,7	6,8	6,6

Elaboración propia

(1) Datos en porcentaxe de Galicia sobre o total de España

Fonte: INE, "Encuesta industrial de empresas"

No cadro 2.14 podemos ver que, nas tres variables analizadas, o peso relativo de Galicia no total estatal aumentou de forma significativa no ano 2007 (entre dúas e catro décimas), quedando en todas elas nun intervalo do 6,6% ao 6,8%. Como en todos os anos estudados no cadro, a porcentaxe máis baixa foi a da cifra de negocios, aínda que acurtou a diferenza respecto das outras dúas. As tres variables industriais que agora comentamos quedaron en 2007 nun nivel superior ao peso relativo da poboación galega no total estatal.

Ese mesmo cadro permite unha visión dinámica da participación industrial de Galicia no total estatal nesas tres variables a medio e longo prazo; a análise comparativa dos datos de 2001 e 2007 reflicte que aumentou (entre sete e oito décimas) a participación galega no total español nese sexenio nas tres variables, facéndoo máis na *cifra de negocios*.

No cadro 2.15 presentamos a desagregación por *agrupacións de actividade* dos datos da *cifra de negocios* en Galicia no último bienio. En 2007 as tres agrupacións de acti-

■ **Cadro 2.15**

Importe neto da cifra de negocios⁽¹⁾. Por agrupacións de actividade. Galicia 2006-2007

Agrupación	2006	2007
1 CNAE: 10, 11, 12, 13, 14, 23. Industrias extractivas e do petróleo, enerxía e auga	6.182.100	6.501.376
2 CNAE: 15, 16. Alimentación, bebidas e tabaco	6.533.094	7.284.114
3 CNAE: 17, 18, 19. Industria téxtil, confección, coiro e calzado	2.080.633	2.128.089
4 CNAE: 20. Madeira e cortiza	1.948.932	2.134.024
5 CNAE: 21, 22. Papel, edición, artes gráficas e reprodución de soportes gravados	928.047	1.005.455
6 CNAE: 24. Industria química	1.233.831	1.223.894
7 CNAE: 25. Caucho e materias plásticas	826.742	984.867
8 CNAE: 26. Produtos minerais non metálicos diversos	1.681.691	1.770.808
9 CNAE: 27, 28. Metalurxia e fabricación de produtos metálicos	4.809.440	5.288.382
10 CNAE: 29. Maquinaria e equipo mecánico	1.050.156	1.152.547
11 CNAE: 30, 31, 32, 33. Material e equipo eléctrico, electrónico e óptico	884.810	1.172.657
12 CNAE: 34, 35. Material de transporte	7.453.997	9.796.995
13 CNAE: 36, 37. Industrias manufactureiras diversas	626.592	761.402

(1) En miles de euros.

Fonte: INE. "Encuesta industrial de empresas"

vidade cunha maior achega á cifra de negocios total do sector industrial de Galicia foron, de maior a menor peso, as de *Material de transporte*, *Alimentación*, *bebidas*, *tabaco* e máis a de *Industrias extractivas* e do *petróleo*, *enerxía*, *auga*. A principal diferenza na estrutura produtiva da industria galega respecto da estatal é, neste aspecto, que a agrupación de *Material de transporte* baixa nesta última á cuarta posición (tras as outras dúas sinaladas entre as tres primeiras de Galicia, máis a rúbrica de *Metalurxia e fabricación de produtos metálicos*).

2.3.2. Enquisa industrial de produtos

Esta enquisa proporciona datos desde 1993, ano no que comezou España o seu proceso de adaptación ao Regulamento PRODCOM (PRODucción COMunitaria) relativo á harmonización das estatísticas sobre a produción industrial nos países da UE; inclúe unha lista de produtos industriais (uns 5.000) de xeito harmonizado coa clasificación que se fai a efectos de comercio exterior na UE, para facilitar a comparación de datos de produción industrial cos obtidos nas estatísticas de comercio exterior. A estatística, a partir do ano 2005, está baseada (no tocante aos bens) na nomenclatura de comercio exterior da Unión Europea (a NC ou Nomenclatura Combinada, que entrou en vigor o 1 de xaneiro de 2005).

Ventas por Comunidades Autónomas. Ano 2008

■ Cadro 2.16

	Millóns de euros	% respecto ao total	% variación 2008/2007
Andalucía	45.742	11,20	-1,20
Aragón	19.340	4,70	-8,30
Asturias	10.392	2,50	-6,60
Illas Baleares	1.665	0,40	-8,50
Canarias	5.692	1,40	-1,70
Cantabria	6.094	1,50	5,40
Castela e León	25.402	6,20	-4,50
Castela A Mancha	18.741	4,60	0,40
Cataluña	94.800	23,10	-5,70
C. Valenciana	41.739	10,20	-6,40
Extremadura	3.669	0,90	5,60
Galicia	30.200	7,40	0,00
Madrid	32.158	7,90	-6,60
Murcia	10.333	2,50	-6,30
Navarra	13.940	3,40	1,50
País Vasco	45.694	11,20	1,70
A Ríoxa	4.098	1,00	0,00
España	409.699	100,00	-3,40

Fonte: INE, "Encuesta industrial de productos"

O cadro 2.16 recolle o valor da produción comercializada polas distintas comunidades autónomas en 2008. Galicia ocupa a sexta posición entre as comunidades autónomas (ao igual que no ano anterior) e representa un 7,4% do total español (tres décimas máis que no ano anterior). Sobrancea a elevada concentración xeográfica en cinco comunidades, que de maior a menor participación no total estatal son: Cataluña, Andalucía, País Vasco, C.Valenciana e Madrid); entre as cinco axuntan case dúas terceiras partes (un 63,6%) do importe total das vendas do Estado (medio punto menos que no ano anterior).

Na última columna dese cadro pode apreciarse a clasificación de maior a menor suba das diferentes comunidades, que constata que en dez delas diminuíu en 2008

**Evolución do peso de Galicia no
produción comercializada ⁽¹⁾.
2001-2008**

■ Cadro 2.17

	% Galicia / España
2001	6.3
2002	6.5
2003	6.6
2004	6.5
2005	6.4
2006	6.7
2007	7.1
2008	7.4

Elaboración propia

(1) Lista de produtos PRODCOM

Fonte: INE, "Encuesta industrial de productos"

o valor das vendas de produtos industriais; Galicia foi unha das sete na que non ocorreu isto, pois quedou no nivel do ano anterior.

A visión dinámica a longo prazo da participación relativa de Galicia no importe total estatal da produción comercializada figura no cadro 2.17; despois da suba continuada do período 1998-2003, Galicia baixou no bienio seguinte a súa porcentaxe e tivo unha forte suba (dun punto porcentual) no trienio 2006-2008, até chegar ao 7,4%, o mellor dato do período analizado, un punto por riba da nosa participación relativa no Estado en poboación (e máis dun punto que o peso porcentual de Galicia en número de empresas ou na xeración do PIB).

No cadro 2.18 presentamos a desagregación por *grandes agrupacións* do valor da produción comercializada galega. Antes de nada, cómpre sinalar que houbo un cambio que debe ter en conta quen desexe comparanzas con anos anteriores: ata o ano

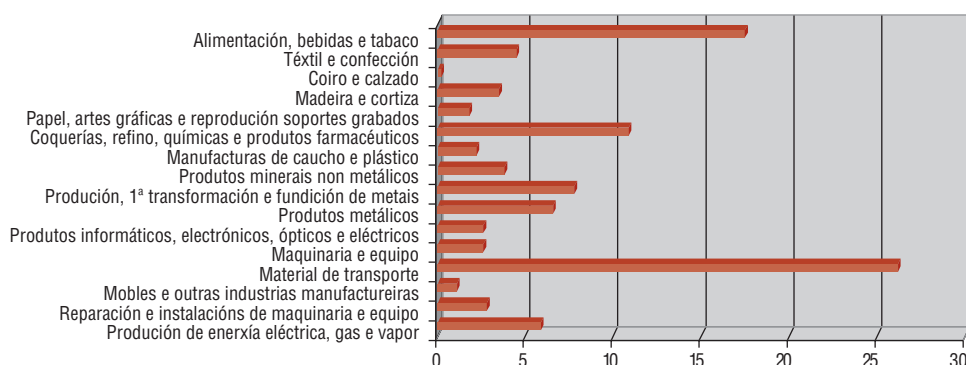
Valor da produción comercializada, por grandes agrupacións. Galicia. 2008

■ Cadro 2.18

CNAE-2009		Valor (*)	%
Galicia		32.093	100
10-11-12	Alimentación, bebidas e tabaco	5.624	17,5
13-14	Téxtil e confección	1.444	4,5
15	Coiro e calzado	64	0,2
16	Madeira e cortiza	1.106	3,5
17-18	Papel, artes gráficas e reprodución soportes grabados	581	1,8
19-20-21	Coquerías, refino, químicas e produtos farmacéuticos	3.503	10,9
22	Manufacturas de caucho e plástico	719	2,2
23	Produtos minerais non metálicos	1.208	3,8
24	Produción, 1ª transformación e fundición de metais	2.490	7,8
25	Produtos metálicos	2.132	6,6
26-27	Produtos informáticos, electrónicos, ópticos e eléctricos	844	2,6
28	Maquinaria e equipo	825	2,6
29-30	Material de transporte	8.415	26,2
31-32	Mobles e outras industrias manufactureiras	355	1,1
33	Reparación e instalacións de maquinaria e equipo	884	2,8
35	Produción de enerxía eléctrica, gas e vapor	1.893	5,9

(*) En millóns de euros

Fonte: INE, Enquisa industrial de produtos

2007 recollía as seccións D-E da Clasificación Nacional de Actividades Económicas (CNAE) de 1993, mentres que desde os datos correspondentes ao ano 2008 reflicte as seccións D-E da CNAE de 2009 (aprobada polo Real Decreto 475/2007, de 13 de abril), con algúns epígrafes diferentes dos da CNAE-1993.

Constátase que tres apartados (*Material de transporte*, *Alimentación - bebidas - tabaco* e máis *Coquerías – refino – químicas – produtos farmacéuticos*) concentran en 2008 máis da metade (54,6%) do valor da produción comercializada de Galicia (da lista PRODCOM).

O cadro 2.19 permítenos realizar a comparanza da estrutura produtiva do tecido industrial galego coa estatal, xa que nel figura a desagregación *por grandes agrupacións* de ramas produtivas no total de España.

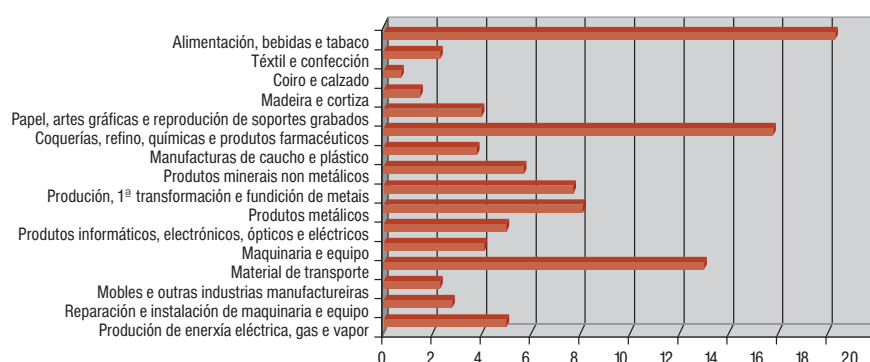
Valor da produción comercializada, por grandes agrupacións. España. 2008

■ Cadro 2.19

CNAE-2009		Valor (*)	%
	Total España	431.191	100
10-11-12	Alimentación, bebidas e tabaco	78.961	18,3
13-14	Téxtil e confección	9.690	2,3
15	Coiro e calzado	2.808	0,7
16	Madeira e cortiza	6.470	1,5
17-18	Papel, artes gráficas e reprodución de soportes grabados	17.323	4,0
19-20-21	Coquerías, refino, químicas e produtos farmacéuticos	68.242	15,8
22	Manufacturas de caucho e plástico	16.446	3,8
23	Produtos minerais non metálicos	24.765	5,7
24	Producción, 1ª transformación e fundición de metais	33.060	7,7
25	Produtos metálicos	34.707	8,1
26-27	Produtos informáticos, electrónicos, ópticos e eléctricos	21.647	5,0
28	Maquinaria e equipo	17.519	4,1
29-30	Material de transporte	56.172	13,0
31-32	Mobles e outras industrias manufactureiras	9.851	2,3
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipo	12.030	2,8
35	Producción de enerxía eléctrica, gas e vapor	21.492	5,0

(*) En millóns de euros

Fonte: INE, Enquisa industrial de produtos

As porcentaxes de produción comercializada en Galicia e España que figuran nos cadros 2.18 e 2.19 reflicten que é especialmente grande en 2008 o diferencial a prol de Galicia do peso relativo na estrutura industrial en *material de transporte* (o dobre da porcentaxe estatal) mentres que a diferenza a prol de España é especialmente grande (entre as agrupacións de maior peso relativo) no epígrafe de *Coquerías, refino, químicas e produtos farmacéuticos* (4,9 puntos en 2008, un 45% por riba que o dato de Galicia).

En *Madeira e cortiza* a especialización industrial galega segue a ser máis do dobre que no total estatal (e no *Téxtil e confección* é practicamente o dobre) mentres que o tecido produtivo de Galicia presenta unha especialización moito menor que o promedio estatal en *Coiro-calzado*, *Papel, artes gráficas e reprodución de soportes gravados*, *Produtos informáticos, electrónicos, ópticos e eléctricos* ou *Mobles e outras industrias manufactureiras*.

2.3.3. Enquisa de produción industrial

Como se comproba no cadro 2.20, o *Índice xeral de produción industrial* diminuíu un 9'6% en Galicia no ano 2008; con ser moi forte o descenso, foi menor que no promedio estatal (15'4%). A maior diminución foi a de Andalucía, seguida pola comunidade valenciana (ambas as dúas por riba do 20%) mentres que a única suba tívola A Rioxa (un 2'5%).

No cadro 2.21 recolleamos a traxectoria no último cuadrienio do índice de produción industrial de Galicia e España. Compróbase que tras a suba do bienio 2005-2006 (maior en Galicia que no promedio estatal) veu un descenso no bienio seguinte: en España, a diminución do índice de produción industrial deuse despois que en Galicia, pero con moita máis intensidade

2.4. Expectativas empresariais

A operación estatística de *Confianza empresarial*, que publica trimestralmente o IGE desde o primeiro trimestre de 2007, segue as recomendación da OCDE e da UE para a elaboración de enquisas sobre expectativas empresariais. A OCDE estableceu unhas suxerencias para a elaboración de *Indicadores de confianza empresarial*, seguindo as recomendacións do *Programa harmonizado común de enquisas conxunturais da UE*; ditos *Indicadores* promedian os balances dun conxunto moi limitado de preguntas, coa finalidade de poder obter os datos de xeito que permitan a comparanza a nivel internacional..

As *dificultades* que os empresarios observaron nun trimestre concreto obtéñense por estimación dunha serie de diversas cuestións que se lle preguntan (escaseza de man de obra, dificultades financeiras, escaseza de aprovisionamentos, etc). As *expectativas* que os empresarios teñen para o seguinte trimestre obtéñense por estimación de diferentes cuestións sobre as que se lle pregunta, como son o resultado neto de explotación, o emprego ou os investimentos.

Índice xeral de produción industrial. Por CC.AA. 2008

■ Cadro 2.20

	Índice	% de variación sobre igual período do ano anterior
Andalucía	85,9	-20,8
Aragón	89,5	-15,6
Asturias	84,9	-14,3
Baleares	88,3	-15,1
Canarias	92,3	-13,0
Cantabria	80,9	-17,2
Castela e León	89,3	-13,9
Castela A Mancha	84,7	-12,3
Cataluña	74,6	-15,8
C. Valenciana	71,5	-20,2
Extremadura	102,1	-2,2
Galicia	89,6	-9,6
Madrid	94,7	-13,0
Murcia	93,5	-13,9
Navarra	72,0	-18,6
País Vasco	83,6	-17,2
A Rioxa	88,7	2,5
España	82,2	-15,4

Fonte: INE, "Índice de produción industrial"

O *índice galego de confianza empresarial* (IGACE) é un indicador sintético elaborado a partir da media simple de saldos ponderados de preguntas. Para a obtención dos IGACE de cada rama empresarial, os balances que utiliza o IGE son maiores que os que prescriben a OCDE e a UE, polo cal se inclúe maior cantidade de información na súa elaboración. Os datos do cadro 2.22 reflicten inequivocamente o continuado deterioro do *índice xeral galego de confianza empresarial* ao longo dos oito últimos trimestres, nos que pasou dun saldo positivo no primeiro trimestre de 2007 (22,8) a un saldo negativo moi forte no cuarto trimestre de 2008 (-43,4).

■ Cadro 2.21

Índice de Producción Industrial. Galicia e España. 2005 - 2008

	% de variación anual			
	2.008	2.007	2.006	2.005
España	-15,4	-0,2	0,6	1,4
Galicia	-9,6	-8,2	7,0	4,1

Fonte: INE, Índice de producción industrial

O cadro permite o estudo desagregado por ramas produtivas; constata que a industria presenta ao final de 2008 a peor posición en confianza empresarial (-48,1) e que o continuado deterioro das expectativas empresariais deuse en todos os trimestres estudados na industria e na rama “resto dos servizos”, mentres que mellorou nun trimestre na construción (o segundo de 2007) e outro no comercio polo miúdo (o primeiro de 2008).

■ Cadro 2.22

Índice galego de confianza empresarial (IGACE). Galicia. 2007-2008

	Industria	Construción	Comercio polo miúdo	Resto de servizos	Índice xeral
2007/I	18,8	17,6	15,2	26,2	22,8
2007/II	10,4	18,6	11,1	15,7	14,8
2007/III	2,3	1,4	6,0	9,7	6,7
2007/IV	-7,9	-14,7	-11,7	-2,7	-6,1
2008/I	-10,6	-18,7	-8,8	-11,3	-12,2
2008/II	-22,8	-26,7	-25,9	-22,6	-23,5
2008/III	-39,2	-31,5	-27,2	-34,1	-34,3
2008/IV	-48,1	-44,0	-38,9	-42,1	-43,4

Fonte: IGE. Confianza empresarial

Nota: O indicador de confianza empresarial varía de -100 a 100, sendo o valor 0 o punto neutral; valores positivos do indicador indican optimismo e valores negativos indican pesimismo por parte dos empresarios

O cadro 2.23 reflicte a porcentaxe de empresas segundo a evolución da actividade en cada trimestre no último ano. Sobrancea na comparanza entre o primeiro trimestre e o último de 2008 o afundimento das posicións de incremento no carto trimestre ou estabilidade da actividade empresarial, coa conseguinte suba notable das de diminución.

■ Cadro 2.23

Confianza empresarial. Evolución da actividade principal da empresa. 2008. Por trimestres.

	Incremento	Estabilidade	Diminución
2008/I	8,7	45,6	45,6
2008/II	8,8	44,1	47,1
2008/III	8,4	34,5	57,1
2008/IV	4,7	27,3	68,0

Fonte: IGE. Confianza empresarial
Porcentaxe de empresas

No cadro 2.24 podemos analizar a porcentaxe de empresas segundo as dificultades atopadas en cada trimestre nos dous últimos anos. Sobrancea especialmente no ano 2008 a continuada suba, trimestre tras trimestre, dos problemas financeiros, que pasaron nun ano dun 19,1% a un 49,4% na autodetección de dificultades das empresas con actividade en Galicia. Este cadro permítelle, ás persoas interesadas nun maior nivel de desagregación, o estudo, para cada unha das cadros ramas produtivas recollidas nesta enquisa, dos cinco epígrafes de que constan as dificultades empresariais.

**Confianza empresarial. Dificultades das empresas (*),
por ramas. Galicia. 2007-2008. Por trimestres**

■ **Cadro 2.24**

	RAMAS				TOTAL
	Industria	Construción	Comercio polo miúdo	Resto de servizos	
1) Escaseza de man de obra cualificada					
2007/I	26,3	48,4	33,0	30,3	33,5
2007/II	36,0	61,1	46,1	31,9	40,5
2007/III	36,2	57,9	39,3	26,2	36,6
2007/IV	44,3	41,2	43,1	23,8	34,1
2008/I	37,6	37,3	43,3	32,2	35,5
2008/II	33,6	31,0	37,3	27,5	30,5
2008/III	19,2	30,2	22,7	24,7	24,5
2008/IV	16,0	21,4	20,9	16,3	17,8
2) Escaseza de man de obra non cualificada					
2007/I	15,6	6,4	6,5	9,9	10,1
2007/II	9,6	5,3	2,7	14,0	10,0
2007/III	9,9	12,0	5,7	13,4	11,6
2007/IV	16,1	11,9	8,1	11,1	12,1
2008/I	9,0	1,9	6,5	9,5	7,5
2008/II	3,9	1,7	5,3	5,2	4,2
2008/III	0,2	4,4	3,3	7,4	4,9
2008/IV	0	2,1	5,5	2,2	2,0
3) Escaseza de aprovisionamentos					
2007/I	9,5	2,1	0	11,8	8,0
2007/II	11,0	0,0	0	12,1	8,1
2007/III	14,6	5,2	0	10,3	9,2
2007/IV	13,5	1,1	4,4	13,2	9,8
2008/I	13,5	3,1	0	6,2	6,5
2008/II	11,3	5,0	0	9,4	7,9
2008/III	15,6	1,8	0	3,9	5,5
2008/IV	7,4	1,8	2,2	5,0	4,5
4) Problemas financeiros					
2007/I	18,2	5,8	17,2	11,6	12,4
2007/II	11,7	8,7	17,8	10,1	10,9
2007/III	23,3	12,8	13,3	11,4	14,6
2007/IV	23,0	20,9	11,3	17,9	19,1
2008/I	15,9	30,1	19,9	25,5	23,9
2008/II	22,8	37,8	23,1	29,7	29,3
2008/III	38,9	57,8	29,0	40,9	42,9
2008/IV	50,8	62,5	42,0	44,5	49,4
5) Sen dificultades que sinalar					
2007/I	31,6	33,1	56,7	34,0	35,5
2007/II	53,3	30,8	35,8	44,1	42,5
2007/III	42,0	23,1	48,4	45,0	39,9
2007/IV	33,3	43,5	34,8	42,3	39,7
2008/I	41,9	35,5	38,2	36,6	37,7
2008/II	40,0	31,0	49,2	38,9	35,5
2008/III	39,8	24,5	48,8	35,0	35,2
2008/IV	36,1	24,3	41,8	36,2	34,2

(*) En porcentaxe de empresas
Fonte. IGE. Confianza empresarial

O cadro 2.25 permítenos analizar a porcentaxe de empresas segundo as dificultades atopadas no último trimestre de 2008 segundo o tamaño das empresas (collida segundo o número de persoas asalariadas de cada unha). Sobrancea especialmente que os problemas financeiros son maiores a medida que se reduce o tamaño das empresas (ata chegar a un 51,9% nas de plantilla inferior a 20 persoas asalariadas) e son a principal dificultade dos tres estratos inferiores estudados (no de 200 ou máis persoas asalariadas, a segunda, pero practicamente coincidente co problema da escaseza de man de obra cualificada).

Confianza empresarial. Dificultades da empresa, por tamaño da empresa. Galicia. 2008 (*)

■ Cadro 2.25

	Persoas asalariadas				
	De 0 a 19	De 20 a 49	De 50 a 199	200 ou máis	Total empresas
Escaseza de man de obra cualificada	18,0	17,2	15,8	24,3	17,8
Escaseza de man de obra non cualificada	2,3	1,3	1,5	3,6	2,0
Escaseza de aprovisionamentos	5,0	3,3	3,5	1,4	4,5
Problemas financeiros	51,9	45,5	35,0	23,9	49,4
Sen dificultades que sinalar	24,3	41,8	36,1	36,2	34,2

(*) Datos do 4º trimestre
IGE. Confianza empresarial

2.5. Enquisas do sector servizos

A *terciarización* das economías máis desenvolvidas é un trazo fundamental hoxe en día en calquera país; achegarémonos aos indicadores de actividade dos servizos de mercado no seu conxunto e máis aos de dúas das actividades que máis importancia teñen nel: a turística e a comercial.

O cadro 2.26 reflicte que a cifra de negocios do sector Servizos de mercado rexistrou en 2008 en Galicia unha diminución do 1%, bastante menor que a baixada media estatal (3,2%). Nese ano tan só subiron a súa cifra de negocios tres comunidades autónomas (Aragón, Asturias e País Vasco); as maiores diminucións foron as de Castela-A Mancha, Andalucía e Comunidade Valenciana (as tres ao redor dun 5%).

**Índices generales de cifra de negocios.
Por comunidades autónomas. 2008**

■ **Cadro 2.26**

	Índice decembro 2008	% de variación anual
Andalucía	107,1	-4,9
Aragón	122,0	3,7
Asturias	121,0	1,6
Baleares	82,0	-3,8
Canarias	112,6	-2,8
Cantabria	106,9	-4,5
Castela e León	111,9	-2,1
C. A Mancha	102,2	-5,2
Cataluña	105,8	-4,3
C. Valenciana	106,4	-4,9
Extremadura	117,2	-0,6
Galicia	121,6	-1,0
Madrid	110,2	-3,1
Murcia	109,2	-2,9
Navarra	111,1	-3,0
País Vasco	116,0	0,5
A Rioxa	111,9	-4,0
España	109,2	-3,2

Fonte: INE. "Indicadores de Actividad del Sector Servicios"

O índice de emprego no sector Servizos de mercado (que presentamos no cadro 2.27) subiu en Galicia nun 0,7% en 2008, contrastando coa diminución media estatal (dun 0,5%). Tan só Asturias rexistrou unha suba porcentual da ocupación superior á de Galicia (1,3%), nun ano no que 11 comunidades autónomas presentaron un rexistro negativo nesta variable.

**Índices generales de persoal ocupado.
Por comunidades autónomas. 2008**

■ **Cadro 2.27**

	Índice decembro	% de variación anual
Andalucía	102,0	-0,2
Aragón	101,2	0,3
Asturias	104,8	1,3
Baleares	88,6	-1,4
Canarias	97,7	-1,5
Cantabria	101,8	-1,0
Castela e León	103,6	-0,6
C. A Mancha	100,8	-0,2
Cataluña	100,5	-0,4
C. Valenciana	102,3	-1,9
Extremadura	102,6	0,5
Galicia	105,6	0,7
Madrid	103,0	-0,7
Murcia	104,2	-0,9
Navarra	101,8	0,0
País Vasco	103,3	0,1
A Rioxa	100,4	-1,4
España	101,7	-0,5

Fonte: INE. "Indicadores de Actividad del Sector Servicios"

Índices de comercio polo miúdo. Por comunidades autónomas. 2008

■ Cadro 2.28

	2008	% variación ⁽¹⁾ 2008
Andalucía	113,4	-7,4
Aragón	120,8	-4,2
Asturias	123,8	-1,7
Baleares	92,9	-5,8
Canarias	120,2	-10,7
Cantabria	115,8	-3,7
Catela e León	118,3	-0,4
Castela A Mancha	119,2	-5,5
Cataluña	117,3	-5,9
Comunidade Valenciana	113,5	-8,0
Estremadura	126,6	-0,1
Galicia	121,1	-2,0
Madrid	124,0	-7,4
Murcia	115,0	-8,8
Navarra	118,1	-1,2
País Vasco	118,5	-4,6
A Ríoxa	112,1	-8,6
Ceuta	118,5	-4,0
Melilla	113,6	-8,4
España	117,3	-6,1

(1) Decembro sobre decembro do ano anterior. Prezos constantes. Base 2005
Fonte: INE, "Índices de comercio al por menor"

No tocante ao sector do comercio interior *polo miúdo*, o cadro 2.30 reflicte unha diminución do 2% do comercio *ao por menor* galego a prezos constantes en 2008 (que xa tivera no ano anterior unha diminución de 0,5 puntos). A diminución media estatal en 2008 (6,1%) triplicou á galega, nun ano no que baixou o índice de comercio polo miúdo a prezos constantes en todas e cada unha das comunidades autónomas.

O cadro 2.29 permítenos un achegamento ao comportamento do sector turístico galego, ao fío do *Observatorio da economía galega*, que elabora a Consellería de Economía e Facenda da Xunta de Galicia. Nel figuran o número de viaxeiros que entraron e Galicia (con desagregación entre españois e estranxeiros), as pernoitas e o grao de ocupación hoteleira no último bienio (con desglose por trimestres). Sobrancearemos que:

A taxa de variación interanual de Galicia no total de viaxeiros/as foi negativa no último ano (-5,6%) por primeira vez no trienio estudado e foi lixeiramente máis intensa entre os viaxeiros/as residentes en España (-5,7%) que nos/as residentes no estranxeiro (-5,3%).

A porcentaxe de variación interanual das pernoitas en Galicia no ano 2008 foi tamén por vez primeira negativa no trienio analizado (-2,9%), en contraste coa suba (3,4%) de 2007.

O grao de ocupación hoteleiro de Galicia en 2008 (34%) foi case dous puntos menor que no ano anterior (35,9%).

■ Cadro 2.29

Ocupación hoteleira. Galicia. 2006-2008

Período	Viaxeiros entrados						Pernoitas totais		Grado de ocupación (%)
	Total		Espaníois		Estranxeiros				
	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de pernoitas	TVI ⁽¹⁾	
2006	3.599,2	2,0	2.944,8	1,4	654,4	4,4	7.758,0	2,1	35,6
2007	3.739,5	3,9	3.007,8	2,1	731,7	11,8	8.025,0	3,4	35,9
2008	3.529,5	-5,6	2.836,4	-5,7	693,1	-5,3	7.790,5	-2,9	34,0

(1) Porcentaxe de variación interanual

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Economía e Facenda

O cadro 2.30 permítenos un achegamento ao comportamento do subsector do turismo rural de Galicia, da mano do *Observatorio da economía galega*, que elabora a Consellería de Economía e Facenda da Xunta de Galicia. Nel figuran para o último trienio o número de viaxeiros que entraron e Galicia (con desagregación entre españois e estranxeiros) e máis as pernoitas. Sobrancearemos que:

As taxas de variación interanual de Galicia no total de viaxeiros/as, nas pernoitas e o grao de ocupación en turismo rural baixaron por primeira vez no trienio analizado.

A variación interanual de Galicia no total de viaxeiros/as baixou no último ano nun 3,8% (en forte contraste co 8,6% de suba de 2007); baixou con máis intensidade entre os viaxeiros/as residentes en España (-3,9%) que nos/as residentes no estranxeiro (-2,9%).

A porcentaxe de diminución interanual das pernoctacións en Galicia no ano 2008 foi un 3,5%, fronte á suba do 6,8% do ano anterior.

O grao de ocupación en turismo rural de Galicia en 2008 (15,9%) foi 1,3 puntos menor que no ano anterior; marcou o peor rexistro do trienio analizado e non chega en 2008 á metade do grao de ocupación hoteleira do mesmo período.

■ Cadro 2.30

Ocupación en turismo rural. Galicia. 2006-2008

Período	Viaxeiros entrados						Pernoitas totais		Grado de ocupación (%)
	Total		Espaníais		Estranxeiros				
	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de pernoitas	TVI ⁽¹⁾	
2006	155,9	4,5	139,9	2,4	16,0	26,6	352,3	4,2	16,3
2007	169,3	8,6	150,3	7,4	19,0	18,8	376,0	6,8	17,2
2008	162,9	-3,8	144,5	-3,9	18,5	-2,9	363,0	-3,5	15,9

(1) Porcentaxe de variación interanual

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Economía e Facenda

2.6 Investigación científica , desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I + D + I)

2.6.1. Introducción

A investigación científica e o desenvolvemento tecnolóxico (I+D) abranguen un conxunto de traballos de carácter creativo emprendidos co fin de incrementar os coñecementos nunha rama ou actividade determinada, así como a aplicabilidade desa suma de coñecementos á mellora dos xa existentes. Sen dúbidas é un factor clave á hora de posibilitar a converxencia real cos países máis desenvolvidos, que como veremos neste mesmo apartado presentan valores moi por riba dos existentes en España (e especialmente dos de Galicia).

A innovación, pola súa banda, é cada vez máis un factor clave na procura do aumento de produtividade e, xa que logo, da competitividade empresarial; hoxe en día as diferenzas económicas entre os países susténtase, en boa parte, no crecemento e acumulación do know how e na súa capacidade de transformación en produtos finais, vía innovación tecnolóxica.

A nova política de fondos na procura da cohesión territorial na UE priorizará cada vez máis o seu investimento no amplo abano denominado sociedade do coñecemento, co obxectivo de intentar converter a economía europea na máis competitiva do mundo (de acordo co aprobado no Cumio de Lisboa). O pulo da innovación e o desenvolvemento tecnolóxico é fundamental e débese traballar na redución da “brecha tecnolóxica” galega.

2.6.2. Investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D)

O cadro 2.29 permítenos unha visión por comunidades autónomas para o ano 2007 dos gastos internos totais e máis do persoal (en equivalencia a xornada completa). Apréciase que:

O gasto interno total de Galicia (4,2% do total estatal) está moi por baixo da porcentaxe que lle correspondería pola poboación, polo PIB ou polo número de empresas no total español, o que tamén ocorre no tocante ao persoal 4,3%

Hai unha notable concentración espacial do gasto interno total nas actividades de I+D en dúas comunidades autónomas, pois Madrid e Cataluña representan case a metade (48,7%) do total estatal. No persoal o seu peso conxunto é algo inferior 46,2%.

Galicia ocupa a sétima posición nas dúas clasificacións (polo gasto en I+D e máis polo persoal en EDC), por detrás de Cataluña, Madrid, Andalucía, País Vasco, C. Valenciana e Castela-León.

Gastos internos e persoal en I + D. Por comunidades autónomas. 2007

■ Cadro 2.31

	Gastos internos		Persoal en equivalencia a xornada completa	
	Total (Miles de euros)	%	Total	%
Andalucía	1.478.545	11,1	22.102,6	11,0
Aragón	296.894	2,2	6.521,7	3,2
Asturias	211.704	1,6	3.152,4	1,6
Baleares	86.793	0,7	1.557,2	0,8
Canarias	266.803	2,0	4.513,7	2,2
Cantabria	117.464	0,9	1.816,7	0,9
C. León	620.717	4,7	9.763,3	4,9
C. A Mancha	213.959	1,6	2.899,0	1,4
Cataluña	2.908.727	21,8	43.034,0	21,4
C. Valenciana	977.590	7,3	17.810,8	8,9
Extremadura	128.964	1,0	1.864,2	0,9
Galicia	555.626	4,2	8.658,6	4,3
Madrid	3.584.130	26,9	49.972,8	24,8
Murcia	247.556	1,9	5.755,1	2,9
Navarra	333.872	2,5	4.880,6	2,4
País Vasco	1.216.726	9,1	15.570,6	7,7
A Ríoxa	90.205	0,7	1.174,0	0,6
Ceuta e Melilla	5.998	0,0	57,5	0,0
España	13.342.273	100	201.104,8	100

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D

O seguimento nos últimos catorce anos da porcentaxe do gasto en I+D en Galicia en relación co de España podemos facelo co cadro 2.30. A suba relativa de 1995 permitiulle a Galicia pasar do 2,57% de 1994 ao 3,33%; estancouse no cuatrienio seguinte ao redor desa porcentaxe e a forte suba do trienio 2000-2002 fixo que superara por vez primeira o 4%. En 2005 diminuíu en doce centésimas con respecto ao ano anterior e volveu a baixar dezasete centésimas en 2006 quedando no 3,80% do total español. No ano 2007 volve a subir con forza a "ratio" da comparación situándose na máis alta destes catorce anos en un 4,16%.

O valor absoluto do gasto en I+D dunha comunidade autónoma non é representativo dabondo do esforzo en investigación e desenvolvemento tecnolóxico da mesma, xa que o seu valor en relación co valor da súa produción pode ser moi distinto. Por iso recolleemos no cadro 2.31 o gasto total en I+D, as porcentaxes dese gasto sobre o PIB de cada comunidade autónoma e mailo gasto de cada un dos sectores que o executan. Salientaremos que:

O gasto en I+D de Galicia supón actualmente un 1,03% do PIB, dato que fai que Galicia ocupe o sétimo posto na clasificación das comunidades autónomas (un posto por riba que no ano anterior e superando a Andalucía). Segue a reflectir unha diverxencia notable de Galicia (a estatal supera en 24 centésimas á galega), maior que a existente en variables coma o PIB ou a renda.

As catro comunidades que realizan un maior investimento nas actividades de I+D son Madrid (1,96%), Navarra (1,89%) e a continuación País Vasco e Cataluña (1,87% e 1,48% respectivamente).

No tocante á distribución do gasto en I+D segundo o sector que o execute, en Galicia o primeiro é xa dende o ano 2005, a diferenza dos precedentes, o sector empresarial, que incrementou en 2006 e especialmente en 2007 a distancia co respecto o ensino superior. No total estatal o sector empresarial representa máis do dobre dos gastos do correspondentes ao Ensino Superior (diferenzas que se agrandan nas catro comunidades que máis invisten en I+D en proporción do seu PIB: Madrid, Cataluña, Navarra e País Vasco).

A comparanza das porcentaxes de execución do gasto en I+D en cada sector en Galicia e España podemos facela ao fío do cadro 2.32. Subliñaremos o seguinte:

O sector empresarial representa máis da metade do gasto total en I+D (un 56,02%), e se ben en 2006 Galicia estaba a máis de 10 puntos porcentuais por baixo, en 2007 equipárase practicamente coa porcentaxe estatal: 55,37%. Debe resaltarse que subiu ostensiblemente nos últimos anos (pois en 2001 era só un 27%).

En Galicia ocupa o segundo posto o Ensino Superior (cun 31,51%), 5,14 puntos porcentuais por riba da media española.

A porcentaxe de gasto en I+D da Administración Pública en Galicia é catro puntos e corenta e oito centésimas inferior á de España.

**Evolución dos gastos internos en I+D.
% Galicia/España. 1994-2007**

■ Cadro 2.32

1994	2,57
1995	3,33
1996	3,20
1997	3,52
1998	3,24
1999	3,30
2000	3,70
2001	3,86
2002	4,08
2003	4,12
2004	4,09
2005	3,97
2006	3,80
2007	4,16

Elaboración propia

Fonte: INE, Estadística sobre actividades en I+D

Centrámonos na evolución no último quinquenio das porcentaxes do gasto en I+D respecto do PIB nas distintas comunidades autónomas (cadro 2.33) destacaremos que en 2007 incrementábase na comunidade galega en trece centésimas a porcentaxe despois do avance en sete centésimas en 2002 e 2003 e o estancamento en 2004. O incremento do conxunto do Estado -sete centésimas- fai que diminúan as diferencias da converxencia coa media estatal.

**Gastos internos totais en I + D.
Por comunidades autónomas e sector de execución. 2007**

■ Cadro 2.33

	Total	% sobre PIB	Empresas e IPSFL ⁽¹⁾	Admón. Pública	Ensino superior
Andalucía	1.478.545	1,01	548.771	336.946	592.828
Aragón	296.894	0,91	164.049	65.421	67.424
Asturias	211.703	0,94	96.838	41.511	73.354
Baleares	86.794	0,33	20.876	26.090	39.828
Canarias	266.802	0,63	60.535	78.939	127.328
Cantabria	117.464	0,89	43.830	21.626	52.008
C. León	620.717	1,10	366.067	56.368	198.282
C. A Mancha	213.959	0,59	106.281	37.707	69.971
Cataluña	2.908.726	1,48	1.833.011	398.336	677.379
C. Valenciana	977.589	0,95	388.922	135.412	453.255
Extremadura	128.964	0,75	21.286	43.932	63.746
Galicia	555.625	1,03	307.668	72.879	175.078
Madrid	3.584.130	1,96	2.121.436	890.326	572.368
Murcia	247.556	0,91	126.220	40.031	81.305
Navarra	333.872	1,89	219.201	36.192	78.479
País Vasco	1.216.725	1,87	991.617	50.506	174.602
A Ríoxa	90.204	1,18	57.488	16.518	16.198
Ceuta e Melilla	6.098	0,20	836	102	5.160
España	13.342.367	1,27	7.474.932	2.348.842	3.518.593

En miles de euros (agás a 2ª columna, que está en porcentaxe)

(1) Institucións privadas sen fins de lucro

Fonte: INE, Estadística sobre actividades en I+D

Na comparanza internacional, o cadro 2.34 subliña o baixo valor da porcentaxe de gasto galego en I+D (en relación co PIB) no contorno da Unión Europea (en 2007 o dato de Galicia supón un 53,92% da porcentaxe da Unión Europea dos 15). O estado de maior porcentaxe de gasto en I+D (Suecia) case cuadriplica a de Galicia; Finlandia triplícala.

**Porcentaxe de execución do gasto en I+D
Por sectores. Galicia e España. 2007**

■ Cadro 2.34

	Galicia	España
Empresas e IPSFL ⁽¹⁾	55,37	56,02
Admón. Pública	13,12	17,60
Ensino Superior	31,51	26,37

(1) Institucións privadas sen fins de lucro
Fonte: INE, Estatística de I+D

2.6.3 Innovación tecnolóxica nas empresas

A Enquisa de Innovación Tecnolóxica nas empresas (do INE) permite coñecer a estratexia tecnolóxica das empresas e os factores que inflúen na súa capacidade para innovar e ademais proporciona o marco base para estudos posteriores, coma pode ser a utilización da tecnoloxía punta nos procesos de fabricación ou a análise dos fluxos de pagos e ingresos tecnolóxicos. Nesta enquisa avaláase a actividade das empresas que realizan algunha actividade innovadora (I+D, adquisición de tecnoloxía inmaterial software, gastos en deseño, etc).

■ Cadro 2.35

**Evolución da porcentaxe de gastos respecto ao PIB a prezos de mercado.
Por comunidades autónomas 2000-2007**

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Andalucía	0,62	0,62	0,89	0,77	0,84	0,90	1,02
Aragón	0,71	0,75	0,74	0,70	0,79	0,88	0,90
Asturias	0,71	0,65	0,70	0,64	0,70	0,90	0,93
Baleares	0,25	0,26	0,25	0,26	0,28	0,29	0,33
Canarias	0,56	0,60	0,55	0,58	0,59	0,65	0,64
Cantabria	0,57	0,55	0,47	0,44	0,45	0,80	0,88
C. León	0,83	0,81	0,88	0,93	0,89	0,97	1,10
C. A Mancha	0,04	0,44	0,44	0,41	0,41	0,47	0,60
Cataluña	1,17	1,28	1,38	1,34	1,35	1,43	1,48
C. Valenciana	0,77	0,81	0,87	0,90	0,99	0,96	0,96
Extremadura	0,60	0,60	0,63	0,41	0,69	0,73	0,74
Galicia	0,72	0,79	0,86	0,86	0,89	0,90	1,03
Madrid	1,79	1,88	1,81	1,65	1,82	1,98	1,93
Murcia	0,66	0,57	0,73	0,66	0,75	0,78	0,92
Navarra	1,22	1,11	1,41	1,79	1,67	1,92	1,88
País Vasco	1,39	1,32	1,42	1,51	1,48	1,60	1,88
A Ríoxa	0,63	0,57	0,66	0,65	0,66	1,06	1,16
España	0,99	1,03	1,10	1,07	1,07	1,20	1,27

Fonte: INE, Estatística de I+D

O gasto en actividades para a innovación tecnolóxica acadou en Galicia 965,9 millóns de euros no ano 2007, superando en máis de 136 millóns os correspondentes ao ano anterior. No cadro 2.36 presentamos o número de empresas innovadoras e máis o gasto en innovación tecnolóxica nas diferentes comunidades autónomas (e no total español) en 2007, xunto con o tanto por cento da cifra de negocios en produtos novos e mellorados e a taxa de crecemento. Como pode apreciarse Galicia está por baixo da media nacional en empresas innovadoras, e ademais os gastos en innovación, representan unha porcentaxe inferior a seu potencial demográfico, se ben o esforzo dos últimos anos en Galicia, no que non só destaca o dinamismo mostrado por unhas poucas empresas punteiras senón tamén o dos clusters (de automoción, acuicultura, etc), que con notable empeño están aplicando a cultura da cooperación empresarial na innovación parece albiscar unha certa recuperación despois dos malos datos de 2004, cun crecemento importante da cifra de negocios en produtos novos e mellorados.

Cadro 2.36

Porcentaxe de gasto en I+D sobre o PIB. Europa. 2003-2007

	2003	2004	2005	2006	2007
Austria	2,26	2,26	2,44	2,46	2,56
Bélxica	1,88	1,87	1,84	1,88	1,87
República Checa	1,25	1,25	1,41	1,55	1,54
Dinamarca	2,58	2,48	2,46	2,48	2,55
Finlandia	3,43	3,45	3,48	3,45	3,47
Francia	2,17	2,15	2,10	2,10	2,08
Alemaña	2,52	2,49	2,48	2,54	2,53
Grecia	0,57	0,55	0,58	0,57	0,57
Hungría	0,93	0,88	0,94	1,00	0,97
Islandia	2,82	-	2,77	-	-
Irlanda	1,17	1,24	1,25	1,30	1,31
Italia	1,11	1,10	1,09	1,14	-
Holanda	1,76	1,78	1,72	1,71	1,70
Noruega	1,71	1,59	1,52	1,52	1,65
Polonia	0,54	0,56	0,57	0,56	-
Portugal	0,74	0,77	0,81	1,00	1,18
Eslovaquia	0,57	0,51	0,51	0,49	0,46
Estonia	0,77	0,86	0,94	1,15	1,14
Chipre	0,35	0,37	0,40	0,43	0,45
Letonia	0,38	0,42	0,56	0,70	0,63
Lituania	0,67	0,75	0,75	0,79	0,82
Luxemburgo	1,65	1,63	1,56	1,66	1,63
Malta	0,26	0,53	0,60	0,64	0,60
Eslovenia	1,27	1,40	1,44	1,56	1,53
Suecia	3,85	3,62	3,80	3,74	3,64
Reino Unido	1,75	1,69	1,73	1,76	-
Bulgaria	0,50	0,50	0,49	0,48	0,48
Croacia	1,05	1,13	1,00	0,87	0,86
Rumania	0,39	0,39	0,41	0,45	0,53
Galicia	0,86	0,86	0,89	0,90	1,03
España	1,10	1,07	1,07	1,20	1,27
UE (25)	1,86	1,82	1,82	1,84	1,83
UE 15	1,92	1,89	1,89	1,91	1,91

Fuente: OCDE. (Collido do INE: Estadística sobre actividades en I+D)

No cadro 2-37 complétase os datos de innovación co da poboación ocupada nos sectores de alta e media tecnoloxía e a súa repercusión na poboación ocupada total das distintas comunidades autónomas. O País Vasco, Navarra e Cataluña acadan as porcentaxes máis altos, Galicia con 73.700 empregados en ditos sectores representa o 6,20% do total de ocupados, algo menos dun punto da media estatal de 7,35.

■ Cadro 2.37

Principais indicadores de I+D en empresas, por tipo de empresa ⁽¹⁾ e comunidades autónomas. 2007

	Manufactureiras de alta e media-alta tecnoloxía			De servizos de alta tecnoloxía		
	Nº empresas	Gastos I+D (miles euros)	Persoal en EXC	Nº empresas	Gastos I+D (miles euros)	Persoal en EXC
Andalucía	203	132.474	1.327,4	251	114.597	1.843,5
Aragón	177	84.163	1.271,6	55	31.051	536,7
Asturias	48	12.365	232,7	58	26.329	455,1
Baleares	8	851	18,7	28	5.468	87,7
Canarias	6	477	7,6	41	40.937	344,5
Cantabria	32	7.622	106,8	30	9.032	165,8
C. León	120	54.326	785,3	103	186.619	1.654,0
C. A Mancha	99	35.763	445,2	38	13.267	249,0
Cataluña	1.059	844.770	9.338,4	524	440.624	5.562,5
C. Valenciana	337	81.459	1.450,0	224	117.833	2.036,2
Extremadura	19	1.335	27,7	9	3.751	62,7
Galicia	163	165.837	1.075,5	158	63.888	807,0
Madrid	377	608.368	5.460,2	603	768.744	8.043,0
Murcia	84	24.383	359,3	51	11.735	248,2
Navarra	130	75.561	912,3	33	26.361	425,0
País Vasco	465	277.108	3.422,3	289	400.407	4.834,5
A Ríoxa	26	9.442	98,2	27	6.575	122,2
España	3.353	2.416.304	26.339,2	2.522	2.267.218	27.477,6

(1) Manufactureiras de alta tecnoloxía: Industria farmacéutica, maquinaria de oficina e material informático, compoñentes electrónicos, aparatos de radio, TV e comunicación, instrumentos médicos, de precisión, óptica e relojería e construción aeronáutica e espacial

Manufactureiras de media-alta tecnoloxía: Industria química agás farmacia; maquinaria e equipo; maquinaria e aparatos eléctricos; industria do automóbil; outro material de transporte.

De servizos de alta tecnoloxía: Correos e telecomunicacións; actividades informáticas; investigación e desenvolvemento

Fonte: INE, Base: "Indicadores de Ciencia y Tecnología"

2.7. A empresa industrial pública: a Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI)

A raíz da promulgación do Real Decreto-lei 5/1995, do 16 de xuño, a industria pública española nucleada neses momentos en torno ao Instituto Nacional de Industria (INI) e ao Instituto Nacional de Hidrocarburos (INH) reestrutúrase, agrupándose en dous entes as distintas empresas dependentes ou controladas polo Ministerio de Industria e Enerxía:

■ A Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI), á que se lle asignan as participacións dos grupos Teneo, SA e Repsol, SA, rexida polo dereito privado, sen aval do Estado, e que goza do beneficio da consolidación fiscal nas operacións de endebedamento; tivo, ademais, como unha das súas principais obrigacións a de amortizar a débeda do ex-INI, vía dividendos, endebedamento e desinvestimentos.

■ A Axencia Industrial do Estado (AIE), á que se adxudica, polo seu valor contable, a carteira de titularidade directa, maioritaria, igualitaria ou minoritaria das entidades mercantís, suxeitas a plans de reestruturación ou reconversión industrial. A esta axencia non se lle concede ningunha capacidade de endebedamento e carece do beneficio de consolidación fiscal, se ben as empresas en reconversión serán as únicas que poidan percibir achegas do Estado.

O 28 de xuño de 1996 o goberno aprobou o “programa de modernización do sector público empresarial do Estado”, que deseña un plan de privatizacións de empresas públicas, que afondando na política de alleación de activos patrimoniais públicos que xa viña desenvolvéndose anteriormente, contempla a venda das empresas públicas rendibles, incluídas as dependentes do Ministerio de Economía e Facenda.

No trienio 1996-1999 producíronse operacións privatizadoras en empresas públicas industriais e de servizos con implantación en Galicia: Argentaria, Telefónica, o grupo Repsol, Retevisión, Auxini, ENDESA, Tabacalera, Gas Natural, Elcano, Barreras, INESPAL, Santa Bárbara, Indra ou Red Eléctrica, e en 2000 e os primeiros meses de 2001 os de Iberia, Enatcar e ENCE, ás que seguirá Autopistas del Atlántico no 2002, quedándose o Estado co control daquelas que poden ter problemas para privatizarse por cuestións sociais ou estratéxicas, aínda que non se descarta o seu pase a mans privadas, como as da División Naval e Bazán agrupadas no grupo Izar e actualmente Navantia.

En todo caso, o que si é certo é que o cadro da empresa pública en España, e polo tanto en Galicia, experimentou un importante cambio nestes últimos anos, especialmente a partir de 1997-1998, diminuindo substancialmente as empresas participadas polo Estado, quedando reducido a un pequeno grupo con capital público, formado polas que arrastran un déficit empresarial considerable.

O Decreto-lei 15/1997, do 15 de setembro, reagrupa de novo o sector público, disolvendo a AIE e integrando as súas sociedades na SEPI, facendo esta fronte ao paulatino equilibrio financeiro do sector, cunha achega de recursos de 900.000 millóns de pesetas -resultante das privatizacións- durante os dous primeiros anos e desvinculando o mantemento das empresas públicas dos Orzamentos Xerais do Estado, cun efecto importante na redución do déficit público para o cumprimento dos criterios de Maastricht.

A SEPI é polo tanto a sociedade estatal que agrupa na actualidade ás empresas públicas industriais, acollendo tamén algunha das empresas que pertencían á Dirección Xeral de Patrimonio, tales como Efe, ALYCESA, CETARSA, Transmediterránea, EMGRISA, ENAUSA, MAYASA e a Sociedade Estatal de Participacións Patrimoniais, coa intención na maioría dos casos de preparar a súa futura privatización. En marzo de 2005 tras unha importante crise da empresa Izar provocada dunha banda polas súas notables perdas –800 millóns de euros- e por outra pola existencia da UE ao goberno español da devolución das axudas nos últimos anos aos estaleiros públicos, constitúese unha nova empresa: Navantia que mercé a un axuste de cadro de persoal por xubilacións anticipadas asume a actividade de construción naval, fundamentalmente militar, conservando un 20% de actividade en materia civil. Así mesmo acolle liñas de actividade de propulsión e enerxía, reparacións e sistemas e armas, cunha forte aposta pola tecnoloxía e tarefas de investigación e desenvolvemento.

No anexo deste informe contémpanse os datos de investimentos e persoal dos entes públicos e sociedades estatais en Galicia, clasificados de acordo coa distribución que establece a Lei de orzamentos xerais do Estado.

As características e tendencias que apuntabamos en anteriores informes, con respecto aos investimentos e ao cadro de persoal das empresas públicas dependentes do ex Ministerio de Industria e Enerxía –hoxe do de Facenda–, continúan en 2008; como se reflicte nos cadros A-21 do anexo, quedando reducidas na súa vertente industrial a Navantia xa que as restantes son empresas doutros sectores produtivos.

Os investimentos da SEPI representan un montante total de 41 millóns 273 mil euros (cadro A-21) - dos que só 11 millóns 296 mil euros corresponde a Navantia, unha contía de 3 millóns 866 mil euros á empresa Tragsa, que realiza unha variada gama de actuacións que abrangue o deseño e construción das infraestruturas e equipamentos necesarios para a modernización e mellora dos sistemas de produción agraria, tecnoloxías para un mellor aproveitamento da auga, actividades de conservación do medio natural, actuacións forestais, xestión de recursos pesqueiros e acuicultura e 25 millóns 608 mil euros do grupo infoinvest, que colabora coa Xunta de Galicia no desenvolvemento de 20 parques empresariais -.

A escasa contía da inversión das empresas públicas está en consonancia coa diminución do número e a importancia das empresas con respecto a anos anteriores ao deixar de computarse, xa en 1997, as inversións de Endesa e do grupo Repsol -preto de 9.611 millóns de ptas. en 1997- que foron as empresas industriais con maior capacidade inversora en Galicia, privatizándose tamén en 2002 ENA que con 45 millóns 670 mil euros de inversión en 2002 constituía a empresa pública con maior volume de recursos en dito ano.

As empresas públicas industriais con sede en Galicia experimentan unha diminución apreciable de traballadores nestes catorce últimos anos, pasándose, no seu conxunto, de 14.067 traballadores/as en 1993 aos 4.922 do ano que analizamos. Tragsa con 2.541 efectivos constitúe a de maior volume ao que segue Navantia con 2.362 traballadores/as dos estaleiros de Fene e Ferrol. A provincia da Coruña, con 3.601 empregados/as, concentra o volume máis importante, o persoal das outras tres provincias galegas proceden exclusivamente de Tragsa.

2.8. Política industrial. A achega das administracións públicas

Examinaremos, dentro deste apartado, o conxunto das intervencións máis importantes das distintas administracións públicas no ámbito industrial e empresarial, co obxecto de ter unha visión de carácter xeral das principais liñas de actuación que marcan as políticas públicas en Galicia.

Hai que ter, non obstante, moi en conta que a política macroeconómica ten un papel decisivo sobre a actividade industrial: o control da inflación, a redución do déficit público e a estabilidade monetaria constitúen factores fundamentais para a incentivación e boa marcha das industrias e, xunto co investimento público e o impulso das reformas estruturais, inciden dunha maneira decisiva no comportamento empresarial.

2.8.1 As actuacións da UE

O Cumio de Maastricht de 7 de febreiro de 1992, coa reforma do artigo 130 do Tratado da UE, marca o inicio da nova estratexia en materia industrial e de emprego previndo un marco de relacións entre administracións públicas rexido polo principio de subsidiaridade, a potenciación da instrumentación de accións de I+D, políticas de infraestruturas a escala europea, formación profesional e incluso a posibilidade de utilización de medidas específicas, a aprobar por unanimidade, destinadas a acelerar a adaptación da industria aos cambios estruturais, creando un contorno favorable á iniciativa, desenvolvemento e cooperación entre as empresas, e a favorecer unha explotación do potencial industrial das políticas de innovación e desenvolvemento tecnolóxico.

O Tratado de Amsterdam de 17 de xuño de 1997 inclúe no Tratado Constitutivo da Unión Europea un capítulo sobre emprego, en paralelo ás disposicións relativas á Unión Económica e Monetaria. Cada país continúa a ser dono da súa política, pero a situará no contexto dunha estratexia coordinada de toda a comunidade. O Tratado fixa para os gobernos da Unión o compromiso de:

- Orientar as súas políticas de emprego en consonancia coa política económica da comunidade.
- Promover unha man de obra cualificada con poder de adaptación, así como mercados de traballo que poidan reaccionar axiña ante os cambios económicos.

Así mesmo, crea un sistema de vixilancia multilateral das políticas de emprego nacionais, e un Comité de Emprego que asistirá ás institucións neste traballo.

A estratexia coordinada para o emprego levarase á práctica do seguinte xeito:

- En primeiro lugar, os xefes/as de Estado e de Goberno examinarán a situación do emprego.
- O Consello, por maioría cualificada, a proposta da Comisión e previa consulta ao Parlamento Europeo, ao Comité Económico e Social, e ao Comité das Rexións, elaborará as liñas directrices para os Estados membros.
- Ao final do ano, o Consello examinará a aplicación das liñas directrices e, se o estima oportuno, formulará recomendacións para os Estados membros.
O Consello e a Comisión remitirán un informe anual conxunto aos xefes/as de Estado e de Goberno, que examinarán as novas orientacións a seguir.
- Finalmente, prevense medidas de estímulo para financiamento de proxectos piloto en temas de emprego.

Transcorridos dous anos con ocasión do Cume de Lisboa –marzo de 2000- valórouse positivamente o proceso iniciado en Amsterdam, e acolleuse como obxectivo prioritario a loita contra o desemprego, marcándose como meta conseguir o pleno emprego na Unión Europea para o 2010, combinando para isto reformas estruturais ambiciosas coa potenciación das novas tecnoloxías, facendo especial fincapé no acceso das escolas a Internet e a formación a curto prazo do profesorado nas novas tecnoloxías.

Os atentados do 11 de setembro de 2001 en EE.UU. provocan un descenso da actividade económica mundial. No Consello da Unión Europea de Sevilla -21 e 22 de xuño de 2002- se aposta pola reactivación do crecemento, reafírmase na adhesión

do Pacto de Estabilidade e Crecemento e o saneamento das finanzas públicas e mantense en vigor os obxectivos estratéxicos alcanzados en Lisboa. Así mesmo, tanto no Cumio de Copenhague de decembro de 2002, que aproba a ampliación a 25 Estados a partir do 1 de maio de 2004, como o Consello de Bruxelas do 20 e 21 de marzo de 2003 ratifican cunha serie de orientacións e medidas específicas os obxectivos de Lisboa.

A incorporación de 10 novos países en maio de 2004 á Unión Europea, todos eles con rendas per cápita inferiores á española e moi lonxe da media da Unión, levará aparelladas importantes repercusións para países que como España son beneficiarios netos e en moi ampla medida das axudas e fondos estruturais europeos.

O “non” ao referendun sobre a Constitución europea de Francia e Holanda e o fracaso da cume europea de Bruxelas, no transcurso de 2005 para a aprobación do marco orzamentario 2007-2013 sumiu á UE nunha fonda crise con repercusión moi directa no escenario de territorios como o galego que basean o seu futuro desenvolvemento nas achegas dos fondos estruturais e de cohesión.

A comisión Europea aprobou en Maio de 2007 o Marco Estratéxico Nacional de Referencia da Política de Cohesión para España na que se determina a estratexia para a utilización de 35.217 millóns de euros da política de cohesión no período 2007-2013 dos Fondos Estruturais (Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional –FEDER- e Fondo Social Europeo –FSE-) e o Fondo de Cohesión.

As actuacións da UE en Galicia –catalogada como rexión obxectivo nº I, e a partir de 2007 obxectivo da converxencia- lévanse a cabo a través do transvase de importantes cantidades de diñeiro para o desenvolvemento rexional, das que a maioría dedícanse a infraestruturas de carácter básico; ditas cantidades canalízanse a través dos chamados fondos estruturais para a redución dos desequilibrios rexionais e o Fondo de Cohesión que financia proxectos de infraestrutura de transporte e medio ambiente vai ter neste período unha maior integración na execución de todas as políticas e accións dos Fondos Estruturais deixando atrás o enfoque por proxecto a favor dun financiamento por programa, simplificando a xestión.

■ Marco de Apoio Comunitario de Galicia para o período 2007-2013

O período de programación do marco orzamentario para o período 2000-2006 foi aprobado nas grandes cifras para o conxunto da Unión, pola Comisión no Cume de Berlín en marzo de 1999 consagrando o criterio do emprego como un dos básicos para o reparto de recursos e incluíndo fondos específicos “instrumentos de preadhesión” para os países que teñen prevista a súa entrada na UE.

A Galicia como Marco de Apoio Comunitario (MCA) correspondeulle para o período 2000-2006 a cantidade de 5.407,7 millóns de euros –899.766 millóns de pta- o 13,7% do total do financiamento comunitario para as rexións obxectivo nº I de España.

O Marco de Apoio Comunitario 2007-2013 (cadro 2.38), no que se integra o Fondo de Cohesión, aprobado ao fin do ano 2007, e polo tanto sen execución en dito ano, prevé unha inversión total na Comunidade de 8.226 millóns de euros, dos que os Fondos Comunitarios aportarán 5.674, correspondendo aos estruturais (FEDER e FSE) 4.389, o 77% e aos Sectoriais (FEADER e FEP) 1.285 millóns de euros, o 23%.

O 42% dos Fondos Feder van dirixidos á aumentar á capitalización tecnolóxica da economía galega a través do desenvolvemento da economía do coñecemento e da innovación empresarial; un 31% dedícanse ás infraestruturas de transporte e enerxía e o 23% restante ao Medio Ambiente e o desenvolvemento sostible.

■ Cadro 2.38

Empresas Innovadoras e Gastos en innovación por CC.AA. 2007

	Empresas Innovadoras		Gastos en Innovación		% de la cifra de negocios en produtos novos e mellorados	Taxa de crecemento
	Total	%	Total	%		
Andalucía	5.754	18,17	1.392.808	7,70	8,27	30,97
Aragón	1.457	25,61	571.639	3,16	22,39	-17,65
Asturias	821	23,24	295.837	1,63	13,63	-4,96
Baleares	755	15,21	85.556	0,47	4,22	-39,24
Canarias	1.585	18,64	259.877	1,44	5,33	9,93
Cantabria	586	26,28	114.619	0,63	9,03	3,23
C. León	1.898	22,48	756.396	4,18	13,49	34,85
C. A Mancha	1.793	23,68	336.160	1,86	8,54	25,75
Cataluña	10.470	27,39	3.926.940	21,70	12,38	10,94
C. Valenciana	4.971	21,94	1.013.172	5,60	6,47	22,06
Extremadura	625	18,59	78.061	0,43	5,76	-8,25
Galicia	2.502	23,27	965.920	5,34	14,22	16,45
Madrid	7.473	25,23	5.771.830	31,90	16,15	2,94
Murcia	1.575	22,00	313.463	1,73	8,42	45,29
Navarra	942	30,45	349.311	1,93	26,60	-1,14
País Vasco	3.198	31,81	1.754.758	9,70	15,40	12,62
A Ríoxa	391	24,46	106.032	0,59	11,19	-15,58
Ceuta e Melilla	80	24,75	2.238	0,01	4,92	-75,02
España	46.876	23,50	18.094.617	100,00	13,47	9,44

Gastos en miles

Fonte: INE, Encuesta sobre innovación tecnolóxica nas empresas 2007

No cadro 2-39 explíctase por temas prioritarios o grao de execución do programa operativo FEDER de Galicia 2007-2013 a finais do 2008. Do total programado para todo o período : 3.172 millóns 209 mil euros executouse a 31-12 2008 81 millóns 787 mil euros, só o 2,58% do total. O tema 23: estradas rexionais/ locais con preto de 46 millóns de euros é o epígrafe de maior contía executada e representa máis do 50% do importe total, outros temas que presentan contías de certa importancia son : o 20 :Autoestradas con máis de 11 millóns 789 mil euros e o 13: Servizos e aplicacións para o cidadán (servizos electrónicos en materia de saúde, administración pública, formación, inclusión) con máis de 9 millóns 363 mil euros.

Fóra do Marco Comunitario de Apoio a Comunidade Galega percibe tamén financiamento da Cooperación Territorial Europea, a través de iniciativas de carácter local e rexional, así como a cooperación transnacional, que procura un desenvolvemento territorial integrado e a cooperación interrexional e o intercambio de experiencias. A España correspondéronlle para o período 2007-2013 559 millóns de euros , dos que 249 destinaranse aos programas de Cooperación Transfronteriza, 149 aos programas de Cooperación Transnacional e 111 millóns de euros aos programas de Veciñanza Europea.

Galicia integrase nos programas de Cooperación Transfronteriza España –Portugal, no de Cooperación Transnacional Espazo Atlántico, Espazo do Sudoeste Europeo e o de Cooperación Interrexional: Interreg IV, Redes ESPON, URBACT e INTERACT II que a partir de 2007 substitúen as iniciativas comunitarias Interreg .

■ Cadro 2.39

Poboación ocupada nos sectores de alta e medio-alta tecnoloxía. Por CCAA. 2007

	A	Sectores de alta e medio-alta tecnoloxía				C=B/AX100
	Total Economía	B	Sectores manufactureiros		Servizos de alta tecnoloxía	
			Alta tecnoloxía	Medio-alta tecnoloxía		
Andalucía	3.219,3	126,2	18,5	49,1	58,6	3,90
Aragón	610,8	65,4	5,1	44,5	15,8	10,70
Asturias	433,3	22,2	1,6	11,3	9,3	5,10
Baleares	508,0	21,1	1,1	8,6	11,4	4,20
Canarias	915,4	21,4	1,6	5,8	14,0	2,30
Cantabria	258,5	17,6	0,8	11,7	5,1	6,80
C. León	1.073,0	77,2	5,2	42,7	29,3	7,20
C. A Mancha	843,1	35,4	5,7	14,4	15,3	4,20
Cataluña	3.510,6	391,4	55,1	239,7	96,6	11,10
C. Valenciana	2.220,5	116,1	10,2	72,5	33,5	5,20
Extremadura	412,5	12,3	0,6	4,5	7,3	3,00
Galicia	1.193,4	73,7	6,8	47,0	19,9	6,20
Madrid	3.052,6	322,7	58,5	67,7	196,5	10,60
Murcia	632,8	23,6	1,8	15,4	6,3	3,70
Navarra	289,8	31,9	1,6	26,1	4,2	11,00
País Vasco	990,6	128,7	11,9	84,5	32,2	13,00
A Ríoxa	145,8	8,8	0,7	5,6	2,4	6,00
Ceuta e Melilla	45,9	0,4	0,0	0,0	0,4	0,90
España	20.355,9	1.496,1	186,8	751,1	558,1	7,35

En medias anuais. En miles; agás a última columna que é porcentaxe
Fonte: INE, Encuesta de Población Activa

No cadro 2.40 agrúpanse as achegas do FEOGA, que financia accións tendentes á adaptación dos agricultores e das rexións ás novas formas de agricultura; e o desenvolvemento de novos sectores económicos nas zonas rurais; e o IFOP, que axuda ás rexións costeiras que se ven afectadas polo declive do sector pesqueiro.

As actuacións da UE, no sector agropesqueiro galego, teñen unha importancia fundamental e pretenden potenciar a vertente da acuicultura e rachar cos graves problemas estruturais da agricultura -escasa dimensión das explotacións, envellecemento da poboación e excesivo peso da súa actividade-; e da pesca -sobredimensión e envellecemento da flota, falta de caladoiros, etc.-.

En 2008, Galicia obtivo un financiamento, por esta vía (cadro 2.40), de preto de 338 millóns de euros, cun aumento de 51,97 millóns de euros con respecto ao ano anterior; e prodúcese polo forte incremento no sector agrario por unha contía de 81,56 millóns no sector pesqueiro en toques diminúe en máis de 48 millóns 882 mil euros con respecto a 2007.

No concernente ao FEOGA-Garantía que increméntase en 328 mil euros con respecto a 2007, a partida de maior contía é a constituída polas asignacións de pago único: 98 millóns 868 mil euros, seguindo a continuación as axudas á produción de

carne de vacún –33,68 millóns de euros-, que se manteñen en contías similares ó ano anterior; así como os epígrafes de primas o ovino e cabrún e de produción de leite, e en menor medida a de cultivos herbáceos que diminúe lixeiramente. No sector pesqueiro en 2008 diminúen as subvencións ás estruturas pesqueiras con respecto ao ano anterior; cifrándose dita diminución en preto de 49 millóns de euros.

■ Cadro 2.40

Fondos Comunitarios Galicia 2007- 2013

FONDOS COMUNITARIOS	Importe Axuda	Importe Cofinanciación	Importe Global
1- FONDOS ESTRUCTURAIS	4.839	1.641	6.030
Fondo Europeo de Desenvolv. Rexional (FEDER)	3.452	1.407	4.859
Fondo Social Europeo (FSE)	936	234	1.170
2- FONDOS SECTORIAIS	1.285	911	2.196
Fondo Europeo Agrícola de desenv. Rural (FEADER)	857	637	1.494
Fondo Europeo de Pesca (FEP)	429	274	703
TOTAL FONDOS COMUNITARIOS	5.674	2.552	8.226

Importes en euros
Fonte : Xunta de Galicia

O Fondo Social Europeo é un instrumento financeiro comunitario encargado de fomentar as oportunidades de emprego e a mobilidade xeográfica e profesional dos traballadores. En tanto que tal instrumento ten incidencia na industria ao constituír un complemento das accións desenvolvidas por entes públicos ou privados, encamiñados fundamentalmente a mellorar a formación profesional e, no seu caso, a orientación profesional dos traballadores e a axudar á contratación estable de determinados colectivos de traballadores.

A programación do FSE para o período 2007-2013 inscríbese no Marco Estratéxico de converxencia (MECEGA), que establece a estratexia de intervención de fondos estruturais, reorientando a política económica da Comunidade cara a promoción dos factores de desenvolvemento ligados a estratexia de Lisboa: Renovar as bases de competitividade, aumentar o crecemento e a produtividade, e reforzar a cohesión social a través do coñecemento, a innovación e a valorización do capital humano.

No cadro 2.41 inclúense as previsións dos recursos financeiros do FSE no seu reparto por instrumentos de intervención para o período 2007-2013. Como pode apreciarse o total de axudas acadan un importe de máis de 936 millóns de euros, dos que máis do 50% destínanse ós programas de adaptabilidade e emprego.

Marco de apoio Comunitario de Obxectivo 01
Grao de execución do gasto público a 31/12/2008
Programa operativo F.E.D.E.R. De Galicia

■ **Cadro 2.41**

Temas prioritarios	Total programado 2007-2013 ^(A)	Total executado ao 31/12/2008	% (B/A)
1 Actividades de I+DT en centros de investigación	48.844.633,00	0,00	0,00
2 Infraestructura de I+DT (instalacións, instrumentos e redes informáticas de alta velocidade para a conexión de centros de investigación) e centros de cualificación nunha tecnoloxía específica	19.220.975,00	0,00	0,00
3 Transferencia de tecnoloxía e mellora das redes de cooperación entre pequenas empresas (PYME), así como entre éstas e outras empresas e universidades, centros de ensinanza postsecundaria de todo tipo, autoridades rexionais	10.951.913,00	0,00	0,00
6 Axudas ás PYME para o fomento da utilización de produtos e procesos de produción que respeten o medio ambiente	24.135.156,00	264.027,86	1,09
7 Inversión en empresas directamente relacionadas coa investigación e a innovación (tecnoloxías innovadoras, creación de novas empresas por parte das universidades, centros e empresas de I+DT existentes , etc).	39.054.472,00	0,00	0,00
8 Outras inversións en empresas	351.272.030,00	0,00	0,00
9 Outras medidas destinadas a fomentar a investigación e innovación e o espírito empresarial nas PYME	141.301.864,00	2.347.989,13	1,66
10 Infraestructuras telefónicas (incluídas as redes de banda ancha)	33.706.647,00	0,00	0,00
11 Tecnoloxías da información y a comunicación (acceso, seguridade, interoperabilidade, prevención de riscos, investigación, innovación, contido electrónico, etc.)	22.243.850,00	0,00	0,00
13 Servicios e aplicacións para o cidadán (servicios electrónicos en materia de saúde, administración pública, formación, inclusión)	87.774.385,00	9.363.476,36	11,05
14 Servicios e aplicacións para as PYME (comercio electrónico, ensinanza e formación, establecemento de redes, etc.)	8.502.059,00	0,00	0,00
17 Servicios ferroviarios (RTE-T)	197.623.450,00	0,00	0,00
20 Autopistas	260.616.959,00	11.789.366,45	4,52
21 Autopistas (RTE-T)	355.344.685,00	0,00	0,00
23 Carreteras rexionais / locales	179.259.791,00	45.904.533,98	25,61
25 Transporte urbano	9.888.151,00	1.199.196,24	12,13
26 Transporte multimodal	43.235.938,00	0,00	0,00
29 Aeroportos	104.404.841,00	0,00	0,00
30 Portos	23.237.153,00	1.832.801,95	7,89
33 Electricidade	36.122.534,00	0,00	0,00
35 Gas natural	3.460.856,00	0,00	0,00
37 Productos derivados do petróleo	3.460.855,00	0,00	0,00
40 Enerxía renovable:solar	21.235.898,00	0,00	0,00
41 Enerxía renovable: biomásica	17.791.826,00	0,00	0,00
43 Eficiencia enerxética, coxeneración y xestión enerxética	19.997.114,00	0,00	0,00
44 Xestión de residuos domésticos e industriais	38.156.173,00	1.527.107,98	4,00
45 Xestión e distribución da auga (auga potable)	55.313.368,00	0,00	0,00
46 Tratamento da auga (auga residual)	370.385.598,00	0,00	0,00
47 Calidade do aire	9.087.193,00	0,00	0,00
48 Prevención e control integrados da contaminación	8.892.653,00	954.097,05	10,73
50 Rehabilitación de zonas industriais e terrenos contaminados	2.553.448,00	194.843,77	7,63
51 Fomento da protección da biodiversidade e da natureza (incluído o programa Natura 2000)	155.791.717,00	0,00	0,00
52 Fomento do transporte urbano limpo	36.118.733,00	0,00	0,00
53 Prevención de riscos (incluídas a elaboración e aplicación de plans e medidas para previr e xestionar os riscos naturais e tecnolóxicos)	49.099.188,00	1.092.159,72	2,22
55 Fomento da riqueza natural	5.392.517,00	0,00	0,00
56 Protección e desenvolto do patrimonio natural	44.876.652,00	200.688,95	0,45
57 Outras axudas para mellorar os servizos turísticos	60.974.884,00	0,00	0,00
58 Protección e conservación do patrimonio cultural	20.914.513,00	0,00	0,00
59 Desenvolto da infraestrutura cultural	20.135.836,00	0,00	0,00
61 Proxectos integrados para a rexeneración urbana e rural	183.788.030,00	0,00	0,00
75 Infraestructura en materia de educación	23.617.477,00	4.090.051,66	17,32
76 Infraestructura en materia de saúde	3.311.842,00	0,00	0,00
77 Infraestructura en materia de cuidados de nenos	8.852.347,00	0,00	0,00
79 Outra infraestrutura social	8.852.349,00	0,00	0,00
85 Preparación, execución, seguimento e inspección	3.188.145,00	0,00	0,00
86 Evaluación e estudos; información e comunicación	3.188.145,00	0,00	0,00
TOTAL OBXETIVO	3.172.208.843,00	81.787.187,93	2,58

Fonte: Ministerio de Economía e Facenda

No cadro 2.42 se contempla la distribución por eixes de actuación dos fondos do FSE para o período 2007-2013, resaltando a contía destinada ó fomento da empregabilidade, a inclusión social e a igualdade entre homes e mulleres que con máis de 472 millóns de euros representa máis do 50% do total programado.

■ Cadro 2.42

Contribución financeira da UE nos sectores agrariopesqueiros. Galicia. 2003-2008

Sector agrario	2003	2004	2005	2006	2007	2008
FEOGA - Garantía - FEAG(II)						
Réxime de pago único	-	-	-	85.605	98.944	98.868
Industria de cereais	-	0.007	0.002	0.009	0.008	
Produción de cereais	18.905	-	-	-		
Produción de oleaxinosas	0.027	-	-	-		
Produción carne de vacún	55.037	66.819	69.608	67.128	33.836	33.682
Primas ovino e cabrún	11.227	4.174	3.229	2.577	1.646	1.735
Leite escolar	0.295	0.312	0.270	0.236	0.227	
Aceite para conservas	11.832	12.152	9.475	5.779		
Destilacións vinícolas	0.413	0.501	0.228	0.144	0.114	
Intervencións en porcino	0.076	0.071	0.008	-		0.261
Retirada de terras	0.022	-	-	-		
Apicultura	0.199	-	-	-		
Recuperacións, intereses, sancións, etc	0.022	0.012	0.004	-	-0.170	
Produción de forraxes	0.067	0.063		0.033		
Cese anticipado	12.462	11.343	9.602	8.558		
Medidas medioambientais	0.548	-				
Forestación e sevicultura	8.728	4.950	4.027	7.516		
Reestruturación do viño	4.976	4.779	6.736	4.248	3.287	
Indemniz. compensatorias zonas desfavorecidas	6.473	11.747	6.341	7.413		
Almacenamento do leite	-	-				
Cultivos herbáceos	-	20.603	15.583	7.624	4.429	3.922
Produción de legumes	-	0.001	0.002			
Produción de leite	-	20.677	40.507	6.897	8.753	8.275
Axudas á apicultura	-	0.156	0.164	0.163	0.159	
Medidas agroambientais	-	1.260	2.817	3.428		
Modulación				2.834	3.893	4.735
Intervención no sector avícola					0.232	
Sector vitivinícola						3.474
Porcino						0.261
Agricultura						0.189
Desenrolo rural						0.053
Condionalidade						0.004
Outros						0.229
Total FEOGA - Garantía	131.309	159.627	168.603	210.192	155.358	155.688
FEOGA -Orientación: axudas directas:						
Programas operativos Comun. Autónoma	136.583	103.022	100.766	56.796	82.297	60.736
Iniciativas comunitarias e PRODER	-	0.979	1.553	6.349	7.100	8.753
Orzamento ingresos do Estado	2.822	35.228	26.537	3.836	0.983	
LEADER e outros:						
Comunidade Autónoma	-	-	-	1.253		
Grupos Acción Local	-	5.944	11.183	11.585	11.164	13.495
Total feoga Orientación						82.984
F.E.A.D.E.R.						
Programa de desenrolo rural						99.903
Outros recursos agrarios:						
Sanidade animal	-	0.146	0.009	-	0.020	0.739
Sistema integrado e control	-	-	-	-		338.481
Total outros recursos agrarios	-	0.146	0.009			
Total sector agrario	271.796	304.946	308.651	290.011	256.922	
Sector pesqueiro						
IFOP: axudas directas:						19.291
Iniciativa "Pesca"	-	-	-	-		
Estruturas pesqueiras	149.800	55.006	92.167	87.171	78.884	
Total IFOP	-	55.006	92.167		78.884	19.291
Outros recursos pesqueiros:						
Vixiancia pesqueira	0.086		0.356	0.249		
Acción específica "Prestige"	-	30.000	-	-		
F.E.P.						30.002
Total outros recursos pesqueiros	-	30.000	0.356	0.249		30.002
Total sector pesqueiro	149.886	85.006	92.523	87.420	78.884	49.293
Total sectores agrario e pesqueiro	421.682	389.952	401.174	377.431	335.806	387.774

Datos en millóns de euros

(1) Cantidades aboadas polos organismos pagadores con cargo ao FEOGA-Garantía-FEAGA

Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca e Alimentación. Subsecretaría. Oficina Presupostaria

2.8.2. A achega da Administración Xeral do Estado

Inclúense neste apartado as subvencións do Ministerio de Industria Turismo e Comercio para o apoio á implantación de sistemas e infraestruturas de I+D+I en empresas co obxecto de que estas poidan desenrolar súas propias actividades de I+D+I dunha forma estable e continuada e mellorar por conseguinte súa posición no mercado, cumprindo os obxectivos e prioridades da política de investigación e innovación no período 2008-2011 previstos no Plan Nacional de Investigación Científica, Desenvolvemento e Innovación Tecnolóxica aprobado por acordo do Consello de Ministros de 14 de Setembro de 2007. Este programa substituíu ó de Fomento da Investigación Técnica (Profit) que desenvolveu o Plan Nacional 2004-2007.

Xunto a estas subvencións contéplanse tamén as axudas ó sector naval, os programas de reindustrialización e reestructuración de zonas en declive industrial e os créditos e axudas directas concedidos polo Centro para o Desenvolvemento Tecnolóxico Industrial (CDTI).

Incluímos tamén os datos dos incentivos rexionais da Zona de Promoción Económica de Galicia (ZPE), concedidos polo Ministerio de Economía e xestionados administrativamente pola Xunta de Galicia, a través do IGAPE.

■ Os programas tecnolóxicos do Estado

O Programa de apoio á implantación de sistemas e infraestruturas de I+D+I en empresas persigue promover a implantación de sistemas de xestión de I+D+I en empresas de acordo coa norma UNE 166.002 : 2006 e por outro favorecer a constitución de departamentos de I+D+I, de tal xeito que as empresas dispoñan dunha estrutura estable de innovación

No cadro 2.43 contéplanse os proxectos aprobados durante 2008 en Galicia, nas convocatorias dos programas que contempla o Programa de I+D+I. Como pode observarse os 45 proxectos aprobados na comunidade autónoma representan un escaso 2,69% do total español, constituíndo o importe global da subvención: 3 millóns 8 mil euros un 3,70% do importe estatal e o do préstamo: 5 millóns 197mil euros un escasísimo 1,06% do total do estado. Dende o punto de vista da súa distribución provincial a maioría tanto dos proxectos como da contía aprobada corresponde á provincia de Pontevedra.

Distribución da axuda FSE 2007-2013 asignada a Galicia por instrumentos de intervención

■ Cadro 2.43

Instrumentos de intervención	Importes euros	%
PO FSE Galicia	358.501.812	38,3
PO FSE adaptabilidade e emprego	542.597.525	57,96
PO FSE Loita contra a discriminación	30.869.310	3,3
Asistencia Técnica	4.110.950	0,44
Total Axudas FSE	936.079.597	100

Fonte: Consellería de Facenda, Xunta de Galicia

As Axudas ao Sector Naval (cadro 2-44) contemplan tres modalidades:

■ As primas ao funcionamento, destinadas a mellorar o contrato de determinados buques, dentro de esta categoría que concede o MITYC, no ano 2008 abonáronse aos estaleiros galegos (da provincia de Pontevedra), preto de 12 millóns de euros, triplicando a contía do ano anterior.

■ Programas de actuación: axudas do fondo de reestruturación do sector da construción naval, que contempla subvencións destinadas á investigación e desenvolvemento, á innovación, formación, axustes laborais, e inversión en melloras de inmovilizado. Como se sinala no cadro 2-44 nesta modalidade pagáronse aos estaleiros galegos un total de máis de 10 millóns 425 mil euros, unha cantidade moi similar ó 2007 dos que a súa totalidade corresponderon á provincia de Pontevedra.

■ Pagos de subvencións e intereses a préstamos para o financiamento de buques: é un dos mecanismos de apoio indirecto a construción naval, ofrece aos potenciais armadores de buques préstamos en condicións máis vantaxosas que as que poden obter no mercado. Os pagos realizados en 2008 a favor dos buques construídos nos estaleiros galegos acadan un total de máis de 39 millóns 582 mil euros dos que tamén a cifra maior corresponde aos asentados na provincia de Pontevedra.

■ Cadro 2.44

EIXES 2007- 2013	AGE	XUNTA	TOTAL FSE	EUROS
Fomento do espírito empresarial e mellora da adptabilidade de traballadores, empresas e empresarios	33,09%	30%	31,91%	298.699.577
Fomento da empregabilidade, a inclusión social e a igualdade entre homes e mulleres	63%	30%	50%	472.254.568
Aumento e mellora de capital humano	2,12%	35%	14,72%	137.747.126
Cooperación transnacional e interrexional	0,27%	3%	1,32%	12.326.442
Asistencia Técnica	1,36%	2%	1,61%	15.051.884
Total	100	100	100	
IMPORTE AXUDAS FSE	577.577.785	358.501.812		936.079.597

Fonte: Consellería de Facenda, Xunta de Galicia

O Centro para o Desenvolvemento Tecnolóxico Industrial (CDTI) ten como obxectivo axudar ás empresas españolas a elevar o seu nivel tecnolóxico mediante o financiamento de proxectos de I+D, a xestión e a promoción da participación de empresas españolas en programas internacionais de cooperación tecnolóxica, o apoio á transferencia de tecnoloxía no ámbito empresarial, así como á creación e consolidación de empresas de base tecnolóxica.

O CDTI concedeu a Galicia, durante 2008 préstamos por un valor de 14 millóns 348 mil euros distribuídos en 28 proxectos para apoiar unha inversión de 25 millóns 642 mil euros (cadro 2.45), salientando o forte incremento con respecto o ano anterior.

PROFIT. Programas aprobados en Galicia e porcentaxe sobre o total estatal. 2008
■ Cadro 2.45

	Nº proxectos aprobados	Orzamento financiable	Subvención concedida	Prestamo reembolsable
A Coruña	6	1.612.227	499.873	234.000
Lugo	5	1.638.516	431.325	200.000
Ourense	5	1.191.395	182.429	454.088
Pontevedra	29	10.855.565	1.894.190	4.308.661
Total Galicia	45	15.297.703	3.007.817	5.196.749
Total España	1.671	1.033.863.333	81.295.708	489.620.568
% Galicia / España	2,69	1,48	3,70	1,06

Importes en euros

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio

O programa CENIT, enmarcado dentro da Iniciativa INGENIO 2010, promociona convocatorias de axudas dirixidas a financiar grandes proxectos integrados de investigación industrial de carácter estratéxico e longo alcance científico-técnico, no cadro 2-46 contéplanse para 2007 e 2008 tanto o número de empresas participantes, o orzamento subvencionable e as achegas do CDTI, órgano xestor do programa, baixando a achega este último ano a 1 millón 943 mil euros.

Axudas ao sector naval 2007- 2008
■ Cadro 2.46

	Primas		Programas de actuación		Subvención de intereses		Total	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
A Coruña			155.269		6.242.624	4.913.391	6.397.893	4.913.391
Lugo								
Ourense								
Pontevedra	4.346.541	11.998.370	10.637.222	10.425.956	34.627.624	34.668.932	49.611.386	57.093.258
Galicia	4.346.541	11.998.370	10.792.491	10.425.956	40.870.247	39.582.323	56.009.279	62.006.649

Elaboración propia

Contía subvención en euros

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio

O programa de reindustrialización (cadro 2-48) que contempla subvencións e préstamos para zonas que sufriran declive industrial; aprobou para Galicia dentro do Plan de Reindustrialización en 2008 57 proxectos industriais, outorgando subvencións de 2,99 millóns de euros e créditos de 36,49 millóns de euros a empresas con actividade no contorno fundamentalmente de Ferrol e As Pontes. As axudas puxeron en marcha proxectos industriais que suporán a creación de 1.960 empregos.

■ Cadro 2.47

Axudas ao sector naval 2007- 2008

	Nº de proxectos					Orzamento subvencionable					Aportación CDTI				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
A Coruña	2	5	10	4	8	1.744,7	5.123,5	18.858,0	3.592,7	10.621,8	872,4	3.074,1	10.924,9	1.953,3	5.542,7
Lugo		1	4	3	2		603,7	6.238,9	2.229,8	1.201,9		300,0	3.116,1	1.337,9	755,9
Ourense		1	1	2	3		720,2	358,9	3.242,7	3.680,1		432,1	215,3	1.945,6	2.263,7
Pontevedra	2	8	7	6	15	3.033,8	10.601,4	4.613,2	5.120,5	10.138,4	1.573,3	5.763,9	2.392,6	2.833,9	5.785,5
Galia	4	15	22	15	28	4.778,5	17.048,8	30.069,1	14.185,7	25.642,2	2.445,6	9.570,1	16.648,9	8.070,7	14.347,8

Contías económicas en miles euros

Fonte: Centro para o Desenvolvemento Tecnolóxico Industrial (CDTI)

Proxectos CENIT Actividades empresariais desenvolvidas en Galicia 2007-2008

■ Cadro 2.48

	Nº empresas participantes	Orzamento subvencionable	Compromisos Aportación CDTI
Convocatoria 2007	12	8.843.322	3.979.472
Convocatoria 2008	4	4.254.965	1.943.243

Elaboración propia

Contía subvención en euros

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio

■ Os incentivos económicos rexionais

Os incentivos económicos rexionais creados pola Lei 50/1985 constitúen un mecanismo incentivador da inversión privada en zonas configuradas como Zona de Promoción Económica -ZPE- que queda constituída pola totalidade da comunidade autónoma: a consideración de ZPE supón que os proxectos de investimentos relacionados coa industria extractiva e transformadora, en industrias agroalimentarias, de acuicultura e de transformación e conserva de produtos pesqueiros, os servizos de apoio á industria e os de establecementos hoteleiros poden ser susceptibles de subvencións ata o 30% do investimento total).

A partir do 1 de xaneiro de 1996 suprímese a ZID (Zona Industrial en declive, que ten hasta esa data a zona de Ferrolterra, cun tratamento máis xeneroso con respecto a porcentaxe das subvencións) e a totalidade de Galicia constitúe ZPE a efectos da normativa sobre os incentivos económicos, se ben a porcentaxe que obteñen as empresas pode complementarse con outras actuacións subvencionadoras co tope xeral do 30%, a partir de 2008 fronte ao anterior do 40% dende 2002 e o 50% ata dita data dende a súa implantación.

Subvencións do Instituto para a reestructuración da minería do carbón e desenvolvemento alternativo das comarcas mineiras 2007

■ Cadro 2.49

Municipios	Provincia	Nº Proxectos	Inversión	% Axuda	Subvención	Emprego
Cerceda	A Coruña	6	10.316.239,27	26	2.633.158,05	75
As Pontes	A Coruña	16	27.995.326,20	23	6.568.580,20	117
Carral	A Coruña	3	3.186.401,65	12	368.920,91	20
Tordoia	A Coruña	1	484.282,00	10	48.428,20	3
As Somozas	A Coruña	2	38.989.867,00	6	2.529.642,70	37
Ortigueira	A Coruña	1	579.529,90	13	72.441,24	3
TOTAL		29	81.551.646,02	15	12.221.171,30	255

Elaboración propia
 Contía subvención en euros
 Fonte: Ministerio de Industria, Turismo y Comercio

Como pode apreciarse no cadro 2.50 aprobáronse en Galicia, dende 1988, ano de iniciación dos incentivos, ata decembro de 2008, un total de 1.782 proxectos que obtiveron unha subvención total de 860 millóns 134 mil euros.

■ Cadro 2.50

Axudas de Reindustrialización na Comunidade Autónoma de Galicia 2008

Municipios	Provincia	Nº Proxectos	Inversión	Subvención concedida	Crédito concedido	Emprego
As Somozas	A Coruña	4	23.572.631	209.988	6.021.629	5
Cabanas	A Coruña	3	5.471.471	200.000	1.672.310	9
Carballo	A Coruña	1	290.000	-	145.000	1
Cedeira	A Coruña	2	266.778	26.495	106.889	2
Cerceda	A Coruña	1	7.720.817	-	1.800.000	20
Curtis	A Coruña	1	1.350.000	-	675.000	7
Fene	A Coruña	1	788.870	-	336.661	0
Ferrol	A Coruña	10	16.129.273	1.826.661	7.370.670	12
Mugardos	A Coruña	1	3.080.709	-	1.024.213	21
Narón	A Coruña	7	14.040.464	-	5.023.438	50
Ortigueira	A Coruña	1	105.311	44.486	12.254	0
Pontes de García Rodríguez	A Coruña	8	12.457.756	641.227	4.904.520	23
Ribeira	A Coruña	1	6.440.750	-	1.800.000	16
San Sadurniño	A Coruña	1	79.701	39.851	-	0
Cervo	Lugo	1	470.150	-	235.075	3
Guitiriz	Lugo	1	600.000	-	300.000	2
Lugo	Lugo	1	245.375	-	122.000	1
Monforte de Lemos	Lugo	1	1.000.860	-	400.430	1
San Cibrao das Viñas	Ourense	3	4.569.020	-	1.371.776	2
A Estrada	Pontevedra	1	630.653	-	315.326	1
Bueu	Pontevedra	1	335.667	-	167.834	5
Cambados	Pontevedra	1	489.100	-	244.550	1
Meaño	Pontevedra	1	291.570	-	145.785	0
Pontevedra	Pontevedra	2	7.042.490	-	1.900.000	6
Valga	Pontevedra	1	658.358	-	329.179	5
Vigo	Pontevedra	1	121.330	-	60.665	3
TOTAL	Galicia	57	108.249.104	2.988.708	36.485.203	196

Elaboración propia
 Contías en euros
 Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio

O cadro 2.52 contempla a evolución, nos últimos quince anos, observándose a nivel galego, no ano 1997, un aumento moi notable da axuda concedida. En 2000 aprobáronse un total de 52 expedientes –un número inferior ao ano anterior e similar aos anos precedentes- para un investimento de 131 millóns 754 mil euros-, outorgáronse subvencións de 21 millóns 679 mil euros-, pero en 2001 apróbanse 109 expedientes, a cantidade maior destes últimos catorce anos cun alto, tamén, investimento previsto, outorgando como subvención 46 millóns 184 mil euros cun compromiso de creación de 1.744 novos empregos e de mantemento de 7.308.

No ano 2002 baixa o número de expedientes a 47, aínda que a contía do investimento -330 millóns 394 mil euros- é importante. O importe da subvención baixa con respecto ao ano anterior e acada un importe de algo máis de 30 millóns de euros cun compromiso de creación de 1.267 empregos e de mantemento de 3.181. No ano 2003 volven a subir tanto o número de expedientes -100- como a subvención concedida 55 millóns 135 mil euros, experimentando un acusado descenso no 2004 no que apróbanse 47 expedientes para unha inversión de preto de 232 millóns 549 mil euros e concedese unha subvención total de 35 millóns 273 mil euros, para a creación de 875 empregos e o mantemento de 2.717 postos de traballo. No ano 2005 increméntanse substancialmente o número de expedientes: 87, a contía do investimento subvencionable: 436 millóns 430 mil euros e o importe da subvención: 72 millóns 880 mil euros.

En 2006 con 76 expedientes acádase o montante da subvención máis alto: 96 millóns 937 mil euros para un investimento de preto de 768 millóns 917 mil euros, en 2007 con máis expedientes -88- baixan en grande medida o investimento previsto e a subvención concedida -42 millóns 417 mil euros-.

Finalmente en 2008 baixan moi significativamente tanto o número de expedientes: 53 como o investimento subvencionable: 253 millóns de euros, e a subvención concedida: preto de 26 millóns para a creación de 677 empregos e o mantemento doutros 2.209.

**Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia,
acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.01.2007 e o 31.12.2008**

■ Cadro 2.51

	Expedientes	Investimento	Subvención	A crear	A manter
A Coruña	24	117.885.638	11.762.442	274	862
Lugo	8	23.762.455	2.725.702	152	74
Ourense	6	41.512.960	4.386.364	150	522
Pontevedra	15	70.291.834	6.896.692	101	751
Galicia	53	253.452.887	25.771.200	677	2.209

Datos de Investimento e Subvención en euros
Fonte: Ministerio de Economía

Por sectores (cadro 2.52) o maior número de expedientes corresponde ao de fabricación de produtos metálicos, maquinaria e equipos mecánicos e o de turismo: 11 e 10 respectivamente, aínda que pola contía da subvención o volume maior é o de Industria química -8 millóns 916 mil euros- e do emprego a crear o do sector de fabricación de produtos metálicos e maquinaria.

■ Cadro 2.52

Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.06.1988 e o 31.12.2008

	Exp.	Investimento	Subvención	%	Emprego/crear	Emprego/manter
Galicia	1.835	5.679.727	885.905	15,60	27.335	92.650

Elaboración Propia
 Datos de Investimento e Subvención en miles de euros
 Fonte: Ministerio de Economía

2.8.3. A achega da Administración Autonómica

A análise da política industrial da Xunta de Galicia en 2008 lévanos primeiramente a examinar o labor do Instituto Galego de Promoción Económica (IGAPE), o os fondos de capital risco -Emprende, Adiante, e da Sociedade para o Desenvolvemento Industrial de Galicia (SODIGA) que xestiona XESGALICIA, e os programas de incentivos empresariais que xestiona e, posteriormente, cun achegamento moi sucinto ás liñas de actuación orzamentaria de promoción industrial que veñen desenvolvendo as consellerías sectoriais: a de Innovación e Industria co apoio da de Economía e Facenda; a do Medio Rural; a de Pesca e Asuntos Marítimos; e a de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible.

Dende a súa creación, coa Lei 5/1992, do 10 de xuño, o IGAPE vén a traballar en diversos programas de promoción e apoio ao contorno empresarial galego, a través da tramitación dos incentivos económicos rexionais -que xa estudamos no anterior epígrafe-, da concesión de préstamos e avais, de distintas modalidades de bolsas para posgraduados/as (de contratos en prácticas, de investigación no exterior, “de promoción”, etc.) e de programas para a promoción da creación de empresas innovadoras lideradas por xoves, para mellorar a competitividade da empresa galega- ou de fomento das telecomunicacións e innovación tecnolóxica.

Dende a aprobación do Decreto 309/1995, do 23 de novembro, sobre incentivos para o desenvolvemento económico e fomento da actividade empresarial na Comunidade Autónoma de Galicia, o IGAPE configúrase, máis claramente, como o eixe fundamental de potenciación do sector produtivo galego.

Na actualidade o Igape é a axencia de desenvolvemento rexional de Galicia, figurando entre os seus principais obxectivos fomentar a creación de novas empresas, promover a mellora da produtividade e competitividade das sociedades xa asentadas na comunidade autónoma, atraer investimentos foráneos e facilitar a internacionalización do tecido produtivo, neste sentido para achegar os seus servizos o Instituto ten oficinas territoriais nas sete principais cidades galegas e para facilitar a internacionalización das pemes galegas e captar investimentos estranxeiros dispón de centros de promoción de negocios en Alemaña, China, Estados Unidos, Polonia e Xapón.

O IGAPE dispón dun amplo conxunto de instrumentos de apoio, ferramentas, axudas e servizos, deseñados para procurar facilitar a implantación de novos investimentos empresariais na Comunidade Autónoma, para favorecer a posta en marcha de proxectos emprendedores a para favorecer iniciativas de mellora da competitividade das empresas xa existentes mediante a ampliación e modernización, ou tamén a través de iniciativas de innovación, de cooperación, de especialización ou de internacionalización.

A actividade do Igape está inserta en a potenciación de 7 eixes de actuación:

Eixe I Emprendedores e mellora do capital humano

Eixe 2: Investimento empresarial

Eixe 3: Internacionalización

Eixe 4: Incremento da produtividade a través do coñecemento e a innovación

Eixe 5: Subsidiación de xuros e outros apoios

Eixe 6: Proxectos Igape proactivo

Eixe 7: Actividades soporte

En Marzo de 1999 constitúese un novo ente público que introduce unha nova dimensión de apoio ás empresas, a xestora de capital risco: XESGALICIA, que dispón de tres instrumentos en función das demandas empresariais:

■ Fondo Emprende, componse de achegas da Xunta de Galicia, e de entidades financeiras- Caixas de Aforro e bancos-, co obxectivo de promover as empresas de nova creación.

■ Fondo Adiante, financiado con diñeiro público e destinado ao apoio ás empresas con problemas de viabilidade.

■ SODIGA, constituída como unha sociedade de capital risco. A súa misión é apoiar proxectos de desenvolvemento de empresas con estrutura financeira equilibrada e un grao de madurez significativo. Xestiona directamente o Fondo Galicia-Norte de Portugal, acollido aos programas comunitarios interrexionais, formado por capital aportado a partes iguais pola Xunta de Galicia e a Rexión Norte de Portugal que financian investimentos en Portugal promovidos por empresas de Galicia e viceversa, primándose a creación de joint ventures entre empresas.

■ Cadro 2.53

Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados de 1994 a 2008

	Exp.	Investimento	Subvención	%	Emprego/crear	Emprego/manter
1994	63	147.055,64	26.071,91	17,73	873	3.144
1995	63	133.034,03	23.265,18	17,49	823	4.515
1996	39	68.713,71	10.746,10	15,64	486	2.251
1997	51	378.126,77	87.801,86	23,22	1.114	4.273
1998	53	270.455,45	48.958,45	18,10	1.042	10.225
1999	83	259.793,49	45.737,02	17,60	1.724	4.654
2000	52	131.753,87	21.678,51	16,45	923	2.025
2001	109	445.221,60	46.184,20	10,37	1.744	7.308
2002	47	330.394,13	30.059,31	9,10	1.267	3.181
2003	100	395.946,00	55.135,00	13,92	1.520	6.082
2004	47	232.548,95	35.273,00	15,17	875	2.717
2005	87	436.430,29	72.880,34	16,70	1.107	4.769
2006	76	768.916,78	96.937,11	12,61	1.083	10.695
2007	88	401.343,68	42.417,53	10,57	1.292	3.910
2008	53	253.452,89	25.771,20	10,17	677	2.209

Datos de Inversión e Subvención en miles de euros
 Fonte: Ministerio de Economía

No cadro 2.53 contéplanse as inversións aprobadas dos fondos de XESGALICIA dende a súa creación ata o 2008. Como se pode observar en 2000 aprobáronse 31 expedientes de inversión que supuxeron máis de 16 millóns de euros, descende en 2001 o número de inversións a 16 e lixeiramente a contía total –15,71 millóns de euros-. En 2002 tramítanse o mesmo número de expedientes de inversión co ano anterior: 16, baixando o importe total a 11,14 millóns de euros e no ano 2003 os 20 expedientes aprobados alcanzan un montante total entre as subvencións de capital e préstamo de 25,45 millóns de euros dos que a parte máis importante corresponde aos 11 proxectos de Sodiga.

No ano 2004 baixan ostensiblemente tanto o número de proxectos aprobados -12 como a contía da inversión : 9 millóns 573 mil euros, en 2005 volven a baixar, neste caso en dous o número de proxectos que son só 10 e a contía do importe: 6 millóns 863 mil euros a cantidade máis cativa dende a creación da xestora.

En 2006 os 19 proxectos aprobados acadan un montante global de 37 millóns 378 mil euros, destacando fundamentalmente a inversión en forma de préstamo de SODIGA.

En 2007 os proxectos aprobados ascenden a 22 con un importe total- 34 millóns 997 mil euros- lixeiramente inferior o ano precedente, pero coa cifra máis alta de subvención de capital, dende a creación da xestora: 24 millóns 622 mil euros.

Por último en 2008 os proxectos subvencionados chegan ó maior número dende a creación de Xesgalicia: 34, baixando a subvención de capital ostensiblemente con respecto a 2007 , pero coa contía máis alta dos préstamos : 45 millóns 597 mil euros que acadan o importe total de maior contía do Fondo : 60 millóns 575 mil euros.

Dentro da modalidade de subvencións ao investimento, o IGAPÉ continúa cunha acción de política industrial xa “clásica” en Galicia, porque se vén mantendo dende hai máis de dúas décadas: a subvención do tipo de xuro dos cretos bancarios ás

Pequenas e Medianas Empresas (PEMES) galegas. Dita modalidade complementábase coa concesión de avais co obxecto de subministrar garantías ás empresas galegas (ou ás que teñan unidades produtivas en Galicia e destinen integramente ese diñeiro á creación, ampliación, reconversión ou reestruturación das mesmas) para investimentos e refinanciamento.

No cadro 2.54 contéplanse os datos dos programas de apoio financeiro ás PEMES de 2005 a 2008, dende a perspectiva provincial. En 2008 o número de expedientes increméntase en 475 acadando a cifra de 1.558 no total de Galicia o que da lugar tamén a unha importantísima suba dos préstamos concedidos que foi de 141 millóns 723 mil euros, case o dobre do ano anterior no total da comunidade. Por provincias dito incremento é máis acusado aínda en Ourense e na Coruña.

■ Cadro 2.54

Incentivos económicos rexionais. Proxectos por sectores. Galicia. 2008

	Expedientes aprobado	Investimento	Subvención	Emprego a crear	Emprego a manter
Extracción e 1ª trans. de minerais metálicos non enerxéticos	1	1.400.100	70.005	3	14
Extracción e industria de minerais non metálicos	8	45.609.368	4.003.812	83	295
Industria química e produción de fibras artificiais	3	71.324.338	8.916.187	63	376
Fabricación de prod. metálicos. Maquinaria e equipo mec.	11	29.448.243	2.891.258	135	734
Construción de máquinas de oficina. mat. eléctrico e electrónico	1	3.074.296	338.173	10	200
Const. automóviles e pezas de reposto. Material de transporte	1	3.228.000	225.960	16	0
Industria de produtos alimenticios, bebidas e tabaco	2	19.606.417	1.468.652	32	50
Industria téxtil, coiro, calzado e vestido	1	13.843.260	1.384.326	30	155
Industrias da madeira e do papel. Artes gráficas	3	4.640.976	280.436	3	84
Industria do caucho e transformación de materiais plásticos	4	10.396.556	1.269.380	35	10
Outras industrias manufactureiras	6	7.069.972	686.633	31	245
Turismo	10	30.790.237	3.178.245	208	0
Outros sectores económicos	2	13.021.124	1.058.134	28	46
Total	53	253.452.887	25.771.201	677	2.209

Importes en euros

Fonte: Ministerio de Ciencia e Tecnoloxía

O cadro 2.55 presenta a información do programa de investimento produtivo, en 2008, por sectores. A maioría das axudas por número de expedientes foron para o comercio, seguida de industria e construción. A contía maior do préstamo, correspondente a máis de 2 millóns 195 mil euros, foi para empresas do sector de industria ocupando o lugar posterior o montante do préstamo concedido ao sector de comercio.

Fondos de capital de risco de XESGALICIA 2000-2008
■ Cadro 2.55

Proxectos e Inversións		FONDOS			
		ADIANTE	EMPRENDE	SODIGA	TOTAL
Nº proxectos	2000	6	13	12	31
	2001	5	3	8	16
	2002	2	7	7	16
	2003	1	8	11	20
	2004	4	5	3	12
	2005	2	4	4	10
	2006	2	9	8	19
	2007	5	12	5	22
	2008	12	15	7	34
Capital ⁽¹⁾	2000	1.950	2.645	7.082	11.677
	2001	1.983	553	5.821	8.357
	2002	397	2.203	4.472	7.071
	2003	-	3.521	16.860	20.382
	2004	450	1.210	3.045	4.705
	2005	911	1.146	1.056	3.113
	2006	-	3.581	6.334	9.915
	2007	3.762	8.663	12.197	24.622
	2008	4.160	8.758	2.060	14.978
Préstamo ⁽¹⁾	2000	2.405	1.204	914	4.522
	2001	1.472	288	5.592	7.353
	2002	859	2.347	847	4.054
	2003	1.202	1.514	2.352	5.068
	2004	2.868	400	1.600	4.868
	2005	2.400	750	600	3.750
	2006	3.320	769	23.374	27.463
	2007	2.000	1.118	7.256	10.374
	2008	16.415	5.132	24.050	45.597
Total (cap. + prest.) ⁽¹⁾	2000	4.355	3.849	7.995	16.199
	2001	3.456	841	11.413	15.710
	2002	1.256	4.550	5.319	11.126
	2003	1.202	5.035	19.212	25.449
	2004	3.318	1.610	4.645	9.573
	2005	3.311	1.896	1.656	6.863
	2006	3.320	4.350	29.708	37.378
	2007	5.762	9.781	19.454	34.997
	2008	20.575	13.890	26.110	60.575

(1) Miles de euros

Fonte: IGAPE (Xunta de Galicia)

No cadro 2.56 contéplase os datos dos catro últimos anos do programa de apoio a continuidade e mellora competitiva da Peme, unha das liñas importantes do Plan de consolidación e competitividade da Peme de actuación actual do IGAPE. Do número total de expedientes en 2008: 1.572, a maioría correspóndense aos programas de Innoempresa: 526, e a continuación ao de incentivos económicos a proxectos con investimento empresarial: 515. A contía total da subvención concedida sobe lixeiramente en algo máis de 180 mil euros, acadando un montante de máis de 24 millóns 561 mil euros dos que 14 millóns 439 mil corresponden a modalidade de investimento empresarial.

■ Cadro 2.56

Convenios de subsidiación de xuros e apoio á peme. Galicia 2005-2008

	Nº de expedientes				Prestamo subvencionable			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
A Coruña	280	343	473	562	42.096	44.955	35.244	56.610
Lugo	233	234	145	175	51.820	40.786	14.067	20.936
Ourense	85	84	110	262	11.062	10.787	8.536	18.247
Pontevedra	267	379	355	559	49.193	56.585	24.076	45.930
Fóra de Galicia								
Galicia	865	1.040	1.083	1.558	154.171	153.113	81.923	141.723

Elaboración propia
 (1) Datos en miles de euros
 Fonte: Igape

O cadro 2.57 ofrece os datos de subvención a fondo perdido do IGAPE para proxectos empresariais de investimento dos anos 2006 a 2008. O importe global para os 86 expedientes do 2008 -4 máis que o ano anterior – acadou unha contía da subvención de 43 millóns 483 mil euros- 6 millóns 533 mil euros máis que en 2007-, destacando na contía da subvención os datos da provincia da Coruña, que representa neste último aspecto o 49,6% da cantidade total na comunidade.

Programas financeiros a PEMES. Por sectores. Galicia. 2008

■ Cadro 2.57

	Expedientes	Investimento subvencionable	Préstamo subvencionable	Subvención concedida
Agricultura	19	4.722.036	2.497.482	198.313
Comercio	350	34.643.678	28.910.775	1.597.331
Construción	164	14.732.308	12.349.230	652.140
Economía	1	22.280	22.280	1.838
Industria	251	67.803.335	43.492.441	2.195.014
Medio Ambiente	8	4.029.175	1.749.406	100.173
Pesca	22	2.295.702	1.775.540	141.399
Servizos	115	5.648.984	4.177.123	265.523
Servizos Sociais	28	1.012.433	990.802	74.975
Transporte	71	4.916.274	3.772.850	192.249
Turismo	81	8.080.420	5.573.600	531.098
Outros	448	51.617.642	36.411.587	6.409.092
Total	1.558	199.524.267	141.723.116	12.359.145

Datos en euros
 Fonte: IGAPE

Nos cadros 2.58 a 2.62 recóllense as subvencións e axudas das distintas consellerías da Xunta de Galicia que teñen incidencia na incentivación empresarial e industrial, agrupadas por programas segundo os orzamentos xerais da Comunidade Autónoma Galega de 2008.

Cadro 2.58 **Programas de apoio á continuidade e mellora competitiva da PEME.e Innoempresa Galicia. 2005-2008**

Modalidade	Nº de expdtes.				Base Subvencionable				Subvención concedida			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
Mellora competitiva/productividade	444	460	658		44.382.696	69.309.272	74.712.116		10.588.539	17.390.750	20.029.564	
Modernización da hostalería na Costa da Morte	45				1.198.276				479.311			
PCCP-Sociedade da información	22	41			6.034.941	10.086.568			3.203.962	4.620.594		
PCCP-Deseño	197	80			3.680.339	3.605.141			1.626.895	1.395.439		
PCCP-Redes interempresariais de cooperación	5	10			625.583	1.575.763			369.270	837.404		
PCCP-Sistemas de Calidade	219	324			2.454.755	6.247.546			945.059	2.334.026		
PCCP- Innovación na xestión	9	26			1.538.213	3.836.530			809.326	1.874.248		
PCCP- Empresa familiar		1				5.000				2.500		
Programa Innoempresa (1)			434	526			11.397.496	15.556.943			4.351.571	5.904.873
Apoios a proxectos colaborativos de carácter empresarial				106				4.313.335				2.476.803
Incentivos económicos a proxectos con investim. empresarial				515				74.603.474				14.438.848
Iniciativas xeradoras de coñecemento nas pemes galegas				425				3.514.571				1.740.641
Total	941	942	1.092	1.572	59.914.803	94.665.820	86.109.612	97.988.323	18.022.361	28.454.961	24.381.135	24.561.165

PCCP: Plan de Consolidación e Competitividade da PEME

(1) Innovación organizativa, Innovación Tecnolóxica e Innovación en colaboración

Fonte: Igape- Xunta de Galicia

Cadro 2.59 **Subvencións a fondo perdido para proxectos empresariais de investimento (Grandes Investimentos Empresariais). Galicia 2006-2008**

	Nº expedtes.			Gasto Subvencionable			Subvención			Emprego a crear			Emprego a manter		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
A Coruña	57	32	41	175.445.056	137.917.470	149.550.894	20.773.444	17.097.220	21.576.214	513	228	715	2237	534	1857
Lugo	12	8	14	22.718.505	14.307.949	30.043.843	3.567.568	1.730.122	3.947.484	111	59	102	321	89	222
Ourense	13	9	10	40.671.602	71.310.388	46.651.510	4.721.422	8.683.969	9.320.056	150	143	142	2467	854	615
Pontevedra	32	33	21	114.455.263	87.280.583	74.266.746	9.900.934	9.438.106	8.638.904	316	262	174	1529	1363	1484
Galicia	114	82	86	353.290.426	310.816.390	300.512.993	38.963.368	36.949.417	43.482.658	1090	692	1133	6554	2840	4178

Importes en euros

Fonte: IGAPE (Xunta de Galicia)

Cadro 2.60 **Subvencións e axudas das Consellerías de Economía e Facenda e Innovación, Industria e Comercio (capítulo VII). Galicia. 2007-2008**

	Programa	Concepto	2007	2008
561A	Plan Galego de I+D e Innovac. Tecnolóxica	Proxectos de investigación de organismos autónomos da C.A.	470.000	
		Transfer. De capital a Entidades de Dereito Publico	5.855.580	6.028.021
		Fundac. Fomento da Calidade	494.818	515.000
		Transferencias de capital a Fundacións Públicas	9.055.835	4.921.971
		Axudas e convenios de I+D a Corporacións Locais	170.000	184.665
		Colaboración con empresas privadas para I+D	25.512.632	26.055.594
		Apoio a investigadores e tecnólogos	315.000	150.000
		Proxectos e infraestruturas de investigación	8.733.157	10.197.837
561B	Investigación Universitaria	Axudas ao exterior	100.000	30.000
		Consortios participados maioritariamente pola C.A.	1.300.000	1.300.000
571A	Fomento da Sociedade da Información e do Coñecemento	Transf. de capital a Universidades da C.A. en I+D	20.723.967	23.742.875
		A Sociedades Mercantis da C.A.	310.000	
		Cooperación coa Fundación Pública Calidade	800.000	
		Cooperación coas Universidades en materia de Sociedade da Información	390.000	545.000
		Cooperación con outros Entes Públicos en materia de Sociedade da Información	30.000	
		Cooperación con Entes Locais en materia de Sociedade da Información	2.000.000	1.650.000
		Transferencia a Fundación para o fmrnto da calidade ind. e desenv. Tecnol. de Galicia		3.684.926
		Achegas as empresas para o desenvolvemento da soc. da información		5.235.420
		Achegas as empresas para o desenvolvemento das tecnoloxías da infor. e telecom.		10.996.700
		Achegas as instit. sen fin de lucro para proxectos da soc. da información		171.610

■ **Cadro 2.60**
(continuación)

Subvencións e axudas das Consellerías de Economía e Facenda e Innovación, Industria e Comercio (capítulo VII). Galicia. 2007-2008

572A	Desenvolv. Infraestructural e empresarial da Soc. da Información e do Coñecemento	Achegas ás empresas para o desenvol. Da Soc. da Información	4.568.200	
		Desenvolv. das tecnoloxías da Informac. e das Telecomunicacións	15.000.000	
		Achegas a Asociacións empresariais para o desenv. da Soc. da Información	760.000	
732A	Regulación e Soporte da Actividade Industrial	Actuacións para infraestruturas en polígonos industriais	6.413.339	3.750.000
		Seguridade industrial	794.000	810.000
733A	Eficiencia enerxética e enerxías renovables	Instituto Enerxético de Galicia	7.185.000	8.000.000
		Transferencias a Fundacións Públicas	140.000	200.000
		Fomento de enerxías renovables en Concellos	80.000	
733B	Infraestruturas enerxéticas	Infraestruturas enerxéticas municipais	300.000	1.100.000
		Mellora das estruturas enerxéticas	1.100.000	1.913.012
		Infraestruturas eléctricas no medio rural	13.937.761	14.000.000
		Infraestruturas gasistas	883.000	1.286.988
734A	Fomento da Minería	Convenio Confederación Hidrográfica do Norte	799.490	536.169
		Convenio coa Camara Mineira de Galicia	105.000	120.000
		Fomento da Minería -Seguridade	750.000	800.000
		Fomento de actividades minerais non metálicas		800.000
		A entidades Públicas para estudo da silicose en Galicia		100.000
741A	Moderniz. Internac.e mellora da compet.,innov.e produc. empresarial	Transferencia ao IGAPE	98.156.000	102.665.360
		Transferencia de capital a Meisa	667.687	707.748
		Parque Tecnolóxico de Galicia	800.000	1.520.566
		Apoio á innovación empresarial	19.793.829	19.190.000
		Axudas de intermedación e plataformas tecnolóxicas	3.000.000	4.000.000
		Plan Pipes	150.000	
		Transferencias a Galicia Calidade	1.337.872	1.400.000
		Cooperación coa Fundación Pública Calidade	460.000	
		Cooperación coas Universidades en materia de promoción Industrial	60.000	
		Cooperación con outros Entes Públicos en materia de promoción Industrial	12.000	
		Achegas ás empresas non pemes	628.387	
		Achegas para o fortalecem. da Industria Naval Tractora e Auxiliar	4.740.000	3.500.000
		Actuacións das Asociacións empresariais	600.000	2.000.000
		Sensibilización en Excelencia e Cooperación empresarial	200.000	
		Transferencia á Axencia galega de Innov. e desenv. industrial		200.000
		Achegas ás Camaras de Comercio Galegas		1.857.075
		Achegas para a promoción, intern. e mellora da competitividade das empresas		5.716.619
		Achegas para a mellora da competitividade das empresas galegas		1.000.000
		Achegas para a promoción e intern. do sector textil-confección		2.000.000
		Achegas a redes e servizos de promoción no exterior		100.000
741C	Acción Exterior captación e Investim. Estratéxicos	Cooperac. coas Universidades para formac. en comercio Exterior	400.000	
		Convenio Cámaras de Comercio Plan FOEXGA	1.500.000	
		Achegas para Promoción no Exterior	180.000	
741E	Apoio a pequena e Mediana Empresa	Fomento da Cooperación con Outros Entes Públicos	12.000	
		Fomento da Cooperación , Promoción Industrial, Excelencia e Calidade	1.778.319	
		Fomento da Cooperación Empresarial	300.000	
		Transferencia ao IGAPE		1.380.000
741F	Apoio á Artesanía	Fundación Centro galego de Artesanía e Deseño	1.150.000	1.450.000
		Achegas a Corporacións Locais en materia de Artesanía	225.000	
		Apoio ao Sector Artesanal	800.000	800.000
		Achegas a Asociacións en materia de Artesanía	200.000	125.000
751A	Ordenac. Regulación e Promoc. Do Comercio Interior de Galicia	Convenios IGAPE apoio finceiro comercio polo miúdo	35.000	
		Equipamentos comerciais de carácter social	2.969.000	240.000
		Vertebración Comercio Urbano	1.502.000	119.000
		Ordenación de Espazos Comerciais Municipais	4.450.000	7.500.000
		Adecuación Planeamentos Comerciais Municipais	900.000	
		Mercado de Santiago de Compostela	150.000	568.143
		Renovación e Fomento da Cidade no Comercio Retailista	2.600.000	2.680.000
		Rexeneración do Tecido Empresarial Comercial	3.200.000	3.000.000
		Fomento do Comercio Rural	1.800.000	1.500.000
		Rede Comercio Rural Galego		1.500.000
		Achegas para a Implantación de normas UNE no Comercio Retailista	120.000	
		Fundacións e Consorcios Feriais: Promoc. e Mellora da Calidade dos Servizos	1.000.000	900.000
		Asociacionismo comercial e integracións extratéxicas		6.817.857

■ Cadro 2.60
(continuación)

Subvencións e axudas das Consellerías de Economía e Facenda e Innovación, Industria e Comercio (capítulo VII). Galicia. 2007-2008

761A	Coordinación e Promoción do Turismo	Financ. Sociedade de Imaxe e Promoc. Turística de Galicia	16.472.077	16.500.000
		S.A Xestión do Plan Xacobeo	4.475.502	4.520.000
		Instituto de estudos turísticos		300.000
		Convenios con Universidades	732.000	750.000
		Mellora dos Recursos Turísticos das Entidades Locais	4.126.967	4.200.000
		Subvencións a Consellos Costeiros	650.000	600.000
		Subvencións a Festas de Interese Turístico	687.314	800.000
		Fomento do Turismo no Medio Rural	4.952.674	5.002.674
		Creación e mellora da Infraestrutura Turística	2.700.000	2.500.000
		Mellora de cafeterías, bares e restaurantes	800.000	400.000
		Subvencións a Hoteis do Litoral	47.989	
		Fomento do Turismo Termal	200.000	
		Achegas para a Implantación de normas UNE	60.000	
		Mellora da Infraestruc. Turismo Deportivo Golf, Náutico	400.000	397.326
		Convenios co Clubs Deportivos	400.000	400.000
		Subvencións a Asociacións para festas de interese turístico		650.000
		Total	321.658.396	340.283.156

Elaboración propia

Datos en euros

Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega

■ Cadro 2.61

Subvencións e axudas da Consellería do Medio Rural (capítulo VII).
Galicia. 2007-2008

	Programa	Concepto	2007	2008
422L	Capacitación e extensión agroforestal	Transferencias a empresas colaboradoras programas de formación e transferencia tecnolóxica		375.000
		Asociacións colaboradoras programas de formación e transferencia tecnolóxica		300.000
551A	Infraestructuras e Equipamentos No Medio Rural	Adquisición de terras procedentes de arrendamentos históricos(*)	240.000	240.000
		Convenio con Seiasa del Norte S.A.	663.315	331.658
		S.A. Desenvolvemento Comarcal de Galicia	300.000	340.000
		Proxectos Dinamización Socioeconómica do Medio Rural	450.000	
551B	Accións preventivas e infraestrutura forestal	investimentos en materia de incendios (corp. locais)	4.871.429	10.100.000
		investimentos en materia de incendios (empresas privadas)	2.857.143	2.857.143
561A	Plan Galego de Investigación, desenv. e Innovación Tecnolóxica	Transferencias ó INGACAL	170.000	2.678.116
		Transferencias ó Centro Tecnolóxico da Carne	24.000	100.000
		Subvencións e convenios coas universidades		68.250
		Desenvolvemento novos procesos e tecnoloxías		1.500.000
712A	Fixación de Poboación No Medio Rural	Axencia Galega de Desenvolvemento Rural	19.716.937	36.775.595
712B	Modernización e Diversificación do Tecido Productivo Rural	Axudas á Mellora da Eficacia e Sostibilidade de Explot. Agrarias	53.914.920	
		Impulso das explotacións de produción ecolóxica	1.000.000	
		Modernización e Diversificación das explotacións		28.000.000
		Xestión Banco de Cotas Lácteas	400.000	
		Cese Gandeiro	1.100.000	
		Contrato Agroambiental de Explotacións e Axudas ESPEC	13.921.079	18.486.591
		Axudas a Transición da Renovación da Titularidade Agraria	14.640.603	11.560.626
		Axudas ao Asesoramento dos Produtores	4.000.000	
		Axudas ao Asesoramento dos Produtores en Zonas Especiais	1.384.616	
		Axudas a produtores en zonas especiais		3.000.000
		Axudas para investimentos nos viveiros		200.000
712C	Fomento do Asocionismo agrario e Divulgación da Tecnoloxía Agraria	Fomento Asocionismo Agrario	2.255.357	3.000.000
		Fomento Maquinaria en Común	3.732.143	2.000.000
		Fomento da Actividade de Hortofloricultura	20.000	
		Programas Zootécnicos	964.286	1.848.238
		Implantación de Tics en Cooperativas	220.000	280.000
713 A	Movibilidade de Terras Agrarias Improductivas	Transferencias de Capital a Bantegal	400.000	885.000
		Fomento da Movilización de Terras	400.000	362.500
		Superficies Incultas e Infrautilizadas	3.000.001	1.040.000
		Mellora das Explotacións Agrarias	300.000	
		Incentivo das colaboracións coas corp. locais		600.000
		Fomento de movemento de terras particulares		2.453.605
		Axudas a empresas		350.000
		Axudas o desenvolvemento da X.F.S.		1.000.000
713B	Ordenación das producións forestais	Axudas par a creación e mellora das masas forestais	14.434.779	27.947.265

■ **Cadro 2.61**
(continuación)

Subvencións e axudas da Consellería do Medio Rural (capítulo VII).
Galicia. 2007-2008

	Programa	Concepto	2007	2008
422L	Capacitación e extensión agroforestal	Transferencias a empresas colaboradoras programas de formación e transferencia tecnolóxica		375.000
		Asociacións colaboradoras programas de formación e transferencia tecnolóxica		300.000
551A	Infraestruturas e Equipamentos No Medio Rural	Adquisición de terras procedentes de arrendamentos históricos(*)	240.000	240.000
		Convenio con Seiasa del Norte S.A.	663.315	331.658
		S.A. Desenvolvemento Comarcal de Galicia	300.000	340.000
		Proxectos Dinamización Socioeconómica do Medio Rural	450.000	
551B	Accións preventivas e infraestrutura forestal	investimentos en materia de incendios (corp. locais)	4.871.429	10.100.000
		investimentos en materia de incendios (empresas privadas)	2.857.143	2.857.143
561A	Plan Galego de Investigación, desnv. e Innovación Tecnolóxica	Transferencias ó INGACAL	170.000	2.678.116
		Transferencias ó Centro Tecnolóxico da Carne	24.000	100.000
		Subvencións e convenios coas universidades		68.250
		Desenvolvemento novos procesos e tecnoloxías		1.500.000
712A	Fixación de Poboación No Medio Rural	Axencia Galega de Desenvolvemento Rural	19.716.937	36.775.595
712B	Modernización e Diversificación do Tecido Productivo Rural	Axudas á Mellora da Eficacia e Sostenibilidade de Explot. Agrarias	53.914.920	
		Impulso das explotacións de produción ecolóxica	1.000.000	28.000.000
		Modernización e Diversificación das explotacións		
		Xestión Banco de Cotas Lácteos	400.000	
		Cese Gandeiro	1.100.000	
		Contrato Agroambiental de Explotacións e Axudas ESPEC	13.921.079	18.486.591
		Axudas a Transición da Renovación da Titularidade Agraria	14.640.603	11.560.626
		Axudas ao Asesoramento dos Produtores	4.000.000	
		Axudas ao Asesoramento dos Produtores en Zonas Especiais	1.384.616	
		Axudas a produtores en zonas especiais		3.000.000
		Axudas para investimentos nos viveiros		200.000
712C	Fomento do Asocionismo agrario e Divulgación da Tecnoloxía Agraria	Fomento Asociacionismo Agrario	2.255.357	3.000.000
		Fomento Maquinaria en Común	3.732.143	2.000.000
		Fomento da Actividade de Hortofloricultura	20.000	
		Programas Zootécnicos	964.286	1.848.238
		Implantación de Tics en Cooperativas	220.000	280.000
713 A	Movibilidade de Terras Agrarias Improductivas	Transferencias de Capital a Bantegal	400.000	885.000
		Fomento da Mobilización de Terras	400.000	362.500
		Superficies Incultas e Infrautilizadas	3.000.001	1.040.000
		Mellora das Explotacións Agrarias	300.000	
		Incentivo das colaboracións coas corp. locais		600.000
		Fomento de movemento de terras particulares		2.453.605
		Axudas a empresas		350.000
		Axudas o desenvolvemento da X.F.S.		1.000.000
713B	Ordenación das producións forestais	Axudas par a creación e mellora das masas forestais	14.434.779	27.947.265
713C	Implantación de Sistemas Productivos Agrarios Sustentables	Plan de Ordenación e Fomento do Sector Equino	926.430	
		Asesoramento Mellora Calidade Productiva	1.607.143	
		Axudas difusión razas autóctonas		500.000
		Sistemas agrarios sustentables		1.160.000
		Renovación parque de tractores		1.000.000
		Contratos de explotacións sustentables (axudas ao benestar animal)		4.500.000
		Plan de ordenación e fomento do sector equino		1.649.334
		Fomento Utilización Recursos Zootécnicos autóctonos	2.102.857	2.102.857
		Apoio Utilización Semen Frisón galego	880.000	
		Adecuación dos Viveiros á Normativa Comunitaria	228.571	
		Reestruturación Sistemas Productivos	5.521.921	50.000
		Incentivos na Actividade Agraria	7.800.000	7.800.000
		Valorización do Cabalo galego	214.286	214.826
		Novas técnicas de Diagnóstico e Reprodutivas	550.000	550.000
		Axudas programas de cría		880.000
713D	Mellora da Calidade na Producción Agroalimentaria	Ordenación de Producións e Mercados Agrarios	8.500.000	8.000.000
		Promoción e Comercialización Agroalimentaria	2.180.953	2.180.953
		Participación de produtores en programas de calidade diferenciada		1.000.000
		Plan impulso sector gandería intensiva		500.000
713E	Benestar Animal e Sanidade Vexetal	Programas Sanitarios Especiais	2.500.000	2.700.000
		Agrupacións de Defensa Sanitaria	1.753.224	2.591.332
		Plan Apícola Galego	480.810	480.810
		Gastos Axudas Programas Sanidade Animal	3.340.966	3.400.000
		Axudas Adaptación Normas Sanidade Animal	160.714	160.174
713F	Regulacións das Produccións Agrarias e Apoio á Renda dos Agricultores	Fondo Galego de Garantía Agraria	58.807.678	58.865.828
741A	Moderniz., Internac. e Mellora da Compet., Innov. e Produc. Empresarial	Apoio á Industrialización e Comercialización	20.000.000	15.000.000
	Total		262.936.161	273.965.701

Datos en euros

Inclúe tamén ao FEOGA

Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega

■ Cadro 2.62

Subvencións e axudas da Consellería de Pesca e Asuntos Marítimos (capítulo VII). Galicia. 2007-2008

	Programa	Concepto	2007	2008
541C	Protec. e Mellora do Medio Natural Marítimo	Medidas Protección Fauna e Flora	770.000	
721A	Dirección e Servizos Xerais de Políticas Pesqueiras	Transferencias de Capital ao Intecmar	3.000.000	2.000.000
		Plan de Pensións para as Mariscadoras	1.000.000	2.600.000
722A	Promoción Social e Divulgación da Tecnoloxía Pesqueira	Dsenvolvemento Sostible de Zonas Costeiras	2.083.333	
		Promoción Cooperativa e divulgación da Tecnoloxía	196.000	6.700.000
		Axudas Pesca Costeira Artesanal	784.000	
		Equipamento para a divulgación sobre o litoral de Galicia	465.000	650.000
		Proxectos Piloto	300.000	700.000
		Transformación de buques	200.000	266.500
		Microproxectos de innovación no sector pesqueiro		150.000
723A	Competitiv. e Mellora da Produc. Pesqueira e da Acuicultura	Axudas para Proxectos de Xestión Integral dos Recursos Mariños	6.772.908	6.000.000
		Cofinanciamento Incorporación Fondos Europeos	278.220	975.000
		Axuste dos Esforzos Pesqueiros	4.000.000	14.096.000
		Axudas á Paralizac. Temporal das actividades Pesqueiras	280.000	500.000
		Ordena., reestruct., fomento mellora da produc. pesqueira e de cultivos mariños	9.741.778	23.445.805
		Competitividade e mellora da produc. pesqueira e de cultivos mariños	58.666.667	43.041.000
		Axudas á acuicultura e os cultivos mariños	42.718.541	12.309.000
		Protec. e mellora ambiental e conservac. da Natureza	500.000	
		Control e erradicac. de enfermidades na acicultura	500.000	
		Medidas de carácter socioeconómico	3.080.000	2.971.000
		Axudas a pescadores pola paralizac. temporal das actividades	820.000	500.000
723B	Regulación das Producións e dos Mercados da Pesca	Subscripción de un Seguro de mal tempo para o Sector	1.380.100	1.380.100
		Desenvolvemento sostible de zonas de pesca		5.404.000
	Total		137.536.547	123.688.405

Datos en euros

Inclúe tamén ao IFOP

Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega

■ Cadro 2.63

Subvencións e axudas da Consellería de Medio Ambiente (capítulo VII). Galicia. 2007-2008

	Programa	Concepto	2007	2008
541A	Dirección e Servizos Xerais de Medio Ambiente	Mellora dos entornos ambientais(Corporacións Locais)	4.451.734	4.932.149
		Axudas no eido medioambiental	1.029.840	1.120.000
541B	Conservación da Biodiversidade e posta en valor do Medio Natural	Axudas a Concellos para a protección de animais domésticos	416.000	450.000
		Axudas a Concellos Rede Natura 2000	1.000.000	700.000
		Axudas a Parques Naturais	920.000	
		Axudas á ordenación da actividade cinexética e piscícola	890.000	809.500
		Axudas a propietarios incluídos en zonas de protección da Natureza	500.000	
		Convenios con Fundacións	150.000	200.000
		Convenios con Universidades		300.000
		Accións de conservación e ordenación do medio natural		129.301
		Medidas compensatorias no contorno dos espazos protexidos		1.186.102
		Axudas a entidades sen ánimo de lucro		100.000
541D	Control ambiental e xestión de residuos	Recuperación de espazos degradados (admon. Xeral do Estado)	300.000	168.086
		Parque Medioambiental de Galicia	300.000	
		Xestión de residuos urbanos	850.000	
		Axudas para a mellora ambiental dos Concellos	2.616.899	700.000
		Subvencións en materia de Medio Ambiente Industrial (empresas)	1.500.000	3.320.000
		Subvencións en materia de Medio Ambiente Industrial (institucións sen fin de lucro)	150.000	150.000
541E	Coñecemento do Medio Ambiente e fomento da Sustentabilidade	Axudas a Universidades	270.000	343.250
		Plan de Educación ambiental (Entes Locais)	920.000	761.000
		Promoción e implementación da memoria de sostibilidade	50.000	20.000
		Plan de Educación ambiental (institucións sen fin de lucro)	120.000	84.000
		Axudas ao exterior	40.000	50.000
542A	Planificación e Xestión Hidrolóxica	Transferencias de capital a Augas de Galicia	8.982.000	11.522.423
542B	Infraestruturas e Xestión de Abastecementos e Saneamento	Transferencias de capital a Augas de Galicia	83.642.868	95.544.979
		Hidrocarburos, tramo Autonómico	10.278.900	10.278.000
	Total		119.378.241	132.868.790

Datos en euros

(1) Só comprende subvencións a empresas, non a familias, institucións sen fins de lucro, corporacións locais e organismos autónomos administrativos da Comunidade Autónoma

Fonte: Xunta de Galicia. Orzamentos xerais da CA Galega

Este capítulo analiza a evolución desa realidade chamada economía social, que vén identificar unha parte da realidade social diferenciada tanto do ámbito da economía do sector público como da economía privada de natureza capitalista con referencia á Comunidade Autónoma Galega no ano 2008. A actividade e a creación de emprego na economía social veñen sendo lideradas polas sociedades laborais e as cooperativas.

Así, no que se refire a sociedades laborais inscritas na Seguridade Social e traballadores das mesmas, o cadro 3.1 móstranos a existencia de 971 (ano 2007: 1.070) sociedades desta natureza en Galicia, ocupando a 4.676 traballadores (ano 2007: 5.592), dos cales un 33,6 son mulleres. Estes datos marcan un notable descenso respecto os do exercicio anterior, acordes cos datos estatais. Andalucía segue á cabeza por número de sociedades laborais e de traballadores vinculadas ás mesmas (4.196 SL e 21.279 traballadores). Séguenlle Madrid, Castela-A Mancha, Cataluña e a comunidade valenciana. O sexto lugar ocúpao Galicia, o que representa un 5,55% do total das sociedades laborais de España.

No ámbito de Galicia tanto o maior número de sociedades, como o de traballadores corresponden a Pontevedra (364 SL; 1.966 traballadores) seguido da Coruña (288 SL; 1.431 traballadores), Lugo (167 SL; 757 traballadores) e Ourense (152 SL e 522 traballadores).

**Sociedades Laborais inscritas na Seguridade Social e traballadores das mesmas.
Por comunidade autónoma e provincia. 2008**

■ Cadro 3.1

	Sociedades		Traballadores		
	2007	2008	2007	2008	
				Ambos sexos	% Mulleres
España	19.737	17.650	124.784	101.331	33,1
Andalucía	4.716	4.197	29.034	21.279	33,4
Aragón	673	590	3.100	2.403	35,6
Asturias	589	568	3.545	3.434	43,9
Baleares	211	169	1.094	953	38,6
Canarias	668	588	2.985	2.521	38,4
Cantabria	164	148	1.504	1.236	26,6
Castela e León	986	888	4.881	3.967	30,9
Castela A Mancha	1.798	1.639	10.274	8.042	26,8
Cataluña	1.779	1.634	10.834	9.463	32,0
C. Valenciana	1.755	1.457	10.482	8.041	30,7
Extremadura	480	435	2.795	2.284	22,7
Galicia	1.070	971	5.592	4.675	33,5
A Coruña	320	288	1.666	1.431	36,3
Lugo	187	167	900	757	39,7
Ourense	158	152	637	522	36,6
Pontevedra	405	364	2.389	1.965	28,3
Madrid	2.147	1.934	13.075	10.936	38,9
Murcia	1.100	963	7.562	5.335	33,1
Navarra	496	456	4.061	3.682	24,7
País Vasco	1.023	931	13.462	12.565	34,4
A Ríoxa	69	68	431	423	38,9
Ceuta e Melilla	13	14	73	72	28,8

Fonte: Anuario de Estadísticas laborales. Ministerio de Trabajo e Inmigración

O cadro 3.2 fai referencia a sociedades laborais rexistradas, segundo sector de actividade por comunidade autónoma e provincia. Os sectores de actividade os subdivídeos en agrarios e non agrarios, diferenciando dentro deste último, a industria, a construción e os servizos. Non existe nos datos ofrecidos coherencia numérica. É destacable que ningunha sociedade laboral das rexistradas en Galicia se corresponde cunha actividade do sector agrario. E dos demais subsectores a maior parte das sociedades laborais existentes traballan no sector servizos 31,4 na construción e 10 pertencen á industria.

Sen embargo, é especialmente significativo o descenso nas sociedades laborais rexistradas respecto o 2007, unha caída de máis do 50%, especialmente notoria no sector da construción.

■ Cadro 3.2

Sociedades laborais rexistradas. Segundo sector de actividade. Galicia 2008

	Total		Agrario		Non agrario							
					Total		Industria		Construción		Servizos	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
A Coruña	20	11	-	-	20	11	3	3	3	1	14	7
Lugo	16	10	-	-	16	10	1	3	2	1	13	6
Ourense	21	7	-	-	21	7	3	-	3	-	15	7
Pontevedra	54	17	-	-	54	17	9	4	11	2	34	11
Galicia	111	45	-	-	111	45	16	10	19	4	76	31

Fonte: Anuario de Estadísticas laborais. Ministerio de Trabajo e Inmigración

O cadro 3.3 dá conta do número de socios iniciais das sociedades laborais rexistradas, segundo sector de actividade, cunha baixada de 229 socios respecto os datos do 2007.

■ Cadro 3.3

Socios iniciais das Sociedades Laborais rexistradas.
Segundo sector de actividade. Galicia 2008

	Total		Agrario		Non agrario							
					Total		Industria		Construción		Servizos	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
A Coruña	71	38	-	-	71	38	10	10	10	4	51	24
Lugo	54	38	-	-	54	38	5	11	6	4	43	23
Ourense	67	27	-	-	67	27	9	-	9	-	49	27
Pontevedra	199	59	-	-	199	59	32	17	38	7	129	35
Galicia	391	162	-	-	391	162	56	38	63	15	272	109

Fonte: Anuario de Estadísticas laborais. Ministerio de Trabajo e Inmigración

No que se refire a Cooperativas inscritas e traballadores das mesmas, o cadro 3.4 móstranos a existencia de 653 (ano 2007: 632) entidades desta natureza en Galicia, ocupando a 6.805 traballadores (ano 2007: 6.957).

Cooperativas inscritas e traballadores iniciais das mesmas. Por comunidade autónoma e provincia

■ Cadro 3.4

	Cooperativas			Traballadores		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
	15.954	15.554	14.825	243.927	240.817	235.551
Total						
Andalucía	4.191	4.075	3.814	54.895	53.532	52.928
Aragón	585	561	536	6.217	6.392	6.030
Asturias	216	213	201	3.113	3.067	2.908
Baleares	123	120	128	2.219	2.421	2.302
Canarias	312	300	283	6.234	6.019	5.470
Cantabria	70	65	82	1.196	1.222	1.171
Castela-A Mancha	1.094	1.102	1.060	11.492	11.095	10.184
Castela e León	1.137	1.125	1.127	9.724	9.741	8.986
Cataluña	2.428	2.299	2.104	29.555	30.734	27.142
C. Valenciana	1.714	1.657	1.549	49.609	46.132	48.782
Extremadura	602	601	586	6.624	6.440	5.602
Galicia	674	632	653	7.045	6.957	6.805
A Coruña	251	245	256	2.220	22.260	2.200
Lugo	129	122	127	901	890	915
Ourense	81	75	73	1.720	1.682	1.577
Pontevedra	213	190	197	2.204	2.125	2.113
Madrid	750	774	719	12.206	13.327	13.688
Murcia	941	918	855	15.288	15.083	14.094
Navarra	182	177	183	4.260	4.272	4.873
País Vasco	782	794	793	21.906	22.746	23.302
A Ríoxa	119	108	124	1.495	1.230	953
Ceuta	14	15	11	157	168	116
Melilla	20	18	17	241	239	215

Fonte: Anuario de Estadísticas laborales. Ministerio de Trabajo e Inmigración

O cadro 3.5 infórmanos con relación ás cooperativas constituídas e socios iniciais das mesmas segundo se desenvolvan en cooperativas vivendas ou agrarias, distribuídos segundo sexo e provincia.

Cooperativas constituídas e socios iniciais das mesmas. Segundo clase. Por comunidade autónoma e provincia

■ Cadro 3.5

	Cooperativa vivendas				Cooperativas agrarias			
	Cooperativas	Socios			Cooperativas	Socios		
		Total	Varóns	Mulleres		Total	Varóns	Mulleres
Galicia	15	908	528	380	5	64	58	6
A Coruña	9	302	175	127	1	4	3	1
Lugo	-	-	-	6	-	-	-	-
Ourense	-	-	-	-	-	8	3	5
Pontevedra	4	473	264	209	4	-	-	-

Fonte: Anuario de Estadísticas laborales. Ministerio de Trabajo e Inmigración

O cadro 3.6 refírese o número de cooperativas e o número de socios inscritos nos rexistros provinciais e centrais da comunidade autónoma. Os datos reflecten un número total de 49 cooperativas e a participación de 1.324 socios. A maior porcentaxe (80,5%) son da clase de Vivendas, que creceu de forma notable respecto o 2007, cando só registraba 480 socios, un 60,8%. A distribución provincial por número de cooperativas e de socios dana Pontevedra e A Coruña, a unha remarcable distancia de Lugo e Ourense.

■ Cadro 3.6

Cooperativas inscritas e número de socios. 2008

Clase	REXISTROS PROVINCIAIS								REXISTRO CENTRAL		TOTAL	
	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.
	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.				
Traballo consumidores e usuarios asociado			1	4	4	17	2	11	6	22	13	54
Consumidores e usuarios									1	28	1	28
Vivendas	13	593					4	473			17	1.066
Agrarias	3	32	2	17	2	8			1	7	8	64
Explotación comun. da terra							1	45			1	45
Servizos									2	27	2	27
Mar							2	10			2	10
Transportistas									1	11	1	11
Transportistas - traballo asociado												
Seguros												
Sanitarias												
Servizos sociais - traballo asociado							1	4			1	4
Ensino												
Ensino - traballo asociado	2	7									2	7
Educacionais												
Integración social												
Segundo grao									1	8	1	8
Total	18	632	3	21	6	25	10	543	12	103	49	1.324

Fonte: Anuario de Estadísticas laborales. Ministerio de Trabajo e Inmigración

O cadro 3.7 reflicte o número de cooperativas constituídas e o número de socios por actividade económica. Este indicador establece que o maior número de cooperativas dedícanse as actividades inmobiliarias (28,6% COOP. e 45,4% Socios), seguida da agricultura, gandería, caza e servizos relacionados (24,4% COOP, 9,3% Socios) e a actividade de construción (10,2% COOP, 36,2 Socios).

Cadro 3.7
Cooperativas constituídas e número de socios por actividade económica. 2008

Cód.	Actividade	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		R. Central		TOTAL	
		Coop.	Soc.	Coop.	Soc.	Coop.	Soc.	Coop.	Soc.	Coop.	Soc.	Coop.	Soc.
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	3	32	2	17	3	12	1	45	3	18	12	124
2	Silvicultura, expl. forestais e servizos relacionados												
5	Pesca, acuicultura e servizos relacionados							2	10			2	10
10	Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba												
11	Extracc. petróleo e gas natural e servizos relacionados												
12	Extraccións minerais de uranio e torio												
13	Extraccións minerais metálicos												
14	Extraccións minerais non metálicos nin enerxéticos												
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas									1	3	1	3
16	Industria do tabaco												
17	Industria téxtil												
18	Industria da confección e peletería												
19	Industria do coiro e do calzado												
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)												
21	Industria do papel												
22	Edición artes gráficas e reprod. soportes gravados												
23	Coquerías, refino de petróleo e trat. de combus. nucleares												
24	Industria química												
25	Fabric. de produtos de caucho e materias plásticas												
26	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos												
27	Metalurxia												
28	Fabric. produtos metálicos agás maquinaria e equipo												
29	Inds. construción de maquinaria e equipo mecánico							1	7			1	7
30	Fabric. máquinas de oficina e equipos informáticos												
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico												
32	Fabric. material electrónico radio, TV e comunicacións												
33	Fabric. equipo e instr. cirúrxico prec. óptica e relojería												
34	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques												
35	Fabric. doutro material de transporte												
36	Fabric. mobles: outras industrias, manufactureiras												
37	Reciclaxe												
40	Prodc. e distb. enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente												
41	Captación, depuración e distribución de auga												
45	Construción							4	473	1	6	5	479
50	Venda repar. vehículos motor, venda miúdo combustibles												
51	Comercio por xunto e intermediarios agás vehículos motor					1	4					1	4
52	Comerc. polo miúdo agás vehíc. motor, reparac. Doméstic.					1	3			3	34	4	37
55	Hostalería												
60	Transporte terrestre; transporte por tubos												
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior												
62	Transporte aéreo e espacial												
63	Actv. anexas ós transportes; axencias de viaxes									1	11	1	11
64	Correos e telecomunicacións												
65	Interm. financeira, agás seguros e plans de pensións												
66	Seguros e plans pensións, agás Seguridade Social obrigatoria												
67	Actv. auxiliares e intermediación financeira												
70	Actv. inmobiliarias	13	593							1	8	14	601
71	Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario												
72	Actv. informáticas												
73	Investigación e desenvolvemento												
74	Outras actividades empresariais			1	4							1	4
75	Admón.Pública, Defensa e Seguridade Social obrigatoria												
80	Educación	2	7									2	7
85	Actv. sanitarias e veterinarias, servizos sociais					1	6	1	4			2	10
90	Actv. de saneamento público												
91	Actv. asociativas									1	19	1	19
92	Actv. recreativas, culturais e deportivas									1	4	1	4
93	Actv. diversas de servizos persoais							1	4			1	4
95	Fogares que empregan persoal doméstico												
99	Organismos extraterritoriais												
Total		18	632	3	21	6	25	10	543	12	103	49	1.324

Fonte: Consellería de Traballo

O cadro 3.8 ofrecen datos relativos a sociedades laborais constituídas e o número de socios de traballo e capital. O número de sociedades é de 45 e o de socios 161, sendo o de capital social 1.731,424 euros, correspondente o capital social un 79% e un 21% de socios non traballadores.

■ **Cadro 3.8** **Sociedades laborais constituídas e números de socios de traballo e de capital. 2008**

Cód.	Actividade	Nº	Socios		Capital social	% Capital social	
			De traballo	De capital		Traballadores	Non traballad.
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados						
2	Silvicultura, explt. forestais e servizos relacionados						
5	Pesca, acuicultura e servizos relacionados						
10	Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba						
11	Extracc. petróleo e gas natural e servizos relacionados						
12	Extraccións minerais de uranio e torio						
13	Extraccións minerais metálicos						
14	Extraccións minerais non metálicos nin enerxéticos						
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	1	3	1	3.100,00	74,00%	26,00%
16	Industria do tabaco						
17	Industria téxtil						
18	Industria da confección e peletería						
19	Industria do coiro e do calzado						
20	Industria da madeira e cortiza (agás mobles)						
21	Industria do papel						
22	Edición artes gráficas e reprod. soportes gravados						
23	Coquerías, refino de petróleo e trat. de combust. nucleares						
24	Industria química						
25	Fabric. de produtos de caucho e materias plásticas						
26	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos						
27	Metalurxia	1	2	2	59.000,00	66,00%	34,00%
28	Fabric. produtos metálicos agás maquinaria e equipo	4	12	4	279.000,00	77,00%	23,00%
29	Inds. construción de maquinaria e equipo mecánico						
30	Fabric. máquinas de oficina e equipos informáticos						
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico	1	3	0	24.000,00	100,00%	0,00%
32	Fabric. material electrónico radio, TV e comunicacións						
33	Fabric. equipo e instr. cirúrxico prec. óptica e relojería						
34	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques						
35	Fabric. doutro material de transporte	1	5	0	50.000,00	100,00%	0,00%
36	Fabric. mobles: outras industrias, manufactureiras	2	6	0	63.006,00	100,00%	0,00%
37	Reciclaxe						
40	Prodc. e distb. enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente						
41	Captación, depuración e distribución de auga						
45	Construción	4	10	5	179.500,00	78,00%	22,00%
50	Venda repar. vehículos motor, venda miúdo combustibles	1	2	2	18.000,00	67,00%	33,00%
51	Comercio por xunto e intermediarios agás vehículos motor	2	5	1	129.000,00	86,00%	14,00%
52	Comerc. polo miúdo agás vehíc. motor, reparac. Doméstic.	5	11	5	222.300,00	80,00%	20,00%
55	Hostalería	6	17	7	105.114,00	73,00%	27,00%
60	Transporte terrestre; transporte por tubos						
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior						
62	Transporte aéreo e espacial						
63	Actv. anexas ós transportes; axencias de viaxes						
64	Correos e telecomunicacións						
65	Interm. financeira, agás seguros e plans de pensións						
66	Seguros e plans pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	1	2	1	24.000,00	67,00%	33,00%
67	Actv. auxiliares e intermediación financeira						
70	Actv. inmobiliarias	1	2	2	246.000,00	53,00%	47,00%
71	Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario						
72	Actv. informáticas	1	4	0	40.000,00	100,00%	0,00%
73	Investigación e desenvolvemento	1	3	2	45.000,00	76,00%	24,00%
74	Outras actividades empresariais	5	13	4	141.027,00	72,00%	28,00%
75	Admón.Pública, Defensa e Seguridade Social obrigatoria						
80	Educación	1	3	0	7.200,00	100,00%	0,00%
85	Actv. sanitarias e veterinarias, servizos sociais	3	7	2	45.150,00	71,00%	29,00%
90	Actv. de saneamento público						
91	Actv. asociativas						
92	Actv. recreativas, culturais e deportivas	2	4	2	9.027,00	67,00%	33,00%
93	Actv. diversas de servizos persoais	2	4	3	42.000,00	67,00%	33,00%
95	Fogares que empregan persoal doméstico						
99	Organismos extraterritoriais						
Total		45	118	43	1.731.424,00	79%	21%

Fonte: Consellería de Traballo

4.1. A poboación galega

Antes de entrar na análise da poboación desde a perspectiva do mercado laboral (poboacións activa, ocupada, desempregada, etc.) cómpre realizar un achegamento á situación demográfica de Galicia nos últimos anos, porque vai ser un claro condicionante da evolución dalgunha das variables significativas para a análise do mercado de traballo.

4.1.1 Evolución da poboación

O cadro 4.1. reflicte a evolución demográfica de Galicia, do conxunto do Estado e da Unión Europea desde o ano 2001. Sobrancearemos os seguintes aspectos:

■ Cadro 4.1

Poboación de Galicia, España e UE ⁽¹⁾ . 2001-2009

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Galicia	2.732.926	2.737.370	2.751.094	2.750.985	2.762.198	2.767.524	2.772.533	2.784.169	2.794.796
España	41.116.842	41.837.894	42.717.064	43.197.684	44.108.530	44.708.964	45.200.737	46.157.822	46.661.950
UE (27 estados)	483.781,0	484.614,8	486.617,3	488.757	491.023,3	492.975,20	495.090,20	497.659,80	499.777,80

(1) Datos da UE en miles de habitantes.

Son provisionais os datos de 2009 (para Galicia e España) e de 2008 e 2009 (para a UE). Datos a 1 de xaneiro de cada ano

Fonte: INE (para os datos de Galicia e España) e EUROSTAT (para os datos de UE-27)

■ A poboación galega creceu no último ano un 0,4% mentres que a poboación española subiu case o triplo (un 1,1%). A diferenza é moito menor que no ano anterior, porque a media española mantívose e a taxa porcentual de suba da poboación de Galicia dobrouse.

■ A suba acumulada da poboación galega desde o ano 2001 foi de 61.870 habitantes (un 2,26%) mentres que a española aumentou en valores absolutos neses oito anos en máis de cinco millóns de habitantes (5.545.108) e porcentualmente un 13'48%, polo que o seu ritmo de crecemento sextuplicou ao da poboación galega. O dinamismo demográfico español neste comezo do século XXI está moi por riba tamén do promedio da Unión Europea, que creceu un 3'3%, taxa máis próxima á da poboación galega que á da española nese período.

O peso relativo da poboación galega no total da Unión Europea permanece estancado no que vai de século XXI nun 0'56%, mentres que o total español aumentou ininterrompidamente nese período, no que pasou de representar un 8'5% a un 9'3% (suba de 0'8 puntos porcentuais, que supón unha taxa de crecemento do 9'8%).

A desagregación dos datos por comunidades autónomas pódese ver no cadro 4.2., do que salientaremos:

■ Cataluña, Madrid, Andalucía e a Comunidade Valenciana rexistraron os maiores aumentos de poboación (en valor absoluto) no último ano. Ningunha comunidade perdeu poboación e o menor aumento foi o de Extremadura (ademais das dúas cidades autónomas).

■ Por porcentaxe de variación, as maiores subas foron as de Melilla, Baleares e Castela - A Mancha, mentres que as menores tivéronas Castela-León, Extremadura e Galicia.

■ As catro comunidades de máis poboación (Andalucía, Cataluña, Madrid e a Comunidade Valenciana, por esta orde) concentran actualmente case 27 millóns de habitantes, o que representa un 58% da poboación total española.

■ Galicia é a quinta comunidade polo seu tamaño poboacional, xusto por detrás da Comunidade Valenciana (aunque moi lonxe dela) e diante de Castela-León (moi preto).

Poboación ⁽¹⁾ por comunidades autónomas. 2008-2009

■ Cadro 4.2

	2009	2008	Variación absoluta	Variación relativa (%)
Andalucía	8.285.692	8.202.220	83.472	1,0
Aragón	1.342.926	1.326.918	16.008	1,2
Asturias	1.085.110	1.080.138	4.972	0,5
Baleares	1.094.972	1.072.844	22.128	2,1
Canarias	2.098.593	2.075.968	22.625	1,1
Cantabria	589.043	582.138	6.905	1,2
Castela e León	2.560.031	2.557.330	2.701	0,1
Castela A Mancha	2.079.401	2.043.100	36.301	1,8
Cataluña	7.467.423	7.364.078	103.345	1,4
C. Valenciana	5.080.502	5.029.601	54.901	1,1
Extremadura	1.100.000	1.097.744	2.256	0,2
Galicia	2.794.796	2.784.169	10.627	0,4
Madrid	6.360.241	6.271.638	88.603	1,4
Murcia	1.445.410	1.426.109	19.301	1,4
Navarra	629.569	620.377	9.192	1,5
País Vasco	2.171.243	2.157.112	14.131	0,7
A Ríoxa	321.025	317.501	3.524	1,1
Ceuta	78.591	77.389	1.202	1,6
Melilla	73.382	71.448	1.934	2,7
España	46.661.950	46.157.822	504.128	1,1

(1) As cifras están referidas a 1 de xaneiro de cada ano. Os datos de 2009 son provisionais
 Fonte: INE, Padrón Municipal de habitantes

A desagregación por provincias da evolución da poboación de Galicia de 2001 a 2009 reflíctese no cadro 4.3: baixou ano tras ano nas provincias de Lugo (agás en 2008) e Ourense, mentres que subiu todos os anos en A Coruña e Pontevedra. Un bo xeito de constatar a *Galicia das dúas velocidades* demográficas.

■ Cadro 4.3

Poboación por provincias. 2001-2009

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
A Coruña	1.108.002	1.111.886	1.120.814	1.121.344	1.126.707	1.129.141	1.132.792	1.139.121	1.144.796
Lugo	364.125	361.782	360.512	358.452	357.625	356.595	355.176	355.549	354.862
Ourense	344.623	343.768	342.213	340.258	339.555	338.671	336.926	336.099	335.573
Pontevedra	916.176	919.934	927.555	930.931	938.311	943.117	947.639	953.400	959.565
Galicia	2.732.926	2.737.370	2.751.094	2.750.985	2.762.198	2.767.524	2.772.533	2.784.169	2.794.796

Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes. Datos a 1 de xaneiro de cada ano
 Datos de 2009, provisionais

A principal clave explicativa da fortísima suba da poboación en España na última década é o gran crecemento da poboación estranxeira; referirémonos a ela no seguinte epígrafe.

4.1.2.A poboación estranxeira

A importante chegada de poboación do estranxeiro está a ser un dos fenómenos demográficos característicos da poboación galega (e sobre todo da española) na alborada do século XXI, sen o que non é posible entender o importante aumento que se está a producir nos últimos anos na poboación española ou as subas da natalidade e do índice de fecundidade (lixeiros en Galicia e con maior intensidade no total español).

O cadro 4.4 explicita o aumento continuado da poboación estranxeira en Galicia nos últimos anos, de xeito que ao comezar o ano 2009 quintuplicou a de 1998. No último ano produciuse un aumento menor que no anterior.

■ Cadro 4.4

Poboación estranxeira en Galicia. 1998-2009

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
19.693	21.787	25.602	33.058	42.462	53.808	58.387	69.363	73.756	81.442	95.122	106.129

O dato de 2009 é provisional

Fonte: INE. Padrón Municipal de Habitantes. Datos a 1 de xaneiro de cada ano.

No cadro 4.5 pódese ollar a desagregación por comunidades autónomas no último bienio. Sobrancearemos no tocante ao último ano que:

■ A poboación estranxeira que reside en Galicia supón un 3'8% da poboación total de Galicia, algo menos da terceira parte da porcentaxe estatal: 12%.

■ Cataluña, Andalucía e a Comunidade de Madrid son, por esta orde, as tres que rexistraron os maiores aumentos de poboación estranxeira (en valor absoluto); ningunha comunidade perdeu poboación e o menor aumento foi o de Extremadura (ademais das dúas cidades autónomas).

■ Por porcentaxe de variación, as maiores subas foron as de Melilla, Asturias e Cantabria, mentres que as menores tivéronas Extremadura e as comunidades de Madrid e Valencia.

■ As catro comunidades de máis poboación (Andalucía, Cataluña, Madrid e a Comunidade Valenciana, por esta orde) concentran actualmente 3.778.288 persoas estranxeiras, o que representa un 67'5% da poboación total estranxeira que está empadroada en España.

■ Galicia, que é a quinta comunidade polo seu tamaño poboacional, pasa ao duodécimo lugar pola poboación estranxeira empadroada, tras Cataluña, Madrid, Valencia, Andalucía, Canarias, Baleares, Murcia, Castela- A Mancha, Aragón, Castela-León e País Vasco.

Poboación estranxeira. Por CC.AA. 2008-2009

■ **Cadro 4.5**

	2009		2008		Variación absoluta	Variación relativa %)
	Nº de persoas	% respecto ao total da comunidade	Nº de persoas	% respecto ao total da comunidade		
Baleares	237.359	21,7	223.036	20,8	14.323	6,4
C. Valenciana	882.870	17,4	847.339	16,8	35.531	4,2
Madrid	1.043.133	16,4	1.005.381	16,0	37.752	3,8
Murcia	235.134	16,3	225.625	15,8	9.509	4,2
Cataluña	1.184.192	15,9	1.103.790	15,0	80.402	7,3
A Ríoxa	46.416	14,5	43.856	13,8	2.560	5,8
Canarias	299.220	14,3	283.847	13,7	15.373	5,4
Aragón	170.295	12,7	154.892	11,7	15.403	9,9
Navarra	70.149	11,1	65.045	10,5	5.104	7,8
C. A Mancha	224.892	10,8	206.008	10,1	18.884	9,2
Melilla	7.572	10,3	6.472	9,1	1.100	17,0
Andalucía	668.093	8,1	623.279	7,6	44.814	7,2
C. León	166.032	6,5	154.802	6,1	11.230	7,3
Cantabria	38.024	6,5	33.242	5,7	4.782	14,4
País Vasco	132.189	6,1	117.337	5,4	14.852	12,7
Ceuta	3.491	4,4	3.124	4,0	367	11,7
Asturias	47.012	4,3	40.804	3,8	6.208	15,2
Galicia	106.129	3,8	95.568	3,4	10.561	11,1
Extremadura	36.486	3,3	35.315	3,2	1.174	3,3
España	5.598.691	12,0	5.268.762	11,4	329.929	6,3

Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes. Datos a 1 de xaneiro de cada ano
Os datos de 2009 son provisionais

No conxunto de Estado o número de persoas estranxeiras empadroadas subiu no ano 2008 en 329.929 persoas (un 6´3%) mentres que o número de persoas españolas creceu en 174.199 persoas (tan só un 0´4%). A metade do incremento dos foráneos pertencen á Unión Europea (164.154) e o total de persoas da UE-27 empadroados en España ascende agora a 2.266.808 persoas.

Poboación estranxeira. Por CCAA. 2003-2009

■ Cadro 4.6

	2003	2005	2007	2009
Andalucía	282.901	420.207	531.827	668.093
Aragón	61.896	96.848	124.404	170.295
Asturias	19.691	26.797	32.720	47.012
Baleares	126.505	156.270	190.170	237.359
Canarias	179.493	222.260	250.736	299.220
Cantabria	13.677	20.547	26.795	38.024
C. A Mancha	70.899	115.223	159.637	224.892
C. e León	59.440	91.318	119.781	166.032
Cataluña	543.088	798.904	972.507	1.184.192
C. Valenciana	413.760	581.985	732.102	882.870
Extremadura	17.885	25.341	29.210	36.489
Galicia	53.808	69.363	81.442	106.129
Madrid	589.215	780.752	866.910	1.043.133
Murcia	113.912	165.016	201.700	235.134
Navarra	38.741	49.882	55.921	70.149
País Vasco	49.231	72.894	98.524	132.189
A Ríoxa	20.570	31.075	36.825	46.416
Ceuta	3.203	3.037	3.016	3.491
Melilla	6.333	2.891	5.327	7.572
España	2.664.168	3.730.610	4.519.554	5.598.691

Fonte: INE. Padrón Municipal
Os datos de 2009 son provisionais

O cadro 4.6 permítelle ás persoas interesadas realizar o seguimento da evolución da poboación estranxeira en cada unha das comunidades autónomas (e no total español) de 2003 a 2009. Sobrancearemos que o peso relativo de Galicia na poboación estranxeira do total de España é actualmente só un 1'90%, porcentaxe lixeiramente inferior á do ano 2003 (2%) e tan só un terzo do noso peso relativo poboacional no conxunto estatal.

O estudo da poboación estranxeira empadroada en Galicia segundo a súa procedencia reflicte que, a día 1 de xaneiro de 2009, 43.028 persoas proceden de Sudamérica (un 40'6% do total de persoas estranxeiras que residen en Galicia) e 41.243 de estados europeos (un 38'9%); velaí concentradas oitenta de cada cen persoas estranxeiras residentes na nosa comunidade.

As dúas provincias máis desenvolvidas e máis poboadas son, obviamente, as que contan con máis poboación estranxeira: Pontevedra (39.431 persoas) e A Coruña (37.733) concentran un 73% da poboación estranxeira que reside en Galicia, evidenciando unha realidade económico-social coñecida dabondo e ben doada de constatar tamén a nivel estatal: as comunidades de maior xeración de riqueza son os verdadeiros polos de atracción da inmigración (sexa de persoas estranxeiras ou doutras comunidades do estado español).

4.1.3. Movementos naturais de poboación

A posición relativa da variación natural da poboación galega entre as distintas comunidades autónomas no último ano reflíctese no cadro 4.7; velaí algúns trazos:

Crecemento natural. Nacementos e defuncións. Por CC.AA. 2007

■ Cadro 4.7

	Nacementos	Defuncións	Crecemento vexetativo
Madrid	78.664	41.656	37.009
Andalucía	100.685	65.923	34.762
Cataluña	89.384	60.696	28.688
C. Valenciana	57.115	40.744	16.371
Murcia	19.407	10.431	8.976
Canarias	20.585	13.643	6.942
Baleares	12.639	7.924	4.715
Castela A Mancha	22.126	17.888	4.238
País Vasco	21.565	19.354	2.211
Navarra	7.078	5.364	1.714
Ceuta	1.505	464	1.041
Melilla	1.447	465	982
A Ríoxa	3.475	2.876	599
Estremadura	10.843	10.256	587
Aragón	13.673	13.293	380
Cantabria	5.760	5.619	141
Asturias	8.343	12.707	-4.364
C. e León	21.391	26.983	-5.592
Galicia	23.281	29.668	-6.387

Fonte: INE. "Movimiento natural de población". 2008

■ Galicia rexistrou no ano 2008 de novo o maior descenso absoluto (natural ou vexetativo) de poboación de todas as comunidades (desta volta, diminución de 6.387 habitantes) anque foi menos intensa que no ano anterior (no que o descenso fora de 8.318 persoas). No total estatal, pola contra, houbo en 2008 un crecemento vexetativo de 133.013 habitantes.

■ O feito de que a diminución poboacional galega por motivos naturais fose menor en 2008 que no ano anterior explícase sobre todo pola suba dos nacementos (1.436 máis que no ano anterior) anque tamén botou unha man a diminución das defuncións (495 menos que en 2007).

■ As comunidades autónomas con maior crecemento vexetativo en termos absolutos foron en 2008 Madrid, Andalucía e Cataluña (ao igual que no ano anterior). As que seguiron a Galicia en números vermellos foron Castela-León e Asturias; en

ningunha outra comunidade ou cidade autónoma houbo crecemento vexetativo negativo.

Se enxertamos os movementos naturais de poboación de Galicia do último ano na andaina do último terzo de século conseguimos unha visión moi axeitada do comportamento a longo prazo. O cadro 4.8 amosa que podemos distinguir dous períodos moi diferenciados:

Movementos naturais de poboación. Galicia. 1975-2008

■ Cadro 4.8

	Nacementos	Defuncións	Crecedemento natural
1975	43.850	25.834	18.016
1980	39.154	24.681	14.473
1985	28.427	26.295	2.132
1990	22.501	27.979	-5.478
1995	18.799	28.464	-9.665
2000	19.418	28.858	-9.440
2006	21.469	29.375	-7.906
2007	21.845	30.163	-8.318
2008	23.281	29.668	-6.387

Fonte: IGE e INE (INE Base)

■ No primeiro (ata o segundo quinquenio do anos oitenta) o crecemento vexetativo da poboación galega descende continuamente pero é aínda positivo.

■ No segundo período sempre é negativo o saldo vexetativo: crecente até o segundo quinquenio dos anos noventa e practicamente estabilizado ao redor dos 8.000 habitantes por ano ata o ano 2007. En 2008 a diminución poboacional foi bastante menor (2.000 habitantes) que no ano anterior.

Os datos absolutos de nacementos e mortes que vimos de comentar cobran máis sentido (a efectos de comparanzas con outros territorios) cando se pasan a datos relativos, poñendo a proporción de nacementos ou mortes por cada mil habitantes dunha comunidade. Os datos do cadro 4.9 reflicten que:

Taxas de natalidade e mortalidade. Por CC.AA. 2008

■ Cadro 4.9

	Taxa de natalidade	Taxa de mortalidade
Madrid	12,59	6,67
Andalucía	12,42	8,13
Cataluña	12,29	8,35
C. Valenciana	11,54	8,23
Murcia	13,56	7,29
Canarias	9,99	6,62
Baleares	11,94	7,48
Castela A Mancha	11,05	8,94
País Vasco	10,08	9,05
Navarra	11,60	8,79
Ceuta	20,80	6,41
Melilla	20,87	6,71
A Rioxa	11,07	9,17
Estremadura	10,04	9,50
Aragón	10,46	10,17
Cantabria	10,04	9,79
Asturias	7,88	12,00
C. e León	8,53	10,77
Galicia	8,50	10,84
España	11,38	8,47

Fonte: INE. "Movimiento natural de población". 2008

■ A taxa de natalidade galega (8'5 por mil) segue a ser a penúltima do estado (por diante tan só da de Asturias, un ano máis) e está case tres puntos porcentuais por baixo do promedio español. As maiores taxas de natalidade tivérona as dúas cidades autónomas e a comunidade de Murcia.

■ A taxa de mortalidade galega (case 11 mortes por cada mil habitantes), en cambio, é das maiores de España (só superada en 2008 pola de Asturias, como en anos anteriores); en 2008 está 2'4 puntos por riba en Galicia que no promedio estatal.

■ A taxa de *crecemento natural* (ou vexetativo) medio español foi en 2008 de 2,9 persoas por cada mil habitantes, mentres que en Galicia ese indicador foi negativo nun 2'3 por mil. Sen dúbidas, o avellentamento da poboación galega pasa factura, especialmente nas dúas provincias orientais.

O cadro 4.10 certifica que o *crecemento natural* (ou vexetativo) dáse na actualidade propiamente tan só na provincia de Pontevedra, posto que nas outras tres hai un claro *decrecemento natural* da poboación, que está ao redor das 2.400 persoas en cada provincia.

Crecemento natural. Nacementos e defuncións. Por provincias. 2008

■ Cadro 4.10

	Nacementos	Defuncións	Crecemento vexetativo
Galicia	23.281	29.668	-6.387
A Coruña	9.866	12.232	-2.366
Lugo	2.207	4.641	-2.436
Ourense	2.163	4.517	-2.354
Pontevedra	9.045	8.278	767

Fonte: INE. Movimiento natural de población

No cadro 4.11 presentamos a desagregación por provincias das taxas de natalidade e mortalidade e a súa comparanza coa media estatal. Salientaremos que:

- As taxas de natalidade están por baixo da media estatal nas catro provincias galegas; Lugo e Ourense están respectivamente na penúltima e na antepenúltima posición no total de provincias de España (en último lugar está Zamora).
- As taxas de mortalidade están por riba da media estatal nas catro provincias galegas (aunque Pontevedra moi lixeiramente); Ourense e Lugo ocupan respectivamente a primeira e a segunda posición no total de provincias de España.
- Nas provincias de Lugo e Ourense as taxas de mortalidade duplican ás de natalidade. Só na de Pontevedra a taxa de natalidade supera á de mortalidade.

Tasas de natalidade e mortalidade España e provincias galegas. 2008

■ Cadro 4.11

	Natalidade	Mortalidade
España	11,38	8,47
A Coruña	8,79	10,90
Lugo	6,36	13,38
Ourense	6,59	13,77
Pontevedra	9,61	8,79

Datos en tanto por mil

Fonte: IGE, Movemento natural de poboación. 2008

No cadro 4.12 presentamos a desagregación nas provincias galegas das taxas de crecemento natural da poboación, así como a súa comparanza coa evolución media estatal de 1991 a 2008. Salientaremos que mentres practicamente se duplicou en España, empeorou en todas as provincias galegas menos a de Pontevedra.

**Crecemento natural por 1.000 habitantes.
España e provincias galegas.
Galicia. 1991-2008**

■ Cadro 4.12

	2008	2001	1991
Total Nacional	2,92	1,14	1,50
A Coruña	-2,11	-2,71	-1,71
Lugo	-7,02	-8,48	-6,16
Ourense	-7,17	-7,77	-5,36
Pontevedra	0,81	-0,33	0,41

Fonte: INE, Movemento natural de poboación

O estudo diacrónico do saldo vexetativo por cada 1.000 habitantes no último terzo de século (ver cadro 4.13) reflicte o maior dinamismo demográfico español que no conxunto da UE e, sobre todo, que en Galicia, que presenta un coeficiente negativo entre o dous e o catro por mil desde hai quince anos.

Saldo vexetativo ⁽¹⁾ por 1.000 habitantes. Galicia, España, UE. 1975-2008.

■ Cadro 4.13

	1975	1985	1995	2005	2006	2007	2008
UE 27	4,1	2,2	0,4	0,6	-	-	-
España	10,4	3,7	0,4	1,8	2,5	2,4	2,9
Galicia	6,6	0,8	-3,6	-3,0	-2,9	-3,0	-2,3

(1) Nacementos menos defuncións

Fonte: INE ("indicadores demográficos básicos") e EUROSTAT

A evolución na última década do número medio de fillos en España presenta un avance ininterrompido dende o ano 1999, e ocupa actualmente unha posición intermedia na UE-27, cun valor de 1'46 en 2008. Cómpre lembrar, para avaliar axeitadamente esta evolución, que España ocupaba a segunda posición entre os Estados da UE-15 en 1976 (tras Irlanda) e dúas décadas despois estaba na última posición deses quince Estados. A media de fillos por muller en España desplomouse de 1976 a 1998 e medrou despois ininterrompidamente.

O estudo do número medio de fillos por muller en Galicia nos últimos anos reflicte que a tendencia é de lixeira suba: o índice galego moveuse nos primeiros anos do século XXI ao redor do valor 0,95, estabilizouse nun fillo por muller no cuadrenio 2003-2006 e subiu no último bienio, ata quedar en 1'12 (0'34 puntos porcentuais por baixo da media estatal). Está moi por baixo do índice de calquera dos estados da Unión Europea, é o penúltimo entre as comunidades autónomas (só Asturias está por baixo) e en dúas provincias (Lugo e Ourense) segue sen chegar a un fillo por muller.

A maior natalidade das mulleres estranxeiras é, indubidablemente, un dos factores clave que está detrás da suba dos últimos anos, especialmente no total español: ao redor de un por cada cinco nacementos do ano 2008 en España foron de nai estranxeira, Galicia quedouse na metade.

4.1.4 Movementos migratorios

Cuantitativamente os principais destinos dos desprazamentos poboacionais galegos nos últimos anos están a ser: outras poboacións de Galicia (72%), outras comunidades autónomas (25%) e o estranxeiro (3%). Os lugares de procedencia principais dos desprazamentos a poboacións de Galicia son tamén os internos, e os procedentes de fóra de Galicia están moi equilibrados entre as persoas que veñen do estranxeiro (51%) e as que veñen doutras comunidades autónomas (49%).

Pese ao importante peso cuantitativo das migracións internas galegas, adoita centrarse a análise fundamentalmente nas migracións externas (as que teñen por orixe ou destino poboacións de fóra de Galicia), que cualitativamente (por razóns culturais, de distancia, etc.) teñen unha significación ben distinta da anterior.

Os datos do cadro 4.14 reflicten o total de movementos migratorios das distintas comunidades autónomas en 2008. Destacaremos que:

■ O saldo migratorio total foi positivo un ano máis en Galicia (en 2008: 17.810 persoas, case dúas mil menos que en 2007), pero representou só un 3,9% do total español (459.549 persoas). Todas as comunidades e cidades autónomas presentaron saldo positivo.

■ Anque o saldo migratorio do conxunto estatal presentou en 2008 un saldo positivo de 459.549 persoas, quedouse moi por baixo do que tivera no ano anterior (731.201 persoas), ao abeiro do comezo dunha etapa de crise económica que, indubidablemente, reduce o “efecto chamada” no exterior.

Total inmigración, emigración e saldo migratorio. Por CC.AA. 2008
■ Cadro 4.14

	Inmigracións	Emigracións	Saldo total
España	2.369.219	1.909.670	459.549
Andalucía	318.748	255.504	63.244
Aragón	62.876	43.205	19.671
Asturias	39.882	30.786	9.096
Baleares	78.970	57.384	21.586
Canarias	120.459	97.167	23.292
Cantabria	30.797	24.226	6.571
C. e León	107.936	94.821	13.115
C. A Mancha	114.370	81.336	33.034
Cataluña	496.107	404.902	91.205
C. Valenciana	270.356	221.694	48.662
Extremadura	30.584	27.397	3.187
Galicia	104.917	87.107	17.810
Madrid	379.125	315.306	63.819
Murcia	68.067	51.528	16.539
Navarra	36.128	27.752	8.376
País Vasco	85.896	71.212	14.684
A Ríoxa	17.059	13.091	3.968
Ceuta	3.102	2.573	529
Melilla	3.840	2.679	1.161

Fonte: INE. Estatística de Variacións Residenciais.2008

O saldo migratorio de Galicia coas outras comunidades autónomas do Estado foi positivo en 2008 (a diferenza do que ocorreu no bienio anterior e máis en nove anos da pasada década), nun ano no que pesou moito a volta de persoas galegas que perderon o seu posto de traballo en outras comunidades autónomas (especialmente na construción, pola forte crise inmobiliaria) .

Movements migratorios intraestatais. Por CC.AA .2008
■ Cadro 4.15

	Inmigracións	Emigracións	Saldo
España	1.643.210	1.643.210	0
Andalucía	230.741	230.297	444
Aragón	38.828	38.455	373
Asturias	30.417	28.461	1.956
Baleares	53.247	50.002	3.245
Canarias	84.959	91.118	-6.159
Cantabria	23.736	22.549	1.187
C. e León	83.393	88.241	-4.848
C. A Mancha	86.243	73.706	12.537
Cataluña	319.494	323.576	-4.082
C. Valenciana	189.809	190.579	-770
Extremadura	25.521	25.860	-339
Galicia	82.752	79.672	3.080
Madrid	243.968	254.341	-10.373
Murcia	44.071	43.932	139
Navarra	26.600	24.581	2.019
País Vasco	62.272	61.810	462
A Ríoxa	11.843	11.243	600
Ceuta	2.527	2.356	171
Melilla	2.789	2.431	358

Fonte: INE. Estatística de Variacións Residenciais.2008

O saldo migratorio de Galicia co estranxeiro (cadro 4.16) tivo, un ano máis, un saldo positivo, aunque menor en valor absoluto que en 2.007 (en que fora de 20.919 persoas). Representou só un 3,2% do total estatal (a metade do peso relativo de Galicia en España), o que reflicte a menor capacidade de atracción de inmigrantes na economía galega.

Movementos migratorios extraestatais. Por CC.AA. 2008

■ Cadro 4.16

	Inmigración exterior	Emigración exterior	Saldo exterior
España	726.009	266.460	459.549
Andalucía	88.007	4.750	62.800
Aragón	24.048	7.382	19.298
Asturias	9.465	6.049	7.140
Baleares	25.723	1.677	18.341
Canarias	35.500	6.580	29.451
Cantabria	7.061	7.630	5.384
C. e León	24.543	81.326	17.963
C. A Mancha	28.127	7.630	20.497
Cataluña	176.613	81.326	95.287
C. Valenciana	80.547	31.115	49.432
Extremadura	5.063	1.537	3.526
Galicia	22.165	7.435	14.730
Madrid	135.157	60.965	74.192
Murcia	23.996	7.596	16.400
Navarra	9.528	3.171	6.357
País Vasco	23.624	9.402	14.222
A Ríoxa	5.216	1.848	3.368
Ceuta	575	217	358
Melilla	1.051	248	803

Fonte: INE. Estatística de Variacións Residenciais.2008

■ O detalle provincial (recollido no cadro 4.17) reflicte que o saldo migratorio total foi positivo en 2008 nas catro provincias (especialmente nas de A Coruña e Pontevedra, que concentraron un 78,4% do total de Galicia).

■ Tamén foi positivo en 2008 nas catro provincias o saldo dos movementos migratorios con orixe ou destino no estranxeiro (concentrando un 70% A Coruña e Pontevedra).

■ Pola contra, nas migracións intraestatais foi positivo o saldo das provincia de A Coruña e Pontevedra, mentres que nas outras dúas provincias o saldo foi negativo.

■ Cadro 4.17

Movementos migratorios extraestatais. Por CC.AA. 2008

	Inmigracións	Emigracións	Saldo total	Inmigración intraestatal	Emigración intraestatal	Saldo intraestatal	Inmigración extraestatal	Emigración extraestatal	Saldo extraestatal
A Coruña	45.607	37.948	7.659	36.794	34.461	2.333	8.813	3.487	5.326
Lugo	12.013	9.812	2.201	8.994	9.225	-231	3.019	587	2.432
Ourense	14.364	12.513	1.851	11.394	11.564	-170	2.970	949	2.021
Pontevedra	32.933	26.834	6.099	25.570	24.422	1.148	7.363	2.412	4.951

Fonte: INE. Estatística de Variacións Residenciais.2008

Ademais da visión estática dos cadros anteriores, cómpre unha visión dinámica que nos permita visualizar a evolución nos últimos anos dos movementos migratorios. O cadro 4.18 presenta os saldos migratorios intraestatais dende 2001. Salientaremos, no tocante ao saldo migratorio de Galicia co resto do Estado dende entón, que presenta signo negativo no período 2001-2007 (agás en 2005, cun lixeiro saldo positivo) e claramente positivo en 2008,

■ Cadro 4.18

Saldo migratorio entre CC.AA. 2001-2008

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Andalucía	-1.932	3.062	10.670	13.909	12.175	6.079	1.621	444
Aragón	-4	-1.218	-597	461	239	-492	511	373
Asturias	-2.127	-2.337	-839	-820	-696	-708	857	1.956
Baleares	8.376	5.542	-978	-1.335	1.360	3.712	4.333	3.245
Canarias	3.952	1.646	1.501	980	-127	-400	-2.182	-6.159
Cantabria	1.566	1.513	2.379	1.658	1.164	1.371	1.944	1.187
C. e León	3.420	8.977	12.410	12.232	14.618	17.802	-4.771	-4.848
C. A Mancha	-6.635	-5.234	-5.017	-4.457	-4.155	-2.395	14.242	12.537
Cataluña	1.458	1.549	1.017	-2.988	-9.776	-11.762	-10.641	-4.082
C. Valenciana	13.434	15.370	15.502	16.600	15.362	13.392	14.523	-770
Extremadura	-3.375	-3.009	-1.285	-390	-1.368	-203	-1.256	-339
Galicia	-4.229	-3.652	-3.627	-1.877	93	-1.438	-1.336	3.080
Madrid	-9.748	-18.108	-27.856	-33.331	-29.994	-23.542	-16.538	-10.373
Murcia	-620	833	191	3.558	5.395	2.541	-574	139
Navarra	458	136	-15	126	323	696	2.094	2.019
País Vasco	-3.866	-3.549	-2.922	-3.590	-3.707	-4.843	-3.809	462
A Ríoxa	814	248	977	1.003	42	604	1.146	600
Ceuta	-319	-814	-796	-1.024	-577	-221	-379	171
Melilla	-623	-955	-715	-715	-371	-193	215	358
España	0	0	0	0	0	0	0	0

Fonte: INE. *Estadística de variaciones residenciales*

A estrutura por idades do sector da emigración galega que non rebasou as fronteiras do estado reflicte que o grupo de idade maioritario segue a ser en 2008 o de 25 a 34 anos (25.020 persoas, un 31,4% do total); corresponde basicamente a unha poboación nova que se vai na busca de emprego a outras provincias (a *Estadística de variacións residenciales* do INE non permite diferenciar entre as galegas e as de outras comunidades autónomas, e o IGE non publicou aínda os datos de movementos migratorios de 2008 cando elaboramos este *Informe*).

A inmigración procedente do estranxeiro é a auténtica protagonista na última década dun cambio demográfico moi importante en España (e tamén en Galicia, aínda que de xeito máis contido). Cómpre ter en conta que ao redor dun 45% das persoas que viñeron a Galicia do estranxeiro nos últimos anos foron *emigrantes retornados*, o que confire unha clara peculiaridade á nosa “inmigración”.

Resulta lóxico que a inmigración de retorno sexa especialmente intensa en Galicia e noutras comunidades que no pasado perderon máis poboación debido á emigración. E, para interpretar axeitadamente os datos, cómpre subliñar que dentro dos retornados inclúense todos os cidadáns con nacionalidade española que volven; na súa

maioría naceron aquí, pero tamén se inclúen os seus fillos e máis as demais persoas ás que se lles recoñeceu a nacionalidade española.

A chegada a Galicia de persoas de nacionalidade estranxeira é un fenómeno demográfico en ascenso na última década, aínda que cun peso relativo menor que na media estatal. A composición por idades dos inmigrantes de nacionalidade estranxeira reflicte que os seus protagonistas son persoas moi novas en busca de oportunidades laborais: o grupo de idade máis numeroso é o de 25 a 34 anos, seguido do de 16 a 24 anos.

4.2. Resumo das principais variables laborais

Comezaremos o estudo do mercado de traballo en Galicia co resumo da evolución no último cuadrenio en Galicia de distintas variables laborais, nas que logo afondaremos ao longo deste capítulo: as poboacións activa, ocupada, desempregada e inactiva.

- Os datos do cadro 4.19 explicitan que no ano 2008:
- A poboación activa galega subiu (coma todos os anos no período analizado) e fíxoo nun 1,8%, dúas décimas máis que no ano anterior.
- A poboación ocupada de Galicia creceu, pero fíxoo con menor intensidade que calquera dos outros anos analizados: en 2008 subiu un 0'05% (a quinta parte que en 2007) .
- O paro estimado pola EPA de Galicia medrou con forza (16'2%), en contraste coa diminución dos anos anteriores.
- A poboación inactiva descendeu por terceiro ano consecutivo; en 2008 nun 1'5% (medio punto porcentual máis que no ano anterior).

Poboación de alomenos 16 anos, por actividade económica.Galicia. 2004-2008

■ Cadro 4.19

	2004	2005	2006	2007	2008
Poboación activa	1.254,2	1.254,8	1.272,1	1.292,0	1.314,8
Poboación ocupada	1.083,6	1.130,0	1.164,2	1.193,4	1.200,1
Poboación parada	170,6	124,8	107,8	98,7	114,7
Poboación inactiva	1.103,2	1.111,0	1.100,6	1.088,9	1.072,8

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005

Fonte: INE. EPA. Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

A diferenciación por sexos dos datos do último bienio en Galicia figuran no cadro 4.20 e a súa análise máis a fondo farémola nos distintos epígrafes deste capítulo (poboacións activa, ocupada, desempregada e inactiva) e máis no capítulo 5 deste Informe Sociolaboral; salientaremos tan só aquí que, un ano máis, en 2008 as mulleres son maioría só nas poboacións inactiva e desempregada.

Poboación de 16 e máis anos por sexo e relación coa actividade económica. Galicia. 2007-2008

■ Cadro 4.20

	2007			2008		
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
Poboación activa	1.292,0	719,5	572,5	1.314,8	726,4	588,4
Poboación ocupada	1.193,4	678,3	515,0	1.200,1	672,7	527,4
Poboación parada	98,7	41,2	57,5	114,7	53,7	61,0
Poboación inactiva	1.088,9	417,3	671,6	1.072,8	414,1	658,7

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005
Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE

4.3 Poboación activa e taxa de actividade

Neste apartado afondaremos no estudo da poboación activa galega, analizando a evolución no último trienio da poboación activa e da *taxa de actividade* (porcentaxe de persoas activas respecto da poboación de polo menos dezaseis anos) e a distribución por provincias e sexo.

Comezaremos o estudo da poboación activa coa presentación da súa evolución por comunidades autónomas no último trienio. O cadro 4.21 reflicte que:

■ A suba porcentual da poboación activa de Galicia en 2007 quedou medio punto por baixo da media estatal; a maior suba tivérona Murcia, Andalucía e Castela - A Mancha, mentres que só diminuíu a poboación activa en Ceuta-Melilla.

■ A participación porcentual de Galicia na poboación activa de España en 2007 baixou unha décima, e quedou no 5,7%.

■ Cadro 4.21

Poboación activa por comunidades autónomas. 2006-2008

	Valores absolutos Miles			Distribución porcentual			Variacións anuais en %		
	T IV 06	T IV 07	T IV 08	T IV 06	T IV 07	T IV 08	T IV 06	T IV 07	T IV 08
Andalucía	3.590,2	3.745,0	3.904,7	16,9	16,7	16,9	2,3	4,3	4,3
Aragón	619,4	649,5	664,5	2,9	2,9	2,9	2,7	4,9	2,3
Asturias	465,6	476,3	491,8	2,1	2,1	2,1	1,9	2,3	3,3
Baleares	523,8	544,0	564,1	2,4	2,4	2,4	6,0	3,9	3,7
Canarias	1.001,8	1.024,3	1.055,5	4,6	4,6	4,6	3,7	2,2	3,0
Cantabria	269,6	276,4	281,5	1,2	1,2	1,2	1,4	2,5	1,8
Castela e León	1.146,1	1.162,4	1.186,3	5,1	5,2	5,1	1,6	1,4	2,1
Castela A Mancha	888,0	925,4	965,5	4,2	4,1	4,2	3,0	4,2	4,3
Cataluña	3.699,1	3.799,1	3.854,8	16,7	17,0	16,7	2,8	2,7	1,5
C. Valenciana	2.395,4	2.472,3	2.569,8	11,1	11,0	11,1	4,6	3,2	3,9
Extremadura	467,0	480,9	483,3	2,1	2,1	2,1	2,8	3,0	0,5
Galicia	1.273,0	1.292,6	1.324,1	5,7	5,8	5,7	1,7	1,5	2,4
Madrid	3.241,5	3.283,1	3.402,2	14,8	14,7	3,1	5,1	1,3	3,6
Murcia	657,9	693,1	725,2	3,1	3,1	1,3	4,1	5,4	4,6
Navarra	301,3	303,5	309,0	1,3	1,4	4,6	0,7	0,7	1,8
País Vasco	1.065,4	1.059,3	1.063,9	4,6	4,7	0,7	1,6	,0,6	0,4
A Ríoxa	154,7	157,7	160,1	0,7	0,7	0,3	0,7	1,9	1,5
Ceuta e Melilla	52,8	59,6	58,3	0,3	0,3	0,3	,9,9	12,9	,2,2
España	21.812,6	22.404,5	23.064,6	100	100	100	3,1	2,7	2,9

Fonte: Ine, EPA 4º trimestre de cada ano.
Cadro tomado de: *Ministerio de Trabajo e Inmigración, Coyuntura Laboral*, nº 88, febreiro 2009.

No cadro 4.22 ofrecemos os datos da poboación activa das provincias galegas no último cuatrienio; subliñaremos só que:

■ En 2008 a poboación activa baixou na provincia de Ourense e subiu nas outras tres.

■ No período analizado só nas dúas provincias máis desenvolvidas economicamente (A Coruña e Pontevedra) creceu sempre a poboación activa. Concentran en 2008 un 77'3% da poboación activa total de Galicia.

Poboación activa. Por provincias. 2005-2008

■ Cadro 4.22

	2005	2006	2007	2008
A Coruña	520,3	538,6	539,3	551,3
Lugo	154,8	150,7	150,7	154,1
Ourense	138,3	141,2	147,0	144,5
Pontevedra	441,4	441,5	455,6	464,8

Datos en miles. Medias anuais. Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE

O cadro 4.23 amosa que, cos valores do cuarto trimestre de 2008:

■ A taxa de actividade subiu en Galicia 1'2 puntos porcentuais (dúas décimas máis que a media de España); o diferencial quedou en 4,7 puntos porcentuais a prol do dato estatal.

■ As maiores taxas de actividade preséntanas, de novo, Madrid, Baleares e Cataluña; as menores foron as das comunidades autónomas de Asturias, Estremadura, Castela-León e Galicia (ademais das cidades autónomas).

Taxas de actividade. Por comunidades autónomas. 2006-2008

■ Cadro 4.23

	Valores das taxas En porcentaxe			Variacións anuais en puntos porcentuais	
	T IV 06	T IV 07	T IV 08	T IV 07	T IV 08
Andalucía	55,4	56,7	58,4	1,4	1,6
Aragón	57,1	58,9	59,6	1,9	0,7
Asturias	49,7	50,8	52,6	1,1	1,7
Baleares	62,7	63,1	63,8	0,5	0,6
Canarias	60,8	60,7	61,3	-0,1	0,6
Cantabria	55,6	56,4	56,9	0,8	0,6
C. A Mancha	55,4	56,3	57,3	0,9	1,1
C. León	53,4	53,8	47,8	0,4	0,9
Cataluña	62,4	62,8	63,3	0,4	0,5
C. Valenciana	60,2	60,5	61,6	0,3	1,1
Estremadura	52,2	53,4	53,5	1,2	0,1
Galicia	53,6	54,2	55,4	0,6	1,2
Madrid	64,4	63,9	65,1	-0,5	1,2
Murcia	59,2	60,6	61,9	1,3	1,3
Navarra	60,8	60,3	60,7	-0,5	0,3
País Vasco	58,4	57,8	58,2	-0,6	0,4
A Ríoxa	59,7	59,8	60,1	0,2	0,3
Ceuta e Melilla	49,6	54,9	53,1	6,0	-3,1
España	58,6	59,1	60,1	0,5	1,0

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: Ministerio de Trabajo e Inmigración, Coyuntura Laboral, nº 88, febreiro 2009.

A desagregación por sexos das taxas de actividade galega no último cuadrenio que figura no cadro 4.24 reflicte que, en medias anuais, nos homes subiu catro décimas en 2008, mentres que nas mulleres subiu con máis intensidade (en 1'2 puntos).

Como consecuencia desa evolución, no último ano pechouse en oito décimas o diferencial entre as taxas de actividades masculina e feminina, pero segue a ser moi alto (16,5 puntos a prol dos homes).

Taxa de actividade. Por sexo. Galicia 2005-2008

■ Cadro 4.24

	Total	Homes	Mulleres
2005	53,0	62,6	44,3
2006	53,6	62,2	45,8
2007	54,2	63,3	46,0
2008	55,1	63,7	47,2

Medias anuais

Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE

A diferenza por sexos das taxas de actividade no último bienio en cada unha das provincias figura no cadro 4.25, no que subliñaremos que:

■ A taxa de actividade global subiu en 2008 nas catro provincias (moi lixeiramente nas meridionais).

■ A análise cruzada das taxas de actividade por sexo e provincia subliña que en 2008 a feminina tivo un comportamento semellante ao da taxa global (subiu tamén nas catro provincias), mentres que a masculina medrou só en A Coruña e Lugo. As taxas de actividade das mulleres seguen a ser especialmente baixas nas dúas provincias de menor desenvolvemento económico (Lugo e Ourense).

Taxa de actividade. Por sexo e provincia. 2007-2008

■ Cadro 4.25

	Total	Homes	Mulleres
2007			
A Coruña	55,2	64,7	46,8
Lugo	47,7	55,1	40,7
Ourense	49,5	58,3	41,3
Pontevedra	57,4	66,7	48,8
2008			
A Coruña	56,2	65,2	48,1
Lugo	49,8	57,1	43,0
Ourense	49,7	57,4	42,5
Pontevedra	57,6	66,7	49,3

Medias anuais.

Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE

4.4 A poboación ocupada

De forma semellante ao estudo que no anterior epígrafe fixemos coa poboación activa, analizaremos agora a poboación ocupada; en primeiro lugar estudaremos a súa evolución no último trienio nas distintas comunidades autónomas e a taxa de ocupación, para posteriormente analizar cómo se distribúe en Galicia a poboación ocupada por sexos, provincias, sectores económicos, grupos de idade e situación profesional.

4.4.1. Poboación ocupada e taxa de ocupación

O cadro 4.26 preséntanos os datos da poboación ocupada en cada unha das comunidades autónomas no cuarto trimestre ao longo do último trienio, así como a variación que en termos relativos presentou cada unha delas. Salientaremos que:

■ O emprego, que subira en todas as comunidades en 2007, subiu só en unha (Asturias) en 2008 no último ano; a maior intensidade na destrución de emprego presentárona Canarias e Andalucía.

■ En Galicia practicamente se mantivo o emprego no nivel do ano 2007 (baixou un 0'1%), dato moito mellor que a media estatal (diminución do 3%); só Asturias e as cidades autónomas tiveron un dato de ocupación mellor.

■ A participación de Galicia no total de ocupación española en 2008 quedou no 6% (dúas décimas máis que no ano anterior), algo por baixo do noso peso demográfico no conxunto do Estado.

Poboación ocupada. Por comunidades autónomas. 2006-2008

■ Cadro 4.26

	Valores absolutos (miles)			Distribución porcentual		Variacións anuais	
	T IV 06	T IV 07	T IV 08	T IV 07	T IV 08	%	%
						T IV 07	T IV 08
Andalucía	3.151,7	3.220,9	3.054,4	15,7	15,4	2,2	-5,2
Aragón	588,4	616,4	601,0	3,0	3,0	4,8	-2,5
Asturias	422,9	437,6	442,8	2,1	2,2	3,5	1,2
Baleares	491,5	495,0	494,6	2,4	2,5	0,7	-0,1
Canarias	886,8	911,5	832,0	4,5	4,0	2,8	-8,7
Cantabria	253,4	263,5	256,4	1,3	1,3	4,0	-2,7
C. A Mancha	816,5	851,8	821,6	4,2	4,1	4,3	-3,5
C. León	1.060,5	1.081,1	1.053,3	5,3	5,3	1,9	-2,6
Cataluña	3.452,0	3.547,3	3.399,0	17,3	17,1	2,8	-4,2
C. Valenciana	2.192,2	2.249,1	2.188,1	11,0	11,0	2,6	-2,7
Extremadura	406,5	410,4	396,5	2,0	2,0	1,0	-3,4
Galicia	1.170,5	1.196,1	1.195,1	5,8	6,0	2,2	-0,1
Madrid	3.031,0	3.073,8	3.057,0	15,0	15,4	1,4	-0,5
Murcia	605,8	635,8	612,6	3,1	3,1	5,0	-3,6
Navarra	287,5	290,6	283,9	1,4	1,4	1,1	-2,3
País Vasco	994,3	998,6	975,4	4,9	4,9	0,4	-2,3
A Ríoxa	143,8	148,8	144,5	0,7	0,7	3,5	-2,9
Ceuta e Melilla	46,4	48,7	48,7	0,2	0,2	5,0	0,0
España	20.001,8	20.476,9	19.856,8	100,0	100,0	2,4	-3,0

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: *Ministerio de Trabajo e Inmigración, Coyuntura Laboral*, nº 88, febreiro 2009.

A análise da taxa de ocupación (porcentaxe de poboación con emprego respecto da poboación de dezaseis ou máis anos) reflicte no cadro 4.27 que:

■ Presentou en Galicia un lixeiro descenso (dúas décimas), moi inferior ao rexistrado no promedio estatal. No ano 2008 destacou pola súa diminución porcentual especialmente Canarias, mentres que Asturias foi a única comunidade autónoma na que subiu (e moi lixeiramente) a taxa de ocupación.

■ A taxa de emprego de Galicia segue a ser en 2008 menor que a estatal, pero o diferencial (1,8 puntos) queda dous puntos por baixo do anterior ano.

Taxas de ocupación. Por comunidades autónomas. 2006-2008

■ Cadro 4.27

	Valores das taxas En porcentaxe			Variacións anuais En puntos porcentuais
	T IV 06	T IV 07	T IV 08	T IV 08
Andalucía	48,6	48,8	45,7	-3,2
Aragón	54,2	55,9	53,9	-2,0
Asturias	45,1	46,7	47,3	0,6
Baleares	58,8	57,5	55,9	-1,5
Canarias	53,8	54,0	48,3	-5,7
Cantabria	52,2	53,7	51,9	-1,5
C. A Mancha	50,9	51,8	48,8	-1,9
C. León	49,4	50,1	48,6	-3,0
Cataluña	58,2	58,6	55,9	-2,8
C. Valenciana	55,1	55,0	52,5	-2,6
Extremadura	45,5	45,6	43,9	-1,7
Galicia	49,3	50,2	50,0	-0,2
Madrid	60,2	59,8	58,5	-1,4
Murcia	54,6	55,6	52,3	-3,3
Navarra	58,0	57,7	55,7	-2,0
País Vasco	54,5	54,4	53,3	-1,1
A Rioxa	55,5	56,4	54,2	-2,2
Ceuta e Melilla	43,6	44,8	44,4	-1,2
España	53,7	54,0	51,8	-2,3

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: *Ministerio de Trabajo e Inmigración, Coyuntura Laboral*, nº 88, febreiro 2009.

A desagregación por sexos das taxas de emprego de Galicia que figuran no cadro 4.28 para o último cuatrienio reflicte que:

■ Nos homes, en 2008 baixou sete décimas respecto do ano anterior; mentres que nas mulleres subiu nove décimas.

■ Como consecuencia desa evolución, no último ano reduciuse en 1´6 puntos o diferencial entre as taxas de actividades masculina e feminina, anque segue a ser moi notable a diverxencia (16,7 puntos a prol dos homes).

Taxas de ocupación. Por sexo. Galicia. 2005-2008

■ Cadro 4.28

	Taxa de ocupación		
	Total	Homes	Mulleres
2005	47,8	58,1	38,3
2006	49,1	58,4	40,5
2007	50,1	59,7	41,4
2008	50,3	59,0	42,3

Medias anuais

Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE

A análise da taxa de ocupación das provincias galegas (coa súa diferenciación por sexos) do cadro 4.29 amosa que:

■ As dúas provincias máis desenvolvidas (A Coruña e Pontevedra) seguen a presentar en 2008 as maiores taxas globais de emprego.

■ Na desagregación por sexos, constátase que nas mulleres a taxa de ocupación é especialmente baixa nas provincias de Lugo e Ourense, nas que aínda non acada o limiar do 40%; en 2008 baixou moi lixeiramente en Pontevedra e subiu nas outras tres provincias.

Taxa de ocupación. Por sexo e provincia. 2006-2008

■ Cadro 4.29

		Total	Homes	Mulleres
2006	Lugo	54,4	37,2	36,2
	Ourense	52,9	35,9	32,8
	Pontevedra	61,2	40,6	38,7
	Pontevedra	47,7	59,3	37,1
2007	A Coruña	50,6	60,7	41,7
	Lugo	44,9	52,6	37,7
	Ourense	46,7	55,8	38,1
	Pontevedra	52,7	62,6	43,7
2008	A Coruña	51,2	60,2	43,0
	Lugo	46,7	54,5	39,4
	Ourense	46,6	54,4	39,1
	Pontevedra	51,8	60,9	43,6

Medias anuais

Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE

Xa en anteriores *Informes Sociolaborais* subliñamos a gravidade de que a economía galega presente –pese á mellora dos últimos anos– unha taxa de ocupación moi baixa en comparanza coas da UE e da OCDE, porque reflicte a incapacidade para dar unha saída produtiva eficiente aos nosos recursos humanos, imprescindible para a converxencia real cos países máis desenvolvidos economicamente.

Mentres, parte do noso capital humano debe buscar o seu emprego fóra de Galicia; un grupo importante corresponde a persoal cualificado (licenciados e diplomados, técnicos de F:P) que, despois de se formar en Galicia, van deixar o froito do seu traballo noutras comunidades autónomas ou noutros estados con maior grao de desenvolvemento económico-social.

Ademais, desaproveitamos outra parte dos nosos recursos humanos mediante o abuso das “prexubilacións”, nas que mesmo se destinan fondos públicos (hoxe, en tempo de crise, máis que nunca imprescindibles para crear emprego) para retirar do mercado efectivos laborais que están con plena capacidade produtiva e unha gran experiencia profesional.

4.4.2. Distribución da poboación ocupada por sexos, provincias, grupos de idade, sectores económicos e situación profesional.

A desagregación por sectores económicos e grupos de idade do cadro 4.30 certifica que o sector que concentra máis poboación ocupada (o de servizos) no ano 2008 supón xa un 63,1% do emprego total galego, aínda que certamente segue bastante por baixo da media estatal e do conxunto dos países máis desenvolvidos. Poñemos neste cadro a disposición das persoas interesadas en facer unha análise desagregada por grupos de idade os datos que o permiten.

Poboación ocupada por grupos de idade e sector económico. Galicia 2008

■ Cadro 4.30

	Total	de 16 a 24 anos	de 25 a 54 anos	de 55 e máis anos
Total	1.200,1	90,9	949,0	160,2
Agricultura e pesca	96,4	5,0	67,5	23,9
Industria	215,2	17,5	175,1	22,7
Construción	131,9	12,3	102,9	16,7
Servizos	756,5	56,1	603,5	96,9

Datos en miles. Medias anuais.
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE

Para coñecer a situación profesional da poboación ocupada de Galicia presentamos o cadro 4.31, que inclúe a desagregación por sexo e sector económico no último bienio. Salientaremos que:

■ O sector servizos foi o único no que subiu a poboación con emprego en 2008 (e fíxoo tanto nos homes coma nas mulleres).

■ A poboación asalariada subiu en 2008 de novo (aunque moi lixeiramente), e supón un 77% da poboación ocupada de Galicia; a nosa taxa de asalarización segue por baixo das medias do Estado e da Unión Europea.

■ Séguenlle á poboación asalariada en importancia cuantitativa do emprego os “empresarios ou membros de cooperativas” (que soben en 8.200 persoas respecto do ano anterior) e, xa de moi lonxe, as persoas que traballan como “axudas familiares”, que tiveron unha nova diminución no último ano.

■ No ano 2008 en Galicia un 49’5% das persoas ocupadas como “axudas familiares” son mulleres (6’8 puntos menos que en 2007); están fundamentalmente empregadas nos sectores servizos e agro-pesqueiro

■ **Cadro 4.31 Poboación ocupada . Por sexo, situación profesional e sector económico. Galicia. 2007-2008**

	2007			2008		
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
Total poboación ocupada	1.193,4	678,3	515,0	1.200,1	627,7	527,4
Agricultura e pesca	103,1	60,1	42,9	96,4	58,8	37,6
Industria	217,3	154,5	62,8	215,2	151,7	63,6
Construción	147,3	135,9	11,3	131,9	121,8	10,1
Servizos	725,7	327,7	397,9	756,5	340,4	416,1
Empresario ou membro de cooperativa	249,0	147,3	101,7	257,2	153,5	103,7
Agricultura e pesca	63,4	29,5	33,8	58,8	29,3	29,5
Industria	25,1	18,4	6,8	22,3	16,4	5,9
Construción	31,2	30,0	1,2	31,9	29,8	2,1
Servizos	129,3	69,4	59,9	144,2	78,0	66,2
Axudas familiares	21,5	9,4	12,1	19,2	9,8	9,4
Agricultura e pesca	10,4	5,8	4,6	9,7	5,8	3,9
Industria	1,0	0,4	0,6	1,8	0,7	1,1
Construción	2,0	0,7	1,3	1,0	0,3	0,7
Servizos	8,1	2,5	5,6	6,7	3,0	3,7
Asalariados	922,0	521,1	401,0	922,9	509,2	413,7
Agricultura e pesca	28,7	24,3	4,4	27,6	23,5	4,0
Industria	191,2	135,8	55,4	191,0	134,6	56,4
Construción	114,1	105,2	8,9	99,0	91,7	7,2
Servizos	588,0	255,8	332,3	605,3	259,4	346,0
Outra situación	0,9	0,6	0,3	0,8	0,2	0,6
Agricultura e pesca	0,6	0,5	0,2	0,2	0,2	0,2
Industria	0,0	-	-	-	-	0,2
Construción	-	-	-	0,2	-	-
Servizos	0,2	0,1	0,1	0,2	-	0,2

Datos en miles. Medias anuais

Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE

A desagregación provincial da poboación ocupada en cada sector económico no ano 2008 podemos vela no cadro 4.32. Respecto da ocupación global por provincias, salientaremos que:

■ No ano 2008 hai 920.100 persoas traballando nas provincias occidentais: un 76,8 % do emprego total galego concéntrase, polo tanto, nas provincias da Coruña e Pontevedra.

■ O sector servizos supón un 63% do emprego galego en 2008, tendo as provincias occidentais un 78% dos postos de traballo dese sector:

Poboación ocupada. Por sector económico e provincia. Galicia. 2008

■ Cadro 4.32

	Total	Agricultura e pesca	Industria	Construción	Servizos
Galicia	1.200,1	93,8	215,9	134,1	756,4
A Coruña	502,1	29,8	81,5	58,0	332,9
Lugo	144,5	26,3	20,9	16,1	81,2
Ourense	135,4	10,4	26,2	14,0	84,8
Pontevedra	418,0	27,3	87,3	45,9	257,5

Datos en miles. Medias anuais.
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE

O cadro 4.33 recolle a distribución porcentual da poboación ocupada por sectores económicos en Galicia e España. Subliñaremos que:

■ Galicia (que en 2005 baixara, por primeira vez na súa historia, do límite do 10% de emprego agro-pesqueiro) diminuíu en 2008 oito décimas máis o seu peso relativo nese sector; a porcentaxe galega de poboación agro-pesqueira é actualmente case o dobre da española.

■ É 2,2 puntos porcentuais maior a porcentaxe de poboación ocupada en Galicia que en España na industria (igual que en 2007), nove décimas menor na construción e no sector servizos a diferenza é de 5,1 puntos a prol de España.

Porcentaxe de persoas ocupadas por sector económico. Galicia/España. 2008

■ Cadro 4.33

	Total	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
Galicia	100,0	7,8	18,0	11,2	63,0
España	100,0	4,0	15,8	12,1	68,1

Fonte: INE, EPA

A desagregación por tipo de contrato (temporal ou indefinido) e sexo que recolle o cadro 4.34 reflicte que:

■ No ano 2008 un 69,4% dos contratos de Galicia son indefinidos (oito décimas máis que no ano anterior e 4,3 puntos máis que en 2006); a taxa de temporalidade de Galicia (30,6%) supera en 1,3 puntos á media estatal en 2008 (mentres que en 2007 estaba tres décimas por baixo na nosa comunidade).

■ A contratación temporal nas mulleres en Galicia en 2008 (33%) é 4'3 puntos superior á dos homes mentres que a nivel estatal esa diferenza é de 2'8 puntos. A taxa de temporalidade feminina de Galicia subiu en 2008 seis décimas, mentres que a dos homes baixou en 1'9 puntos.

**Porcentaxe de contratación indefinida e temporal.
Galicia/ España. 2006-2008**

■ Cadro 4.34

	De duración indefinida			Temporal		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Total						
España	70,7	68,3	66,0	29,3	31,7	34,0
Galicia	69,4	68,6	65,1	30,6	31,4	34,9
Homes						
España	72,4	69,4	68,0	27,6	30,6	32,0
Galicia	71,3	69,4	68,0	28,7	30,6	32,0
Mulleres						
España	68,6	66,9	63,3	31,4	33,1	36,7
Galicia	67,0	67,6	61,3	33,0	32,4	38,7

Medias anuais.
Fonte: INE, EPA.

Se desagregamos o estudo da contratación de 2008 entre os sectores privado e público, comprobamos que a taxa de temporalidade se foi achegando significativamente entre eles. No sector privado a temporalidade en Galicia é do 31'5% (despois de baixar 1'5 puntos en 2008), mentres que no sector público é xa dun 27'5% (2'6 puntos máis que en 2007 e 1'6 puntos por riba da media estatal).

A análise cruzada por sexos e sector en que se traballe (público ou privado) reflicte que a menor taxa de temporalidade en Galicia é a dos homes no sector público (20,7%, nada menos que 12'4 puntos por baixo da das mulleres nese sector). A maior é a das mulleres no sector público por primeira vez (aunque certamente só por unha décima, cun 33'1% fronte ao 30% do sector privado) despois da forte suba de 2008 (3'6 puntos porcentuais).

Chama a atención, dende logo, o gran diferencial entre mulleres e homes na contratación en Galicia no 2008 do sector público (12'4 puntos), que contrasta coa do sector privado (2'6 puntos de diferenza).

Nos capítulos 5 e 7 deste mesmo Informe Sociolaboral se amplía a información venciñada coas modalidades de contratación, polo que remitimos alí ás persoas interesadas en afondar nesta cuestión. Cómpre, iso si, lembrar que unha das principais diverxencias da nosa estrutura sociolaboral coa media da UE ou da OCDE segue a ser a altísima temporalidade que temos. Velaí un bo campo no que continuar a traballar para “homologar” o noso mercado de traballo co dos Estados desenvolvidos cos que lexitimamente queremos converxer:

4.5. Poboación desempregada e taxa de paro.

Unha vez rematado o estudo da poboación ocupada, comezamos o estudo doutro compoñente da poboación activa -a poboación desempregada- ao través dos datos que proporcionan as Enquisas de Poboación Activa elaboradas polo INE.

Seguindo o esquema utilizado nos epígrafes anteriores, estudaremos primeiramente as cifras do desemprego das distintas comunidades autónomas e as súas taxas de paro. Posteriormente afondaremos na taxa de desemprego galega (por sexos, provincias e grupos de idade) e na distribución da poboación desempregada por tempo de busca de emprego.

O cadro 4.35 recolle, cos datos do cuarto trimestre, a poboación desempregada nas distintas comunidades autónomas no último trienio. Salientaremos que:

- Nun ano de fortísima suba do desemprego (66´4% no promedio estatal) as maiores subas porcentuais tiverónas Canarias, Murcia, Cantabria, Castela – A Mancha, Navarra e Aragón (todas por riba do 90% de aumento) mentres que a única diminución foi a das cidades autónomas (pouco relevante estatisticamente).
- A suba porcentual do desemprego de Galicia en 2008 (33´7%), con ser moi elevada, quedouse na metade da media estatal (66,4%).
- A participación relativa de Galicia no desemprego total de España en 2008 (4%) baixou un punto respecto do ano anterior e quedou moi por baixo da percentaxe no peso demográfico ou en PIB no Estado.

Poboación desempregada. Por comunidades autónomas. 2006-2008

■ Cadro 4.35

	Valores absolutos			Distribución porcentual	Variacións anuais	
	Miles				Miles	%
	T IV 06	T IV 07	T IV 08		T IV 08	T IV 07
Andalucía	438,6	524,1	850,3	26,5	326,2	62,2
Aragón	31,0	33,1	63,6	2,0	30,5	92,1
Asturias	42,7	38,7	48,9	1,5	10,2	26,4
Baleares	32,3	49,0	69,5	2,2	20,5	41,8
Canarias	115,0	112,8	223,6	7,0	110,8	98,2
Cantabria	16,2	12,8	25,1	0,8	12,3	96,1
C. A Mancha	71,4	73,6	143,9	4,5	4,7	95,5
C. León	85,6	81,3	133,1	4,1	2,2	63,7
Cataluña	247,1	251,8	455,8	14,2	204,0	81,0
C. Valenciana	203,2	223,2	381,7	11,9	158,5	71,0
Extremadura	60,4	70,5	86,8	2,7	16,3	23,1
Galicia	102,5	96,5	129,0	4,0	32,5	33,7
Madrid	210,5	209,4	345,3	10,8	135,9	64,9
Murcia	52,0	57,3	112,6	3,5	55,3	96,5
Navarra	13,8	13,0	25,1	0,8	12,1	93,1
País Vasco	71,1	60,7	88,6	2,8	27,9	46,0
A Ríoxa	10,9	8,9	15,6	0,5	6,7	75,3
Ceuta e Melilla	6,3	10,9	9,6	0,3	-1,3	-11,9
España	1,810,6	1,927,6	3,208,1	100,0	117,0	66,4

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: *Ministerio de Trabajo e Inmigración, Coyuntura Laboral*, nº 88, febreiro 2009.

A taxa de paro (porcentaxe de persoas desempregadas sobre a poboación activa) foi en 2008 dun 9,7% en Galicia (2'2 puntos máis que no ano anterior e 4,2 puntos porcentuais por baixo da media española).

A comparanza da taxa de desemprego de Galicia coas da OCDE que vimos no capítulo I explicita que a nosa está moi por riba da media da OCDE; velaí unha “diverxencia” real da nosa estrutura económico-social que cómpre reducir para achegármolos ao nivel medio de benestar do conxunto da OCDE.

O cadro 4.36 permítenos o seguimento comparativo das taxas de desemprego nas distintas comunidades autónomas no último trienio, evidenciando que:

■ En 2008 a suba da taxa de desemprego de Galicia (2'3 puntos) quedou moi por baixo da media estatal (5'3 puntos).

■ A clasificación autonómica, ordenada por maior taxa de desemprego, encabézana Andalucía, Canarias e Extremadura; péchana Navarra, Cantabria e Aragón.

Taxas de desemprego. Por comunidades autónomas. 2006-2008

■ Cadro 4.36

	Valores das taxas			Variacións anuais (en puntos porcentuais)	
	T IV 06	T IV 07	T IV 08	T IV 07	T IV 08
Andalucía	12,2	14,0	21,8	1,8	7,8
Aragón	5,0	5,1	9,6	0,1	4,5
Asturias	9,2	8,1	10,0	-1,1	1,8
Baleares	6,2	9,0	12,3	2,8	3,3
Canarias	11,5	11,0	21,2	-0,5	10,2
Cantabria	6,0	4,6	8,9	-1,4	4,3
C. A Mancha	8,0	8,0	14,9	-0,1	7,0
C. León	7,5	7,0	11,2	-0,5	4,2
Cataluña	6,7	6,6	11,8	0,0	5,2
C. Valenciana	8,5	9,0	14,9	0,5	5,8
Extremadura	12,9	14,7	18,0	1,7	3,3
Galicia	8,1	7,5	9,7	-0,6	2,3
Madrid	6,5	6,4	10,2	-0,1	3,8
Murcia	7,9	8,3	15,5	0,4	7,3
Navarra	4,6	4,3	8,1	-0,3	3,9
País Vasco	6,7	5,7	8,3	-0,9	2,6
A Ríoxa	7,0	5,6	9,8	-1,4	4,1
Ceuta e Melilla	11,9	18,4	16,6	6,4	-1,7
España	8,3	8,6	13,9	0,3	5,3

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: *Ministerio de Trabajo e Inmigración, Coyuntura Laboral*, nº 88, febreiro 2009.

A desagregación por sexos no último cuadrienio das taxas de desemprego que figuran no cadro 4.37 permite observar que:

■ A taxa feminina de Galicia en 2008 está tres puntos por riba da masculina; este diferencial entre a taxa de paro das mulleres e a dos homes en Galicia neste ano é o menor do período estudado.

■ Subiu máis a taxa de desemprego dos homes que as das mulleres en 2008 en Galicia. A taxa de desemprego masculina de Galicia está practicamente no nivel de hai un trienio, mentres que a feminina (aunque moito maior que Aquela) é notablemente menor que entón.

Taxa de desemprego. Por sexos. Galicia. 2005-2008

■ Cadro 4.37

	Total	Homes	Mulleres
2005	9,9	7,2	13,5
2006	8,5	6,1	11,4
2007	7,6	5,7	10,0
2008	8,7	7,4	10,4

Medias anuais
Fonte: INE, EPA

O cadro 4.38 reflicte que:

■ As taxas de desemprego son máis do dobre no grupo de idade das persoas menores de 25 anos que no total de persoas desempregadas en Galicia, tanto globalmente coma en cada un dos sexos.

■ A taxa de desemprego máis alta na Galicia de 2008 é a das mulleres máis novas (un 24%) , porcentaxe que está 1,5 puntos porcentuais por baixo da media estatal das mulleres dese grupo de idade

■ Cadro 4.38

Taxas de desemprego. Por grupos de idade e sexo. Galicia/ España. 2007-2008

	Total		Menos de 25 anos		25 e máis anos		16 a 19 anos		20 a 24 anos		25 a 54 anos		55 e máis	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Total														
España	11,34	8,26	24,63	18,19	9,77	7,04	39,41	28,71	20,40	15,13	10,17	7,24	7,02	5,60
Galicia	8,73	7,64	21,18	15,94	7,53	6,79	31,77	23,13	18,70	14,06	7,86	7,07	5,50	5,05
Homes														
España	10,06	6,37	23,70	15,24	8,51	5,31	35,75	23,89	20,05	12,48	8,90	5,42	6,11	4,63
Galicia	7,39	5,72	19,19	12,89	6,18	4,93	27,99	21,10	16,78	10,32	6,53	5,02	4,29	4,63
Mulleres														
España	13,04	10,85	25,76	21,94	11,47	9,42	44,45	35,95	20,81	18,34	11,80	9,65	8,63	7,39
Galicia	10,37	10,04	23,99	20,54	9,17	9,09	39,21	27,68	21,22	19,17	9,45	9,51	7,27	6,03

Medias anuais
Fonte: INE. EPA

A evolución por provincias e sexos da taxa de desemprego en medias anuais do último bienio figura no cadro 4.39, e reflicte que:

- No último ano subiu a taxa global de paro nas catro provincias, con maior intensidade en Pontevedra.
- As dúas provincias que teñen en 2008 as maiores taxas de desemprego feminino (ambas as dúas maiores do 10%) seguen a ser A Coruña e Pontevedra.
- Seguen a sobresaír as provincias de Lugo e Ourense pola súa menor taxa de desemprego, tanto globalmente como para cada un dos sexos.
- O diferencial entre as taxas de desemprego masculina e feminina é especialmente alto en 2008 en Lugo (3,8 puntos) e as outras tres provincias (e mais o total galego) están no abano entre 2,7 e 3 puntos.

Taxas de desemprego. Por sexo e provincia. Galicia. 2007-2008

■ Cadro 4.39

	Total	Homes	Mulleres
2007			
Galicia	7,6	5,7	10,0
A Coruña	8,3	6,1	10,9
Lugo	5,8	4,6	7,4
Ourense	5,7	4,2	7,7
Pontevedra	8,1	6,1	10,5
2008			
Galicia	8,7	7,4	10,4
A Coruña	8,9	7,6	10,6
Lugo	6,2	4,5	8,3
Ourense	6,3	5,1	7,8
Pontevedra	10,1	8,8	11,6

Medias anuais
Fonte: INE, EPA (elaboración do IGE)

No cadro 4.40 recolleemos a distribución da poboación desempregada galega no último bienio segundo o tempo de busca no emprego. Salientaremos que:

- Baixou en 2008 o número de persoas desempregadas tan só entre as que levan dous anos ou máis desempregadas.
- Subiu en Galicia o desemprego de longa duración en 2008, acadando 30.600 persoas, fronte ás 28.000 persoas do ano anterior.
- Hai máis mulleres que homes desempregadas en Galicia nos tres estratos que superan os tres meses na procura de emprego (e tamén no de un a tres meses e no total).

■ Cadro 4.40 **Persoas desempregadas por tempo de búsqueda de emprego e sexo. Galicia. 2007-2008**

Tempo de búsqueda de emprego	2008			2007		
	Ambos sexos	Homes	Mulleres	Ambos sexos	Homes	Mulleres
Total persoas desempregadas	114,7	53,7	90,6	98,7	41,2	57,5
Xa atopou emprego	15,5	7,8	7,7	14,1	6,9	7,1
Menos dun mes	12,2	7,1	5,1	10,2	4,9	5,3
Dun mes a menos de 3	23,9	11,7	12,2	22,2	9,4	12,8
De 3 meses a menos de 6	19,2	10,3	8,9	12,9	5,2	7,7
De 6 meses a menos dun ano	13,4	5,9	7,5	11,3	5,4	5,9
Dun ano a menos de 2	14,2	5,4	8,8	10,5	4,0	6,5
2 anos ou máis	16,4	5,5	10,9	17,5	5,4	12,1

Datos en miles de persoas. Miles anuais
Fonte: INE, EPA

O cadro 4.41 permítenos afondar no desemprego de longa duración en Galicia, mediante a comparanza cos datos estatais por sexos e por tempo de búsqueda de emprego. Sobrancearemos que:

■ A porcentaxe de persoas desempregadas que levan dous anos ou máis nesa situación é en 2008 moito maior en Galicia (14'3 %) que no conxunto estatal (9'8%); baixou nos dous ámbitos territoriais esta porcentaxe en 2008 e resulta especialmente grande nas mulleres.

■ A porcentaxe de persoas desempregadas que levan máis dun ano e sen chegar a dous nesa situación é tamén superior en Galicia (12'4 %) que no conxunto estatal (11'5%); subiu en Galicia 1'7 puntos esta porcentaxe en 2008, e mantívose inalterada en España. Tamén neste estrato é maior a porcentaxe de mulleres –sobre o total de desempregadas– que a de homes en Galicia –sobre o total de desempregados–

Porcentaxe de persoas desempregadas⁽¹⁾. Por tempo de búsqueda de emprego e sexo. Galicia/España. 2007-2008

■ Cadro 4.41

	2008		2007	
	España	Galicia	España	Galicia
Ambos sexos				
Xa atopou emprego	10,3	13,5	14,1	14,3
Dun ano a menos de 2	11,5	12,4	11,5	10,7
2 anos ou máis	9,8	14,3	12,2	17,7
Homes				
Xa atopou emprego	9,9	14,5	15,6	16,9
Dun ano a menos de 2	10,2	10,0	10,3	9,7
2 anos ou máis	6,8	10,2	9,9	13,2
Mulleres				
Xa atopou emprego	10,7	12,6	13,0	12,4
Dun ano a menos de 2	12,8	14,5	12,5	11,4
2 anos ou máis	12,9	17,9	14,1	21,0

(1) Porcentaxe respecto do total de persoas desempregadas de Galicia ou de España. Medias anuais
Fonte: INE, EPA

4.6. O paro rexistrado 2008

Os datos para a elaboración da estatística do Paro Rexistrado na Comunidade Autónoma obtéñense da oficina de Emprego da Xunta de Galicia onde o colectivo de desempregados se inscribe co fin de solicitar servizos de intermediación laboral, formación, información de prestacións, etc. Recollidos os datos a través dunha entrevista ocupacional co demandante, introdúcense no sistema Informática do SPEE-INEM que remite dentro dos cinco primeiros días hábiles de cada mes, os datos procesados por provincias á Dirección Xeral de Formación e Colocación para a elaboración das estatísticas autonómicas.

Dentro do colectivo de parados, son obxecto de tratamento, aqueles que teñen demandas pendentes de satisfacer o último día do mes, agás os que se atopen nalgunha das situacións establecidas na Orde Ministerial do 11 de Marzo de 1985 (BOE de 14/3/85):

- Demandantes que solicitan outro emprego compatible co que exercen (Pluriemprego)
- Demandantes, que aínda ocupados, solicitan un emprego para cambialo polo que teñen (Mellora de emprego)
- Preceptores de Prestacións por Desemprego que realicen traballos de colaboración social (perciben a prestación por desemprego completada pola realización do traballo de colaboración social)
- Pensionistas de xubilación, invalidez absoluta, grande invalidez ou igual ou maiores de 65 anos (xubilados)
- Demandantes de emprego por un período inferior a 3 meses (Emprego conxuntural)
- Demandantes de traballo parcial inferior a 20 horas semanais (Xornada <20 horas)
- Menores de 25 anos que cursen estudos de ensinanzas oficiais reguladas ou superando esta idade sexan demandantes do primeiro emprego (Estudantes)
- Asistentes a Cursos de Formación Profesional Ocupacional superiores a 20 horas lectivas á semana, teñan unha bolsa polo menos de manutención e sexan demandantes de primeiro emprego (Estudantes)
- Aqueles preceptores de Prestacións por Desemprego que a compatibilizan con traballo a tempo parcial (Compatibilidade prestacións)
- Demandantes coa demanda suspendida en tanto permanezan nesa situación xa que a suspensión da demanda, que xeralmente se tramita a petición do demandante e por causa que o xustifique, interrompe a busca de emprego (Exemp.: I.T.) (Demandas suspendidas)
- Demandantes que están a percibir o subsidio agrario ou que esgotándoo, non transcorrera un período superior a un ano dende o día do nacemento do dereito (Traballadores Eventuais Agrícolas Subsidiados)
- Demandantes que rexeiten accións de inserción laboral axeitadas ás súas características (Rexeitamento de accións de inserción laboral)
- Demandantes sen dispoñibilidade inmediata para o traballo, como demandantes inscritos para participar nun proceso de selección dun posto de traballo determina-

do, solicitantes de emprego soamente no estranxeiro, de emprego só a domicilio, de Expediente de regulación de emprego, etc... (Outras causas)

Existe un gran numero de situacións nas que as demandas de emprego pendentes nas Oficinas de Emprego non se consideran incluídas no concepto de paro rexistrado, e nalgunha delas, talvez, sería discutible a súa non inclusión, ao que hai que engadir que nalgúns casos as baixas expectativas de atopar traballo a través dos Servizos Públicos de Emprego provoca a non inscrición como demandante, así como a obriga da renovación da demanda de emprego cada 3 meses.

Por estas razóns considéranse máis fiables os datos da EPA. Moitos dos catalogados como parados rexistrados serían clasificados como inactivos se se lles aplicase o cuestionario EPA.

No ano 2.005 implantouse un novo sistema informático que afecta significativamente o número de parados rexistrados, debido á eliminación de clases de clasificación obsoletas e á corrección do tratamento de determinados colectivos. Os incrementos do paro rexistrado que se poden observar, a partir da implantación o 4/05/05/, do programa SISPE, tanto en Galicia coma en España, non se corresponden a un incremento real do paro, senón a unha mellor recollida de información do SISPE. O anterior sistema chamado SILE, subestimaba a cifra do paro rexistrado en preto de 30.000 persoas en Galicia.

Neste sentido actualizouse a base de datos, reconstruíndo os datos a nivel nacional, entre o ano 2001 e Abril de 2005, ata a implantación definitiva do SISPE o 4/5/05, para poder realizar comparacións sobre o paro rexistrado.

Paro rexistrado. Por comunidade autónoma. 2008

■ Cadro 4.42

	Parados Decembro 2008	Variacións anuais	
		Variación absoluta	% Variación
Andalucía	719.378	208.561	40,83
Aragón	67.266	28.888	75,27
Asturias	63.614	12.385	24,18
Baleares	73.298	23.294	46,58
Canarias	202.993	63.912	45,95
Cantabria	33.771	11.923	54,57
C. A Mancha	147.817	52.862	55,67
C. León	150.545	40.834	37,22
Cataluña	423.232	157.443	59,24
C. Valenciana	357.824	142.131	65,90
Estremadura	97.574	21.372	28,05
Galicia	189.903	34.921	22,53
Madrid	345.333	116.183	50,70
Rexión de Murcia	90.956	39.333	76,19
Navarra	32.956	11.381	52,75
País Vasco	100.637	26.055	34,93
A Rioxa	16.671	5.918	55,04
Ceuta	7.486	722	10,67
Melilla	7.709	1.298	20,25
España	3.128.963	999.416	46,93

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia / SPEE-INEM

Deste cadro extráese:

■ O aumento do paro en Galicia chegou ao 22,53%, mentres que os datos da media de España son máis negativos, cun subida do desemprego do 46,93%

■ O número absoluto de parados en 2008 experimento un forte aumento respecto a anos anteriores e a taxa de paro alcanzou o 15,64, mentres que a media do conxunto do Estado foi 13,64%

A achega de Galicia no paro rexistrado estatal foi de 6.01%.

A evolución do paro rexistrado en Galicia dende o ano 2001 (cadro 4.43 e 4.44) e a taxa de paro reflicten unha tendencia á baixa dende o ano 2004.

Evolución do paro rexistrado e da taxa de paro. Galicia. Galicia 2006-2008

■ Cadro 4.43

	Nº Parados	Taxa de paro
2006	160.666	12,51
2007	154.982	11,90
2008	189.903	14,34

Datos de decembro de cada ano

*Calculado en función da poboación activa publicada na EPA do 2º trimestre 2004 revisada

Fonte: Oficinas de emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo. Informe do paro rexistrado

Evolución do paro rexistrado. Cifras publicadas e simulación retrospectiva con criterios SISPE. Galicia 2001-2004

■ Cadro 4.44

	Paro rexistrado publicado	Paro rexistrado simulación SISPE
2001	138.354	166.761
2002	151.015	179.850
2003	157.337	188.407
2004	154.363	184.680

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal

O paro rexistrado por provincias (cadro 4.45) toma como variables a idade (<25 ANOS Y >25 ANOS) e o sexo.

■ Cadro 4.45

Paro rexistrado. Por provincias e idades. Galicia. 2008

	Paro mes	Menores de 25 anos			Maiores de 25 anos		
		Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
A Coruña	75.767	7.176	4.093	3.083	68.591	29.242	39.349
Lugo	17.861	1.980	1.083	897	15.881	7.420	8.461
Ourense	22.441	2.096	1.170	926	20.345	8.484	11.861
Pontevedra	73.834	8.185	4.655	3.530	65.649	27.819	37.830
Galicia	189.903	19.437	11.001	8.436	170.466	72.965	97.501

Datos de decembro de 2008

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo (Informe do paro rexistrado)

Por provincias (cadro 4.46) en todas produciuse unha diminución do paro rexistrado, tendo en conta a revisión que sobre os datos do 2004 se calcularon en función da poboación activa publicada da EPA do 2ª trimestre.

■ Cadro 4.46

Paro rexistrado e taxa de paro. Por provincias. 2008

	Nº Parados Dec. 2008	Taxa de paro	Variación Decembro 2007	%
A Coruña	75.767	13,53	13.293	21,28
Lugo	17.861	11,25	2.202	14,06
Ourense	22.441	15,87	2.818	14,36
Pontevedra	73.834	15,82	16.608	29,02

Datos de decembro 2008

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo: Informe do paro rexistrado

Se comparamos estes valores cos estatais, observamos que as catro provincias galegas superan a taxa española (13,64), destacando especialmente Ourense (15,87) e Pontevedra (15,82), ao igual que no ano 2007.

As taxas de paro rexistrado en Galicia en 2008 por sexo e grupo de idade (cadro 4.47), mostran unha taxa do 15.09% para os menores de 25 anos e unha taxa do 14.23 para os maiores de 25 anos.

■ Cadro 4.47

Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2008

	Menores de 25 anos	Maiores de 25 anos
Homes	15,39	11,11
Mulleres	14,72	18,01

Datos de decembro 2008

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo.
Informe do paro rexistrado

Se á variable de idade engadimos a variable sexo, observamos que como en 2007 as taxas son maiores en mulleres que en homes.

En decembro/08 o total de homes parados rexistrados alcanzaban os 83.966, o que supoñía un 44.21% do total da poboación parada, fronte a unha poboación parada feminina de 105.937 mulleres que representaban o 55.78% do total. En 2007 estas porcentaxes foron do 38.13% e do 61.87%, respectivamente.

Tanto a poboación parada masculina, como a feminina aumentaron en 2008. A taxa de paro rexistrado no grupo de homes aumentou 3.33 puntos, pasando do 8.20% de 2007 ao 11.53% de 2008, e no grupo de mulleres o aumento foi menor, alcanzando os 1.21 puntos de aumento, quedando a taxa de paro rexistrado en 17,70% en 2008, fronte ao 16.49% de 2007.

Aínda que a repartición do número de parados rexistrados prexudica claramente ao colectivo feminino, apréciase unha lixeira melloría na repartición porcentual; o aumento do desemprego prexudicou en maior medida aos homes.

Distanciáronse o grupo de mulleres <25 anos (14,72%) do grupo de mulleres >25 anos (18,01%), mentres que no grupo de homes, os menores de 25 anos (15,39%) presentan un peor comportamento que o de maiores de 25 anos (11,11%).

A distribución por sectores do paro rexistrado (cadro 4.48) comparándoo co ano anterior reflicte un aumento en todos eles.

Paro rexistrado. Por sectores. Galicia. 2008

■ Cadro 4.48

	Parados Decembro 2008	Variación decembro 2007	% Variación
Agricultura e pesca	5.806	811	16,24
Industria	30.255	5.767	23,55
Construción	27.138	10.213	60,34
Servizos	103.069	17.575	20,56
Sen emprego anterior	23.635	555	2,40

Datos decembro 2008

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo: Informe do paro rexistrado

O sector servizos segue sendo o que máis desempregados rexistra superando en 16.235 parados, a suma dos outros tres sectores produtivos, agricultura e pesca, industria e construción, xuntos.

Se os comparamos co 2007, ponse de manifesto unha suba en todos os sectores, especialmente no sector de construción (60,34%) e no sector industria (23,55%).

O menor aumento do paro rexistrado produciuse en sen emprego anterior e no sector servizos.

Comparando estes datos cos do conxunto de España apreciamos que ao igual que en Galicia, se produciu un maior aumento no sector de construción (108,10%), seguido de agricultura (47,27%) e industria (42,82%) Os resultados globais reflicten unha suba do 46,93%.

O paro rexistrado por nivel académico e provincia reflíctese no cadro 4.49 onde se aprecia un maior rexistro de parados no grupo con EXB, 61.174 parados (48.577 en 2007) e no de con Certificado de Estudios Primarios 58.722 parados (47.994 en 2007). Estes dous colectivos xuntos supoñen un 63,13% (64,15% en 2007).

■ Cadro 4.49

Paro rexistrado. Por nivel académico e provincias. 2008

	Sen estudos	Sen certif. estudios prim.	Con certif. estudios prim.	EXB	BUP	FP	Estudios medios	Estudios superiores
A Coruña	590	4.269	22.353	24.137	6.883	10.232	2.896	4.407
Lugo	135	1.755	5.890	4.908	1.360	2.363	797	653
Ourense	152	1.542	7.963	6.454	2.269	2.497	809	755
Pontevedra	384	3.056	22.516	25.675	6.620	10.071	2.386	3.126
Galicia	1.261	10.622	58.722	61.174	17.132	25.163	6.888	8.941

Datos de decembro 2008

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo: Informe do paro rexistrado

Cadro 4.50

Paro rexistrado por comarcas. Por idades e sectores económicos.Galicia.2008

Comarcas	Paro mes actual	Distribución por idades						Distribución por sectores económicos				
		Menores de 25 anos			Resto de idades			Agric./ gand.	Industria	Construc.	Servizos	Sen emprego
		Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres					
A Barcala	813	68	41	27	745	379	366	20	90	186	448	69
Muros	1.042	67	38	29	975	408	567	80	209	230	433	90
Noia	2.269	208	109	99	2.061	938	1.123	153	330	480	1.070	236
O Sar	1.402	147	91	56	1.255	563	692	26	289	226	708	153
Ordes	2.018	215	118	97	1.803	808	995	50	450	411	823	284
Ortegal	726	74	46	28	652	301	351	72	84	101	401	68
Santiago	10.692	1.027	554	473	9.665	4.346	5.319	138	1.085	1.480	6.571	1.418
Terra de Melide	735	77	34	43	658	280	378	31	123	104	299	178
Terra de Soneira	1.484	124	63	61	1.360	610	750	80	297	399	510	198
Xallas	1.148	105	60	45	1.043	527	516	24	174	342	483	125
A Coruña	24.110	2.042	1.194	848	22.068	9.301	12.767	422	3.252	2.600	15.821	2.015
Arzúa	918	93	59	34	825	367	458	30	155	173	427	133
Barbanza	4.807	571	298	273	4.236	1.729	2.507	345	1.250	682	2.014	516
Bergantiños	5.750	516	296	220	5.234	2.143	3.091	141	1.700	1.314	2.014	581
Betanzos	1.997	214	122	92	1.783	820	963	39	303	313	1.124	218
Eume	1.684	170	100	70	1.514	755	759	35	269	256	906	218
Ferrol	12.316	1.281	775	506	11.035	4.257	6.778	193	1.503	1.660	6.558	2.402
Fisterra	1.856	177	95	82	1.679	710	969	96	268	375	856	261
A Fonsagrada	212	10	6	4	202	123	79	28	25	35	108	16
A Mariña Central	1.378	151	76	75	1.227	538	689	85	152	204	743	194
A Mariña Occidental	1.437	154	87	67	1.283	493	790	92	91	176	928	150
A Mariña Oriental	806	100	57	43	706	308	398	27	96	132	468	83
A Ulloa	418	42	21	21	376	195	181	23	68	78	202	47
Chantada	671	79	41	38	592	329	263	43	76	144	327	81
Lugo	6.697	797	429	368	5.900	2.605	3.295	134	496	746	4.241	1.080
Meira	184	20	10	10	164	84	80	10	26	14	109	25
Os Ancares	469	59	39	20	410	244	166	44	40	100	241	44
Quiroga	418	38	25	13	380	197	183	26	75	84	185	48
Sarria	1.218	121	64	57	1.097	518	579	31	148	201	652	186
Terra Chá	1.961	209	121	88	1.752	956	796	55	299	462	927	218
Terra de Lemos	1.992	200	107	93	1.792	830	962	55	231	344	999	363
A Limia	1.611	141	80	61	1.470	570	900	97	272	270	786	186
Allariz-Maceda	780	80	46	34	700	287	413	36	181	130	343	90
Baixa Limia	481	43	22	21	438	207	231	48	41	94	252	46
O Carballiño	1.895	183	92	91	1.712	729	983	39	298	325	975	258
O Ribeiro	1.184	98	58	40	1.086	516	570	56	193	172	614	149
Ourense	9.798	1.018	580	438	8.780	3.508	5.272	169	1.372	1.325	5.737	1.195
Terra de Caldelas	145	14	5	9	131	77	54	10	15	22	82	16
Terra de Celanova	1.360	91	53	38	1.269	569	700	48	226	224	698	164
Terra de Trives	234	9	6	3	225	110	115	7	52	43	117	15
Valdeorras	1.867	224	131	93	1.643	658	985	42	551	244	818	212
Verín	2.629	168	81	87	2.461	1.025	1.436	92	510	473	1.090	464
Viana	457	27	16	11	430	228	202	20	47	123	225	42
A Paradanta	1.021	106	59	47	915	472	443	41	146	207	483	144
Caldas	2.985	369	203	166	2.616	1.067	1.549	53	612	631	1.301	388
O Baixo Miño	4.456	596	334	262	3.860	1.615	2.245	333	765	672	2.021	665
O Condado	3.912	512	306	206	3.400	1.495	1.905	166	665	711	2.075	295
Deza	1.777	229	132	97	1.548	730	818	58	372	331	743	273
O Morrazo	6.867	814	465	349	6.053	2.500	3.553	634	976	715	3.681	861
O Salnés	8.667	996	531	465	7.671	3.266	4.405	246	1.420	1.373	4.746	882
Pontevedra	8.849	976	528	448	7.873	3.353	4.520	240	968	1.262	5.218	1.161
Taboíros-Terra de Montes	1.562	172	74	98	1.390	632	758	41	230	277	727	287
Vigo	33.738	3.415	2.023	1.392	30.323	12.689	17.634	702	6.689	3.462	18.741	4.144
Total	189.903	19.437	11.001	8.436	170.466	72.965	97.501	5.806	30.255	27.138	103.069	23.635

Datos de decembro. En miles

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo. Informe do paro rexistrado

Mediante o rexistro de parados recollido nas Oficinas de Emprego de Galicia pódese facer unha división por concellos e bisbarras, tendo en conta as variables de idade, sexo e sectores económicos. Esta distribución posibilita unha análise máis detallado da situación de cada zona xeográfica e a conseguinte planificación de accións e recursos para emendar as carencias e deficiencias de programas específicos que reduzan o número de parados

4.7. A Poboación inactiva

No cadro 4.51 reflíctense os datos da poboación inactiva en Galicia, diferenciándoo por provincias e situación de inactividade, así como os datos dos 2 anos anteriores, co fin de poder apreciar a súa evolución:

Poboación inactiva por situación de inactividade. Galicia e provincias. 2006-2008

■ Cadro 4.51

	2006	2007	2008
Total			
A Coruña	434,2	437,6	429,3
Lugo	160,0	162,1	155,2
Ourense	152,0	147,6	146,3
Pontevedra	354,4	341,7	342,0
Galicia	1.100,6	1.089,0	1.072,8
Estudantes			
A Coruña	68,6	73,3	62,7
Lugo	20,9	20,0	15,5
Ourense	16,1	17,4	15,8
Pontevedra	59,2	51,9	53,8
Galicia	164,8	162,6	147,8
Retirados, xubilados e pensionistas			
A Coruña	204,7	215,6	202,3
Lugo	95,3	104,0	101,4
Ourense	90,2	88,9	88,0
Pontevedra	166,2	164,9	163,6
Galicia	556,5	573,5	555,3
Labores da casa			
A Coruña	108,0	103,9	108,6
Lugo	26,3	24,9	23,3
Ourense	27,5	27,8	26,0
Pontevedra	84,3	86,8	82,5
Galicia	246,2	243,5	240,4
Incapacitado permanente			
A Coruña	41,6	37,7	48,2
Lugo	13,6	10,2	12,5
Ourense	16,1	11,9	14,2
Pontevedra	33,2	32,1	33,9
Galicia	104,5	91,9	108,8
Outra situación			
A Coruña	11,2	7,1	7,4
Lugo	4,0	2,8	2,5
Ourense	2,1	1,6	2,2
Pontevedra	11,4	5,9	8,3
Galicia	28,6	17,3	20,4

Miles de persoas

Fonte: INE. EPA. Elaboración do IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

- Como en anos anteriores mais da metade das persoas inactivas se atopa no grupo de “retirados, xubilados, pensionistas” 51.76%, 0.90 puntos menos que no ano 2007 e 6.66 puntos por enriba da media española (45%)
- A continuación atopamos a categoría de “labores do fogar”, con resultados similares ao ano anterior (22,41%).
- O grupo de “estudantes” representa o 13.79% da poboación inactiva (14,93% en 2007)
- Destaca a baixada na categoría de “retirados, xubilados e pensionistas” en todas as provincias.
- Na única situación na que a poboación inactiva subiu en todas as provincias foi “incapacitado permanente” 108.900 incapacitados (91.900 en 2007 e 104.500 en 2006)

Poboación inactiva por situación de inactividade e comunidade autónoma. 2008

■ Cadro 4.52

	Total	Estudante	Xubilado ou prexubilado	Labores da casa	Incapacitado permanente	Perceptor de pensión distinta de xubilación ou prexubilación	Outras situacións ⁽¹⁾
Total	15.359,6	2.224,2	5.206,8	4.743,2	1.081,9	17.25,1	378,3
Andalucía	2.826,1	449,2	804,6	943,6	218,6	321,0	89,1
Aragón	452,1	61,5	168,3	137,8	28,7	51,1	4,7
Asturias	443,0	54,0	175,1	114,0	40,4	52,1	7,5
Baleares	308,9	42,3	105,7	101,0	14,6	35,8	9,4
Canarias	668,7	122,6	160,7	231,7	52,2	81,4	20,0
Cantabria	212,4	31,9	76,8	62,1	11,9	24,0	5,7
C. A Mancha	984,2	130,3	370,8	299,8	55,8	110,0	17,5
C. León	716,7	99,7	208,0	263,7	48,0	80,8	16,5
Cataluña	2.237,2	272,4	851,9	664,8	100,0	292,8	55,4
C. Valenciana	1.611,0	216,0	588,7	471,3	142,6	160,3	32,1
Extremadura	419,6	66,7	116,9	137,6	34,1	53,3	11,1
Galicia	1.072,8	147,9	461,0	240,4	108,9	94,2	20,4
Madrid	1.840,9	299,4	600,1	593,6	97,6	194,7	55,4
Murcia	444,3	67,6	136,3	141,3	44,4	42,6	12,1
Navarra	197,1	29,3	70,4	59,6	13,0	21,7	3,0
País Vasco	768,4	111,3	261,7	227,5	61,1	94,2	12,7
A Rioxa	106,4	13,0	40,8	34,8	6,4	8,9	2,5
Ceuta	25,3	4,6	4,4	9,5	2,1	2,5	2,3
Melilla	24,4	4,7	4,5	9,1	1,6	3,6	0,9

(1) A categoría "Outra situación" inclúe aos inactivos que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar

Datos en miles

Fonte: INE, EPA 4º trimestres de 2008

Para finalizar podemos facer unha breve análise da situación dos “inactivos” no resto das comunidades Autónomas

Poboación inactiva por clase principal de inactividade e comunidade autónoma. 2008
Porcentaxe respecto do total de cada comunidade autónoma

■ Cadro 4.53

	Total	Estudante	Xubilado ou prexubilado	Labores da casa	Incapacitado permanente	Perceptor de pensión distinta da de xub. Ou prexub.	Outras situacións ⁽¹⁾
Total	100,0	14,5	33,9	30,9	7,0	11,2	2,5
Andalucía	100,0	15,9	28,5	33,4	7,7	11,4	3,2
Aragón	100,0	13,6	37,2	30,5	6,4	11,3	1,0
Asturias	100,0	12,2	39,5	25,7	9,1	11,7	2,2
Baleares	100,0	13,7	34,2	32,7	4,7	11,6	3,0
Canarias	100,0	18,3	24,0	34,6	7,8	12,2	3,0
Cantabria	100,0	15,0	36,2	29,2	5,6	11,3	2,7
C. A Mancha	100,0	13,2	37,7	30,5	5,7	11,2	1,8
C. León	100,0	13,9	29,0	36,8	6,7	11,3	2,3
Cataluña	100,0	12,2	38,1	29,7	4,5	13,1	2,5
C. Valenciana	100,0	13,4	36,5	29,3	8,8	10,0	2,0
Extremadura	100,0	15,9	27,9	32,8	8,1	12,7	2,6
Galicia	100,0	13,8	43,0	22,4	10,1	8,8	1,9
Madrid	100,0	16,3	32,6	32,2	5,3	10,6	3,0
Murcia	100,0	15,2	30,7	31,8	10,0	9,6	2,7
Navarra	100,0	14,8	35,7	30,3	6,6	11,0	1,5
País Vasco	100,0	14,5	34,1	29,6	7,9	12,3	1,6
A Ríoxa	100,0	12,2	38,4	32,7	6,0	8,4	2,4
Ceuta	100,0	18,3	17,3	37,5	8,1	9,7	9,0
Melilla	100,0	19,2	18,4	37,5	6,5	14,7	3,7

(1) A categoría "Outra situación" inclúe aos inactivos que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar

Datos en miles

Fonte: INE, EPA 4º trimestres de 2008

■ Ao igual que o ano anterior, Galicia segue sendo a comunidade con maior porcentaxe de persoas inactivas no grupo de "xubilados e prexubilados" 43% (43.5% en 2007 e 41,7% en 2006), seguido de Asturias 39.5%. A media Nacional é de 33,9% (33.2 en 2007)

■ No grupo de "estudantes" a porcentaxe de Galicia 13.8% (14.9% en 2007) é inferior ao resto das comunidades autónomas (España 14,5)

■ A porcentaxe de inactivos no grupo de "labores do fogar" segue sendo o mais baixo do total de España e con tendencia a diminuír 22,4% (22.4% en 2007, 22.6% en 2006 en Galicia, 23,0 en 2005) e 30,9% en España en 2008 (31.6% en 2007) e en Asturias 25.7%.

■ No ano 2008 aumentou o % de "incapacitados permanentes" pasando a un 10.1% (8.4% en 2007). Volve ser á comunidade con maior % de inactivos nesta categoría (España 7%), seguido da Rexión de Murcia (10%) e do Principado de Asturias (9.1%).

Por idade destaca:

■ A maior porcentaxe de inactivos dáse nos maiores de 65 anos co 52,6% (47,2% en España). Aragón é a comunidade coa porcentaxe mais alto neste tramo de idade (54,8%) e Ceuta é a que o ten máis baixo (29,7%)

■ Séguenlle os pertencentes ao grupo de idade de 55 a 64 anos co 16,2% (16,1% en España). País Vasco é a comunidade que ten un maior número de inactivos neste tramo de idade (18,6%) e Ceuta a que menos (12,6%)

■ En Galicia en menor porcentaxe de inactivos por grupo de idade atópase no intervalo de 25 a 34 anos co 5,0% (6,3 en España). País Vasco é a comunidade cunha porcentaxe mais baixo neste tramo (3,9%) e Ceuta a comunidade co % máis alto (12,4%).

Poboación inactiva por grupos de idade e comunidade autónoma. 2008
Porcentaxes respecto do total de cada comunidade autónoma

■ Cadro 4.54

	Total	De 16 a 19 anos	De 20 a 24 anos	De 25 a 34 anos	De 35 a 44 anos	De 45 a 54 anos	De 55 a 64 anos	De 65 e máis anos
Total	100,0	8,5	5,7	6,3	7,3	8,8	16,1	47,2
Andalucía	100,0	9,2	6,1	8,2	9,0	10,6	16,4	40,4
Aragón	100,0	7,5	5,5	4,4	5,4	7,0	15,4	54,8
Asturias	100,0	6,1	4,8	4,9	5,9	10,6	17,8	50,0
Baleares	100,0	9,9	6,0	6,3	7,7	9,4	15,6	45,1
Canarias	100,0	10,4	6,7	9,4	10,1	10,8	15,9	36,8
Cantabria	100,0	8,1	6,0	6,4	6,8	9,0	16,3	47,4
C. A Mancha	100,0	7,2	5,5	4,8	5,8	8,0	15,0	53,8
C. León	100,0	8,7	5,3	6,8	8,2	9,3	14,0	47,8
Cataluña	100,0	8,2	5,0	5,7	6,5	7,5	15,5	51,7
C. Valenciana	100,0	8,2	5,2	6,4	7,9	9,2	16,2	47,0
Extremadura	100,0	8,9	6,2	7,0	7,5	9,1	14,7	46,6
Galicia	100,0	7,2	5,7	5,0	5,3	8,0	16,2	52,6
Madrid	100,0	9,4	6,4	5,6	7,0	7,4	17,0	47,2
Murcia	100,0	9,3	5,9	8,9	9,5	9,8	14,7	41,9
Navarra	100,0	8,7	5,6	5,2	5,5	6,9	17,6	50,5
País Vasco	100,0	7,5	5,5	3,9	6,1	7,9	18,6	50,5
A Ríoxa	100,0	8,4	5,6	4,8	6,1	8,8	15,6	50,6
Ceuta	100,0	10,6	10,8	12,4	13,1	10,8	12,6	29,7
Melilla	100,0	12,4	6,8	11,7	9,1	11,4	13,5	34,9

(1) A categoría "Outra situación" inclúe aos inactivos que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar

Datos en miles

Fonte: INE, EPA 4º trimestres de 2008

Introdución

Na exposición de motivos da Lei Orgánica 3/2007 do 22 de Marzo para a igualdade efectiva de mulleres e homes dise : O artigo 14 da Constitución Española proclama o dereito á igualdade e á non discriminación por razón de sexo. Pola súa parte o artigo 9.2 consagra a obriga dos poderes públicos de promover as condicións para a igualdade do individuo e dos grupos en que se integra sexan reais ou efectivos.

A igualdade, é así mesmo, un principio fundamental na U.E., no que se refire ao acceso ao emprego, formación, promoción profesional e ás condicións de traballo. A violencia de xénero, a discriminación salarial, a discriminación nas pensións de viuvez, o maior desemprego feminino, a escasa presenza das mulleres en postos de responsabilidade política, social, cultural e económica, ou os problemas de conciliación entre a vida persoal, laboral e familiar, mostra que a igualdade plena e efectiva aínda non se conseguiu.

O Título IV desta Lei Orgánica 3/2007, do 22 de Marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, ocúpase do dereito ao traballo en igualdade de oportunidades entre mulleres e homes no acceso ao emprego, na formación profesional e nas con-

dicións de traballo e contéplase especificamente o de negociar plans de igualdade nas empresas de mais de 250 traballadores/ ás.

No Cumio de Lisboa do ano 2000, fixouse un obxectivo de emprego feminino para 2.010: o 60%.

O Plan Nacional de Acción para o Emprego trata de axustarse ao establecido na Directiva nº 6 “A igualdade entre homes e mulleres”: Os Estados membros fomentarán a participación da muller no mercado laboral e conseguirá para o 2.010 unha redución substancial das disparidades existentes entre home e mulleres polo que respecta ás taxas de emprego e desemprego e á remuneración, a través dunha formulación integro, que combine a integración da dimensión de igualdade con medidas específicas. O papel dos interlocutores sociais é fundamental a este respecto.

As recomendacións que se fan a España están orientadas a aumentar os incentivos para que as mulleres participen no mercado de traballo e incrementar a dispoñibilidade e asequibilidade dos servizos para o coidado de fillos e outras persoas dependentes.

A situación de desigualdade da muller segue sendo palpable non solo en España e Europa, senón no resto do mundo. A OIT puxo a voz de alarma sobre a feminización da pobreza, resultado, en parte das diferenzas de xénero no ámbito laboral. Aumenta o número de mulleres que acceden ao emprego pero tamén aumenta o número de mulleres en paro. A taxa de actividade das mulleres españolas está por debaixo das europeas e a taxa de emprego feminino, aínda que mellorou nos últimos anos, aínda é mais baixa que a das mulleres europeas. A taxa de paro feminino, que tende a reducir distancias co masculino, segue sendo elevada.

As diferenzas salariais entre home e mulleres na media da U.E fóronse reducindo progresivamente. En España a evolución foi mínima, non só mantéñense unhas grandes diferenzas salariais, por razón de sexo, senón que a porcentaxe de mulleres con ingresos anuais superiores a 30.000 euros é moi reducido.

Ao longo de este capítulo queremos deixar reflexo da necesidade de adoptar medidas que reduzan as dificultades da muller para acceder e manter o emprego, a temporalidade, a precariedade, a desigualdade salarial e dificultades para conciliar a vida familiar, laboral e persoal. A estes elementos debe unirse a importante segregación ocupacional por sexos, o emprego feminino céntrase en determinadas ramas de actividade (segregación horizontal) e en determinadas categorías profesionais (segregación vertical).

Mais complicado parece que desapareza o “teito de cristal” ou “chan pegañento”: barreira invisible formada por unha complexa trama de estruturas en organizacións dominadas polos homes, que impiden que as mulleres accedan a postos de gran responsabilidade e recoñecemento social, e que en moitos casos crean que o elixiron elas libremente.

5.1. A muller na poboación galega

Neste capítulo atenderemos o mercado de traballo de Galicia dende a perspectiva da posición que nel ocupan as mulleres. Comezaremos este achegamento á problemática da muller no mercado de traballo galego analizando a participación relativa da muller na poboación galega.

As mulleres son maioría na poboación galega (así como na de cada unha das súas provincias) e na española, como se comproba co cadro 5.1. De cada 100 homes que hai en Galicia o día un de xaneiro de 2009, hai 107 mulleres; o dato en A Coruña é de 108, en Lugo de 105, en Ourense de 107.4 e en Pontevedra de 106 (todos moi por enriba da media española: 102)

Poboación de Galicia e España. Por sexo e provincias. 2009 ⁽¹⁾
■ Cadro 5.1

	Ambos sexos	Varóns	Mulleres
España	4.661.950	23.104.496	23.557.454
Galicia	2.794.796	1.350.605	1.444.191
A Coruña	1.144.796	550.920	593.876
Lugo	354.862	172.929	181.933
Ourense	335.573	161.768	173.805
Pontevedra	959.565	464.988	494.577

(1) Datos provisionais

Fonte: Instituto Nacional de Estadística. Padrón de habitantes

No cadro 5.2 constatan, con datos de EUROSTAT, que no ano 2008 había na Unión Europea aproximadamente 105 mulleres por cada cen homes (o dato varía lixeiramente segundo consideremos a eurozona, a UE-15 ou a UE-25), un valor intermedio entre o de Galicia e o de España.

■ Cadro 5.2
Mulleres por 100 homes. España e U.E. 1997/2008

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
UE 27	105,4	105,4	105,4	105,4	105,4	105,3	105,2	105,1	105,0	105,0	104,9	104,8
UE 25	105,5	105,4	105,4	105,4	105,4	105,3	105,2	105,1	105,0	104,9	104,8	104,8
Euro-zona 16	105,2	105,2	105,2	105,1	105,1	105,0	104,9	104,8	104,7	104,6	104,5	104,5
Euro-zona 15	105,2	105,2	105,2	105,1	105,1	105,0	104,9	104,8	104,7	104,6	104,5	104,4
España	104,2	104,2	104,3	104,3	104,1	104,0	103,7	103,6	103,3	102,9	102,7	102,5

Fonte: EUROSTAT

A porcentaxe de mulleres sobre a poboación total en cada unha das comunidades autónomas (e no total estatal) dende 1998 figura no cadro 5.3 Destacaremos que no ano 2008:

- A porcentaxe de Galicia (51 '72%) supera en 1 '22 puntos á media estatal.
- Ningunha comunidade supera a porcentaxe de mulleres de Galicia.
- Murcia e Castela A Mancha (ademais das cidades autónomas: Ceuta e Melilla) teñen as menores porcentaxes.

■ Ese mesmo cadro explicitar que dende 1998 aumentou a porcentaxe de mulleres sobre a poboación total en Galicia en tres décimas (as mesmas que baixou a media española); abriuse seis décimas, polo tanto, o diferencial entre as porcentaxes galega e estatal.

■ **Cadro 5.3** **Porcentaxe de mulleres sobre a poboación total. Por comunidades autónomas. 1999 - 2008**

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Andalucía	50,82	50,83	50,74	50,69	50,61	50,57	50,45	50,37	50,36	50,36
Aragón	50,76	50,74	50,60	50,46	50,39	50,31	50,19	50,16	49,93	49,93
Asturias	52,04	52,03	52,02	52,03	52,02	52,03	52,04	52,05	50,02	52,02
Baleares	50,55	50,44	50,22	50,01	49,94	49,95	49,89	49,86	49,63	49,63
Canarias	50,28	50,19	50,01	49,92	49,86	49,85	49,79	49,83	49,90	49,90
Cantabria	51,28	51,30	51,27	51,23	51,19	51,17	51,13	51,09	50,96	50,96
C. A Mancha	50,38	50,37	50,24	50,11	50,01	49,93	50,60	49,75	49,44	49,43
C. e León	50,68	50,71	50,69	50,66	50,63	50,63	49,81	50,57	50,37	50,36
Cataluña	51,19	51,16	51,03	50,80	50,63	50,59	50,42	50,33	50,29	50,29
C. Valenciana	50,98	50,96	50,83	50,62	50,50	50,44	50,30	50,19	50,14	50,13
Extremadura	50,31	50,33	50,29	50,28	50,29	50,27	50,25	50,26	50,24	50,24
Galicia	51,92	51,96	51,92	51,90	51,86	51,84	51,82	51,81	51,72	51,72
Madrid	51,95	51,95	51,89	51,81	51,72	51,68	51,58	51,59	51,53	51,53
Murcia	50,50	50,39	49,95	49,78	49,59	49,64	49,31	49,13	49,31	49,30
Navarra	50,43	50,38	50,18	50,03	50,02	50,05	50,03	50,00	49,98	49,98
País Vasco	51,05	51,08	51,06	51,04	51,03	51,03	51,03	51,08	51,09	51,09
A Rioxa	50,40	50,43	50,26	50,01	49,90	49,85	49,61	49,55	49,50	49,50
Ceuta	49,64	48,84	48,63	48,53	48,76	48,95	49,10	49,14	49,12	49,11
Melilla	49,14	48,73	49,08	49,15	49,26	49,34	49,12	49,21	49,15	49,14
España	51,07	51,06	50,96	50,85	50,76	50,73	50,62	50,57	50,50	50,50

Fonte: INE. Padrón Municipal

A distribución por sexo de cada un dos grupos de idade en Galicia pode verse no cadro 5.4, que pon de manifesto que:

■ Os homes son maioritarios nos sete grupos de menor idade (ata o grupo: 35-39, inclusive).

■ As mulleres son maioritarias nos outros once grupos de idade e a diferenza a favor das mulleres vaise abrindo progresivamente a medida que avanzamos na idade ata chegar a estar un 69,73% por enriba do número de homes no grupo de 85 e máis anos e un 62,07% no de 80-84 anos.

A maior esperanza de vida das mulleres e a maior emigración dos homes están, sen dúbida, entre os factores explicativos.

**Poboación de Galicia.
Por idade (grupos quinquenais) e sexo. 2008**

■ Cadro 5.4

Idade	Galicia		
	Ambos sexos	Homes	Mulleres
0 - 4	106.387	55.086	51.301
5 - 9	101.998	52.660	49.338
10 - 14	106.154	54.603	51.551
15 - 19	126.385	64.894	61.491
20 - 24	155.684	79.170	76.514
25 - 29	206.261	104.419	101.842
30 - 34	227.454	114.574	112.880
35 - 39	216.792	108.482	108.310
40 - 44	207.414	102.900	104.514
45 - 49	200.340	99.595	100.745
50 - 54	182.951	90.607	92.344
55 - 59	174.149	85.771	88.378
60 - 64	169.338	81.494	87.844
65 - 69	134.165	62.751	71.414
70 - 74	156.202	69.522	86.680
75 - 79	135.134	56.863	78.271
80 - 84	93.882	35.612	58.270
85 e máis	83.479	25.265	58.214
Total	2.784.169	1.344.268	1.439.901

Fonte: INE. Padrón municipal

Para ver se a primacía numérica da muller en Galicia se asenta en motivos biolóxicos ou hai unha causalidade social, pode observarse no cadro 5.5 que no último cuarto de século en todos e cada un dos anos naceron en Galicia máis homes que mulleres. Destacaremos os seguintes aspectos:

- O importante descenso dos nacementos tocou fondo en 1998, ano no que o total de nacementos non chegou á metade dos de 1980 (quedou no 47,3%).
- A partir do ano 2.003 recuperouse o nivel dos 20.000 nacementos (por vez primeira dende 1993) e a partir do ano 2005 o dos 21.000 nacementos.
- Da diferenza entre homes e mulleres do ano 1980 (1.384 persoas) pasouse na actualidade a 791 nenos máis que nenas en 2008.
- O ano coa menor diferenza entre nacemento de nenos e de nenas foi 1996 (con 461 persoas).

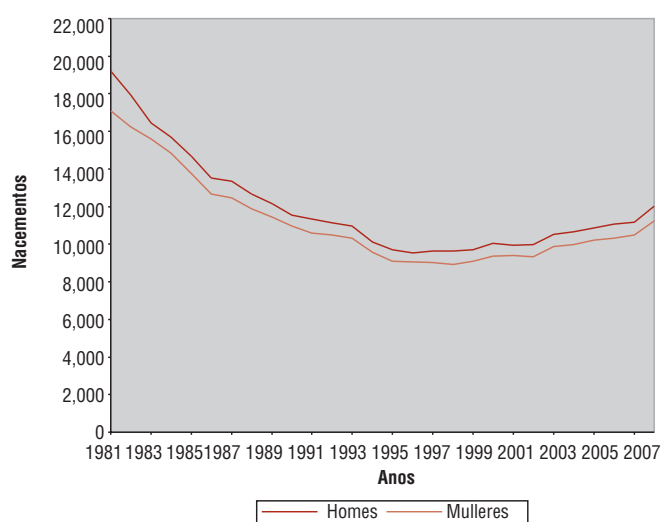
O pequeno aumento de nacementos que se constata en Galicia a partir de 1999 non se entende sen a chegada da inmigración estranxeira.

Nacemento segundo o sexo do/a nacido/a. 1981- 2008. Galicia

■ Cadro 5.5

Ano	Homes	Mulleres
1981	19.206	17.094
1982	17.964	16.250
1983	16.452	15.597
1984	15.702	14.835
1985	14.682	13.745
1986	13.517	12.661
1987	13.360	12.464
1988	12.671	11.887
1989	12.146	11.446
1990	11.552	10.949
1991	11.331	10.596
1992	11.149	10.484
1993	10.956	10.328
1994	10.113	9.570
1995	9.702	9.097
1996	9.529	9.068
1997	9.647	9.036
1998	9.621	8.917
1999	9.691	9.093
2000	10.052	9.366
2001	9.955	9.406
2002	9.987	9.340
2003	10.539	9.884
2004	10.652	9.969
2005	10.867	10.230
2006	11.075	10.317
2007	11.173	10.497
2008	12.036	11.245

Fonte: IGE, INE. Movemento natural de poboación

No cadro 5.6 compróbase que, aínda que a poboación extraese en Galicia só representa o 1,81% do total de España. É a cuarta Comunidade Autónoma por porcentaxe de mulleres estranxeiras sobre o total dos estranxeiros que viven en Galicia. Supera o tres puntos a media estatal, despois de Asturias, Ceuta e Melilla

■ Cadro 5.6

Poboación extranxeira. Porcentaxe de mulleres Por CC.AA. 2003-2008

	2003	2004	2005	2007	2008
España	46,90	47,08	46,60	47,10	46,81
Andalucía	46,52	46,94	45,92	46,43	46,92
Aragón	43,06	43,96	43,78	44,78	44,14
Asturias	53,97	53,98	54,08	53,44	51,38
Baleares	48,55	48,52	48,33	48,40	47,94
Canarias	48,42	48,37	48,05	48,59	48,69
Cantabria	51,71	51,72	50,95	50,56	48,94
Castela e León	50,15	49,86	49,02	48,10	46,34
Castela A Mancha	42,94	43,44	43,48	44,44	43,68
Cataluña	44,43	45,03	44,61	43,40	45,27
C. Valenciana	46,38	46,34	46,19	46,65	46,68
Estremadura	42,27	43,80	44,16	46,46	45,77
Galicia	52,33	52,48	52,16	51,34	49,93
Madrid	50,49	50,19	49,72	53,19	49,30
Murcia	38,46	40,59	39,80	41,29	42,43
Navarra	44,41	45,53	45,89	46,82	45,77
País Vasco	48,58	48,65	48,72	49,44	48,56
A Rioxa	42,03	42,70	42,14	43,21	43,47
Ceuta	47,05	50,19	49,75	51,29	50,80
Melilla	54,54	54,61	54,44	52,35	50,46

Fonte: INE. Explotación Estadística del Padrón

5.2 Muller e actividade económica de mercado

5.2.1 Introducción

Só nas últimas décadas a muller comezou a incorporarse maioritariamente en Galicia á actividade económica “de mercado”, posto que tradicionalmente realizou un importante traballo, pero non retribuído senón ligado prioritariamente á esfera doméstica (incluíndo ademais dos labores do fogar o coidado dos nenos e nenas, das persoas minusválidas, etc.).

A invisibilidade deste traballo, que non computa na xeración do PIB, comezou a ceder paso no último cuarto de século por unha incorporación á vida activa similar á masculina nos grupos de idade máis novos, pero queda moito camiño por andar para que poidamos falar dun mercado laboral realmente equilibrado por sexos.

Xa vimos no capítulo anterior que as mulleres, malia ser máis que os homes entre a poboación de polo menos 16 anos, son moitas menos na poboación activa (e moi

especialmente na ocupada), mentres que son maioría na poboación desempregada e na inactiva.

Podemos complementar ese cadro co 5.7, que detalla para as provincias galegas a distribución porcentual da poboación. Destacaremos que no ano 2008:

- A taxa de actividade maior alcánzana os homes na provincia de Pontevedra (66,7%) e a menor é a das mulleres en Ourense (42,5%)
- A provincia con menor taxa de actividade masculina, Lugo (57,1%), está por enriba en 7.8 puntos porcentuais, da de Pontevedra, que é a que ten maior taxa de actividade feminina (49,3%).
- Sobre a taxa de ocupación, ningunha provincia baixa do 46%, pero as variacións segundo o sexo son grandes. A taxa mais baixa do grupo de homes é a de Ourense (54,4%) e a mais alta do de mulleres só chega ao 43,6% de Pontevedra.
- A taxa mais alta de desemprego no colectivo feminino atopámola en Pontevedra (11,6%) e no grupo de homes, tamén está en Pontevedra, pero cun 8,8%.
- A taxa de desemprego máis baixa é a de Lugo cun 4,5% nos homes e Ourense cun 7,8% para as mulleres.

**Distribución porcentual da poboación de alomenos 16 anos.
Pola relación coa actividade económica. Por sexo e provincia. 2007- 2008**

■ Cadro 5.7

	Taxas de actividade		Taxa de ocupación		Taxas de desemprego	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Ambos sexos						
A Coruña	55,10	56,20	91,56	51,20	8,44	8,90
Lugo	48,63	49,80	94,03	46,70	5,97	6,20
Ourense	50,38	49,70	94,80	46,60	5,20	6,30
Pontevedra	56,66	57,60	92,46	51,80	7,54	10,10
Homes						
A Coruña	65,76	65,20	93,86	60,20	6,14	7,60
Lugo	55,98	57,10	95,41	54,50	4,59	4,50
Ourense	59,13	57,40	95,69	54,40	4,31	5,10
Pontevedra	65,61	66,70	94,23	60,90	5,77	8,80
Mulleres						
A Coruña	45,74	48,10	88,67	43,00	11,33	10,60
Lugo	41,36	43,00	92,19	39,40	7,81	8,30
Ourense	41,93	42,50	93,58	39,10	6,42	7,80
Pontevedra	48,48	49,30	90,27	43,60	9,73	11,60

Fonte: INE, EPA do 4º trimestre

5.2.2. Actividade e inactividade

A moito menor taxa de actividade das mulleres en Galicia (e en cada unha das súas provincias) en relación coa dos homes xa foi obxecto de estudo no capítulo 4; para completar esa análise presentamos no cadro 5.8 as taxas de actividade no último bienio de homes e mulleres en cada unha das comunidades autónomas. Destacaremos que:

■ A taxa de actividade feminina no ano 2008 está en Galicia 3,28 puntos porcentuais por baixo da media española; no ano anterior o diferencial era de 2,7 en 2007.

■ A taxa de actividade masculina en 2008 de Galicia supera en máis de 16,5 puntos á feminina, pero está case seis puntos por debaixo da media estatal.

Taxa de actividade por sexo e comunidade autónoma. 2007- 2008

■ Cadro 5.8

	Homes		Mulleres	
	2007	2008	2007	2008
España	69,27	69,49	48,94	50,46
Andalucía	68,20	68,62	44,67	46,85
Aragón	68,08	68,33	49,67	50,37
Asturias	59,53	61,00	42,39	45,15
Illas Baleares	73,74	73,55	54,44	55,98
Canarias	70,58	70,67	51,57	51,28
Cantabria	66,52	66,80	46,48	47,59
Castela A Mancha	68,95	64,19	43,02	45,12
Castela e León	64,03	68,66	43,57	45,40
Cataluña	72,18	72,26	53,11	54,42
C. Valenciana	70,52	70,82	49,95	51,62
Estremadura	64,34	64,80	41,64	42,47
Galicia	63,29	63,69	46,02	47,18
Madrid	73,17	73,28	55,30	56,51
Murcia	72,82	72,43	47,87	50,92
Navarra	70,88	70,11	50,90	52,31
País Vasco	66,90	67,03	48,86	49,62
A Ríoxa	70,07	69,84	47,70	49,93
Ceuta	66,81	70,19	36,77	40,97
Melilla	68,42	70,72	40,45	37,05

Fonte: INE, EPA 4º trimestre
Unidades: Porcentaxe

O estudo da poboación inactiva realizado no último epígrafe do capítulo 4 completáremolo aquí focalizando na perspectiva de xénero. O cadro 5.9 pon de manifesto que:

■ A principal situación de inactividade da muller galega é a de labores do fogar (33,3%).

■ A principal situación de inactividade dos homes en Galicia é a de xubilado ou pre-xubilado (co 62,2% dos inactivos), mentres que nas mulleres é a segunda (con só o 30,9%). A pequena proporción de mulleres que realizaron en décadas anteriores un

traballo retribuído é a explicación principal deste importante desaxuste, que contribúe a que ser muller de idade avanzada se constituía hoxe nun dos principais factores de risco para formar parte das bolsas de pobreza.

■ O 12,5% das inactivas galegas son estudantes e a porcentaxe ascende ao 15,8% entre os homes.

■ O cobramento das pensións de viuvez prioritariamente por mulleres (xa que en décadas anteriores os/as cotizantes á Seguridade social eran en proporción moi maioritaria os homes) explica que a porcentaxe de mulleres perceptoras de pensións diferentes ás ligadas á xubilación é seis veces maior que nos homes.

Cadro 5.9

Poboación inactiva. Por clase de inactividade, sexo e comunidade autónoma. 2008

	Total	Estudante	Xubilado/a ou prexubilado/a	Labores do fogar	Incapacitado/a permanente	Perceptor/a pensión distinta da xubilación (ou prexubilación)	Outras situacións ⁽¹⁾
Homes							
España	100	18,1	61,5	4,9	8,0	2,9	4,6
Andalucía	100	20,2	55,3	5,2	9,4	3,2	6,8
Aragón	100	16,6	71,5	3,5	5,0	1,7	1,8
Asturias	100	15,1	68,7	1,3	9,6	2,4	2,8
Baleares	100	16,0	55,8	10,6	6,1	6,0	5,5
Canarias	100	22,0	47,8	10,0	9,3	4,6	6,3
Cantabria	100	19,7	62,1	2,8	6,2	4,6	4,5
C. A Mancha	100	15,5	70,1	3,7	6,4	3,0	4,1
C. León	100	17,8	64,9	2,6	6,0	2,8	3,0
Cataluña	100	15,4	64,0	5,4	6,6	4,2	4,3
C. Valenciana	100	16,6	62,3	5,4	9,2	2,5	4,0
Extremadura	100	19,5	58,4	4,5	9,5	2,8	5,3
Galicia	100	15,8	62,2	5,1	11,8	2,0	3,1
Madrid	100	21,9	61,7	4,6	5,1	1,8	4,9
Murcia	100	20,0	56,3	5,1	10,0	2,9	5,6
Navarra	100	19,2	66,2	4,0	7,7	0,9	2,0
País Vasco	100	17,7	65,8	3,2	9,3	1,1	2,8
A Rioxa	100	17,6	66,9	4,2	5,9	1,9	3,5
Ceuta	100	28,1	41,3	0,8	9,8	3,3	16,7
Melilla	100	25,9	50,5	2,1	7,0	8,3	6,1
Mulleres							
España	100	12,3	17,5	46,3	6,5	16,2	1,2
Andalucía	100	13,4	13,1	49,5	6,8	16,0	1,1
Aragón	100	11,7	15,6	47,5	7,2	17,4	0,5
Asturias	100	10,3	20,8	41,4	8,8	17,7	1,0
Baleares	100	12,3	21,3	45,9	3,9	14,9	1,6
Canarias	100	16,2	9,9	49,3	6,9	16,7	1,0
Cantabria	100	12,2	20,6	45,1	5,3	15,3	1,6
C. A Mancha	100	11,7	8,2	48,2	6,9	16,1	1,3
C. León	100	11,8	17,1	56,0	5,4	16,5	1,0
Cataluña	100	10,3	22,8	44,0	3,2	18,3	1,4
C. Valenciana	100	11,5	21,3	43,4	8,6	14,4	0,8
Extremadura	100	13,7	9,7	49,6	7,3	18,6	1,1
Galicia	100	12,5	30,9	33,3	9,1	13,1	1,1
Madrid	100	13,1	16,0	48,0	5,4	15,6	1,9
Murcia	100	12,4	16,0	47,1	10,0	13,4	1,1
Navarra	100	12,2	16,9	46,5	5,9	17,3	1,2
País Vasco	100	12,5	14,5	45,9	7,1	19,1	0,9
A Rioxa	100	8,9	21,0	50,0	6,1	12,3	1,6
Ceuta	100	13,5	5,4	55,8	7,3	12,9	5,2
Melilla	100	16,2	4,4	52,9	6,3	17,5	2,7

(1) A categoría "Outra situación" inclúe aos inactivos/as que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar

Datos en porcentaxes, respecto da poboación inactiva total de cada comunidade autónoma

Fonte: INE, EPA 4º trimestre

A desagregación en dous grupos de idade do cadro 5.10 permítenos constatar que no máis novo (de 16 a 19 anos) as mulleres inactivas superan os homes inactivos nun 6,2%, mentres que a medida que avanzamos en idade, tamén o facemos en diferenza, ata chegar ao 54,68% no grupo de 45 a 54 anos.

Evidentemente, a incorporación máis igualitaria da muller ao mundo do traballo retribuído vaise producindo nos estratos de poboación máis novos.

■ **Cadro 5.10 Inactivos/as por grupo de idade, sexo e comunidade autónoma. Valores absolutos. Galicia 2008**

	Total			De 16 a 19 anos			De 20 a 24 anos			De 25 a 34 anos			De 35 a 44 anos			De 45 a 54 anos			De 55 a 64 anos			De 65 e máis anos		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Homes	428,1	417,3	414,1	40,7	35,0	36,3	29,3	27,9	25,3	21,5	21,7	21,3	15,2	14,5	12,4	25,4	20,9	19,4	68,6	68,5	67,6	227,2	228,8	231,8
Mulleres	672,5	671,6	658,7	44,8	42,3	41,1	37,3	39,8	35,5	39,9	37,1	32,8	48,2	49,8	44,2	68,1	61,7	66,2	106,0	110,3	106,7	328,3	330,7	332,1
Galicia	1.100,6	1.088,9	1.072,8	77,3	85,5	77,4	66,6	67,6	60,9	61,4	58,8	54,1	63,4	64,3	56,6	93,6	82,6	85,6	174,7	178,8	174,3	555,5	559,5	563,9

Fonte INE

5.2.3. Emprego e desemprego

Dentro da poboación activa inclúese tanto a que está a traballar (poboación ocupada) como a que busca emprego activamente (poboación desempregada).

A distribución porcentual da poboación ocupada por sexos e sectores económicos en cada unha das comunidades autónomas para o ano 2008 figura no cadro 5.11; nel destacaremos, no referido a Galicia e o total español, que:

- O 79,1% das mulleres con emprego en Galicia traballan no sector servizos (en España alcanza o 86,2%).
- A porcentaxe de mulleres que traballan en Galicia no sector agro-pesqueiro case triplica á media español de mulleres, mentres que nos homes non chega a duplicalo.
- A subrepresentación da muller por sectores económicos é especialmente clamorosa na construción, actividade na que solo chega ao 2% de ocupación, igual que a media estatal.
- No capítulo 4 pode comprobarse que a taxa de ocupación da muller en Galicia continúa estando moi por baixo da masculina.

Distribución porcentual dos ocupados/as por sector económico, comunidade autónoma e sexo. 2008

■ Cadro 5.11

	Total	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
Andalucía					
Homes	100,0	8,2	13,1	21,1	57,5
Mulleres	100,0	5,3	5,4	1,7	87,6
Aragón					
Homes	100,0	6,6	27,8	17,7	47,9
Mulleres	100,0	2,2	12,4	1,3	84,1
Asturias					
Homes	100,0	4,8	23,2	19,4	52,6
Mulleres	100,0	3,7	6,2	2,0	88,1
Baleares					
Homes	100,0	1,5	12,1	26,4	60,0
Mulleres	100,0	0,5	3,5	1,7	94,2
Canarias					
Homes	100,0	3,0	9,7	20,2	67,0
Mulleres	100,0	2,6	3,1	1,8	92,5
Cantabria					
Homes	100,0	4,8	27,3	20,7	47,6
Mulleres	100,0	3,3	8,9	2,8	85,0
C. A Mancha					
Homes	100,0	8,7	21,8	24,2	45,2
Mulleres	100,0	2,7	10,4	2,0	84,8
C. León					
Homes	100,0	9,9	23,3	18,1	48,7
Mulleres	100,0	3,6	9,0	2,1	85,3
Cataluña					
Homes	100,0	2,4	27,4	18,7	51,5
Mulleres	100,0	0,9	13,8	83,3	84,8
C. Valenciana					
Homes	100,0	4,0	24,5	21,2	50,3
Mulleres	100,0	1,6	10,6	2,5	85,4
Extremadura					
Homes	100,0	14,1	14,6	21,1	50,2
Mulleres	100,0	4,7	5,9	1,7	87,8
Galicia					
Homes	100,0	8,4	22,8	18,4	50,4
Mulleres	100,0	7,0	11,9	2,0	79,1
Madrid					
Homes	100,0	0,7	13,7	16,5	69,0
Mulleres	100,0	0,4	6,3	2,3	91,0
Murcia					
Homes	100,0	10,9	18,8	21,8	48,5
Mulleres	100,0	6,9	9,4	3,0	80,6
Navarra					
Homes	100,0	6,1	35,8	17,0	41,1
Mulleres	100,0	1,8	15,5	2,9	79,8
País Vasco					
Homes	100,0	1,8	33,4	15,1	49,7
Mulleres	100,0	1,1	10,7	1,1	87,0
A Rioxa					
Homes	100,0	5,9	30,9	19,0	44,2
Mulleres	100,0	1,5	18,3	1,3	78,9
España					
Homes	100,0	5,1	20,6	19,5	54,8
Mulleres	100,0	2,6	9,1	2,0	86,2

Datos en porcentaxe
Fonte: INE, EPA. 4º trimestre

As taxas de paro en 2008 en cada unha das comunidades españolas e desagregación por sexos figuran no cadro 5.12, que mostra que:

- A taxa de paro das mulleres é case tres puntos superior á dos homes en Galicia (4,3 superior en 2007) e con 2,67 puntos de diferenza por debaixo da media española.
- As taxas de desemprego feminino son especialmente altas en Ceuta, Melilla, Extremadura e Andalucía (en todas elas supera o 17%).
- A taxa de desemprego feminino máis baixa tena Navarra e o seu valor (6,94%) supera á taxa media de desemprego masculino de España (6,37%).

Taxas de desemprego. Por sexo e comunidade autónoma. 2008

■ Cadro 5.12

	Homes	Mulleres
España	10,06	13,04
Andalucía	15,25	21,51
Aragón	6,37	8,19
Asturias	6,39	10,96
Baleares	9,71	10,81
Canarias	16,18	18,98
Cantabria	5,85	8,91
C. A Mancha	6,72	13,37
C. León	9,08	15,42
Cataluña	9,03	8,98
C. Valenciana	11,04	13,59
Extremadura	10,93	21,56
Galicia	7,39	10,37
Madrid	7,92	9,61
Murcia	12,00	13,55
Navarra	5,49	8,34
País Vasco	5,48	7,67
A Ríoxa	6,36	9,82
Ceuta	11,69	26,76
Melilla	15,91	29,32

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre

A desagregación por grupos de idade de táxelas de desemprego de Galicia e España que presentamos no cadro 5.13 reflicta que:

- As taxas de desemprego dos menores de 25 anos case triplica á dos maiores idade, tanto en homes coma en mulleres e tanto en Galicia coma no total español.
- A taxa de desemprego en Galicia do estrato máis novo de mulleres (as menores de 25 anos) alcanzou o 23,99%, 1.77 puntos menos do valor, altísimo, que ten este grupo poboacional na media estatal.

■ Cadro 5.13

	Total		Menores de 25 anos		De 25 e máis anos	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Homes						
España	6,37	10,06	15,24	23,70	5,31	8,51
Galicia	5,72	7,39	12,89	19,19	4,93	6,18
Mulleres						
España	10,85	13,04	21,94	25,76	9,42	11,47
Galicia	10,04	10,37	20,54	23,99	9,09	9,17

Datos en porcentaxe

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre

5.3. Demandas de emprego e paro rexistrado

Demandantes son os traballadores e traballadoras que se inscriben nos servizos públicos de emprego para a busca dun emprego ou mellorar o que posúen, para recibir outros servizos alleos ao emprego (orientación para o autoemprego, formación ocupacional.....) ou pola obrigatoriedade de inscribirse para recibir unha Prestación por Desemprego ou Subsidio.

Os/ás demandantes de emprego clasifícanse en determinados colectivos de pertenza e así calcúlase por exclusión a cifra de paro rexistrado, ao poder reunir a demanda dunha traballador/a dous ou máis situacións. Estableceuse a seguinte orde de preferencia contabilizándose un demandante no primeiro colectivo que aparece:

- Demandantes inscritos sen dispoñibilidade
- Demandantes de emprego non parados:
  - Demandantes con baixa dispoñibilidade para o emprego
  - Demandantes ocupados ou con relación laboral
  - Demandantes dun emprego específico
  - Outros demandantes sen emprego/non ocupados.
- Demandantes de emprego parados

Parados/as. Por idade e sexo. Galicia. 2008

■ Cadro 5.14

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
16 a 19	1.518	2.629	4.147
20 a 24	6.918	8.372	15.290
25 a 29	13.040	12.050	25.090
30 a 34	15.367	11.379	26.746
35 a 39	14.424	9.262	23.686
40 a 44	12.828	8.466	21.294
45 a 49	11.955	8.009	19.964
50 a 54	10.974	7.956	18.930
55 a 59	10.886	8.272	19.158
60 a 64	8.027	7.571	15.598
Total	105.937	83.966	189.903

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

Demándalos de emprego pendentes de demandantes parados/ás en 2008 foron 189.903. Deles o 44,21% correspondía ao colectivo de homes (España 50,38%) e o 55,78% ao de mulleres (España 49,62%). Por tramos de idade, no grupo de mulleres, son os de entre 30-34 anos (14,51%), 35-39 (13,61%) e 25-29 (12,31%) as que máis demandas acumulan; mentres que no dos homes son os de 25-29 anos (14,35%), 30-34 (13,55%) e 35-39 (11,3%).

O máis significativo é a diferenza do número de mulleres que demanda emprego sen conseguilo ao finalizar o ano 2008, fronte ao colectivo de homes, aínda que esta se viu reducida con relación ao ano anterior (mulleres 61,87% e homes 38,13%).

Parados/as. Por nivel académico e sexo. Galicia. 2008

■ Cadro 5.15

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
Ata Ctfcado. Escolaridade*	35.067	35.538	70.605
Titulación ensino obrigatorio	33.797	27.377	61.174
Formación Profesional	15.707	9.456	25.163
BUP/ Bacharelato Superior/COU	10.018	7.084	17.102
Titulados universitarios	11.267	4.478	15.745
Outras titulacións	81	33	114
Total	105.937	83.966	189.903

* Inclúe certificado de escolaridade, primarios sen certificado e sen estudos

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

Centrándonos no nivel de estudos as diferenzas non son tan apreciables xa que nos dous grupos, é o colectivo de “Ata certificado de Escolaridade”, os que acumulan o maior número de demandas pendentes de demandantes parados. As mulleres 33,10% e homes 42,32%. As mulleres con estudos universitarios teñen un peor comportamento en canto ás demandas de emprego pendentes chegando ao 10,63%, fronte ao 5,33% de homes.

■ Cadro 5.16

Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as. Segundo grupo principal de ocupación. Por provincias. Decembro 2008

	Homes				Mulleres			
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
A Dir. AAPP e emp.>10 ASA.	368	39	66	286	140	17	23	107
B Xer. emp. <10 ASA.	62	8	25	51	19	5	3	36
C Xer. emp. sen asalar..	6	2	6	10	0	0	0	1
D 2º e 3º ciclo univ.	1.165	181	213	936	2.364	369	431	1.646
E 1º ciclo universitario	507	137	136	401	1.361	415	394	1.079
F Técnicos e prof. de apoio	3.592	786	717	3.350	3.109	729	689	2.691
G Empregados/as tipo admin.	1.613	359	507	1.554	6.242	1.348	1.819	5.850
H Trab. serv. restaur.	1.499	336	442	1.398	6.508	1.841	2.394	5.918
I Trab. serv. prot. e seg.	413	231	214	303	47	66	41	72
J Depen. com. e asimil.	755	198	219	772	6.774	1.696	2.048	7.449
K Trab. cual. agricult.	1.567	480	550	1.434	532	155	232	803
L Trab. cual. constru.	8.120	1.817	2.014	7.333	114	42	37	124
M Trab. cual. industrias.	2.793	576	633	3137	46	7	35	73
N Trab. cual. art. graf.	523	196	200	558	1.889	301	377	2.550
O Operador inst. indus.	1.011	319	522	1.823	3.099	186	815	2.124
P Cond. oper. maq. movil	2.419	1.033	930	2.460	113	58	30	167
Q Trab. non cu. servi.	1.382	276	334	1.073	8.017	1.749	2.604	7.087
R Peóns agricultura	5.517	1.520	1.913	5.563	2.053	371	812	3.576
S Forzas armadas	23	9	13	32	9	3	3	7
TOTAL	33.335	8.503	9.654	32.474	42.436	9.358	12.787	41.360

Fonte: SPEE - INEM

Por grupo principal de ocupación, as mulleres demandantes de emprego paradas, solicitan en maior número as seguintes ocupacións:

- Traballadoras de non cualificadas de servizos, 19.457 (18,37%) (España 20,43%).
- Dependenta de comercio e asimilados 17.967 (16,96%)
- Traballadoras de servizos de restauración 16.661 (15,73%)
- Empregadas de Administración 15.259 (14,40%)
- Técnicas e profesionais de apoio 7218 (6,81%).

As profesións que requiren estudos universitarios son demandas nun 7,61%. Hai que ter en conta que as demandantes con estudos universitarios tamén demandan profesións de nivel inferior; ao non ter grandes expectativas de atopar traballo nas profesións para as que están formadas.

No colectivo masculino, a profesión mais demandada segue sendo “Traballadores cualificados da construción” con 19.284 demandantes parados 22,97% (España 24,72% fronte ao 19,47% de 2007), seguida de peóns agrícolas con 14.513 demandantes 17,28% (España 24,50%). Seguen sendo profesións reservadas aos homes.

As profesións que requiren titulación universitaria supoñen o 4,38% das demandas. Apréciase unha diferenza significativa con respecto ás mulleres, o que parece apoiar o maior acceso das mulleres aos estudos de nivel superior.

Parados/as. Por actividade económica e sexo. Galicia. 2008

■ Cadro 5.17

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
A Agricultura, gandería, caza e selvicultura	1.288	1.839	3.127
B Pesca	459	2.220	2.679
C Industrias extractivas	294	759	1.053
D Industria manufacturera	17.282	11.545	28.827
E Produc. e distribuc. de enerxía eléctrica e gas	118	257	375
F Construción	2.446	24.692	27.138
G Comer., repar. vehíc. motor, motocicl. e art. persoal	15.278	7.319	22.597
H Hostalaría	13.560	4.348	17.908
I Transporte, almacenamento e comunicacións	1.727	3.877	5.604
J Intermediación financeira	500	297	797
K Activid. Inmob. e de aluguer, servizos empresar.	18.206	12.362	30.568
L Admon. pública, defensa e SS obrigatoria	5.291	3.904	9.195
M Educación	2.428	980	3.408
N Activid. sanitarias e veterinarias, servizos sociais	3.832	490	4.322
O Outras activid. soc. e de serv. Prest. á comunidade	5.449	2.271	7.720
P Fogares que empregan persoal doméstico	856	69	925
Q Organismos extraterritoriais	13	12	25
R Sen sección asociada	16.910	6.725	23.635
Total	105.937	83.966	189.903

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

En canto á sección da actividade económica hai que destacar como un dos datos máis significativos que as mulleres galegas paradas que demandan emprego “sen emprego anterior”, alcanza o 15,96% (18,06% en 2007) fronte ao 8% (9,74% en 2007) de homes. Vólvese poñer de relevo a dificultade de inserción laboral da muller. A actividade de “actividades inmobiliarias” con 17,18% é a mais demandada, seguida de “industria manufacturera” cun 16,31%, “comercio” cun 14,42% e de “hostalaría” con 12,80%. En España en primeiro lugar cun 22,89% Actividade Inmobiliaria e de Alugueres, segundo Comercio con 15,77% e terceiro Industrias manufacturerais con 12%. A categoría de “Sen emprego anterior” supuxo un 11,94% (4 puntos menos que en Galicia).

Ao igual que vimos coas ocupacións mais demandadas, é a “construción” a sección de actividade económica onde o colectivo de homes concentra en maior medida as súas expectativas laborais, cun 29,41% (34,54% en España), seguido de actividade “inmobiliarias e de alugueres” co 14,72% e das “industrias manufactureiras” co 13,27%.

Aínda que se aprecian actividades económicas igualmente demandadas por homes e mulleres, seguen existindo outras reservadas case exclusivamente ás mulleres, como “persoal domestico” (92,54% das demandas realízanas mujeres,”hostelería” (75,72%), “educación” (71,24%), e “actividades sanitarias e de servizos sociais” (88,76%)

**Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as.
Segundo idade e duración da demanda e sexo, por provincias. Decembro 2008**

■ Cadro 5.18

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
> 25 anos					
< 1 mes	874	258	250	1.067	2.449
De 1 a <= 6 meses	2.425	627	712	2.892	6.656
De > 6 meses a <= 1 ano	590	154	159	529	1.432
De máis de 1 ano	204	44	49	167	464
Total	4.093	1.083	1.170	4.655	11.001
< 25 anos					
< 1 mes	4.940	1.233	1.205	4.941	12.319
De 1 a <= 6 meses	12.127	2.934	3.285	12.769	31.115
De > 6 meses a <= 1 ano	4.459	1.063	1.249	4.385	11.156
De máis de 1 ano	7.716	2.190	2.745	5.724	18.375
Total	29.242	7.420	8.484	27.819	72.965
Total	33.335	8.503	9.654	32.474	83.966
MULLERES					
> 25 anos					
< 1 mes	607	140	151	681	1.579
De 1 a <= 6 meses	1.776	530	521	2.119	4.946
De > 6 meses a <= 1 ano	393	148	150	440	1.131
De máis de 1 ano	307	79	104	290	780
Total	3.083	897	926	3.530	8.436
< 25 anos					
< 1 mes	4.343	892	1.029	4.345	10.609
De 1 a <= 6 meses	12.573	3.085	3.322	13.097	32.077
De > 6 meses a <= 1 ano	5.586	1.272	1.569	5.419	13.846
De máis de 1 ano	16.847	3.212	5.941	14.969	40.969
Total	39.349	8.461	11.861	37.830	97.501
Total	42.432	9.358	12.787	41.360	105.937

Fonte: SPEE-INEM

As mulleres maiores de 25 anos representa o 92,04% (En España 89,94%) das demandas pendentes de demandantes parados/ás fronte ao 86,90% dos homes (85,48% en España).

Aínda que nos dous casos, para o colectivo de maiores de 25 anos é máis difícil inserirse no mercado laboral, é sensiblemente máis difícil se se é muller. O 42,02% das mulleres maiores de 25 anos permanecen máis dun ano como demandantes de emprego (25,18% homes) e o 32,90% (42,64% homes), entre un e seis meses.

■ **Cadro 5.19**

Demandas de emprego pendentes
Segundo clasificación da demanda. Por sexo e por provincias. Decembro 2008

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
Non parados					
Con dispoñibilidade limitada	2.080	494	717	2.202	5.493
Con relac. Laboral	813	385	217	1.171	2.586
Ocupados	4.665	1.151	1.142	3.628	10.586
Demandan empregos específicos	390	152	109	385	1.036
Outros non ocupados	937	284	298	756	2.275
Total	8.885	2.466	2.483	8.142	21.976
Parados	33.335	8.503	9.654	32.474	83.966
Total	42.220	10.969	12.137	40.616	105.942
MULLERES					
Non paradas					
Con dispoñibilidade limitada	1.342	293	426	1.552	3.613
Con relac. Laboral	1.761	192	219	1.662	3.834
Ocupadas	5.331	1.975	2.517	5.608	15.431
Demandan empregos específicos	332	194	157	373	1.056
Outras non ocupadas	1.746	529	506	1.357	4.138
Total	10.512	3.183	3.825	10.552	28.072
Paradas	42.432	9.358	12.787	41.360	105.937
Total	52.944	12.541	16.612	51.912	134.009
TOTAL	95.164	23.510	28.749	92.528	239.951

Fonte: SPEE-INEM

Se observamos as demandas de emprego pendentes segundo clasificación da demanda, as mulleres paradas representa o 79,05% (79,26% homes), o resto son demandantes non paradas.

Dentro do colectivo de demandantes non paradas as demandantes de emprego non ocupadas representan o 14,74% (homes 10,35%). As demandas de emprego sen emprego/non ocupadas son aquelas que reclama un traballo por período inferior a 3 meses, de xornada inferior a 20 horas semanais e estudantes menores de 25 anos ou que demandan o emprego se teñen máis de 25 anos. Habería que analizar se a demanda deste tipo de traballos (inferior a 3 meses, a tempo %) é debido a unha elección propia ou como consecuencia da dificultade de conciliar a vida laboral e familiar.

**Baixas de demandas de emprego.
Segundo causa da baixa. Por sexo e por provincias. Decembro 2008**

■ Cadro 5.20

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
Baixas por colocación					
Con oferta previa	153	107	86	123	469
Sen oferta previa	2.432	565	546	2.245	5.788
Total	2.585	672	632	2.368	6.257
Non renovación	2.131	585	666	2.197	5.579
Outras causas	208	103	35	314	660
Total	4.924	1.360	1.333	4.879	12.496
MULLERES					
Baixas por colocación					
Con oferta previa	336	132	114	231	813
Sen oferta previa	3.412	886	786	2.981	8.065
Total	3.748	1.018	900	3.212	8.878
Non renovación	2.855	895	981	2.740	7.471
Outras causas	292	148	59	494	993
Total	6.895	2.061	1.940	6.446	17.342

Fonte: SPEE-INEM

Para finalizar faremos unha referencia ás baixas na demanda de emprego. As baixas por colocación representa o 51,19% (España 53,32%) no grupo de mulleres, fronte ao 50,07% no dos homes, botando novamente un peor comportamento coas mulleres.

Os seguintes cadros do Instituto Galego das Cualificacións dannos unha visión resu-mida do perfil tipo das paradas/os en Galicia no ano 2008.

Perfil dos parados/as en xeral. Ano 2008. Galicia

■ Cadro 5.21

Descrición	Perfil tipo
Sexo	Muller
Grupo de idade	30 a 34
Nivel académico	Ata Certificado Escolaridade
Sección da clasific. CNAE	Atividades inmobiliarias e de aluguer, servicios,empresas
Subsector	Outros servizos
Tempo busca emprego	Menos de 6 meses
Ocupación máis demand. no ámbito feminino a 4 díx.	Dependentes e exhibidores en tendas, almacéns, quioscos,mercad.
Ocupación máis demand. no ámbito masculino a 4 díx.	Peóns da construción
Ocupación máis demand. no ámbito feminino a 8 díx.	Dependente de comercio, en xeral
Ocupación máis demand. no ámbito masculino a 8 díx.	Peón da construción de edificios

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

Perfil tipo dos parados/as de longa duración menores de 25 anos. Galicia. 2008■ **Cadro 5.22**

Descrición	Perfil tipo
Sexo	Muller
Grupo de idade	20 a 24
Nivel académico	Alta Certificado de Escolaridade *
Sección da clasificación CNAE	Sen sección asociada

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

* Inclúe certificado escolaridade, primarios sen certificado e sen estudos

Perfil tipo dos parados/as de longa duración maiores de 25 anos. Galicia. 2008■ **Cadro 5.23**

Descrición	Perfil tipo
Sexo	Muller
Grupo de idade	55 a 59
Nivel académico	Alta certificado de Escolaridade*
Sección da clasificación CNAE	Industria manufactureira

* Inclúe certificado de escolaridade, primarios sen certificado e sen estudos

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

5.4. Ofertas de emprego

Os Servizos Públicos de Emprego ofrecen a posibilidade de contratar traballadoras a través dos seus servizos, para iso os empresarios poden dirixirse a calquera oficina de emprego, preferentemente a que corresponde ao domicilio da Empresa ou centro de traballo principal. Na Oficina de Emprego informaranlle e facilitaranlle o documento de solicitude de traballadores, que deberán encher indicando:

- Características do posto
- Condicións das candidatas (Neste apartado é onde se pode establecer o requirimento dun sexo como requisito)
- Tipo de contrato
- Forma, lugar e data de selección das traballadoras.

Unha vez presentada a oferta, a Oficina de Emprego, mediante consulta ao seu banco de datos, envíalle ao empresario unha preselección de candidatas aptas, a priori, para que sexan entrevistadas por el mesmo.

Non obstante, a Oficina de Emprego, tamén pode efectuar a selección das candidatas mediante probas profesionais e/ou psicolóxicas

Os empresarios están obrigados a solicitar á Oficina de Emprego as traballadoras que necesite contratar, unicamente cando se queira acoller medidas de fomento de emprego.

As traballadoras contratadas ao amparo dalgunha destas medidas, deberán levar inscritos na Oficina de Emprego o tempo que determine cada modalidade de contrato.

Aínda que como establece o artigo 4º-2 c) do E.T "En relación co traballo, os traballadores teñen dereito:

■ c) A non ser discriminados para o emprego ou unha vez empregados, por razóns de sexo.....”

Existe nas ofertas tramitadas nos Servizos Públicos de Emprego, a posibilidade de realízalos con ou sen requirimento de sexo, necesario nalgúns casos segundo a medida de fomento de emprego elixida.

Ofertas con requirimento de sexo e sen este requirimento. Valores porcentuais. Galicia. 2008

■ Cadro 5.24

Sexo	Nº de ofertas
Home	13,56
Muller	10,96
Sen requirimento	75,49

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

A maioría das ofertas, non presentan requirimento de sexo (75,48%) pero o 24,52% restante distribúense do seguinte xeito: homes 13,56% e mulleres 10,96%

■ Cadro 5.25

Ofertas con requirimento de sexo e sen requirimento por seccións (Clasificación CNAE). Galicia. 2008

	Muller	Home	Sen requirimento	Total
A Agricultura, gandería, caza e selvicultura	43	102	468	613
B Pesca	10	44	114	168
C Industrias extractivas	-	10	34	44
D Industria manufacturera	152	451	1.168	1.771
E Produc. e distribuc. enerxía eléctrica e gas	1	1	25	27
F Construción	58	1.425	2.314	3.797
G Comer., repar. vehíc. a motor, motocicl. e art. persoal	464	606	1.783	2.853
H Hostalería	652	83	1.398	2.133
I Transporte, almacenamento e comunicacións	29	121	415	565
J Intermediación financeira	22	-	133	155
K Actividades inmobiliarias e de aluguer, servizos empresar.	232	191	1.642	2.065
L Admon. pública, Defensa e seguridade social obrigatoria	105	32	3.500	3.637
M Educación	60	31	1.169	1.260
N Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	208	20	1.155	1.383
O Outras activid. sociais e de serv. Prestados á comunidade	365	65	2.257	2.687
P Fogares que empregan persoal doméstico	81	5	80	166
Q Organismos extraterritoriais	-	-	1	1
R Sen sección asociada	99	6	123	228
Total	2.581	3.193	17.779	23.553

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

Neste cadro apréciase como a sección de actividade con mais requirimento feminino é a hostalaría (652 ofertas) (30,57% das ofertas van destinadas a mulleres), seguida do comercio (464 ofertas) (16,26%) e doutras actividades sociais e de Servizos prestadas á comunidade (365 ofertas) (13,58%).

En canto aos requirimentos masculinos, é a construción a que se sitúa no primeiro lugar (37,53%), seguido do comercio, reparación de vehículos a motor e artigos persoais (21,24%) e industrias manufactureiras co 25,46%.

As ofertas presentadas sen requirimento de sexo danse maioritariamente en administración pública, defensa e seguridade social obrigatoria, construción e outras actividades sociais e de servizos prestados á comunidade.

Ocupacións máis ofertadas con requirimento de sexo feminino Galicia. 2008

■ Cadro 5.26

Descrición	Mulleres
Camareiros/as, bármanes e asimilados/as	392
Dependentes/as e exhib. en tendas, almac., quiosc. e merc.	332
Pers. limpeza ofic., hoteis (camareiros/as de piso) e outros estab. simil.	230
Perruqueiros/as, espec. en trat. beleza e trab. asimilados/as	217
Empregados/as do fogar	213
Cociñeiros/as e outros/as preparadores/as de comidas	174
Taquígrafos/as e mecanógrafos/as	167
Asistentes/as domiciliarios	128
Secretarios/as administ. e asimilados/as	47
Representantes de comercio e técnicos de vendas.	32
Total das dez ocupacións máis ofertadas	1.932
Total das ocupacións ofertadas	2.581

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

Ocupacións máis ofertadas con requirimento de sexo masculino Galicia. 2008

Descrición	Mulleres
Albaneis e canteiros	550
Carpinteiros (agás carpinteiros de estruturas metálicas)	270
Condutores de camións	185
Peóns de contrución de edificios	133
Peóns de transporte e descargadores	121
Fontaneiros e instaladores de tubos	111
Electricista de construción e asimilados	105
Pintores, vernizadores, empapeladores e asimilados	103
Mecánicos e axustadores de vehiculos de motor	100
Soldadores e oxicortadores	82
Total das dez ocupacións máis ofertadas	1.760
Total das ocupacións ofertadas	3.193

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

■ **Cadro 5.26**
(continuación)**Ocupacións máis ofertadas sen requirimento de sexo Galicia. 2008**

Descrición	Mulleres
Camareiros/as, bármans e asimilados.	1.098
Albaneis e canteiros/as	998
Representantes de comercio e técnicos/as de venda.	780
Taquígrafos/as e mecanógrafos/as	530
Cociñeiros/as e outros preparadores de comida.	497
Dependentes/as e exhibidores/as en tendas, almacéns, quioscos e mercados	496
Persoal de limpeza de oficinas, hoteis (camareiras de piso) e outros establecementos similares	432
Condutores/as de camiós	407
Perruqueiros/as, especialistas en tratamento de beleza e traballadores/as asimilados/as.	398
Carpinteiros/as (agás carpinteiros/as de estruturas metálicas).	383
Total das dez ocupacións máis ofertadas	6.019
Total das ocupacións ofertadas	17.779

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

Por ocupacións máis ofertadas con requirimento de sexo feminino, destaca en primeiro lugar Camareiras (15,19%), Dependentas (12,86%) e Persoal de limpeza de oficinas, hoteis e outros establecementos (9%). Cando o requirimento de sexo é masculino, en primeiro lugar atopamos a ocupación de Albanel, seguida de Peón da construción e Carpinteiros.

Parece reproducirse tamén nas ofertas presentadas nos Servizos Públicos de Emprego o mesmo esquema de actividades económicas e ocupacións que xa vimos nas demandas de emprego e que veremos nas contratacións, volvendo poñer de manifesto que hai unha serie de actividades e profesións destinadas ás mulleres e outras reservadas aos homes.

5.5. Contratos de traballo

Neste capítulo utilizaremos os cadros elaborados polo Instituto Galego das Cualificacións, que se ben teñen unha pequena variación, nos totais, cos facilitados polo SPEE-INEM, consideramos que esta diferenza non é significativa e os cadros serven para ilustrar de forma resumida a situación da contratación feminina.

No capítulo 7, dedicado á contratación móstranse os datos facilitados polo SPEE-INEM por tipos de contratos e sexo, que servirán como información complementaria para este capítulo.

No ano 2008 a contratación feminina supuxo o 48,31% do total da contratación, tanto de contratos iniciais, como conversión en indefinidos e Adscricións en Colaboración social. Se o distribuímos os contratos iniciais supuxeron o 48,51%, as conversións o 44,97% e as Adscrición o 29,51% do total de ambos os dous sexos, sempre por debaixo da contratación masculina.

Persoas contratadas. Por idade e sexo. Galicia. 2008

■ Cadro 5.27

Idade	Nº contratados		
	Mulleres	Homes	Total
16 a 19	17.054	26.573	43.627
20 a 24	76.136	77.855	153.991
25 a 29	83.519	84.576	168.095
30 a 34	64.166	66.780	130.946
35 a 39	48.137	48.290	96.427
40 a 44	38.972	37.829	76.801
45 a 49	28.841	29.608	58.449
50 a 54	16.343	20.370	36.713
55 a 59	7.066	11.358	18.424
60 a 64	3.187	6.512	9.699
65 ou máis anos	291	707	998
Total	383.712	410.458	794.170

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

Se facemos unha análise por idades, observamos como o tramo de idade con maior contratación foi o de 25-29 anos (83.519 contratos), seguido do de 20-24 anos (76.136 contratos).

Ao comparar os datos por idades do grupo de mulleres, co dos homes, chama a atención, que se ben en case todos os grupos de idade a contratación masculina supera a feminina, hai grupos onde a diferenza case se duplica. O grupo de mulleres de 16 -19 anos só rexistrou 17.054 contratos, fronte aos 26.573 de homes. O de 50-54 anos rexistrou 16.343 contratos de mulleres e 20.370 de homes, o de 55-59 anos rexistrou 7.066 contratos femininos fronte a 11.358 masculinos. Nos grupos de idade intermedios é onde menos diferenzas se presentan, estas son máis acusadas nos tramos de menor idade e nos de maior idade.

Outra característica dos contratos concertados con mulleres é que o son maioritariamente no sector servizos.

Segundo o seguinte cadro do Instituto Galego das Cualificacións o 89,94% (88,760% en 2007) das mulleres traballadoras galegas exercen a súa profesión no sector servizos. O segundo sector de importancia é a industria onde traballa o 7,67% (8,69% en 2007). Na Agricultura e Construción a representación feminina é moi escasa.

Contratos nos sete grandes subsectores de actividades Galicia. 2008

■ Cadro 5.28

	Mulleres	Homes
Sector primario	4.396	19.480
Agricultura e pesca	4.396	19.480
Sector secundario	29.431	47.761
Industria	29.263	47.218
Electricidade	168	543
Sector construción	4.753	76.888
Construción	4.753	76.888
Sector servizos	345.132	266.329
Comercio e hostalería	108.670	61.685
Transporte e comunicacións	20.207	48.118
Outros servizos	216.255	156.526
Total	383.712	410.458

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

O sector servizos é o único onde a contratación feminina supera a masculina representando un 56,44% do total dos contratos realizados neste sector. Dentro deste sector é o Comercio e a Hostalaría a que concentra maior número de mulleres traballadoras con 108.670 traballadoras contratadas en 2008 fronte ao total do sector servizos de 345.132 (362.505 en 2007).

Contratos sectoriais por seccións (clasificación CNAE) e sexo. Galicia. 2008

■ Cadro 5.29

	Mulleres	Homes	Total
A Agricultura, gandería, caza e selvicultura	3.591	9.348	12.939
B Pesca	805	10.132	10.937
C Industrias extractivas	151	1.087	1.238
D Industria manufacturera	29.112	46.131	75.243
E Produc. e distribuc. de enerxía eléctrica e gas	168	543	711
F Construción	4.753	76.888	81.641
G Comer., repar. vehíc. a motor, motocicl. e art. persoal	54.579	32.528	87.107
H Hostalaría	54.091	29.157	83.248
I Transporte, almacenamento e comunicacións	20.207	48.118	68.325
J Intermediación financeira	2.852	1.693	4.545
K Activid. Inmob. e de aluguer, servizos empresar.	112.195	92.555	204.750
L Admon. pública, defensa e SS obrigatoria	16.492	8.298	24.790
M Educación	15.419	8.373	23.792
N Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	37.161	5.238	42.399
O Outras activid. sociais e de serv. Prestad. á comunidade	31.833	40.261	72.094
P Fogares que empregan persoal doméstico	300	108	408
Q Organismos extraterritoriais	X	-	X
Total	383.709	410.458	794.167

A distribución do emprego feminino está moi ligada ás ocupacións que desempeñan, por iso é importante analizar como se distribúen os empregos segundo a ocupación.

**Contratos asociados aos grandes grupos de
ocupación por sexo. Galicia. 2008**

■ Cadro 5.30

	Nº Contratos
1 Dirección das empresas e das administracións públicas	2.206
Muller	793
Home	1.413
2 Técnicos e profesionais científicos e intelectuais	66.990
Muller	33.787
Home	33.203
3 Técnicos e profesionais de apoio	67.457
Muller	31.543
Home	35.914
4 Empregados/as de tipo administrativo	75.253
Muller	55.356
Home	19.897
5 Traballadores/as dos servizos de restauración, persoais, protección e vendedores/as dos comercios	187.739
Muller	139.386
Home	48.353
6 Traballadores/as cualificados/as na agricultura e na pesca	13.917
Muller	3.322
Home	10.595
7 Artesáns e traballadores/as cualificados/as das industrias manufactureiras, da construción e da minería, agás os operadores/as de instalacións e maquinaria	107.069
Muller	18.647
Home	88.422
8 Operadores/as de instalacións, maquinaria e montadores/as	77.654
Muller	16.428
Home	61.196
9 Traballadores/as non cualificados/as	195.885
Muller	84.420
Home	111.465
Total contratos	794.170
Total mulleres	383.712
Total homes	410.458

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

Se ben é certo que hai pouca representación de mulleres en postos de Dirección de Empresas e AA. PP., só o 35,95% fronte ao 64,05% de homes, as porcentaxes iguálanse en Técnicas e Profesionais científicos e intelectuais (50,43% de mulleres). O maior número de mulleres con formación superior ou universitaria está a ter reflexo no mercado de traballo, e a medio ou longo prazo ten que repercutir en que pasen a ocupar postos de dirección e polo tanto, tamén repercutan nos niveis salariais.

Outro grupo de ocupación con grande representación feminina é o dos Empregadas de tipo Administrativo, co 73,56% (73,76% en 2007).

A forte presenza da muller no sector servizos, e especialmente no comercio e na hostalaría, tamén ten o seu reflexo nos grandes grupos de ocupación, así as mulleres son maioría co 75,23% (74,49% en 2006) no grupo de Traballadoras dos servizos de Restauración, persoais, protección e vendedoras de comercio.

Entre as traballadoras cualificadas das industrias manufactureiras, a construción, e a minaría a presenza da muller é moi escasa, só o 17,41% e no grupo de Traballadoras non cualificadas, a representación masculina (56,90%) tamén é moi superior á feminina (43,10%).

Podemos concluír que, no referente aos grupos de ocupación existen dúas tendencias:

- Un grupo maioritario que desempeña as súas funcións como empregada administrativa, ou como traballadora de servizos de restauración, persoais e do comercio.
- Un grupo minoritario, que grazas á obtención dun título universitario, ocupan postos como Técnicos e Profesionais Científicos e Intelectuais.

Como expuxemos ao inicio deste apartado, a contratación masculina en 2008 foi superior á feminina e foino especialmente nos contratos indefinidos ordinarios, onde a contratación feminina supuxo o 39,53%. Non obstante nos Contratos indefinidos de Fomento do Emprego a contratación a mulleres en 2008 chegou ao 53,81% fronte aos 47,25% do 2007

■ Cadro 5.31

Contratos indefinidos acollidos a medidas de fomento da contratación. Segundo sexo, idade e provincias. 2008

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>=45	< 25	25-29	30-39	40-44	>=45	
A Coruña	1.904	2.440	1.963	526	1.677	1.945	2.498	2.387	579	1.202	17.121
Lugo	658	588	430	142	520	621	648	647	186	388	4.828
Ourense	540	456	379	136	453	550	513	521	159	383	4.090
Pontevedra	1.772	1.885	1.677	436	1.467	1.765	2.112	2.048	513	1.014	14.689
Total	4.874	5.369	4.449	1.240	4.117	4.881	5.771	5.603	1.437	2.987	40.728

Fonte: SPEE - INEM. Contratos rexistrados

■ Cadro 5.32

Contratos indefinidos acollidos a medidas de fomento da contratación segundo colectivo de bonificación por provincias. Ano 2008

	Total	Desempregados con responsabilidades familiares	Mulleres desempregadas	Mulleres contratadas 24 meses seguintes o parto	Desempreg. Inscrit. 6 ou máis meses	Desempreg. maiores 45 anos	Mozos de 16 a 30 anos	Maternidade, adopción e acollemento	Minusvalidos	Traballadores/as en risco de exclusión social	Traballadores en empresas de inserción	Conversión a indefinido acollido a bonif.	Outros colectivos	Non bonificados
A Coruña	17.121	9	2.474	49	100	1.337	1.728	-	436	8	1	1.444	2	9.533
Lugo	4.828	3	823	17	18	498	532	-	129	7	-	291	3	2.507
Ourense	4.090	4	813	18	34	442	532	-	114	3	-	234	0	1.896
Pontevedra	14.689	3	2.268	80	102	1.298	1.487	-	339	8	-	1.138	2	7.964
Galicia	40.728	19	6.378	164	254	3.575	4.279	0	1.018	26	1	3.107	7	21.900

Fonte: SPEE - INEM. Contratos rexistrados

A contratación segundo modalidade e sexo pódense consultar nos cadros do Capítulo 7.

Hai determinadas modalidades de contratación con maior peso feminino e outras onde o peso dos homes é moito maior. Entre os claramente femininos destacar os de interinidade (73,65%) e os que se realizan a tempo parcial (66,56%). Os de Fomento do Emprego, tradicionalmente femininos no 2008 case se igualan aos concertados con homes. Este ano, por terceira vez, o contrato en prácticas realizado a mulleres (50,80%) supera lixeiramente, os concertados con homes.

■ Cadro 5.33

	Muller	Home
Indefinido	26.805	44.274
Indefinido tempo parcial	12.081	4.917
Temporal	217.133	279.458
Temporal tempo parcial	116.584	59.702
Prácticas / Formación	6.336	8.004
Outros	4.773	14.103
TOTAL	383.712	410.458

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

O cadro do Instituto Galego das Cualificacións da tipoloxía contractual por sexo e idade no 2008, aínda que non distingue todas as modalidades contractuais, serve de resumo para comparar a situación dos dous grupos no ámbito contractual.

O que máis destaca, é o maior peso da xornada parcial no grupo de mulleres, tanto en contratos indefinidos (71,07%) como temporais (66,13%).

Os contratos temporais, tanto a xornada completa como parcial, alcanzan no colectivo feminino o 86,97% da contratación a mulleres, mentres que no colectivo masculino chega ao 86,63%.

Os contratos indefinidos, tanto a xornada completa como parcial, supuxeron o 10,13% nas mulleres e o 11,98% nos homes.

Mantense a tendencia dos últimos anos onde a contratación feminina está caracterizada por unha maior temporalidade e un maior uso de contrato a tempo parcial.

5.6 Formación

Outro factor importante a ter en conta na inserción da muller no mundo do traballo é, sen dúbida, a formación académica á que accede o alumnado feminino como fase previa ao seu acceso ao mercado laboral.

Neste apartado imos tratar tanto a formación regulada, como a formación ocupacional. Dentro da formación regulada centrarémonos nos ciclos formativos de FP Grao Superior, Bacharelato e Titulacións Universitarias, por consideralos máis signifi-

cativos, e para iso imos utilizar os datos facilitados polo Instituto Galego de Estatística (IGE) nos dous primeiros casos e os do INE no último.

No alumnado matriculado nos ciclos formativos de FP Grao Superior, observamos que para o curso 2007-2008, o 50,98% dos alumnos/ás eran mulleres, porcentaxe lixeiramente superior ao de homes. Esta porcentaxe baixa lixeiramente con respecto ás alumnas que iniciaron estes ciclos formativos no curso 2004-2005: o 51,66%.

■ Cadro 5.34

Alumnado matriculado en ciclo formativo de FP grao superior, por sexo. Curso 2007 / 2008. Galicia - España

	Total	Homes	Mulleres
Galicia	14.389	7.053	7.336

Unidade: nº de alumnos/as
Fonte: INE

O alumnado matriculado en Bacharelato, segundo o IGE no curso 2007-2008, mostra que as mulleres matriculadas representan en Galicia o 56%, superior nun 12% á media masculina do 44%.

O alumnado que iniciou o Bacharelato no curso 2004-2005 segundo os datos do IGE, mostraron que o 56,51% deles eran mulleres, fronte ao 43,49% de homes, confirmando novamente a maior formación do colectivo feminino para enfrontarse ao mundo do traballo.

■ Cadro 5.35

Alumnado matriculado en bacharelato, por sexos.

	Ambos sexos	Homes	Mulleres
Galicia	32.762	14.408	18.354

Unidades: nº de alumnos/as
Fonte: INE

■ Cadro 5.36

Abandono educativo temperán. Poboación entre 18 e 24 anos (ambos inclusive) que non completou o nivel de educación secundaria segunda etapa e non segue ningún tipo de formación (regrada ou non regrada). Galicia

	Total	Homes	Mulleres
2006	24,9	34,3	15,0
2007	23,9	33,2	14,4
2008	24,1	32,2	15,8

Unidades: Porcentaxes
Fonte: INE. Enquisa de poboación activa
Nota: para o cálculo deste indicador empréganse medias anuais dos datos trimestrais. 30-06-2009

O abandono educativo temperán dos que non completaron o nivel de educación secundaria e non seguen ningunha formación, é sensiblemente superior nos homes, chegando mesmo a superar o dobre no ano 2008. Talvez as dificultades que ten a muller para iniciarse no mercado laboral, sexa unha das razóns para que persistan na súa formación académica.

No ensino Universitario en Galicia, segundo o INE, para o curso 2007-2008, o alumnado feminino era superior ao masculino, chegando ao 58,85%.

Alumnado matriculado en Ensino Universitario, por tipo de estudio e sexo. Curso 2007 - 2008.

■ Cadro 5.37

	Total	Mulleres
Total	67.847	39.253
Estudos de licenciatura	31.313	20.219
Estudos de Arquitectura e Enxeñería	8.938	3.299
Estudos de Arq. E ing. Tecnicos	10.777	3.446
Estudos de diplomatura	16.563	12.114

Unidades: nº de alumnos/as
Fonte: INE

A porcentaxe media do 58,85% varía moito segundo a especialidade elixida:

a) Estudios de Licenciatura; 64,57% de mulleres matriculadas:

■ As especialidades máis demandadas polas mulleres son:

Dereito

Administración e Dirección de empresa

Filoloxía

Medicina

Ciencias Biolóxicas

Psicoloxía

Especialidades onde o alumnado feminino é maioritario, ademais das anteriores:

Pedagogía: 83,39%

Psicoloxía: 81,57%

Documentación: 80,95%

Historia da Arte: 77,53

Publicidade: 77,07%

Periodismo: 74,52%

b) Estudios de arquitectura e enxeñaría: As mulleres solo solicítano no 36,91% dos casos.

c) Estudios de Arquitectura e Enxeñaría Técnica: A matrícula feminina representa o 31,91%

d) Diplomaturas; as solicitudes de matrícula das alumnas supón o 73,14%.

■ As especialidades máis demandadas son:

Mestre/a
Ciencias empresariais
Enfermaría

■ As especialidades con máis alta representación feminina son:

Logopedia: onde o alumnado feminino
é case o único, co 95,31%
Terapia ocupacional: 91,35%
Educación social: 88,82
Enfermaría: 86,20%
Traballo social: 84,36%

Como se pode observar, seguen existindo titulacións e especialidades reservadas case exclusivamente ás mulleres, aínda que parece que pouco a pouco vanse producindo movementos cara a outras áreas.

Alumnado que rematou os estudos universitarios, por tipo de estudo e sexo. Curso 2007 - 2008.

■ Cadro 5.38

	Total	Mulleres
TOTAL	9.632	6.217
Estudios de licenciatura	4.372	3.006
Estudios de archit. e enxeñ.	994	390
Estudios de Arq. E Enx. Técnicas	1.295	461
Estudios de Diplomatura	2.971	2.360

Unidades: nº de alumnos/as
Fonte: INE

É moi significativo constatar que do alumnado que finaliza os seus estudos universitarios, o 64,54% son mulleres:

a) Estudios de licenciatura: Foron rematados polo 68,75% de mulleres fronte ao 31,24% de homes.

b) Estudios de arquitectura e enxeñaría: Finalizáronos o 39,23% de mulleres e o 60,76% de homes.

c) Estudios de arquitectura e enxeñaría técnica: o 35,60% de mulleres remataron os seus estudos.

d) Estudios de diplomatura: do total de alumnos, o 79,43% dos diplomados/ás foron mulleres.

É de destacar que se ben o 58,85% dos matriculados/ás eran mulleres, do total de alumnos/ás que finalizaron os seus estudos, o colectivo feminino supuxo o 64,54%, fronte ao 35,46% de homes.

5.7. Poder e toma de decisións

A idea de participación equilibrada de homes e mulleres nos procesos de toma de decisións incorporouse progresivamente en recomendacións de Nacións Unidas, Unión Europea e Consello de Europa. Este último, adoptou a recomendación dunha participación feminina non inferior ao 40% en calquera órgano de decisións para alcanzar o devandito equilibrio, e esa porcentaxe foi establecida como mínimo na lexislación nacional, por medio da Lei Orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, para alcanzar unha composición equitativa en todos os ámbitos claves da toma de decisións.

Distribución por sexo de altos cargos da Administración do Estado. 2008

■ Cadro 5.39

	Varóns	Mulleres	% Mulleres
Total	230	108	32,0
Secretarías do Estado	22	11	33,3
Subsecretarías	37	14	27,5
Secretarías Xerais	15	7	31,8
Direccións Xerais	156	76	32,8

Fonte: elaboración do Instituto da Muller, a partir dos datos facilitados polo Ministerio das Administracións Públicas
INE

En 2008 a representatividade que teñen as mulleres nos Altos Cargos da Administración do Estado chegou ao 32% (20% en 2006) (Secretarías de Estado, Subsecretarías, Secretarías Xerais e Directores/ás Xerais). As porcentaxes son inferiores no caso dos Subdelegados do Goberno en CC.AA (17,9%), Delegados do Goberno (26,3%) e en países estranxeiros (o 7,1% das embaixadas).

Distribución por sexo de representantes do Goberno según ámbito de representación. 2008

■ Cadro 5.40

	Ambos sexos	% Mulleres
Total	213	12,3
Embaixadoras/es españois no estranxeiro	116	7,1
Embaixadoras/es - Representantes Permanentes en OOI	33	12,1
Delegadas/os do Goberno nas CC.AA	19	26,3
Subdelegadas/os do Goberno nas CC.AA	39	17,9
Directoras/es Insulares da A.G.E.	6	33,3

Nota: datos referidos exclusivamente a postos ocupados, non a postos existentes ou dispoñibles

Fonte: Ficheiro de Altos Cargos e respecto da/os Delegadas/os do Goberno nas CC.AA, según os nomeamentos publicados no BOE
INE

Outra mostra do papel da muller no poder e a toma de decisións, é a súa presenza nas alcaldías e Gobernos autonómicos.

A porcentaxe de alcaldesas nos concellos do noso país creceu un 2% respecto da lexislatura anterior. Por CC.AA., a maior porcentaxe nese posto osténtao a Comunidade de Madrid (19,6%), seguida da Comunidade Foral Navarra (17,7%) e Castela-A Mancha (17,5%)., Producíronse incrementos significativos en País Vasco, Cantabria e Comunidade Valenciana. A porcentaxe máis baixa de mulleres, teno Galicia co 7,96%.

Alcaldías, según CC.AA.

■ Cadro 5.41

		1983	1987	1991	1995	1999	2003	2007
Total Alcaldías: Ambos sexos	Total	8.051	7.739	8.086	8.096	8.105	8.073	8.075
	Andalucía	764	751	768	770	769	770	770
	Aragón	727	707	729	729	730	730	731
	Asturias	78	72	78	78	78	78	78
	Illas Baleares	66	62	67	67	67	67	67
	Canarias	87	81	87	87	87	87	87
	Cantabria	102	98	102	102	102	102	102
	Castela e León	2.250	2.147	2.248	2.248	2.247	2.243	2.242
	Castela e A Mancha	915	903	915	915	919	915	919
	Cataluña	940	924	942	944	946	944	946
	Extremadura	380	377	380	382	382	381	383
	Galicia	312	295	313	314	315	314	314
	Madrid	178	173	179	179	179	179	179
	Murcia	45	43	45	45	45	45	45
	Navarra	264	208	271	272	272	257	243
	A Rioxa	174	162	174	174	174	174	174
	C. Valenciana	534	505	540	540	541	538	542
	País Vasco	235	231	248	250	250	247	251
	Ceuta e Melilla	-	-	-	-	2	2	2
% Mulleres	Total	2,04	3,22	4,86	6,53	9,61	12,56	14,60
	Andalucía	2,10	2,10	1,82	3,90	7,80	13,12	15,97
	Aragón	1,80	2,50	4,94	6,86	9,45	11,92	13,41
	Asturias	3,80	4,20	3,85	3,85	6,41	12,82	14,10
	Illas Baleares	1,50	1,60	7,46	10,45	8,96	10,45	8,96
	Canarias	1,10	1,20	2,30	2,30	4,60	10,34	12,64
	Cantabria	3,90	5,10	3,92	2,94	3,92	6,86	11,76
	Castela e León	2,30	3,90	5,47	7,56	10,77	13,11	13,60
	Castela e A Mancha	2,10	3,80	6,78	8,63	13,38	15,85	17,52
	Cataluña	1,60	2,70	3,61	4,66	6,98	9,96	12,68
	Extremadura	3,20	3,70	4,21	5,76	7,59	12,07	15,67
	Galicia	1,90	2,70	3,51	4,46	3,17	4,46	7,96
	Madrid	2,20	4,60	8,38	10,61	11,73	17,88	19,55
	Murcia	8,90	2,30	4,44	6,67	6,67	8,89	13,33
	Navarra	0,40	3,80	5,17	5,15	11,03	14,79	17,70
	A Rioxa	2,90	3,70	5,75	8,05	8,05	12,64	10,34
	C. Valenciana	0,60	1,40	3,52	6,11	11,65	12,64	17,53
	País Vasco	2,60	4,30	9,27	8,80	12,00	14,57	19,92
	Ceuta e Melilla	-	-	-	-	0,00	0,00	0,00

Fonte: Instituto da Muller

Nalgunhas Comunidades como A Rioxa e Illas Baleares, a presenza da muller descendeu.

■ Cadro 5.42
Mulleres nos Gobiernos Autonómicos

		1997	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Total Alcaldías: Ambos sexos	Total Presidentas/es	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19
	Total Consellerías	165	166	191	197	199	198	203	207	206	206	229
	Consellerías											
	Andalucía	13	13	13	14	14	14	14	14	14	14	14
	Aragón	6	6	9	8	9	9	10	10	10	10	11
	Asturias	6	6	11	11	11	11	10	10	10	10	10
	Illas Baleares	10	11	11	13	13	13	12	12	13	13	14
	Canarias	10	10	10	10	9	8	10	10	10	10	11
	Cantabria	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10	10
	Castela e León	8	8	8	8	8	8	10	10	10	10	13
	Castela e A Mancha	9	9	11	10	10	10	15	13	12	12	16
	Cataluña	13	13	14	15	15	16	10	16	16	16	15
	Extremadura	8	8	9	10	10	11	15	10	10	11	13
	Galicia	11	11	12	14	14	14	11	14	12	12	15
	Madrid ⁽¹⁾	7	7	9	9	11	11	9	11	12	10	17
	Murcia	7	7	8	9	9	9	11	9	9	12	12
% Mulleres	Navarra	10	10	10	10	10	9	9	11	11	10	14
	A Rioxa	6	6	7	7	7	7	10	9	9	9	11
	C. Valenciana	9	9	10	10	10	10	10	10	12	12	15
	País Vasco	10	10	10	10	10	11	11	11	11	9	12
	Ceuta	7	7	11	11	11	9	7	7	7	7	10
	Melilla	6	6	9	9	9	9	9	10	10	9	12
	Presidentas	0	0	0	0	0	0	5,26	5,26	5,26	5,26	5,26
	Conselleiras	13,16	13,86	15,71	20,30	19,10	20,20	28,57	32,37	35,44	39,74	39,74
	Conselleiras											
	Andalucía	23,08	23,08	23,08	42,86	42,86	42,86	42,86	57,14	57,14	57,14	57,14
	Aragón	0	0	11,11	12,50	11,11	11,11	30,00	30,00	30,00	36,36	36,36
	Asturias	16,67	16,67	27,27	27,27	18,18	18,18	40,00	40,00	40,00	50,00	50,00
	Illas Baleares	10,00	18,18	18,18	30,77	23,08	23,08	41,67	41,67	46,15	42,86	42,86
	Canarias	10,00	10,00	0	0	0	0	30,00	30,00	30,00	45,45	45,45
	Cantabria	11,11	11,11	11,11	11,11	11,11	11,11	30,00	30,00	30,00	30,00	30,00
	Castela e León	25,00	25,00	12,50	25,00	25,00	25,00	40,00	30,00	30,00	46,15	46,15
	Castela e A Mancha	11,11	22	27,27	40,00	30,00	30,00	26,67	46,15	50,00	50,00	50,00
	Cataluña	7,69	7,69	21,43	20,00	13,33	18,75	30,00	31,25	31,26	26,67	26,67
	Extremadura	0	0	11,11	30,00	30,00	27,27	13,33	30,00	30,00	61,54	61,54
	Galicia	9,09	9,09	8,33	14,29	14,29	14,29	18,18	14,29	50,00	40,00	40,00
	Madrid	14,29	14,29	22,22	22,22	27,27	27,27	22,22	27,27	33,33	35,29	35,29
	Murcia	14,29	14,29	0	0	11,11	11,11	18,18	33,33	33,33	25,00	25,00
	Navarra	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	11,11	22,22	9,09	9,09	35,71	35,71
	A Rioxa	16,67	16,67	14,29	14,29	14,29	14,29	20,00	22,22	22,22	27,27	27,27
	C. Valenciana	22,22	11,11	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	25,00	26,67	26,67
	País Vasco	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	27,27	27,27	45,45	45,45	50,00	50,00
	Ceuta	14,29	14,29	27,27	27,27	18,18	22,22	57,14	57,14	57,14	50,00	50,00
	Melilla	16,67	16,67	0	0	11,11	11,11	22,22	20,00	20,00	25,00	25,00

Fonte: Instituto da Muller a partir de datos do Ficheiro de Altos Cargos (FICESA)

(1) En Madrid dende o 2004 a Presidencia ostenta a Ilma. Sra. Dª Esperanza Aguirre

A representación da muller nos Gobiernos Autonómicos mantívose nos mesmas porcentaxes que o ano anterior, cun 39,74% de Conselleiras e un 5,29% de Presidentas. Extremadura segue sendo a CC.AA. con maior representación feminina (61,54%) seguida de Andalucía (57,14%). Nas CC.AA. de Asturias, Castela-León, Comunidade Valenciana e País Vasco, a representación é do 50%.

A menor presenza feminina está en Murcia e Melilla cun 25%.

Galicia mantense no 40%. O maior aumento nesta Comunidade deuse no 2006, pasando dun 14,29% do 2005 a un 50% en 2006.

■ Cadro 5.43

Composición dos Parlamentos Autonómicos

	2007		2008	
	Ambos sexos	% Mulleres	Ambos sexos	% Mulleres
Total	1.260	41,1	1.260	41,7
Andalucía	109	39,4	109	45,9
Aragón	67	35,8	67	35,8
Asturias	45	33,3	45	33,3
Baleares	59	49,2	59	49,2
Canarias	60	40,0	60	40,0
Cantabria	42	40,5	42	40,5
C. León	83	43,4	83	43,4
C. La Mancha	47	53,2	47	53,2
Cataluña	135	36,3	135	36,3
C. Valenciana	99	45,5	99	45,5
Extremadura	65	40,0	65	40,0
Galicia	75	33,3	75	33,3
Madrid	120	42,5	120	42,5
Murcia	46	39,1	46	39,1
Navarra	50	38,0	50	38,0
País Vasco	75	52,0	75	52,0
A Ríoxa	33	39,4	33	39,4
Ceuta	25	40,0	25	40,0
Melilla	25	40,0	25	40,0

Nota: anos de celebración de eleccións autonómicas: Galicia e País Vasco (2005), Cataluña (2006), o resto en 2007 a excepción de Andalucía en 2008

Fonte: Mulleres en Cifras, Instituto da muller
INE

No cadro 5.43 vemos a participación feminina nos Parlamentos Autonómicos. Aínda que en termos globais a participación das mulleres aumentou, este aumento só produciuse en Andalucía, pasando dunha representación feminina do 39,4% ao 45,9%

A maior representación feminina atopámola en Castela-A Mancha (53,2%) seguida do País Vasco e Illas Baleares, e a menor en Galicia e Asturias cun 33,3%.

**Participación de mulleres nos Parlamentos Nacionais dos países europeos.
Cámara única ou baixa**

■ **Cadro 5.44**

	Total Escaños	% Mulleres
UE-27	7.109	23,5
UE-25	6.537	24,2
Alemania (2005)	614	31,8
Austria (2008)	183	27,3
Bélxica (2007)	150	35,3
Bulgaria (2005)	240	22,1
Chipre (2006)	56	14,3
Dinamarca (2007)	179	38,0
Eslovaquia (2006)	150	20,0
Eslovenia (2008)	90	13,3
España (2008)	350	36,3
Estonia (2007)	101	20,8
Finlandia (2007)	200	41,5
Francia (2007)	577	18,2
Grecia (2007)	300	14,7
Hungría (2006)	386	10,4
Irlanda (2007)	166	13,3
Italia (2008)	630	21,3
Letonia (2006)	100	19,0
Lituania (2004)	141	22,0
Luxemburgo (2004)	60	23,3
Malta (2008)	69	8,7
Países Baixos (2006)	150	36,7
Polonia (2007)	460	20,4
Portugal (2005)	230	21,3
R. Checa (2006)	200	19,7
Reino Unido (2005)	646	15,5
Rumania (2004)	332	11,4
Suecia (2006)	349	47,3

Nota: entre paréntesis o ano das últimas eleccións

Fonte: elaboración do Instituto da Muller a partir dos datos proporcionados pola Unión Interparlamentaria a través da súa páxina web INE

Nos Parlamentos nacionais dos países europeos as mulleres teñen unha representación do 23,5%, pero existen grandes diferenzas dependendo dos países. Así en Suecia a participación feminina alcanza o 47,3% e en Finlandia o 41,5%, mentres que en Malta é dun 8,7%, en Hungría dun 10,4% e en Eslovenia e Irlanda dun 13,3%.

En España a participación da muller no Parlamento é de 36,3%, case 13 puntos por enriba da media europea.

■ Cadro 5.45

Mulleres nos gobernos da Unión Europea (*)

		2006	2008
Membros do Goberno	Total	504	542
	Bélxica	21	22
	Dinamarca	19	19
	Alemania	16	1
	Grecia	20	19
	España	17	18
	Francia	32	39
	Irlanda	17	36
	Italia	29	22
	Luxemburgo	15	15
	Países Baixos	17	28
	Austria	19	20
	Portugal	17	17
	Finlandia	18	21
	Suecia	22	21
	Reino Unido	27	22
	R. Checa	18	18
	Estonia	14	15
	Chipre	12	12
	Letonia	19	21
	Lituania	13	14
	Hungria	18	13
	Malta	18	13
	Polonia	22	20
	Eslovenia	17	16
	Eslovaquia	16	18
	Bulgaria		20
	Rumania	16	17
	P. Candidatos		
	República Yugoslava de Macedonia		0
	Croacia	15	0
	Turquia	16	25

■ **Cadro 5.45**
(continuación)

Mulleres nos gobernos da Unión Europea (*)

	Total	22,62	24,54
Bélxica		23,81	31,82
Dinamarca		26,32	36,84
Alemania		37,50	100,00
Grecia		15,00	10,53
España		47,06	50,00
Francia		18,75	30,77
Italia		17,65	16,67
Irlanda		24,14	18,18
Luxemburgo		20,00	20,00
Países Baixos		29,41	39,29
Austria		31,58	40,00
Portugal		11,76	11,76
Finlandia		50,00	61,90
Suecia		45,45	42,86
Reino Unido		25,93	27,27
R. Checa		11,11	11,11
Estonia		14,29	20,00
Chipre		0,00	8,33
Letonia		31,58	23,81
Lituania		7,69	14,29
Hungría		11,11	15,38
Malta		16,67	15,38
Polonia		18,18	25,00
Eslovenia		5,88	18,75
Eslovaquia		6,25	11,11
Bulgaria			25,00
Rumania		18,75	0,00
P. Candidatos			
República Yugoslava de Macedonia			
Croacia		26,67	
Turquía			4,00

Fonte: Embaixadas dos distintos países

*Nalgúns Gobernos, o Consello de Ministros está formado, ademais do Primeiro Ministro/a e Ministros/as, por outros membros cuxos cargos poden denominarse, dependendo do país, ministro delegado, secretarios de Estado, ministros sen carteira ou secretarios parlamentarios

O cadro 5.45 sobre a participación da muller nos Gobernos europeos, pon de manifesto un aumento, pasando do 22,62% de 2006 ao 24,54% de 2008. Este aumento non de repartiu por igual en todos os países da Unión Europea: en Grecia, Italia, Irlanda, Malta, Suecia, Letonia e Rumania produciuse unha redución e o aumento máis destacado deuse en Eslovenia, Francia, Finlandia e Dinamarca.

En España, en 2008, a representación da muller no Goberno alcanzou o 50%. Fronte ao 47,6% de 2006.

Os datos ofrecidos nalgúns dos cadros anteriores e seguintes non están desagregados por CC.AA., pero aínda así os seus resultados son significativos e extrapolables, aínda que con particularidades, á situación galega.

Funcionarios/as de Carreira, según nivel de complemento de destino. España

■ Cadro 5.46

		2003	2004	2005	2006	2008
Datos absolutos: Ambos Sexos	Total	147.152	145.669	147.018	149.013	147.897
	30	1.877	1.953	2.030	2.051	2.076
	29	2.036	2.113	2.244	2.382	1.885
	28	5.787	6.000	6.202	6.381	6.153
	27	2.745	2.661	2.579	2.558	1.364
	26	10.561	10.996	11.342	11.735	12.712
	25	768	702	728	931	956
	24	11.709	12.074	13.229	12.827	11.770
	23	879	1.227	1.259	1.348	1.323
	22	11.129	10.585	9.939	11.391	12.732
	21	1.228	1.226	1.200	1.217	1.248
	20	5.783	5.747	5.924	5.620	9.727
	19	1.219	1.231	1.252	1.332	1.271
	18	17.276	17.022	19.921	21.060	19.461
	17	4.339	4.339	4.292	5.471	19.964
	16	13.776	14.220	12.788	13.694	10.750
	15	16.373	17.140	17.425	17.108	22.156
	14	22.335	23.386	22.091	20.641	11.606
	13	2.216	2.012	1.855	1.704	511
	12	14.163	10.169	9.932	8.872	95
	11	1	-	-	-	-
	10	844	757	675	577	5
	9	-	-	-	-	-
	8	-	-	-	-	-
	7	-	-	-	-	-
	Outros	108	109	111	113	122
% de Mulleres	Total	52,27	52,67	52,87	52,87	53,20
	30	25,09	26,90	27,21	27,21	28,90
	29	23,99	25,04	27,58	27,58	33,90
	28	32,33	34,21	35,34	35,34	37,80
	27	35,96	36,80	37,06	37,06	39,10
	26	43,30	44,33	45,74	45,74	46,90
	25	24,93	25,55	32,22	32,22	33,30
	24	49,92	50,46	50,73	50,73	51,20
	23	40,75	40,98	42,51	42,51	43,60
	22	45,63	46,10	47,57	47,57	49,90
	21	31,97	33,33	32,95	32,95	33,20
	20	46,56	46,44	48,27	48,27	50,00
	19	9,75	9,50	10,06	10,06	9,40
	18	60,87	59,72	60,18	60,18	65,30
	17	19,98	20,13	31,33	31,33	61,00
	16	65,20	70,86	70,73	70,73	68,30
	15	37,62	37,95	37,45	37,45	44,30
	14	74,06	73,74	73,15	73,15	67,10
	13	73,71	73,48	73,12	73,12	18,60
	12	67,34	67,96	67,71	67,71	69,50
	11	-	-	-	-	-
	10	21,53	22,37	19,76	19,76	20,00
	9	-	-	-	-	-
	8	-	-	-	-	-
	7	-	-	-	-	-
	Outros	2,75	5,41	7,96	7,96	10,70

Fonte: Boletín estadístico do persoal ao servizo das Administracións Públicas. INE
DATOS REFERIDOS A XULLO DE 2.008

No Cadro 5.46 sobre Funcionarios de Carreira e nivel de complemento de destino do 2008 observamos:

- A porcentaxe de funcionarias o maior (53,2%) que o de funcionarios.
- Nos niveis máis baixos, como o 12, 14 ou 16 o % de mulleres funcionarias é sensiblemente superior ao de homes, alcanzando a máxima diferenza no nivel 12 co 69,5% de mulleres.

■ A medida que subimos na escala, o número de mulleres vai diminuindo, ata chegar ao nivel 30, onde só o 28,5% son mulleres.

■ O único nivel onde a diferenza é mínima é o nivel 24, cun 51,2% de mulleres e o nivel 20 co 50%.

■ Cadro 5.47

Directivas/os España

		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
% Mulleres	Dirección das empresas e da Admón Pública.	30,18	31,07	31,37	29,96	30,59	32,99	32,49	31,76	31,80	32,70
	Dirección da Admón Pública de empresas de 10 ou máis asalariados/as	14,32	15,98	16,69	18,41	17,99	19,83	20,48	24,20	22,65	23,40
	Poder executivo e lexislativo da Admón Pública, dirección de organización.	23,29	25,58	32,67	26,28	29,93	32,70	18,57	45,04	45,67	36,60
	Dirección de empresas con 10 ou máis traballadores	13,91	15,46	15,97	18,08	17,52	19,08	20,64	22,29	21,30	22,60
	Xerencia de empresas con menos de 10 traballadores/as	22,97	23,80	25,80	25,10	26,60	27,19	28,85	27,14	27,19	28,90
	De comercio	30,02	29,08	29,29	29,23	33,27	35,50	37,89	37,93	33,29	33,60
	De hostelería	23,35	23,32	28,43	27,37	27,68	27,33	37,27	34,39	30,97	36,00
	De outras empresas	17,25	19,70	22,23	21,25	21,43	21,85	20,65	17,79	21,75	20,80
	Xerencia de empresas sen asalariados/as	46,03	47,59	45,43	44,96	45,15	49,25	49,10	45,06	47,33	48,50
	De comercio	53,86	55,20	53,57	54,02	54,25	57,37	55,99	53,13	53,87	54,00
	De hostelería	33,36	37,22	34,76	34,34	34,75	43,00	45,16	41,74	45,60	50,10
	De outras empresas	28,15	28,79	26,42	26,03	26,81	30,01	31,17	30,21	33,08	33,70

Fonte: Enquisa de poboación activa. INE

Unha distribución similar á Administración Pública en canto a mulleres e homes, encontrámola reflectida na empresa privada. Só o 32,70% das Direccións de Empresa ou da Administración Pública, están ocupados por mulleres e cunha escasísima variación dende 1998.

Na Xerencia de empresas con máis de 10 traballadores só hai un 23,4% de mulleres e nas de menos de 10 traballadores, un 28,9%. Non obstante, cando a muller traballa soa, como autónoma, sen asalariados a porcentaxe chega ao 48,5% e ao 54% no caso do comercio.

**Participación de mulleres en diversos órganos constitucionais.
España 2008**

■ **Cadro 5.48**

	Total	% de Mulleres
TOTAL	136	17,7
Consello do Estado	29	6,9
Consello Xeral do Poder Xudicial	21	28,6
Tribunal de Contas	14	7,1
Defensor do Pobo	1	0,0
Xunta Electoral Central	13	7,7
Consello Económico e Social	58	15,5

Fonte: Elaboración do Instituto da Muller a partir de datos do Ficheiro de Altos Cargos

A representación feminina en órganos constitucionais como o Tribunal Constitucional, Consello de Estado, Consello Xeral do Poder Xudicial, Tribunal de Contas, Defensor do Pobo, Xunta Electoral Central e Consello Económico e Social, é baixo.

A participación máis alta obsérvase no Consello Xeral do Poder Xudicial (28,6%) e no Consello Económico e Social (15,5%).

A participación feminina no ano 2007 no Poder Xudicial, era do 46,3%. Pero a medida que se ascende na carreira xudicial, a porcentaxe diminúe.

En categorías de xuíces/ás a participación é maioritariamente feminina (63,5%), pero solo alcanza o 7,9% no caso de maxistrados do Tribunal Supremo.

5.8. Conciliación entre vida laboral e familiar

Tal vez sexa a conciliación entre a vida laboral e familiar un dos maiores condicionantes do acceso da muller ao mundo laboral. Os efectos negativos das dificultades de conciliación seguen recaendo sobre as mulleres a falta de repartición equitativa das responsabilidades familiares e a ausencia de infraestruturas axeitadas e suficientes para atender nenos e dependentes contribuíron ao escaso cambio producido.

En Galicia, no ano 2007 (último dispoñible) o 72,27% dos coidados de persoas dependentes son realizados por mulleres, e solo polo 27,73% de homes.

Son as mulleres menores de 45 anos, as que en maior medida se dedican a este labor; mentres que no grupo de homes son os de 65 ou máis anos os que reflicten unha porcentaxe máis alta.

■ Cadro 5.49

Persoas que coidan dependentes. Distribución segundo sexo e idade. Galicia ano 2007.

	Porcentaxe			Número		
	HOMES	MULLERES	TOTAL	HOMES	MULLERES	TOTAL
Menos de 45 anos	24,0	76,0	100,0	7.792,0	24.711,0	32.502,0
De 45 a 65 anos	26,0	74,1	100,0	15.926,0	45.440,0	62.366,0
De 65 ou máis anos	35,9	64,1	100,0	10.152,0	18.137,0	28.290,0
Total	27,73	72,27	100,00	33.871,00	88.287,00	122.158,00

Fonte: IGE. Enquisa de condicións de vida das familias 30-04- 2008

Excedencias por coidado de persoas dependentes. España 2008

■ Cadro 5.50

	2007	2008
Ambos sexos (Valores en porcentaxe)	640,00	539,00
Mulleres (Valores en porcentaxe)	82,34	66,05

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

O cadro 5.50 amósanos a nivel de toda España, apoiando os datos anteriores, como o 66,05% das excedencias para o coidado de persoas dependentes son solicitados por mulleres. É significativa a diferenza con respecto ao ano anterior; xa que en 2007 este tipo de excedencia foi solicitado por mulleres nun 82,34% dos casos. Parece que nos atopamos ante un positivo cambio de tendencia na asunción de responsabilidades familiares, se ben é certo que no ano 2008 este tipo de solicitudes diminuíu,

Núcleos familiares monoparentais. Galicia

■ Cadro 5.51

	Monoparental masculino	Monoparental feminino	Porcentaxe Monoparentais Femininos
2002	18.646	97.435	83,94
2003	18.702	94.542	83,49
2004	15.153	93.590	86,07
2005	17.156	103.351	85,76
2006	17.224	102.859	85,66
2007	17.210	107.092	86,15

Fonte: IGE. Enquisa de condicións de vida das familias 10-12-2008

No cadro 5.51 serve para confirmar o papel da muller como responsable do coidado dos fillos, cunha porcentaxe moi superior de familias monoparentais femininas (86,15% en 2007), fronte ao 13,85% de monoparentais masculinas.

Permisos de maternidade por comunidades autónomas

Cadro 5.52

		2006*	2007*	2008*
Ambos sexos	Total	320.554	331.642	359.160
	Andalucía	57.709	59.733	65.205
	Aragón	9.477	8.592	10.595
	Asturias	4.943	5.254	5.768
	Baleares	8.231	8.155	8.899
	Canarias	12.756	13.308	13.420
	Cantabria	343	3.747	4.204
	C. León	12.819	13.361	14.480
	C. La Mancha	10.933	11.507	13.168
	C. Valenciana	33.391	35.567	37.405
	Cataluña	60.134	61.705	64.374
	Extremadura	5.845	5.987	6.874
	Galicia	14.393	15.403	17.113
	Madrid	52.547	54.278	59.022
	Murcia	10.215	10.655	11.725
	Navarra	5.040	5.325	5.770
	A Rioxa	2.101	2.125	2.336
	País Vasco	15.975	16.264	18.058
	Ceuta	319	335	354
	Melilla	323	341	390
% mulleres	Total	98,35	98,43	98,45
	Andalucía	98,96	98,99	98,91
	Aragón	98,10	98,22	98,17
	Asturias	98,54	98,08	98,40
	Baleares	98,51	98,32	98,11
	Canarias	98,57	98,68	98,76
	Cantabria	97,77	97,81	97,72
	C. León	97,91	97,87	98,13
	C. La Mancha	98,77	98,97	98,70
	C. Valenciana	98,75	98,70	98,88
	Cataluña	98,26	98,41	98,45
	Extremadura	98,75	98,85	99,03
	Galicia	98,14	98,37	98,41
	Madrid	98,13	98,42	98,46
	Murcia	99,30	99,37	99,44
	Navarra	96,13	95,94	95,84
	A Rioxa	97,29	97,98	97,65
	País Vasco	96,59	96,38	96,26
	Ceuta	98,43	98,81	98,31
	Melilla	99,07	97,36	99,23

* O volumen de perceptores de maternidade xestionados polo INEM refírense a novembro
 Fonte: Instituto da Muller, a partir de datos da Tesorería Xeral da Seguridade Social

Excedencias* por coidado de fillas/os

Cadro 5.53

	Total	% Nais
2001	10.163	96,43
2002	12.694	96,16
2003	13.879	96,38
2004	16.963	96,34
2005	18.942	95,23
2006	20.225	95,33
2007	32.979	94,06
2008	28.724	94,40

*Vixentes en decembro
 Fonte: Elaboración propia a partir de datos da Tesorería Xeral da Seguridade Social

Segundo os datos do Instituto da Muller as excedencias por coidado de fillas/os, segundo os datos do cadro, a nivel de todo o territorio español alcanzaron no 2008 o 94,40% no caso das mulleres, mentres que só o 5,6% dos homes solicitaron este tipo de excedencia. Se observamos as porcentaxes dende o ano 2000, apréciase un lixeiro aumento das excedencias solicitadas polos pais, pero aínda así representa una baixísima porcentaxe.

Os últimos datos de Galicia corresponden a 2007. Neste ano o 91,95% das excedencia por coidado de fillo eran solicitadas por mulleres e solo polo 8,05% de homes, aínda que a tendencia dos últimos anos reflicte un aumento nas solicitudes de homes. En España, nese ano 2007, o 94,06% destas excedencias concedéronse a mulleres, unha porcentaxe superior en algo máis de dous puntos ao de Galicia.

Algo similar acontece cos permisos de maternidade/paternidade. No cadro 51 elaborado polo Instituto da Muller conséntase que en Galicia o 98,41% dos permisos foron gozados polas nais e solo o 1,59% polos pais. En España as cifras son similares co 98,45% para as nais e o 1,55% para os pais.

A evolución dende o ano 2004 mostra escasas diferenzas e probablemente se modifiquen en anos posteriores coa aprobación da Lei de Igualdade. Os primeiros resultados xa se deixaron ver cos 12.099 permisos de paternidade gozados en Galicia en 2008 (279.756 en toda España).

Paternidade Xaneiro-Diciembre 2008. Galicia/España

■ Cadro 5.54

	Nº de procesos
España	279.756
Galicia	12.099
A Coruña	5.111
Lugo	1.002
Ourense	1.082
Pontevedra	4.904

Fonte: INSS

Para completar este apartado incluímos o cadro sobre “Persoas ocupadas a tempo parcial por motivo da xornada parcial” do Instituto da Muller sobre datos da EPA.

■ Cadro 5.55

Persoas ocupadas a tempo parcial por motivo da xornada parcial. España 2007-2008

		2007	2008
Total		2.383,1	2.479,0
Ambos sexos	Seguir cursos de ensinanza ou formación	281,9	278,1
	Enfermidade ou incapacidade propia	39,6	41,6
	Coidado de nenos ou de adultos enfermos, incapacitados ou maiores	347,5	370,0
	Outras obrigas familiares ou persoais	305,5	238,1
	Non poder encontrar traballo de xornada completa	737,2	947,8
	Non querer traballo de xornada completa	310,3	262,7
	Outros motivos	349,9	332,0
	Non sabe o motivo	11,4	8,7
Total		80,44	80,02
% mulleres	Seguir cursos de ensinanza ou formación	55,41	60,63
	Enfermidade ou incapacidade propia	53,54	65,63
	Coidado de nenos ou de adultos enfermos, incapacitados ou maiores	98,62	98,22
	Outras obrugas familiares ou persoais	95,68	96,51
	Non poder encontrar traballo de xornada completa	81,01	78,85
	Non querer traballo de xornada completa	84,40	83,21
	Outros motivos	67,56	66,87
	Non sabe o motivo	78,95	79,31

Fonte: Enquisa de poboación activa. INE. Elaborado polo Instituto da Muller

Aínda que os datos non están desagregados por Comunidades Autónomas, parece significativo que do total de persoal que realizan un traballo a tempo parcial por coidado de nenos ou adultos enfermos, incapacitados ou maiores, o 98,22% en 2008 sexan mulleres e o 96,51% do total de persoas traballadoras a tempo parcial con obrigas familiares ou persoais, tamén sexan mulleres.

Destaca, igualmente, que o 78,85% dos que non puideron atopar traballo a xornada completa sexan mulleres e que o 83,21% dos que non queren traballar a xornada completa tamén sexan mulleres, xurdindo a dúbida de se realmente a elección de traballar a tempo parcial é libre ou imposta por un cúmulo de factores externos, algúns deles imperceptibles.

O CADRO 5.56 de “Persoas inactivas que non buscan emprego por razóns familiares” do Instituto da Muller, parece confirmar os datos anteriores, destacando que do total de persoas inactivas que non buscan emprego por razóns familiares, o 96,45%, sexan mulleres.

O abandono do mercado de traballo por razóns familiares, lonxe de diminuír parece que vai aumentando ou se mantén, cun 94,73% en 2007. Significativo é tamén, que dos traballadores por conta propia que traballan a tempo parcial, o 67,9% sexan mulleres e das persoas que traballan por conta allea con parcialidade o 82,2% tamén sexan mulleres.

■ Cadro 5.56

Persoas inactivas que non buscan emprego por razóns familiares. España 2007-2008

		2007	2008
Ambos sexos	Total Inactivos	15.492	15.292
	Total Razóns familiares	3.444	3.102
	Coidado de nenos ou de adultos enfermos, incapacitados ou maiores	850	757
	Outras obrigas familiares ou persoais	2.593	2.345
% Muller	Total Inactivos	63,07	62,10
	Total Razóns familiares	96,46	96,45
	Coidado de nenos ou de adultos enfermos, incapacitados ou maiores	96,99	96,99
	Outras obrigas familiares ou persoais	96,29	96,28

Fonte: Enquisa de poboación activa. INE. Elaborado polo Instituto da Muller
Unidade: Miles de persoas

■ Cadro 5.57

Abandono do mercado de traballo por razóns familiares

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005 ^(*)	2006 ^(*)	2007 ^(*)
Ambos Sexos. Datos absolutos (en miles)	150,20	108,90	115,60	127,30	116,60	115,10	128,00	241,50	272,60	237,30
% Mulleres	85,02	90,82	93,52	94,66	95,03	93,66	93,67	76,07	95,82	94,73

Nota: os anos 1998-2004 (IV Trimestres)

(*) Apartir do 2005 os datos que proporciona o INE son medias anuais e por tanto non son comparables cos anos anteriores

Fonte: Enquisa de Poboación Activa, INE

Elaborado polo Instituto da Muller

Finalizamos esta análise da conciliación entre vida laboral e familiar facendo referencia á “Enquisa de Fecundidade 2006” o Centro de Investigacións Sociolóxicas. Estas son algunhas das súas conclusións:

- O 60% das mulleres afirma que ter fillos é un obstáculo para a súa vida profesional
- O 16,2% das nais que agora contan entre 20 e 49 anos abandonaron definitivamente o traballo pola maternidade e o 28% afirma que a crianza dos fillos limitou as súas oportunidades de promoción laboral.
- O atraso na maternidade debe en boa medida ao número de anos de dedicación ao estudo e ás dificultades económicas que teñen a súa orixe nos postos de traballo precarios aos que acceden as mulleres, cando non están en paro.

A máis estudos, máis traballo, maior atraso na maternidade e menos fillos.

5.9 Salarios

Continuando a tendencia dos apartados anteriores deste capítulo, o sexo parece ser tamén un factor determinante das diferenzas salariais.

O informe da Axencia Tributaria “Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias”: 2007 (últimos datos dispoñibles) reflexa que as mulleres galegas no ano 2007 percibiron un salario medio anual de 13.989 € fronte aos 18.852 € dos homes, o que supón que as mulleres percibiron un 26,28% menos que os homes polo seu traballo realizado.

A media total das CC.AA. no grupo de mulleres chegou aos 14.568 €, fronte aos 20.750 dos homes, percibindo o colectivo feminino un 29,79% menos que os homes.

En ambos os dous casos a muller cobra menos que a media, que en Galicia é de 16.743 € e no conxunto do Estado de 18.087 €.

Asalariados por CCAA e sexo. 2007

■ Cadro 5.58

	Total		Mulleres	Homes
	Salario medio anual	%*	Salario medio anual	Salario medio anual
Andalucía	15.010	67	11.628	17.452
Aragón	18.985	68	14.873	22.010
Ppdo. de Asturias	18.715	76	14.638	21.743
Illas Baleares	17.100	75	14.404	19.309
Canarias	15.545	79	13.494	17.141
Cantabria	18.530	67	14.462	21.455
Castela A Mancha	16.229	72	13.208	18.216
Castela León	17.800	71	14.511	20.167
Cataluña	20.097	69	16.091	23.353
Estremadura	14.120	75	11.807	15.729
Galicia	16.743	74	13.898	18.852
C. de Madrid	22.870	68	18.168	26.718
Rexión de Murcia	15.447	71	12.387	17.516
A Ríoxa	18.052	72	14.711	20.487
C. Valenciana	16.781	70	13.486	19.226
Cidade de Ceuta	20.138	69	15.705	22.666
Cidade de Melilla	19.701	69	15.490	22.457
Total	18.087	70	14.568	20.750

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home
Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2007

A evolución con respecto ao ano 2000 tampouco é moi alentadora, xa que en Galicia a diferenza se incrementou en case un punto, pasando do 26,10% de diferenza en prexuízo das mulleres, ao 26,94% en 2006 e 26,28% en 2007.

Asalariados por sector de actividade económica e sexo. Galicia / España. 2007

■ Cadro 5.59

	Total España	Mulleres	Homes	%
Enerxía e auga	37.325	25.108	36.121	69,51
Industria	22.540	12.622	19.358	65,20
Construción e servizos inmobiliarios	16.469	14.507	15.534	93,39
Comercio	19.398	11.144	17.099	65,17
Transporte e comunicacións	23.266	14.843	18.337	80,94
Hostalaría e restauración	12.207	7.239	9.789	73,95
Entidades financeiras e aseguradoras	40.618	21.421	38.620	55,47
Servizo ás empresas	21.628	11.459	17.291	66,27
Ensino e sanidade	29.602	19.893	29.514	67,38
Outros	21.010	15.901	21.029	75,61
Sen clasificar	15.983	8.782	15.249	57,59
Total	18.087	13.898	18.852	73,72

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home en Galicia
Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2007

Neste cadro, apreciamos que as diferenzas salariais non son iguais segundo que rama de actividade económica se trate. As maiores diferenzas aprécianse na rama “entidades financeiras e aseguradoras”, onde a muller gaña un 43,53% menos que o home, seguida de “industria” e “comercio” cunha porcentaxe dun 34,8% menos en contra da muller e de “servizo a empresas” cun 33,73% menos. Estas dúas últimas ramas de actividade son especialmente significativas, xa que concentran un elevado número de asalariadas.

As menores diferenzas atopámolas en “construción e servizos inmobiliarios” onde a muller percibe o 93,39% do salario masculino e “transporte e comunicacións” co 80,94%.

É destacable que ramas de actividade como “ensino e sanidade”, que foron tradicionalmente reservadas ás mulleres e onde os postos de traballo están ocupados maioritariamente por elas, perciban só o 67% do salario do home.

Hai que ter en conta que estas diferenzas salariais están provocadas en boa medida por que a muller está contratada nunha maior proporción a tempo parcial, con contratos temporais, que se incorporan máis tarde ao mercado laboral e que interrompen a súa vida profesional para a atención dos fillos ou de persoas dependentes.

■ Cadro 5.60

Percepcións salariais por tramo de salario e sexo Galicia/ España 2007

	Salario medio Anual Mulleres España	Asalariadas España	Salario medio Anual Homes España	Asalariados España	Saldo medio Anual Mulleres Galicia	Asalariadas	S. Medio Anual Homes Galicia	Asalariados
Total	14.568	8.318.756	20.750	10.990.276	13.898	486.063	18.852	655.748
De 0 a 0,5 SMI	1.724	1.737.402	1.779	1.250.779	1.723	89.670	1.765	68.453
De 0,5 a 1 SMI	6.013	1.234.211	6.020	979.873	6.067	75.327	6.057	55.040
De 1 a 1,5 SMI	10.033	1.301.570	10.099	1.190.847	10.101	92.704	10.172	74.938
De 1,5 a 2 SMI	13.847	1.202.463	14.074	1.966.811	13.795	77.680	14.061	154.412
De 2 a 2,5 SMI	17.853	815.284	17.797	1.502.329	17.826	48.005	17.737	94.703
De 2,5 a 3 SMI	21.805	544.124	21.829	983.685	21.752	27.677	21.813	54.707
De 3 a 3,5 SMI	25.946	382.309	25.888	726.257	25.963	19.175	25.911	40.721
De 3,5 a 4 SMI	29.920	311.256	29.879	563.531	29.971	16.123	29.836	28.234
De 4 a 4,5 SMI	33.894	249.177	33.873	427.993	33.865	14.877	33.862	20.793
De 4,5 a 5 SMI	37.730	184.416	37.795	326.812	37.539	9.478	37.753	16.367
De 5 a 7,5 SMI	47.169	267.863	47.710	690.425	46.908	11.709	47.542	32.419
De 7,5 a 10 SMI	67.719	61.047	68.223	214.770	67.781	2.724	68.066	9.322
Máis de 10 SMI	117.318	27.633	131.936	166.163	113.320	914	124.179	5.737

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de Traballo e Pensións nas Fontes Tributarias. 2007

A partir dos datos facilitados pola Axencia Tributaria, observamos que en 2007 o 18,45% (89.670 mulleres) tiveron ingresos por salarios inferiores ao 50% de Salario Mínimo Interprofesional (S.M.I.) e o 15,5% tivéronos entre o 50% e o 100% do S.M.I. Isto supón que o 33,95% (35,60% en 2006) de mulleres, no ano 2007, tiveron ingresos non superiores ao S.M.I. Os homes con salarios inferiores ao 50% do S.M.I. foron o 10,44% e con salarios entre o 50% e o 100% do S.M.I. foron o 8,39%.

Cos salarios máis altos acontece á inversa, é unha porcentaxe moi baixa de mulleres as que perciben salarios altos.

A Enquisa Anual de Estrutura Salarial ano 2006 do INE (última dispoñible) confirma os datos anteriores.

Salario bruto anual por tipo de contrato (Euros). 2006. Encuesta anual de estrutura salarial

■ **Cadro 5.61**

Ambos os dous sexos	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	17.372,42	19.703,88	13.877,66
Aragón	19.134,82	20.782,17	14.846,29
Ppdo. de Asturias	19.758,43	21.489,48	16.158,51
Illas Baleares	18.095,93	19.471,17	14.551,17
Canarias	16.431,12	17.991,56	13.047,48
Cantabria	17.999,21	19.505,05	14.192,44
Castela A Mancha	17.157,76	18.121,74	15.360,00
Castela León	17.694,98	19.396,58	13.549,08
Cataluña	21.210,04	22.707,66	15.297,08
C. Valenciana	18.064,77	19.577,22	14.503,70
Extremadura	15.570,35	17.015,10	12.940,95
Galicia	17.010,95	18.509,24	13.584,88
C. de Madrid	23.622,11	26.279,45	15.293,01
Rexión de Murcia	16.585,78	17.777,72	14.227,79
Navarra	21.660,50	23.137,79	17.075,23
País Vasco	22.929,98	25.186,07	16.562,45
A Ríoxa	17.901,70	18.903,63	14.559,67
España	19.680,88	21.690,22	14.624,67

Homes	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	19.253,11	22.428,09	15.097,11
Aragón	22.030,14	24.512,30	15.898,19
Ppdo. de Asturias	22.781,54	25.328,81	17.622,12
Illas Baleares	20.018,29	22.131,46	15.049,96
Canarias	17.523,20	19.715,09	13.184,63
Cantabria	20.536,86	22.825,01	15.176,17
Castela A Mancha	18.509,00	20.274,30	15.414,45
Castela León	19.873,44	21.986,34	14.782,87
Cataluña	24.287,00	26.256,29	16.768,13
C. Valenciana	20.067,22	22.080,20	15.473,47
Extremadura	16.646,19	18.758,38	13.321,44
Galicia	19.021,50	20.916,59	14.742,03
C. de Madrid	27.041,88	30.622,63	16.393,87
Rexión de Murcia	18.206,44	20.021,28	14.876,61
Navarra	24.459,80	26.414,17	18.033,44
País Vasco	25.947,03	28.601,51	17.821,31
A Ríoxa	20.271,24	21.652,30	15.373,80
España	22.051,08	24.777,66	15.620,90

■ **Cadro 5.61**
(continuación)

Salario bruto anual por tipo de contrato (Euros). 2006. Encuesta anual de estrutura salarial

Mulleres	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	14.137,55	15.657,35	11.233,36
Aragón	14.894,41	15.512,97	13.151,66
Ppdo. de Asturias	15.356,82	16.016,15	13.931,33
Illas Baleares	15.750,00	16.407,81	13.842,94
Canarias	14.840,03	15.662,96	12.819,52
Cantabria	14.419,18	15.061,39	12.603,55
Castela A Mancha	14.853,40	14.659,61	15.256,16
Castela León	14.250,15	15.335,78	11.557,38
Cataluña	17.177,60	18.129,96	13.244,46
C. Valenciana	14.824,63	15.625,08	12.840,51
Extremadura	16.646,19	18.758,38	13.321,44
Galicia	14.243,82	15.225,91	11.958,81
C. de Madrid	19.240,29	20.875,59	13.745,22
Rexión de Murcia	13.924,25	14.332,30	13.006,84
Navarra	17.750,37	18.406,32	15.866,88
País Vasco	18.581,12	20.004,85	14.987,99
A Ríoxa	14.706,77	15.074,36	13.574,32
España	16.245,17	17.414,43	13.001,98

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home

Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2006

En Galicia o salario medio bruto anual total en 2006, no colectivo feminino foi de 14.243,2 €. Se distinguimos entre tipo de contrato a media foi de 15.225,91 € para os contratos indefinidos e 11.958,58 € para os de duración determinada e no colectivo masculino foi de 19.021,50 €, distribuídos en 20.916,59 € para os contratos indefinidos e 14.742,03 € para os de duración determinada). Isto supón que as mulleres galegas en 2006 percibiron unhas retribucións un 25,12% menor que as dos homes, diferenza que no caso dos contratos indefinidos alcanza o 27,21%.

En España a media salarial bruta das mulleres en 2006, foi de 16.245,17€, fronte aos 22.051,08 dos salarios masculinos, o que reflicte unha diferenza en contra do salario feminino de 26,33% (diferencia superior á dos salarios da muller galega). Nas contratacións indefinidas, esta diferenza, desfavorable para as mulleres chega ao 29,72%.

5.10 Prestacións por desemprego

Os datos proporcionados polo MTASS para a elaboración deste apartado non están desagregados por CC.AA., polo que, aínda que fagamos referencia ás súas táboas estatísticas do 2008, imos utilizar o informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2007".

O nº de perceptoras de prestacións de desemprego, segundo as estatísticas do Anuario de Estatísticas Laborais de de Asuntos Sociais do Mº de Traballo e Asuntos Sociais 2008, foi superior ao dos homes, no nivel asistencial, pero non así no nivel contributivo. En toda España houbo unha media anual en 2008 de 724.300 mulleres fronte a 856.500 homes, sendo as mulleres maioría na percepción de subsidios, onde as contías percibidas son sensiblemente inferiores ás das prestacións contributivas de desemprego.

■ 448.400 mulleres percibiron prestación de desemprego, fronte a 652.500 homes.

■ 275.900 mulleres percibiron subsidio, fronte a 204.000 homes.

A media diaria bruta recoñecida a beneficiarios/ás de prestacións de desemprego de nivel contributivo segundo sexo e idade a nivel de todo o Estado é de 26,84 € día no ano 2008 (25,43 € día en 2007). A contía percibida polo colectivo feminino está por debaixo desa media, alcanzando solo 23,98 € día (22,82 € día en 2007), fronte aos 28,81 € do grupo de homes (27,79 € en 2007).

A maior diferenza atopámola no colectivo de mulleres entre 55 e máis anos onde a diferenza de contía media diaria bruta chega a ser de 4,82 € día (mulleres 23,36 € día e homes 28,18 € día), poderíamos atopar explicación a este dato no feito de que as mulleres dese tramo de idade ou están a percibir un subsidio (13,78 € día) ou realizan traballos de baixa cualificación, xa que o seu nivel formativo é menor; e polo tanto peor remunerados.

**Contía media diaria bruta recoñecida a beneficiarios de
prestacións de nivel contributivo. Segundo sexo e idade.
España. 2008.**

■ Cadro 5.62

	2008
Homes	
16-19 anos	25,25
20-24 anos	26,76
25-54 anos	28,84
55 e máis anos	30,22
Total	28,81
Mulleres	
16-19 anos	21,04
20-24 anos	22,56
25-54 anos	24,19
55 e máis anos	23,36
Total	23,98
Ambos os dous sexos	
16-19 anos	24,20
20-24 anos	25,28
25-54 anos	26,83
55 e máis anos	28,18
Total	26,84

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de Traballo e pensións nas fontes tributarias: 2008

Para poder facer unha análise por CC .AA. e sexo utilizaremos os datos do informe da Axencia Tributaria “Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2007”.

En todas as CC.AA o importe da prestación media anual é inferior no colectivo feminino, 2.911 € (2.836 € en 2006) fronte aos 3.210 € (3.170 € en 2006) dos homes. En Galicia a media anual chegou aos 2.710 (2.635 € en 2006) para as mulle-

res e aos 3.140 € (3.177 € en 2006) para os homes, polo tanto existe unha diferenza en prexuízo do grupo de mulleres de 430 € anuais como media.

Se comparamos a percepción media feminina en materia de prestacións de desemprego, en 2007, coa media total das CC.AA., observamos que é inferior en 352 € (368 € en 2006) e se a comparación a facemos co total do colectivo feminino as mulleres galegas percibiron 201 € menos que a media de España, ocupando o sétimo posto das prestacións máis baixas despois de Murcia, Baleares, Cantabria, Castela A Mancha e Castela-León. No caso dos homes galegos a diferenza coa media de España, é de 70 €.

Podemos concluír dicindo que a muller galega percibe só o 86,30% (82,94% en 2006) das prestacións, comparándoas coas percibidas polos seus compañeiros homes, é dicir, percibe un 13,7 (17,06% en 2006) menos.

■ Cadro 5.63

Percepcións medias de prestacións por desemprego. Por sexo e comunidade autónoma do perceptor. Galicia/España. 2007

	Total	Homes	Mulleres
	Prestación media anual	Prestación media anual	Prestación media anual
Andalucía	2.993	3.085	2.903
Aragón	2.985	3.188	2.787
Ppdo. de Asturias	3.150	3.522	2.708
Illas Baleares	2.596	2.738	2.460
Canarias	2.999	3.165	2.837
Cantabria	2.815	3.046	2.576
Castela A Mancha	2.712	2.786	2.653
Castela León	2.898	3.078	2.698
Cataluña	3.497	3.676	3.313
Extremadura	2.829	2.951	2.707
Galicia	2.924	3.140	2.710
C. de Madrid	3.404	3.552	3.248
Rexión de Murcia	2.653	2.817	2.456
A Ríoxa	3.155	3.356	2.939
C. Valenciana	2.906	3.047	2.760
Cidade de Ceuta	3.145	3.235	2.827
Cidade de Melilla	3.041	3.186	2.890
España	3.062	3.210	2.911

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2007

Facendo unha análise da nacionalidade dos perceptores/ás, observamos que cando a nacionalidade é española, a diferenza con respecto aos varóns é superior; chegando a percibir un 14,31% menos, mentres que se a orixe é estranxeira, a diferenza é case inapreciable, un 1,66% menos.

■ Cadro 5.64

**Pensión medias. Por nacionalidade, sexo e comunidade autónoma.
Nacionalidade española. 2007**

	Homes		Mulleres	
	Desempregados	Prestación media anual	Desempregados	Prestación media anual
Total	1.540.350	3.320	1.641.338	2.955
Andalucía	434.689	3.133	458.919	2.924
Aragón	28.433	3.421	34.636	2.841
Ppdo. de Asturias	38.937	3.576	33.400	2.723
Illas Baleares	46.015	2.857	51.955	2.542
Canarias	90.030	3.233	96.786	2.845
Cantabria	17.144	3.131	17.232	2.614
Castela A Mancha	56.053	2.891	59.666	2.690
Castela León	75.813	3.165	72.156	2.727
Cataluña	212.396	3.901	239.852	3.409
Estremadura	63.148	2.970	64.923	2.714
Galicia	98.894	3.179	101.036	2.724
C. de Madrid	166.162	3.810	182.396	3.338
Rexión de Murcia	39.821	3.064	42.913	2.530
A Ríoxa	7.538	3.698	8.773	3.022
C. Valenciana	159.604	3.170	171.221	2.807
Cidade de Ceuta	3.269	3.330	3.038	2.842
Cidade de Melilla	2.404	3.270	2.433	2.991

Fonte: Axencia Tributaria.

A diferenza estriba na nacionalidade de orixe, xa que os homes non españois perciben unhas prestacións sensiblemente inferiores ás dos homes españois (28,18% menos), mentres que as mulleres non españolas, con respecto ás españolas teñen uns ingresos en concepto de desemprego do 17,58% menos.

Esta análise volve reafirmar a idea de que, con independencia da orixe, nacionalidade, formación...,o colectivo de mulleres sempre está por debaixo do de homes.

■ Cadro 5.65

**Pensión medias. Por nacionalidade, sexo e comunidade autónoma.
Nacionalidade estranxeira. 2007**

	Homes		Mulleres	
	Desempregados	Prestación media anual	Desempregados	Prestación media anual
Total	268.717	2.579	133.291	2.368
Andalucía	34.145	2.476	18.522	2.382
Aragón	9.097	2.459	3.603	2.266
Ppdo. de Asturias	1.837	2.393	981	2.194
Illas Baleares	14.693	2.365	11.331	2.083
Canarias	13.550	2.714	9.788	2.753
Cantabria	1.717	2.200	1.032	1.934
Castela A Mancha	10.515	2.227	4.585	2.171
Castela León	1.995	2.254	3.674	2.128
Cataluña	61.660	2.903	28.566	2.503
Extremadura	2.946	2.544	1.018	2.259
Galicia	4.468	2.283	3.001	2.245
C. de Madrid	47.674	2.654	21.398	2.484
Rexión de Murcia	20.261	2.330	7.187	2.013
A Ríoxa	3.151	2.538	1.129	2.297
C. Valenciana	34.094	2.468	16.940	2.285
Cidade de Ceuta	445	2.538	187	2.592
Cidade de Melilla	469	2.755	349	2.689

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de Traballo e Pensións. As fontes tributarias 2007

5.11 Pensións

Para unha primeira análise utilizaremos os datos proporcionados polo Mº de Traballo e A.A.S.S. nas estatísticas do Anuario de Estatísticas Laborais do 2007, últimos dispoñibles desagregados por sexos no momento de finalización deste capítulo. Aínda que os datos non están desagregados por CC.AA, se o están por sexo, polo que nos poden dar unha visión xeral da situación da muller pensionista.

Faremos unha primeira análise das pensións contributivas.

O número de pensionistas mulleres (3.624.200) en toda España é lixeiramente inferior ao de homes (3.902.600). É máis destacable que se ben no colectivo masculino as pensións de xubilación, que requiren unha cotización previa, supoñen un 80,01% do total, no grupo de mulleres só supoñen un 44,30%, case igual que as de viuvez (43,84%).

En relación co importe medio mensual podemos dicir que no conxunto do Estado, as pensións percibidas polas mulleres en 2007 son 322,09 € menos que as dos homes, ou o que é o mesmo un 38,40% menores (mulleres: 516,74 €, homes: 838,83€). Esta diferenza aínda é maior se comparamos as pensións de xubilación. Así unha pensionista de xubilación muller percibiría 356,12 € menos que os homes.

As pensións de viuvez son lixeiramente superiores no caso das mulleres, cunha media estatal en 2007 de 108,87 € máis.

Se a comparación a realizamos coa pensión media total (tanto por sexo como CC.AA.), as mulleres seguen por debaixo, xa que a media total é de 673,69 € para 2007, fronte aos 516,74 € do grupo de pensionistas mulleres.

■ Cadro 5.66

**Pensión contributivas e importe medio e pensionistas segundo clase, por sexo.
España 2006/2007**

	Pensións				Pensionistas ⁽¹⁾	
	Nº en miles		Importe medio En euros/mes		En miles	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Homes	3.992,6	4.031,9	798,05	838,83	3.863,5	3.902,6
Xubilación	3.129,9	3.153,8	840,19	885,17	3.096,5	3.122,5
Incapacidade permanente	575,0	589,0	799,35	829,80	571,4	585,1
Viuvedade	147,8	150,0	383,68	396,76	60,4	61,1
Orfandade	131,9	131,4	284,09	299,08	127,4	126,4
Favor familiar	8,0	7,7	345,39	369,00	7,8	7,5
Mulleres	4.172,4	4.241,5	492,40	516,74	3.570,4	3.624,2
Xubilación	1.679,2	1.709,2	503,68	529,05	1.602,9	1.605,7
Incapacidade permanente	284,8	299,8	594,55	624,96	270,6	281,6
Viuvedade	2.049,1	2.075,4	483,39	505,63	1.546,6	1.588,8
Orfandade	128,1	126,5	287,75	302,97	123,3	121,4
Favor familiar	31,2	30,6	382,01	405,63	27,0	26,7
Ambos os dous sexos ⁽²⁾	8.165,0	8.273,9	641,86	673,69	7.433,9	7.527,2
Xubilación	4.809,1	4.863,3	722,71	760,00	4.699,4	4.728,2
Incapacidade permanente	859,8	888,8	731,55	760,71	842,0	866,7
Viuvedade	2.196,9	2.225,5	476,70	498,30	1.607,0	1.649,9
Orfandade	260,0	258,1	285,87	300,92	250,7	248,0
Favor familiar	39,2	38,3	374,57	398,24	34,8	34,2

(1) Véxase nota a este cadro en Fontes non explicativas

(2) Inclúe non consta sexo

Fonte: Anuario de estadísticas laborais 2006. Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

Se a análise o realizamos observando as pensións segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase, para todo o territorio das CC.AA. en 2007 apreciamos que nos dous colectivos o maior núde pensións concéntrase no tramo de 450,01 a 700,00 €, pero se ben no grupo de mulleres o seguinte tramo con máis perceptoras é o de 150,01 a 400,00 €, no grupo de homes o seguinte tramo con máis perceptores é o de 700,01 a 1.100,00 €, e nos tramos superiores son maioritarios e case exclusivos, o núde perceptores homes.

Cadro 5.67

Pensión contributivas, segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase.
España 2008

	Total	Ata 150 ¢	De 150,01 a 400€	De 400,01 a 450€	De 450,01 a 700€	De 700,01 a 1.100€	De 1.100,01 a 1.500,00	De 1.500,01 a 1.800€	De 1.800,01 a 2.000€	De 2.000,01 a 2.384,52€	Máis de 2.384,52€
Homes	4.079,2	66,3	401,9	61,2	1.555,7	842,9	562,3	266,8	104,8	210,8	6,5
Incapacidade permanente	596,4	3,4	81,20	26,50	191,10	151,5	70,9	29,5	13,5	24,5	4,3
Xubilación	3.190,3	48,7	138,00	23,60	1.303,40	674,0	485,8	237,0	91,2	186,4	2,2
Viudedade	152,2	5,4	93,30	5,20	31,40	12,5	4,3	0,1	-	-	0,0
Orfandade e favor familiares	140,3	8,8	89,40	5,80	29,80	4,8	1,2	0,2	0,1	-	-
Mulleres	4.311,2	86,7	1.313,9	141,4	2.009,5	492,1	189,1	38,9	15,9	22,5	1,4
Incapacidade permanente	310,5	2,9	92,60	16,80	105,90	52,5	20,5	7,7	4,0	6,4	1,1
Xubilación	1.746,3	31,6	559,10	50,50	816,20	152,4	80,5	28,8	11,3	15,7	0,2
Viudedade	2.097,6	41,2	573,10	60,30	1.053,20	280,7	86,2	2,0	0,4	0,4	-
Orfandade e favor familiares	156,8	11,0	89,10	13,80	34,10	6,4	1,8	0,4	0,2	0,1	-
Ambos os dous sexos ⁽¹⁾	8.390,4	153,0	1.715,8	202,6	3.565,2	1.335,0	751,3	305,7	120,7	233,3	7,9
Incapacidade permanente	906,9	6,3	173,8	43,3	297,0	204,0	91,5	37,2	17,5	30,9	5,4
Xubilación	4.936,6	80,3	697,1	74,1	2.119,6	826,4	566,3	265,8	102,5	202,1	2,4
Viudedade	2.249,8	46,6	666,4	65,5	1.084,6	293,2	90,6	2,1	0,4	0,4	0,0
Orfandade e favor familiares	297,1	19,8	178,5	19,6	63,9	11,2	3,0	0,6	0,3	0,1	0,0

(1) Inclúe non consta sexo

Fonte: Anuario de estadísticas laborales 2007. Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Para poder facer unha análise por CC.AA. e sexo utilizaremos os datos do informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias": 2007 (últimos datos dispoñibles).

Cabe sinalar que se ben en Galicia, o núde pensionistas (sen distinción polo tipo de pensión) é superior no colectivo feminino (52%), non o son os importes das pensións recibidas. No total das CC.AA. o núde mulleres pensionistas chega ao 49,56%.

A pensión media anual das mulleres pensionistas en Galicia alcanzou en 2007 os 7.747 €, fronte aos 10.589 € dos homes, o que supón que as mulleres perciben o 73,11% do importe da pensión masculina, ou o que é o mesmo un 26,83 € menos (28,40% en 2006), o que supón unha significativa diferenza (2.842 € menos ao ano).

Se a comparación a facemos coa media total dos/as pensionistas galegos/as de ambos os dous sexos, as mulleres reciben pensións inferiores á media en 1.363 €; diferenza que se acentúa se o elemento de referencia é a media total de España (ambos os dous sexos), chegando a percibir 2.612 € menos.

A muller galega tamén está en desvantaxe se a comparamos coa pensión media das mulleres do resto de CC.AA., con 673 € menos.

As pensionistas galegas ocupan o segundo lugar das máis baixas, despois de Murcia, empeorando o seu posto con respecto ao ano anterior, onde ocupaba a xa mala posición das cuartas mais baixas de España.

■ Cadro 5.68
Pensión media, por sexo e tramos de pensión. España 2007

	Pensionistas mulleres	Pensión media anual	Pensionistas homes	Pensión media anual
Total	381.117	7.747	351.218	10.589
De 0 a 0,5 SMI	51.379	1.604	50.633	1.290
De 0,5 a 1 SMI	72.832	5.336	47.363	5.379
De 1 a 1,5 SMI	198.206	7.489	138.403	7.807
De 1,5 a 2 SMI	27.972	11.658	33.114	11.890
De 2 a 2,5 SMI	11.458	15.266	22.077	15.463
De 2,5 a 3 SMI	6.697	18.688	18.888	18.776
De 3 a 3,5 SMI	3.130	22.275	12.579	22.323
De 3,5 a 4 SMI	2.084	25.760	8.136	25.775
De 4 a 4,5 SMI	3.687	29.132	6.883	29.199
De 4,5 a 5 SMI	2.666	32.281	8.181	32.320
De 5 a 7,5 SMI	714	40.330	3.629	40.796
De 7,5 a 10 SMI	147	59.499	655	58.484
Máis de 10 SMI	145	114.142	659	130.479

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de Traballo e Pensións nas Fontes Tributarias: 2007

INICIO DA RELACIÓN LABORAL

6

6.1. Inscripción de empresas e apertura de centros de traballo

Inclúense neste apartado dous datos que, se ben non poden tomarse como reflexo real do número de empresas de Galicia, si poden considerarse como un índice aproximado, aínda que requiren precisións en cada apartado.

6.1.1. Inscripcións de empresas

As cifras que se inclúen non son referidas exactamente ao número de empresas, senón aos códigos de conta de cotización existentes en cada provincia a 31 de decembro de 2008, agás nas cifras relativas ao Réxime Especial do Mar do que a súa contabilización corresponde a empresarios independentemente dos códigos ou embarcacións coas que contén. Isto supón que non coinciden, nos demais réximes, as cifras coa consideración de empresas ou centros de traballo, xa que un código pode ter varios centros de traballo e as empresas poden ter varios códigos.

No cadro 6.1, ofrécese o dato estático do número de empresas a 31 de decembro de 2008 que, aínda coas salvidades antes apuntadas, permite extraer algunha conclusión.

Obsérvase que no ano 2008, diminúen as cifras de empresas en alta, debido exclusivamente o decrecemento que se produce no Réxime Xeneral.

■ Cadro 6.1

Empresas en alta. Por réximes. Galicia. 2007- 2008

	Réxime Xeral		Réximes especiais						Mar ⁽¹⁾		Total	
			Agrario		Emp. Fogar		Minería Carbón					
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
A Coruña	41.008	39.867	393	423	5.113	5.442	1	1	1.003	1.004	47.518	46.737
Lugo	13.517	13.312	555	589	1.267	1.300	0	0	217	207	15.556	15.408
Ourense	12.215	11.947	108	105	1.364	1.424	0	0	0	0	13.687	13.476
Pontevedra	37.662	36.076	269	272	3.833	4.007	0	0	1.710 ⁽²⁾	1742 ⁽²⁾	43.474	42.097
Galicia	104.402	101.202	1.325	1.389	11.577	12.173	1	1	2.930	2.953	120.235	117.718

Elaboración propia

(1) As cifras deste réxime corresponden a empresarios/as independentemente dos códigos conta de cotización que teñan

Fontes: Tesourería Xeral da Seguridade Social e Instituto Social da Mariña

(2) Inclúe as empresas dependentes do ISM-Dirección Provincial de Vilagarcía-das que parte corresponden á Coruña. Todos os datos a 31 de decembro

Todos os datos a 31 de decembro.

Nos cadros 6.2 e 6.3, con datos extraídos do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais e referido ao Réxime Xeral, agrúpanse nunha única conta de cotización á Seguridade Social a un colectivo de traballadores/as pertencentes a unha mesma empresa que desenvolven a súa actividade laboral nunha mesma provincia e que teñen características homoxéneas fronte á cotización, agrupando nunha única unidade –empresa- a todas as contas co mesmo Número de Identificación Fiscal. O tamaño de cada empresa obtívose en función do número de traballadores/as da empresa en cada unidade territorial, independentemente do tamaño da empresa a nivel nacional. Agrúpanse así mesmo por tamaño das empresas e segundo o tipo destas podéndose observar nas cifras o importante número de empresas de pequeno tamaño, que supoñen que o 87,24% das empresas teñen menos de 10 traballadores/as, e a ocupación elevada de traballadores/as en empresas cuxa titularidade corresponde a persoas xurídicas.

■ Cadro 6.2

Empresas. Por tamaño e provincia de radicación dos seus centros de traballo. Réxime Xeral. Galicia. 2008

	De 1 a 2 trab.	De 3 a 5 trab.	De 6 a 9 trab.	De 10 a 25 trab.	De 26 a 49 trab.	De 50 a 249 trab.	De 250 a 499 trab.	De 500 a 999 trab.	1000 e máis trab.	Total
A Coruña	19.680	7.884	3.352	3.152	1.010	764	58	25	21	35.946
Lugo	6.755	2.822	1.131	921	271	174	10	6	3	12.093
Ourense	6.079	2.345	936	839	216	152	15	4	5	10.591
Pontevedra	17.425	7.457	3.282	2.809	894	583	64	11	13	32.538
Galicia	48.427	19.608	8.279	7.112	2.213	1.583	141	57	52	87.472

A suma do número de empresas por provincia non coincide necesariamente co total de Galicia, por canto unha mesma empresa pode ter centros de traballo en máis dunha provincia

Datos a 31 de decembro

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Anuario 2008

■ Cadro 6.3

Empresas e traballadores/as segundo tipo de empresa. Por provincias. Galicia. 2008

	Empresas			Traballadores/as (en miles)		
	Persoa física	Persoa xurídica	Total	Persoa física	Persoa xurídica	Total
A Coruña	13.486	22.460	35.946	28,4	296,8	325,2
Lugo	5.222	6.871	12.093	11,3	71,7	83,0
Ourense	4.130	6.461	10.591	8,2	69,1	77,3
Pontevedra	11.137	21.401	32.538	23,0	246,8	269,8
Galicia	33.843	53.629	87.472	70,9	684,4	755,3

A suma do número de empresas por provincia non coincide necesariamente co total de Galicia, por canto unha mesma empresa pode ter centros de traballo en máis dunha provincia.

Datos a 31 de decembro de 2008

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Anuario 2008

6.1.2. Apertura de centros de traballo

Inclúense os cadros 6.4 e 6.5 relativos ás comunicacións de aperturas de centros de traballo, na súa acepción laboral, como unidade produtiva con organización específica que, polo tanto, non poden ser tomados conceptualmente como empresas, xa que estas poden ter un ou varios centros de traballo. Por outra banda, a falta de comunicación dos cesamentos dos centros de traballo, unha vez amortizados os cadros de persoal, impiden coñecer o dato máis preciso do total neto de centros de traballo creados nun período. En consecuencia, estas cifras refírense a aquelas comunicacións de apertura de centros de traballo que, con carácter preceptivo, realizan as empresas.

Sen extraer conclusións, dado o aleatorio das cifras, podemos observar que, en 2008, o sector de construción é o que maior número de centros de traballo abre, supoñendo máis do 61% do total, e, con gran diferenza, o que reflicte máis traballadores/as ocupados, coas reservas con que debe ser tomado este dato, xa que as obras sucesivas provocan unha repetición na contabilización dos produtores/as. Desglosase a continuación por actividades económicas e provincias, referidos a centros de traballo e traballadores/as rexistrados por CNAE.

Examinando a evolución en relación cos anos anteriores (cadro 6.6), vemos que las cifras de aperturas de centros de traballo diminúen en relación co ano anterior; observándose, sen embargo, a elevación das cifras de traballadores/as ocupados/as.

Aperturas de centros de traballo. Galicia 2008

■ Cadro 6.4

Actividade CNAE 93	Datos do centro de traballo					Traballadores ocupados		
	De nova creación	Reinicio de actividade	Cambio de actividade	Traslado	Total	Homes	Mulleres	Total
A	208	6	0	0	214	888	92	980
B	42	2	0	0	44	125	8	133
C	10	0	0	0	10	45	6	51
D	611	33	2	61	707	2.684	893	3.577
E	330	8	0	0	338	125	24	149
F	11.589	717	3	69	12.378	69.601	3.964	73.565
G	2.241	179	4	125	2.549	2.393	3.190	5.583
H	1.250	123	6	5	1.384	752	1.501	2.253
I	259	23	0	20	302	750	293	1.043
J	224	12	3	16	255	238	310	548
K	1.183	92	6	106	1.387	2.252	2.636	4.888
L	15	0	0	1	16	100	174	274
M	168	8	0	7	183	490	695	1.185
N	270	17	0	13	300	191	872	1.063
O	553	45	4	39	641	578	836	1.414
P	4	1	0	0	5	0	5	5
Q	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	18.957	1.266	28	462	20.713	81.212	15.499	96.711

Claves de actividade económica

A Agricultura, gandería, caza e silvicultura

B Pesca

C Industrias extractivas

D Industria manufactureira

E Produción e distribución de enerxía eléctrica, gas e auga

F Construción

G Hostalaría

H Transporte, almacenamento e comunicacións

G Comercio, reparación de vehículos de motor, motocicletas e ciclomotores e artigos persoais de uso doméstico

J Intermediación financeira

K Actividades inmobiliarias e de aluguer e servizos empresariais

L Administración Pública, Defensa e Seguridade Social obrigatoria

M Educación

N Actividades sanitarias e veterinarias e servizos sociais

P Fogares que empregan persoal doméstico

Q Organismos extrateritoriais

O Outras actividades sociais e de servizos prestados á comunidade: servizos persoais

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións laborais

Aperturas de centros de traballo. Por provincias. Galicia 2008

■ Cadro 6.5

A Coruña Act. CNAE 93	Datos do centro de traballo					Traballadores ocupados		
	De nova creación	Reinicio de actividade	Cambio de actividade	Traslado	Total	Homes	Mulleres	Total
A	40	2	0	0	42	186	28	214
B	20	1	0	0	21	81	3	84
C	4	0	0	0	4	22	1	23
D	193	11	0	1	205	894	303	1.197
E	11	3	0	0	14	92	21	113
F	5.392	377	1	15	5.785	34.077	2.894	36.971
G	785	66	1	13	865	1.048	1.433	2.481
H	437	45	0	1	483	274	517	791
I	91	11	0	4	106	329	95	424
J	74	3	0	3	80	95	104	199
K	514	50	3	12	579	1.081	1.121	2.202
L	7	0	0	0	7	40	145	185
M	61	4	0	2	67	67	162	229
N	117	8	0	2	127	105	335	440
O	202	25	0	6	233	205	342	547
P	0	0	0	0	0	0	0	0
Q	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	7.948	606	5	59	8.618	38.596	7.504	46.100

Aperturas de centros de traballo. Por provincias. Galicia 2008

■ Cadro 6.5
(continuación)

Lugo Act. CNAE 93	Datos do centro de traballo					Traballadores ocupados		
	De nova creación	Reinicio de actividade	Cambio de actividade	Traslado	Total	Homes	Mulleres	Total
A	96	0	0	0	96	541	22	563
B	0	0	0	0	0	0	0	0
C	1	0	0	0	1	4	0	4
D	123	1	0	1	125	342	49	391
E	7	1	0	0	8	21	2	23
F	1.428	21	0	1	1.450	8.315	95	8.410
G	326	3	0	1	330	298	314	612
H	199	5	1	0	205	104	233	337
I	36	1	0	2	39	49	15	64
J	28	1	2	3	34	31	82	113
K	112	5	0	2	119	208	209	417
L	6	0	0	0	6	57	27	84
M	43	0	0	0	43	351	310	661
N	35	0	0	1	36	29	117	146
O	77	0	1	1	79	79	69	148
P	1	0	0	0	1	0	1	1
Q	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	2.518	38	4	12	2.572	10.429	1.545	11.974

Ourense Act. CNAE 93	Datos do centro de traballo					Traballadores ocupados		
	De nova creación	Reinicio de actividade	Cambio de actividade	Traslado	Total	Homes	Mulleres	Total
A	16	0	0	0	16	59	22	81
B	0	0	0	0	0	0	0	0
C	4	0	0	0	4	17	4	21
D	20	0	0	1	21	43	23	66
E	3	0	0	0	3	10	0	10
F	1.183	6	1	3	1.193	6.743	174	6.917
G	105	3	0	8	116	141	107	248
H	79	0	0	0	79	33	68	101
I	15	0	0	0	15	11	6	17
J	17	1	0	1	19	34	21	55
K	54	0	0	2	56	50	47	97
L	2	0	0	0	2	0	2	2
M	6	0	0	0	6	5	23	28
N	12	0	0	0	12	2	13	15
O	23	0	0	0	23	16	26	42
P	0	0	0	0	0	0	0	0
Q	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	1.539	10	1	15	1.565	7.164	536	7.700

Pontevedra Act. CNAE 93	Datos do centro de traballo					Traballadores ocupados		
	De nova creación	Reinicio de actividade	Cambio de actividade	Traslado	Total	Homes	Mulleres	Total
A	56	4	0	0	60	102	20	122
B	22	1	0	0	23	44	5	49
C	1	0	0	0	1	2	1	3
D	275	21	2	58	356	1.405	518	1.923
E	309	4	0	0	313	2	1	3
F	3.586	313	1	50	3.950	20.466	801	21.267
G	1.025	107	3	103	1.238	906	1.336	2.242
H	535	73	5	4	617	341	683	1.024
I	117	11	0	14	142	361	177	538
J	105	7	1	9	122	78	103	181
K	503	37	3	90	633	913	1.259	2.172
L	0	0	0	1	1	3	0	3
M	58	4	0	5	67	67	200	267
N	106	9	0	10	125	55	407	462
O	251	20	3	32	306	278	399	677
P	3	1	0	0	4	0	4	4
Q	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	6.952	612	18	376	7.958	25.023	5.914	30.937

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Aperturas de centros de traballo e traballadores/as ocupados/as. Evolución. Galicia. 1998 - 2008

■ Cadro 6.6

	Aperturas					Traballadores/as ocupados/as		
	De nova creación	Reanudación de actividade	Cambio de actividade	Traslado	Total	Homes	Mulleres	Total
1998	9.817	443	38	443	10.741	22.794	7.797	30.591
1999	10.314	476	49	443	11.282	30.516	7.676	38.192
2000	10.746	347	22	407	11.522	35.055	8.548	43.603
2001	11.843	430	29	495	12.797	40.804	8.594	49.398
2002	11.643	419	50	511	12.623	40.935	7.668	48.603
2003	13.074	429	48	528	14.079	47.309	8.557	55.866
2004	14.480	402	52	555	15.489	52.836	8.564	61.400
2005	16.985	484	69	633	18.171	65.437	10.325	75.762
2006	18.343	557	44	607	19.551	72.347	11.802	84.149
2007	19.928	367	42	476	20.813	80.692	10.924	91.616
2008	18.957	1.266	28	462	20.713	81.212	15.499	96.711

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

6.2. Afiliacións e altas na Seguridade Social

6.2.1. Introducción

Os datos que proporcionan as altas dos traballadores/as á Seguridade Social constitúen unha importante ferramenta de traballo para a análise da configuración laboral da comunidade autónoma, permitindo ademais, pola súa desagregación en réximes especiais, obter información de certo detalle nas actividades do mar, agrario e autónomos. Así mesmo, a Tesourería Xeral da Seguridade Social constituíu unha nova base de datos do total de traballadores/as afiliados/as por sectores de actividade de indubidable valor.

Convén precisar que por traballadores/as afiliados/as e en alta enténdese ademais dos que traballan pola súa conta, todos aqueles que, nun momento determinado, se atopan ao servizo da empresa, e polos que esta cotiza, se ben, o número de afiliados/as non se corresponde necesariamente co de traballadores/as, senón co de situacións que xeran obriga de cotizar, é dicir, a mesma persoa contabilízase tantas veces como situacións de cotización teña, sexa porque teña varias actividades nun mesmo réxime, ou en varios. A afiliación e a alta na Seguridade Social é obrigatoria para todo traballador en activo por conta allea, ou que desempeñe o exercicio de calquera actividade de carácter autónomo, coa exclusión dun reducidísimo número de profesionais liberais. Tamén se asimilan ás situacións en alta, a incapacidade temporal, o desemprego na modalidade de pago delegado e a situación de suspensión por regulación de emprego.

Non obstante, as cifras que proporciona o chamado “sistema da Seguridade Social” non comprenden a todos os traballadores/as, xa que quedan fóra os cotizantes á Mutualidade de Funcionarios/as da Administración Civil do Estado (MUFACE), os

integrados no Instituto Social das Forzas Armadas (ISFAS) e os afiliados/as á Mutualidade Xeral de Xustiza (MUGEJU).

6.2.2. A evolución a medio prazo

Da análise dos datos a medio prazo, 1985-2008 (cadro 6.7), obsérvase que, no total galego, existen dunha data a outra 370.500 novos/as cotizantes, pero que dito aumento prodúcese significativamente nas provincias da Coruña en 180.500 e Pontevedra en 159.900; en moi pequena medida –soamente 17.800 altas máis– na de Ourense, e 12.300 na de Lugo.

Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Réximes Xeral e Agrario, e total. Galicia/España. 1985/1991/2003 a 2008

■ Cadro 6.7

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985 ⁽¹⁾	R. Xeral	133,8	34,8	36,5	110,4	315,5	6.434,3
	Agrario	60,0	63,2	37,7	44,7	205,6	1.660,2
	Total ⁽²⁾	265,4	120,8	93,6	222,2	702,0	10.561,8
1991	R. Xeral	188,5	50,1	52,2	161,4	452,2	8.786,6
	Agrario	43,2	41,7	20,2	26,5	131,7	1.339,9
	Total ⁽²⁾	307,4	115,9	94,8	259,2	777,3	12.648,3
2003	R. Xeral	283,6	71,9	70,0	242,2	667,7	12.472,6
	Agrario	22,3	23,8	7,0	11,6	64,7	1.134,2
	Total ⁽²⁾	388,0	121,5	101,9	335,7	947,1	16.613,6
2004	R. Xeral	292,2	73,3	71,2	249,5	686,9	12.888,0
	Agrario	21,6	22,9	6,5	11,0	62,2	1.085,9
	Total ⁽²⁾	399,3	123,2	103,3	344,5	970,3	17.081,8
2005	R. Xeral	303,1	76,2	72,9	259,1	711,3	13.488,9
	Agrario	20,6	21,7	6,0	10,3	58,6	1.043,8
	Total ⁽²⁾	411,4	125,7	105,2	355,5	997,7	17.835,4
2006	R. Xeral	317,4	80,0	75,9	271,5	744,8	14.161,8
	Agrario	19,6	20,7	5,5	9,7	55,5	999,2
	Total ⁽²⁾	426,9	129,0	108,1	368,5	1.032,5	18.596,3
2007	R. Xeral	332,5	83,6	79,0	285,8	781,0	14.706,8
	Agrario	18,9	19,8	5,1	9,1	52,9	3.842,7
	Total ⁽²⁾	443,3	132,4	111,3	383,2	1.070,2	19.152,3
2008	R. Xeral	335,4	85,4	79,6	285,3	785,7	14.526,0
	Agrario ⁽³⁾	1,3	1,4	0,4	1,3	4,5	744,5
	Total ⁽²⁾	445,9	133,1	111,4	382,1	1.072,5	19.005,6

Medias anuais en miles de persoas

(1) Non se inclúen os/as afiliados/as aos réximes especiais existentes nesa época de Representantes de Comercio, Artistas, Toureiros, Escritores/as de libros e Futbolistas (a incidencia é moi pequena)

(2) O total inclúe, ademais dos reseñados, os do Mar, Autónomos, Empregados/as do Fogar e Minería do Carbón

(3) A partir do 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia do réxime especial agrario integranse no réxime especial de traballadores autónomos (lei 18/2007 de 4 de xullo)

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Como xa sinalabamos nos informes de anos pasados, ademais do espectacular aumento do número de afiliados/as en alta nos anos 1998 e 1999, xunto con 2006 e 2007 o dato de maior relevancia é o descenso no cómputo xeral do período do número de traballadores/as en alta pertencentes ao Réxime Agrario, que pasan no total de Galicia de 205.600 en 1985 a 52.900 en 2007, o que supón, por conseguinte, un descenso de 152.700 altas, e a 4.500 en 2008, se ben hai que ter en conta que a partir do 1 de Xaneiro de 2008 só se computan no réxime agrario os traballado-

res por conta allea xa que os de conta propia intégranse no réxime especial de traballadores autónomos.

Convén destacar tamén que o Réxime Xeral, onde se inclúen os asalariados/as do sector industrial, da construción e dos servizos, experimenta nese período un incremento de 470.200 cotizantes, é dicir, dos 315.500 afiliados en 1985 aos 785.700 en 2008, pasando de representar un 44,94% do total das altas en 1985 a un 73,26%, en 2008, aínda así a certa distancia do 76,43% que constitúe dita proporción no total español.

A diminución nestes últimos anos dos traballadores/as afiliados e en alta pertencentes ao Réxime Especial Agrario e a exclusión do citado réxime dos traballadores por conta propia supón que, na Comunidade Autónoma Galega, o peso do réxime especial agrario pasa do 29,29% do total de afiliados/as que representaba en 1985, ao 0,42% en 2008, acurtando diferenzas ano a ano e xa en este último representando unha porcentaxe moi inferior co conxunto estatal.

Para o total dos afiliados/as, a provincia da Coruña, con 180.500 altas máis no período que analizamos, experimenta o maior aumento, seguida da de Pontevedra, con 159.900. Ourense medra o total de activos nunha contía moi pequena –17.800–, e Lugo en 2008 ten 12.300 afiliados/as máis. A escasa diferenza destas dúas últimas provincias vén dada por mor do descenso dos activos agrarios, xa que, tanto Lugo como Ourense aumentan significativamente o número de altas do Réxime Xeral, mantendo xa, a partir de 1986 en Ourense e 1989 en Lugo, a diferenza do sucedido ata ditas datas, un maior número de traballadores/as do citado Réxime Xeral que do Agrario.

6.2.3. Análise dos nove últimos anos

Da análise dos datos correspondentes a estes últimos nove anos (cadro 6.8), conséntase que despois dos importantes aumentos das afiliacións nos anos 1998 e 1999 (subidas de 31.900 e 36.900), experimentábase un descenso apreciable sobre a subida de ditos anos no período que vai de 2000 a 2002, con aumentos interanuais de 28.900, 24.200 e 19.600, respectivamente e 23.200, a mesma cifra de altas nos anos 2003 e 2004. No ano 2005 o aumento interanual é maior: 27.400, continúa á alza en 2006: 34.800 e increméntase no maior aumento destes últimos anos en 37.700 no ano 2007. En 2008 coa forte crise en plena virulencia aínda lograse un aumento (en media anual) de 1.700 cotizantes.

Seguindo a tónica de anos anteriores durante 2008 continúa o descenso importante dos activos agrarios, incrementado ao producirse a integración dos traballadores por conta propia no réxime de autónomos. Continua tamén a diminución paulatina dos afiliados ao Réxime do Mar. Pola contra, aumentan significativamente os traballadores/as en alta do Réxime Xeral, 187.700 comparando 2000 con 2008, e no de autónomos en 72.000, cunha notable subida nos catro últimos, se ben en 2008 incrementándose co colectivo de conta propia do réxime agrario.

Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Por réximes. Galicia/España. 2000-2008

■ Cadro 6.8

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
2000	R. Xeral	252,8	65,5	64,5	215,2	598,0	11.106,1
	Mar	7,6	2,3	0,0	20,9	30,8	79,1
	Agrario	25,3	26,6	9,2	13,7	74,7	1.139,7
	Autónomos	65,9	21,3	22,6	53,7	163,5	2.568,8
	Outros	5,7	1,6	1,9	3,9	13,1	169,2
	Total	357,3	117,3	98,2	307,4	880,1	15.062,9
2001	R. Xeral	265,3	67,7	66,7	225,2	625,0	11.673,4
	Mar	7,5	2,3	0,0	20,5	30,3	78,1
	Agrario	24,1	25,4	8,3	12,8	70,6	1.127,6
	Autónomos	66,6	21,5	22,6	54,6	165,3	2.614,9
	Outros	5,5	1,7	2,0	4,0	13,1	155,9
	Total	369,0	118,6	99,6	317,1	904,3	15.649,9
2002	R. Xeral	274,2	69,3	68,5	234,3	646,3	12.079,3
	Mar	7,4	2,3	0,0	20,1	29,8	76,4
	Agrario	23,0	24,5	7,5	12,0	67,1	1.123,5
	Autónomos	66,9	21,4	22,5	55,7	166,6	2.656,2
	Outros	6,0	1,8	2,2	4,2	14,1	190,9
	Total	377,5	119,3	100,7	326,3	923,9	16.126,3
2003	R. Xeral	283,6	71,9	70,0	242,2	667,7	12.472,6
	Mar	7,3	2,3	0,0	19,9	29,6	75,8
	Agrario	22,3	23,8	7,0	11,6	64,7	1.134,2
	Autónomos	68,6	21,6	22,7	57,5	170,4	2.732,9
	Outros	6,2	1,9	2,2	4,5	14,7	198,1
	Total	388,0	121,5	101,9	335,7	947,1	16.613,6
2004	R. Xeral	292,9	73,3	71,2	249,5	686,9	12.888,0
	Mar	7,4	2,3	0,0	19,4	29,0	74,5
	Agrario	21,6	22,9	6,5	11,0	62,2	1.085,9
	Autónomos	71,2	22,4	23,2	59,9	176,7	2.840,4
	Outros	6,2	2,3	2,4	4,7	15,5	193,0
	Total	399,3	123,2	103,3	344,5	970,3	17.081,8
2005	R. Xeral	303,1	76,2	72,9	259,1	711,3	13.488,9
	Mar	7,2	2,3	0,0	18,8	28,3	72,8
	Agrario	20,6	21,7	6,0	10,3	58,6	1.043,8
	Autónomos	73,3	23,1	23,6	61,9	181,9	2.935,0
	Outros	7,2	2,4	2,7	5,4	17,6	294,9
	Total	411,4	125,7	105,2	355,5	997,7	17.835,4
2006	R. Xeral	317,4	80,0	75,9	271,5	744,8	14.161,8
	Mar	7,0	2,2	0,0	18,0	27,2	71,7
	Agrario	19,6	20,7	5,5	9,7	55,5	999,2
	Autónomos	75,1	23,6	24,0	63,6	186,3	3.018,7
	Outros	7,8	2,5	2,7	5,7	18,7	344,9
	Total	426,9	129,0	108,1	368,5	1.032,5	18.596,3
2007	R. Xeral	332,5	83,6	79,0	285,8	781,0	14.706,8
	Mar	6,9	2,2	0,0	17,1	26,2	70,7
	Agrario	18,9	19,8	5,1	9,1	52,9	968,9
	Autónomos	77,0	24,0	24,3	65,2	190,5	3.121,7
	Outros	8,0	2,8	2,9	6,0	19,6	284,2
	Total	443,3	132,4	111,3	383,2	1.070,2	19.152,3
2008	R. Xeral	335,4	85,4	79,6	285,3	785,7	14.526,0
	Mar	6,9	2,1	0,0	16,5	25,5	69,2
	Agrario ⁽¹⁾	1,3	1,4	0,4	1,3	4,4	744,5
	Autónomos ⁽¹⁾	93,9	41,4	28,5	72,6	236,4	3.377,9
	Outros	8,4	2,8	2,9	6,4	20,5	288,0
	Total	445,9	133,1	111,4	382,1	1.072,5	19.005,6

Medias anuais en miles

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

(1)A partir do 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia do réxime especial agrario integranse no réxime especial de traballadores autónomos (lei 18/2007 de 4 de xullo)

6.2.4. Traballadores/as afiliados/as por sexo e réxime

No cadro 6.9 inclúense os datos de afiliados/as en Galicia por sexo e réxime referentes neste caso non á media anual como se reflicten no resto dos cadros senón a decembro do ano correspondente.

Cadro 6.9
Traballadores/as afiliados/as e en alta. Por réximes e sexos. Galicia. 1998/2006-2008

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia			
	1998	2006	2007	2008 (*)	1998	2006	2007	2008 (*)	1998	2006	2007	2008 (*)	1998	2006	2007	2008 (*)	1998	2006	2007	2008 (*)
Agrario (*)																				
Homes	10.733	6.793	6.339	935	12.600	8.829	8.529	1.130	3.547	1.742	1.654	273	5.068	2.977	2.724	674	31.948	20.341	19.246	3.012
Mulleres	16.807	12.579	11.853	387	15.945	11.536	10.941	275	7.314	3.625	3.294	71	10.115	6.409	6.013	619	50.181	34.149	32.101	1.352
Mar																				
Homes	6.496	5.075	5.073	5.041	2.031	1.906	1.808	1.505	0	0	0	0	15.992	12.367	11.528	11.381	24.519	19.348	18.409	17.927
Mulleres	888	1.974	1.961	1.890	218	248	249	232	0	0	0	0	4.043	5.115	4.883	4.746	5.149	7.337	7.093	6.868
Autónomos (*)																				
Homes	40.334	47.244	48.360	52.820	13.772	15.434	15.650	22.552	15.017	15.940	16.020	16.948	33.418	40.248	41.283	42.527	102.541	118.866	121.313	134.847
Mulleres	21.867	28.657	29.443	39.952	6.452	8.308	8.489	18.096	6.842	8.187	8.324	11.134	17.780	23.805	24.517	29.184	52.941	68.957	70.773	98.366
Xeral e do Carbón																				
Homes	146.404	182.400	186.924	178.074	39.752	46.735	47.656	45.700	38.148	43.625	44.460	42.327	126.038	159.650	163.633	150.669	350.342	432.410	442.673	416.770
Mulleres	85.335	139.665	147.036	147.958	20.598	34.686	36.835	37.757	21.480	33.086	35.142	35.529	66.932	113.635	121.476	119.791	194.345	321.072	340.489	341.035
Empreg. do Fogar																				
Homes	112	200	194	232	24	49	47	52	26	51	54	54	54	115	106	128	216	415	401	466
Mulleres	5.367	7.545	7.883	8.324	1.476	2.582	2.674	2.804	1.695	2.745	2.799	2.869	3.671	5.813	6.032	4.746	12.209	18.685	19.388	18.743
Total																				
Homes	204.079	241.712	246.890	237.102	68.179	72.953	73.690	70.939	56.738	61.358	62.188	59.602	180.570	215.537	219.274	205.379	509.566	591.560	602.042	573.022
Mulleres	130.264	190.420	198.176	198.511	44.689	57.360	59.188	59.164	37.331	47.643	49.559	49.603	102.541	154.777	162.921	160.598	314.825	450.200	469.844	467.876

Elaboración propia

Datos a decembro de cada ano

(1) A partir do 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia do réxime especial agrario integranse no réxime especial de traballadores autónomos (lei 18/2007 de 4 de xullo)

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

Consoante cos datos que proporciona a Seguridade Social traballan en 2008 en Galicia máis homes que mulleres, 573.022, o 55,05% de varóns, fronte a 467.876, o 44,95% de mulleres. Por provincias, mantense unha proporción moi similar ao total galego; por réximes hai moitas diferenzas. En efecto, as mulleres son maioría esmagadora no Réxime de Empregados do Fogar (18.743 afiliadas por só 466 varóns en alta); tamén eran maioría no Réxime Agrario en 2007, representando o 62,52% do total, sendo máis alta dita porcentaxe nas provincias de Ourense e Pontevedra (o 66,57% e o 68,82%, respectivamente). Co transvasamento de traballadores por conta propia a Autónomos en 2008 os homes representan o 69% dos 4.364 traballadores de dito réxime ao final de 2008.

No Réxime do Mar traballan 17.927 homes, case tres veces máis das 6.868 mulleres en alta cunha clara tendencia neste réxime á diminución da porcentaxe de afiliados varóns. Os 134.847 varóns afiliados ao Réxime de Autónomos constitúen practicamente o 58% do total de dito réxime e no Xeral os 416.770 traballadores masculinos supoñen o 55% dos afiliados. En termos globais é de destacar que os maiores incrementos, tanto porcentual como en contía global dos dez últimos anos, prodúcese no colectivo das mulleres que recorta, por tanto, as diferenzas con respecto ao total dos afiliados masculinos.

6.2.5. Traballadores/as afiliados/as por tramos de idade e sexo

No cadro 6.10 contéplanse os datos provinciais e galegos do número de afiliados/as en alta a 31 de decembro dos anos 2006 a 2008 por tramos de idade, o primeiro de 16 a 19 anos e os restantes en tramos de cinco anos, salvo o derradeiro dos de máis de 65 anos, especificados tamén por sexos. Como pode apreciarse o

maior volume de afiliados/as en Galicia a decembro de 2008 encontrábase no intervalo de 30 a 34 anos, se ben a moi pouca distancia dos de 30 a 34 e dos de 35 a 39. Tanto os homes como as mulleres tamén teñen o seu maior número de cotizantes no tramo de 30 a 34. Por provincias tanto A Coruña como Pontevedra manteñen o maior número de afiliados no mesmo tramo do total de Galicia, en Lugo e Ourense o volume maior é no intervalo de 45 a 49 anos.

■ Cadro 6.10

Afiliados/as e en alta laboral por tramos de idade e sexo. Galicia. 2006-2008

Tramos de idade	Sexo	A CORUÑA			LUGO			OURENSE			PONTEVEDRA			TOTAL GALICIA		
		2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
16-19 anos	Homes	3.446	3.402	2.605	1.071	1.085	832	934	939	708	3.933	3.998	2.770	9.384	9.424	6.915
	Mulleres	1.544	1.524	1.295	442	444	365	392	415	363	1.639	1.849	1.469	4.017	4.232	3.492
	Total	4.990	4.926	3.900	1.513	1.529	1.197	1.326	1.354	1.071	5.572	5.847	4.239	13.401	13.656	10.407
20-24 anos	Homes	16.702	16.287	13.555	4.739	4.768	4.119	3.962	3.907	3.242	15.774	15.374	12.044	41.177	40.336	32.960
	Mulleres	13.241	13.159	11.802	3.390	3.487	3.191	2.853	2.961	2.663	11.762	11.768	10.133	31.246	31.375	27.789
	Total	29.943	29.446	25.357	8.129	8.255	7.310	6.815	6.868	5.905	27.536	27.142	22.177	72.423	71.711	60.749
25-29 anos	Homes	30.967	30.631	27.513	8.124	7.929	7.305	6.760	6.609	5.927	28.108	27.260	23.187	73.959	72.429	63.932
	Mulleres	28.065	28.402	26.436	6.723	6.790	6.589	5.916	5.892	5.589	23.702	23.807	21.329	64.406	64.891	59.943
	Total	59.032	59.033	53.949	14.847	14.719	13.894	12.676	12.501	11.516	51.810	51.067	44.516	138.365	137.320	123.875
30-34 anos	Homes	36.194	37.218	36.151	9.125	9.296	9.113	7.829	8.089	7.801	32.907	33.866	31.807	86.055	88.469	84.872
	Mulleres	30.571	32.177	32.476	7.502	7.819	7.943	6.591	7.099	7.004	25.934	27.424	27.219	70.598	74.519	74.642
	Total	66.765	69.395	68.627	16.627	17.115	17.056	14.420	15.188	14.805	58.841	61.290	59.026	156.653	162.988	159.514
35-39 anos	Homes	34.251	35.352	34.525	9.617	9.515	9.187	8.276	8.259	7.887	31.054	31.826	30.469	83.198	84.952	82.068
	Mulleres	27.113	28.367	29.089	7.623	7.884	7.903	6.272	6.466	6.464	21.965	23.842	23.981	62.973	66.559	67.437
	Total	61.364	63.719	63.614	17.240	17.399	17.090	14.548	14.725	14.351	53.019	55.668	54.450	146.171	151.511	149.505
40-44 anos	Homes	31.815	32.684	32.199	10.071	10.138	9.777	8.049	8.210	8.223	27.295	28.374	27.887	77.230	79.406	78.086
	Mulleres	24.406	25.853	26.423	7.835	8.121	8.182	6.243	6.559	6.639	18.910	20.402	20.869	57.394	60.935	62.113
	Total	56.221	58.537	58.622	17.906	18.259	17.959	14.292	14.769	14.862	46.205	48.776	48.756	134.624	140.341	140.199
45-49 anos	Homes	30.172	30.808	30.184	10.154	10.295	10.016	8.330	8.432	8.162	25.130	25.690	24.970	73.786	75.225	73.332
	Mulleres	22.117	23.122	23.641	7.626	8.032	8.151	6.195	6.531	6.722	17.444	18.390	18.583	53.382	56.075	57.097
	Total	52.289	53.930	53.825	17.780	18.327	18.167	14.525	14.963	14.884	42.574	44.080	43.553	127.168	131.300	130.429
50-54 anos	Homes	24.538	25.520	25.538	8.596	8.872	8.832	7.021	7.223	7.208	21.392	21.735	21.388	61.547	63.350	62.966
	Mulleres	18.159	19.144	20.105	6.307	6.649	6.935	5.176	5.404	5.725	14.245	15.303	16.089	43.887	46.500	48.854
	Total	42.697	44.664	45.643	14.903	15.521	15.767	12.197	12.627	12.933	35.637	37.038	37.477	105.434	109.850	111.820
55-59 anos	Homes	18.943	19.550	19.205	6.437	6.720	6.640	5.732	5.931	5.784	17.200	17.744	17.077	48.312	49.945	48.706
	Mulleres	14.015	14.706	15.026	5.049	5.188	5.233	4.326	4.463	4.546	10.681	11.242	11.528	34.071	35.599	36.333
	Total	32.958	34.256	34.231	11.486	11.908	11.873	10.058	10.394	10.330	27.881	28.986	28.605	82.383	85.544	85.039
60-64 anos	Homes	13.033	13.681	13.718	4.618	4.664	4.678	3.956	4.026	4.105	11.397	11.949	12.309	33.004	34.320	34.810
	Mulleres	9.907	10.346	10.717	4.482	4.396	4.302	3.235	3.307	3.366	7.346	7.769	8.200	24.970	25.818	26.585
	Total	22.940	24.027	24.435	9.100	9.060	8.980	7.191	7.333	7.471	18.743	19.718	20.509	57.974	60.138	61.395
Máis de 65 anos	Homes	1.634	1.744	1.904	397	403	438	502	554	554	1.317	1.445	1.464	3.850	4.146	4.360
	Mulleres	1.276	1.368	1.497	376	373	369	442	460	522	1.111	1.105	1.185	3.205	3.306	3.573
	Total	2.910	3.112	3.401	773	776	807	944	1.014	1.076	2.428	2.550	2.649	7.055	7.452	7.933

Elaboración propia

Datos a 31 de Decembro

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

6.2.6. Traballadores/as afiliados/as por sector de actividade

Segundo o cadro 6.11, extraído da información proporcionada polo Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais no que se contempla unha distribución dos traballadores/as afiliados/as polos sectores clásicos de actividade, a poboación afiliada galega sitúase maioritariamente no sector servizos, 680.800 afiliados en 2008 que representan o 63,48% do total, case 5 puntos por baixo do 68,30% dos 12.979.900 00 que supoñen no global de España. Segue en importancia o sector da industria, onde se atopan en alta en 2008, 175.300 traballadores/as que constitúen o 16,34% dos afiliados/as galegos. No cómputo xeral español os dous millóns seiscentos trinta e oito mil setecentos traballadores/as da industria representan unha porcentaxe do 13,88% do total de afiliados/as, máis de dous puntos inferior por tanto á galega.

No sector agrario, no que debemos incluír tamén o pesqueiro, están en alta 83.200 traballadores/as que constitúen o 7,76% dos afiliados/as galegos, mentres que o millón douscentos dous mil cen traballadores/as incluídos en dito sector a nivel estatal representan o 6,34% do total de afiliados/as españois.

Por último na construción no ano 2008 diminúen os traballadores/as en alta en Galicia na cifra de 6.800 activos situándose en 133.100 que supoñen o 12,41% do total de afiliados/as, superior en un punto en termos porcentuais á que representan os dous millóns cento oitenta e dous mil catrocentos afiliados/as de dito sector no total de España.

Traballadores/as afiliados/as en alta laboral. Por sector de actividade. Galicia/España. 2002-2008

■ Cadro 6.11

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Agrario	2002	31,90	27,70	9,20	32,80	101,60	1.298,30
	2003	31,40	27,10	8,80	32,50	99,70	1.314,60
	2004	30,80	26,50	8,30	31,70	97,40	1.273,00
	2005	29,80	25,40	7,90	30,60	93,60	1.239,60
	2006	28,80	24,20	7,40	29,20	89,60	1.202,10
	2007	28,40	23,70	7,30	27,60	87,00	1.188,80
	2008	27,30	22,60	7,00	26,30	83,20	1.204,50
Industria	2002	63,40	15,30	18,30	67,90	164,90	2.680,10
	2003	62,80	15,40	18,30	68,20	164,60	2.667,30
	2004	62,60	15,50	18,10	68,50	164,70	2.655,30
	2005	61,60	15,80	18,00	69,10	164,40	2.641,50
	2006	61,60	15,90	18,50	71,20	167,20	2.640,70
	2007	65,60	16,10	19,10	76,40	177,20	2.705,50
	2008	65,30	15,80	18,70	75,50	175,30	2.638,70
Construción	2002	48,50	12,80	13,70	38,80	113,80	1.822,60
	2003	50,70	13,10	13,90	40,40	118,10	1.907,20
	2004	52,50	13,50	14,00	42,10	122,10	2.013,70
	2005	54,90	14,10	14,30	44,10	127,50	2.187,00
	2006	58,80	14,80	15,10	45,70	134,40	2.376,20
	2007	61,10	15,80	15,20	47,80	139,90	2.454,10
	2008	58,10	15,60	14,60	44,80	133,10	2.182,40
Servicios	2002	233,70	63,50	59,30	186,70	543,10	10.313,10
	2003	242,90	65,90	61,00	194,40	564,20	10.712,50
	2004	253,30	87,70	62,80	202,00	585,50	11.129,80
	2005	265,00	70,50	64,90	211,60	612,00	11.761,40
	2006	277,60	74,10	67,10	222,40	641,20	12.376,60
	2007	288,20	76,80	69,70	231,40	666,00	12.803,80
	2008	295,20	79,20	71,00	235,40	680,80	12.979,90
No Consta	2002	0,20	0,10	0,10	0,20	0,50	12,10
	2003	0,20	0,00	0,10	0,20	0,40	11,90
	2004	0,10	0,00	0,00	0,10	0,30	10,10
	2005	0,10	0,00	0,00	0,10	0,30	5,90
	2006	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,70
	2007	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,10
	2008	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,10
Total	2002	377,50	119,30	100,70	326,30	923,90	16.126,30
	2003	388,00	121,50	101,90	335,70	947,10	16.613,60
	2004	399,30	123,20	103,30	344,50	970,30	17.081,80
	2005	411,40	125,70	105,20	355,50	997,80	17.835,40
	2006	426,90	129,00	108,10	368,50	1.032,50	18.596,30
	2007	443,30	132,40	111,30	383,20	1.070,10	19.152,30
	2008	445,90	133,10	111,40	382,10	1.072,50	19.005,60

Elaboración propia
Datos redondeados a miles
Fonte: Ministerio de Trabajo e Seguridade Social

6.2.7. Altas iniciais

As altas iniciais correspóndense coas primeiras incorporacións dos traballadores/as o sistema da Seguridade Social. No cadro 6.12 contabilízanse as correspondentes aos réximes xeral e minería do carbón, ao especial agrario e ao réxime de empregados/as do fogar; non se inclúen as de autónomos e do mar. Do exame das mesmas en Galicia reflíctese que tras un significativo aumento desde 1994 ata o ano 2000, nos anos sucesivos descenden ano a ano ata o 2005 que aumentan significativamente e o volven a facer aínda que en menor contía en 2006 e tamén en 2007 ata alcanzar as 47.502. En 2008 baixan moi significativamente ata as 37.113 no conxunto da Comunidade. A diminución do número das altas iniciais opera tamén en cada unha das provincias galegas, sendo máis acentuado nas provincias de A Coruña e Pontevedra. No conxunto estatal prodúcese un importante aumento no ano 2005 de 118.585, posiblemente polo efecto do importante número de altas de estranxeiros como consecuencia do proceso de normalización de 2005, diminuíndo lixeiramente en 2006 e con maior intensidade en 2007, e 2008 ano en que as altas iniciais se sitúan en 719.184.

Altas laborais iniciais. Por réximes. Galicia/España. 1995/2000/2004-2008

■ Cadro 6.12

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Rexime Xeral e Minería do carbon	1995	12.882	3.219	3.571	11.405	31.077	545.440
	2000	20.329	5.000	4.518	17.704	47.551	855.952
	2006	17.868	4.603	3.761	15.875	42.107	735.359
	2007	17.532	4.875	3.857	16.299	42.563	748.304
	2008	12.910	3.657	3.113	12.254	31.934	558.116
Réxime Especial Agrario ⁽²⁾	1995	1.072	879	281	637	2.869	36.260
	2000	748	591	277	383	1.999	60.891
	2006	63	171	15	178	427	39.082
	2007	54	267	33	218	572	49.782
	2008	59	281	43	206	589	46.086
Réxime Especial de Empregados/as do Fogar	1995	275	80	88	229	672	14.493
	2000	357	136	126	312	931	22.792
	2006	594	180	114	456	1.344	27.001
	2007	769	177	132	502	1.580	36.291
	2008	967	184	160	537	1.848	49.291
Réxime Especial de traballadores autónomos ⁽²⁾	1995						
	2000						
	2006	870	208	290	780	2.148	38.513
	2007	937	212	278	731	2.158	63.992
	2008						
Réxime Especial do Mar	1995						
	2000						
	2006	126	156	0	265	547	1.614
	2007	196	154	0	279	629	1.965
	2008	168	155	0	261	584	1.699
Total⁽¹⁾	1995	14.229	4.178	3.940	12.271	34.618	596.193
	2000	21.434	5.727	4.921	18.399	50.481	939.635
	2006	19.521	5.318	4.180	17.554	46.573	841.569
	2007	19.488	5.685	4.300	18.029	47.502	748.304
	2008	15.041	4.489	3.594	13.989	37.113	719.184

Elaboración propia

(1) Os anos 1995 a 2004 non se dispoñe de datos dos Réximes Especiais de Autónomos e do Mar

(2) A partir do 1 de Xaneiro de 2008 os traballadores de conta propia do réxime agrario intégranse no de Autónomos

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

6.2.8. Afiliacións e altas por comunidades autónomas

Desde a perspectiva das comunidades autónomas (cadro 6.13) despois da recuperación xeral do número de afiliados/as experimentada en 1996, respecto ás perdas de activos que con carácter xeral se produciron en 1993 e 1994 (ver informes de anos precedentes), no conxunto de España, en 1997, prodúcese un aumento importante con respecto ao ano anterior; de 426.100 afiliados/as, aumento que se experimenta na totalidade das comunidades autónomas. En 1998 consolídase dita tendencia cunha importante subida interanual de 658.900 afiliados/as, superada pola que ten lugar en 1999, con 753.900 altas. No ano 2000 foi de 718.000, no 2001 de 587.000 ; no 2002 de 476.400, en 2003 de 487.300, en 2004 de 468.200, en 2005 de 753.700 , en 2006 de 760.800 , en 2007 de 555.900. No ano 2008 polo impacto da crise diminúe en 146.700 establecéndose en 19.005.500 o número de afiliados/as en alta.

A Comunidade Autónoma Galega, tras a forte diminución de afiliados/as en 1993 (ver cadros en informes anteriores), volve a perder afiliados/as en 1994, se ben pola diminución crónica dos activos agrarios. En 1995 incrementa en 5.500 o total de activos, en 1996, en 7.000 e, en 1997, en 17.200, producíndose xa, nese ano, un aumento apreciable de afiliados no Réxime Xeral, que confirma a tendencia á recuperación económica que se albisca timidamente os dous anos precedentes e que vén a confirmarse sen dúbida ningunha en 1998, ano en que medran os activos galegos en 31.900, e aínda máis en 1999 – 36.900-. Nos anos 2000 a 2005 modérase máis o crecemento – 28.900, 24.200, 19.600 de 2000 a 2002; o mesmo número 23.200 nos anos 2003 e 2004, e 27.400 en 2005 – e en 2006 e 2007 volven a medrar con forza: 34.800 afiliados, e 37.600 respectivamente- o máis importante aumento de afiliados nos últimos anos. En 2008 logra a pesar das importantes diminucións dos últimos meses manter ó saldo en positivo e incrementa ó numero de afiliados en 2.400.

Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Por réximes e comunidades autónomas. 2004-2008

■ Cadro 6.13

	2004					
	R. Xeral	Mar	Agrario	Autónomos	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.816,4	10,3	540,9	410,9	17,2	2.795,7
Aragón	389,3	0,0	20,0	97,2	3,8	510,3
Asturias	268,4	2,2	17,4	65,6	10,9	364,5
Baleares	308,5	2,2	5,3	78,3	5,0	399,3
Canarias	584,8	6,1	22,8	99,6	4,1	717,4
Cantabria	153,2	1,7	8,3	36,1	2,9	202,2
C. A Mancha	451,7	0,0	46,8	124,2	4,0	626,7
C. León	632,9	0,0	57,6	173,5	11,3	875,3
Cataluña	2.461,0	6,6	43,4	527,7	34,6	3.073,3
C. Valenciana	1.352,6	5,0	76,5	322,2	12,9	1.769,2
Extremadura	215,5	0,0	82,5	61,6	1,3	360,9
Galicia	686,9	29,0	62,2	176,7	15,5	970,3
Madrid	2.216,1	4,6	5,9	337,3	50,7	2.614,6
Murcia	349,0	1,4	66,3	83,4	3,8	503,9
Navarra	197,4	0,0	11,0	42,4	2,5	253,3
País Vasco	689,1	5,0	10,1	175,6	9,8	889,6
A Rioxa	87,9	0,0	9,2	22,6	0,8	120,5
Ceuta	14,1	0,3	0,0	2,7	0,5	17,6
Melilla	13,1	0,1	0,0	2,8	1,1	17,1
España	12.888,0	74,5	1.085,9	2.840,4	193,0	17.081,8

Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Por réximes e comunidades autónomas. 2004-2008

■ Cadro 6.13
(continuación)

	2005					
	R. Xeral	Mar	Agrario	Autónomos	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.925,3	10,0	516,3	430,6	25,9	2.908,1
Aragón	407,5	0,0	20,0	99,4	7,4	534,3
Asturias	277,1	2,1	16,4	67,2	11,4	374,2
Baleares	324,5	2,3	5,2	79,6	9,6	421,2
Canarias	607,6	6,1	21,8	103,5	6,6	745,6
Cantabria	159,7	1,6	7,9	37,3	3,4	209,9
C. A Mancha	484,5	0,0	47,9	129,3	7,4	669,1
C. León	659,5	0,0	54,7	177,4	13,6	905,2
Cataluña	2.556,1	6,7	43,3	542,6	56,6	3.205,3
C. Valenciana	1.414,0	5,1	70,8	334,6	26,7	1.851,2
Extremadura	225,7	0,0	78,7	63,1	2,0	369,5
Galicia	711,3	28,3	58,6	181,9	17,6	997,7
Madrid	2.332,9	4,3	5,7	349,9	78,6	2.771,4
Murcia	374,3	1,2	66,9	88,3	7,3	538,0
Navarra	203,6	0,0	10,6	43,2	4,3	261,7
País Vasco	706,3	4,7	9,7	178,1	13,1	911,9
A Ríoxa	91,1	0,0	9,4	23,1	2,1	125,7
Ceuta	14,6	0,3	0,0	2,8	0,5	18,2
Melilla	13,2	0,1	0,0	2,8	1,2	17,3
España	13.488,8	72,8	1.043,9	2.934,7	295,3	17.835,5

	2006					
	R. Xeral	Mar	Agrario	Autónomos	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	2.040,0	10,1	493,0	449,2	30,4	3.022,7
Aragón	427,5	0,0	19,5	101,3	8,7	557,0
Asturias	289,5	2,1	15,5	68,5	11,1	386,7
Baleares	342,0	2,2	4,7	81,3	11,1	441,3
Canarias	632,7	6,2	20,0	106,4	8,1	773,4
Cantabria	168,0	1,5	7,2	38,4	3,6	218,7
C. A Mancha	521,0	0,0	47,0	134,1	8,6	710,7
C. León	688,5	0,0	51,8	180,8	14,4	935,5
Cataluña	2.660,8	6,7	40,2	556,1	67,5	3.331,3
C. Valenciana	1.482,7	5,3	69,5	345,0	34,2	1.936,7
Extremadura	238,9	0,0	75,1	64,9	2,2	381,1
Galicia	744,8	27,1	55,4	186,2	19,0	1.032,5
Madrid	2.463,7	4,4	4,5	360,5	93,5	2.926,6
Murcia	401,3	1,2	68,1	93,2	9,4	573,2
Navarra	211,4	0,0	10,0	43,8	4,5	269,7
País Vasco	725,6	4,6	9,2	179,7	14,2	933,3
A Ríoxa	95,0	0,0	8,5	23,6	2,4	129,5
Ceuta	14,5	0,3	0,0	2,9	0,6	18,3
Melilla	13,8	0,1	0,0	2,9	1,3	18,1
España	14.161,7	71,8	999,2	3.018,8	344,8	18.596,3

Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Por réximes e comunidades autónomas. 2004-2008

**■ Cadro 6.13
(continuación)**

	2007					
	R. Xeral	Mar	Agrario	Autónomos	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	2.123,8	9,8	483,3	467,6	28,2	3.112,7
Aragón	450,0	0,0	18,7	104,6	7,6	580,9
Asturias	302,8	2,0	14,7	69,9	10,5	399,9
Baleares	356,0	2,1	4,4	84,3	8,9	455,7
Canarias	652,2	6,2	19,1	110,8	7,0	795,3
Cantabria	175,6	1,4	6,8	39,8	3,5	227,1
C. A Mancha	556,0	0,0	45,7	141,3	7,6	750,6
C. León	719,9	0,0	50,2	185,3	14,2	969,6
Cataluña	2.737,2	6,7	38,0	572,0	52,0	3.405,9
C. Valenciana	1.529,8	5,8	67,5	357,2	25,0	1.985,3
Extremadura	253,3	0,0	74,1	67,6	2,2	397,2
Galicia	781,0	26,2	53,0	190,5	19,4	1.070,1
Madrid	2.551,2	4,6	4,2	375,4	69,8	3.005,2
Murcia	419,0	1,1	62,5	97,8	7,7	588,1
Navarra	221,5	0,0	9,6	44,8	3,7	279,6
País Vasco	749,3	4,4	8,9	182,3	13,0	957,9
A Ríoxa	98,6	0,0	8,3	24,6	1,6	133,1
Ceuta	15,6	0,3	0,0	2,9	0,6	19,4
Melilla	14,2	0,1	0,0	3,0	1,3	18,6
España	14.706,8	70,7	969,0	3.121,7	284,0	19.152,2

	2008					
	R. Xeral	Mar	Agrario	Autónomos	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	2.059,1	9,4	457,5	504,3	30,8	3.061,1
Aragón	453,4	0,0	9,3	116,4	7,8	586,9
Asturias	306,4	1,8	1,0	83,2	10,4	402,8
Baleares	350,2	2,0	2,4	88,3	9,3	452,2
Canarias	624,4	6,1	15,7	114,7	7,5	768,4
Cantabria	175,8	1,4	0,6	46,1	3,6	227,5
C. A Mancha	555,1	0,0	30,2	162,9	7,8	756,0
C. León	721,8	0,0	13,7	221,9	14,7	972,1
Cataluña	2.707,1	6,8	20,6	589,7	53,2	3.377,4
C. Valenciana	1.469,2	5,7	55,6	368,4	24,2	1.923,1
Extremadura	253,0	0,0	60,8	81,5	2,3	397,6
Galicia	785,7	25,4	4,5	236,4	20,5	1.072,5
Madrid	2.548,6	4,6	3,5	386,3	67,0	3.010,0
Murcia	404,5	1,1	58,5	104,2	8,1	576,4
Navarra	224,0	0,0	4,0	50,1	3,9	282,0
País Vasco	758,9	4,3	2,6	188,7	13,4	967,9
A Ríoxa	98,0	0,0	4,2	28,7	1,6	132,5
Ceuta	16,4	0,3	0,0	2,9	0,7	20,3
Melilla	14,3	0,1	0,0	3,1	1,3	18,8
España	14.525,9	69,0	744,7	3.377,8	288,1	19.005,5

(1) Comprende Réximes Especiais da Minería do Carbón e de Empregados do Fogar

Medias anuais en miles. A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente con exactitude co total de España, ao redondear as cantidades en miles de persoas

Fuente: Tesourería Xeral da Seguridade Social

■ Estranxeiros e movementos migratorios

No cadro 6.14 ofrécese unha visión global dos estranxeiros que en Galicia, a 31 de decembro de 2008, posúen certificación de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor que ascenden a cifra de 85.618, efectuándose a súa distribución provincial e distinguindo entre o réxime xeneral e o comunitario.

Estranxeiros/as con certificado de rexistro ou autorización de residencia en vigor. Segundo provincia e réxime de residencia. Galicia 2008

■ Cadro 6.14

	31/12/08		
	Total	Réxime xeral	Réxime Comunitario
A Coruña	32.152	14.576	17.576
Lugo	10.795	5.570	5.225
Ourense	12.781	3.152	9.629
Pontevedra	29.890	14.735	15.155
Galicia	85.618	38.033	47.585

Fonte: Secretaría de Estado de Inmigración e Emigración

No cadro 6.15 ofrécense, distribuídos por provincias, os cadros das nacionalidades mais numerosas de procedencia dos estranxeiros, podéndose contemplar que a primeira en toda Galicia é a portuguesa, sendo a segunda a colombiana.

Extranxeiros/as con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor según provincia e principais nacionalidades. Galicia 2008. 31/12/2008

■ Cadro 6.15

	Total	
	Número	%
A Coruña	32.152	100,00
Lugo	10.795	100,00
Ourense	12.781	100,00
Pontevedra	29.890	100,00
Galicia	85618	100,00

	Nacionalidade máis numerosa		
	País	Número	%
A Coruña	Portugal	4.747	14,76
Lugo	Portugal	1.634	15,14
Ourense	Portugal	5.408	42,31
Pontevedra	Portugal	5.104	17,08
Galicia	Portugal	16.893	19,73

**Extranxeiros/as con certificado de rexistro ou tarxeta de
residencia en vigor según provincia e principais
nacionalidades. Galicia 2008. 31/12/2008**

**■ Cadro 6.15
(continuación)**

	Segunda nacionalidade máis numerosa		
	País	Número	%
A Coruña	Colombia	3.514	10,93
Lugo	Colombia	1.445	13,39
Ourense	Colombia	1.166	9,12
Pontevedra	Colombia	3.208	10,73
Galicia	Colombia	9.333	10,90

	Terceira nacionalidade máis numerosa		
	País	Número	%
A Coruña	Brasil	2.056	6,39
Lugo	Rumanía	1.382	12,80
Ourense	Rumanía	924	7,23
Pontevedra	Marruecos	2.608	8,73
Galicia	Marruecos	5.945	6,94

	Cuarta nacionalidade máis numerosa		
	País	Número	%
A Coruña	Rumanía	1.927	5,99
Lugo	Marruecos	1.091	10,11
Ourense	Brasil	833	6,52
Pontevedra	Brasil	1.992	6,66
Galicia	Rumanía	5.875	6,86

	Quinta nacionalidade máis numerosa		
	País	Número	%
A Coruña	Perú	1.736	5,40
Lugo	Rep. Domin.	915	8,48
Ourense	Venezuela	572	4,48
Pontevedra	Argentina	1.919	6,42
Galicia	Brasil	5.472	6,39

	Resto de nacionalidades	
	Número	%
A Coruña	18.172	56,52
Lugo	4.328	40,09
Ourense	1.878	30,34
Pontevedra	15.059	50,38
Galicia	42.100	49,17

Fonte: Secretaría de Estado de Inmigración e Emigración

No cadro 6.16 distínguense pola idade, estando a media en xeral en Galicia nos 34,4 anos.

■ **Cadro 6.16** Estranxeiros/as con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia, réxime de residencia, grupo de idade e media de idade. 31/12/2008

	Total								
	Total		De 0 a 15 anos		De 16 a 64 anos		65 anos e máis		Non consta
	Numero	Idade media	Numero	Idade media	Numero	Idade media	Numero	Idade media	
A Coruña	32.152	34,1	3.038	9,2	27.897	35,2	1.142	73,4	75
Lugo	10.795	32,2	1.289	9,1	9.239	34,3	257	74,5	10
Ourense	12.781	35,9	1.070	9,8	11.006	36,0	694	74,3	11
Pontevedra	29.890	34,8	3.009	9,1	25.647	36,0	1.182	73,4	52
Galicia	85.618	34,4	8.406	9,2	73.789	35,5	3.275	73,7	148

Fonte: Secretaría de Estado de Inmigración e Emigración

No cadro 6.17 eféctuese unha distribución polo continente de nacemento, sendo Iberoamérica a que agrupa mais do 48%.

■ **Cadro 6.17** Estranxeiros con tarxeta ou autorización de residencia en vigor. Segundo provincia e continente de nacemento. Galicia 2008

	Total	España	Continente							Non consta
			Europa Comunitaria	Resto de Europa	África	Iberoamérica	América do Norte	Asia	Oceanía	
A Coruña	32.152	675	9.644	626	2.797	16.789	339	1.147	60	75
Lugo	10.795	256	3.513	84	1.456	5.004	57	412	3	10
Ourense	12.781	354	6.771	126	773	4.435	59	244	6	13
Pontevedra	29.890	866	8.400	516	3.933	14.999	153	951	17	55
Galicia	85.618	2.151	28.328	1.352	8.959	41.227	608	2.754	86	153

Fonte: Secretaría de Estado de Inmigración e Emigración

Nos cadros seguintes agrúpanse segundo o motivo de expedición e o tipo de autorización de residencia no Réxime xeral.

Recóllese a continuación a información relativa aos traballadores/as con nacionalidade distinta da española que están afiliados/as aos distintos réximes do Sistema da Seguridade Social en situación de alta laboral ou asimiladas, tales como incapacidade temporal, suspensión por regulación de emprego, desemprego parcial, etc. Non se inclúen os afiliados exclusivamente para os efectos de asistencia sanitaria, os que están en situación de desemprego total, os de convenios especiais e os que se atopan en situacións especiais sen efecto en cotizacións.

Cadro 6.18
**Estranxeiros/as con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor.
Segundo provincia e motivo de expedición. Galicia. 31.12.2008**

	Total	Régimen Xeral							Régimen Comunitario
		Residencia Temporal e Traballo		Residencia Temporal				Residencia Permanente	
				Residencia non lucrativa	Reagrupación Familiar	Circunstancias excepcionais			
		Traballo por conta allea	Traballo por conta propia			Arraigo	Outras		
A Coruña	32.152	7.414	309	1.513	1.598	304	232	3.206	17.576
Lugo	10.795	2.650	83	704	660	153	28	1.292	5.225
Ourense	12.781	1.125	38	399	237	77	8	1.268	9.629
Pontevedra	29.890	6.534	277	1.848	1.041	468	16	4.551	15.155
Galicia	85.618	17.723	707	4.464	3.536	1.002	284	10.317	47.585

Fonte: Secretaría de Estado de Inmigración e Emigración

Os traballadores/as estranxeiros que precisen proveerse de permiso de traballo para exercer en España a súa actividade, permíteselles, a partir da notificación da resolución laboral favorable, a iniciación da actividade e a afiliación, alta e cotización á Seguridade Social.

**Estranxeiros incluídos no Régimen Xeral con autorización de residencia en vigor.
Segundo provincia e tipo de autorización de residencia. Galicia. 2008**
Cadro 6.19

	Total	Temporal: Inicial	Temporal: 1ª Renovación	Temporal: 2ª Renovación	Temporal Outro tipo	Permanente
A Coruña	14.576	3.132	4.023	3.671	544	3.206
Lugo	5.570	1.485	1.326	1.272	195	1.292
Ourense	3.152	489	604	704	87	1.268
Pontevedra	14.735	2.182	3.760	3.740	502	4.551
Galicia	38.033	7.288	9.713	9.387	1.328	10.317

Fonte: Secretaría de Estado de Inmigración e Emigración

As cifras sobre os traballadores/as afiliados aos distintos réximes da Seguridade Social que aquí se ofrecen non se corresponden necesariamente co número de traballadores, senón co de situacións que xeran obriga de cotizar; é dicir, unha mesma persoa se contabiliza tantas veces como situacións de cotización teña, xa sexa porque ten varias actividades laborais nun mesmo réxime de Seguridade Social ou en varios deles, aínda que no caso de traballadores estranxeiros estas situacións de pluriactividad non se adoitan presentar.

Con datos do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais (cadro 6.20) reflíctense os datos dos traballadores estranxeiros afiliados en alta laboral a 31 de decembro de 2008, distribuídos por réximes de Seguridade Social.

**Traballadores/as estranxeiros/as afiliados/as á Seguridade Social en alta laboral.
Segundo réxime, por comunidade autónoma e provincia. 31.12.2008**

■ **Cadro 6.20**

	Total	Réxime Xeral e R.E Minería do carbón	R.E. Agrario	R.E do Mar	R.E. empreg. do fogar	R.E. Traball. Autónomos
A Coruña	13.558	9.078	256	383	2.146	1.695
Lugo	5.776	3.729	642	411	467	527
Ourense	4.805	3.569	141	-	443	652
Pontevedra	15.802	11.359	267	665	1.474	2.037
Galicia	27.735	27.735	1.306	1.459	4.530	4.911

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración

Neste cadro, contéplase que a provincia de Pontevedra é a que máis traballadores/as estranxeiros ocupa nos datos da Seguridade Social, sendo superada por A Coruña no especial de empregados de fogar e por Lugo no agrario.

No cadro 6.21 indícanse as autorizacións de traballo concedidas en Galicia, segundo a dependencia laboral na que A Coruña é a que alcanza maior cifra e representando as autorizacións por conta allea o 96% do total.

**Autorizacións de traballo concedidas, segundo dependencia laboral.
Por comunidade autónoma e provincia do centro de traballo ⁽¹⁾**

■ **Cadro 6.21**

	TOTAL	CONTA ALLEA	CONTA PROPIA
	2008*	2008*	2008*
A Coruña	5.209	4.965	244
Lugo	2.624	2.548	76
Ourense	917	896	21
Pontevedra	4.922	4.757	165
Galicia	13.672	13.166	506

(1) Non se inclúen as autorizacións xestionadas a través do Continxente
Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración

Por sectores de actividade, servizos é o que mais autorizacións de traballo agrupa.

**Autorizacións de traballo concedidas, segundo dependencia laboral.
Por comunidade autónoma e provincia do centro de traballo ⁽¹⁾**

■ Cadro 6.22

	TOTAL	AGRARIO	INDUSTRIA	CONSTRUCCIÓN	SERVICIOS	NON CLASIFICABLES
A Coruña	5.209	392	321	904	3.193	399
Lugo	2.624	492	160	515	1.405	52
Ourense	917	73	91	131	586	36
Pontevedra	4.922	426	423	660	3.201	212
Galicia	13.672	1.383	995	2.210	8.385	699

(1) Non se inclúen as autorizacións xestionadas a través do Continxente
Fonte: Ministerio de Traballo e Inmigración

■ Movementos migratorios

No cadro 6.23 reflíctese, con datos do censo electoral, a evolución que se experimenta nos últimos anos dos galegos residentes no estranxeiro, cunha clara tendencia crecente en todas as provincias.

**Evolución do Censo electoral de galegos residentes no estranxeiro.
Datos a 1 de xaneiro de cada ano**

■ Cadro 6.23

Ano	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
2002	275.400	101.035	33.518	61.206	79.641
2003	280.344	102.169	34.129	62.797	81.249
2004	294.920	106.463	36.651	65.989	85.817
2005	307.167	110.547	38.724	68.140	89.756
2006	307.895	110.889	39.123	67.919	89.964
2007	316.998	112.885	40.640	70.187	93.286
2008	325.266	115.090	42.161	72.014	96.001
2009	334.330	117.465	43.847	74.250	98.768

Fonte: INE.- Oficina do Censo electoral. CERA

Para establecer o saldo migratorio, contéplase, nos cadros seguintes, a estatística de variacións residenciais elaborada polo INE a partir da explotación da información relativa ás altas e baixas nos padróns municipais de habitantes motivados por cambios de residencia. Obtéñense así os fluxos migratorios anuais tanto os interiores, entre os diferentes municipios de España, como os exteriores, entre municipios de España e o estranxeiro.

Saldo migratorio. Galicia. 2008■ **Cadro 6.24**

	Galicia
Inmigracións	104.917
Emigracións	87.107
Saldo Total	17.810
Inmigracións interiores	82.752
Emigracións interiores	79.672
Saldo interior	3.080
Inmigracións exteriores	22.165
Emigracións exteriores	7.435
Saldo exterior	14.730

Fonte: INE. - Estatística de Variacións Residenciais

Inmigracións procedentes do estranxeiro clasificadas por provincias de destino e nacionalidade. Galicia 2008■ **Cadro 6.25**

	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Total	22.165	8.813	3.019	2.970	7.363
Españóis	4.087	1.820	299	688	1.280
Total Estranxeiros	18.078	6.993	2.720	2.282	6.083
Unión Europea	4.847	1.506	692	903	1.746
Resto de Europa	297	154	25	27	91
África	2.106	712	440	161	793
América	9.970	4.232	1.343	1.128	3.267
Asia	805	344	217	62	182
Oceanía	44	37	3	1	3
Apátridas	9	8	0	0	1

Fonte: Instituto Nacional de Estadística

Diso, extráese a conclusión dun saldo migratorio a favor das inmigracións, tanto interiores como exteriores que, globalmente, supón unha cifra de 17.810, detallándose nos diferentes cadros algunhas das particularidades das inmigracións procedentes do estranxeiro.

Nos cadros 6.26 e 6.27 reflíctese a información que proporcionan as baixas consulares de galegos non estranxeiro, supoñendo unha diminución en 2008 continuando a tendencia de anos anteriores.

Inmigracións de españois procedentes do estranxeiro clasificadas por provincia de destino e continente de procedencia.

■ Cadro 6.26

	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Total	4.087	1.820	299	688	1.280
Total Europa	2.005	900	151	346	608
Unión Europea	1.194	458	98	231	407
Resto de Europa	811	442	53	115	201
África	80	37	4	4	35
América	1.922	843	134	331	614
Asia	53	29	9	1	14
Oceanía	27	11	1	6	9
Continente descoñecido	0	0	0	0	0

Fonte: Instituto Nacional de Estadística

Inmigracións de estranxeiros procedentes do estranxeiro clasificadas por provincia de destino e continente de procedencia. Galicia. 2008

■ Cadro 6.27

	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Total	18.078	6.993	2.720	2.282	6.083
Total Europa	3.875	1.555	574	339	1.407
Unión Europea	3.634	1.406	555	332	1.341
Resto de Europa	241	149	19	7	66
África	1.401	574	261	34	532
América	7.605	3.642	1.079	332	2.552
Asia	551	285	145	2	119
Oceanía	52	47	0	0	5
Continente descoñecido	4.294	590	661	1.575	1.468

Fonte: Instituto Nacional de Estadística

No cadro 6.28, no que se refire aos galegos residentes noutras Comunidades Autónomas, pódese ver que o maior número corresponde a Cataluña, Madrid e o País Vasco.

Revisión do Padrón municipal 2008. Datos de comunidade autónoma e provincia de nacemento

■ Cadro 6.28

	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Andalucía	22.963	10.044	2.302	3.102	7.515
Aragón	5.209	1.746	897	1.096	1.470
Asturias	26.192	7.848	10.885	3.497	3.962
Baleares	11.005	4.787	1.100	1.346	3.772
Canarias	31.100	13.051	2.102	2.788	13.159
Cantabria	4.484	1.862	866	866	890
Castela e León	25.975	6.444	6.288	8.153	5.090
Castela a Mancha	5.363	1.782	910	1.298	1.373
Cataluña	82.271	15.900	31.441	23.270	11.660
Comunidade Valenciana	19.045	6.794	2.908	4.227	5.116
Extremadura	2.063	682	335	494	552
Madrid	77.250	24.990	17.764	16.018	18.478
Murcia	4.174	2.146	380	513	1.135
Navarra	3.468	1.073	544	762	1.089
País Vasco	50.262	16.793	11.008	14.354	8.107
A Ríoxa	1.850	553	289	521	487
Ceuta	436	219	32	74	111
Melilla	437	216	50	48	123

Fonte: Instituto Nacional de Estadística
Son datos dos nados/as en Galicia

**Baixas consulares de españois residentes no estranxeiro.
Por país de procedencia e provincia de destino. Galicia. 2008**

■ Cadro 6.29

	Total	Europa		África	América		Asia	Oceanía
		UE	Resto		Norte	Centro e Sur		
A Coruña	1.864	481	488	21	158	686	18	12
Lugo	327	111	60	1	17	130	6	2
Ourense	844	285	153	1	33	363	3	6
Pontevedra	1.350	420	235	34	54	589	11	7
Galicia	4.385	1.297	936	57	262	1.768	38	27

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración

Evolución das baixas consulares. Por continente de procedencia. Galicia. 1996-2008
■ Cadro 6.30

	Total	Europa		África	América		Asia	Oceanía
		UE	Resto		Norte	Centro e sur		
1996	5.942	1.234	2.884	20	236	1.539	6	23
1997	6.056	1.297	2.867	24	286	1.539	10	33
1998	5.971	1.420	2.804	36	239	1.443	15	14
1999	6.607	1.654	2.842	30	261	1.762	25	33
2000	6.933	1.588	2.511	45	253	2.477	27	32
2001	8.716	1.890	2.147	45	277	4.320	20	17
2002	10.050	1.634	2.204	45	280	5.825	27	35
2003	8.663	1.512	2.134	25	338	4.613	30	11
2004	6.922	1.555	1.544	95	296	3.396	26	10
2005	6.779	1.590	2.228	69	363	2.480	38	11
2006	6.362	1.586	2.511	37	267	1.918	28	15
2007	6.203	1.379	2.528	71	306	1.558	24	10
2008	4.385	1.297	936	57	262	1.768	38	27

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

7.1. Introducción

O Estatuto dos Traballadores establece no seu artigo 16 que os empresarios están obrigados a comunicar á Oficina Pública de Emprego o contido dos contratos de traballo celebrados ou prorrogação destes, deban ou non se formalizar por escrito, nos dez días seguintes á súa concertación. Se existe obriga de formalización escrita presentábase copia do contrato para o seu rexistro e se non existe a devandita obriga presentábase comunicación da contratación. No ámbito da Comunidade Autónoma Galega a comunicación realízase na rede de oficinas de Emprego del Servicio de Empleo Autónomo da Xunta de Galicia ou a través de Internet (Contrat@).

O Rexistro no Servizo Público de Emprego non supón ningún pronunciamento sobre o contido do contrato, o feito de que o contrato teña asignado un nº de rexistro non implica que o devandito contrato reúna todos os requisitos nin se axuste á legalidade.

As distintas modalidades de contratación que aparecen nas táboas estatísticas agrúpanse en: Contratos Iniciais, cando se formaliza a relación laboral por primeira vez,

Conversión en indefinidos doutros contratos xa existentes de duración temporal, ou en Prorrogas de contratos que finalizaron a duración inicial.

■ Contratos Iniciais:

1. Indefinido Ordinario: É o concertado sen establecer límites de tempo á prestación de servizos con xornada a tempo completo, parcial ou fixo discontinuo (R.D.L.G. 1/95 e Lei 12/2.001).

2 Indefinido de Fomento de Emprego (Lei 12/2.001 y Lei 43/2006)

a) De Duración Indefinida e xornada completa, parcial ou fixo discontinuo, orientado a incentivar a contratación de traballadores desempregados dalgún dos seguintes colectivos (a partir de a entrada en vigor do Acordo para a mellora do Crecemento e o Emprego do 9 de maio de 2006):

- Mulleres
- Novos de 16 a 30 anos de idade ambos os dous incluídos
- Maiores de 45 anos
- Desempregados que leven, polo menos, seis meses, inscritos ininterrompidamente como demandantes de emprego.
- Persoas con minusvalidez

b) Bonificación en supostos excepcionais de contratación temporal:

- Persoas con minusvalidez contratadas mediante o contrato temporal de fomento de emprego
- Vítimas de violencia de xénero ou doméstica
- Persoas en situación de exclusión social
- Mulleres con minusvalidez e persoas maiores de 45 anos con minusvalidez.

c) Bonificacións para o mantemento do emprego indefinido:

- Contratos indefinidos de traballadores de 60 ou máis anos cunha antigüidade na empresa de 5 ou máis anos.
- Mulleres con contrato suspendido (indefinido ou temporal que se transforme en indefinido) reincorporadas tras a maternidade.

d) Bonificacións para a contratación de persoas con minusvalidez polos centros especiais de emprego.

e) Traballadores que na data de celebración do novo contrato de fomento da contratación indefinida, estivesen empregados na mesma empresa mediante un contrato de duración determinada ou temporal, incluídos os formativos, celebrados con anterioridade a 31 de Decembro de 2007.

f) Transformación de contratos formativos, de relevo e de substitución por xubilación con bonificación

3. Indefinido Minusválido: De duración indefinida dirixido á integración laboral de traballadores minusválidos e que pode ser de xornada completa ou parcial. (R.D. 1451/83, modificado por R.D.4/99 e Lei 12/01)

4. Obra ou Servizo: Son os contratos para a realización de obras ou servizos determinados en xornada completa ou parcial na actividade da empresa e a duración dos cales é incerta (Art. 15 de E.T., R.D. 2720/98 e Lei 12/2001)
  5. Eventual por circunstancias da Producción: Contratos de Duración temporal, en xornada completa ou parcial, para atender ás esixencias circunstanciais do mercado (Art. 15 E.T. R.D. 2720/98 e Lei 12/2.001)
  6. Interinidade: Contrato de duración temporal para substituír un traballador con dereito a reserva de posto de traballo, en xornada completa ou parcial. (Art. 15 E.T. R.D. 2720/98 e Lei 12/2.001)
  7. Temporal para minusválidos: De doce meses a tres anos de duración, con xornada completa ou parcial, para traballadores minusválidos (Lei 42/94, R.D. Lei 13/96, Disposición Adicional Sexta e Lei 12/2.001).
  8. Contrato temporal para traballadores desempregados en situación de exclusión social: Contrato de duración indefinida ou determinada asinado con desempregado en situación de exclusión social. (Lei 30/2005)
  9. Relevo: Contrato de duración indefinida ou ata o momento da xubilación do traballador ao que substitúe por xubilación parcial ou completa (Lei 14/00 e Lei 12/01).
  10. Xubilación Parcial: Contrato de duración determinada e xornada parcial, complementario do de relevo, que se asina co traballador que se xubila parcialmente (Lei 12/2.001).
  11. Contrato de Substitución por Xubilación aos 64 anos: Para traballadores desempregados que substitúan outros traballadores que anticipan a idade de xubilación nun ano (R.D. 1194/85, Lei 14/00 e Lei 12/2001).
  12. Contrato en Practicas: Destinados a completar a formación de traballadores con títulos universitarios ou de formación profesional
- Son contratos de duración temporal, con xornadas a tempo parcial ou completa, indistintamente. (Art. 11 do E.T, R.D. 488/98)
13. Contrato para a formación: Destinado a novos de 16 a 21 anos, ou maiores incluídos nalgún dos colectivos do art. primeiro da Lei 12/2001, para a adquisición por parte do traballador da cualificación necesaria para o desempeño dun oficio ou posto de traballo concreto. (Art 11 de ET, RD 488/98 e Lei 12/2001).
  14. Outros contratos: Neste apartado inclúense contratos de modalidades non especificadas e/ou pertencentes a réximes especiais de contratación, tales como, artistas, servizo doméstico, mercantís, ...

■ Contratos convertidos en indefinidos

Son aqueles que ao amparo da normativa en vigor, son transformados en indefinidos. Estas transformacións non se suman aos contratos á modalidade dos cales corresponden porque nese caso se produciría unha duplicidade, xa que o contrato de orixe xa foi contabilizado no seu día. Estes contratos son:

- De obra ou servizo determinado
- Eventual por circunstancias da produción
- De interinidade

- Temporal de inserción
- Temporal minusválido
- De substitución por xubilación aos 64 anos
- En prácticas
- De relevo
- De formación
- Outros contratos

■ Prórrogas

Algúns contratos de duración temporal, unha vez finalizada a súa duración inicial, poden prorrogarse. O número de prórrogas que admite un contrato depende da súa tipoloxía. Son as seguintes:

- De obra ou servizo determinado
- Eventual por circunstancias da produción
- De interinidade
- Temporal de inserción
- Temporal minusválido
- De substitución por xubilación aos 64 anos
- En prácticas
- De relevo
- De formación
- Xubilación parcial

■ Cadro 7.1

Contratos de traballo, contratos convertidos en indefinidos e adscripcións colaboración social. Galicia/España. 2007-2008

	Total España 2007	%	Total Galicia 2007	%	Total España 2008	%	Total Galicia 2008	%
Indefinido Ordinario (Boni/no Boni)	989.589	6,25	33.845	4,50	876.094	5,54	32.586	4,33
Indef. Fomento da contratación indefinida	315.489	1,99	14.860	1,97	236.380	1,49	13.149	1,75
Minusválido	13.096	0,08	837	0,11	10.431	0,07	688	0,09
Obra ou servizo	6.863.482	43,38	299.237	39,76	6.197.272	39,17	270.545	35,48
Eventual	7.673.381	48,50	335.506	44,58	6.639.433	41,96	390.166	41,08
Interinidade	1.491.771	9,43	86.533	11,50	1.535.263	9,70	87.966	11,69
Temporal minusválido	16.739	0,11	1.110	0,15	15.327	0,10	958	0,13
Temporal de inserción	0	0	0	0	0	0	0	0
Relevo	34.618	0,22	1.789	0,24	40.646	0,26	2.135	0,28
Xubilación %	29.445	0,19	1.627	0,22	36.884	0,23	2.111	0,28
Substitución xub. 64 anos	1.978	0,01	59	0,01	2.045	0,01	71	0,01
Prácticas	81.017	0,51	7.048	0,94	62.793	0,40	5.260	0,70
Formación	109.407	0,69		0,00	78.986	0,50	9.080	1,21
Outros	99.886	0,63		0,00	89.983	0,57	18.805	2,50
Total contratos iniciais	17.719.898	100	815.466	100	15.821.537	100	752.516	100
Convertidos en indefinidos	902.210		49.166		779.700		41.654	
Adscripción colabora. Social	4.696		216		5.186		288	
Total contratos e adscricións	18.626.804		864.848		16.606.423		794.458	

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2008

Nunha primeira observación podemos apreciar que continúa a tendencia de anos anteriores dunha grande rotación da poboación ocupada asalariada con contratos temporais. (Datos INEM-EPA)

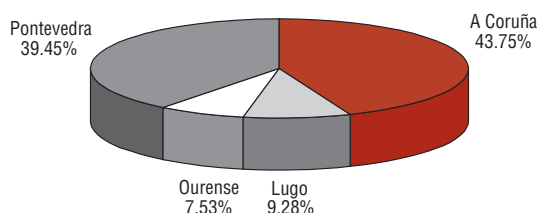
■ **Cadro 7.2**

Total contratos de traballo por provincia. Galicia 2007-2008

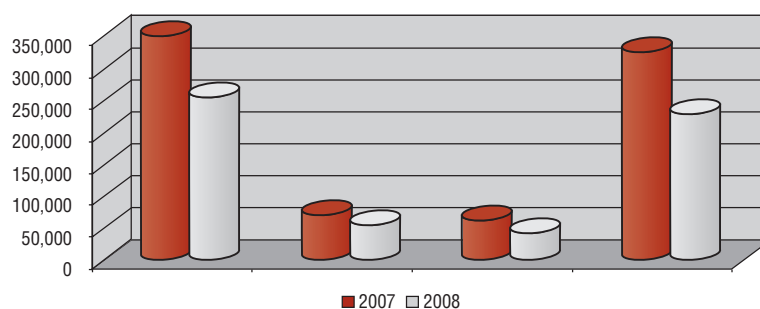
Tipo de contrato	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Duración temporal:										
Obra	135.217	81.275	23.162	14.304	25.056	14.808	115.802	68.741	299.237	179.128
Eventual	143.322	114.598	27.130	21.221	22.532	15.794	142.522	109.262	335.506	260.875
Interinidade	36.707	35.729	7.659	8.162	7.247	7.303	34.920	32.649	86.533	83.843
Temporal minusválidos	381	256	131	94	113	56	485	254	1.110	660
Relevo	543	433	138	77	123	48	985	311	1.789	869
Xubilación parcial	531	489	114	62	109	46	873	352	1.627	949
Substitución	41	37	2	1	8	5	8	9	59	52
Prácticas	3.769	2.066	609	295	420	265	2.250	1.216	7.048	3.842
Formación	4.824	1.797	1.668	945	1.760	930	4.627	1.917	12.879	5.589
Outros	6.894	6.240	5.845	5.579	1.769	1.639	5.628	4.868	20.136	18.326
Duración indefinida:										
Indefinido ordinario	14.307	8.477	4.478	2.200	2.759	1.818	12.301	6.914	33.845	19.409
Indefinido fomento de emprego	5.813	3.881	1.853	1.153	1.778	1.202	5.416	3.694	14.860	9.930
Minusválidos	364	232	91	76	63	46	319	189	837	543
Total contratos	352.713	255.510	72.880	54.169	63.737	43.960	326.136	230.376	815.466	584.015

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

Distribución do total de contratos en Galicia. 2007

Evolución do total de contratos en Galicia

Contrato de traballo por tipo e sector. Galicia 2008
■ Cadro 7.3

	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	Total
Indefinido ordinario	4.184	4.251	4.742	19.409	32.586
Indefinido fomento emprego	342	1.583	1.294	9.930	13.149
Minusválidos	22	69	54	543	688
Obra ou servizo	14.115	28.257	49.045	179.128	270.545
Eventual circunst. produc.	3.673	27.757	16.861	260.875	309.166
Interinidade	686	3.146	291	83.843	87.966
Temporal minusválido	24	146	128	660	958
Relevo	16	1.133	113	869	2.131
Xubilación parcial	16	1.034	112	949	2.111
Substitución xub. 64 anos	0	13	6	52	71
Prácticas	20	792	606	3.842	5.260
Formación	104	1.091	2.296	5.589	9.080
Outros contratos	78	301	100	18.326	18.805
Galicia	23.280	69.573	75.648	584.015	752.516

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

Se tomamos a actividade económica como punto de comparación observamos, que como é de esperar, que é o sector servizos o que concentra a maior parte das contratacións (77,61%) seguido a moita distancia pola construción (10,05%) e a industria (9,24%) e no último lugar de volume de contratos rexistrados atopamos a agricultura e pesca (3,09%).

■ Cadro 7.4
Contratos de traballo iniciais segundo sección de actividade económica. Por provincias. Ano 2008

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
A. Agricultura, gandería, caza e silvicultura	3.295	2.688	2.204	4.284	12.471
B. Pesca	4.136	1.708	0	4.965	10.809
C. Industrias extractivas	146	235	327	366	1.074
D. Industria manufactureira	26.549	3.719	5.699	31.897	67.864
E. Produción e distribución de enerxía eléctrica, gas e auga	383	36	85	131	635
F. Construción	35.440	7.400	6.445	26.363	75.648
G. Comercio, reparación de vehíc. de motor, motocicletas e ciclomotors e art. persoais	32.402	7.743	7.553	29.612	77.310
H. Hostalería	30.060	8.820	5.779	34.300	78.959
I. Transporte, almacenamento e comunicacións	21.789	4.687	3.829	35.018	65.323
J. Intermediación financeira	2.061	263	182	1.124	3.630
K. Actividades inmobiliarias	93.093	14.153	10.951	81.877	200.074
L. Ensino	8.347	4.568	4.213	7.607	24.735
M. Actividades sanitarias e veterinarias. Servizos sociais	9.447	1.896	1.990	9.807	23.140
N. Outras actividades sociais e de servizos prestados á comunidade	20.901	5.075	4.169	10.270	40.415
O. Fogares que empregan persoal doméstico	37.250	6.882	5.271	20.634	70.037
P. Tr. N/C Ser. Exc. Ttes.	159	82	23	126	390
Q. Peóns	1	0	0	1	2
Total	325.459	69.955	58.720	298.382	752.516

Fonte: INEM. Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2008

■ Cadro 7.5

Contratos de traballo iniciais segundo grupo principal de ocupación do posto. Por provincias. Ano 2008

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
A. Dirección das Administracións Públicas e de empresas de 10 ou máis asalariados/as	868	84	112	553	1.617
B. Xerencia de empresas con menos de 10 asalariados/as	125	72	50	163	410
C. Xerencia de empresas sen asalariados/as	3	10	0	12	25
D. Profesións asociadas a titulacións de 2º e 3º ciclo universitario	21.860	5.431	3.548	17.096	47.935
E. Profesións asociadas a unha titulación de 1º ciclo universitario	8.854	1.727	1.604	4.563	16.748
F. Técnicos/as e profesionais de apoio	34.822	4.308	4.146	19.300	62.576
G. Empregados/as de tipo administrativo	30.033	6.001	5.849	28.567	70.450
H. Traballadores/as do servizo de restauración e servizos persoais	51.178	13.529	9.066	44.363	118.136
I. Traballadores/as dos servizos de protección e seguridade	3.206	642	751	1.934	6.533
J. Dependentes/as de comercio e asimilados/as	24.385	4.885	4.629	19.435	53.334
K. Traballadores/as cualificados/as na agricultura e na pesca	4.537	2.404	914	5.796	13.651
L. Traballadores/as cualificados/as na construción	23.418	5.147	4.587	19.691	52.843
M. Traballadores/as cualificados/as das industrias extractivas, metalúrxica, const. maquinaria e asimilados/as	13.351	1.634	1.165	11.303	27.453
N. Trab. Cualif. de artes gráficas, téxtil e confección, elab. alimentos, ebanistas, artesáns e asimilados/as	7.188	873	552	10.894	19.507
O. Operadores de instalacións industriais de maquinaria fixa, montadores e ensambladores	11.498	1.750	2.977	12.416	28.641
P. Condutores/as e operadores/as de maquinaria móbil	17.195	5.095	3.512	18.028	43.830
Q. Traballadores/as non cualificados/as en servizos, agás transportes	30.027	5.963	5.223	20.913	62.126
R. Peóns de agricultura, pesca, construción, industria manufactureira	42.678	10.395	10.026	63.306	126.405
S. Forzas armadas	233	5	9	49	296
Total	325.459	69.955	58.720	298.382	752.516

Fonte: INEM. Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2008

7.2. Modalidades contractuais

A continuación analizaremos o comportamento dos contratos tendo en conta o sexo, idade, duración do contrato e tipo de xornada.

7.2.1 Contrato eventual por circunstancias da produción

O obxecto deste contrato é atender ás esixencias do mercado, acumulación de tarefas ou exceso de pedidos, aínda tratándose da actividade normal da empresa. (Art 15.1.b de E.T e 3.1 RD 2720/1998).

Por convenio colectivo poderanse determinar as actividades nas que se pode contratar traballadores eventuais e os criterios xerais para unha axeitada relación entre o volume desta modalidade contractual e o cadro de persoal total da empresa, procedendo á súa limitación numérica.

Os contratos eventuais deberán formalizarse por escrito cando a súa duración sexa superior a catro semanas ou se concerten a tempo parcial. Nestes contratos deberá constar polo menos:

- a) A causa que o xustifique, que deberá ser específica e concreta
- b) O tempo de duración
- c) O traballo a desenvolver

Poderanse celebrar a tempo concreto ou parcial (art. 5.1 RD 2720/1998) e a súa duración máxima será de 6 meses dentro dun período de 12, computándose o devandito período a partir da data na que se produza a causa ou circunstancia que xustifiquen a súa utilización. (art. 15.1 b E.T e 3.2 b RD 2720/1998).

Por convenio colectivo sectorial estatal ou por convenio colectivo sectorial de ámbito inferior, poderá modificarse a duración máxima destes contratos ou o período

dentro do cal se poderán concertar. Nestes supostos o período máximo será de 18 meses, non podendo superar a duración do contrato as tres cuartas partes do período de referencia que se estableza, nin como máximo 12 meses (art 15.1 b E.T).

No caso de concertarse o contrato por un tempo inferior ao máximo legal ou convencionalmente establecido, poderá ser prorrogado mediante acordo das partes, por unha soa vez, sen que a súa duración total poida superar a súa duración máxima (art 15.1 b E.T).

Esta modalidade contractual segue sendo a máis utilizada representando o 43,91% a nivel nacional (46.51% en 2007) e o 41,08% dos contratos iniciais e o 38,91% do total, incluídas as conversións en indefinidos e as adscricións en colaboración social (38,79% en 2007) dos subscritos en Galicia. Apréciase unha diminución sobre anos anteriores (cadro 1). Subscribíronse 309.166 contratos fronte aos 335.506 do ano 2.007, o que supón unha diminución de 26.340 contratos en Galicia para o ano 2.008 (o aumento no ano anterior foi de 7.589 contratos).

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 15,78%, na industria un 39,90%, na construción un 22,29% e no sector servizos un 44,67%.

Por sexo contratouse a un 49,63% dos homes fronte a 50,37% das mulleres, superando por segunda vez o grupo de homes. Tendo en conta sexo e grupo de idade, os homes son máis contratados no grupo inferior a 39 anos (77,58%) a grande distancia dos de 40 a 44 (8,42%) e dos >45 (14,00%), e no caso das mulleres dáse unha situación similar; 78,42% no grupo de menores de 39 anos e 9,21% no tramo de 40 a 44 e 12,37% para as > de 45 anos.

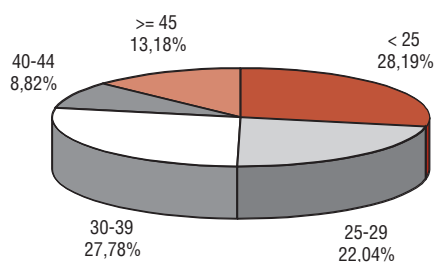
■ Cadro 7.6

Contratos eventuais por circunstancias da produción. Segundo sexo, idade e provincia. Galicia 2008

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	16.774	14.513	16.783	5.125	9.136	18.421	16.091	19.486	6.298	8.687	131.314
Lugo	3.810	2.607	3.318	1.003	1.684	3.881	2.889	3.695	1.119	1.451	25.457
Ourense	2.911	2.129	2.472	748	1.238	3.077	2.245	2.855	1.029	1.310	20.014
Pontevedra	19.881	14.537	19.304	6.046	9.421	18.401	13.120	17.963	5.895	7.813	132.381
Galicia	43.376	33.786	41.877	12.922	21.479	43.780	34.345	43.999	14.341	19.261	309.166

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2007-2008

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

Tendo en conta a duración, son os inferiores a 1 mes, co 48,23% (44,50% en 2007) os máis concertados, seguidos de 1 a 3 meses cun 27,50%, os de 3 a 6 meses cun 20,36% e por último con escasa representación, os concertados por un tempo superior a 6 meses con solo un 3,90%. Estas porcentaxes son moi similares aos do ano 2.007, reflectíndose un aumento nos de duración superior a 1 mes, pero segue quedando de manifesto a grande rotación laboral que se produce na Comunidade Galega cunha elevada porcentaxe de contratos eventuais e dentro deles o 48,23% teñen unha duración inferior a 1 mes.

**Contratos eventuais por circunstancias da produción.
Por duración e provincias. Galicia 2008**

■ Cadro 7.7

	Duración				Total
	<= 1 mes	>1a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 meses	
A Coruña	70.206	32.857	23.454	4.797	131.314
Lugo	8.830	8.185	6.866	1.576	25.457
Ourense	5.765	7.125	6.284	840	20.014
Pontevedra	64.318	36.850	26.347	4.866	132.381
Galicia	149.119	85.017	62.951	12.079	309.166

Fonte: INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

A variable xornada sen diferenciación por sexos mostra unha porcentaxe do 74,31% para a xornada completa e un 25,69% para a xornada a tempo parcial. Se temos en conta a variable sexo, os resultados son similares a 2007 cun 16,74% para os contratos efectuados a homes a xornada parcial e un 34,51% para os efectuados a mulleres coa mesma xornada. Se a xornada é completa, a contratación no caso dos homes foi de 83,26% e dun 65,49% (66,32% en 2007) no das mulleres, poñendo de manifesto un uso case exclusivo da parcialidade na contratación feminina, aumentando lixeiramente.

**Contratos eventuais por circunstancias da produción.
Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2008**

■ Cadro 7.8

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	62.331	12.426	49.905	68.983	23.628	45.355	131.314	36.054	95.260
Lugo	12.422	1.975	10.447	13.035	4.428	8.607	25.457	6.403	19.054
Ourense	9.498	1.299	8.199	10.516	3.655	6.861	20.014	4.954	15.060
Pontevedra	69.189	9.980	59.209	63.192	22.025	41.167	132.381	32.005	100.376
Galicia	153.440	25.680	127.760	155.726	53.736	101.990	309.166	79.416	229.750

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

7.2.2. Contrato de obra ou servizo

É aquel que se concerta para a realización dunha obra ou a prestación dun servizo, con autonomía e substantividade propia dentro da actividade na empresa, aínda tratándose da actividade habitúa, e a duración da cal, aínda que limitada no tempo, é incerta. (Art 15.1 a E.T e 2.1 RD 2720/1998).

Por convenio sectorial estatal e de ámbito inferior, incluídos os convenios de empresa, poderán identificarse os traballos e tarefas nos que poidan realizarse este tipo de contratos, co intento de non facer un uso indiscriminado deles.

A duración será polo tempo esixido para a realización da obra ou servizo (art. 2.2 b RD 2720/1998). Non é requisito imprescindible determinar a data de fin de contrato e se esta se reflicte terá só carácter orientativo. Se a súa duración fose por un tempo superior a un ano, é necesario un preaviso de 15 días comunicando a extinción do contrato e en caso de incumprilo substituírse por unha indemnización de 15 días de salario.

Cando a duración sexa inferior a sete días, a cota empresarial á S.S. por continxencias comúns incrementarase nun 36%.

A xornada poderá ser a tempo parcial ou completa e formalizarse por escrito, identificando con claridade e precisión abonda o carácter da contratación e a obra ou servizo a realizar.

O empresario ten deber de informar os traballadores da existencia de postos de traballo vacantes, co fin de facilitar o acceso a postos permanentes. (art. 15.7 E.T.)

Cando o SPEE-INEM constata, que nos catro anos inmediatamente anteriores a unha solicitude de prestación, o traballador percibise prestacións por finalización de varios contratos temporais cunha mesma empresa, poderá dirixirse de oficio á autoridade xudicial demandando que o empresario sexa declarado responsable do seu abono, se a reiterada contratación temporal fose abusiva ou fraudulenta, así como a condena ao empresario á devolución á Entidade Xestora daquelas prestacións xunto coas cotizacións correspondentes..

No ano 2.008 rexistráronse 270.545 contratos por obra ou servizo (28.692 contratos menos que no ano anterior) que representa un 35,48% dos contratos iniciais e o 34,05% do total, incluídas as conversións en indefinidos e as adscricións en colaboración social (34,60% no 2.007), fronte ao 41,08% dos contratos eventuais por circunstancias da produción, que continúan en primeiro lugar igual que en anos anteriores. No total de España representaron o 39,17% (38,73% en 2007) da contratación.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 60,63%, na industria un 40,01%, na construción un 64,83% e no sector servizos un 30,68%.

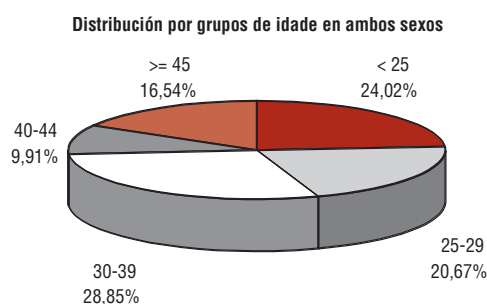
Tendo en conta a variable sexo, no caso dos homes concertáronse 158.720 contratos (58,67%) e no das mulleres 111.825 (41,33%). A maior porcentaxe relativa de contratación de homes realízase no grupo de idade inferior a 39 anos cun 73,03%. Entre 40 e 44 anos concertáronse un 9,49% e no de iguais ou superiores a 45 anos o 17,48%. No caso das mulleres as porcentaxes relativas son moi similares, cun 74,29% no grupo inferior a 39 anos, un 10,50% no de 40 a 44 e un 15,21% no grupo de iguais ou superiores a 45 anos.

■ Cadro 7.9

Contratos de obra ou servizo. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2008

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	17.868	15.696	20.333	6.554	12.118	12.183	11.504	15.036	4.865	7.185	123.342
Lugo	3.144	2.613	3.780	1.268	2.441	1.788	1.944	2.609	908	1.245	21.740
Ourense	3.322	2.473	3.587	1.288	2.749	2.289	1.951	2.803	1.058	1.469	22.989
Pontevedra	15.074	11.104	16.920	5.954	10.434	9.323	8.646	12.997	4.913	7.109	102.474
Galicia	39.408	31.886	44.620	15.064	27.742	25.583	24.045	33.445	11.744	17.008	270.545

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

Se temos en conta a duración do contrato, son os de duración incerta ou indeterminada os que representan unha maior porcentaxe, cun 80,77%, o que parece lóxico dada a non obrigatoriedade e o carácter orientativo da data de fin de contrato. O 7,63% concertáronse por unha duración igual ou inferior a 7 días, o 3,51% por un período entre 6 e 12 meses e o 3,34% entre 1 e 3 meses.

■ Cadro 7.10

Contratos de obra ou servizo. Por duración e provincia. Galicia 2008

	Duración en meses										Total
	<=7 días	>7 a <=15 días	>15 días a <=1 mes	>1 a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 a <=12 meses	>12 a <=18 meses	>18 a <=24 meses	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	11.316	1.086	1.100	3.550	2.504	3.459	163	68	46	100.050	123.342
Lugo	1.287	203	345	1.240	627	1.562	44	9	55	16.368	21.740
Ourense	2.000	157	283	1.277	1.021	1.495	30	19	18	16.689	22.989
Pontevedra	6.032	924	1.427	2.982	2.342	2.994	73	87	191	85.422	102.474
Galicia	20.635	2.370	3.155	9.049	6.494	9.510	310	183	310	218.529	270.545

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

Nesta modalidade contractual dáse unha elevada porcentaxe de xornada a tempo completo, co 72,85%, fronte a un 27,15% de contratos a tempo parcial. Se a esta variable lle unimos a variable sexo, apréciase no caso dos homes un 82,26% para a xornada completa e un 17,73% para a parcial. Nas contratacións a mulleres séguese a tendencia xeral dunha maior contratación parcial neste colectivo con respecto aos homes supoñendo un 59,48% de xornada completa e un 40,52% de parcial, aumentando en 1,66 puntos con respecto ao ano 2007.

Contratos por obra ou servizo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. Decembro 2008

■ Cadro 7.11

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	72,569	12,902	59,667	50,773	21,674	29,099	123,342	34,576	88,766
Lugo	13,246	2,024	11,222	8,494	3,835	4,659	21,740	5,859	15,881
Ourense	13,419	1,525	11,894	9,570	3,154	6,416	22,989	4,679	18,310
Pontevedra	59,486	11,699	47,787	42,988	16,650	26,338	102,474	28,349	74,125
Galicia	158,720	28,150	130,570	111,825	45,313	66,512	270,545	73,463	197,082

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

7.2.3 Contrato de Interinidade

Este contrato ten por obxecto substituír un traballador con dereito a reserva do posto de traballo ou para cubrir temporalmente un posto de traballo durante un proceso de selección ou promoción, para a súa cobertura definitiva, así como para substituír aínda traballador en formación por traballadores beneficiarios de prestación por desemprego. (Art. 15.1 c ET e art.4.1 de RD 2720/1998).

A súa duración manterase mentres subsista o dereito do traballador substituído á reserva do posto de traballo, ou a do tempo que dure o proceso de selección ou promoción para a cobertura definitiva, sempre que neste último caso non se supere os 3 meses. Nos procesos de selección da Administración a súa duración coincidirá co tempo previsto para a realización do devandito proceso.

Extinguirase pola reincorporación do traballador substituído, polo vencemento do prazo para a súa incorporación, pola extinción da causa que deu lugar á reserva de posto, polo transcurso dos 3 meses nos procesos de selección ou promoción ou que resulte dos procesos de selección da Administración.

Deben celebrarse a xornada completa agás nos seguintes supostos:

- Cando o traballador substituído estivese contratado a tempo parcial ou trátase de cubrir temporalmente un posto a cobertura definitiva do cal se vaia realizar a tempo parcial.
- Cando se realice para completar a xornada reducida dun traballador que exercente o seu dereito por nacemento de fillo prematuro, hospitalizado, garda legal dun menor de seis anos ou diminuído físico ou psíquico, para o coidado dun familiar ou naqueles supostos en que se acordara a redución temporal da xornada do traballador substituído, incluídos os supostos de desfrute a tempo parcial do permiso de maternidade, adopción ou acollemento.

Estes contratos deben formalizarse por escrito, especificando o carácter da contratación, o traballo a desenvolver, o traballador substituído e a causa da substitución, indicando se o posto de traballo a desempeñar será o do traballador substituído ou o doutro traballador que pase a desempeñar o posto daquel. Igualmente débese de identificar o posto a cobertura definitiva do cal se producirá tras o proceso de selección.

Existen unha serie de incentivos cando se formalice un contrato de interinidade nas seguintes condicións:

- a) Cando se celebren para substituír a un traballador que estea en excedencia para atender ao coidado de fillo ou familiar ata o segundo grao por consanguinidade

ou afinidade, terán dereito a unha redución das cotizacións por continxentes comúns, cando se celebren con preceptores de prestacións por desemprego (contributivo ou asistencial), que leven máis dun ano como preceptores:

- 95% durante o primeiro ano de excedencia
- 60% durante o segundo ano
- 50% durante o terceiro ano

b) Bonificación do 100% das cotas empresariais á S.S., incluídas as de accidentes de traballo, enfermidade profesional e as de recadación conxunta cando se celebren para substituír a:

- Traballadoras que teñan suspendido o seu contrato de traballo por risco durante o embarazo.
- Traballadores e traballadoras que teñan suspendido o seu contrato de traballo por descanso de maternidade, adopción e acollemento.
- Traballadores autónomos, socios traballadores e socios de cooperativas nos supostos de risco durante o embarazo, períodos de descanso por maternidade, adopción ou acollemento.

Tanto neste caso coma no anterior os citados beneficios non serán de aplicación ás contratacións efectuadas aos cónxuxes, ascendentes, descendentes e demais parentes por consanguinidade ou afinidade ata o segundo grao inclusive do empresario os que ostenten cargos de dirección ou sexas membros dos órganos de administración das empresas que revistan fórmula xurídica de sociedade e as que se produzan con estes últimos e os contratos celebrados coas Administracións públicas.

c) Incentivos aos contratos de interinidadee con traballadores minusválidos desempregados para substituír persoas minusválidas que teñan suspendido o contrato por incapacidade temporal cunha bonificación do 100 por 100 das cotas empresariais á S.S., incluídas as de accidentes de traballo e enfermidade profesional e as de recadación conxunta.

d) As empresas que teñan ata 100 traballadores, e substitúan algún deles nos permisos de formación, por traballadores beneficiarios de prestacións de desemprego terán os seguintes beneficios:

- O perceptor de prestacións recibirá o 50% da contía da prestación durante a vixencia do contrato, ata o máximo do dobre do período pendente de percibir de prestación por desemprego.
- O empresario aboará a diferenza ata alcanzar o salario correspondente á totalidade das cotas á S.S.

e) As empresas poderanse beneficiar dunha bonificación do 100% da cota empresarial por continxencias comúns durante a suspensión ou durante 6 meses en caso de mobilidade xeográfica ou de centro de traballo, nos contratos para substituír un traballador vítima de violencia de xero que suspendera o seu contrato ou exercitara o seu dereito a mobilidade xeográfica ou cambio de centro de traballo.

f) Incentivos para a transformación destes contratos en indefinidos.

O empresario informará os traballadores sobre a existencia de postos de traballo vacantes, co fin de garantir o acceso a postos permanentes.

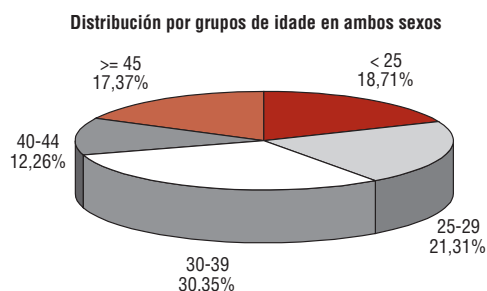
Esta modalidade supuxo en 2008 un 11,69% dos contratos iniciais (9,70% en España) e un 11,07% do total da contratación incluídas as conversións en indefinidos e as adscricións en colaboración social, 87.966 contratos rexistrados cun leve aumento con respecto ao 2007. Mantense a tendencia de anos anteriores onde a contratación feminina é moi superior cun 73,65 % (64.786 contratos), (73,53% en 2007), fronte a un 23,35% de homes (23.180). Aínda que os datos estatísticos non nos permiten diferenciar a que modalidade corresponde a contratación por interinidade, si son numerosos os casos (risco de embarazo, maternidade, adopción, coidado dun familiar: ...) onde é o colectivo feminino o que obtén os permisos con reserva a posto de traballo e parece que existe a tendencia, xa sexa por o posto que ocupa, polo tipo de traballo a realizar, pola profesión a cubrilo tamén cunha muller.

■ Cadro 7.12

Contratos de interinidade. Por sexos, idade e provincia. Galicia 2008

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	2.243	2.699	3.065	866	1.090	4.773	5.559	8.263	3.524	5.450	37.532
Lugo	347	312	489	157	225	918	1.105	2.212	1.138	1.575	8.478
Ourense	319	377	559	157	274	867	984	1.740	897	1.404	7.578
Pontevedra	2.573	2.576	2.907	923	1.022	4.416	5.137	7.466	3.120	4.238	34.378
Galicia	5.482	5.964	7.020	2.103	2.611	10.974	12.785	19.681	8.679	12.667	87.966

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 2,95%, na industria un 4,52%, na construción un 0,38% e no sector servizos un 14,36%.

Segundo os grupos de idade o 79,67% dos homes contratados teñen igual ou menos de 39 anos e o 67,05% das mulleres. No grupo de 40 a 44 anos contratouse o 9,07% de homes e 13,40% de mulleres. E finalmente aos maiores de 45 anos concertóuse-lles este tipo de contrato a un 11,26% de homes e a un 19,55% de mulleres.

Ao descoñecerse en moitos casos a data de finalización da reserva de posto, duración do proceso de selección... o contrato concértase por unha duración indeterminada nun 56,40% dos casos. Os menores de 7 días supoñen un 14,91% e os que duran entre 15 días e un mes, un 11,11%.

■ Cadro 7.13

Contratos de interinidade. Por duración e provincias. Galicia 2008

	Duración en meses										Total
	<=7 días	>7 a <=15 días	>15 días a <=1 mes	>1 a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 a <=12 meses	>12 a <=18 meses	>18 a <=24 meses	>24 meses	Indeterminados	
A Coruña	5.608	2.966	4.365	2.701	1.188	165	25	16	29	20.469	37.532
Lugo	1.009	745	988	708	224	35	4	1	0	4.764	8.478
Ourense	1.876	470	836	501	218	36	5	1	5	3.630	7.578
Pontevedra	4.622	2.092	3.587	1.935	1.170	182	22	10	5	20.753	34.378
Galicia	13.115	6.273	9.776	5.845	2.800	418	56	28	39	49.616	87.966

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

Tendo en conta a variable xornada, os celebrados a xornada completa supoñen un 78,52% e tan só un 21,48% os que foron a tempo parcial.

Seguindo a tendencia da maior parte das contratacións, son as mulleres as que máis contratos celebran a tempo parcial (25,17%), aumentando con respecto ao 2007 (23,83%), fronte ao colectivo de homes (11,16%)

Contratos de interinidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Decembro 2008

■ Cadro 7.14

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	9.963	1.345	8.618	27.569	7.588	19.981	37.532	8.933	28.599
Lugo	1.530	117	1.413	6.948	1.264	5.684	8.478	1.381	7.097
Ourense	1.686	139	1.547	5.892	1.211	4.681	7.578	1.350	6.228
Pontevedra	10.001	985	9.016	24.377	6.245	18.132	34.378	7.230	27.148
Galicia	23.180	2.586	20.594	64.786	16.308	48.478	87.966	18.894	69.072

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

7.2.4. Contrato para a Formación

Ten por obxecto a adquisición teórica e práctica necesaria para o desempeño dun posto de traballo que requira un nivel de cualificación susceptible de acreditación formal, ou no seu defecto, o nivel de cualificación de base de cada ocupación no sistema de clasificación da empresa. (Art. 11.2 E.T)

Os requisitos dos traballadores susceptibles de ser contratados nesta modalidade son:

- Ser maior de 16 anos e non cumprir os 21, agás:
  - Minusválidos
  - Estranxeiros durante os dous primeiros anos de vixencia do seu permiso de traballo, salvo que se acredite a formación e experiencia necesarias para o desempeño do posto de traballo.
  - Aqueles que leven máis de tres anos sen actividade laboral

-Os que se atopen en situación de exclusión social.

-Os que se incorporen como alumnos traballadores aos programas de escola taller ou casa de oficios e talleres de emprego. Coa entrada en vigor do RD 5/2006 de 9 de Xuño para a mellora do crecemento e o emprego se modifica a letra a) do apartado 2) do artigo 11 do E.T establecendo o límite máximo de 24 anos para os alumnos traballadores de escolas taller ou casas de oficio. Este límite non será de aplicación para alumnos traballadores de talleres de emprego ou persoas discapacitadas.

- Non ter a titulación requirida para o contrato en prácticas nese posto ou oficio. (Art. 11.2 a E.T e Art. 6 RD 488/1998).
- Non desempeñar con anterioridade ese posto na mesma empresa por un tempo superior a 12 meses.
- Non esgotar o prazo máximo para os contratos de aprendizaxe ou formación na mesma ou distinta empresa.

Mediante convenio colectivo de ámbito sectorial estatal, ou no seu defecto, nos sectoriais de ámbito inferior, así como nos de empresa que contén cun plan formativo, poderase establecer segundo o tamaño do equipo o número máximo de contratos a realizar e os postos de traballo obxecto dese contrato. Cando nos convenios colectivos non se determine o número máximo de contratos para a formación que cada empresa pode realizar, dito número será fixado segundo unha escala en función do número de traballadores por centro.

Os traballadores minusválidos contratados por esta modalidade non serán tidos en conta para determinar o número máximo de contratos de formación que a empresa poida realizar.

O número máximo de contratos para a formación non será de aplicación aos contratos celebrados para a formación no marco das Escolas Taller e Casas de Oficio, programas de Garantía Social, así como contratacións realizadas por empresas que dispoñan de escola de formación.

A duración deste contrato non poderá ser inferior a 6 meses nin superior a dous anos, salvo que por convenio se estableza outra duración, que en ningún caso poderá ser inferior a seis meses nin superar os 3 anos, ou 4 cando se concerte cunha persoa minusválida.

Cando o contrato se asinase por unha duración inferior á máxima, as partes poderán acordar ata dous prorrogas, a duración da cal non poderá ser superior á duración mínima do contrato (Art. 19.1 RD 488/1998)

Estes contratos considerásenos de carácter común ou ordinario cando se incumpra na súa totalidade as obrigas en materia de formación teórica.

A xornada de traballo será a tempo completo, sumando o tempo efectivo e a xornada de formación teórica na empresa.

A retribución será fixada en convenio colectivo, sen que poida ser inferior ao Salario Mínimo Interprofesional en proporción ao tempo de traballo efectivo.

O tempo dedicado á formación teórica, que se impartirá sempre fóra do posto de traballo e dentro da xornada laboral, fíxase no contrato en atención ás características do oficio ou posto e do número de horas establecido para o módulo formativo axeitado ao devandito posto, sen que poida ser inferior ao 15% da xornada máxi-

ma prevista por convenio colectivo e a máxima legal. Os convenios colectivos poderán determinar o tempo dedicado á formación teórica e a súa distribución e alternancia ou concentración co traballo efectivo. A formación teórica solo poderá concentrarse no período final do contrato cando así acordácese en convenio colectivo aplicable.

Cando o traballador contratado para a formación non realizase os ciclos educativos correspondentes á escolaridade obrigatoria, a formación teórica terá por obxecto completar a devandita formación.

Entenderase cumprido o requisito de formación teórica cando, acredite que realizou un curso de formación profesional ocupacional axeitado ao oficio ou posto obxecto do contrato, incrementándose a retribución polo tempo non dedicado á formación teórica.

A formación teórica poderá ser presencial ou a distancia cando non existan centros de formación na localidade onde resida o traballador, sen que o tempo dedicado á formación teórica poida realizarse fóra do horario de xornada laboral.

As accións formativas serán financiadas con cargo aos presupostos de formación continua do SPEE.

A formación teórica vén regulada por os Art. 11.2 e do ET e 10 do RD 488/1998, pola OM do 14 de Xullo de 1.998 e pola Resolución do 26 de Outubro de 1.998.

No prazo dun mes dende a finalización das ensinanzas, o empresario deberá emitir un certificado no que conste a duración da formación teórica e o nivel de formación práctica adquirido. Igualmente o centro que impartira a formación teórica deberá emitir certificado onde conste o contido formativo e o grao de aproveitamento.

O traballador poderá solicitar da administración competente que, previas as probas de avaliación de RD 797/1.995 do 19 de Maio, expídalle un certificado de profesionalidade equivalente a un título de formación profesional que lle habilite para ser contratado en practicas.

A oferta formativa dos centros docentes está constituída pola rede de Centros Públicos, pola rede de centros de Axentes Sociais e a de Centros privados acreditados.

O SPEE manterá actualizado un catalogo e un mapa de centros de formación, co contido formativo dos módulos ou das especialidades nos que se atopen autorizados para impartir a formación teórica dos contratos para a formación.

O empresario deberá cumprir en todo caso os datos relativos ao centro de formación e acompañar ao contrato de traballo a “comunicación de acordo para a formación teórica en contrato para a formación”. Isto non será de aplicación cando o traballador acredite, mediante certificación da Administración pública, que realizou un curso de formación profesional ocupacional axeitado ao oficio ou posto de traballo.

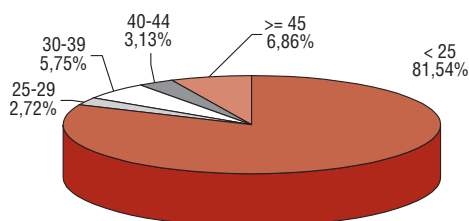
O empresario poderá solicitar por escrito, antes de asinar o contrato, certificación do SPEE no que conste o tempo que o traballador estivo contratado en aprendizaxe e para a formación, con anterioridade á contratación que se pretende realizar e de non esgotar o período máximo de formación.

O contrato para a formación deberá realizarse sempre por escrito, facendo constar o nivel ocupacional, oficio ou posto de traballo no que se concerta, o tempo dedicado á formación teórica e a súa distribución horaria, a duración do contrato e o nome e cualificación profesional da persoa designada como titor.

Cadro 7.15
Contratos de formación. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2008

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	1.941	22	30	10	42	953	42	79	42	81	3.242
Lugo	593	25	23	25	92	328	25	67	36	69	1.283
Ourense	604	15	24	23	74	301	39	90	47	151	1.368
Pontevedra	1.774	14	43	16	26	910	65	166	85	88	3.187
Galicia	4.912	76	120	74	234	2.492	171	402	210	389	9.080

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

O número de contratos de formación rexistrados en Galicia no 2.008 foi de 9.080, (12.879 en 2008), cunha diminución de 3.799 contratos, representando un 1,21% dos contratos iniciais (0,50% en España) e 1,14% do total incluídas as conversións en indefinidos e as adscricións en colaboración social.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 0,45%, na industria un 1,57%, na construción un 3,03% e no sector servizos un 0,96%.

Se estudamos a variable sexo, apreciamos, que un 59,65% (2.007: 62,25 %) destes contratos concértanse con homes e un 40,35% con mulleres (2007: 37,76 %), deixando ver unha tendencia ao aumento desta contratación no grupo de mulleres. Estudando conxuntamente as variables de idade e sexo apréciase que no caso dos homes o 90,69% dos contratos se concertan con menores de 25 anos e o 4,32% con maiores de 45 anos. No colectivo das mulleres as porcentaxes son dun 68,01% nas menores de 25 anos e 10,97% para o intervalo de 30-39 anos.

En canto á idade debemos precisar que aínda que o límite de idade para estes contratos é de 21 anos, non existe límite para os traballadores minusválidos, para os estranxeiros durante os dous primeiros anos de vixencia do seu permiso de traballo (agás que acrediten formación e experiencia necesaria para o desempeño do posto de traballo), para os desempregados que leven máis de 3 anos sen actividade laboral, para os desempregados en situación de exclusión social e para os que se incorporen aos programas de escolas-obradoiros (límite de 24 anos), casas de oficio (límite 24 anos) e obradoiros de emprego.

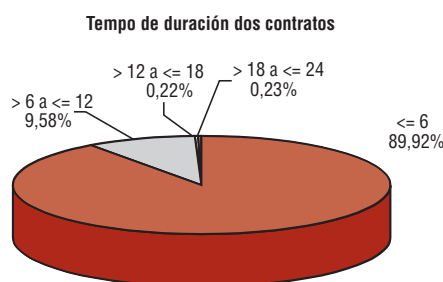
Tendo en conta a duración destes contratos e recordando que poden celebrarse por un prazo máximo de 2 anos, podendo mesmo ampliarse por convenio colectivo sectorial ata 3 ou 4 anos, se o traballador é minusválido, só un 0,23% celébranse por un período entre 18 e 24 meses (0,49% en 2007), e un 99,5% por un tempo igual ou inferior a 12 meses.

Contratos de formación por duración e provincias. Galicia 2008

■ Cadro 7.16

	Duración en meses					Total
	<= 6	> 6 a <= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	>24	
A Coruña	2.885	333	12	11	1	3.242
Lugo	1.051	226	1	3	2	1.283
Ourense	1.228	132	4	3	1	1.368
Pontevedra	3.001	179	3	4	0	3.187
Galicia	8.165	870	20	21	4	9.080

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

7.2.5. Contrato en Prácticas

Este contrato ten como finalidade a obtención de práctica profesional axeitada ao nivel de estudos dos traballadores con titulación universitaria ou de formación profesional de grao medio ou superior, ou títulos recoñecidos oficialmente como equivalentes que habiliten par o exercicio profesional. (Art. 11 ET e 1.1 RD 488/1998)

O traballador debe posuír algunha das titulacións seguintes:

- Licenciado Universitario, Enxeñeiro ou Arquitecto
- Diplomado Universitario, Enxeñeiro ou Arquitecto Técnico
- Técnico ou Técnico Superior da Formación Profesional Regulada da formación profesional específica, sendo equivalentes os anteriores Técnico Auxiliar (FP1) e Técnico Especialista (FP2)
- Outras titulacións oficialmente recoñecidas equivalentes ás anteriores.

Non poden transcorrer máis de catro anos dende a finalización dos correspondentes estudos ou dende a validación destes en España, se se obtivesen no estranxeiro, ou seis anos cando o traballador sexa minusválido.

O posto debe permitir a obtención da práctica profesional axeitada ao nivel de estudos cursados. Mediante convenio colectivo de ámbito sectorial estatal, ou no seu defecto, de ámbito inferior, poderanse determinar os postos, grupos, niveis ou categorías obxecto deste contrato.

A duración non poderá ser inferior a seis meses nin exceder de dous anos, podéndose determinar por convenio colectivo sectorial estatal ou sectorial inferior; a duración destes contratos, respectando sempre estes límites. (Art. 11.1 ET e 19 e 20 RD 488/1998).

Se o contrato se establece por unha duración inferior á máxima, as partes poderán acordar ata dous prorrogas, sen que a duración total poida exceder á máxima. A duración de cada prorroga non poderá ser inferior á duración mínima do contrato.

Ningún traballador poderá estar contratado en prácticas, na mesma ou distinta empresa, por tempo superior a dous anos en virtude da mesma titulación.

Cando o contrato chega a termo, non hai denuncia das partes cun preaviso mínimo de 15 días e o traballador continua traballando:

Se non esgotou a duración máxima do contrato, se prorrogará automaticamente ata o devandito prazo

Se esgotase a duración máxima considerárase prorrogado tacitamente por tempo indefinido, salvo proba en contrario que acredite a natureza temporal. (Art. 49.1.c) ET e 20 RD 488/1998)

En caso de incumprirse soamente o preaviso, o traballador será indemnizado co equivalente ao salario correspondente aos días que o devandito prazo se incumpre.

A falta de esixencia de forma escrita, farán que o contrato en prácticas considérese indefinido, salvo proba en contrario que acredite o seu carácter temporal. De igual forma os celebrados a tempo parcial presumíranse celebrados a xornada completa, por falta de forma escrita, salvo proba en contrario que acredite o seu carácter parcial. (Art. 22.1 RD 488/1998)

Salvo o disposto por convenio colectivo, o período de proba será como máximo:

- Un mes para os titulados de grao medio (Diplomados e Técnico de F.P regulada).
- Dous meses para titulados superiores (Licenciados e Técnicos Superiores de F.P regulada).
- A xornada poderá ser a tempo completa ou parcial.

A retribución que se fixará por convenio colectivo, nunca poderá ser inferior ao 60% o primeiro ano e o 70% o segundo ano de vixencia do contrato, do salario fixado para un traballador que desempeñe o mesmo ou equivalente posto de traballo, e en ningún caso inferior ao S.M.I. En caso de contratos a tempo parcial o salario reducirase en proporción ao tempo traballado. (Art. 2.1 RD 488/1998 e Art. 11.1.e E.T).

O contrato debe formalizarse por escrito facendo Constar expresamente a titulación do traballador, a duración do contrato e o posto ou postos a desempeñar durante as prácticas.

O empresario poderá solicitar do Servizo Público de Emprego certificado no que conste o tempo que o traballador estivo contratado en prácticas con anterioridade. Se transcorridos 10 días o Servizo Público de Emprego non emitiu o certificado, o empresario queda exonerado das responsabilidades que se poidan derivar.

Á terminación do contrato, o empresario deberá entregar ao traballador certificado no que consta a duración das prácticas o posto ou postos de traballo desempeñados e as principais tarefas realizadas.

Se unha vez finalizado o contrato en prácticas o traballador continúa na empresa, non poderá concertarse un novo período de proba, computándose a duración do contrato en prácticas para os efectos de antigüidade na empresa.

O empresario informará os traballadores sobre a existencia de postos de traballo vacantes, co fin de garantir o acceso a postos permanentes.

Este tipo de contrato alcanzou en 2008, 5.260 concertos (2.007:7.048 cunha redución de 1.788 contratos), o que representa un 0,70% dos contratos iniciais e un 0,66% do total (0,40% en España).

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 0,08%, na industria un 1,14%, na construción un 0,80% e no sector servizos un 0,66%.

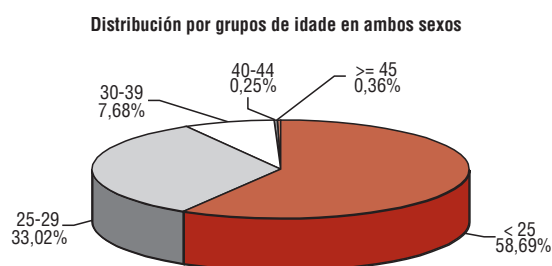
Tendo en conta o factor sexo, concertouse cun 49,20% de homes e un 50,80 de mulleres, producíndose unha lixeira diminución con respecto ao ano 2007 (51,46%) nas contratacións a mulleres e superando por terceira vez as dos homes. É un dos contratos onde a diferenza de contratación entre homes e mulleres é menor. Realízanse case os mesmos contratos en practicas a homes que a mulleres, e tendo en conta a incorporación masiva da muller á educación de grao medio e superior; e que é precisamente este colectivo o que en maior medida finaliza os estudos iniciados, parece ser esta a causa da equiparación entre sexos destes contratos

Contratos en prácticas. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2008

■ Cadro 7.17

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	726	446	99	1	2	761	544	106	6	6	2.697
Lugo	183	53	10	0	0	121	49	14	0	0	430
Ourense	126	50	11	0	0	112	68	14	1	1	383
Pontevedra	534	274	67	3	3	524	253	83	2	7	1.750
Galicia	1.569	823	187	4	5	1.518	914	217	9	14	5.260

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

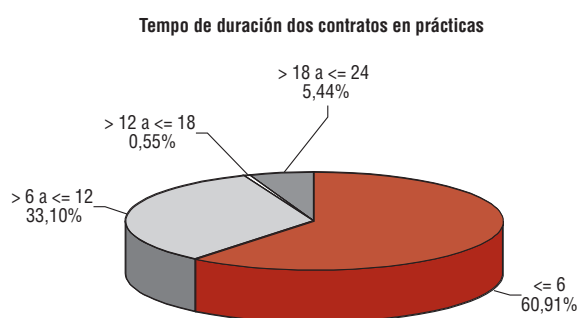
Por grupos de idade, realizáronse maior numero de contratacións a homes <25 anos (60,62%) e mulleres de <25 anos (56,81%), seguidos en ambos os dous casos do intervalo de 25-29 cun 31,80% en homes e un 34,21% en contratos a mulleres e do intervalo de 30-39 anos, cun 7,22% de contratacións concertadas con homes e un 8,12%, realizadas a mulleres.

Contratos en prácticas. Por duración e provincias. Galicia 2008

■ Cadro 7.18

	Duración en meses				Total
	<= 6	> 6 a <= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	
A Coruña	1.706	808	16	167	2.697
Lugo	237	188	1	4	430
Ourense	207	157	0	19	383
Pontevedra	1.054	588	12	96	1.750
Galicia	3.204	1.741	29	286	5.260

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

Segundo a duración do contrato, os comprendidos de entre 6 e 12 meses alcanzaron 33,10% e os de duración igual ou inferior a 6 meses un 60,91%. Aqueles que alcanzaron a duración máxima de 24 meses seguen, ao igual que en 2007, supoñendo unha porcentaxe moi pequena, o 5,44% (3,70% en 2007). Aínda que se produciu un aumento dos contratos de máis longa duración, 24 meses, tamén aumentaron os de duración igual a 6 meses en detrimento dos de duración entre 6 e 12 meses.

Contrato en prácticas. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2008

■ Cadro 7.19

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	1.274	77	1.197	1.423	227	1.196	2.697	304	2.393
Lugo	246	13	233	184	39	145	430	52	378
Ourense	187	13	174	196	49	147	383	62	321
Pontevedra	881	73	808	869	174	695	1.750	247	1.503
Galicia	2.588	176	2.412	2.672	489	2.183	5.260	665	4.595

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

Se tomamos como referencia o tipo de xornada, o 87,36% celebrouse a xornada completa e o 12,64% a parcial, aínda que no caso dos homes supuxo o 6,80% mentres que no caso das mulleres, confirmando a tendencia doutros tipos de contratos, chegou ao 18,30% (2007:16,07%).

7.2.7. Contratación en substitución por anticipación da idade de xubilación.

Esta medida ten por finalidade a contratación de traballadores inscritos como desempregados en substitución de traballadores que anticipen a súa idade ordinaria de xubilación de 65 a 64 anos (Art. 1 e ss RD 1194/1985).

As empresas procederán á celebración dun contrato por calquera das modalidades vixentes, agás contrato a tempo parcial e eventual por circunstancias da produción. (Art. 3.1 RD 1194/1985).

Se durante a vixencia do contrato dun traballador en substitución se producise o cesamento deste, o empresario deberá substituílo, nun prazo máximo de 15 días, por outro traballador desempregado polo tempo que reste para alcanzar a duración mínima do contrato que ha de ser dun ano.

A falta de substitución do traballador que destituíu, suporalle á empresa aboar a INSS a prestación de xubilación devengar polo traballador substituído, dende o momento do cesamento do traballador contratado. (Art. 4 RD 1194/1985).

O contrato formalizarase por escrito, e entregarse ao traballador que se xubile unha copia para que o entregue na Entidade Xestora que corresponda para o recoñecemento da súa petición de xubilación.

Se á finalización do contrato de substitución, este transformácese en indefinido poderá acollerse aos incentivos de bonificación do 25% da cota empresarial á SS por continxencias comúns durante un período de 24 meses seguintes ao inicio do contrato, sempre que a transformación se levase a cabo ata o 31 de Decembro do 2006.

■ **Cadro 7.20** Contatos de substitución por xubilación os 64 anos. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2008

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	2	7	11	3	5	1	2	7	4	6	48
Lugo	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	3
Ourense	0	0	2	2	1	0	0	0	0	0	5
Pontevedra	2	4	5	0	1	1	0	1	1	0	15
Galicia	4	11	18	6	8	2	2	9	5	6	71

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

No 2006 en Galicia só realizáronse 71 contratos (2.045 en España) desta modalidade (59 en 2007), o que supón un 0,008% do total. Deles o 66,20% realizáronse a homes e o 33,80% a mulleres. No colectivo masculino realizáronse mais contratos

nos tramos de 30-39 (38,30%) e en menos de 25 anos (23,40%) e no feminino en maiores de 45 anos (37,5%) e no grupo de maiores de 45 anos (25%).

Segundo a actividade económica, 52 contratos realizáronse no sector servizos, 13 en industria e 6 en construción.

Centrándonos na duración, maioritariamente concertáronse por un período de 12 meses (85,91%).

Contratos de substitución por xubilación aos 64 anos. Por duración e provincia. Galicia. 2008

■ Cadro 7.21

	Duración en meses				Total
	12 meses	>12 e >18 meses	>18 e >24 meses	> 24 meses	
A Coruña	41	7	0	0	48
Lugo	3	0	0	0	3
Ourense	3	2	0	0	5
Pontevedra	14	0	0	1	15
Galicia	61	9	0	1	71

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

■ Contrato de Relevo e Xubilación Parcial

É o que se concerta cun traballador desempregado que estivese contratado pola empresa cun contrato de duración determinada para substituír parcialmente un traballador da empresa que accede á xubilación parcial (Art. 12.6 ET)

A duración será indefinida ou igual ao tempo que lle falta ao traballador substituído para alcanzar a idade de xubilación (5 anos como máximo). Se chegado este momento o traballador xubilado parcial continua en activo, o contrato de relevo que se celebre por duración determinada, poderá prorrogarse por períodos anuais, extinguíndose en todo caso ao finalizar o período correspondente ao ano en que se produza a xubilación total.

A xornada poderá ser completa ou parcial. En todo caso deberá ser como mínimo, igual á redución da xornada do traballador substituído, que deberá estar comprendida entre un 25% e un 85%. (Art. 12.6 ET).

O posto de traballo do traballador relevista poderá ser o mesmo do traballador substituído ou similar, e o horario poderá completar o do traballador substituído ou simultanearse con el.

Se durante a vixencia do contrato de relevo, que ha de celebrarse por escrito, se producise o cesamento do traballador contratado a empresa deberá substituílo no prazo de 15 días por outro traballador desempregado, ou que tivese concertado coa empresa un contrato de duración determinada.

Se o traballador xubilado parcialmente fose despedido improcedentemente e non se producise a súa readmisión, a empresa deberá substituílo por outro traballador desempregado ou ampliar a duración da xornada do traballador con contrato de relevo.

En caso de incumprimento, a empresa deberá aboar á Entidade Xestora o importe da prestación de xubilación parcial devengar dende o momento do cesamento ou despedimento improcedente.

A xubilación parcial do traballador substituído é aquela que se inicia despois do cumprimento dos 60 anos e ata o momento da xubilación total, que se simultanea cun contrato a tempo parcial e se atopa vinculada ao contrato de relevo. Para determinar a idade de xubilación tense en conta as bonificacións ou anticipacións de idade que correspondan.

A pensión de xubilación anticipada e parcial será compatible coa realización dun contrato a tempo parcial:

- Tería dereito a esta pensión o traballador, por conta allea, con polo menos 60 anos, que reúna as condicións xerais esixidas para causar pensión contributiva de xubilación conforme ás normas do réxime da S.S de que se trate, agás a idade.
- O traballador solicitará a pensión de xubilación parcial ante a Entidade Xestora, e o recoñecemento desta quedará condicionado á presentación dos correspondentes contratos a tempo parcial e de relevo. O dereito á pensión nace na mesma data en que os contratos entren en vigor.

O contrato de relevo extínguese ao cumprir o traballador relevado

A idade establecida para a súa xubilación, se o contrato asinado fose de carácter temporal. Se ao cumprir a idade de xubilación, o traballador continua na empresa, o contrato de relevo que se celebrou por duración determinada poderá prorrogarse mediante acordo das partes por períodos anuais, extinguíndose en todo caso, ao finalizar o período correspondente ao ano en que se produza a xubilación total de traballador relevado.

Se se trata dun contrato de relevo para substituír un traballador xubilado parcialmente despois de alcanzar a idade de xubilación, prorrogarase automaticamente por períodos anuais, extinguíndose en todo caso ao finalizar o período correspondente ao ano en que se produza a xubilación total.

Contratos de relevo. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2008

■ Cadro 7.22

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	89	116	140	48	59	29	64	102	29	38	714
Lugo	33	50	37	8	14	5	16	20	6	5	194
Ourense	15	24	45	8	21	2	5	14	1	4	139
Pontevedra	125	245	269	54	62	34	122	132	17	24	1.084
Galicia	262	435	491	118	156	70	207	268	53	71	2.131

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

■ Cadro 7.23

Contratos de relevo. Por duración e provincia. Galicia 2008

	Duración en meses										Total
	<= 7 días	>7 a <= 15 días	>15 días a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12 mes	>12 a <= 18 mes	>18 a <= 24 mes	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	0	0	2	1	10	24	34	44	599	0	714
Lugo	0	0	1	1	2	6	2	14	168	0	194
Ourense	0	0	0	0	1	3	4	10	121	0	139
Pontevedra	4	0	0	7	5	28	30	60	950	0	1.084
Galicia	4	0	3	9	18	61	70	128	1.838	0	2.131

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

■ Cadro 7.24

Contratos de relevo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2008

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	452	43	409	262	108	154	714	151	563
Lugo	142	14	128	52	17	35	194	31	163
Ourense	113	12	101	26	6	20	139	18	121
Pontevedra	755	289	466	329	190	139	1.084	479	605
Galicia	1.462	358	1.104	669	321	348	2.131	679	1.452

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

No ano 2008 asináronse en Galicia 2.135 (2007:1.630) contratos de relevo, o que representan soamente un 0,28% dos contratos iniciais (0,26% en España) e 0,27% do total, aínda que se observa un sensible aumento con respecto ao ano anterior.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 0,07%, na industria un 1,63%, na construción un 0,15% e no sector servizos un 0,15%.

Por sexo e idade, o 68,61% celebráronse con homes e entre eles o colectivo de 25 a 39 anos, supuxo un 63,33%. No grupo de mulleres concertáronse soamente 669 contratos, representando o 31,39%, e tamén é o tramo de 25 a 39 anos o que ten maior representación cun 71%.

Segundo a duración o 86,25% fórono por un período superior a 24 meses, e segundo a xornada o 68,14% foi a total e o 31,86% a parcial.

Segundo a tendencia doutros contratos, a parcialidade foi maior nas mulleres, representando un 47,98%, mentres que nos homes solo supuxo un 24,49%

■ Cadro 7.25

Contratos por xubilación parcial. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2008

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	0	0	0	0	611	0	0	0	0	185	796
Lugo	0	0	0	0	146	0	0	0	0	33	179
Ourense	0	0	0	0	111	0	0	0	0	23	134
Pontevedra	0	0	0	0	823	0	0	0	0	179	1.002
Galicia	0	0	0	0	1.691	0	0	0	0	420	2.111

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

■ Cadro 7.26

Contratos por xubilación parcial. Por duración e provincia. Galicia 2008

	Duración en meses										Total
	<= 7 días	>7 a <= 15 días	>15 días a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12 mes	>12 a <= 18 mes	>18 a <= 24 mes	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	0	0	0	3	2	8	18	33	706	26	796
Lugo	0	0	1	0	0	6	1	12	156	3	179
Ourense	0	0	0	0	0	2	3	9	114	6	134
Pontevedra	1	0	0	0	1	17	13	38	895	37	1.002
Galicia	1	0	1	3	3	33	35	92	1.871	72	2.111

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

Contratos de xubilación parcial concertáronse 2.111 en Galicia no 2008 (1.534 en 2007) representando un 0,28% dos contratos iniciais (0,23 en España) e o 0,26% do total. Ao igual que no contrato anterior de relevo, se observa un sensible aumento con respecto a 2007. Del total un 80,10% concertouse con homes e só un 19,90% con mulleres. Esta diferenza está explicada co atraso da muller no acceso ao mercado laboral e polo tanto tamén en acceder ás pensións de xubilación, diferenzas que deberían ir diminuindo nos próximos anos.

Ao igual que no contrato anterior, un 88,63% se celebrou por un tempo superior a 24 meses.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 0,07%, na industria un 1,49%, na construción un 0,14% e no sector servizos un 0,16%.

Aínda que estas dúas modalidades seguen representando unha porcentaxe escasa dentro do total do volume da contratación en Galicia, se parece existir un aumento progresivo.

7.2.8. Contratos non contemplados anteriormente.

Neste grupo inclúense contratos de modalidades non especificadas anteriormente e/ou pertencentes a réximes especiais de contratación tales como: artistas, servizo doméstico, mercantís, contrato de traballo a domicilio, de grupo.

Estas contratacións son pouco representativas supoñen un 2,50% dos contratos iniciais (2,47% en 2007) e 2,37% do total incluídas as conversións en indefinidos e as adscricións en colaboración social, e son os de duración indeterminada (29,04%) e os de duración igual ou inferior a 7 días (66,74%) os mais celebrados.

■ **Cadro 7.27** **Outros contratos non contemplados anteriormente. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2008**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	262	459	1.704	936	1.530	285	249	666	151	266	6.508
Lugo	171	321	1.045	536	1.381	449	575	616	242	256	5.592
Ourense	68	104	469	180	567	47	22	104	27	57	1.645
Pontevedra	185	330	1.397	751	1.660	148	194	267	63	65	5.060
Galicia	686	1.214	4.615	2.403	5.138	929	1.040	1.653	483	644	18.805

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

■ **Cadro 7.28** **Outros contratos non contemplados anteriormente. Por duración e provincia. Galicia 2008**

	Duración en meses										Total
	<= 7 días	>7 a <= 15 días	>15 días a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12 mes	>12 a <= 18 mes	>18 a <= 24 mes	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	5.215	55	30	52	277	61	2	4	11	801	6.508
Lugo	2.857	1	1	4	16	17	1	0	0	2.695	5.592
Ourense	1.037	2	6	0	13	1	1	0	0	585	1.645
Pontevedra	3.441	7	9	15	134	67	3	2	2	1.380	5.060
Galicia	12.550	65	46	71	440	146	7	6	13	5.461	18.805

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

**Outros contratos non contemplados anteriormente.
Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2008**

■ **Cadro 7.29**

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	4.891	0	4.891	1.617	0	1.617	6.508	0	6.508
Lugo	3.454	1	3.453	2.138	0	2.138	5.592	1	5.591
Ourense	1.388	0	1.388	257	0	257	1.645	0	1.645
Pontevedra	4.323	0	4.323	737	0	737	5.060	0	5.060
Galicia	14.056	1	14.055	4.749	0	4.749	18.805	1	18.804

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

Mención aparte daremos aos contratos temporais de minusválidos, que son aqueles cunha duración entre 12 meses e 3 anos, con xornada completa ou parcial, para traballadores minusválidos.

Estes contratos supuxeron no 2008, 958 (1.110 en 2007) contratos (0,13%) deles o 69,73% celebráronse con homes e o 30,27% con mulleres, deixando novamente, ver a menor integración da muller no mercado laboral, mesmo cando existe algunha minusvalidez, pero cunha evolución positiva con respecto ao ano anterior.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 0,10%, na industria un 0,21%, na construción un 0,17% e no sector servizos un 0,11%.

O tramo de idade no que máis contratos se asinan foi o de 30-39 anos, tanto en homes (32,33%), coma en mulleres (31,38%).

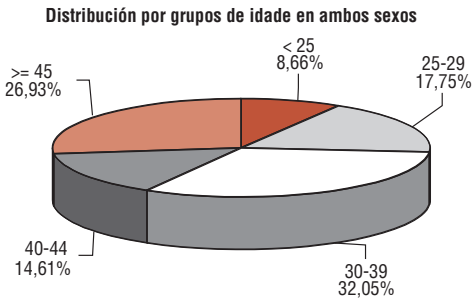
Tomando en conta a duración, foron os de 12 meses os que representaron o 98,12% das celebración e a xornada completa o 71,71%, aínda que no colectivo feminino (segúndoa tendencia da maioría dos contratos) só supuxo o 52,76% mentres que no masculino chegou ao 79,94%

Cadro 7.30

Contratos temporais de minusválidos. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2008

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	14	48	74	23	69	18	22	31	17	23	339
Lugo	13	8	32	17	32	7	6	10	8	7	140
Ourense	2	12	21	8	26	2	5	7	4	2	89
Pontevedra	19	49	89	47	65	8	20	43	16	34	390
Galicia	48	117	216	95	192	35	53	91	45	66	958

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

Contratos temporais de minusválidos. Por duración e provincias. Galicia 2008

Cadro 7.31

	Duración en meses				Total
	= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	> 24	
A Coruña	331	4	3	1	339
Lugo	138	2	0	0	140
Ourense	86	1	1	1	89
Pontevedra	385	4	1	0	390
Galicia	940	11	5	2	958

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

■ Cadro 7.32

Contratos temporais de minusválidos. Segundo sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2008

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	228	51	177	111	60	51	339	111	228
Lugo	102	18	84	38	18	20	140	36	104
Ourense	69	13	56	20	11	9	89	24	65
Pontevedra	269	52	217	121	48	73	390	100	290
Galicia	668	134	534	290	137	153	958	271	687

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

7.2.9. Contratos Indefinidos Ordinarios (Bonificados e non bonificados)

O contrato indefinido é aquel que se concerta sen establecer límites de tempo na prestación dos servizos, en canto á duración do contrato

A súa formalización pode ser verbal ou escrita, salvo os acollidos ao programa de fomento da contratación indefinida, minusválidos, a tempo parcial..... etc. En todo caso calquera das partes pode pedir que se formalice por escrito, mesmo durante o transcurso da relación laboral.

En 2008 concertáronse en Galicia 32.586 contratos desta modalidade (33.845 en 2007). Só representan un 4,33% dos contratos iniciais (5,54% en España) e 4,10% do total incluídas as conversións en indefinidos e as adscricións en colaboración social, pero con tendencia á alza.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 17,97%, na industria un 6,11%, na construción un 6,27% e no sector servizos un 3,32%.

Esta contratación concertouse no sector masculino nun 60,47% do total, fronte a un 39,53% en mulleres. En ambos os dous grupo, é o intervalo de idade de 30-39 anos, onde máis contratos indefinidos se asinan cun 39,34% en homes e un 42,93% nas mulleres.

No caso dos homes o resto dos intervalos de idade representan un 19,81% para >ou igual 45 anos, 15,58% para o grupo de 25-29 anos, 11,65% para < de 25 e 13,63% para o grupo de 40-44 anos.

Para o colectivo feminino as contratacións celebradas no intervalo de 25-29anos supuxeron un 18,95%, un 13,85% para os <25, un 11,48% para os > ou igual 45 e un 12,79% para o intervalo entre 40 e 44 anos.

As porcentaxes segundo o tipo de xornada reflexa un 71,24% a xornada completa, un 18% a tempo parcial e un 10,74% de fixos discontinuos. Estes datos modifícanse se introducimos a variable sexo, habendo no colectivo masculino un 77,82% de contratos a xornada completa, un 9,44% a parcial e un 12,73% de fixos discontinuos, e no das mulleres un 61,18% a xornada completa, un 31,12% a tempo parcial e un 7,70% de fixos discontinuos. Novamente vense moi afectados os datos da xornada a tempo parcial cando introducimos a variable sexo, en detrimento do colectivo feminino.

■ Cadro 7.33

Contratos indefinidos ordinarios. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2008

	Homes					Mulleres					Total
	<25	25-29	30-39	40-44	>=45	<25	25-29	30-39	40-44	>=45	
A Coruña	882	1.288	3.261	1.025	1.481	747	1.136	2.444	664	593	13.521
Lugo	360	518	1.155	461	757	248	231	608	195	172	4.705
Ourense	207	215	557	193	229	179	225	513	188	181	2.687
Pontevedra	843	1.050	2.779	1.006	1.437	610	849	1.965	601	533	11.673
Galicia	2.292	3.071	7.752	2.685	3.904	1.784	2.441	5.530	1.648	1.479	32.586

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

■ Cadro 7.34

Contratos indefinidos ordinarios. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2008

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos
A Coruña	7.937	799	6.450	688	5.584	1.753	3.522	309	13.521	2.552	9.972	997
Lugo	3.251	237	1.770	1.244	1.454	473	905	76	4.705	710	2.675	1.320
Ourense	1.401	202	1.189	10	1.286	407	837	42	2.687	609	2.026	52
Pontevedra	7.115	623	5.925	567	4.558	1.376	2.617	565	11.673	1.999	8.542	1.132
Galicia	19.704	1.861	15.334	2.509	13.902	4.009	7.881	992	32.586	5.870	23.215	3.501

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

7.2.10 . Contratos Para o Fomento da Contratación Indefinida.

Estes contratos teñen como finalidade a colocación estable de traballadores desempregados e de empregados suxeitos a contratos temporais

(Disposición adicional primeira Lei 12/01) (Lei 43/06)

A partir de a entrada en vigor da norma que recolle o Acordo para a Mellora do Crecemento e o Emprego, asinado polo Goberno e axentes sociais o 9 de maio de 2006 os colectivos de traballadores que poden ser obxecto deste tipo de contratos son:

■ Traballadores desempregados inscritos na Oficina de Emprego que pertencen a algún destes colectivos:

1. Novos de 16 a 30 anos de idade ambos os dous incluídos.
2. Mulleres desempregadas cando se contraten para prestar servizos en profesións ou ocupacións con menor índice de emprego.
3. Maiores de 45 anos.
4. Desempregados que leven, polo menos, seis meses, inscritos ininterrompidamente como demandantes de emprego.
5. Persoas con minusvalidez.

■ Traballadores que na data de celebración do novo contrato de fomento da contratación indefinida, estivesen empregados na mesma empresa mediante un contrato de duración determinada ou temporal, incluído os formativos, celebrados con anterioridade ao 31 de decembro de 2007.

■ Bonificacións en supostos excepcionais de contratación temporal:

- Vítimas de violencia de xénero.
- Persoas en situación de exclusión social.
- Persoas con minusvalidez.

Serán beneficiarios das bonificacións as empresas e os traballadores autónomos que subscriban contratos indefinidos a tempo completo, incluídos os fixos discontinuos, cos traballadores dos colectivos sinalados.

Esténdense estas bonificacións ás persoas pertencentes aos colectivos sinalados que se incorporen, con carácter indefinido como socios traballadores ou de traballo ás cooperativas ou sociedades laborais.

O contrato concertarase por tempo indefinido no seu caso e formalizarase por escrito, segundo modelo oficial e a tempo completo ou parcial.

A lei solo admite a conversión en indefinidos dos contratos temporais directos das empresas e non dos contratos temporais das ETT.

A empresa, que nos seis meses anteriores á contratación, realízase extincións de contrato de traballo por causas obxectivas declaradas improcedentes por sentenza xudicial ou procedesen a un despedimento colectivo, non poderán celebrar contratos para o fomento da contratación indefinida.

Nos dous supostos anteriores, a limitación afectaría unicamente á cobertura daqueles postos de traballo da mesma categoría ou grupo profesional que os afectados polo despedimento ou extinción e para o mesmo centro ou centros de traballo. (Disposición adicional primeira 12/2001)

Non se terá en conta esta limitación nos supostos de despedimento colectivo, cando a realización destes contratos de fomento da contratación indefinida sexa acordada cos representantes dos traballadores no período de consultas previsto na Tramitación do Expediente de Regulación de Emprego.

O réxime xurídico do contrato e os dereitos e obrigas que del se deriven, rexeranse, con carácter xeral, polo disposto na lei e nos convenios colectivos para os contratos por tempo indefinido.

Cando o contrato se extinga por causas obxectivas e a extinción sexa declarada improcedente, a contía da indemnización será de 30 días de salario por ano de servizo, rateadas por meses os períodos de tempo inferior a un ano e ata un máximo de 24 mensualidades.

En caso de conversión dun contrato temporal en contrato de fomento da contratación indefinida non se poderá pactar un período de proba, sempre que se trate das mesmas funcións.

I) Contratos Indefinidos Acolidos ao Programa de Fomento do Emprego Estable:

Ademais de atoparse inscrito na oficina de Emprego, deben de pertencer a algún dos seguintes colectivos:

- Mulleres.
- Traballadoras desempregadas inscritas na Oficina de Emprego contratadas nos 24 meses seguintes á data do parto, adopción ou acollemento.
- Mulleres que se reincorporen ao emprego despois de cinco anos de inactividade laboral, se, anteriormente á súa retirada do mercado de traballo, estivesen en situación de alta polo menos tres anos.
- Traballadores desempregados inscritos ininterrompidamente na Oficina de Emprego durante seis ou máis meses.
- Traballadores desempregados >45.
- Novos de 16 30 anos ambos os dous inclusive.
- Traballadores con minusvalidez.
- Traballadores desempregados nunha situación de exclusión social.
- Traballadores desempregados que teñan acreditada pola administración a condición de vítima de violencia de xero ou doméstica, sen que sexa necesaria a condición de desempregado.

Os contratos indefinidos iniciais a tempo completo ou parcial, incluídos os fixos discontinuos, celebrados durante o 2007, darán dereito a partir da data de contratación a bonificacións na cota empresarial á seguridade social por continxencias comúns, segundo o colectivo ao que pertencen.

A contratación indefinida no 2008 deu lugar a 13.149 contratos (2007:14.860) o que representa 1.711 contratos menos que o ano anterior, sendo un 1,72% dos contratos iniciais (1,49% en España) e un 1,65% do total incluídas as conversións en indefinidos e as adscricións en colaboración social.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 1,47%, na industria un 2,27%, na construción un 1,71% e no sector servizos un 1,70%.

Esta era unha das poucas modalidades de contratación onde a porcentaxe feminina superaba con ampla diferenza ao masculino, pero no ano 2008 esta modalidade contractual representou o 53,81% de contratación feminina (50,94 en 2007 e 62,21% en 2006) fronte ao 46,19% de masculina (49,06% en 2007),

Se tomamos como referencia o elemento idade observamos que no colectivo de homes a maior parte dos contratos se realizan a > ou igual 45 anos (34,54%). O tramo de <25 un 30,34%, o de 25 -29 supuxo un 27,43%, o de 30-39 un 6,62% e o grupo de 40-44 anos só un 1,07%.

No grupo de mulleres a maior porcentaxe alcánzoo o grupo de menores de 25 anos cun 33,38%, seguido de menores de 25-29 anos con 31,46%, o de > ou igual de 45 cun 24,99%, o grupo de 30-39 representou o 8,85% e o colectivo de 40-44 anos só representou un 1,31%.

As porcentaxes por tipo de xornada reflicten un 71,11% para a xornada completa, un 24,92% para a parcial e solo un 3,97% para a modalidade de fixo discontinuo.

Estes datos vense alterados se introducimos a variable sexo. No colectivo feminino concertáronse un 63,72% de contratos a xornada completa, un 31,96% a parcial e un 4,32% de contratos fixos discontinuos. No colectivo masculino os rexistros de contratos reflicten unha porcentaxe de 79,72% para a xornada completa, un 16,73% para a parcial e un 3,59% para os fixos discontinuos.

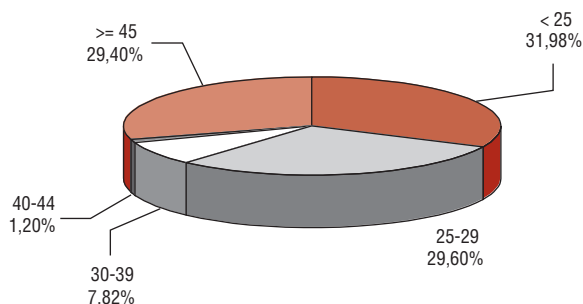
■ Cadro 7.35

**Contratos indefinidos de fomento da contratación indefinida.
Por sexos, idade e provincias. Galicia 2008**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	681	723	168	23	783	875	873	253	43	691	5.113
Lugo	228	209	37	4	290	306	266	70	6	243	1.659
Ourense	282	189	52	10	247	322	230	67	15	218	1.632
Pontevedra	652	545	145	28	778	859	857	236	29	616	4.745
Galicia	1.843	1.666	402	65	2.098	2.362	2.226	626	93	1.768	13.149

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

■ Cadro 7.36

**Contratos indefinidos de fomento da contratación indefinida.
Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2008**

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos discontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos discontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos discontinuos
A Coruña	2.378	410	1.857	111	2.735	885	1.681	169	5.113	1.295	3.538	280
Lugo	768	75	685	8	891	227	641	23	1.659	302	1.326	31
Ourense	780	146	630	4	852	298	548	6	1.632	444	1.178	10
Pontevedra	2.148	385	1.670	93	2.597	851	1.638	108	4.745	1.236	3.308	201
Galicia	6.074	1.016	4.842	216	7.075	2.261	4.508	306	13.149	3.277	9.350	522

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

2) Transformación en Indefinidos dos contratos de duración determinada ou temporais, contratos formativos, de relevo e de substitución por anticipación da idade de xubilación. (Lei 12/2001 e Lei 43/2006)

No 2008 realizáronse 41.654 conversións en indefinidos de contratos temporais (2007: 49.166 y 2006: 55.984), o que supón 7.512 conversións menos que o ano anterior e representa un 5,24% do total das contratacións celebradas.

A maior porcentaxe de conversións en indefinidos realizouse nos contratos eventuais de circunstancias de produción cun 66,49%. Os de obra ou servizo chegaron a un 22,50%, os de prácticas un 5,05%, os de formación un 1,67%, os de interinidade 2,04% e o resto (substitución, temporal de inserción, temporal de minusválido) non alcanzaron porcentaxes significativas.

**Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias.
Ambos os dous sexos. Galicia 2008**

■ Cadro 7.37

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	4.418	887	782	3.287	9.374
Eventual circ. produción	11.191	3.454	2.736	10.316	27.697
Interinidade	382	86	88	295	851
Temporal inserción	0	0	0	0	0
Temporal minusválidos	68	25	18	68	179
Substitución xub. 64 anos	25	0	4	7	36
Prácticas	1.176	171	136	623	2.106
Relevo	161	60	39	416	676
Formación	256	108	95	239	698
Outros	22	2	2	11	37
Total	17.699	4.793	3.900	15.262	41.654

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

**Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias.
Homes. Galicia 2008**

■ Cadro 7.38

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	2.858	655	576	2.271	6.360
Eventual circ. produción	5.652	1.768	1.270	5.404	14.094
Interinidade	130	28	22	96	276
Temporal inserción	0	0	0	0	0
Temporal minusválidos	45	19	12	50	126
Substitución xub. 64 anos	18	0	4	7	29
Prácticas	567	80	71	297	1.015
Relevo	108	55	36	325	524
Formación	175	86	58	146	465
Outros	21	1	2	9	33
Total	9.574	2.692	2.051	8.605	22.922

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Mulleres. Galicia 2008

■ Cadro 7.39

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	1.560	232	206	1.016	3.014
Eventual circ. produción	5.539	1.686	1.466	4.912	13.603
Interinidade	252	58	66	199	575
Temporal inserción	0	0	0	0	0
Temporal minusválidos	23	6	6	18	53
Substitución xub. 64 anos	7	0	0	0	7
Prácticas	609	91	65	326	1.091
Relevo	53	5	3	91	152
Formación	81	22	37	93	233
Outros	1	1	0	2	4
Total	8.125	2.101	1.849	6.657	18.732

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

Se incluímos a variable sexo, apreciamos que no colectivo de homes a maior conversión de contratos temporais en indefinidos, produciuse no contrato eventual por circunstancias da produción cun 61,49%, seguido do de obra 27,75%, do de prácticas (4,43%) e do de relevo (2,29%).

As conversións e indefinidos supuxeron un 57,03% do total, no grupo de homes.

No colectivo feminino, as conversións representaron un 44,97% do total e por modalidades, o 72,62% das conversións foron de contratos eventuais, o 16,09% de obra, o 5,82% de practicas, e o 3,07% de interinidade.

■ Cadro 7.40

Contratos convertidos en indefinidos. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2008

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos
A Coruña	9.574	704	8.766	104	8.125	2.515	5.483	127	17.699	3.219	14.249	231
Lugo	2.692	203	2.475	14	2.101	601	1.469	31	4.793	804	3.944	45
Ourense	2.051	127	1.922	2	1.849	500	1.343	6	3.900	627	3.265	8
Pontevedra	8.605	908	7.639	58	6.657	2.154	4.344	159	15.262	3.062	11.983	217
Galicia	22.922	1.942	20.802	178	18.732	5.770	12.639	323	41.654	7.712	33.441	501

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

■ Cadro 7.41

Contratos convertidos en indefinidos. Por duración y provincia. Galicia 2008

	Duración en meses								Total
	<3 meses	>3 a <= 6 meses	>6 a <= 12 meses	>12 a <= 18 meses	>18 a <= 24 meses	>24 a <= 30 meses	>30 a <= 36 meses	>36 meses	
A Coruña	1.282	3.060	9.307	931	1.363	463	530	763	17.699
Lugo	375	849	2.713	138	265	87	179	187	4.793
Ourense	264	858	2.051	134	225	85	120	163	3.900
Pontevedra	1.176	3.113	7.645	558	915	326	529	1.000	15.262
Galicia	3.097	7.880	21.716	1.761	2.768	961	1.358	2.113	41.654

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

As conversións en indefinidos, segundo sexos son un reflexo das contratacións iniciais. Así os contratos por interinidade cunha maior porcentaxe feminina, supoñen tamén maior número de conversións en mulleres.

■ Contratacións a colectivos especiais

Neste epígrafe recóllense as contratacións efectuadas a:

- Persoas con discapacidade.
- Persoas traballadoras en risco de exclusión social.
- Contratacións a persoas con discapacidade nos Centros Especiais de Emprego (en diante CEE).
- Contratacións en proxectos de investigación.
- Contratacións en prácticas para investigadores/as.

I. Os contratos realizados a persoas traballadoras con discapacidade ao longo do 2008 foron de 2.767, sendo o contrato temporal o máis utilizado co 34.62%, seguido do indefinido (24.86%) e do de obra ou servizo (14.92%). As contratacións deste colectivo nos CEE alcanzaron os 893 contratos dos cales o 46.25% foron de obra ou servizo, o 14.56% de fomento de emprego e o 15.56 eventuais por circunstancias da produción.

Contratacións a persoas con discapacidade. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2008

■ Cadro 7.42

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Indefi. ordinario(boni./no boni)	10	4	1	3	18
Indefinido fomento emprego	65	5	40	33	143
Minusválidos	293	95	57	243	688
Obra ou servizo	253	9	77	74	413
Eventual circ. produción	84	3	3	49	139
Interinidade	104	16	18	51	189
Temporal minusválidos	339	140	89	390	958
Prácticas	0	0	0	0	0
Formación	10	3	2	8	23
Resto contratos	0	0	2	0	2
Convertidos en indefinidos	79	27	20	68	194
Total	1.237	302	309	919	2.767

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

Contratacións a persoas con discapacidade nos CEE. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2008

■ Cadro 7.43

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
indefi. Ordinarios (boni/no boni)	10	4	1	3	18
Indefinido fomento emprego	60	4	37	29	130
Obra ou servizo	253	9	77	74	413
Eventual circ. produción	84	3	3	49	139
Interinidade	83	14	9	20	126
Temporal minusválidos	13	0	12	16	41
Prácticas	0	0	0	0	0
Formación	0	0	0	1	1
Resto contratos	12	2	3	8	25
Total	515	36	142	200	893

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

2. Contrato temporal para persoas traballadoras desempregadas en situación de exclusión social ten por obxecto fomentar a contratación dos traballadores desempregados na devandita situación.

A situación de exclusión social acreditarase polos correspondentes servizos sociais e pola pertenza a algún dos seguintes colectivos:

- Perceptores de rendas mínimas de inserción ou calquera outra prestación de igual ou similar natureza segundo cada Comunidade Autónoma.
- Persoas que non poidan acceder ás prestacións anteriores por algunha das seguintes causas:
  - Falta de período esixido de residencia ou empadramento, ou para a constitución da unidade perceptora.
  - esgotar o período máximo de percepción legalmente establecido.
- Novos maiores de 18 anos e menores de 30, procedentes de institucións de protección de menores.
- Persoas con problemas de drogadicción ou alcoholismo que se atopen en proceso de rehabilitación ou inserción social.
- Internos de centros penitenciarios as situacións da cal lles permitan acceder a un emprego, así como liberados condicionais e ex reclusos.
- Menores internos incluídos no ámbito de aplicación da Lei Orgánica 5/02, reguladora de responsabilidade penal de menores, a situación da cal lles permita acceder a un emprego, así como os que se atopan en liberdade vixiada e ex internos.

A duración pode ser por tempo indefinido ou determinado, a xornada a tempo parcial ou completo e a formalización debe facerse por escrito.

As empresas ou entidades sen ánimo de lucro que contraten a este colectivo poderán aplicar unha bonificación da cota empresarial á S.S. por contingencias comúns do 65% por un máximo de 24 meses.

A empresa debe acharse ao corrente no cumprimento das súas obrigas tributarias e coa S.S. tanto na data de concesión da axuda coma durante a súa percepción e

non ser excluída do acceso aos beneficios derivados da aplicación dos programas de emprego pola comisión de infraccións moi graves non prescritas.

Os beneficios establecidos non poderán superar o 60% do custo salarial anual correspondente ao contrato que se bonifica en concorrencia con outras medidas de apoio público establecidas para a mesma finalidade.

O colectivo de traballadores contratados en risco de exclusión social só supuxeron 93 contratacións en toda a Comunidade Autónoma, e deles o 46,24% servíronse da modalidade eventual por circunstancias da produción, o 17,20% de obra ou servizo e o 17,20% fórono indefinidos de fomento de emprego.

**Contratacións a traballadores/as en risco de exclusión social.
Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2008**

■ **Cadro 7.44**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
indefi. Ordinario (boni/ no boni)	5	5	2	4	16
Indefinido fomento emprego	3	2	1	4	10
Obra ou servizo	0	4	4	8	16
Eventual circ. produción	14	7	3	19	43
Interinidade	0	0	0	1	1
Prácticas	0	0	0	0	0
Formación	0	0	0	0	0
Resto contratos	0	2	0	5	7
Total	22	20	10	41	93

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

3. O contrato de traballo para a realización dun proxecto de investigación pode concertarse con persoal investigador; científico ou técnico. Estes contratos poderán realizalos organismos públicos de investigación, institucións sen ánimo de lucro e as Universidades públicas e rexeranse polo establecido na normativa do contrato de obra ou servizo determinado. (Art. 12 e 15 do E.T.)

No ano 2008 concertáronse 1.343 contratos. O 45,75% das contratacións leváronse a cabo con homes e o 54,25% con mulleres e os tramos de idade onde houbo maior incidencia foron o de 25-29 anos (39,25% en home e 41,70% en mulleres) e o de 30-39 (40,23% en homes e 38,00% en mulleres).

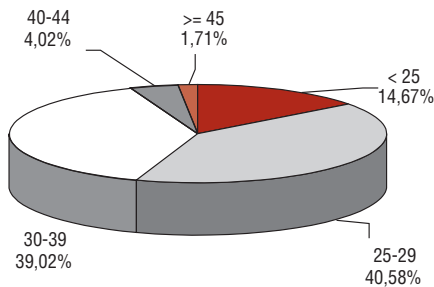
Contratacións en proxectos de investigación. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2008

■ **Cadro 7.45**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	88	222	215	22	8	96	271	238	27	15	1.202
Lugo	3	13	26	3	0	4	21	19	1	0	90
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	1	6	6	1	0	5	12	20	0	0	51
Galicia	92	241	247	26	8	105	304	277	28	15	1.343

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

4. O contrato en prácticas para investigadores require estar en posesión do título de Doutor, sen que sexa de aplicación o límite dos catro anos dende a obtención do título. Estes contratos poderán realizalos organismos públicos de investigación, institucións sen ánimo de lucro e as Universidades públicas e rexeranse polo establecido na normativa do contrato en prácticas. A súa duración non poderá ser inferior a un ano, nin exceder de cinco. (Art. 11 do E.T.)

Só realizáronse 44 contratos que reúnan estas características na Comunidade Autónoma de Galicia, 16 a homes e 28 a mulleres, principalmente no tramo de idade de 25-39 anos. No ano 2006 os 6 contratos rexistrados, fórono con homes e en 2007 a tendencia varia e o número de contratos femininos supera amplamente aos masculinos.

■ Cadro 7.46 Contratacións en prácticas para investigadores/as. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2008

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	0	8	8	0	0	3	14	6	2	0	41
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	3
Galicia	0	8	8	0	0	3	14	9	2	0	44

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

■ Adscripcións en colaboración social

O seu obxecto é a mellora da capacidade de ocupación dos traballadores desempregados a través de subvencións dos custos laborais para a contratación de traballadores desempregados para a execución de obras ou servizos de interese xeral e social no ámbito da colaboración coas Corporacións locais ou entidades dependentes ou vinculadas a unha Administración local.

As adscricións temporais en colaboración social realizadas en Galicia ao longo do 2008 foron 288, das que 203 realizáronse con homes, 70,49 %, (2007:57,87%) e 85 con mulleres, 29,51%, (2007: 42,13 %).

O tramo de idade mais significativo foi o de >45 anos en ambos os dous sexos (86,70% no caso dos homes e 65,88% no das mulleres) e o sector de actividade económica onde se concentraron foi exclusivamente o de servizos.

Adscricións temporais en colaboración social. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2008

■ Cadro 7.47

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	1	6	9	11	176	2	3	12	12	56	288
Galicia	1	6	9	11	176	2	3	12	12	56	288

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

■ Cadro 7.48

Adscricións temporais en colaboración social. Por sexos, sectores de actividade económica e provincias. Galicia. 2008

	Homes				Mulleres				Total
	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	
A Coruña	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	0	0	0	203	0	0	0	85	288
Galicia	0	0	0	203	0	0	0	85	288

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

■ Prórrogas

As prórrogas a contratos en todo o 2008 alcanzaron as 101.738

As prórrogas son, en boa medida, un reflexo dos contratos iniciais, así o maior número realizouse aos contratos eventuais por circunstancias da produción (82,01%), seguidas, a grande distancia, das concertadas aos contratos de formación (6,98%), aos de prácticas (5,17%) e aos contratos de obra ou servizo determinado (4,54%).

Prórrogas. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2008

■ Cadro 7.49

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	1.962	1.094	314	1.253	4.623
Eventual circ. produción	30.321	7.925	6.513	38.677	83.436
Interinidade	248	32	38	73	391
Temporal minusválidos	165	51	40	204	460
Temporal inserción	0	0	0	0	0
Relevo	1	1	1	2	5
Substitución xub. 64 anos	0	0	0	0	0
Xubilación parcial	3	0	2	0	5
Prácticas	3.034	350	250	1.631	5.265
Formación	2.408	1.037	1.001	2.661	7.107
Outros contratos	125	8	9	304	446
Total	38.267	10.498	8.168	44.805	101.738

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

Se nos centramos na duración, o 38,52% realizáronse por 3 meses, o 39,57% por períodos de 3 a 6 meses e un 21,38% por períodos de 6 a 12 meses.

■ Cadro 7.50

Prórrogas. Por duración e provincia. Galicia. 2008

	Duración en meses						Total
	<3 meses	>3 a <= 6 meses	>6 a <= 12 meses	>12 a <= 18 meses	>18 a <= 24 meses	>24 meses	
A Coruña	13.717	16.173	8.180	162	29	6	38.267
Lugo	3.714	4.548	2.175	51	7	3	10.498
Ourense	2.376	4.169	1.552	52	18	1	8.168
Pontevedra	19.380	15.373	9.846	149	46	11	44.805
Galicia	39.187	40.263	21.753	414	100	21	101.738

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

Por sexos, a distribución é case igualitaria, cun 50,26% realizadas a homes e un 49,74% a mulleres.

O tramo de idade onde maior número de prórrogas se rexistraron foi de 25 a 44 anos, tanto en homes (57,55%) como en mulleres (63%), seguido do colectivo de <25 anos (31,25% en home e 26,02% en mulleres).

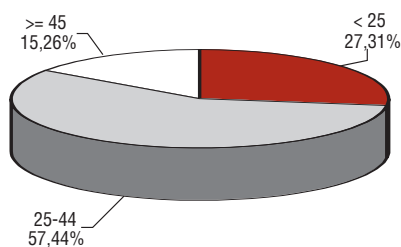
■ Cadro 7.51

Prórrogas. Por sexos, idade, sector de actividade e provincias. Galicia. 2008

	Homes			Mulleres			Sector de actividade				Total
	< 25	25-44	>= 45	< 25	25-44	>= 45	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	
A Coruña	5.748	10.811	2.133	4.989	12.527	2.059	493	4.954	4.793	28.027	38.267
Lugo	1.709	2.906	747	1.335	3.150	651	294	1.134	998	8.072	10.498
Ourense	1.277	1.948	536	1.130	2.609	668	97	1.614	748	5.709	8.168
Pontevedra	7.244	13.760	2.312	5.714	13.597	2.178	381	9.831	4.020	30.573	44.805
Galicia	15.978	29.425	5.728	13.168	31.883	5.556	1.265	17.533	10.559	72.381	101.738

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2008

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

No sector servizos, foi onde maior número de prorrogas rexistráronse, alcanzando o 71,14%, seguido a grande distancia polo sector de industria co 17,23%.

7.3 Contratación a persoas traballadoras estranxeiras

Debido ao incremento de persoas traballadoras estranxeiras que exercen a súa actividade laboral en Galicia e en España, tanto de procedencia comunitaria como extracomunitaria, consideramos de interese reflectir a situación contractual deste colectivo.

■ Cadro 7.52

Contratos a estranxeiros/as segundo tipo de contrato e provincias. Galicia. Decembro 2008

	Total	Comunitarios				Extracomunitarios			
		Total	Indefinidos iniciais	Convertidos en indefinitos	Temporais	Total	Indefinidos iniciais	Convertidos en indefinitos	Temporais
A Coruña	23.988	8.264	1.254	396	6.614	15.724	1.150	712	13.862
Lugo	9.316	3.443	325	246	2.872	5.873	1.071	340	4.462
Ourense	5.821	3.320	265	220	2.835	2.501	247	163	2.091
Pontevedra	27.034	12.568	1.259	831	10.478	14.466	1.189	709	12.568
Galicia	66.159	27.595	3.103	1.693	22.799	38.564	3.657	1.924	32.983

Fonte: SPEE-INEM. Contratos rexistrados

O total de contratos rexistrados de persoas traballadoras estranxeiras, tanto comunitarios como extracomunitarios, foi de 66.159 (2007: 62.975).

Os contratos concertados con traballadores comunitarios chegaron aos 27.595 (41,71%) e deles o 11,24% fórono baixo a modalidade de indefinidos, 6,13% conversións en indefinidos e 82,62% contratos temporais.

Os contratos rexistrados de traballadores non comunitarios alcanzaron os 38.564 (58,29%), sendo o 9,48% indefinidos, 4,99% conversións en indefinidos e o 85,53% temporais.

No total de España rexistráronse 3.631.697 contratos iniciais e conversións en indefinido, dos que 998.393 (27,49%) o foron con traballadores comunitarios e 2.633.304 (72,51%) a extracomunitarios.

■ **Cadro 7.53 Contratos a estranxeiros/as segundo sexo, idade e sectores por provincias. Galicia. Decembro 2008**

	Total	Homes			Mulleres			Sectores			
		< 25 anos	25 - 45 anos	> 45 anos	< 25 anos	25 - 45 anos	> 45 anos	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
A Coruña	23.988	2.333	11.014	2.282	1.399	6.038	922	1.656	1.695	6.625	14.012
Lugo	9.316	1.181	4.372	871	606	1.931	355	1.763	563	2.121	4.869
Ourense	5.821	817	2.319	581	547	1.301	256	322	843	1.507	3.149
Pontevedra	27.034	2.988	12.885	3.072	1.546	5.536	1.007	1.814	2.707	6.839	15.674
Galicia	66.159	7.319	30.590	6.806	4.098	14.806	2.540	5.555	5.808	17.092	37.704

Fonte: SPEE-INEM. Contratos rexistrados

Se temos en conta a variable sexo, o 67,59% concertáronse con homes e o 32,41% con mulleres.

Por tramos de idade, é o grupo de entre 25-45 anos o máis numeroso co 68,41% no colectivo masculino e o 69,04% no feminino.

Segundo os sectores económicos, é o sector servizos o que concentra o maior número de contratos co 56,99%, seguido de construción (25,83%), industria (8,78%) e por último, agricultura (7,40%).

■ **Conclusións da contratación**

Desagregación de contratos rexistrados de duración indefinida e conversións de temporais en indefinidos. Sobre o total de contratos. Por modalidades e provincias. Galicia 2008

■ **Cadro 7.54**

	Total contratos	Duración indefinida		Duración indefinida. Fomento da contratación	
		Subtotal	Indefinido ordinario	Contratos iniciais	Convertidos en indefinidos
A Coruña	343.158	36.333	13.521	5.113	17.699
Lugo	74.748	11.157	4.705	1.659	4.793
Ourense	62.620	8.219	2.687	1.632	3.900
Pontevedra	313.932	31.680	11.673	4.745	15.262
Galicia	794.458	87.389	32.586	13.149	41.654

Fonte: SPEE-INEM. Contratos rexistrados

1º De todo o exposto neste capítulo pódese concluír que tras varios anos co un incremento do número de contratos, en 2008 vense reducidas as contratacións en 70.390 contratos (8% menos que en 2007), alcanzando os 794.458 contratos rexistrados, dos cales 752.516 son de nova creación, 41.654 son conversións de contratos temporais xa existentes en indefinidos, é neste apartado onde se producen as maiores diferenzas e 288 son adscricións de colaboración social.

2º Como no ano 2008, a modalidade de contrato eventual segue sendo a máis utilizada (41,08% dos contratos iniciais e 38,91% do total incluídas as conversións en

indefinidos e as adscricións en colaboración social). En segundo lugar atópase o contrato de obra ou servizo determinado (35,48% dos contratos iniciais e 34,05% do total incluídas as conversións en indefinidos e as adscricións en colaboración social), que volven presentar unha redución con respecto ao 2007 de 1,21 puntos. Este tipo de contrato sumado ao anterior alcanzou un 76,56% (77,83% en 2007 e 79,02% en 2006) da contratación do 2008.

3º Os contratos de prácticas son concertados por terceira vez a maior número de mulleres (50,80%) que de homes.

4º Aínda que os contratos indefinidos ordinario (bonificados e non bonificados) seguen tendo unha moi baixa representación, aumentou a súa representación porcentual cun 4,33% da contratación inicial.

A rotación dos asalariados galegos (número de contratos eventuais que, por termo medio, se concertan con cada asalariado temporal) alcanzou os 2,53 contratos no caso das mulleres e os 2,47 nos homes. A media en España foi de 3,03 no grupo de mulleres e de 2,98 no de homes.

Rotación dos asalariados/as temporais. Galicia/España. 2007/2008

■ Cadro 7.55

	Galicia				España			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Contratos temporais	400.115	361.470	365.809	344.911	8.867.381	7.780.071	7.534.343	6.923.747
Asalariados/as Temporais	159,3	146,3	129,7	136,5	2.910,5	2.559,4	2.396,5	2.321,1
Rotación	2,51	2,47	2,82	2,53	3,05	3,03	3,14	2,98

Datos EPA en miles de persoas
Elaboración propia
Fonte: EPA INEM. Estatística de Contratos Rexistrados

5º Aínda que mantense unha elevada porcentaxe de asalariados temporais, especialmente no colectivo feminino, vanse acurtando as distancias entre o grupo de homes e de mulleres. Tamén é de destacar o aumento da temporalidade no sector público.

Asalariados/as sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. Galicia 2008

■ Cadro 7.56

	Indefinido				Temporal			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Asalariados/as Sector Público	80,4	79,3	70,5	66,9	19,6	20,7	29,5	33,1
Asalariados/as Sector Privado	67,2	69,5	66,7	67,0	32,8	30,4	33,3	33,0

En porcentaxe
Elaboración propia
Fonte: EPA

■ Cadro 7.57

Asalariados/as sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. Galicia. 2008

	Indefinido				Temporal			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Asalariados/as Sector Público	81,2	81,5	68,0	67,7	18,8	18,5	30,0	32,3
Asalariados/as Sector Privado	67,4	70,8	66,6	68,9	32,6	29,2	33,4	31,1

En porcentaxe
Elaboración propia
Fonte: EPA

Durante o ano 2008 só un 39,53% (41,07% en 2007 e 42,53% en 2006) dos contratos indefinidos concertáronse con mulleres e deles o 31,12% (29,21% en 2007) foino a tempo parcial.

6º Seguen existindo determinas modalidades contractuais maioritariamente femininas como son o contrato de interinidade chegando no 2008 ao 73,65% de representación feminina ou os concertados a tempo parcial (66,56% dos contratos parciais asínanse con mulleres) e outras maioritariamente masculinas como o contrato de relevo ou xubilación parcial. Por sectores de actividade, solo no sector servizos, a contratación das mulleres (56,44%) supera a dos homes.

Os contratos de fomento de emprego deixan de ser maioritariamente femininos pasando no 2008, a repartirse de forma case igualitaria.

7º O maior porcentaxe de contratación levouse a cabo no grupo de idade entre 20 a 34 anos cun 57,04% (62,32% en 2007). Volve poñer de manifesto a maior dificultade de inserción ou reinserción laboral dos maiores de 45 anos que supuxeron o 15,65% (13,32% en 2007 e 10,66% en 2006) da contratación, pero cunha tendencia alcista, moi positiva, nos últimos anos.

8º Segundo o Instituto Galego das Cualificacións o perfil tipo da contratación para o ano 2008 é o seguinte: home, de 25 a 29 anos, contratado na sección de actividade económica de Actividades inmobiliarias e de aluguer e servizo a empresas, con contrato temporal e na ocupación de Dependente no grupo de mulleres e na ocupación de Peón de industrias manufactureiras no grupo de homes.

7.4. Empresas de Trabajo Temporal

Inclúense neste apartado ás empresas de traballo temporal reguladas pola Lei 14/1994, de 1 de xuño que, realizando os contratos de posta a disposición, poden supoñer unha importante canalización da ocupación.

Sendo competencia da Comunidade Autónoma tanto a autorización como o rexistro, contabilízanse, ademais, todas aquelas empresas de traballo temporal que posúen centros de traballo en Galicia, e que son autorizadas polo Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, polo seu ámbito de actuación superior ou da Comunidade Autónoma.

Pódese ver non cadro 7.58 que das 27 empresas de traballo temporal que están autorizadas para traballar en Galicia en 31 de Decembro de 2008, 20 foron autori-

zadas polo Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais e 7 pola Comunidade Autónoma, ofrecendo unhas cifras similares segundo o tamaño das provincias.

Empresas de Traballo Temporal autorizadas. Galicia 2008

■ Cadro 7.58

Órgano competente	Número empresas	Distribución provincial			
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Dirección Xeral de Relacións Laborais	7	4	1	3	7
Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais	20	15	7	5	17
Total	27	19	8	8	24

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

O número de traballadores cedidos por empresas de traballo temporal en Galicia durante 2008 ascende en total á cifra de 68.711, correspondendo maior número aos pertencentes a empresas de ámbito nacional, que supoñen o 80% do total.

■ Cadro 7.59

Cesións de traballadores/as realizadas por ETT e contratos de posta a disposición, segundo ámbito territorial de actuación da ETT. Galicia. 2008

	Cesións de traballadores	Contratos de posta a disposición ⁽¹⁾				Total
		Obra ou servizo	Circunstancias de produción	Interinidade por reserva posto	Interinidade por proceso selección	
Ámbito nacional	55.161	40.099	32.237	8.530	836	81.702
Ámbito de Comunidade Autónoma	13.550	13.407	3.668	1.251	8	18.334
Total	68.711	53.506	35.905	9.781	844	100.036

(1) Segundo supostos contemplados no art. 6.2 da Lei 14/94

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar e Ministerio de Traballo e Inmigración

Non que a refire a contratos de posta a disposición subscritos polas empresas de traballo temporal (100.036), os de obra ou servizo determinado e circunstancias de produción supoñen case o 90% do total.

Segundo o cadro 7.60, as provincias da Coruña e Pontevedra agrupan o maior número de traballadores e, loxicamente de contratos de posta a disposición supoñendo en ambos os dous casos mais do 88% do total de Galicia.

Contratos de posta a disposición, segundo provincia do centro de traballo da empresa de traballo temporal, por rama de actividade do centro de traballo da empresa usuaria
■ Cadro 7.60

Actividade	Galicia				
	Total	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Total	100.036	41.934	6.848	4.964	46.290
Agrario	4.482	1.414	406	698	1.964
Non Agrario	95.244	40.369	6.407	4.245	44.223
Industria	39.362	11.606	3.239	2.051	22.466
Construcción	1.033	322	126	209	376
Servizos	54.849	28.441	3.042	1.985	21.381
Non consta	310	151	35	21	103
Agricultura, gandería, caza, silvicultura	4.245	1.380	270	695	1.900
Pesca e acuicultura	237	34	136	3	64
Extracción e aglomeración de carbón	10	9	1	0	0
Extracción petróleo, gas, uranio e torio	14	4	10	0	0
Extracción minerais non enerxéticos	31	10	1	0	20
Industria de alimentos, bebidas e tabaco	16.854	3.447	1.626	115	11.666
Industria téxtil e da confección	1.612	684	4	268	656
Industria do coiro, e do calzado	221	201	0	0	20
Industria da madeira e cortiza; cestería	655	199	136	21	299
Industria do papel. Artes gráficas. Edición	5.978	3.337	914	472	1.255
Coquerías. Refino. Tratamento de combustibles nucleares	50	42	0	3	5
Industria química	1.012	76	1	4	931
Fabric. Produtos caucho e materias plásticas	3.973	311	8	784	2.870
Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	712	306	174	77	155
Metalutxia	1.595	504	168	0	923
Fabric. produtos metálicos agás maquinaria	547	84	78	29	356
Construción de maquinaria e equipo mecánico	1.302	539	33	37	693
Fabric. máquinas de oficina e equipos mecánico	420	381	1	11	27
Fabricación de maquinaria e material eléctrico	68	30	1	21	16
Fabric. instrumentos médicos e de precisión	62	25	6	19	12
Fabric. automóviles e remolques	2.269	128	0	148	1.993
Fabric. doutro material de transporte	141	46	0	4	91
Fabric. mobles, outras manufacturas. Reciclaxe	1.751	1.221	41	37	452
Produc. e distrib. electricidade, gas e auga	85	22	36	1	26
Construción	1.033	322	126	209	376
Venda repar. vehículos. Venda de combustible	614	75	11	11	517
Comercio por xunto e intermediarios de comercio	7.565	1.820	943	248	4.554
Comercio polo miúdo e reparacións domésticas	4.243	2.396	393	367	1.087
Hostalería	8.384	6.004	421	470	1.489
Transporte terrestre, transporte por tubos	7.167	4.177	177	292	2.521
Transporte marítimo e fluvial	924	128	0	4	792
Transporte aéreo e espacial	35	23	0	0	12
Actv. anexas aos transportes: comunicacións	8.299	5.275	63	16	2.945
Institucións financeiras e seguros	5.960	2.066	550	151	3.193
Inmobiliarias. Aluger de bens mobles	878	259	4	77	538
Informática. Investigación e desenvolvemento	302	113	8	0	181
Outras actividades empresariais	6.454	3.801	75	258	2.320
Admón. Pública, defensa e Segurid. Social. Org. Extraterritoriais	20	8	2	3	7
Educación	206	61	0	1	144
Actv. Sanitarias, veterinarias e sociais	409	135	237	1	36
Actividades de saneamento público	6	5	1	0	0
Actividades asociativas, recreativas e culturais	3.232	2.057	145	85	945
Actividades diversas de servizos persoais	151	38	12	1	100
Fogares que empregan persoal doméstico	0	0	0	0	0
Non consta	310	151	35	21	103

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar e Ministerio de Traballo e Inmigración

Por rama de actividade destacan os celebrados por obra ou servizo determinado na industria de alimentos, bebidas e tabaco.

Contratos de posta a disposición, segundo rama de actividade do centro de traballo da empresa usuaria⁽¹⁾. Galicia 2008

■ **Cadro 7.61**

Actividade	Contratos de posta a disposición				
	Total	Obra ou Servizo	Circunstancias da produción	Interinidade por reserva de posto	Interinidade por proceso selección
Total	100.036	53.506	35.905	9.781	844
Agrario	4.482	2.935	947	529	71
Non Agrario	95.244	50.435	34.827	9.231	751
Industria	39.362	23.157	12.375	3.720	110
Construcción	1.033	737	207	63	26
Servizos	54.849	26.541	22.245	5.448	615
Non consta	310	136	131	21	22
Agricultura, gandería, caza, silvicultura	4.245	2.887	851	465	42
Pesca e acuicultura	237	48	96	64	29
Extracción e aglomeración de carbón	10	4	3	3	0
Extracción petróleo, gas, uranio e torio	14	10	4	0	0
Extracción minerais non enerxéticos	31	8	22	1	0
Industria de alimentos, bebidas e tabaco	16.854	10.473	5.183	1.156	42
Industria téxtil e da confección	1.612	802	710	87	13
Industria do coiro, e do calzado	221	194	8	19	0
Industria da madeira e cortiza; cestería	655	366	205	84	0
Industria do papel. Artes gráficas. Edición	5.978	4.355	1.393	225	5
Coquerías. Refino. Tratamento de combustibles nucleares	50	48	0	1	1
Industria química	1.012	758	191	57	6
Fabric. Produtos caucho e materias plásticas	3.973	1.834	1.178	961	0
Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	712	516	161	32	3
Metalutxia	1.595	1.165	246	182	2
Fabric. produtos metálicos agás maquinaria	547	208	243	88	8
Construción de maquinaria e equipo mecánico	1.302	781	124	377	20
Fabric. máquinas de oficina e equipos mecánico	420	39	367	12	2
Fabricación de maquinaria e material eléctrico	68	19	42	5	2
Fabric. instrumentos médicos e de precisión	62	39	15	8	0
Fabric. automóviles e remolques	2.269	453	1.461	354	1
Fabric. doutro material de transporte	141	92	39	7	3
Fabric. mobles, outras manufacturas. Reciclaxe	1.751	962	747	40	2
Produc. e distrib. electricidade, gas e auga	85	31	33	21	0
Construción	1.033	737	207	63	26
Venda repar. vehículos. Venda de combustible	614	60	477	56	21
Comercio por xunto e intermediarios de comercio	7.565	3.238	3.852	421	54
Comercio polo miúdo e reparacións domésticas	4.243	1.882	2.178	121	62
Hostalería	8.384	3.473	4.645	174	92
Transporte terrestre, transporte por tubos	7.167	2.831	3.678	619	39
Transporte marítimo e fluvial	924	898	15	10	1
Transporte aéreo e espacial	35	0	11	24	0
Actv. anexas aos transportes; comunicacións	8.299	6.327	1.572	380	20
Institucións financeiras e seguros	5.960	346	2.501	2.995	118
Inmobiliarias. Aluger de bens mobles	878	559	230	87	2
Informática. Investigación e desenrolo	302	110	134	22	36
Outras actividades empresariais	6.454	4.371	1.633	296	154
Admón. Pública, defensa e Segurid. Social. Org. Extraterritoriais	20	3	13	4	0
Educación	206	160	37	9	0
Actv. Sanitarias, veterinarias e sociais	409	108	226	70	5
Actividades de saneamento público	6	3	1	2	0
Actividades asociativas, recreativas e culturais	3.232	2.062	1.010	150	10
Actividades diversas de servizos persoais	151	110	32	8	1
Fogares que empregan persoal doméstico	0	0	0	0	0
Non consta	310	136	131	21	22

(1) Segundo supostos contemplados no art. 6.2 da Lei 14/94

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar e Ministerio de Traballo e Inmigración

Nos cadros 7.62 e 7.63 pódense observar as cifras de contratos de posta a disposición en xeral e os referidos unicamente aos celebrados por empresas autorizadas pola Comunidade Autónoma resaltando claramente os contratos para obra ou servizo determinado.

■ Cadro 7.62

Contratos de posta a disposición segundo supostos de utilización, segundo provincia de centro de traballo e da E.T.T. Galicia 2008.

	Traballad.	Contratos de posta a disposición ⁽¹⁾				Total
		Obra ou servizo	Circunstancias de produción	Interinidade por reserva de posto	Interinidade por proceso selección	
A Coruña	27.507	22.563	17.136	2.052	183	41.934
Lugo	4.295	2.992	3.227	576	53	6.848
Ourense	4.153	3.557	1.063	334	10	4.964
Pontevedra	32.756	24.394	14.479	6.819	598	46.290
Galicia	68.711	53.506	35.905	9.781	844	100.036

(1) Segundo supostos contemplados no art. 6.2 da Lei 14/94

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar e Ministerio de Traballo e Inmigración

Contratos de posta a disposición realizados nas empresas autorizadas por la Dirección Xeral de Relaciones laborales Por provincias. Galicia 2008

■ Cadro 7.63

	Causa contrato				Total
	Realización obra ou servizo determinado	Acumulación de tarefas	Substitución de traballadores	Contratación proceso de selección	
A Coruña	2.820	191	198	-	3.209
Lugo	229	979	176	3	1.387
Ourense	910	54	23	2	989
Pontevedra	9.448	2.444	854	3	12.749
Galicia	13.407	3.668	1.251	8	18.334

Ao total dos 18.334 contratos de posta á disposición, realizados durante o ano 2008 na Comunidade Autónoma de Galicia por ETT autorizadas pola Dirección Xeral de Relaciones Laborais, débense engadir 81 que afectan a 80 traballadores (35 de realización de obra ou servizo determinado, 43 de acumulación de tarefas e 3 de substitución de traballadores con dereito a reserva), realizados ao amparo do art. 5.3, da Lei 29/1999, do 16 de xullo, de modificación da Lei 14/1994, do 1 de xuño, pola que se regulan as empresas de traballo temporal.

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relaciones Laborais

Así mesmo se pode contemplar que a provincia de Pontevedra supera claramente ás demais en contratos de posta a disposición e, loxicamente, no cadro 7.64, nos traballadores postos a disposición.

Traballadores/as postos a disposición polas ETT. Por provincias. Galicia 2008

■ Cadro 7.64

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
2008	2.328	850	924	9.448	13.550

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relaciones Laborais

Examinando a evolución destas empresas dende a súa práctica posta en funcionamento, cadros 7.65 e 7.66, pódese observar como o número de empresas parece que segue estabilizado aínda despois dun acusado descenso en 2005.

Evolución empresas autorizadas e contratos de posta a disposición. Galicia. 1997-2008

■ Cadro 7.65

	Nº Empresas	Contratos de posta a disposición
1997	36	58.525
1998	37	82.431
1999	36	84.155
2000	34	85.660
2001	33	78.547
2002	33	76.534
2003	31	76.148
2004	32	84.541
2005	26	87.775
2006	30	102.530
2007	28	112.191
2008	27	100.036

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais

Pola súa banda, despois dunha tendencia crecente dos contratos de posta a disposición, nos anos 2002 e 2003 diminúen as cifras, tendencia que se iniciara no ano 2001, inverténdose nos catro últimos anos en que se incrementan alcanzando no ano 2007 a maior cifra de todos e mantendo no 2008, cun lixeiro descenso, cifras similares aos dous últimos anos

Esta mesma evolución pode observarse non cadro 7.66 que, polo que se refire a contratos de posta a disposición de empresas de traballo temporal autorizadas para traballar en Galicia pola Comunidade Autónoma, reflicte, neste ano, cifras similares aos tres anteriores.

Contratos de posta a disposición de ETT autorizados pola Dirección Xeral de Relacións Laborais. Galicia 2005-2008

Total Contratos

■ Cadro 7.66

	2005	2006	2007	2008
A Coruña	3.387	3.154	3.668	3.209
Lugo	1.116	1.491	1.435	1.387
Ourense	1.048	869	1.202	989
Pontevedra	12.832	13.215	13.562	12.749
Total	18.383	18.729	19.867	18.334

Contratos de posta a disposición de ETT autorizados pola Dirección Xeral de Relacións Laborais. Galicia 2005-2008

Realización de obra ou servizo

■ Cadro 7.66
(continuación)

	2005	2006	2007	2008
A Coruña	2.965	2.806	3.410	2.820
Lugo	595	960	472	229
Ourense	971	767	1.083	910
Pontevedra	10.407	10.474	9.817	9.448
Total	14.938	15.007	14.782	13.407

Acumulación

	2005	2006	2007	2008
A Coruña	183	183	78	191
Lugo	467	481	929	979
Ourense	51	78	107	54
Pontevedra	1.953	2.154	3.035	2.444
Total	2.654	2.896	4.149	3.668

Substitución

	2005	2006	2007	2008
A Coruña	226	157	158	198
Lugo	53	50	34	176
Ourense	26	22	12	23
Pontevedra	470	585	707	854
Total	775	814	911	1.251

Selección

	2005	2006	2007	2008
A Coruña	13	8	22	
Lugo	1			3
Ourense	0	2		2
Pontevedra	2	2	3	3
Total	16	12	25	8

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

O RD 395/2007, do 23 de marzo, polo que se regula o subsistema de formación profesional para o emprego, abordou a integración nun único subsistema de todas as iniciativas de formación ocupacional, formación continua e formación en alternancia co emprego. O obxectivo foi adaptar a formación profesional para facela axeitada ás necesidades de produtividade e competitividade das empresas no novo escenario global e para potenciar a empregabilidade dos traballadores nun mundo en constante cambio. As Ordes TAS/2.307/2007 e 2.388/2007, do 27 de xullo e 2 de agosto, respectivamente, desenvolveron e completaron a regulación das iniciativas de formación de oferta e de demanda a que se refire o RD 395/2007.

8.1. Obxectivos do subsistema de formación profesional para o emprego

A aprobación do RD 395/2007, do 23 de marzo (BOE 11 de abril), polo que se regula o subsistema de formación profesional para o emprego, estivo inspirada por un claro e expreso propósito, o de deseñar un novo modelo de formación profesional

para o emprego que persegue estender entre as empresas e os/as traballadores/as ocupados/as e desempregados/as «unha formación que responda ás súas necesidades e contribúa ao desenvolvemento dunha economía baseada no coñecemento» (art. 2 RD 395/2007).

A norma pretende atender o interese dos/as traballadores/as e desempregados/as en mellorar a súa capacitación profesional e o seu desenvolvemento persoal, o que se consegue ofrecéndolles posibilidades de formación ao longo de toda a súa vida, promovendo a acreditación das competencias profesionais que adquiran e, en definitiva, mellorando a súa empregabilidade. Ao tempo a norma tamén pretende dar resposta ao interese das empresas, e do mercado en xeral, na medida en que a maior formación e cualificación dos/as traballadores/as redundará en mellorar a súa competitividade e produtividade.

Con esa finalidade, a norma abordou a tarefa de integrar e dar unha regulación única e sistemática á formación ocupacional e á formación continua, incluíndo as fórmulas que compaxinan a formación e o emprego.

Todas estas modalidades formativas integráronse nun subsistema que, á súa vez, forma parte do Sistema de Formación Profesional para o emprego, integrado tamén pola Formación Profesional Regulada. No marco desta nova organización do subsistema da formación para o emprego a norma pretendeu, ademais, articular un sistema que sexa respectuoso coas competencias autonómicas na materia e que amplíe as formas de colaboración entre as distintas instancias territoriais.

Outro pilar do subsistema para a formación son os/as interlocutores sociais, aos/as cales se segue recoñecendo un papel esencial no deseño, programación e execución das accións formativas.

É necesario ter presente a Lei Orgánica 5/2002, do 19 de xullo, das Cualificacións e da Formación Profesional, que establece un Catálogo Nacional de Cualificacións Profesional que permite avanzar nun enfoque de aprendizaxe permanente e na integración das distintas ofertas de formación profesional. Tamén se recoñece expresamente a incidencia dalgúns pronunciamentos do Tribunal Constitucional (SSTC 95/2002, de 25 de abril e 190/2002, do 17 de outubro) na medida en que as mesmas contribuíron a clarificar algúns aspectos da delimitación de competencias entre o Estado e as Comunidades Autónomas en materia de formación continua, situando esta materia no ámbito laboral, competencia exclusiva do Estado, e identificando os supostos nos que a xestión ou execución das accións formativas correspondería ao Estado ou ás Comunidades Autónomas.

Especial transcendencia atribúese tamén á Lei 56/2003, do 16 de decembro, de Emprego, na medida en que coloca á formación profesional como unha das fórmulas máis eficaces para contribuír a mellorar a empregabilidade dos/as traballadores/as. Finalmente, non podían deixar de resultar igualmente determinantes as políticas e directrices comunitarias na materia que veñen considerando a aprendizaxe permanente como un pilar fundamental na estratexia para o emprego.

A concorrencia destes factores determinou que, no marco do Diálogo Social amparado na Declaración do 8 de xullo de 2004, se alcanzase o Acordo de Formación Profesional para o Emprego o 7 de febreiro de 2006, que en boa medida serviu de pauta para o contido do RD 395/2007.

Non obstante e de feito, permanece no Real Decreto a separación entre formación continua e formación ocupacional e nin no contido das accións, nin nos seus destinatarios, nin nas súas fórmulas de financiamento se advirten cambios substanciais.

Con todo, o aspecto todavía máis conflitivo ou delicado da norma se refire aos aspectos relativos á participación das Comunidades Autónomas no subsistema de formación. A intención, expresamente sinalada no RD 395/2007, de aplicar e respectar as pautas constitucionais fixadas nas SSTC 95/2002 e 190/2002,) non foi debidamente materializada. Certamente, son numerosos os aspectos nos que a norma apela á participación das comunidades autónomas e á súa coordinación coas accións formativas do Estado ou nos que se lles recoñecen competencias na materia. Así acontece coas facultades recoñecidas ao Sistema Nacional de Emprego, do que forman parte os servizos públicos de emprego das comunidades autónomas, na elaboración e deseño das políticas de formación para o emprego ou co impulso das funcións do Consello Xeral do Sistema Nacional de Emprego, no que tamén participan as Comunidades Autónomas, en canto órgano consultivo e de participación institucional en materia de formación (art. 33 RD 395/2007). Pola súa parte, os preceptos referidos á calidade, avaliación, seguimento e control da formación de demanda atribúen ás autonomías a competencia para avaliar o impacto da formación realizada no acceso e mantemento do emprego e na mellora da competitividade das empresas. Tamén se lles recoñece capacidade para valorar a eficacia do sistema en canto ao alcance da formación, así como a dos recursos económicos e os medios empregados (art. 37 RD 395/2007), e con esa finalidade garánteselles o acceso, en tempo real, ás comunicacións telemáticas realizadas polas empresas e as entidades organizadoras así como a toda a información necesaria (art. 16.4 RD 395/2007). Son tamén as comunidades autónomas as que deben informar ao Servizo Público de Emprego Estatal dos resultados das actuacións de seguimento e control que levasen a cabo así como das irregularidades detectadas (art. 17.3 RD 395/2007).

En definitiva, atribúese ás autonomías a competencia para realizar as actividades de avaliación, seguimento e control das iniciativas de formación financiadas mediante bonificacións nas cotas da Seguridade Social que se aplican en empresas que teñan todos os seus centros de traballo na Comunidade Autónoma (disp. adic. 1.ª).

Non obstante xorden dúbidas sobre o cumprimento das sentenzas do Tribunal Constitucional, en relación co sistema de financiamento da formación profesional para o emprego.

O art. 6.1 RD 395/2007 establece que as accións e programas de formación se financiarán cos fondos provenientes das cotas de formación profesional que achegan empresarios e traballadores), coas axudas procedentes do Fondo Social Europeo e coas achegas específicas establecidas no presuposto do Servizo Público Estatal.

Se ben é certo que se asegura a participación das comunidades autónomas na elaboración das partidas económicas, o certo é que a forma específica de financiamento da formación de demanda -mediante a aplicación de bonificacións nas cotas de Seguridade Social que ingresan as empresas- non permite que as comunidades autónomas exerzan as súas competencias en materia de xestión e organización das partidas que lles correspondan en cada comunidade. En efecto, ditas bonificacións carecen de carácter de subvención o que impide ás comunidades autónomas que asumiron a competencia en políticas activas de ocupación, incluíndo a xestión das subvencións correspondentes, poidan xestionar tales fondos.

A fórmula da subvención si se emprega, non obstante, no financiamento da formación de oferta, dos programas públicos de emprego-formación e das accións complementarias á formación. Iso, unido a que o RD 395/2007 permite que as comunidades autónomas se doten de fondos propios destinados a financiar a xestión de iniciativas de formación e á posibilidade de xestionar a formación de traballadores/as, ocupados/as e desempregados/as, no marco da formación de oferta, permite a xestión autonómica de parte das subvencións ou fondos territorializados de formación.

8.2. Regras xerais aplicables ás diversas iniciativas de formación

O subsistema de formación para o emprego deseñado no RD 395/2007 inclúe catro tipos de iniciativas de formación (art. 4).

En primeiro lugar, a «formación de demanda», que engloba as accións formativas das empresas -programadas polas empresas e dirixidas aos/as seus propios/as traballadores/as- e os permisos individuais de formación. Trátase, neste caso, da formación profesional que empresas e traballadores/as demandan. Isto é, das iniciativas de formación que programan, diseñan e organizan as propias empresas para os/as seus traballadores/as, atendendo ás necesidades e intereses da empresa e coa finalidade de mellorar os seus sistemas produtivos a través da mellora das competencias, habilidades e calidades profesionais dos/as seus traballadores/as. Pero tamén se trata da formación que os/as propios/as traballadores/as optan por adquirir, estea ou non vinculada á actividade profesional que desenvolven.

En segundo lugar, a «formación de oferta», integrada polas accións e iniciativas formativas de variado tipo e contido que o sistema ofrece a empregados/as e desocupados/as. Esta formación comprende plans formativos dirixidos tanto a traballadores/as ocupados/as como a desempregados coa finalidade, en ambos os dous casos, de achegarlles unha formación axustada ás necesidades do mercado de traballo e que atenda aos requirimentos de produtividade e competitividade das empresas e ás aspiracións de promoción profesional e desenvolvemento persoal dos/as traballadores/as, de forma que os capacite para o desempeño cualificado das distintas profesións e para o acceso ao emprego.

En terceiro lugar, o subsistema de formación inclúe a formación en alternancia co emprego o obxectivo do cal é contribuír á adquisición das competencias profesionais da ocupación mediante a *compatibilización entre a formación e a práctica profesional no posto de traballo*.

Finalmente e en cuarto lugar, as accións de apoio e acompañamento á formación, que son aquelas que permiten mellorar a eficacia do subsistema de formación profesional para o emprego. Non son propiamente accións formativas senón unicamente un complemento a aquelas.

As peculiaridades que caracterizan a cada unha desas iniciativas esixía un tratamento individualizado e así o fixo o lexislador que dedica atención especial a cada unha destas accións. Pero a vontade de integrar e dotar dun réxime común a todo o subsistema de formación determina que esa regulación particular vaia precedida dun grupo de disposicións nas que se abordan aspectos xerais compartidos por todas as accións formativas.

8.2.1. Traballadores/as e colectivos destinatarios da formación

Isto é o que acontece, en primeiro lugar, coa delimitación dos colectivos aos que se dirixen as previsións sobre o subsistema de formación (art. 5 RD 395/2007). Así, polo que se refire aos/as traballadores/as destinatarios/as da formación e colectivos prioritarios, a norma, con clara vontade de integrar o máis amplo número de traballadores/as, inclúe no ámbito da formación da demanda a todos/as os/as traballadores/as asalariados/as que prestan servizos nas empresas, incluídos/as os/as fixos/as discontinuos/as nos períodos de non ocupación, así como os/as traballadores/as que accedan a situación de desemprego cando se atopen en período formativo e os/as traballadores/as acollidos/as a regulación de emprego nos seus períodos de suspensión de emprego por expediente autorizado.

No que se refire á formación de oferta, sinálase a participación de todos/as os/as traballadores/as ocupados/as e desempregados/as na proporción que as administracións competentes determinen.

Finalmente, en relación á formación en alternancia co emprego poderán participar os/as traballadores/as contratados/as para a formación e os/as desempregados/as na forma que estableza a normativa sobre os contratos para a formación e sobre os programas públicos de emprego-formación.

Non obstante, o RD 395/2007 mantén, ao igual que facían as normas reguladoras anteriores, a opción por dar preferencia no acceso á formación aos/as traballadores/as con maiores dificultades de inserción ou de mantemento no mercado de traballo. Identifícanse, con esa finalidade, unha serie de colectivos prioritarios. Deste modo, polo que se refire aos/as desempregados/as, atribúese prioridade para participar en accións formativas aos colectivos de mulleres, novas, minusválidos/as, afectados/as e vítimas de terrorismo e de violencia de xénero, desempregados/as de longa duración, maiores de 45 anos e, finalmente, persoas con risco de exclusión social.

Polo que se refire ao grupo dos/as ocupados/as, recoñécese a preferencia de traballadores/as de pequenas e medianas empresas, mulleres, afectados/as e vítimas de terrorismo e de violencia de xénero, maiores de 45, traballadores/as con baixa cualificación e minusválidos/as. Todo iso tendo sempre presente o previsto polas prioridades establecidas na política nacional de emprego, nos plans de execución da Estratexia Europea de Emprego e nos Programas Operativos do Fondo Social Europeo.

A delimitación dos colectivos prioritarios coincide substancialmente coa que efectuaban o RD 1.046/2003, para a formación profesional continua, e co RD 631/1993, para a formación ocupacional. Respecto do primeiro, mantense a expresa referencia aos/as traballadores/as de baixa cualificación que, precisamente polo seu escaso nivel de formación, son os/as máis doadamente prescindibles polas empresas e os/as máis afectados/as polos procesos de reestruturación, e aos/as que prestan servizos en pequenas e medianas empresas, que seguen recibindo un trato preferente no financiamento das accións formativas. Respecto do segundo, a anterior referencia aos/as inmigrantes elimínase quedando agora englobado, xunto con outros grupos, no colectivo de persoas en situación de risco de exclusión social. En ambos os dous grupos incorpóranse, non obstante, novos colectivos como o das vítimas de terrorismo e de violencia de xénero.

8.2.2. Centros e entidades de formación

Comúns son tamén as previsións sobre os centros, entidades e institucións habilitadas e recoñecidas para impartir formación profesional. Para estes efectos, o art. 9 RD 395/2007 inclúe entre estes, en primeiro lugar, ás administracións públicas competentes na materia. Estas poderán desenvolver as accións formativas, ben directamente a través dos seus centros propios, ben mediante convenios con entidades ou empresas públicas que poidan impartir a formación. Para estes efectos, considéranse centros propios os Centros de Referencia Nacional especializados por sectores produtivos (os Centros Integrados de Formación Profesional de Titularidade Pública e os demais centros da Administración Pública que contén con instalacións e equipamentos axeitados.

En segundo lugar, tamén poden impartir a oferta formativa as organizacións empresariais e sindicais e outras entidades beneficiarias dos plans de formación dirixidos a traballadores/as ocupados/as. Neste caso, tamén se admite a dobre modalidade de impartición: directamente polas propias institucións ou mediante a contratación destas tarefas formativas cos centros ou entidades contemplados nos seus programas formativos.

Por outra banda, as empresas que desenvolvan accións formativas para os/as seus traballadores/as ou para desempregados/as con compromiso de contratación poderán executar tales accións cos seus propios medios, sempre que contén con equipamentos axeitados, ou a través de contratacións externas.

Tamén poden impartir formación os Centros Integrados de Formación Profesional de titularidade privada, e os demais centros de formación, públicos ou privados, acreditados polas Administracións Públicas cando reúnan os requisitos especificados nas normas que regulen os requisitos de profesionalidade correspondentes á formación que se imparta neles.

Finalmente, recoñécese capacidade para impartir formación profesional para o emprego aos centros ou entidades de formación que impartan formación non dirixida á obtención de certificados de profesionalidade, sempre que se achen inscritos no rexistro que estableza a administración competente.

O obxectivo de potenciar a formación e a súa avaliación, intentando que o sistema de formación sexa eficaz e axeitado, determina a previsión do art. 9.3 RD 395/2007, conforme ao cal «os centros e entidades de formación deberán someterse aos controis e auditorías de calidade que establezan as administracións competentes».

8.3. Formación de demanda: accións formativas das empresas e permisos individuais de formación

Baixo a denominación de «formación de demanda» englobábase unha serie de actuacións, a finalidade da cal ou obxectivo é dar resposta ás necesidades formativas das empresas e dos/as seus traballadores/as. Neste tipo de formación inclúense, por un lado, as accións formativas ofrecidas, xestionadas e desenvolvidas polas propias empresas e dirixidas aos/as seus traballadores/as e, por outro, os permisos individuais de formación.

As accións formativas constitúen un instrumento adecuado para que as empresas deseñen e planifiquen unha formación adaptada ás súas necesidades e intereses. É

precisamente este interese empresarial que está presente nas accións formativas o que permite configurar estas como unha inversión dirixida á mellora e competitividade da empresa e o que xustifica que no seu financiamento se esixa a participación económica das propias empresas. A formación impartida pode ser xeral -aquela que inclúe un ensino que non é único ou principalmente aplicable no posto de traballo e na empresa, senón que proporciona cualificacións que o/a traballador/a pode aplicar e desenvolver noutras empresas ou noutros ámbitos laborais- ou específica -que inclúe un ensino aplicable directamente no posto de traballo actual ou futuro do/a traballador/a na empresa beneficiaria e que ofrece cualificacións que non son transferibles, ou o son só de forma restrinxida, a outras empresas ou ámbitos- (art. 12.2 RD 395/2007).

Pola súa banda, os permisos individuais supoñen a autorización da empresa para que o/a traballador/a participe durante o seu horario de traballo en accións formativas, sempre que estas se correspondan con formación presencial e se trate de formación que favoreza tanto o desenvolvemento ou adaptación das cualificacións técnico-profesionais do/a traballador/a como a súa formación persoal. O art. 12.3 RD 395/2007 establece que a empresa só pode denegar a autorización para gozar dun permiso para formación por razóns organizativas ou de produción. *A finalidade destes permisos é a de facilitar que os/as traballadores/as poidan compatibilizar o desenvolvemento da súa relación laboral coa súa participación en accións formativas que lles permita mellorar a súa capacitación persoal e profesional sen custo para as empresas en que prestan os seus servizos.* Na normativa anterior, os permisos individuais recoñecíanse exclusivamente para a realización de formación recoñecida por «títulos oficiais»). A nova regulación permite que o permiso se solicite e conceda para formación recoñecida non só por títulos ou acreditacións oficiais senón tamén para títulos e certificados de profesionalidade que constitúen a oferta formativa do Catálogo Nacional de Cualificacións Profesionais, así como a de calquera outra que acredite as competencias para o exercicio dunha ocupación ou oficio.

Deste modo, a ampliar e flexibilizar o tipo de formación que lexítima o desfrute dos permisos individuais financiados con cargo aos créditos recoñecidos ás empresas, favorécese o desenvolvemento profesional do/a traballador/a. Pero tamén se favorece o seu desenvolvemento persoal na medida en que a actual regulación de tales permisos non esixe que a formación a recibir estea vinculada á actividade profesional que o/a traballador/a desempeña na empresa).

Trátase, tanto no caso das accións formativas coma no dos permisos individuais, de instrumentos formativos xa contemplados na normativa anterior dentro do subsistema de formación profesional continua. Neste sentido, o RD 1.046/2003 regulaba ambas as dúas iniciativas e, xunto a eles, situaba e regulaba os contratos programa para a formación de traballadores/as e as accións complementarias e de acompañamento á formación. O RD 1.046/2003 supuxo un cambio importante na formulación da formación continua que ata ese momento se desenvolvera a través dos Acordos Nacionais de Formación Continua, e que tras o RD 1.046/2003 foi asumida polo Estado.

No novo deseño da formación profesional para o emprego que acolle o RD 395/2007, as accións formativas das empresas e os permisos individuais integran en exclusiva as accións de formación de demanda, en tanto que os contratos programa se incorporan, xunto coa antiga formación ocupacional, na denominada «formación de oferta».

O RD 395/2007 recolle as liñas mestras da formación de demanda nos seus arts. 12 a 19, que xa foron obxecto de desenvolvemento a través da Orde TAS/2.307/2007, do 27 de xullo, pola que se desenvolve parcialmente o RD 395/2007, do 23 de marzo, en materia de formación de demanda e o seu financiamento, e se crea o correspondente sistema telemático, así como os ficheiros de datos persoais de titularidade do Servizo Público de Emprego Estatal.

En liñas xerais pode dicirse que a regulación agora vixente atribúe en exclusiva ás empresas a planificación e xestión da formación, de forma que a intervención pública se limita aos aspectos de control e seguimento das accións formativas desenvolvidas. Hai na nova regulación certo continuismo coa anterior, sen que se aprecie un cambio de modelo. Non obstante, incorpóranse algunhas novidades que deben mencionarse.

8.3.1. Financiamento da formación de demanda

Un dos aspectos cruciais para a eficacia deste sistema é o referido ao financiamento. Xa a normativa anterior estableceu o financiamento das accións formativas desenvolvidas polas empresas para os/as seus traballadores/as a través da concesión de créditos que se calculaban aplicando a porcentaxe de bonificación que cada ano se establece a Lei de Presupostos Xerais do Estado (LPGE) á contía ingresada por cada empresa en concepto de formación profesional durante o ano anterior (art. 8 RD 1.046/2003)). Non obstante, durante a vixencia de aquela norma o uso polas empresas destes créditos quedou moi por debaixo das expectativas xeradas. O Acordo de Formación Profesional para o Emprego, subscrito entre o Goberno e as organizacións sindicais e empresariais máis representativas o 7 de febreiro de 2006, identificaba as causas desta escasa utilización dos créditos para a formación sinalando que a iso contribuíra a novidade do incentivo, a súa tardía implantación, a insuficiente difusión deste, a dificultade de utilización polas pequenas e medianas empresas e a limitada asistencia que estas reciben para a súa utilización así como as dificultades derivadas de cuestións técnicas e requisitos formais.

A estes inconvenientes pretende facer fronte o RD 395/2007 que mantén no esencial o sistema de financiamento pero incorpora algunhas novidades coa finalidade de permitir ás empresas coñecer o crédito de que dispoñen, axilizar os procedementos para a súa execución, simplificar e mecanizar as esixencias formais e de comunicación e favorecer o uso e a contía dos créditos no caso de pequenas empresas. O sistema de financiamento deseñado pretende, con carácter xeral, ofrecer unha maior seguridade e transparencia a todas as empresas permitíndolles coñecer ao comezo de cada exercicio o crédito do que dispoñen para a formación dos seus traballadores. Favorécese así a planificación e a integración da formación no devir cotián da empresa e na estratexia empresarial, tal e como aconsellaba o Acordo de Formación Profesional para o Emprego do 7 de febreiro de 2006.

Con eses obxectivos, o RD 395/2007 reitera que a contía do crédito se calculará aplicando ás cantidades ingresadas pola empresa en concepto de formación profesional durante o ano anterior unha porcentaxe de bonificación que fixará para cada ano a LPGE e que será inversamente proporcional ao tamaño das empresas (art. 13.1 RD 395/2007)). Garántese, en todo caso, un crédito mínimo de bonificación na contía que fixe a Lei de Presupostos. Deste modo, outórgase un trato de favor ás pequenas empresas, coa finalidade expresamente recoñecida de favorecer o acceso

á formación a este segmento de empresas e de alcanzar un maior nivel de penetración da formación neste ámbito.

As empresas interesadas en gozar do crédito que lles corresponde, calculado conforme aos criterios que acaban de mencionarse, poderán facelo a partir do momento en que se comunique a finalización da acción formativa. Non se trata, en todo caso, de que as empresas poidan solicitar o reintegro inmediato do custo da formación senón unicamente da posibilidade de que a empresa recupere o gasto efectuado, aplicándose -ata o límite da contía do crédito que lle corresponda- bonificacións nas cotizacións ata o último día hábil para poder presentar o boletín de cotización correspondente ao mes de decembro do devandito exercicio económico (art. 17 RD 395/2007).

Pero, como se sinalaba anteriormente, o custo destas accións formativas non se asume integramente con cargo a fondos procedentes das cotas de formación profesional senón que se esixe a contribución financeira das propias empresas os/as traballadores/as das cales van resultar beneficiarios/as das accións formativas (art. 14 RD 395/2007). Para estes efectos, o art. 14 Orde TAS/2.307/2007, fixa a porcentaxe mínima de cofinanciamento que, sobre o custo total de formación, se esixe ás empresas: en empresas de 10 a 49 traballadores/as: o 10%; en empresas de 50 a 249 traballadores/as: o 20% e en empresas de 250 ou máis traballadores/as: o 40%.

Tamén neste punto se aprecia a preocupación por favorecer e facilitar o desenvolvemento de accións formativas en empresas de pequeno tamaño, obxectivo ao que se dirixe a previsión conforme á cal quedan exentas desta obriga de cofinanciamento as empresas de menos de dez traballadores/as. Trátase dunha medida xa contemplada na normativa anterior aínda que antes esta posibilidade se reservaba para as empresas de menos de cinco traballadores/as.

Polo que se refire aos permisos individuais de formación, estes fináncianse integramente con cargo a un crédito adicional concedido ás empresas que concedan permisos deste tipo. Non hai, nestes casos e como xa acontecía na regulación anterior, achega económica das empresas para sufragar o custo dos permisos individuais (art. 14.2 RD 395/2007). O crédito alcanza ata un máximo de 200 horas laborais por permiso e curso académico ou ano natural en función da duración da formación a realizar, e cobre a totalidade do salario a percibir polo/a traballador/a -incluíndo soldo base, antigüidade, complementos fixos e parte proporcional de pagas extraordinarias-, así como das cotizacións a devengar á Seguridade Social durante o permiso (art. 23 Orde TAS/2.307/2007). Deste modo, preténdese que o disfrute do permiso polos/as traballadores/as non supoña un custo para a empresa onde prestan os seus servizos.

8.3.2. Participación dos/as representantes dos/as traballadores/as no deseño das accións formativas e respecto aos permisos individuais

Poucas novidades hai tamén respecto da participación dos/as representantes dos/as traballadores/as en relación coas accións formativas desenvolvidas polas empresas (art. 15 RD 395/2007 e art. 16 Orde TAS/2307/2007). A representación legal dos/as traballadores/as debe recibir información detallada sobre as accións formativas que a empresa pretenda desenvolver, e ten competencia para emitir un informe sobre

estas. O incumprimento desta obriga de información impide á empresa acceder ás bonificacións que lle correspondan ou, no seu caso, manter as que estea a gozar.

Se, como resultado do informe emitido polos/as representantes, se advertise a existencia de discrepancias sobre o contido ou deseño das accións formativas propostas, fíxase un prazo de 15 días para a súa solución e recoñécese, en caso de que subsista o desacordo, a intervención mediadora da Comisión Paritaria competente a que se refire o art. 35 RD 395/2007. En defecto de tal Comisión ou en caso de que a súa mediación non dese resultados, o art. 15.5 RD 395/2007 prevé que será a Administración quen coñeza sobre elas sempre que a discrepancia se deba a algunha das seguintes causas: discriminación de trato, realización de accións que non se correspondan coa actividade empresarial ou concorrencia de calquera outra circunstancia que poida supoñer abuso de dereito na utilización de fondos públicos. Polo que se refire á Administración competente para controlar as iniciativas de formación nos casos que acaban de mencionarse, será a Administración Xeral do Estado, a través do Servizo Público de Emprego Estatal, a competente cando se trate de empresas que teñan os seus centros de traballo en máis dunha comunidade autónoma, en tanto que corresponderá a estas, a través dos órganos correspondentes, cando as empresas teñan todos os seus centros de traballo na mesma comunidade autónoma (disp. adic. 1.ª RD 395/2007).

A cláusula de peche nesta materia recóllese no art. 15.6 RD 395/2007 que, en caso de empresas sen representación legal dos/as traballadores/as prevé a necesaria conformidade de todos/as os/as traballadores/as afectados/as polas accións formativas. En caso de discrepancia ou denuncia dalgún/a deles/as seguiranse os trámites mencionados para a resolución de discrepancias.

Téñase en conta que a existencia de desacordo entre a empresa e os/as representantes ou os/as propios/as traballadores/as non impedirá a execución das accións formativas nin a aplicación das bonificacións que correspondan respecto das accións executadas. Non obstante, se a Comisión Paritaria non resolverse as diferenzas e se emitise resolución pola administración competente declarando a improcedencia da bonificación iníciase o procedemento para o abono pola empresa das cotas non ingresadas.

Finalmente, estas normas sobre participación dos/as representantes dos/as traballadores/as serán tamén de aplicación respecto dos permisos individuais de formación (art. 15 RD 395/2007).

8.3.3. Execución das accións formativas

Polo que se refire á execución das accións formativas, o RD 395/2007 regula con maior detalle que a normativa anterior, as distintas opcións con que contan as empresas. Para estes efectos, as empresas poden organizar e xestionar a formación de forma individual ou optar por agruparse con outras para organizar a devandita formación. En ambos os dous casos, a formación poderase organizar e xestionar directamente pola empresa ou por unha das empresas integrantes da agrupación -á que se designa como entidade organizadora- ou contratar a súa execución con centros ou entidades especializadas. Neste último caso, o RD 395/2007 introduce unha novidosa limitación á subcontratación ao establecer que «neste último caso, os citados centros ou entidades deberán asumir, polo menos, a coordinación das accións

formativas, non podendo delegar nin contratar con terceiros o desenvolvemento da devandita coordinación».

O art. 16 RD 395/2007 regula con detalle as obrigas de comunicación de inicio e finalización das accións formativas, así como a información que debe achegarse polas empresas ao Servizo Público de Emprego Estatal. Para estes efectos, e coa finalidade de axilizar os procesos de xestión e execución das accións formativas, o art. 17 RD 395/2007 anticipa a implantación de procesos telemáticos, implantación que se levou a cabo a través da Orde TAS/2.307/2007. O seu art. 9 dispón, para estes efectos, a creación dun sistema telemático ao servizo de todas as empresas e as súas entidades organizadoras para o acceso á información, documentos normalizados e procesos telemáticos que sexan precisos para a xestión das accións formativas e dos permisos individuais de formación que programen así como para a aplicación das bonificacións.

O cadro 8.1 analiza o número de traballadores participantes segundo o tamaño da empresa medido en número de asalariados. Os maiores porcentaxes (51,7%) danse entre tres grupos de empresas, as que ten un número de asalariados comprendidos entre 10 a 49, 1.000 e 4.999 e máis de 4.999, seguido de empresas que teñen entre 1 a 5 e de 100 a 249.

Respecto o 2007 observase un maior reparto entre os participantes de todo tipo de empresas, con especial empuxe nas pequenas empresas, que aumentaron o seu número de participantes dun 8,7% a un 10,5%. Asimismo, o número total de participantes incrementouse en 18.000 respecto o exercicio do ano pasado.

■ Cadro 8.1

Intervalos de plantilla	2007		2008	
	Absoluto	%	Absoluto	%
De 1 a 5	6.648	8,7	9.917	10,5
De 6 a 9	2.773	3,6	4.200	4,5
De 10 a 49	14.033	18,4	18.425	19,6
De 50 a 99	6.325	8,3	8.163	8,7
De 100 a 249	7.583	9,9	9.237	9,8
De 250 a 499	5.535	7,3	7.459	7,9
De 500 a 999	4.622	6,1	6.577	6,9
De 1.000 a 4.999	15.846	20,8	15.143	16,1
Mais de 4999	12.872	16,9	15.012	16,0
Outras situacións (*)	8	0,0	11	0,0
Total	76.245	100,0	94.144	100,0

(*) Plantilla media no ano anterior inferior a un traballador ou situacións derivadas de fusións, absorcións ou escisións de empresas. No cómputo de participantes formados non están incluídos aqueles que realizaron un permiso individual de información.

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego

O cadro 8.2 mostranos o total de participantes segundo o seu perfil demográfico: xénero e idade. De este modo, observase que o maior número de participantes móvese entre grupos de idade de entre 25 a 35 -sobretudo (41,3%)- e entre 46 a 55 (15,5%), con poucas variacións respecto o 2007. Ademais, o cadro mostra que do total de 95.144 participantes, 53.121 (55,8%) son homes e 42.015 (44,22%) son mulleres. Isto supón non só un crecemento xeral no número de participantes respecto o 2007, sino tamén un recorte de case dous puntos na distancia entre participación masculina e feminina.

■ Cadro 8.2

Intervalos de idade	2007		2008	
	Absoluto	%	Absoluto	%
	76.245	100,0	95.144	100,0
Total				
De 16 a 25	7.839	10,3	9.281	9,8
De 25 a 35	31.851	41,8	39.290	41,3
De 36 a 45	21.406	28,1	27.590	29,0
De 46 a 55	11.794	15,5	14.737	15,5
Mayores de 55	3.268	4,3	4.134	4,3
Sen datos	87	0,1	112	0,1
Xénero				
Home	43.590	87,5	53.121	55,8
Muller	32.649	42,6	42.015	44,2
Sen datos	6	0,0	8	0,0

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego

O cadro 8.3 ofrece información do número de participantes formados realizadas en relación a cinco áreas funcionais (administración, comercial, dirección, mantemento e produción). Pode observarse que a categoría con maior número de participantes foi a referente a Producción (55,7%) como xa ocorrira no 2007. Sen embargo, no exercicio do 2008 equilibrouse máis a participación entre as seguintes categorías de maior importancia: Comercial (17%) e Administración (17,8%), debido o considerable aumento de participantes nesta última.

Nº de participantes formados segundo áreas funcionais

■ Cadro 8.3

	2007		2008	
	Absoluto	%	Absoluto	%
	76.245	100,0	95.144	100,0
Total				
Administración	12.537	16,4	16.972	17,8
Comercial	16.503	21,6	16.171	17,0
Dirección	2.131	2,8	3.452	3,6
Mantemento	5.311	7,0	5.532	5,8
Produción	39.927	52,1	53.009	55,7
Sen datos	6	0,0	8	0,0

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego

O cadro 8.4 subministra información dos participantes formados por grupo de cotización á seguridade social. Os datos, pese o incremento xeral de participantes, mantense moi similares os de o exercicio do 2007, sendo os Oficiais administrativos, Auxiliares administrativos e os Oficiais de primeira e segunda os grupos coa maior porcentaxe, case a metade do total (47,9%).

Nº de participantes formados segundo grupo de cotización á Seguridade Social

■ Cadro 8.4

	2007		2008	
	Absoluto	%	Absoluto	%
1- Enxeñeiros e Licenciados	7.242	9,5	9.013	9,5
2- Enxeñeiros técnicos, Peritos e Axudantes titulados	6.091	8,0	7.710	8,1
3- Xefes administrativos e de taller	6.190	8,1	6.519	6,9
4- Axudantes non titulados/as	4.555	6,0	5.249	5,5
5- Oficiais administrativos	11.983	15,7	14.930	15,7
6- Subalternos	2.319	3,0	3.184	3,3
7- Auxiliares administrativos	9.426	12,4	12.794	13,4
8- Oficiais de primeira e segunda	13.766	18,1	17.888	18,8
9- Oficiais de terceira e especialistas	7.166	9,4	9.356	9,8
10- Traballadores/as maiores de 18 anos non cualificados/as	7.434	9,8	8.398	8,8
11- Traballadores/as menores de 18 anos	67	0,1	95	0,1
Total	76.245	100,0	95.144	100,0

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego

No cadro 8.5 divídese o número total de participantes en función, primeiro, da modalidade de impartición da formación; e segundo, do nivel de formación. Isto permite concluir que a metade dos participantes seguen un modelo presencial na súa formación -50,6%- mentres que un 42,8% opta a partes iguais entre o modelo mixto ou ben a distancia. Ademais, os datos mostran que o nivel de formación mais cursado é o Medio/Superior, cun 53,2% sobre o Básico.

■ Cadro 8.5

Modalidade de impartición	Participantes formados	% Col
Presencial	48.105	50,6
A distancia	20.173	21,2
Mixta	20.585	21,6
Teleformación	6.281	6,6
Nivel de formación		
Básico	44.544	46,8
Superior	50.600	53,2
Total	95.144	100,0

Fonte: Fundación Tripartita para a Formación no Emprego

O cadro 8.6 danos información do número de participantes formados e a súa distribución nos 10 contidos formativos con maior número de participantes, que supoñen o 40,8% da totalidade de accións formativas. Do total de 95.144 participantes, “Prevención de riscos laborais en xeral” concentra o maior número, 11.888 (13,3%), mentres que as dúas seguintes accións de maior número de formados, “Inglés” e “Hixiene alimentaria/Manipulación de alimentos”, concentran un 8,6%. En liñas xerais, a maioría dos participantes inscribese na categoría profesional “Traballadores cualificados” (46%). Nesta categoría atópase o maior número de participantes, concretamente na acción formativa “Prevención de riscos laborais en xeral”.

■ Cadro 8.6

Accións formativas	Participantes formados	% Col	Directivos	% Fila	Mandos intermedios	% Fila	Técnicos	% Fila	Traballadores cualificados	% Fila	Traballadores non cualificados	% Fila
Prevención de riscos laborais en xeral	11.888	13,3	148	13,3	595	5,0	1.276	10,7	5.971	50,2	2.897	32,8
Inglés	3.893	4,4	234	1,2	530	13,6	1.429	36,7	1.376	35,3	324	8,3
Hixiene alimentaria / Manipulación alimentos	3.783	4,2	11	6,0	84	2,2	108	2,9	1.355	35,8	2.224	58,8
Prevención de riscos na construción	2.901	3,2	45	0,3	98	3,4	180	6,2	1.941	66,9	637	22,0
Atención o cliente/ Calidade do servizo en xeral	2.480	2,8	38	1,6	78	3,1	164	6,6	1.386	55,9	814	32,8
Outra lexislación e normativa	2.457	2,7	65	1,5	136	5,5	558	22,7	1.386	55,7	330	13,4
Contabilidade xeral	2.377	2,7	118	2,6	302	12,7	556	23,4	1.223	51,5	178	7,5
Actualización en docencia en xeral	2.289	2,6	14	5,0	2	0,1	1.381	60,3	880	38,4	11	0,5
Técnicas de venda e formación de vendedores en xeral	2.286	2,6	45	0,6	122	5,3	194	8,5	1.082	47,3	843	36,9
Seguridade alimentaria: manipulación e control de alimentos en xeral	2.171	2,4	17	2,0	50	2,3	81	3,7	1.181	54,4	842	38,8
Subtotal	36.525	40,8	735	0,8	1.997	5,5	5.927	16,2	17.763	48,6	10.100	27,7
Resto	58.619	59,2	2.731	2,0	6.747	11,5	10.720	18,3	26.602	45,4	11.814	20,2
Total	95.144	100	3.466	3,6		9,2	16.647	17,5	44.365	46,6	21.914	23,0

Fonte: Fundación Tripartita para a formación do emprego

O cadro 8.7 mostra a distribución dos participantes en dez sectores de actividade. Nel vemos o número de formados segundo a súa participación en plans formativos de demanda (sistema de bonificacións) de empresas cullo centro de traballo radica en Galicia. Por importancia do número de participantes formados, e en orde descendente de pertenza a sectores de actividade das empresas -obviando todas aquelas actividades restantes de menor número de participantes, que supoñen o 35,2%-beneficiáronse desta modalidade formativa empresas pertencentes o sector da “Construcción”, que supón un 11,5% do total; seguida de “Comercio o por menor, excepto vehículos a motor, motoc. e ciclo” (11%) e o xenérico “Outras actividades empresariais” (10,8%). Entre os tres sectores (de máis de 60) alcanzan o 33,3% do total dos participantes: 95.144.

■ Cadro 8.7

Distribución de participantes por sectores de actividade

Accións formativas	Participantes			Xénero		Idade				
	Total	%	Duración media	Homes	Mulleres	16 a 25	26 a 35	36 a 45	46 a 55	Maiores de 55
Construción	10.968	11,5	43	9.289	1.679	1.328	4.401	2.900	1.746	575
Comercio polo miúdo, agás vehículos a motor, motocic. e ciclom.	10.416	11,0	27	3.413	7.003	1.463	4.820	2.975	990	160
Outras actividades empresariais	10.319	10,8	31	4.873	5.445	1.138	4.710	3.008	1.132	242
Intermediación financeira, agás seguros e plans de pensións	6.393	6,7	18	3.260	3.133	327	3.857	1.260	774	175
Industria de produtos alimenticios e bebidas	5.414	5,7	43	2.553	2.859	329	1.534	1.705	1.385	451
Actividades sanitarias e veterinarias, servizos sociais	4.593	4,8	29	857	3.735	429	1.686	1.374	827	271
Educación	3.731	4,0	22	1.040	2.690	169	1.157	1.195	804	402
Comercio por xunto e intermediarios de comercio, agás vehículos a motor e motocic.	3.329	3,4	39	1.942	1.387	297	1.372	1.126	432	94
Hostalería	3.264	3,4	33	1.053	2.210	561	1.291	875	405	125
Venta, mantemento e reparación de vehículos a motor, motocic. e ciclom.	3.207	3,4	29	2.693	514	367	1.151	988	575	119
Resto	33.510	35,2								
TOTAL	95.144	100,0								

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego

O cadro 8.8 mostra o número de empresas formadoras e o número correspondente de participantes formados, distribuídos por sector de actividade. O maior número de empresas formadoras concéntrase no sector da Construción, que conta con 3.107 empresas formadoras (22,37%), seguida do Comercio al por maior e o por menor (excepto vehículos a motor e motocicletas), con 2682 empresas formadoras (19,3%) e do xenérico “outras actividades empresariais”, que contan con 1.434 empresas (10,3%). Respecto os participantes formados, destacan os que pertencen o sector de comercio, concretamente “o por menor (excepto vehículos a motor e motocicletas)”, cun total de 11.836 participantes formados (15,4%).

Empresas formadoras e participantes formados. Por sectores.

■ Cadro 8.8

Accións formativas	Empresas formadoras	Participantes formados
Actividades anexas a los transportes	184	1.124
Act. Asociativas	106	378
Act. Auxiliares a intervención financiera	79	172
Hogares como empleados a personal	5	6
Saneamiento público	13	59
Act. diversas, servicios personales	574	1.176
Act. Informáticas	96	616
Act. Inmobiliarias	226	322
Act. Recreativas, culturales y deportivas	153	1.504
Act. sanitarias, veterinarias, servicio social	474	3.989
Administración pública	14	53
Alquiler equip. y máquinas sin operario, efectos personales y efectos domésticos	46	191
Captación, depuración y distribución de agua	12	235
Comercio al por mayor e intermediarios de comercio (excepto vehic. motor y motoc.)	960	2.724
Comercio al por menor (excepto vehículos a motor y motocicletas)	1.722	11.386
Construcción	3.107	9.395
Coquerías, refino petróleo y tratamientos combustibles nucleares	5	5
Correo y telecomunicaciones	39	399
Edición, artes gráficas y reproducción en soporte grabado	145	795
Educación	458	3.617
Extracción crudos de petróleo y gas natural	2	7
Extracción minerales uranio y torio	-	-
Extracción minerales metálicos	-	-
Extracción minerales no metálicos ni energéticos	95	395
Extracción y aglomeración de antracita, hulla, ignito y turba	1	1
Fabricación maquinaria y material eléctrico	42	302
Fabricación maquinaria de oficina y equip. Informáticos	9	12
Fabricación material electrónico, equipo y aparato s de radio, TV	7	73
Fabricación de muebles y otras industria manufactureras	94	430
Fabricación otro material de transporte	60	604
Fabricación productos materiales no metálicos	168	828
Fabricación productos de caucho y materiales prácticas	43	636
Fabricación productos metálicos (excepto maquinaria y equipo)	416	1.596
Fabricación de vehículos de motor, remolques y semirremolques	41	5.922
Fabricación equipo médico-quirúrgico, de precisión, óptico y relojería	7	27
Hostelería	1.018	2.258
Industria confección y peletería	81	1.049
Industria construcción maquinaria y equipo mecánico	85	726
Industria papel	11	112
Industria tabaco	2	2
Industria madera y corcho (excepto muebles)	242	1.739
Industria productos alimenticios y bebidas	454	5.108
Industria química	61	884
Industria textil	55	569
Intermediarios financieros (excepto seguros y planes de pensiones)	24	5.236
Investigación y desarrollo	12	124
Metalurgia	93	595
Organismo extraterritorial	-	-
Otras actividades empresariales	1.434	5.531
Pesca, acuicultura y actividades de los servicios...	101	743
Preparación curtido y acabado cuero	11	15
Producción agrícola	96	314
Producción y distribución energía eléctrica, vapor, gas y agua caliente	40	147
Reciclaje	21	149
Seguros y planes de pensiones, excepto Seguridad Social obligatoria	41	63
Sevicultura, explotación forestal	28	169
Trnasporte aéreo y especial	-	-
Transpote marítimo, cabotaje y por vías de navegación interiores	23	130
Transporte terrestre, por tuberías	555	2.266
Venta, mantenimiento y reparación vehículos motor	-	-
TOTAL	13.891	76.908

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego

O cadro 8.9 mostra –en millóns de euros- o crédito asignado as distintas empresas formadoras segundo sector de actividade, cantidade que lle corresponde á empresa para financiar formación dos seus traballadores con cargo ás bonificacións das cuotas que satisface á Seguridade Social por concepto de Formación Profesional Continua. Asimesmo, mostra o crédito disposto, que é a cantidade empregada do crédito de formación para a realización de accións formativas e que se calcula a partir das finalizacións comunicadas dos distintos grupos formativos. A aportación privada é a diferenza entre o coste total da formación e a bonificación aplicada pola empresa, incluíndo os costes salariales dos traballadores que reciben formación dentro da súa xornada laboral.

■ Cadro 8.9

SECTOR	Empresas formadoras (a)	Crédito asignado (b)	Crédito dispuesto (c)
Agricultura	225	0,43	0,26
Industria	3.011	8,52	6,10
Construcción	3.107	3,57	2,41
Comercio	2.682	4,05	3,25
Hostelería	1.018	0,66	0,53
Otros servicios	4.557	7,65	5,53
Sen datos	670	0,61	0,45
TOTAL	15.270	25,5	18,53

Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego

O cadro 8.10 amosa o crédito –en millóns de euros- asignado e disposto polas empresas para a formación dos traballadores, distribuído segundo o tamaño das plantillas. De este modo, observase que as empresas que maior crédito recibiran foron aquelas de entre 10 e 49 asalariados, que supoñeen un 24,8% do total de empresas formadoras, e as que foron destinadas 6,15 millóns de euros para formación, cantidade da que finalmente dispuseran 4,17 millóns (68% do presuposto asignado), convertindo a este tipo de empresas, a súa vez, nos maiores inversores en formación para os seus empregados. As pequenas empresas de entre 1 e 5 asalariados, que representan o 53,6% das empresas formadoras de Galicia, foron as seguintes en dedicar maior inversión: dispuseron 3,02 millóns de euros dos 3,51 que lles foran asignados (é dicir, un 82% do presuposto).

■ Cadro 8.10

INTERVALOS PLANTILLA	Empresas formadoras (a)	Crédito asignado (b)	Crédito dispuesto (c)
De 1 a 5	8.193	3,51	3,02
De 6 a 9	2.204	1,40	1,06
De 10 a 49	3.789	6,15	4,17
De 50 a 99	619	2,84	1,77
De 100 a 249	297	3,22	1,92
De 250 a 499	96	1,91	1,28
De 500 a 999	31	1,37	0,98
De 1.000 a 4.999	22	2,69	2,33
Más de 4.999	3	2,41	2,00
Otras situaciones	16	0,00	0,00
TOTAL	15.270	25,50	18,53

(*) Plantilla media no ano anterior inferior a un traballador o situaciones derivadas de fusiones, absorcións e escisións de empresas. Empresas que han iniciado el proceso formativo con al menos un grupo notificado
Fonte: Fundación tripartita para a formación do emprego

8.4. Formación de oferta

No novo deseño da formación profesional, o obxectivo fundamental do cal foi crear un único modelo de formación profesional para o emprego, a separación entre formación ocupacional, dirixida a desempregados/as, e formación continua, dirixida a traballadores en activo, debía desaparecer. É por iso que na estrutura do RD 395/2007 se eliminou a diferenciación entre ambos os dous subsistemas. Baixo o epígrafe de «formación de oferta», a norma contempla todas aquelas accións formativas que teñan por obxecto ofrecer aos/as traballadores/as, xa sexan ocupados/as ou desempregados/as, «unha formación axustada ás necesidades do mercado de traballo e que atenda aos requirimentos de produtividade e competitividade das empresas e ás aspiracións de promoción profesional e desenvolvemento persoal dos/as traballadores/as, de forma que lles capacite para o desempeño cualificado das distintas profesións e para o acceso ao emprego» (art. 20 RD 395/2007). O obxectivo perseguido é a integración e o tratamento coherente e unitario de toda a formación de oferta que se dirixa ao conxunto de traballadores/as e que transcenda a visión estanca de, por un lado, ocupados/as, e, por outro, desempregados/as.

Pero o certo é que, baixo a denominación «formación de oferta», volven reaparecer as accións formativas dirixidas prioritariamente a desempregados/as e os plans de formación dirixidos preferentemente a traballadores/as ocupados/as. Ademais, debe advertirse que a integración dos subsistemas de formación ocupacional e de formación continua nun único subsistema de formación para o emprego non impediu que cada un deles conserve algunhas das súas peculiaridades.

8.4.1. Planificación, programación e xestión da formación de oferta

A planificación da oferta formativa corresponde efectuala ao MTAS. A devandita planificación, que será plurianual, determinará as prioridades, obxectivos xerais e recomendacións a ter en conta na devandita oferta. Para elaborar a planificación valoráranse as propostas realizadas polas comunidades autónomas e polas organizacións sindicais e empresariais a través do Consello Xeral do Sistema Nacional de Emprego (art. 21 RD 395/2007). Un dos elementos a destacar da nova regulación reside na previsión de que se establecerá unha oferta de formación modular que favoreza a acreditación parcial acumulable da formación recibida. Tal previsión está en sintonía co disposto no art. 8.3 Lei Orgánica 5/2002, do 19 de xuño, das Cualificacións e da Formación Profesional, conforme á cal o recoñecemento de competencias profesionais «realízase a través dunha acreditación parcial acumulable coa finalidade, no seu caso, de completar a formación conducente á obtención do correspondente título ou certificado». Deste xeito, a norma pretende facilitar ao/a traballador/a ou ao/a desempregado/a o acceso á formación e o pleno aproveitamento da que se reciba, sen que os cambios que sufra na súa situación laboral o imposibiliten para obter a acreditación da formación, sequera parcial, recibida. As administracións competentes deben garantir, ademais, que a formación ofrecida alcanza tamén a ámbitos ocupacionais que aínda non dispoñan de certificado de profesionalidade.

A partir desa planificación, o RD 395/2007 diferencia entre a programación e xestión no ámbito estatal e a que se realiza no ámbito autonómico.

8.4.2. Ofertas de formación de ámbito estatal

Coa finalidade de respectar e non invadir as competencias autonómicas na materia, a oferta formativa no ámbito estatal queda limitada a accións formativas referidas a un ámbito territorial superior ao dunha comunidade autónoma e que requiran dunha acción coordinada e homoxénea. Tamén alcanza a supostos nos que a formación teña por obxecto impartir accións relacionadas co exercicio de competencias exclusivas do Estado ou que estean dirixidas a traballadores/as inmigrantes nos seus países de orixe (art. 6.4 RD 395/2007). Tal oferta formativa incluírá plans, programas ou accións formativas que poderán levarse a cabo mediante convenios con institucións públicas, entidades sen ánimo de lucro ou con empresas e asociacións empresariais.

Partindo deste presuposto de distribución competencial, o art. 22 RD 395/2007 especifica o contido da oferta formativa no ámbito estatal. Tales previsións deben completarse coas contidas na Orde TAS/2.388/2007, do 2 de agosto, pola que se desenvolve parcialmente o RD 395/2007, do 23 de marzo, en materia de formación de oferta e establécense as bases reguladoras para a concesión de subvencións públicas destinadas ao seu financiamento, no ámbito da Administración Xeral do Estado. De acordo con estas normas, a programación e xestión da oferta formativa no ámbito estatal inclúe:

■ Os plans de formación dirixidos prioritariamente a traballadores/as ocupados/as. Trátase, necesariamente, de plans cuxo ámbito de aplicación supera o dunha comunidade autónoma nos termos antes sinalados. Inclúense, entre eles, os plans de formación sectoriais, integrados por accións formativas dirixidas á formación de traballadores/as dun sector produtivo concreto. A súa finalidade é dar resposta a

necesidades específicas e concretas de formación no devandito sector. No deseño e execución destes plans, a Administración debe garantir que se respectan e atenden as prioridades xerais e os criterios orientativos que fixaran as Comisións Paritarias creadas con esa finalidade no marco da negociación colectiva sectorial de ámbito estatal. Estes plans poderán dirixirse tamén á reciclaxe e recualificación de traballadores/as procedentes de sectores en situación de crise. Tamén se inclúen os plans de formación intersectoriais cando, ademais da afectación superior a unha comunidade autónoma, concorran as características de globalidade, integración e coordinación mencionadas e se leven a cabo polas organizacións sindicais e empresariais máis representativas no ámbito estatal, así como polas organizacións de economía social e asociacións de autónomos, con notable implantación no devandito ámbito. Estes plans formativos intersectoriais teñen por finalidade facilitar a aprendizaxe de competencias transversais a varios sectores da actividade económica ou de competencias específicas dun sector para a reciclaxe e recualificación de traballadores/as doutros sectores, incluíndo, novedosamente, a formación dirixida á capacitación para a realización de funcións propias da representación legal dos/as traballadores/as.

En canto á execución destes plans de formación, o RD 395/2007 (art. 24.2) distingue en función do seu carácter sectorial ou intersectorial. Se se trata de plans de formación intersectoriais, a súa execución levarase a cabo mediante convenios subscritos no marco do Sistema Nacional de Emprego entre o Servizo Público de Emprego Estatal e as organizacións sindicais e empresariais máis representativas no ámbito estatal, as organizacións representativas da economía social con notable implantación no ámbito estatal e coas organizacións representativas de autónomos de ámbito estatal e suficiente implantación no devandito ámbito. Nestes últimos casos, a formación dirixírase especialmente aos/as traballadores/as destes sectores. Cando se trate de plans de formación sectoriais, os convenios subscribíranse coas organizacións empresariais e sindicais máis representativas no ámbito estatal e as representativas do sector así como os entes paritarios creados ou amparados no marco da negociación colectiva sectorial. Nos sectores nos que non exista negociación colectiva sectorial estatal, ou non estea suficientemente estruturada, articularanse as medidas necesarias para garantir a formación de oferta.

Os convenios para a execución destas iniciativas de formación poderán ter unha duración anual ou plurianual, en función da duración dos plans de formación para a execución da cal se subscriben. Nos devanditos convenios deberanse indicar, como mínimo, as entidades beneficiarias que o subscriben, o obxecto e ámbito de aplicación do convenio, a normativa aplicable, os requisitos do plan de formación, o sistema de financiamento, as entidades a subcontratar que colaboren na execución da actividade subvencionada, Comisión Mixta de seguimento, causas de resolución do convenio e efectos e, finalmente, vixencia e denuncia do convenio, indicando supostos, formalidades e prazos para iso (art. 19 Orde INCRE 2.388/2007).

O financiamento destas accións formativas realizarase mediante subvención pública, en réxime de concorrència competitiva, logo de convocatoria do Servizo Público de Emprego Estatal con fondos destinados para tal efecto fixados en LPGE. Os criterios para a cuantificación das subvencións, así como a identificación dos gastos subvencionables e formas de xustificación da subvención regúlanse nos arts. 21 a 23 Orde TAS/2.388/2007.

■ Accións formativas dirixidas prioritariamente a traballadores/as desempregados/as. A competencia neste tipo de formación corresponde ás comunidades autónomas de

modo que a súa programación, xestión e execución pola Administración Xeral do Estado só se produce en ámbitos territoriais que non asumiron o traspaso de competencias sobre a xestión da formación profesional ocupacional [art. 24.l a) Orde TAS/2.388/2007].

Tamén estas accións formativas están financiadas mediante subvención concedida en réxime de concorrència competitiva, mediante convocatoria do Servizo Público de Emprego Estatal (art. 3 Orde TAS/2.388/2007).

Neste ámbito da formación de desempregados/as, contéplase a previsión e a potenciación da celebración de acordos con empresas, públicas ou privadas, para favorecer o desenvolvemento de prácticas profesionais, o intercambio de tecnoloxías e de persoal experto e a utilización de infraestruturas e medios técnicos e materiais. Así mesmo, prevese a concesión a estes/as desempregados/as de bolsas e axudas para sufragar e compensar os gastos que a participación nas accións formativas poida ocasionalos (art. 25 RD 395/2007).

Tales aspectos son obxecto de regulación detallada nos arts. 31 e ss. Orde TAS/2.388/2007. Regulan estes preceptos o réxime xurídico das prácticas profesionais que os/as desempregados/as participantes en accións formativas de demanda poden desenvolver en empresas coa finalidade de conseguir unha mellor formación. Ao respecto dispónse que o período de prácticas pode simultanearse co curso formativo ou realizarse á finalización deste, en cuxo caso se esixe que o/a desempregado/a superara a formación e que as prácticas se inicien antes de que transcorran 30 días da finalización do período formativo. En todo caso fíxase tamén o límite de que o período de prácticas non superará a duración do curso de referencia e imponse a esixencia de que as prácticas estean sometidas a un sistema de titorías para o seu seguimento e avaliación. Por outra parte, e aínda que non se diga expresamente, parece evidente que o contido das prácticas ha de estar vinculado coa formación recibida.

A realización de tales prácticas está condicionada á previa subscripción de convenios entre o Servizo Público de Emprego Estatal coas empresas e/ou centros de formación. Esta última posibilidade abre a vía a que sexan os centros de formación os que, mediante convenios coas empresas, efectúen a busca e xestión das prácticas profesionais. Por esa colaboración os devanditos centros poderán recibir subvención para sufragar os gastos derivados da xestión e as titorías das prácticas. Pola súa banda, as empresas que participen nestes programas de prácticas poderán percibir, en réxime de concesión directa, unha compensación económica de 6 euros por alumno/a e hora de práctica.

Durante o tempo de realización das prácticas, os/as alumnos/as terán cuberto o risco de accidente e poderán acceder a distintas bolsas e axudas. Entre estas prevese a concesión dunha bolsa de 6,40 por día lectivo de asistencia ás persoas desempregadas con minusvalidez que participen nas accións formativas de demanda, os/as alumnos/as dos programas públicos de emprego-formación e determinados colectivos de desempregados/as que participen en itinerarios de formación profesional personalizados no marco de programas específicos. Así mesmo contéplase a concesión de axudas de transporte público, logo de xustificación do seu importe, axudas para manutención, cando o/a desempregado/a se desprace máis de cincuenta quilómetros e as clases sexan pola mañá e pola tarde, e axudas por aloxamento, cando o/ traballador/a desempregado/a se deba desprazar para recibir a formación a máis de cen quilómetros dende o seu domicilio (arts. 32 e 33 Orde

TAS/2388/2007). Finalmente, tamén se contemplan as denominadas axudas á conciliación, previstas para aqueles casos en que os/as desempregados/as que participan nas accións formativas precisan conciliar a devandita participación co coidado de fillos/as menores de 6 anos ou de familiares dependentes ata o segundo grao (art. 34 Orde TAS/2.388/2007). Trátase de axudas, estas últimas, non contempladas na normativa anterior.

A oferta formativa a nivel estatal pode incluír tamén accións que conteñan compromisos de contratación dirixidos prioritariamente a desempregados/as e a traballadores/as inmigrantes nos seus países de orixe este caso a execución destes programas realizarase mediante convenios entre o Servizo Público de Emprego Estatal e as empresas, as súas asociacións ou outras entidades que adquiran tales compromisos de contratación. Para a execución destas accións prevese a concesión de subvencións públicas en réxime de concesión directa ás empresas que participen (arts. 24 e 28 Orde TAS/2.388/2007). O compromiso de contratación establecerase sobre unha porcentaxe do total de traballadores/as formados/as, en función das circunstancias das empresas e do mercado local de emprego. Tal compromiso deberá alcanzar, como mínimo, o 60% dos/as traballadores/as formados/as. Os contratos de traballo que se subscriban como consecuencia do compromiso serán preferentemente indefinidos ou, polo menos, terán unha duración mínima de seis meses. O incumprimento destes compromisos dará lugar á devolución total ou parcial da subvención percibida.

A formación dos/as desempregados/as inclúe tamén programas específicos establecidos polo Servizo Público de Emprego Estatal para a formación de persoas con necesidades formativas especiais ou que teñan dificultades para a súa inserción ou recualificación profesional, sempre que, de novo, o plan afecte a un ámbito xeográfico superior ao dunha comunidade autónoma e esixa a mobilidade xeográfica dos/as participantes. Para a execución destes programas prevese a participación de institucións públicas ou entidades sen ánimo de lucro que teñan entre os seus fins a formación ou inserción profesional dos colectivos de traballadores/as aos que se dirixen estes programas.

Finalmente, o RD 395/2007 (art. 22) contempla tamén programas formativos para fomentar o emprego das persoas en situación de privación de liberdade e dos/as militares de tropa e mariñeiría que manteñen unha relación laboral de carácter temporal coas Forzas Armadas. Para levar á práctica estas accións formativas prevese a subscripción de convenios entre o Ministerio de Traballo, a través do Servizo Público de Emprego Estatal, e as institucións da Administración Xeral do Estado con competencias nos devanditos ámbitos, isto é, co Ministerio de Defensa, en relación cos/as militares, e co Ministerio de Interior, en relación cos/as reclusos/as.

Polo que se refire ás ofertas formativas ofrecidas e xestionadas polas comunidades autónomas no marco das súas competencias, o art. 23 RD 395/2007 sinala que a devandita oferta comprenderá a formación dirixida a traballadores/as desempregados/as e ocupados/as na proporción que cada comunidade autónoma determine en función do número de traballadores/as que se atopen nas devanditas circunstancias.

Esta oferta de formación inclúe os seguintes programas ou plans:

Os plans de formación dirixidos aos/as traballadores/as ocupados/as. Ao igual que acontece a nivel estatal, estes plans poderán ser sectoriais ou intersectoriais. O 24.3 RD 395/2007 determina como deben executarse estes plans -ao indicar que debe

facerse no marco de convenios subscritos entre o órgano competente da comunidade autónoma e as organizacións empresariais e sindicais que o propio regulamento especifica-, o cal formula algúns problemas dende a perspectiva do respecto ás competencias autonómicas na materia.

As accións formativas dirixidas prioritariamente a traballadores/as desempregados/as. Trátase daquelas accións formativas anteriormente reguladas polo RD 631/1993, dirixidas a traballadores/as desempregados/as coa finalidade de achegarlles as cualificacións e competencias necesarias para reinserirse laboralmente naqueles empregos que require o sistema produtivo.

O RD 395/2007 contempla, como fórmulas adecuadas para incluír nestes plans de formación, as accións dirixidas á obtención dos certificados de profesionalidade referidos ao Catálogo Nacional de Cualificacións Profesionais e as prácticas profesionais en empresas, públicas ou privadas, no mesmo réxime que o previsto para as accións formativas xestionadas e desenvolvidas no ámbito da Administración Xeral do Estado.

Programas específicos que establezan as comunidades autónomas no seu ámbito territorial para a formación de persoas con necesidades formativas especiais ou que teñan dificultades para a súa inserción ou recualificación. O art. 23.2 c) RD 395/2007 prevé expresamente que se impulsará a participación das administracións locais nestes programas así como a de entidades sen ánimo de lucro que teñan entre os seus fins a formación ou inserción laboral destes colectivos.

Accións formativas que inclúan compromisos de contratación dirixidos a desempregados/as, mediante subvencións concedidas polo órgano ou entidade competente da comunidade autónoma ás empresas, ás súas asociacións ou outras entidades que adquiren o citado compromiso de contratación.

8.5. A formación na alternancia co emprego

O terceiro tipo de iniciativa de formación ao que se refire o art. 4 RD 395/2007 é o referido á formación en alternancia co emprego que remite a aqueles supostos nos que se permite ao/ traballador/a compatibilizar a formación coa práctica profesional no posto de traballo. Trátase daquela formación que pretende contribuír a que o/ traballador/a adquira as competencias profesionais da ocupación mediante un proceso mixto, de emprego e formación. Esta formación inclúe as accións formativas no contrato para a formación regulado no art. 11.2 ET así como os programas públicos de emprego-formación realizados polas Administracións Públicas.

8.5.1. Formación teórica dos contratos para a formación

As accións formativas, que obrigatoriamente integran o contido do contrato para a formación, destínase o art. 27 RD 395/07, cuxa regulación substitúe a prevista no art. 10 RD 488/1998.

As previsións respecto ao tempo dedicado á formación teórica, á forma e criterios para a súa fixación e distribución mantéñense en termos idénticos aos considerados no art. 10 RD 488/1998, reiterándose a esixencia de que á formación teórica se dedique polo menos o 15% da xornada máxima prevista no convenio colectivo ou, no seu defecto, da xornada máxima legal.

Tampouco resulta novidosa a existencia de que a formación práctica se complete con asistencia tutorial. A esta obriga referíase xa o art. 8.3 RD 488/1998 para indicar que o proceso de formación do/a traballador/a debe ser tutelado/a persoalmente polo/a propio/a empresario/a ou por un/a traballador/a da empresa. O art. 27.3 RD 395/2007 aclara que a devandita titoría se prestará con ocasión da realización do traballo correspondente ao obxecto da prestación laboral contratada.

Modifícase tamén o sistema de acreditación da cualificación ou competencia profesional adquirida a través do contrato para a formación. O art. 12 RD 488/1998, que tamén quedou derrogado [disp. derog. única 2 c) RD 395/2007], sinalaba a obriga do/a empresario/a de entregar ao/a traballador/a, á finalización do contrato, un certificado no que conste a duración da formación teórica e o nivel de formación teórica adquirido e ofrecía ao/ traballador/a a posibilidade de solicitar da administración competente a expedición do correspondente certificado de profesionalidade. O novo sistema de acreditación aplicable é o considerado no art. 11 RD 395/2007, adaptado ás posibilidades que ofrece a o 5/2002, de Cualificacións e da Formación Profesional. Diferénciase tamén entre a formación dirixida á obtención dun certificado de profesionalidade, en cuxo caso procederá expedir a favor do/a traballador/a o devandito certificado acreditando a superación total ou parcial dos módulos formativos correspondentes, e o resto de supostos, nos que o/a traballador/a recibirá un certificado de asistencia e, en caso de superar a formación con avaliación positiva, un diploma acreditativo. A expedición dos certificados de profesionalidade e das acreditacións parciais realizarase polo Servizo Público de Emprego Estatal e polos órganos competentes das comunidades autónomas no marco do Sistema Nacional de Emprego.

En canto ao financiamento desta formación, prevese que as empresas poidan financiarse o custo da formación teórica mediante bonificacións nas cotizacións empresariais á Seguridade Social con cargo á partida prevista no presuposto do Servizo Público de Emprego Estatal para o financiamento das bonificacións nas cotizacións da Seguridade Social acollidas a medidas de fomento do emprego por contratación laboral. Con anterioridade, o financiamento desta formación inherente a este tipo contractual podía ser obxecto de axudas «a través de bonificacións nas cotas empresariais da Seguridade Social con cargo ao presuposto de formación continua para traballadores/as ocupados/as» (art. 10.5 RD 488/1998). Finalmente, destacarase que tamén estas accións formativas en alternancia co emprego quedan sometidas ao proceso de avaliación, seguimento e control que o novo subsistema de formación profesional para o emprego establece.

8.5.2. Programas públicos de emprego-formación

A formación en alternancia co emprego pode articularse tamén a través dos programas públicos de emprego-formación, a finalidade dos cales é mellorar a cualificación e as posibilidades de emprego de determinados colectivos de desempregados/as. Durante o desenvolvemento dos programas, os/as participantes reciben formación profesional axeitada á vez que desempeñan un traballo ou realizan unha práctica profesional. A este tipo de programas pertencen os programas de Escolas Taller e Casas de Oficios e o de Talleres de Emprego.

O primeiro destes programas está regulado no RD 1.593/1994, do 15 de xullo, polo que se dá nova redacción a determinadas disposición do RD 631/1993, do 3 de maio, e do RD 2.317/1993, do 29 de decembro, en materia de Escolas Taller e Casas

de Oficios. Os obxectivos do programa de Escolas Taller e Casas de Oficios son os de mellorar a ocupabilidade de novos/as desempregados/as menores de 25 anos para facilitar a súa inserción laboral, recuperar o patrimonio natural e cultural e crear servizos á comunidade para mellorar o ámbito e a calidade de vida dos territorios, conservar oficios en vías de extinción así como fomentar a creación de novas empresas. O obxectivo destes programas é facilitar a cualificación de novos/as desempregados/as sen formación profesional previa a través de programas que combinan a formación teórica coa realización dun traballo real e produtivo de conservación ou restauración do patrimonio histórico, ambiental ou calquera outra actividade de interese xeral ou social. O éxito do programa reside en que o/a alumno/a aprenda un oficio que lle permita atopar un traballo ou emprender unha actividade por conta propia.

O programa de Talleres de Emprego, regulado no RD 282/1999, do 22 de febreiro, polo que se establece o Programa de talleres de Emprego, e pola OM 14 de novembro de 2001 (BOE 21), busca mellorar as oportunidades de emprego dos/as desempregados/as de 25 ou máis anos con especiais dificultades de acceso ao mercado de traballo (mulleres, minusválidos/as, parados/as de longa duración,...). O obxecto do programa é tamén o de mellorar as posibilidades de emprego destes colectivos e o instrumento para iso é tamén o de alternar a formación teórica co emprego que, nestes casos, consiste na participación na realización de obras ou servizos de utilidade pública ou interese social.

A regulación destes programas subsiste en liñas xerais pero o RD 395/2007 incorpora algunhas matizacións referidas ao seu financiamento, aos contidos da formación e á acreditación dos coñecementos adquiridos. Respecto ao financiamento, establécese que se efectuará mediante subvencións outorgadas ás entidades promotoras destes con cargo á partida prevista para os programas de fomento do emprego no presuposto do Servizo Público de Emprego Estatal (art. 28.3 RD 395/2007). En canto aos contidos da formación, o art. 28.2 RD 395/2007 sinala que estarán vinculados á oferta formativa das unidades de competencia dos certificados de profesionalidade da ocupación relacionada co oficio ou posto de traballo previsto no contrato. Se non existe certificado de profesionalidade, a formación teórica estará constituída polos contidos mínimos orientativos establecidos no ficheiro de especialidades formativas para as ocupacións ou especialidades relativas ao oficio ou posto de traballo. Finalmente, polo que se refire á acreditación da cualificación ou competencia profesional adquirida, o art. 28.4 RD 395/2007 remítese ao previsto no seu art. 11, igual que se fai no caso dos contratos para a formación.

Formación profesional ocupacional

1. Formación profesional ocupacional

A Consellería de Traballo ten atribuído o exercicio das competencias e funcións relativas á formación profesional para o emprego. Estas realízanse a través da Subdirección Xeral de Formación Ocupacional e Continua. No ano 1999 créase o Instituto Galego das Cualificacións, como instrumento específico de carácter técnico para garantir a implantación efectiva do Sistema Nacional de Cualificacións.

A formación profesional ocupacional é unha política activa de emprego que ofrece cursos de formación gratuítos para traballadores desempregados co obxecto de cualificalos e que se integren dentro do mercado laboral.

Mediante a programación do Plan Nacional de Formación e Inserción Profesional (Plan FIP), convocada anualmente pola Dirección Xeral de Formación e Colocación, prográmanse accións formativas para desempregados inscritos no Servizo Público de Emprego de Galicia. Fóra do Plan FIP, realízanse tamén outras accións formativas que completan a oferta de mellora da cualificación. Todas as accións de formación profesional ocupacional están cofinanciadas polo Fondo Social Europeo.

As programacións levadas a cabo durante o ano 2008 na formación profesional ocupacional en Galicia abranguen cinco grupos fundamentais:

- Cursos do Plan FIP de programación ordinaria.
- Cursos do Plan FIP con compromiso de contratación.
- Cursos do Plan FIP impartidos en centros de formación de titularidade da Xunta de Galicia.
- Cursos do Plan autonómico de formación de formadores.
- Accións formativas cofinanciadas polo Fondo Social Europeo.

1.1. Plan de Formación e Inserción Profesional (FIP).

A normativa básica reguladora do Plan FIP está contida no Real decreto 631/1993, do 3 de maio, desenvolvido pola Orde do Ministerio de Traballo e Seguridade Social do 13 de abril de 1994 que, pola súa vez, foi modificada pola Orde do 14 de outubro de 1998. Neste marco xurídico, a consellería publicou a Orde do 3 de decembro de 2007 pola que se establecía a convocatoria pública para a programación de cursos do Plan Nacional de Formación e Inserción Profesional na Comunidade Autónoma de Galicia correspondentes ao exercicio do ano 2008 (DOG nº 237, do 10 de decembro).

Esta orde de convocatoria establece que as comisións de avaliación encargadas de aprobar a programación constituiranse nos servizos centrais e en cada unha das delegacións provinciais da consellería.

O criterio de reparto das solicitudes entre as distintas comisións foi o de encomendar á comisión de valoración de servizos centrais a resolución das solicitudes de entidades pluriprovinciais e a cada delegación provincial a dos centros radicados no seu ámbito territorial.

Ao abeiro desta convocatoria, o cadro 8.11 mostra cómo no ano 2008 programáronse un total de 1.503 cursos, cun orzamento total de 75.460.835,55 euros, segundo se especifica nos apartados que se desenvolven a continuación.

Formación Profesional Ocupacional. 2008

■ Cadro 8.11

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
FIP programación ordinaria provincial	716	10.740	42.014.417,45
FIP programación ordinaria pluriprovincial	351	5.265	18.978.206,18
FIP con compromiso de contratación	218	3.239	2.645.941,57
FIP medios propios	194	2.910	10.959.109,59
Plan autonómico de formación de formadores	24	360	863.160,76
Total FIP	1.503	22.514	75.460.835,55
FSE	568	9.592	6.049.631,20
Total FSE	2.071	32.106	81.510.466,75
Total F.P. Ocupacional	3.574	56.620	156.971.302,30

Fonte: Consellería de Traballo. Dirección Xeral de Formación e Colocación

■ Distribución da programación por áreas funcionais

A consellería distribúe a súa programación por áreas funcionais. Estas son unha agrupación das comarcas en conxuntos territoriais do mapa comarcal de Galicia. Con isto preténdese agrupar a aqueles concellos que teñen unhas características comúns no relativo ás necesidades de formación e ás características do desemprego nestes.

A continuación, no cadro 8.12 recóllese a programación correspondente ao exercicio do ano 2008 distribuída polas áreas funcionais das catro provincias.

Formación ocupacional. Plano FIP. Programación. Por áreas funcionais. Por provincias. Galicia 2008

■ Cadro 8.12

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
Programación FIP 2008 - A Coruña			
A Barcala	6	90	279.603,38
A Coruña	159	2.365	8.524.448,34
Arzúa	2	30	94.809,77
Barbanza	11	165	351.831,20
Bergantiños	11	165	889.291,41
Betanzos	14	210	742.647,65
Eume	9	135	572.860,90
Ferrolterra	115	1.720	7.295.910,19
Fisterra	1	15	10.254,81
Muros	1	15	48.522,00
Noia	6	90	309.632,75
O Sar	1	15	51.421,29
Ordes	4	60	153.072,12
Ortegal	1	15	54.421,29
Santiago	95	1.425	5.945.364,45
Terra de Melide	9	135	571.142,30
Terra de Soneira	4	60	309.650,19
Xallas	8	120	382.309,71
Total A Coruña	457	6.830	26.587.193,75

Formación ocupacional. Plano FIP. Programación. Por áreas funcionais. Galicia 2008

■ Cadro 8.12 (continuación)

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
Programación FIP 2008 - Lugo			
A Fonsagrada	1	15	71.321,64
A Mariña Central	15	225	661.960,43
A Mariña Occidental	24	360	1.506.152,13
A Mariña Oriental	8	120	321.226,51
A Ulloa	3	45	165.188,40
Chantada	7	105	277.816,35
Lugo	128	1.920	6.571.292,34
Meira	3	45	185.298,85
Os Ancares	3	45	152.736,18
Quiroga	1	15	101.005,81
Sarria	14	210	932.025,87
Terra Chá	13	195	648.202,03
Terra de Lemos	24	360	1.368.672,65
Total Lugo	244	3.660	12.962.899,19
Programación FIP 2008 - Ourense			
A Limia	8	120	465.631,10
Allariz-Maceda	5	75	321.928,76
Baixa Limia	2	30	227.206,75
O Carballiño	7	105	311.778,40
O Ribeiro	7	105	441.962,36
Ourense	166	2.482	8.706.343,88
Terra de Caldelas	0	0	0,00
Terra de Celanova	3	45	111.011,68
Terra de Trives	2	30	118.378,03
Valdeorras	14	210	682.151,61
Verín	8	120	476.960,04
Viana	2	30	112.738,57
Total Ourense	224	3.352	11.976.091,18
Programación FIP 2008- Pontevedra			
A Paradanta	2	30	96.482,74
Caldas	11	165	676.859,30
O Baixo Miño	31	465	1.600.607,30
O Condado	15	225	782.799,95
O Deza	30	447	1.535.114,48
O Morrazo	28	420	1.509.269,20
O Salnés	30	450	1.575.590,33
Pontevedra	48	720	2.542.005,61
Tabeirós-Terra de Montes	22	330	1.248.673,25
Vigo	361	5.420	12.367.249,28
Total Pontevedra	578	8.672	23.934.651,44
Total FIP Galicia	1.503	22.514	75.460.835,55

Fonte: Consellería de Traballo. Dirección Xeral de Formación e Colocación

■ Seguimento e control dos cursos

A consellería realiza unha actividade de seguimento e control da calidade dos cursos impartidos dentro de cada programación.

Para estes efectos, os técnicos de formación profesional ocupacional das delegacións provinciais da consellería realizan, durante o período da súa impartición, unha media de tres visitas a cada un dos cursos aprobados dentro da programación. Nestas visitas emítese un informe que, con independencia doutros efectos, servirá para valorar a calidade dos cursos impartidos por cada entidade con vistas ao baremo que servirá para aprobar a programación do ano seguinte.

■ O informe de inserción laboral dos cursos

A través do cruce dos datos do sistema informático de formación ocupacional e os do Servizo Público de Emprego de Galicia elabórase un informe sobre a inserción laboral dos alumnos participantes nos cursos de formación profesional ocupacional, que remataron o curso con avaliación positiva.

Nestes momento, e dado que a data límite para o remate dos cursos da programación do ano 2007 era a do 30 de novembro, só se conta cos datos de inserción laboral referidos á programación de 2006.

O informe xeral da inserción laboral dos cursos da programación de 2006 reflicte, aos doce meses desde a data límite para a finalización dos cursos, unha cifra do 51,77% dos alumnos inseridos laboralmente.

■ Homologacións

Os centros colaboradores de formación profesional ocupacional son aquelas entidades que, cumpridos os requisitos e seguido o procedemento establecido na normativa vixente (Decreto 158/2001, do 29 de xuño, (DOG nº 136, do 13 de xullo), obtiveron a homologación dalgunha especialidade formativa, outorgada por resolución do director xeral de Formación e Colocación, e a conseguinte inscrición no Censo de centros colaboradores de formación profesional ocupacional da Comunidade Autónoma de Galicia.

O Censo de centros colaboradores é un libro-rexistro, con soporte informático, no que se inscriben, co número de censo que corresponda, as entidades que obteñan a homologación dalgunha especialidade formativa. Na actualidade hai un total de 1.056 centros censados.

Segundo se especifica na normativa vixente, todas as especialidades formativas que se impartan dentro da programación do Plan FIP deberán estar incluídas no ficheiro de especialidades homologadas polo Instituto de Emprego-Servizo Público de Emprego Estatal e comprenderán as especificacións técnico-docentes e o contido formativo axeitado de acordo co seu nivel formativo e o grao de dificultade establecido.

Isto fai que o Censo de centros colaboradores sexa un instrumento fundamental de cara á aprobación das distintas programacións do Plan FIP e resalta a necesidade de contar cun amplo número de centros inscritos e de que estes contén coa maior variedade posible de especialidades formativas homologadas. A data 31 de decembro de 2007 había un total de 5.397 homologacións vixentes.

Sectorialización

A No ano 2008 continuouse co esforzo sostido de progresiva mellora no eido da calidade da formación, baseada nalgúns elementos clave: o axuste da oferta formativa anual aos requirimentos do mundo produtivo, o que implica unha metodoloxía de detección de necesidades de formación precisa e realista; a inserción laboral dos alumnos formados como referencia prioritaria; o perfeccionamento continuo dos docentes desde a vertente técnico-profesional e didáctica; a aproximación dos equipos e métodos de traballo ao que demandan as empresas, o que supón priorizar a formación no posto de traballo e as prácticas non laborais e, por último, a concreción de interlocutores sectoriais válidos e involucrados no proceso formativo.

O desenvolvemento da programación levada a cabo como consecuencia da Orde do 3 de decembro de 2007, pola que se establece a convocatoria pública para a programación dos cursos do Plan FIP para o exercicio do ano 2008, estivo centrada nos sectores que a continuación se especifican no cadro 8.13

Sectorialización

■ Cadro 8.13

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
Administración e Xestión	183	2.745	11.016.945,65
Actividades Físicas e Deportivas	3	45	87.952,34
Agraria	25	375	1.416.188,81
Artes Gráficas	27	405	1.343.568,67
Artes e Artesanías	4	60	391.063,52
Comercio e Marketing	69	1.035	2.590.302,12
Electricidade e Electrónica	38	570	2.821.466,44
Enerxía e Auga	27	405	1.384.786,41
Edificación e obra Civil	94	1.410	6.832.629,85
Formación Complementaria	0	0	0
Fabricación Mecánica	48	720	4.678.649,64
Hostalaría e Turismo	52	780	3.568.122,85
Industrias Extractivas	0	0	0
Informática e Comunicacions	155	2.325	6.626.185,53
Instalación e Mantemento	4	60	369.325,82
Imaxe Persoal	16	240	890.444,26
Imaxe e Son	9	135	703.706,87
Industrias Alimentarias	13	195	857.945,27
Madeira, Moble e Cortiza	27	405	1.961.094,90
Marítimo Pesqueira	0	0	0
Química	0	0	0
Sanidade	55	825	1.977.073,63
Seguridade e Medioambiente	2	30	64.887,21
Servizos Socioculturais e á Comunidade	99	1.485	4.320.560,44
Téxtil, Confección e Pel	13	195	830.706,68
Transporte e Mantemento de Vehículos	104	1.560	6.259.016,72
Vidro e Cerámica	0	0	0
Total FIP sin compromiso	1.067	16.005	60.992.623,63

Fonte: Consellería de Traballo. Dirección Xeral de Formación e Colocación

1.2. Cursos con compromiso de contratación

No exercicio do ano 2008 mantívose o criterio de potenciar a figura dos cursos de formación profesional ocupacional con compromiso de contratación, mantendo o requisito dos anos anteriores de contratar, como mínimo, un 60% dos alumnos que inicien o curso por un período mínimo de 6 meses a xornada completa ou tempo equivalente, no caso de que a contratación non sexa a xornada completa.

Distribución sectorial

A distribución sectorial da programación dos cursos compromiso de contratación foi a que se reflicte no cadro 8.15.

Distribución provincial

■ Cadro 8.14

	Empresas
A Coruña	34
Lugo	3
Ourense	7
Pontevedra	5
Total FIP con compromiso	49

Cursos con compromiso de contratación. 2008

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
A Coruña	20	275	861.017,34
Lugo	1	15	69.825,87
Ourense	6	82	212.511,53
Pontevedra	191	2.867	1.502.586,83
Total FIP con compromiso	218	3239	2.645.941,51

Fonte: Consellería de Traballo. Dirección Xeral de Formación e Colocación

■ Cadro 8.15

Sectorialización

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
Administración e Xestión	5	62	162.628,22
Actividades Físicas e Deportivas	0	0	0
Agraria	0	0	0
Artes Gráficas	3	45	282.620,74
Artes e Artesanías	0	0	0
Comercio e Marketing	10	130	293.123,76
Electricidade e Electrónica	1	10	71.766,21
Energía e Auga	0	0	0
Edificación e obra Civil	1	15	69.825,87
Formación Complementaria	0	0	0
Fabricación Mecánica	2	27	55.473,61
Hostalaría e Turismo	2	30	138.242,73
Industrias Extractivas	0	0	0
Informática e Comunicacions	2	30	170.390,43
Instalación e Mantemento	0	0	0
Imaxe Persoal	0	0	0
Imaxe e Son	0	0	0
Industrias Alimentarias	0	0	0
Madeira, Moble e Cortiza	0	0	0
Marítimo Pesqueira	0	0	0
Química	1	20	52.549
Sanidade	2	30	64.110,42
Seguridade e Medioambiente	2	30	0
Servizos Socioculturais e á Comunidade	0	0	0
Téxtil, Confección e Pel	1	10	37.957,68
Transporte e Mantemento de Vehículos	186	2.800	1.247.252,82
Vidro e Cerámica	0	0	0
Total FIP sin compromiso	218	3.239	2.645.941,57

Fonte: Consellería de Traballo. Dirección Xeral de Formación e Colocación

I.3. Programación en centros propios

Con cargo ao orzamento do Plan FIP impartíronse, na programación do ano 2008, un total de 194 cursos de formación profesional ocupacional en centros de titularidade da Xunta de Galicia, por un importe total de 10.959.109,59 euros. Nestes cursos participaron 2.910 alumnos.

Estes cursos impartíronse tanto nos centros propios da Consellería de Traballo como nos centros integrados dependentes da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.

Os centros de formación profesional ocupacional dependentes da Consellería de Traballo son os de Santiago de Compostela, Ferrol, Lugo, Viveiro, Bueu Santa María de Europa (Ourense) e Coia-Vigo, así como nas unidades de acción formativa (UAF) de Ames, Melide, Negreira e Monforte de Lemos. Impártense cursos, así mesmo, no centro de formación de Labañou (A Coruña).

Os centros integrados da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria nos que se impartiron cursos de ocupacional no 2008 son: IES de Fene, IES Porta da Auga, IES Coroso, IES Compostela, IES Carlos Oroza e IES Príncipe Felipe.

Cursos de medios propios. 2008

■ Cadro 8.16

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
A Coruña	81	1.215	4.479.676,82
Lugo	32	480	1.962.240,84
Ourense	46	690	2.509.171,31
Pontevedra	35	525	2.008.020,62
Total FIP medios propios	194	2.910	10.959.109,59

Fonte: Consellería de Traballo. Dirección Xeral de Formación e Colocación

■ Distribución sectorial

A distribución sectorial dos cursos impartidos ao longo do ano 2008 en centros propios foi a que mostra o Cadro 8.17

Distribución sectorial

■ Cadro 8.17

	Cursos	Alumnos/as	Orzamento
Administración e Xestión	3	45	165.222,54
Actividades Físicas e Deportivas	0	0	0
Agraria	15	225	848.420,51
Artes Gráficas	6	90	230.782,65
Artes e Artesanías	1	15	79.242,75
Comercio e Marketing	3	45	68.098,02
Electricidade e Electrónica	15	225	827.102,72
Enerxía e Auga	8	120	406.155,75
Edificación e obra Civil	18	270	1.289.948,58
Formación Complementaria	10	150	53856
Fabricación Mecánica	16	240	1.736.801,52
Hostalaría e Turismo	13	195	864.059,41
Industrias Extractivas	0	0	0
Informática e Comunicaciós	14	210	656.931,62
Instalación e Mantemento	14	210	853.143,05
Imaxe Persoal	1	15	54.292,29
Imaxe e Son	0	0	0
Industrias Alimentarias	1	15	7.785,33
Madeira, Moble e Cortiza	18	270	1.206.304,95
Marítimo Pesqueira	2	30	89.992,07
Química	0	0	0
Sanidade	11	165	356.319,35
Seguridade e Medioambiente	0	0	0
Servizos Socioculturais e á Comunidade	12	180	514.473,13
Téxtil, Confección e Pel	1	15	51.480,84
Transporte e Mantemento de Vehículos	12	180	598.696,55
Vidro e Cerámica	0	0	0
Total FIP sin compromiso	194	2.910	10.959.109,59

Fonte: Consellería de Traballo. Dirección Xeral de Formación e Colocación

1.4. Plan autonómico de formación de formadores

Continuando coa aplicación do Decreto 292/2000, do 21 de decembro, sobre aprobación do certificado de profesionalidade da ocupación de formador ocupacional, durante o ano 2008 estívese traballando na actualización do contido dos cursos de formador ocupacional, co obxectivo de ofrecer unha formación o máis actualizada posible nos seguintes anos.

Ofrecéronse desde a Dirección Xeral de Formación e Colocación dous cursos on-line nesta materia, concretamente os das unidades de competencia 9397 “Programar accións formativas vinculándoas ao resto das accións de formación da organización, de acordo coas demandas do contorno” e 9409 “Contribuír activamente á mellora da calidade da formación”, ambas pertencentes ao curso SSCFI0.

I.5. Accións formativas cofinanciadas polo Fondo Social Europeo

■ Cadro 8.18

	Nº Cursos	Nº Alumnos/as	Orzamento
I. Desempregados			
A. Cursos de posgrao e cursos oranzados por escolas de especialización profesional das universidades galegas	5	70	149.320,00
B. Accións de carácter experimental complementarias das reguladas no Plan FIP	116	1.721	2.670.825,50
Total Desempregados	121	1.791	2.820.145,50
II. Ocupados			
Total Ocupados	447	7.801	3.229.485,70
Accións formativas dirixidas á adquisición de competencias profesionais, técnicas ou prácticas, das persoas traballadoras ocupadas			
Total FSE	568	9.592	6.049.631,12

Fonte: Consellería de Traballo. Dirección Xeral de Formación e Colocación

a. Persoas traballadoras desempregadas.

A Dirección Xeral de Formación e Colocación programou no exercicio do ano 2008 unha serie de accións formativas experimentais e complementarias dos cursos do Plan Nacional de Formación e Inserción Profesional (FIP), debido a que a regulación deste plan, que conta cun catálogo preestablecido de especialidades homologadas, pode deixar sen atender especialidades de especial interese, tanto desde o punto de vista do colectivo que atenden como dos sectores produtivos aos que se dirixe.

Estas accións foron reguladas a través da Orde do 13 de marzo de 2008, polo que se establecen as bases reguladoras e se procede á convocatoria pública de subvencións para a programación de accións formativas experimentais e complementarias do Plan FIP cofinanciadas polo FSE na Comunidade Autónoma de Galicia para o exercicio de 2008.

■ Persoas beneficiarias e orzamento

Ao abeiro deste orde programáronse un total de 121 accións formativas dirixidas todas elas a traballadores desempregados, nas que participaron un total de 1.791 alumnos, cun orzamento de 2.820.145,50 euros.

b. Persoas traballadoras ocupadas.

O obxecto desta convocatoria é o financiamento de accións formativas incluídas no Catálogo Nacional de Especialidades Formativas de Formación Profesional Ocupacional, así como de accións formativas que se poidan considerar de carácter estratéxico e/ou de carácter experimental.

Estas accións regúlanse na Orde do 12 de marzo de 2008 pola que se establecen as bases reguladoras e se procede á convocatoria pública de subvencións para a programación de accións formativas dirixidas a persoas traballadoras ocupadas cofinanciadas polo FSE na Comunidade Autónoma de Galicia para o exercicio de 2008. (DOG nº 58, do 26 de marzo)

■ Persoas beneficiarias e orzamento

Ao abeiro deste orde programáronse un total de 447 accións formativas dirixidas todas elas a traballadores ocupados, nas que participaron un total de 7.801 alumnos, cun orzamento de 3.229.485,70euros.

1.6. O Plan de perfeccionamento técnico

O Instituto de Emprego-Servizo Público de Emprego Estatal convoca anualmente unha serie de cursos de perfeccionamento técnico para os docentes dos cursos do plan FIP, que se levan a cabo nos centros nacionais de formación profesional ocupacional distribuídos por todo o territorio do Estado.

Nesta área a Dirección Xeral de Formación e Colocación realiza unha función de intermediación en catro fases:

Dar a publicidade necesaria á convocatoria do Instituto de Emprego-Servizo Público de Emprego Estatal entre os docentes que realizan o seu labor no ámbito da comunidade autónoma.

Remitir, informadas polo director xeral de Formación e Colocación, as solicitudes de participación nestes cursos presentados polos docentes.

Comunicarlles aos docentes a súa admisión nos cursos solicitados, así como aqueles datos que deban coñecer para participar nestes.

Poñer en coñecemento dos servizos centrais do Instituto de Emprego-Servizo Público de Emprego Estatal a relación dos seleccionados que manifesten a súa dispoñibilidade para asistir a estes.

No ano 2008 na Comunidade Autónoma de Galicia programáronse 6 cursos no Centro Nacional de Formación Ocupacional de Santiago de Compostela, aos que asistiron docentes do Plan FIP ou de escolas-obradoiro de diversas comunidades do Estado.

1.7. Plan de calidade en centros de formación profesional ocupacional

Desde que a Xunta asumiu as competencias de xestión da formación profesional ocupacional en 1993, fixouse como obxectivo a mellora da calidade dos cursos, axustándoos aos obxectivos de acadar a competencia profesional do alumnado para a súa inserción laboral. Para lograr este obxectivo establecéronse as seguintes actuacións:

Primeira: dirixida aos centros e ás dotacións utilizadas na formación. Para isto aprobáronse os correspondentes decretos de homologación.

Segunda: orientada á calidade do profesorado, con dúas accións: o Plan de perfeccionamento teórico de formadores do Plan FIP, xestionado polo Instituto de Emprego-Servizo Público de Emprego Estatal, e o Plan autonómico de formación de formadores de formación profesional ocupacional.

Terceira: dirixida á mellora dos procedementos de planificación, xestión, seguimento e avaliación das accións formativas por parte da propia consellería. A Dirección Xeral de Formación e Colocación puxo en marcha diferentes medidas orientadas á garantía da calidade e obxectividade nas súa programacións anuais.

En 1999 considerouse chegado o momento de dar un paso máis na mellora da calidade da formación profesional ocupacional en Galicia, achegándonos ao concepto de calidade total e procurando artellar unha acción conxunta entre administración xestora e centros colaboradores e impartidores.

Tratábase, ademais, de incorporar novos conceptos máis exixentes, referidos á calidade dos procesos internos dos centros, á satisfacción do persoal e dos usuarios, á capacidade de planificación axeitada aos obxectivos de cada acción, etc. Para esta finalidade, contratáronse os servizos dunha empresa allea á Administración para redactar un modelo matriz de control de calidade na xestión, segundo o modelo europeo de calidade total, co obxecto de incorporar os máis novos conceptos da calidade, entendida como a busca da excelencia na formación profesional ocupacional.

En 2000, á vista dos resultados obtidos, considerouse necesario continuar o labor iniciado no ano 1999, co fin de conseguir unha mellora global da formación profesional ocupacional en Galicia. Por isto, quíxose darlle continuidade á implantación do modelo de excelencia iniciado a través de dúas vías: afondando na implantación do modelo nos 60 centros que participaron no proxecto piloto e difundindo o modelo e iniciando a súa implantación noutros 40 centros.

No ano 2001, co fin de seguir avanzando na implantación do modelo de excelencia nos centros de formación profesional ocupacional de Galicia, iniciado nos dous anos anteriores, abordouse unha terceira etapa deste proxecto. O criterio de selección dos centros participantes foi dobre: por unha banda debían ser centros que participaran no proxecto no ano anterior e, pola outra, que tivesen un mínimo de dous cursos programados no ano 2001, co que se conseguiu maior representatividade e a avaliación dun maior volume de xestión.

Co proxecto do ano 2001, no que participaron 80 centros, rematou o período inicial de tres anos fixado desde o inicio para ter certa comparatividade respecto dos centros e das súas actuacións de mellora ao longo de tres anos consecutivos.

Unha vez finalizada a primeira fase do proxecto, e para proseguir apoiando activamente a implantación do modelo de excelencia desenvolvido e estendelo á totalidade de centros de formación profesional ocupacional, a Dirección Xeral de Formación e Colocación convocou un novo concurso, de carácter plurianual para os anos 2002 e 2003, no que se incluíron tres grupos de centros: os 80 centros colaboradores incluídos no proxecto de 2001; 117 centros colaboradores non incluídos no proxecto de 2001, e, como novidade, os seis centros propios dependentes da consellería e as unidades de acción formativa de Bertamiráns e Monforte de Lemos.

No ano 2004 iniciouse un novo proceso no camiño da calidade nos centros de formación profesional ocupacional, que tiña como obxectivo a implantación dun sistema de xestión de calidade segundo os requisitos da norma internacional de calidade de UNE en ISO 9001:2000 estes centros.

Esta implantación tivo dous apartados, un para a totalidade dos procesos dos seis centros propios da Xunta de Galicia e en oito centros colaboradores. Outro, para os procesos operativos dos centros, para os que se fixeron accións nos seis centros propios e en dúas das unidades de acción formativa.

Unha vez rematado o traballo pola empresa encargada de realizar estes labores, logrouse a implantación do sistema, en todos os seus procesos, en cinco dos seis centros existentes, así como dos procesos clave no Centro Nacional de Santiago de Compostela e nas unidades de acción formativa de Monforte de Lemos e Ames. Ao mesmo tempo, logrouse a implantación do sistema, en todos os seus procesos, nos oito centros colaboradores que participaron neste proceso.

O obxectivo final acadado foi a certificación en calidade por parte da Asociación Española de Normalización e Certificación, AENOR, dos centros de formación profesional ocupacional de Ferrol, Viveiro, Lugo, Santa María de Europa de Ourense e Coia-Vigo, así como oito dos centros colaboradores participantes.

No ano 2006 desenvolveuse un proceso de mellora do sistema de xestión de calidade para garantir o mantemento e vixencia da certificación en calidade nos cinco centros que xa a posuían.

Finalizouse tamén a implantación do sistema no Centro Nacional de Santiago de Compostela, acadando tamén para este centro a antedita certificación de calidade.

Nos anos 2007 e 2008 leváronse a cabo distintas actuacións para, por unha banda, acadar a renovación da certificación por parte do organismo certificador e, por outra, desenvolver un proceso de mellora do sistema de xestión de calidade implantado nos centros, adaptando o sistema ás necesidades de cada centro.

2 Formación profesional dirixida prioritariamente a persoas traballadoras ocupadas.

A formación profesional dirixidas prioritariamente a ocupados/as, regulada no Real decreto 395/2007, do 23 de marzo, ten como finalidade proporcionarlles aos traballadores ocupados a cualificación que poidan necesitar ao longo da súa vida laboral, co fin de que obteñan os coñecementos e prácticas axeitados aos requirimentos que en cada momento precisen as empresas, e permita compatibilizar a súa maior competitividade coa mellora da capacitación profesional e promoción individual do traballador.

Dentro da formación para o emprego dirixida prioritariamente a traballadores/as ocupados/as existen dous tipos de accións: os plans formativos e as accións complementarias e de acompañamento á formación.

a. Plans de formación.

Existen dúas ordes que teñen por obxecto a aprobación da convocatoria de subvencións para o financiamento de plans de formación mediante a subscripción de convenios de ámbito autonómico.

Estas ordes son: a Orde do 6 de outubro de 2008, pola que se aproba a convocatoria de subvencións para o financiamento de plans de formación intersectoriais dirixidas prioritariamente a persoas traballadoras ocupadas mediante a subscrición de convenios de ámbito autonómico, en aplicación da Orde TAS/718/2008, do 7 de marzo, e se establecen as bases reguladoras para a concesión de subvencións públicas destinadas ao seu financiamento (DOG nº 197, do 10 de outubro) e a Orde do 24 de outubro de 2008, pola que se aproba a convocatoria de subvencións para o financiamento de plans de formación sectoriais dirixidas prioritariamente a persoas traballadoras ocupadas mediante a subscrición de convenios de ámbito autonómico, en aplicación da Orde TAS/718/2008, do 7 de marzo, e se establecen as bases reguladoras para a concesión de subvencións públicas destinadas ao seu financiamento (DOG nº 211, do 30 de outubro).

■ Persoas beneficiarias e orzamento.

Ao abeiro destas ordes programáronse un total de 1.481 accións formativas dirixidas prioritariamente a traballadores ocupados, cun orzamento de 28.244.925,24 euros.

b. Accións de apoio e de acompañamento á formación.

Os proxectos obxecto de financiamento nesta convocatoria terán como finalidade o desenvolvemento de accións de investigación, prospección do mercado do traballo, determinación das necesidades de formación, análise da repercusión da formación profesional para o emprego na competitividade das empresas e dos traballadores, a realización de estudos de carácter sectorial e multisectorial e produtos e ferramentas innovadores relacionados coa formación para o emprego, dirixidas ao ámbito territorial da Comunidade Autónoma de Galicia.

Aparecen regulados na Orde do 6 de novembro de 2008 pola que se aproba a convocatoria para a concesión de subvencións públicas destinadas á realización de accións de apoio e de acompañamento á formación, de ámbito autonómico, en aplicación da Orde TIN/2805/2008, do 26 de setembro pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión de subvencións públicas destinadas ao seu financiamento (DOG nº 220, do 12 de novembro de 2008)

■ Persoas beneficiarias e orzamento

Ao abeiro desta orde programáronse un total de 44 proxectos dirixidos ao estudo da formación profesional continua en Galicia. O orzamento investido no ano 2008 foi de 3.335.600 euros.

3. O Plan galego de formación profesional

No ano 2008 apróbase o II plan galego de Formación Profesional. Este plan nace co obxectivo último de converterse no instrumento clave que contribúa a que a sociedade galega se converta nunha sociedade “cualificada”, a través da implantación efectiva dun sistema integrado de cualificacións e formación profesional.

Articúlase arredor de catro liñas estratéxicas. A primeira fai referencia á Integración dos sistemas de cualificacións e formación profesional. Preténdese dentro desta liña potenciar o traballo coordinado das distintas instancias que participan no deseño e

configuración da formación profesional, cara á integración dos tres subsistemas, instancias que aínda que, sen dúbida, estaban traballando de forma coordinada-deberán pasar a funcionar de forma integrada. O novo Real Decreto 395/2007, que engloba no novo subsistema de formación para o emprego os subsistemas de ocupacional e continua e o Decreto autonómico 266/2007, polo que se regulan os centros integrados de formación Profesional en Galicia, supoñen un importante avance na materia, avance que debe ser trasladado á práctica, sempre tendo presente que o marco de referencia é o sistema nacional de cualificacións profesionais.

A segunda das liñas estratéxicas, o óptimo aproveitamento dos recursos e da xestión, ten como cerne da mesma o cuprimento do principio básico de conexión da formación profesional cos requirimentos do mercado laboral en dúas fronte: tanto no que respecta ás necesidades de formación do tecido produtivo, como no que respecta ás necesidades de formación dos traballadores, a través, neste caso, da atención personalizada aos demandantes por parte do servizo público de emprego.

A calidade e a innovación conforman a terceira das liñas estratéxicas de actuación. Refírese á necesidade permanente de melloras dos equipamentos e condicións de impartición da formación, así como á necesidade de deseño de novos métodos didácticos e da avaliación, de adecuación dos programas formativos e de aplicación das novas tecnoloxías, entre outros.

Por último, aínda que non menos importante, figura a liña relativa á promoción da aprendizaxe ao longo da vida, que pretende, por unha banda, a incorporación do conxunto da poboación activa aos procesos de formación e inserción laboral, e por outra o establecemento dos procedementos de acreditación e avaliación da competencia profesional.

8.6. Apoio, acompañamento e accións complementarias á formación

Os arts. 29 a 31 RD 395/2007 contemplan unha serie de medidas dirixidas a fomentar e incentivar o desenvolvemento de actividades complementarias e de apoio á formación. Tampouco estas medidas presentan un carácter novidoso. O RD 1.046/2003 xa prevía a concesión e pagamento polo INEM de subvencións destinadas á realización de accións complementarias de investigación, de estudos de carácter sectorial e multisectorial e de produtos e ferramentas innovadores relacionados coa formación continua, cando as devanditas accións afectasen a un ámbito territorial superior ao dunha comunidade autónoma (arts. 16 e 17 RD 1.046/2003).

A nova regulación atribúe agora directamente ás propias administracións públicas a realización dos estudos de carácter xeral e sectorial, para que os desenvolvan cos seus propios medios, a través dos Centros de Referencia Nacional ou mediante contratación externa. Como complemento a estes estudos, no marco do Programa anual de traballo do Sistema Nacional de Emprego, o Servizo Público de Emprego Estatal e os órganos competentes das comunidades autónomas elaborarán conxuntamente a planificación dos estudos a realizar en materia de formación profesional para o emprego.

Xunto a iso, prevese a concesión de subvencións para o desenvolvemento de accións de investigación e innovación que sexan de interese para a mellora da for-

mación profesional para o emprego, a nivel sectorial ou intersectorial, ou para a difusión do conxunto do subsistema de formación profesional para o emprego.

Finalmente, o RD 395/2007 impón ao goberno o desenvolvemento dun sistema integrado de información e orientación profesional que asegure o asesoramento aos/as traballadores/as desempregados/as e ocupados/as en relación coas oportunidades de formación e emprego e coas posibilidades de recoñecemento e acreditación da súa cualificación.

8.7. Estrutura organizativa e de participación

O modelo de formación profesional para o emprego que se propón a través do RD 395/2007 pivota sobre a axeitada distribución de competencias entre o Estado e as comunidades autónomas na programación e execución das accións formativas e, ademais, sobre a intervención activa dos/as interlocutores/as sociais no seu deseño e delimitación. Tales prioridades requiren a súa axeitada articulación a través da delimitación dos órganos competentes en materia de formación para o emprego, no ámbito estatal e no autonómico, e do deseño das institucións a través das cales poida facerse efectiva a devandita participación.

Polo que se refire ao nivel estatal, será o Servizo Público de Emprego Estatal quen, coa colaboración da Fundación Tripartita para a Formación no Emprego, desenvolverá as funcións de programación, xestión e control da formación profesional para o emprego. No ámbito autonómico, ditas funcións corresponderán aos órganos ou entidades que a tal fin determinen as comunidades autónomas. En todo caso, debe garantirse a participación das organizacións sindicais e empresariais máis representativas en tales organismos, que deberán ter unha composición tripartita e paritaria.

Estes órganos, autonómicos e estatais, con competencias en materia de formación para o emprego colaborarán e coordinarán as súas actividades a través da Conferencia Sectorial de Asuntos Laborais, órgano este integrado no Sistema Nacional de Emprego e configurado como instrumento xeral de colaboración, coordinación e cooperación entre a Administración do Estado e a das comunidades autónomas en materia de política de emprego e especialmente na elaboración dos Plans nacionais de acción para o emprego. Correspóndelle tamén a aprobación do Programa anual de traballo do sistema nacional de emprego [art. 7.1 a) Lei 56/2003, do 16 de decembro, de Emprego]. A mesma finalidade de coordinación de actividades servirán tamén as Comisións de Coordinación e Seguimento reguladas nos respectivos reais decretos de traspaso de servizos e funcións en materia de xestión da formación.

Como organismos ou entidades de participación e apoio, o RD 395/2007 contempla a creación dunha Comisión Estatal de Formación para o Emprego, no seo do Consello Xeral do Sistema Nacional de Emprego e a Fundación Tripartita para a Formación no Emprego (art. 33.3).

O Consello Xeral do Sistema Nacional de Emprego defínese no art. 7.1 b) Lei 56/2003, do 16 de decembro, de Emprego, como órgano consultivo de participación institucional en materia de política de emprego, sinalándose, respecto da súa composición, que estará integrado por un/a representante de cada unha das comunidades autónomas e por igual número de membros da Administración Xeral do Estado, das organizacións empresariais e das organizacións sindicais máis representativas.

Respecto das funcións atribuídas ao Consello, a Lei 56/2003 remitíase ao seu desenvolvemento regulamentario. En cumprimento desta previsión, o art. 33.2 RD 395/2007 identifica as funcións do mencionado Consello en materia de formación profesional para o emprego, o que non exclúe que se lle atribúan outras en ámbitos distintos ao mencionado. Corresponde así ao Consello: a) velar polo cumprimento do disposto na normativa reguladora da formación profesional para o emprego, así como pola eficacia dos obxectivos xerais do sistema; b) emitir informe preceptivo sobre os proxectos de normas do subsistema de formación profesional para o emprego; c) informar e realizar propostas sobre a asignación dos recursos presupostarios entre os diferentes ámbitos e iniciativas formativas; d) informar, con carácter preceptivo, e realizar propostas sobre a planificación plurianual da oferta de formación profesional para o emprego e das accións de investigación e innovación a que se refiren os arts. 21 e 30.1 RD 395/2007, así como sobre os plans anuais que en materia de calidade, avaliación e control están previstos nos arts. 36.3, 37.2 e 38.1 RD 395/2007) e recomendar medidas para asegurar a debida coordinación entre as actuacións que se realicen no ámbito do Estado e no das comunidades autónomas; f) actuar en coordinación co Consello Xeral de Formación Profesional para o desenvolvemento das accións e instrumentos esenciais que compoñen o Sistema Nacional de Cualificacións e Formación Profesional; g) aprobar o mapa sectorial para mellorar a racionalidade e eficacia das Comisións Paritarias previstas no art. 35 RD 395/2007; h) determinar os criterios e condicións que deben cumprir as Comisións Paritarias Sectoriais Estatais para os efectos do seu financiamento; i) coñecer os informes anuais sobre programación, xestión, control e avaliación da formación profesional para o emprego elaborados tanto no ámbito estatal coma no autonómico, así como extraer conclusións e propoñer recomendacións sobre o funcionamento do subsistema e, finalmente; l) calquera outras funcións relacionadas co cumprimento dos principios e fins do subsistema, co fin de manter a súa coherencia e a vinculación co Sistema Nacional de Cualificacións e Formación Profesional.

O exercicio de tales funcións desenvolverase, como se indicou, a través dunha Comisión que, ao efecto e con composición tripartita e paritaria, se creará no seo do Consello. A disp. adic. 4ª RD 395/2007 dispón que este órgano constituirase no prazo dun ano dende a publicación da norma. Ata entón as funcións que se lle atribúen exerceranse pola Comisión Tripartita de Formación Continua, logo da incorporación de comunidades autónomas á devandita Comisión.

Por outra parte, como órgano de apoio e asesoramento técnico, o art. 34 RD 395/2007 refírese á Fundación Tripartita para a Formación no Emprego. Esta fundación, que tradicionalmente formou parte dos órganos de participación e xestión que compoñían a estrutura organizativa do subsistema de Formación Continua, xunto coa Comisión Estatal de Formación Continua e as Comisións Paritarias Sectoriais e Territoriais, pasou a estender as súas competencias a todo o subsistema de formación profesional para o emprego. O respecto ás competencias das comunidades autónomas, que se fai presente en numerosas pasaxes do RD 395/2007, exprésase tamén aquí cando se sinala que o Padroado da fundación estará constituído, ademais de polas organizacións sindicais e empresariais máis representativas, pola Administración Pública con representación do MTAS e das comunidades autónomas. En canto ás súas funcións, o art. 34.3 RD 395/2007 atribúelle as de colaboración e asistencia técnica ao Servizo Público de Emprego Estatal nas súas actividades de xestión das iniciativas de formación; apoio ao Servizo Público no deseño e implantación de medios telemáticos para que empresas e entidades organizadoras realicen as

comunicacións de inicio e finalización da formación; elaboración de propostas de resolucións normativas relativas ao subsistema de formación profesional para o emprego; contribución ao impulso e difusión da formación profesional para o emprego entre as empresas e os traballadores; prestación de apoio técnico ás administracións públicas e ás organizacións empresariais e sindicais presentes na Comisión Estatal de Formación e no Padroado da Fundación e ás Comisións Paritarias estatais; asistencia e asesoramento ás pemes para facilitar o seu acceso á formación profesional para o emprego; colaboración co INEM na mellora da calidade da formación profesional para o emprego e para a elaboración de estatísticas sobre formación; colaboración, tamén na creación e mantemento do Rexistro estatal de centros de formación e, finalmente, participación en foros nacionais e internacionais relacionados coa formación profesional para o emprego. Todas estas funcións desenvolveranse pola Fundación sen prexuízo, por suposto, das que lles correspondan ás comunidades autónomas en materia de formación profesional para o emprego.

Finalmente, o RD 395/2007 considera, no seu art. 35, as funcións que en materia de formación para o emprego lles corresponde asumir ás Comisións Paritarias Sectoriais estatais ou territoriais. Trátase de comisións creadas pola negociación colectiva sectorial de ámbito estatal, por convenios colectivos ou por acordos concretos en materia de formación subscritos entre as organizacións sindicais e empresariais máis representativas. Entre tales funcións, e sen prexuízo doutras que se lles puidesen atribuír, atópanse as de intervir nos supostos de discrepancias suscitados entre a empresa e os representantes dos/as traballadores/as en torno ao contido das accións formativas de demanda propostas polas empresas (art. 15 RD 395/2007); coñecer da formación profesional para o emprego que se realice nos seus respectivos ámbitos; fixar os criterios orientativos e as prioridades xerais da oferta formativa sectorial dirixida aos/as traballadores/as; participar e colaborar en actividades, estudos ou investigacións de carácter sectorial e realizar propostas en relación co Sistema Nacional de Cualificacións e Formación Profesional e os Centros de Referencia Nacional correspondentes aos seus respectivos ámbitos; elaborar unha memoria anual sobre a formación correspondente aos seus ámbitos; e, por último, coñecer das agrupacións de empresas que se constitúan no seu sector para organizar a formación dos/as seus traballadores/as.

8.8. A promoción da calidade da formación: mecanismos de control e seguimento

Entre os principios que inspiran o deseño do subsistema de formación profesional para o emprego ocupa un lugar principal o de «transparencia, calidade, eficacia e eficiencia» [art. 3 a) RD 395/2007]. Este principio plásmase no Capítulo V do RD 395/2007 dedicado ao establecemento de mecanismos de control da calidade da formación, de avaliación do subsistema e de seguimento e control da formación impartida. Este é, sen dúbida, un dos aspectos da norma regulamentaria que merece unha valoración máis favorable na medida en que o establecemento destes mecanismos supón unha decidida aposta por garantir de forma efectiva a calidade do sistema, asegurando que a inversión en formación responde aos cambios rápidos e constantes que se producen no ámbito produtivo, nos termos fixados polo propio RD 395/2007.

O RD 1.046/2003 xa establecía un completo sistema de control para o seguimento das accións formativas realizadas de acordo co previsto neste. Entre tales medidas contemplábase expresamente a avaliación das accións formativas polos propios alumnos -a través dun cuestionario de avaliación de calidade- e pola Fundación estatal para a Formación no Emprego. Ademais, prevíase que o Servizo Público de Emprego estatal ou das comunidades autónomas efectuase un seguimento e control dos recursos públicos destinados á formación continua nas empresas. A iso engadíase a competencia do Servizo Público de Emprego Estatal para efectuar, co apoio técnico da Fundación, un seguimento e control interno da formación mediante actuacións realizadas no mesmo lugar de impartición da formación e durante a súa realización e outras realizadas unha vez rematada a formación coa finalidade de comprobar se as accións formativas se executaron, constatar o número de participantes, verificar a participación de traballadores/as pertencentes a colectivos prioritarios e, en xeral, do resto de esixencias. En cuarto lugar, estaba previsto que a Comisión Estatal de Formación Continua examinase o informe anual das actuacións e os resultados do control e seguimento e, finalmente, sometíase a formación continua ao control do Tribunal de Contas, da Intervención Xeral da Administración do Estado e a Inspección de Traballo e Seguridade Social, así como aos órganos europeos competentes no caso de accións formativas cofinanciadas con fondos europeos. Tamén o RD 631/93 consideraba, no seu art. 7, medidas de avaliación e seguimento dos plans de formación ocupacional sinalando que o INEM ou os órganos competentes das comunidades autónomas debían remitir á Comisión Permanente do Consello Xeral de Formación Profesional información anual sobre grao de cumprimento das programacións efectuadas, cualificacións adquiridas polos/as alumnos/as, graos de inserción laboral destes e avaliación dos respectivos centros colaboradores.

Os arts. 36 a 39 RD 395/2007 deseñan un sistema de calidade, avaliación, seguimento e control da formación que, en boa medida, aproveita a experiencia dos instrumentos que veñen xa utilizándose. Prevese, neste sentido, a necesidade de poñer en marcha un sistema de avaliación do impacto da formación realizada no acceso e mantemento do emprego e na mellora da competitividade das empresas, así como da adecuación das accións formativas desenvolvidas ás necesidades do mercado laboral e das empresas. O obxectivo de tal avaliación, na que se prevé -como acontecía na normativa anterior- a participación dos/as alumnos/as, é o de introducir melloras no funcionamento e contido das accións formativas. Insiste tamén o RD 395/2007 na necesidade de que as administracións competentes desenvolvan as tarefas de control e seguimento das accións de formación, incluíndo a organización dos necesarios sistemas de verificación e control cando se trate de formación cofinanciada polo Fondo Social Europeo. Nestes casos de cofinanciamento europeo, o art. 39 RD 395/2007 establece o deber das comunidades autónomas de proporcionar ao Servizo Público de Emprego Estatal, en canto promotor dos Programas Operativos do Fondo Social Europeo, toda a información, documentación e certificacións necesarias para a xustificación de tales accións. tirá a formación ofertada. Neste sentido, prevese a elaboración dun plan, polo Servizo Público de Emprego Estatal, para o perfeccionamento do profesorado e para o desenvolvemento dunha metodoloxía técnico-didáctica orientada a este (art. 36 RD 395/2007).

Parte I. A NEGOCIACIÓN COLECTIVA EN GALICIA

9.1. Metodoloxía

A primeira parte deste capítulo recolle unha análise dos convenios colectivos asinados e revisados durante este ano en Galicia.

O criterio de inclusión que se utiliza é o da vixencia económica, polo que os convenios que se teñen en conta neste informe son os asinados e revisados en 2008 que teñen vixencia e efectos económicos durante este ano 2008 así como os convenios asinados ou revisados nos últimos días do ano anterior que teñen vixencia e inicio de efectos en 2008. Non se consideraron aqueles convenios que, aínda que foron asinados ou revisados durante o ano 2008, non teñen efectos económicos para este ano.

O informe abarca a negociación colectiva estatutaria, de eficacia xeral, os pactos extraestatutarios e os acordos reguladores para persoal funcionario e pactos de tipo mixto que regulan de xeito unitario a todo tipo de persoal que presta servizos nas distintas administracións públicas, na medida en que se ten coñecemento deles.

Os datos estatísticos que figuran neste informe foron elaborados en base ao propio contido dos convenios colectivos e ao establecido nas follas estatísticas que de xeito preceptivo os acompañan, e que foron achegados puntualmente a este Consello pola Dirección Xeral de Relacións Laborais.

Para o cálculo da media ponderada do incremento salarial pactado tivéronse en conta os incrementos salariais indicados nos convenios de xeito porcentual e as cláusulas de revisión salarial recollidas neles de igual xeito, sen ter en conta os incrementos lineais ou os convenios nos que se indican varios incrementos.

Calcúlase tamén neste informe a media ponderada tendo en conta os incrementos salariais indicados para este ano 2008 nos convenios asinados en anos anteriores e as cláusulas de revisión salarial do ano 2007 que non tiñan efectos retroactivos senón que indicaban o inicio dos seus efectos para 2008.

Para determinar a xornada media pactada tivéronse en conta unicamente os convenios que a regulan de xeito anual que foron 142 este ano, o 62,6% do total de convenios asinados.

A segunda parte do capítulo refírese aos convenios de ámbito superior ao da Comunidade Autónoma que afectan a traballadores/as en Galicia.

Tendo en conta estes datos, inclúese tamén a media ponderada considerando os incrementos salariais indicados nestes convenios.

A información recóllese dos convenios publicados no BOE que teñen vixencia para o ano 2008 ou posterior; combinando esta información coa remitida pola Subdirección Xeral de Estatística do Ministerio de Traballo e Inmigración co fin de recoller só os que afectan a traballadores/as nalgunha das catro provincias galegas.

Nos convenios de sector o dato do número de traballadores/as aos que afectan foi elaborado polo IGE baseándose no traballo realizado neste Consello no que se recollen os CNAE's incluídos no ámbito de aplicación dos ditos convenios.

A fonte dos datos remitidos polo IGE son as Contas de cotización á Seguridade Social (Tesourería Xeral da Seguridade Social).

Nos convenios de empresa estes datos recóllense dos remitidos polo Ministerio e/ou contactando directamente cos departamentos de recursos humanos das empresas.

9.2. Estrutura da negociación colectiva

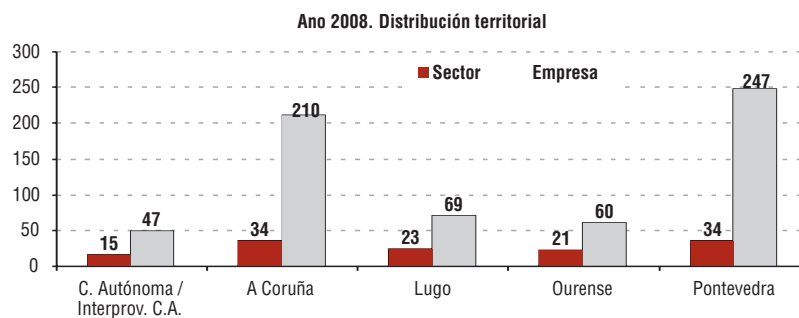
O número de convenios colectivos que existen en Galicia a 31 de decembro de 2008, xa sexan vixentes ou prorrogados tacitamente, é de 760 (Cadro 9.1). Os traballadores/as aos que afectan son 488.163.

**Evolución da estrutura global da negociación colectiva. Por provincias.
Galicia. 2003-2008**

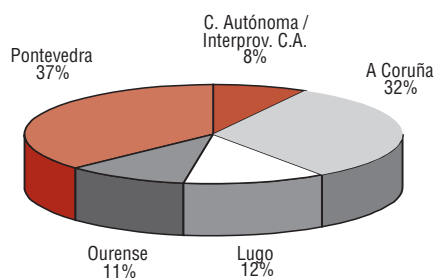
■ **Cadro 9.1**

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	12	34	23	20	35	124
Empresa	42	184	52	61	238	552
Total 2003	54	218	75	81	273	676
Sector	13	34	23	20	34	124
Empresa	47	182	55	64	241	577
Total 2004	60	216	78	84	275	701
Sector	13	34	23	20	34	124
Empresa	41	186	62	55	221	565
Total 2005	54	220	85	75	255	689
Sector	14	34	23	21	34	126
Empresa	45	195	63	57	228	588
Total 2006	59	229	86	78	262	714
Sector	14	34	23	21	33	125
Empresa	45	203	66	59	234	607
Total 2007	59	237	89	80	267	732
Sector	15	34	23	21	34	127
Empresa	47	210	69	60	247	633
Total 2008	62	244	92	81	281	760

Neste cómputo total contabilízanse convenios colectivos e acordos reguladores
 Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Ano 2007. Representación porcentual da distribución territorial

Refírense estes datos a convenios de empresa e de sector negociados en Galicia, incluíndo neste total tamén aqueles pactos de eficacia limitada e acordos reguladores dos que se ten coñecemento.

Asináronse por primeira vez este ano 29 novos convenios (2 de sector e 27 de empresa, (Cadro 9.2) que afectan a 4.079 traballadores/as.

■ Cadro 9.2

**Convenios colectivos de sector e empresa asinados por vez primeira.
Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2008**

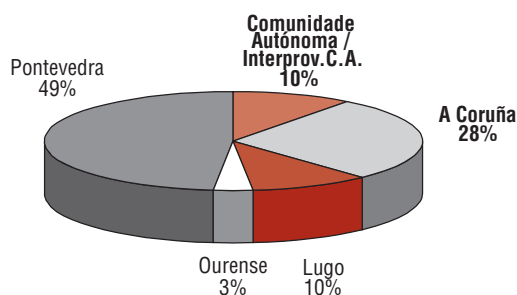
Sector	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agric. e Pesca	-	-	-	-	-	0
Industria	-	-	-	-	1	1
Construción	-	-	-	-	-	0
Servizos	1	-	-	-	-	1
Total	1	0	0	0	1	2

Empresa	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agric. e Pesca	-	-	-	-	-	0
Industria	-	2	1	-	3	6
Construción	-	-	-	-	-	0
Servizos	2	6	2	1	10	21
Total	2	8	3	1	13	27

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

**Convenios colectivos de empresa negociados por primeira vez.
Porcentaxe provincial**

Durante o ano 2008 foron asinados e/ou revisados 227 convenios (174 convenios asinados e 53 revisados), dos que 75 son de sector (43 asinados e 32 revisados) e 152 son de empresa (131 asinados e 21 revisados).

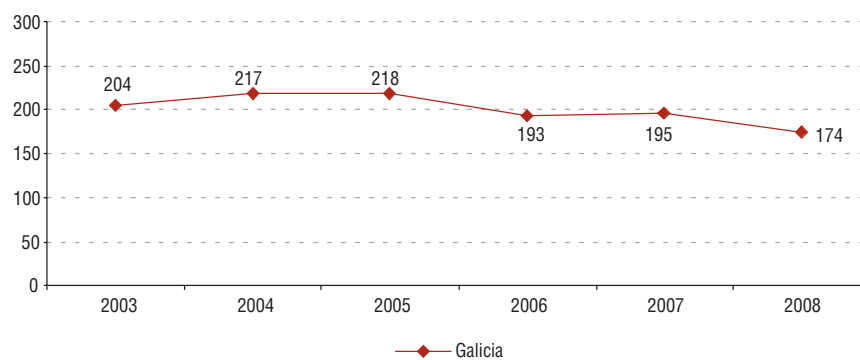
Os Cadros 9.3 e 9.4 recollen estes datos por provincias así como a evolución no número de convenios asinados e revisados no período 2003 – 2008.

Evolución dos convenios colectivos asinados. Por provincias. Galicia. 2003-2008

■ Cadro 9.3

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	4	10	9	13	15	51
Empresa	8	49	11	20	65	153
Total 2003	12	59	20	33	80	204
Sector	5	10	8	14	18	55
Empresa	13	38	18	23	70	162
Total 2004	18	48	26	37	88	217
Sector	4	9	12	13	12	50
Empresa	7	51	23	25	62	168
Total 2005	11	60	35	38	74	218
Sector	2	10	5	13	12	42
Empresa	16	46	14	15	60	151
Total 2006	18	56	19	28	72	193
Sector	4	10	5	9	13	41
Empresa	8	44	24	14	64	154
Total 2007	12	54	29	23	77	195
Sector	7	29	23	14	58	131
Empresa	5	8	9	12	9	43
Total 2008	12	37	32	26	67	174

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

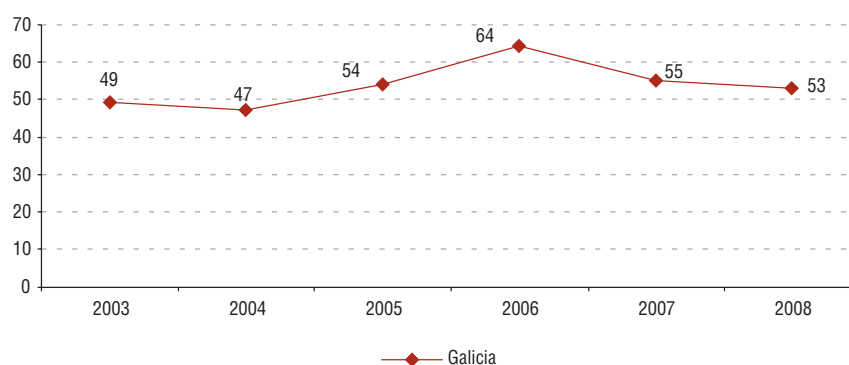

■ Cadro 9.4

**Evolución dos convenios colectivos revisados.
Por provincias. Galicia. 2003-2008**

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	2	7	6	3	6	24
Empresa	0	12	1	6	12	31
Total 2002	2	19	7	9	18	55
Sector	3	11	4	4	6	28
Empresa	0	5	3	5	8	21
Total 2003	3	16	7	9	14	49
Sector	2	6	4	4	5	21
Empresa	1	7	4	5	9	26
Total 2004	3	13	8	9	14	47
Sector	2	13	4	6	8	33
Empresa	0	5	4	4	8	21
Total 2005	2	18	8	10	16	54
Sector	1	7	10	7	10	35
Empresa	2	7	5	6	9	29
Total 2006	3	14	15	13	19	64
Sector	1	6	5	8	9	29
Empresa	4	6	4	3	9	26
Total 2007	5	12	9	11	18	55
Sector	3	5	5	2	6	21
Empresa	3	9	3	5	12	32
Total 2008	6	14	8	7	18	53

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Se ademais dos convenios asinados este ano se teñen en conta os convenios asinados en anos anteriores con vixencia para o ano 2008 ou posterior, o número de convenios con vixencia expresa para 2008 é de 404. Estes convenios afectan a 399.140 traballadores/as.

Deles 85 son de sector (o 67% do total dos de sector existentes) e afectan a 341.928 traballadores/as e 319 son de empresa (o 50,4% do total dos de empresa existentes) e afectan a 57.212 traballadores/as.

9.3. Ámbitos de aplicación

9.3.1. Funcional

Dos 227 convenios asinados ou revisados este ano, 75 son de sector (33%) e 152 de empresa (67%). Non obstante o anterior, tal e como veremos na análise do ámbito persoal, a maioría dos traballadores/as e das empresas están afectados por convenios de sector:

Continuando coa mesma liña que en anos anteriores, seguen sendo o sector servizos e o da industria os que agrupan o maior número de convenios (Cadro 9.5).

Convenios colectivos asinados e revisados. Por sector e grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2008

■ Cadro 9.5

	Agric. e Pesca	Industria	Construción	Servizos	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Convenios de sector asinados	-	2	-	3	5
Convenios de sector revisados	-	-	-	3	3
Convenios de empresa asinados	-	2	-	5	7
Convenios de empresa revisados	-	1	-	2	3
A Coruña					
Convenios de sector asinados	-	3	1	4	8
Convenios de sector revisados	-	2	1	6	9
Convenios de empresa asinados	-	11	-	18	29
Convenios de empresa revisados	1	1	-	3	5
Lugo					
Convenios de sector asinados	-	3	1	5	9
Convenios de sector revisados	-	2	-	1	3
Convenios de empresa asinados	2	9	-	12	23
Convenios de empresa revisados	-	3	-	2	5
Ourense					
Convenios de sector asinados	-	5	1	6	12
Convenios de sector revisados	-	1	-	4	5
Convenios de empresa asinados	-	6	-	8	14
Convenios de empresa revisados	-	2	-	-	2
Pontevedra					
Convenios de sector asinados	-	5	-	4	9
Convenios de sector revisados	-	4	1	7	12
Convenios de empresa asinados	-	22	-	36	58
Convenios de empresa revisados	-	1	-	5	6
Galicia					
Convenios de sector asinados	0	18	3	22	43
Convenios de sector revisados	0	9	2	21	32
Convenios de empresa asinados	2	50	0	79	131
Convenios de empresa revisados	1	8	0	12	21

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

9.3.2. Territorial

Igual que en anos anteriores o ámbito territorial de negociación máis empregado foi o provincial, tan só o 7,9% dos convenios asinados e/ou revisados en 2008 foron de ámbito superior á provincia.

Por provincias, tal e como ven sendo habitual, Pontevedra é a que tivo máis actividade negociadora, o 37,4% do total, seguida da Coruña cun 22,5%.

9.3.3. Temporal

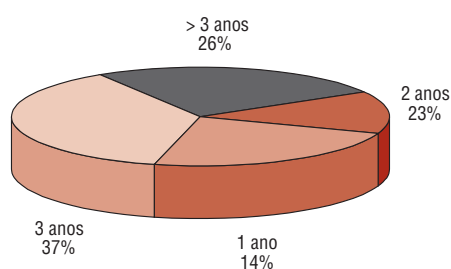
Nos Cadros 9.6 e 9.7 pódense apreciar as vixencias medias dos convenios colectivos de sector e de empresa respectivamente.

■ Cadro 9.6

Vixencias medias dos convenios colectivos de sector. Porcentaxe sobre o total de convenios asinados. Por provincias. Galicia. 2008

	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Menos de 1 ano	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
1 ano	-	0,00	1	12,50	-	0,00	4	33,33	1	11,11	6	13,95
De 1 a 2 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
2 anos	1	20,00	1	12,50	-	0,00	6	50,00	2	22,22	10	23,26
De 2 a 3 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
3 anos	2	40,00	1	12,50	7	77,78	1	8,33	5	55,56	16	37,21
Máis de 3 anos	2	40,00	5	62,50	2	22,22	1	8,33	1	11,11	11	25,58
Total	5		8		9		12		9		43	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

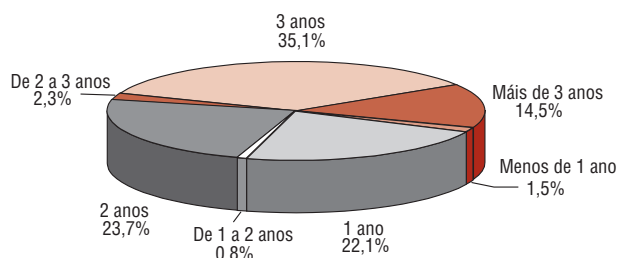

Cadro 9.7

Vixencias medias dos convenios colectivos de empresa. Porcentaxe sobre o total de convenios asinados. Por provincias. Galicia. 2008

	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Menos de 1 ano	-	0,00	2	6,90	-	0,00	-	0,00	-	0,00	2	1,53
1 ano	1	14,29	4	13,79	4	17,39	8	57,14	12	20,69	29	22,14
De 1 a 2 anos	1	14,29	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	0,76
2 anos	1	14,29	5	17,24	5	21,74	3	21,43	17	29,31	31	23,66
De 2 a 3 anos	-	0,00	2	6,90	-	0,00	-	0,00	1	1,72	3	2,29
3 anos	4	57,14	12	41,38	10	43,48	3	21,43	17	29,31	46	35,11
Máis de 3 anos	-	0,00	4	13,79	4	17,39	-	0,00	11	18,97	19	14,50
Total	7		29		23		14		58		131	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

As vixencia que máis se repiten nos 131 convenios de empresa asinados este ano é a de 3 anos (o 35,11%), 2 anos (o 23,66%) e 1 ano (o 22,14%).

○ 14,5% indica unha vixencia superior a 3 anos.

Nos 43 convenios de sector asinados o 37,21% ten vixencia de 3 anos e o 25,58% de máis de 3 anos.

○ 23,26% indica unha vixencia de 2 anos e o 13,95% de 1 ano.

Entre os convenios asinados que teñen vixencia superior a un ano (137 convenios, o 78,7% do total), 16 rematan a súa vixencia neste ano 2008 (son todos de empresa).

Sinalar neste punto que en 2 convenios de sector (4,65%) e en 5 convenios de empresa (3,8%) establécese respecto de determinadas cláusulas unha vixencia superior á do convenio.

Estas cláusulas refírense ao seguinte:

■ Sinalar que os principios fundamentais establecidos no convenio sobre valoración de tarefas e sistemas de remuneración por incentivos, constitúen aspectos esenciais da vida da empresa, polo que a súa vixencia non quedará supeditada á do convenio colectivo.

■ Indicar a contía dalgún complemento para anos posteriores ao do final da vixencia do convenio e sinalar tamén unha data posterior a partir da cal desaparece o dito complemento e pasa a integrar o salario base.

- Establecer unha vixencia superior á do convenio para o capítulo que regula a organización do traballo para o nivel profesional de entrada.
- Compromiso para un ano posterior de creación dun Plan de Pensións.
- Fixar a xornada para o ano seguinte ao de finalización do convenio.
- Indicar para o artigo que regula a incorporación a outras empresas do grupo que perderá a súa vixencia ao rematar o ano seguinte ao do fin da vixencia do convenio.
- Fixar a indemnización por cesamento.

9.3.4. Persoal

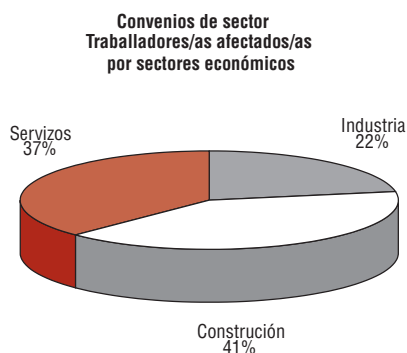
Os convenios asinados e revisados en Galicia no ano 2008 afectaron a 366.874 traballadores/as (Cadros 9.8 e 9.9). O 89,6% deles teñen reguladas as súas condicións de traballo por convenios de sector:

■ Cadro 9.8

**Traballadores/as e empresas afectados por convenios colectivos asinados e revisados.
Sector. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2008**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº
	traballad.	empresas	traballad.	empresas	traballad.	empresas	traballad.	empresas	traballad.	empresas	traballad.	empresas
Agric. e Pesca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Industria	3.129	101	21.235	2.126	5.241	1.706	9.812	777	33.805	5.143	73.222	9.853
Construción	-	-	63.800	3.720	8.618	903	9.632	682	50.400	4.000	132.450	9.305
Servizos	12.199	3.334	63.803	9.428	4.043	1.577	11.315	3.983	31.738	4.494	123.098	22.816
Total	15.328	3.435	148.838	15.274	17.902	4.186	30.759	5.442	115.943	13.637	328.770	41.974

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

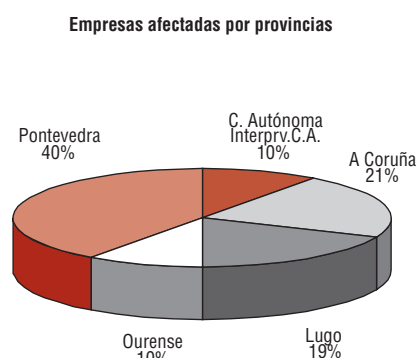
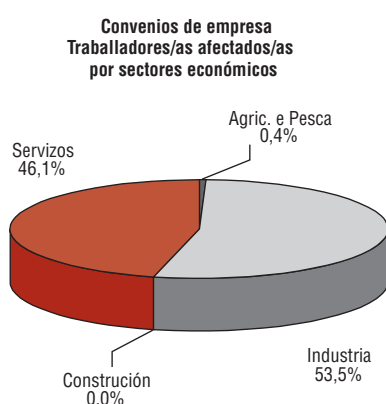

Cadro 9.9

**Traballadores/as e empresas afectados por convenios colectivos asinados e revisados.
Grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias
e sectores económicos. Galicia. 2008**

	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº	Nº
	traballad.	empresas	traballad.	empresas	traballad.	empresas	traballad.	empresas	traballad.	empresas	traballad.	empresas
Agric. e Pesca	-	-	23	1	139	3	-	-	-	-	162	4
Industria	1.739	6	1.615	12	1.657	13	1.197	8	14.169	23	20.377	62
Construción	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Servizos	12.528	10	1.469	21	652	14	489	8	2.427	41	17.565	94
Total	14.267	16	3.107	34	2.448	30	1.686	16	16.596	64	38.104	160

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

O sector da construción é, nos convenios de sector, o que agrupa o maior número de traballadores/as (40,3%), seguido dos servizos (37,4%).

Por provincias foi A Coruña a que acapara o maior número de traballadores/as (41,42%), seguida de Pontevedra (36,13%).

No que a empresas se refire, a negociación colectiva de 2008 afectou a 42.134 empresas.

Os Cadros 9.10 e 9.11 agrupan os convenios de sector en función do número de traballadores/as e de empresas aos que afectan cada convenio, e neles obsérvase que nos convenios de sector o maior número deles concéntrase nos tramos que afectan entre 1.001 e 3.000 traballadores/as (25 convenios, un 33,3%) e entre 101 e 500 traballadores/as (17 convenios, un 22,7%), seguidos dos que afectan entre 501 e 1.000 traballadores/as (12 convenios, un 16%).

■ Cadro 9.10

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Sector. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2008

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-50 trab.	-	0,00	-	0,00	1	8,33	1	5,88	-	0,00	2	2,67
51-100 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	4,76	1	1,33
101-500 trab.	2	25,00	3	17,65	2	16,67	5	29,41	5	23,81	17	22,67
501-1.000 trab.	2	25,00	2	11,76	5	41,67	1	5,88	2	9,52	12	16,00
1.001-3.000 trab.	3	37,50	3	17,65	3	25,00	8	47,06	8	38,10	25	33,33
3.001-5.000 trab.	-	0,00	2	11,76	-	0,00	1	5,88	2	9,52	5	6,67
5.001-10.000 trab.	1	12,50	3	17,65	1	8,33	1	5,88	-	0,00	6	8,00
10.001-20.000 trab.	-	0,00	2	11,76	-	0,00	-	0,00	1	4,76	3	4,00
+20.000 trab.	-	0,00	2	11,76	-	0,00	-	0,00	2	9,52	4	5,33
Total convenios	8	100,00	17	100,00	12	100,00	17	100,00	21	100,00	75	100,00

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

■ Cadro 9.11

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de empresas afectadas. Sector. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2008

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-50 empresas	3	37,50	1	5,88	1	8,33	4	23,53	6	28,57	15	20,00
51-100 empresas	3	37,50	4	23,53	-	0,00	3	17,65	2	9,52	12	16,00
101-500 empresas	1	12,50	6	35,29	8	66,67	7	41,18	5	23,81	27	36,00
501-1.000 empresas	-	0,00	3	17,65	2	16,67	1	5,88	6	28,57	12	16,00
1.001-2.000 empresas	-	0,00	1	5,88	1	8,33	2	11,76	-	0,00	4	5,33
+ de 2.000 empresas	1	12,50	2	11,76	-	0,00	-	0,00	2	9,52	5	6,67
Total convenios	8	100,00	17	100,00	12	100,00	17	100,00	21	100,00	75	100,00

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Tendo en conta o número de empresas afectadas nos convenios de sector asinados e revisados este ano, obsérvase que o maior número de convenios está comprendido no tramo de 101 a 500 empresas (36%), seguido do de 0 a 50 empresas (20%).

Nos convenios de empresa o 49,34% son convenios de empresas que teñen menos de 50 traballadores/as. (Cadro 9.12)

■ Cadro 9.12

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Empresa. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2008

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-5 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
6-30 trab.	1	10,00	14	41,18	12	42,86	7	43,75	19	29,69	53	34,87
31-49 trab.	-	0,00	2	5,88	3	10,71	1	6,25	16	25,00	22	14,47
50-100 trab.	3	30,00	5	14,71	5	17,86	4	25,00	10	15,63	27	17,76
101-250 trab.	3	30,00	11	32,35	7	25,00	2	12,50	14	21,88	37	24,34
251-500 trab.	-	0,00	2	5,88	-	0,00	1	6,25	4	6,25	7	4,61
501-750 trab.	1	10,00	-	0,00	-	0,00	1	6,25	-	0,00	2	1,32
751-1.000 trab.	-	0,00	-	0,00	1	3,57	-	0,00	-	0,00	1	0,66
1.001-2.000 trab.	1	10,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	0,66
2.001-3.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
+ 3.000 trab.	1	10,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	1,56	2	1,32
Total convenios	10	100,00	34	100,00	28	100,00	16	100,00	64	100,00	152	100,00

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Os tramos seguintes son os dos convenios que afectan a empresas de 101 a 250 traballadores/as (24,34%) e de 50 a 100 traballadores/as (17,76%).

O Cadro de persoal medio das empresas afectadas por esta negociación (Cadro 9.13) é de 8,7% traballadores/as por empresa. Case 8 traballadores/as por empresa nos convenios colectivos de sector; e 238 nos de empresa.

**Cadros de persoal medio das empresas afectadas pola negociación colectiva.
Por provincias. Galicia. 2008**

■ Cadro 9.13

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	4,5	9,7	4,3	5,7	8,5	7,8
Empresa	891,7	91,4	81,6	105,4	259,3	238,2
Total	8,6	9,9	4,8	5,9	9,7	8,7

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

9.3.5. Desenvolvemento da negociación

■ Duración das negociacións:

Na elaboración deste dato empréganse como data inicial a da constitución da comisión negociadora, recollida da que se sinala na folia estatística do convenio, ou nas actas se se dispón delas, e como data final a da sinatura do convenio.

No 46,56% dos convenios de empresa asinados este ano empregouse na negociación máis de 1 mes e menos de 6 meses. O 19,85% negociouse nun mes ou menos.

Nos convenios de sector o 51,2% negociouse entre 1 e 6 meses.

■ Conflitividade na negociación :

Durante o ano 2008 solicitouse a mediación do AGA por problemas na negociación en 18 convenios (11 de empresa e 7 de sector) que afectan a 30.388 traballadores/as.

Das 7 mediacións solicitadas de sector 1 é da Coruña (12.600 traballadores/as), 1 de Ourense (507 traballadores/as), 3 de Pontevedra (13.390 traballadores/as) e 2 de Comunidade Autónoma (3.120 traballadores/as).

Das 11 mediacións solicitadas de empresa 5 son da Coruña (458 traballadores/as), 1 de Lugo (30 traballadores/as) e 5 de Pontevedra (283 traballadores/as).

Rexeitáronse 4 mediacións (2 de sector e 2 de empresa).

Das mediacións aceptadas o resultado foi positivo en todas as de sector e en todas menos unha das de empresa.

Segundo os datos facilitados pola Dirección Xeral de Relacións Laborais, durante este ano 2008 celebráronse folgas con motivo da negociación de 17 convenios.

Convocáronse ademais dúas folgas cuxo motivo foi a interpretación das cláusulas do convenio vixente.

Ademais destes datos, e segundo se indica nas follas estatísticas que acompañan aos convenios asinados este ano, existiron paros e/ou manifestacións ou mobilizacións respecto da negociación de 12 convenios que afectan a 6.354 traballadores/as.

Destes convenios 9 son de empresa (3 da Coruña, 1 de Lugo e 5 de Pontevedra) e afectan a 1.167 traballadores/as e 3 son de sector (1 da Coruña e 2 de Pontevedra) e afectan a 5.187 traballadores/as.

■ Participación de mulleres na composición das mesas negociadoras.

Analizando os 153 convenios dos asinados este ano nos que figura nas actas a composición da comisión negociadora de xeito nominativo (o 87,9% dos asinados que afectan a 92.789 traballadores/as, o 78,5% do total) existe participación de mulleres na comisión negociadora en 100 convenios (65,4%) que afectan a 77.136 traballadores/as (o 83,1%).

O número total de mulleres que participou na negociación de convenios este ano foi de 85 por parte das empresas e/ou organizacións empresariais (un 17% fronte a 404 homes, un 83%) e 198 por parte das organizacións sindicais (un 21% fronte a 738 homes, un 79%).

9.4. Réxime económico

9.4.1. Incremento salarial medio ponderado

A media ponderada do incremento salarial pactado en 2008 en Galicia foi do 4,07% (Cadro 9.14a).

Cadro 9.14a
**Evolución da media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias.
Galicia. 2004-2008**

	Convenios sector					Revisións sector					Convenios empresa					Revisións empresa					Media total				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
A Coruña	4,15	4,13	4,17	5,14	4,34	3,90	4,40	3,56	5,23	3,40	3,43	3,52	3,50	3,80	3,19	3,38	4,97	3,15	4,94	2,50	4,05	4,23	3,78	5,13	3,52
Lugo	4,43	4,80	3,91	5,42	3,72	3,99	4,60	3,94	5,17	4,02	3,40	3,75	3,73	3,99	3,10	4,09	4,68	3,85	4,62	3,28	4,27	4,67	3,92	5,06	3,69
Ourense	3,85	4,44	4,21	5,20	4,23	3,55	3,96	3,67	3,35	3,70	3,45	3,74	4,98	4,50	4,58	3,96	4,27	3,43	2,70	2,50	3,81	4,23	4,00	4,37	4,10
Pontevedra	3,89	4,55	3,70	5,62	3,98	4,07	4,65	3,86	4,25	4,95	3,34	4,20	3,90	4,19	3,17	4,97	4,78	3,96	5,13	3,78	3,90	4,56	3,84	5,03	4,64
C. Autónoma / Interprov. C.A.	3,38	2,92	13,44	4,72	4,12	3,20	4,17	4,70	4,35	5,21	3,15	3,28	3,41	3,39	3,91	3,10		2,80	5,12	3,07	3,23	3,25	5,78	4,61	4,72
Galicia	4,02	4,37	4,19	5,30	4,16	3,90	4,43	3,73	4,38	4,12	3,35	3,88	3,75	4,01	3,24	4,17	4,77	3,64	5,02	3,03	3,93	4,37	3,88	5,01	4,07

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Esta media ponderada está calculada tendo en conta o incremento salarial indicado en porcentaxe nos convenios asinados e revisados este ano e as cláusulas de revisión salarial que recollen o 60,9% dos convenios asinados e o 66% dos revisados.

Este incremento é superior en ao IPC galego de 2008 que foi do 1,2 e ao estatal de que foi do 1,4.

Este ano non existe diferenza entre o incremento salarial pactado inicialmente e o final logo de aplicar as cláusulas de revisión (4,07 nos dous casos), xa que as ditas cláusulas fan referencia maioritariamente á compensación pola desviación existente entre o IPC previsto e o real do ano, motivo polo que non procede a súa aplicación.

Non existe ningunha diferenza tampouco nos incrementos pactados nos convenios de sector (asinados e revisados).

Só existe algunha décima de variación nos seguintes casos:

Na media total de Lugo (incremento inicial 3,67 – incremento final 3,69)

Nos convenios de empresa asinados na Coruña (incremento inicial 3,21 – incremento final 3,19), Lugo (incremento inicial 3,0 – incremento final 3,10) e Ourense (incremento inicial 4,56 – incremento final 4,58).

Nos convenios de empresa revisados da Coruña (incremento inicial 2,82 – incremento final 2,5).

No total dos de empresa revisados en Galicia (incremento inicial 3,06 – incremento final 3,03).

Estas diferenzas son debidas á existencia dalgunha cláusula de revisión salarial non ligada ao IPC ou que partía dun incremento salarial inferior ao IPC previsto ou ao final e ás cláusulas que indicaban un desconto no incremento pactado inicialmente no caso de que o IPC real fose inferior ao previsto inicialmente.

Respecto das cláusulas de revisión que non indicaban cales serían os efectos no caso de que o IPC real quedase por debaixo do previsto, non se está adoptando a mesma solución en todos os casos, xa que nalgúns tense en conta só para o cálculo do incremento salarial do ano seguinte e noutros ademais diso faise o desconto pola diferenza.

Estas diferentes solucións téñense en conta na elaboración da media que se fai neste informe na medida en que se ten coñecemento delas.

Se aos convenios asinados e revisados este ano engadimos a negociación feita en anos anteriores que estende a súa vixencia ata o 2008, o incremento resultante é do 4,02 (Cadro 9.14b).

■ Cadro 9.14b

Media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias. Galicia. 2008
Cálculos feitos tendo en conta as cláusulas de revisión salarial de 2007 con inicio de efectos para 2008e os incrementos salariais indicados nos convenios asinados antes de 2008 con vixencia para este ano

	Convenios sector	Revisións sector	Convenios empresa	Revisións empresa	Media total
	2008	2008	2008	2008	2008
A Coruña	4,34	3,40	3,15	2,50	3,51
Lugo	3,49	4,02	3,03	3,28	3,52
Ourense	4,24	3,70	4,52	2,50	4,11
Pontevedra	3,74	4,95	3,32	3,78	4,51
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	4,12	5,21	3,03	3,07	4,53
Galicia	4,04	4,12	3,30	3,03	4,02

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Para o cálculo desta media tivéronse en conta os incrementos indicados para 2008 nos convenios asinados en anos anteriores así como o valor das cláusulas de revisión salarial do ano 2007 sen efectos retroactivos nese ano, senón que indicaban o inicio dos seus efectos para as táboas salariais do 2008.

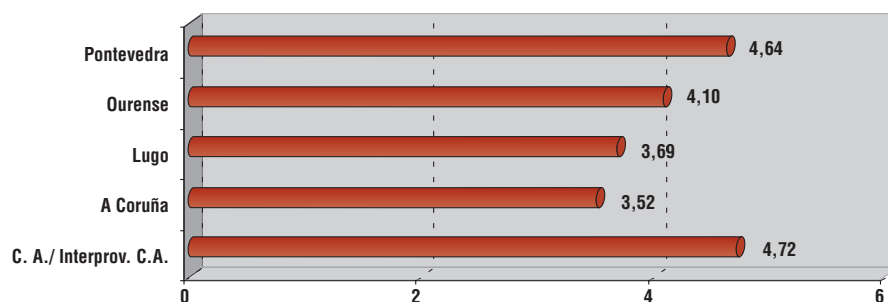
Centrando a análise nos convenios asinados e revisados en 2008, obsérvase que, por sectores económicos (Cadro 9.14c) os incrementos máis altos foron na construción co 4,17% e na industria co 4,05%. No sector de agricultura e pesca o incremento foi de 3,78 e nos servizos de 3,97.

■ Cadro 9.14c

Media ponderada do incremento salarial pactado.
Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2008

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agric. e Pesca	-	2,00	4,07	-	-	3,78
Industria	3,63	3,35	3,28	4,48	4,44	4,05
Construción	-	3,50	-	4,00	5,00	4,17
Servizos	5,17	3,59	4,29	3,79	4,36	3,97
Total	4,72	3,52	3,69	4,10	4,64	4,07

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Segundo reflicte o Cadro 9.15 o tramo de incremento salarial entre o 2,01% e o 3% é no que se atopa o maior número de convenios asinados e revisados este ano en Galicia. O tramo que agrupa o maior número de traballadores/as e o que se atopa entre o 3,01% e o 4%.

■ Cadro 9.15

Convenios colectivos asinados e revisados. Por tramo de aumento salarial pactado. Porcentaxe sobre o total negociado. Galicia. 2008

Aumento salarial	Convenios/Revisións	% sobre o total	Empresas	% sobre o total	Traballadores/as	% sobre o total
Total convenios asinados e revisados	227		42,134		366,874	
Subtotal de convenios con incremento en %	174	76,65%	39.742	94,32%	333.856	91,00%
Inferior ou igual ao 2%	18	7,93%	238	0,56%	3.944	1,08%
Do 2,01% ao 3%	49	21,59%	9.261	21,98%	66.494	18,12%
Do 3,01% ao 4%	31	13,66%	10.003	23,74%	121.398	33,09%
Do 4,01 ao 5%	42	18,50%	11.658	27,67%	96.743	26,37%
Superior ao 5%	34	14,98%	8.582	20,37%	45.277	12,34%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

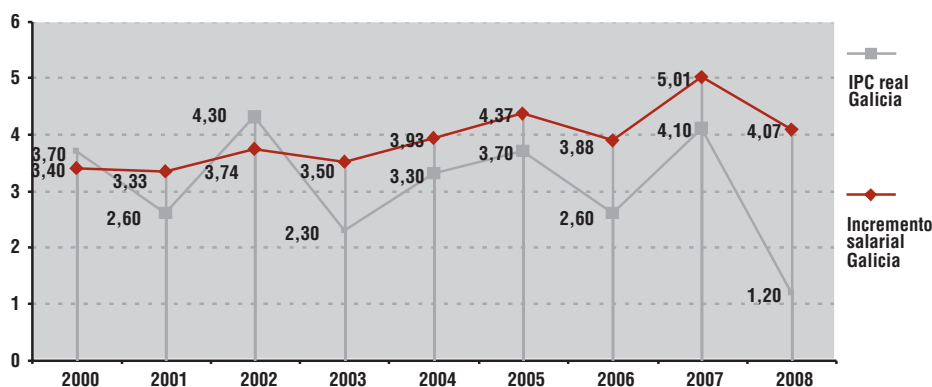
O Cadro 9.16 recolle o incremento salarial medio de Galicia e de España en relación co IPC real (media anual) tamén de Galicia e España.

■ Cadro 9.16

Evolución do incremento salarial pactado e relación co IPC. Galicia/España.

	Incremento salarial Galicia	IPC real Galicia (media anual)	Incremento salarial España	IPC real España (media anual)
2000	3,40	3,70	3,64	4,00
2001	3,33	2,60	3,64	2,70
2002	3,74	4,30	3,84	4,00
2003	3,50	2,30	3,70	2,60
2004	3,93	3,30	3,62	3,20
2005	4,37	3,70	4,02	3,70
2006	3,88	2,60	3,17	2,70
2007	5,01	4,10	4,20	4,20
2008	1,20	4,07	3,62	1,40

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais, Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais ("Boletín de Estadísticas Laborais Setembro 2008") e INE

9.4.2. Cláusulas de revisión salarial

Dos 227 convenios asinados ou revisados en 2008 teñen cláusula de revisión salarial 141, o 62,11%, e afectan a 305.117 traballadores/as (o 83,17%).

Isto supón, segundo se pode apreciar no Cadro 9.17a e Cadro 9.17b, que o 60,9% dos convenios asinados e o 66% dos revisados este ano pactaron cláusulas de revisión salarial.

Convenios colectivos asinados con cláusula de revisión salarial. Por provincias. Galicia. 2008

■ Cadro 9.17a

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	4	3	7
	%	80,00%	42,86%	58,33%
	Nº Traballadores/as	4.083	354	4.437
	%	88,70%	2,78%	25,58%
A Coruña	Nº Convenios	7	18	25
	%	87,50%	62,07%	67,57%
	Nº Traballadores/as	17.641	2.069	19.710
	%	75,30%	73,29%	75,09%
Lugo	Nº Convenios	9	17	26
	%	100,00%	73,91%	81,25%
	Nº Traballadores/as	14.821	1.863	16.684
	%	100,00%	84,53%	98,00%
Ourense	Nº Convenios	7	5	12
	%	58,33%	35,71%	46,15%
	Nº Traballadores/as	17.348	263	17.611
	%	70,57%	25,46%	68,76%
Pontevedra	Nº Convenios	7	29	36
	%	77,78%	50,00%	53,73%
	Nº Traballadores/as	11.450	13.900	25.350
	%	71,56%	86,89%	79,22%
Galicia	Nº Convenios	34	72	106
	%	79,07%	54,96%	60,92%
	Nº Traballadores/as	65.343	18.449	83.792
	%	78,32%	53,01%	70,87%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Convenios colectivos revisados con cláusula de revisión salarial. Por provincias. Galicia. 2008■ **Cadro 9.17b**

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	2	2	4
	%	66,67%	66,67%	66,67%
	Nº Traballadores/as	8.300	1.514	9.814
	%	77,39%	99,34%	80,12%
A Coruña	Nº Convenios	7	5	12
	%	77,78%	100,00%	85,71%
	Nº Traballadores/as	122.431	284	122.715
	%	97,62%	100,00%	97,63%
Lugo	Nº Convenios	2	3	5
	%	66,67%	60,00%	62,50%
	Nº Traballadores/as	2.331	157	2.488
	%	75,66%	64,34%	74,83%
Ourense	Nº Convenios	1	2	3
	%	20,00%	100,00%	42,86%
	Nº Traballadores/as	3.000	653	3.653
	%	48,56%	100,00%	53,48%
Pontevedra	Nº Convenios	8	3	11
	%	66,67%	50,00%	61,11%
	Nº Traballadores/as	82.206	449	82.655
	%	82,25%	75,08%	82,21%
Galicia	Nº Convenios	20	15	35
	%	62,50%	71,43%	66,04%
	Nº Traballadores/as	218.268	3.057	221.325
	%	88,97%	92,55%	89,01%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

O número de traballadores/as aos que afectan estas cláusulas de revisión salarial supón o 71% nos convenios asinados e o 89% nos revisados.

O tipo de cláusula que se recolle na maioría dos convenios está vinculado ao IPC e fai referencia á compensación no caso de que o IPC real do ano sexa superior ao previsto inicialmente.

Indican algunhas cláusulas tamén os efectos cando o IPC real é menor que o previsto como sucedeu este ano, sinalando na maioría dos casos que non teñen efectos retroactivos. Nalgúns destes casos indican que si se deben de ter en conta para calcular os salarios do ano seguinte.

No Cadro 9.18 aparece recollida unha relación dos convenios asinados e revisados este ano.

Tamén se indica o incremento salarial dos convenios que o sinalan de xeito porcentual así como as cláusulas de revisión salarial.

Cadro 9.18
**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia 2008**

Convenios de sector asinados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO MAIORISTA DE FROITAS, HORTALIZAS E PLÁTANOS	4,00	Si	4,00
DERIVADOS DO CEMENTO	3,40	Si	3,40
Empresas concesionarias de servizos municipais de aparcamento e/ou retirada de vehículos da vía pública da provincia da Coruña (ORA)	2,75	Si	2,75
OFICINAS E DESPACHOS	5,70	Non	5,70
PANADERÍAS	3,00	Si	3,00
PINTURA		Si	
REMATANTES E SERRADOIROS DE MADEIRA	4,50	Si	4,50
TRANSPORTE DE MERCADORIAS POR ESTRADA	4,00	Si	4,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
4,34			

Convenios de sector asinados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DA PEL E DO CALZADO	2,50	Si	2,50
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO		Si	
COMERCIO DO METAL	3,50	Si	3,50
COMERCIO TÉXTIL	2,50	Si	2,50
EDIFICACIÓN E OBRAS PÚBLICAS (Construcción)		Si	
MATERIAIS E PREFABRICADOS PARA A CONSTRUCCIÓN		Si	
PANADERÍAS	3,00	Si	3,00
PRIMEIRA TRANSFORMACION DA MADEIRA	3,30	Si	3,30
TRANSPORTE DE MERCADORIAS POR ESTRADA	5,20	Si	5,20
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,72			

Convenios de sector asinados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DE ELEMENTOS DO METAL	5,00	Non	5,00
COMERCIO DE MATERIAIS PARA A CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	2,00	Si	2,00
CONSTRUCCIÓN	4,00	Si	4,00
EMPRESAS CONCESIONARIAS DE SERVIZOS MUNICIPAIS DE INMOBILIZACIÓN, RETIRADA DA VÍA PÚBLICA, TRASLADO E DEPÓSITO DE VEHÍCULOS.		Non	
FABRICANTES DE MOBLES, CARPINTERÍA, TAPICERÍA E EBANISTERÍA	4,30	Si	4,30
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	4,50	Si	4,50
LIMPEZA DE INSTITUCIÓNS HOSPITALARIAS DA SEGURIDADE SOCIAL DE OURENSE	8,35	Si	8,35
PANADERÍAS	4,60	Si	4,60
PASTELERÍA, CONFEITEIRÍA, BOLERÍA, REPOSTERÍA E PRATOS PRECOCINADOS	5,00	Non	5,00
REMATANTES, SERRADOIROS E PREPARADOS INDUSTRIAIS DA MADEIRA	3,30	Si	3,30
SIDEROMETAL E TALLERES DE REPARACIÓN DE VEHÍCULOS	5,00	Non	5,00
TRANSPORTE DE MERCADORIAS POR ESTRADA		Non	
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
4,23			

Convenios de sector asinados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ALMACENISTAS DE MADEIRA	3,30	Si	3,30
CARPINTERIA DE RIBEIRA	4,50	Si	4,50
CARPINTERIA, EBANISTERIA E ACTIVIDADES AFINS	3,50	Si	3,50
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUÇÃO E SANEAMENTO	2,75	Si	2,75
COMERCIO POR XUNTO DE PEIXE FRESCO - (Empresas exportadoras de peixe fresco)	3,50	Si	3,50
DERIVADOS DO CEMENTO	3,40	Si	3,40
INDUSTRIAS VINICOLAS OU ADEGAS, COMERCIO DE VIÑO, E VITICULTURA NAS ADEGAS DE PONTEVEDRA (INDUSTRIAS E COMERCIO VITIVINICOLAS)	5,50	Non	5,50
SECTOR EXTRACTIVO DA PEDRA NATURAL - CANTEIRAS- DE PONTEVEDRA	6,50	Si	6,50
TRANSPORTE PÚBLICO DE MERCADORÍAS POR ESTRADA		Non	
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 3,98			

Convenios de sector asinados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
EDITORIAIS	3,00	Si	3,00
EMPRESAS ORGANIZADORAS DO XOGO DO BINGO	4,00	Si	4,00
GUINDASTRES MÓBILES AUTOPROPULSADOS DE GALICIA		Non	
LOUSAS DE OURENSE E LUGO	4,00	Si	4,00
POMPAS FÚNEBRES	5,20	Si	5,20
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 4,12			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE SECTOR ASINADOS TOTAL GALICIA 4,16			

Convenios de sector revisados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	2,85	Si	2,85
COMERCIO DE MOBLES	4,00	Si	4,00
CONSTRUCCIÓN	3,50	Si	3,50
ELABORACIÓN E INSTALACIÓN DE PEDRA E MÁRMORE	3,75	Si	3,75
HOSTALERÍA	3,00	Si	3,00
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	3,25	Si	3,25
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	4,00	Si	4,00
TINTURERIAS, LAVANDERIAS E REPASADO DE ROUPA	7,20	Non	7,20
TRANSPORTE DE VIAXEIROS EN AUTOBÚS POR ESTRADA	5,70	Non	5,70
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 3,40			

Convenios de sector revisados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	5,70	Non	5,70
DISTRIBUCIÓN DE BUTANO	2,00	Si	2,00
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	3,50	Si	3,50
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 4,02			

Convenios de sector revisados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DA PEL	4,80	Non	4,80
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	5,05	Non	5,05
COMERCIO TÉXTIL	4,80	Non	4,80
HOSTALERÍA	2,35	Si	2,35
INDUSTRIAS VITIVINÍCOLAS, ALCOHOLEIRAS E SIDREIRAS	5,20	Non	5,20
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 3,70			

Convenios de sector revisados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AXENCIAS MARÍTIMAS	3,60	Si	3,60
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	4,92	Non	4,92
COMERCIO DE BAZARES, VENDA DE XOGUETES, ARTIGOS DE REGALO, ADORNO E RECLAMO	4,20	Non	4,20
COMERCIO DE MOBLES	4,95	Si	4,95
COMERCIO RETALLISTA TEXTIL	4,70	Si	4,70
CONSTRUCCIÓN	5,00	Si	5,00
EMPRESAS DO METAL SEN CONVENIO PROPIO (siderometal)	5,20	Si	5,20
INDUSTRIAS E DESPACHOS DE PANIFICACIÓN, CONFEITEIRÍAS, PASTELERÍAS, REPOSTERÍAS E PRATOS PREPARADOS (Confeiteirías e panaderías)	3,50	Si	3,50
MANUFACTURAS E COMERCIO DE VIDRO PLANO	3,00	Si	3,00
MARMORES E PEDRAS	5,00	Si	5,00
OFICINAS E DESPACHOS	4,20	Non	4,20
VENDA POR XUNTO DE TECIDOS, MERCERÍA E PAQUETERÍA (Téxtil)		Non	
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 4,95			

Convenios de sector revisados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CONVENIO COLECTIVO GALEGO DE CENTROS ESPECIAIS DE EMPREGO	5,20	Si	5,20
PERRUQUERÍAS DE DONAS, CABALEIROS, UNISEX E BELEZA	4,70	Si	4,70
RESIDENCIAS PRIVADAS DA TERCEIRA IDADE	6,70	Non	6,70
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 5,21			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE SECTOR REVISADOS TOTAL GALICIA 4,12			

Convenios de empresa asinados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACCIONA FACILITY SERVICES, S.A. - Persoal que presta servizos para NAVANTIA - Ferrol (antes IZAR)	2,50	Si	2,50
ALCOA INESPAL, S.A.	2,00	Si	2,00
ARTABRA, S.A.		Si	2,40
AUGAS MUNICIPAIS DE ARTEIXO, S.A - AUGARSA	4,70	Non	4,70
BABCOCK KOMMUNAL MBH e TÉCNICAS MEDIO AMBIENTALES TECMED, S.A. - UTE (ALBADA) - Planta de tratamento de RSU da Coruña		Non	
BAJAMAR SÉPTIMA, S.A.	5,00	Si	5,00
CELTA PRIX, S.L. - Servizo de recollida de RSU do Concello de Cedeira		Non	
GESPA, S.A. - Servizos de recollida de lixos, explotación das plantas de tratamento e eliminación de residuos e limpeza viaria do Concello da Coruña	4,20	Non	4,20
COMAR RÍAS ALTAS, S.A.	3,00	Efectos 2009	3,00
CONCELLO DE MUROS - Acordo regulador funcionarios		Si	
CONCELLO DE OROSO - Acordo regulador funcionarios		Non	
CONCELLO DE OROSO - Persoal laboral		Non	
CUARZOS INDUSTRIALES, S.A. (IX CONVENIO)	2,50	Si	2,50
DINAHOSTING, S.L.		Non	
EL POTE, S.A.	2,40	Non	2,40
FERROATLÁNTICA, S.L. - Centro de traballo de Sabón - Arteixo	2,50	Si	2,50
FOMENTO DE CONSTRUCCIONES Y CONTRATAS, S.A. - Servizo de xestión de residuos sólidos e asimilables da Mancomunidade de Concellos da Serra do Barbanza	5,50	Si	5,50
INDUSTRIAS DEL TABLERO, S.A. - INTASA	4,00	Si	4,00
ISOWAT MADE S.L. - Centro de traballo da Coruña	3,50	Si	3,50
LIGNITOS DE MEIRAMA, S.A.(LIMEISA)	2,00	Si	2,00
MACONSI, S.L. - Centro loxístico do Polígono do Tambre	5,70	Non	5,70
MANTENIMIENTOS INTEGRALES DE FERROL, S.L. - MAINFER (Centro de traballo de NAVANTIA - Ferrol - antes Izar)		Si	
MATERIALES DEL ATLÁNTICO, S.A.		Si	
PERSOAL DA CAFETERÍA DE PERSOAL DO COMPLEXO HOSPITALARIO JUAN CANALEJO - MARITIMO OZA (Concesionaria SERUNIÓN S.A.)	4,20	Non	4,20
TELEVÉS, S.A.	2,00	Si	2,00
UNIÓN DE EMPRESAS MADERERAS, S.A. - UNEMSA	4,50	Non	4,50
URBASER, S.A. - Servizo de limpeza viaria e recollida de R.S.U. do Concello de Ferrol.	2,50	Si	2,50
VOZ AUDIOVISUAL, S.A.	2,75	Efectos 2009	2,75
VULCAROL, S.L. - Persoal da limpeza industrial da refinaría de Repsol Petróleo da Coruña	5,20	Si	5,20
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,19			

Convenios de empresa asinados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AFRICOR - LUGO (Asociación Frisona para o Control de Rendementos)		Non	
ALUMINIO ESPAÑOL, S.A. - ALÚMINA ESPAÑOLA, S.A. (ALCOA) - Centro de traballo de San Cibrao	2,00	Si	2,00
ARMADORES DE BURELA, S.A. (ABSA)	2,50	Si	2,50
CALFENSA PROYECTOS, S.L. (antes SEMENTES DE GALICIA, S.L.)	3,00	Si	3,00
CEMENTOS COSMOS, S.A.	3,00	Si	3,00
CESPA, S.A. - Servizos de limpeza de espazos públicos, recollida e transporte de residuos sólidos urbanos e xestión do punto limpo do Concello de Viveiro	3,00	Si	3,00
COMAR OPERADORA DE LUGO, S.A.	3,00	Efectos 2009	3,00
CONCELLO DA POBRA DO BROLLON - Persoal laboral		Si	
CONCELLO DE BURELA - Acordo regulador funcionarios		Non	
CONCELLO DE BURELA - Persoal laboral		Non	
CONCELLO DE VIVEIRO - Persoal laboral		Non	
COSTINA (COSTINA, S.L. e COSTINA II, S.L.)	4,60	Si	4,60
ESCOR, S.L. - Servizo de limpeza viaria e recollida de lixo do concello de Monforte de Lemos	4,00	Si	4,00
FORTECELTA, S.A. (Centro de traballo de Célitigos - Sarria)	3,00	Si	3,00
MAGNESITAS DE RUBIAN, S.A.	4,00	Si	4,00
PLASTIFER, S.A.		Si	
PULVERA FOOD, S.L. - Centro de traballo de Nadela (antes La Lactaria Española, S.A. e Leyma)	2,00	Si	2,00
SETEX-APARKI, S.A.	5,20	Non	5,20
SEVERIANO GESTIÓN, S.L.	3,00	Si	3,00
TABLICIA, S.A.	3,30	1,20	4,50
THYSSENKRUPP ELEVADORES, S.L.	2,75	Si	2,75
VALORIZA FACILITIES, SAU - Persoal de limpeza do Hospital Comarcal de Monforte de Lemos (antes EULEN, S.A.)	2,00	Non	2,00
VESTAS NACELLES SPAIN, S.A.U. (antes NEG MICON EOLICA, S.A.) - Centro de traballo de Chavín (Viveiro)	8,00	Si	8,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 3,10			

Convenios de empresa asinados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AGUA DE FONTENOVA, S.A.U.	1,00	0,40	1,40
ARAUJO PIEL, S.A.	3,00	Non	3,00
BUTACID VERIN, S.L. (Pacto extraestatutario)	4,10	Non	4,10
CARLOS SABUCEDO GOMEZ (Panadería)	8,00	Non	8,00
CIMO, ENTIDADE PRESTADORA DE SERVICIOS		Non	
COGALCA, S.L.	8,28	Non	8,28
COMAR ORENSE, S.L.	3,00	Efectos 2009	3,00
CONCELLO DE ALLARIZ - PERSOAL LABORAL		Non	
CONCELLO DE RIBADAVIA - Persoal laboral		Si	
CONSORCIO DO CENTRO ASOCIADO DA UNED EN OURENSE - Persoal administrativo e de servizos		Non	
EUROINVERSIONES AGUAS DE SOUSAS, S.L.Unipersonal.	4,30	Si	4,30
GSB GALFOR, S.A.	5,00	Non	5,00
URBANOS DE OURENSE, UTE	4,50	Si	4,50
URBASER, S.A. - Limpeza e recollida pública no concello de Ourense	4,20	Non	4,20
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 4,58			

Convenios de empresa asinados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AGUAS DE MONDARIZ - FUENTE DEL VAL, S.A.	5,00	Si	5,00
AGUASANA, S.L.	5,00	Non	5,00
ALIANZA FRANCESA DE ESPAÑA - VIGO	1,50	Si	1,50
ALMACENES, SERVICIOS Y RECUPERACIONES, S.L. - ALSERVI, S.L.	7,30	Si	7,30
ALUDEC IBERICA, S.A. - (Centro de traballo de Vigo)	2,60	Si	2,60
ALUDEC INYECCIÓN, S.A.	2,60	Si	2,60
ALUDEC TERMOPLÁSTICOS, S.A.	2,60	Si	2,60
Aqualia - FCC VIGO U.T.E. Ley 18/1982 - Concesionaria do servizo de abastecemento e saneamento de augas de Vigo (antes SERAGUA-FCCSA UTE LEY 18/82)		Si	
BENTELER AUTOMOTIVE VIGO, S.L.		Non	
CELTA DE ARTES GRÁFICAS, S.L.		Si	
CELTA PRIX, S.L. - Parque de bombeiros do Porriño		Non	
CESPA, S.A. - Servizo de limpeza e recollida do lixo no porto pesqueiro de Vigo (O Berbés) - (antes HIXITEL)	5,20	Non	5,20
CLUB DE CAMPO DE VIGO	4,50	Non	4,50
COMPONENTES DE VEHICULOS DE GALICIA, S.A.		Si	
CONCELLO DA CAÑIZA - Persoal laboral		Non	
CONCELLO DA GUARDA - Acordo regulador funcionarios		Non	
CONCELLO DA GUARDA - Persoal laboral		Non	
CONCELLO DE PONTE CALDELAS - Acordo regulador funcionarios		Non	
CONCELLO DE PONTE CALDELAS - Persoal laboral		Non	
CONCELLO DO ROSAL - Acordo regulador funcionarios		Non	
CONCELLO DO ROSAL - Persoal laboral		Non	
CROWN EMBALAJES ESPAÑA, S.L.U. - Fábrica de Vigo (antes CROWN CORK IBERICA, S.L.U.)	2,75	Si	2,75
DENSO SISTEMAS TÉRMICOS DE ESPAÑA, S.A.		Non	
DHL EXEL SUPPLY CHAIN, S.L. - Centro de traballo de Mos (antes DHL LOGISTICS SPAIN S.L.U.)	5,20	Non	5,20
EIXO ATLÁNTICO DO NOROESTE PENINSULAR - Persoal laboral		Si	
EULEN, S.A. - Traballadores na contrata de Servizos Auxiliares de PÓRTICO		Non	
FAURECIA INTERIOR SYSTEMS ESPAÑA, S.A. - Fábrica de Porriño	3,00	Si	3,00
FAURECIA SISTEMAS DE ESCAPE ESPAÑA, S.A.	2,50	Si	2,50
FOMENTO DE CONSTRUCCIONES Y CONTRATAS, S.A. - Servizo de recollida e transporte de residuos sólidos urbanos, xestión do punto limpo e limpeza da vía pública do Concello de Pontearreas	2,00	Si	2,00
FRINOVA, S.A.	5,20	Non	5,20
FRIVIPESCA CHAPELA, S.A. (antes PESCANOVA CHAPELA, S.A.)	5,20	Non	5,20
FRIVIPESCA CHAPELA, S.A. (Centros traballo: Cámaras de Vigo, Cámaras de Chapela, Cámaras de Porriño e Sala de Máquinas de Vigo) e FRIGODIS, S.A. (Centros traballo: Jacinto Benavente - Vigo, Tendas de Peixe de Chapela e Vigo, Almacén Xeral de Chapela)	3,00	Si	3,00
GEFCO ESPAÑA, S.A.	3,00	Si	3,00
INSTITUTO DE GESTIÓN SANITARIA (INGESAN) - Servizo de mantemento do Centro Residencial Docente do Meixoeiro (empresas anteriores SAMYL, S.L., EULEN, S.A. e TECNOCENTROL, S.A.)		Non	
INVESTIGACIONES MARINAS, S.L.	6,00	Non	6,00
ISOLUX CORSÁN SERVICIOS, S.A. - Servizo de recollida de R.S.U. da Mancomunidade do Morrazo	3,25	Si	3,25
KIWI ATLÁNTICO, S.A.	5,20	Non	5,20
LÉREZ EDICIONES, S.L. (DIARIO DE PONTEVEDRA)	3,00	Si	3,00
LIMPIEZAS DEL NOROESTE (LINORSA) - Persoal de limpeza da Casa do Concello e outras dependencias municipais do Concello de Vigo	5,00	Non	5,00
LIMPIEZAS DEL NOROESTE, S.A. (LINORSA) - Servizo de limpeza dos colexios públicos de Vigo	4,50	Si	4,50
LIMPIEZAS FARO SL - Servizo de limpeza do Complexo Hospitalario Universitario Xeral - Cies de Vigo	2,00	Si	2,00
MADERAS IGLESIAS, S.A. [Centros de Puxeiros (Vigo), Sanguñeda (Mos) e Pontellas (O Porriño)]	3,15	Si	3,15
MEDITERRÁNEA DE CATERING, S.L. - Servizo de cociña e alimentación do Hospital Meixoeiro (Vigo)	2,00	Non	2,00
METAL SHIPS & DOCKS, S.A.U.	6,36	Non	6,36
NAVIFRA MAR DE ONS, S.L.	2,00	Si	2,00
PESCANOVA ALIMENTACIÓN, S.A. - Traballadores adscritos ao centro de traballo de oficinas centrais	3,00	Si	3,00

Convenios de empresa asinados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
PESCANOVA, S.A.		Si	2,40
PEUGEOT CITROEN AUTOMOVILES ESPANA, S.A.	3,00	Si	3,00
REAL AERO CLUB DE VIGO	4,20	Si	4,20
REAL CLUB NAUTICO DE VIGO	2,00	Si	2,00
SETEX APARKI, S.A. - Servizo de retirada, depósito e custodia de vehículos, contedores, indebida ou defectuosamente estacionados, parados ou depositados na vía pública do Concello de Vigo	4,70	Non	4,70
SETEX-APARKI, S.A. - Servizo de retirada, depósito e custodia de vehículos no termo municipal de Pontevedra		Non	
SOCIEDAD DE SERVICIOS CANTODAREA, S.L.		Non	
TRATAMIENTO INDUSTRIAL DE AGUAS, S.A (TRAINASA - VIGO). - Servizo de limpeza e conservación da rede de sumidoiros.		Si	
TUNE EUREKA, S.A.	5,20	Non	5,20
URBASER, S.A. - Recollida de lixo no Concello Redondela	3,00	2,20	5,20
UTE SALNÉS (CELTA PRIX, S.L. - XACIA INVERCON, S.L.)		Non	
VIGUESA DE TRANSPORTES, S.A. - VITRASA		Non	
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,17			

Convenios de empresa asinados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ASOCIACIÓN CAMINA SOCIAL		Si	
COOPERATIVA FARMACEUTICA GALLEGA (COFAGA)	4,64	Si	4,64
EDITORIAL LA CAPITAL, S.L. e ARTES GRÁFICAS LA CAPITAL, S.A. editora dos xornais EL IDEAL GALLEGO, DEPORTE CAMPEON, DIARIO DE FERROL, DIARIO DE BERGANINOS e DIARIO DE AROUSA	4,00	Non	4,00
Empresas Públicas XESTUR A CORUÑA, XESTUR LUGO, XESTUR OURENSE e XESTUR PONTEVEDRA		Non	
PLASTICOS FERRO, S.L.	3,00	Si	3,00
UNIVERSIDADE DE SANTIAGO DE COMPOSTELA (USC) - Persoal laboral		Non	
V CONVENIO COLECTIVO ÚNICO DA XUNTA DE GALICIA - Persoal laboral		Non	
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,91			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE EMPRESA ASINADOS
TOTAL GALICIA 3,24

Convenios de empresa revisados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ASPANEPS	5,80	Si	5,80
LIMPIEZAS XALO, S.L. - Limpeza viaria do concello de Culleredo	4,00	Si	4,00
PROMOTORA INDUSTRIAL SADENSE, S.A. (PROINSA)	2,00	Si	2,00
THYSENKRUPP ELEVADORES, S.L.	3,00	Si	3,00
URBASER, S.A. (antes TÉCNICAS MEDIOAMBIENTALES - TECMED, S.A.) - Limpeza pública viaria e recollida de residuos sólidos urbanos no concello de Santiago de Compostela	2,50	-0,60	1,90
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,50			

Convenios de empresa revisados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AGLOMERADOS ECAR, S.A.	5,45	Non	5,45
CECHALVA, S.L. - Concesionaria da retirada de vehículos da vía pública no Concello de Lugo Anterior adxudicataria: SETEX APARKI, S.A.	4,45	Non	4,45
INDUSTRIAS PLÁSTICAS ARIAS, S.L.	2,50	Si	2,50
TÉCNICA DE ENVASES PESQUEROS, S.A. - TEPSA	3,00	Si	3,00
URBASER, S.A (Centro de traballo de Lugo) - Empresa concesionaria dos servizos públicos de limpeza do Concello de Lugo	2,00	Si	2,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 3,28			

Convenios de empresa revisados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AGUAS DE CABREIROÁ, S.A.	2,50	Si	2,50
FAURECIA AUTOMOTIVE ESPANA, S.A. - Fábrica de Ourense	2,50	Si	2,50
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 2,50			

Convenios de empresa revisados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AUTOMOVILES DE TUY, S.A.		Non	
D.S. SALGADO, S.L.	5,45	Si	5,45
EMPRESA PEREIRA, S.L.	4,95	Non	4,95
FOMENTO DE CONSTRUCCIONES Y CONTRATAS, S.A. - Persoal adscrito ao servizo de recollida e transporte de residuos sólidos urbanos, limpeza urbana e de praias de Vigo	3,50	Si	3,50
THYSENKRUPP ELEVADORES, S.L.	2,75	Si	2,75
TRANSPORTES LA UNIÓN, S.A.	4,95	Non	4,95
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 3,78			

Convenios de empresa revisados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AUTOESTRADAS DE GALICIA, AUTOPISTAS DE GALICIA, CONCESIONARIA DA XUNTA DE GALICIA, S.A.	4,00	Si	4,00
AUTOPISTA CENTRAL GALLEGA, CESA	4,20	Non	4,20
FÁBRICAS DE TABOLEIRO DO GRUPO FINSA EN GALICIA - [Financiera Maderera S.A. (Finsa) en Santiago de Compostela e Padrón (A Coruña), Fibras del Noroeste, S.A. (Fibranor) en Rabade (Lugo) e Orember, S.A. en San Cibrao das Vinas (Ourense)]	3,00	Si	3,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO 3,07			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE EMPRESA REVISADOS TOTAL GALICIA 3,03			

9.4.3. Réxime de desvinculación salarial

O Estatuto dos Traballadores preceptúa, como contido mínimo dos convenios colectivos de ámbito superior á empresa, a inclusión de cláusulas de desvinculación salarial.

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.19, o 41,86% dos convenios de sector asinados este ano recollen no seu articulado este tipo de cláusulas. Estes convenios afectan a 32.872 traballadores/as.

■ Cadro 9.19

Evolución dos convenios colectivos de sector con cláusula de desvinculación salarial. Por provincias. Galicia. 2002-2008

Sector	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
2002	2	40,00	8	66,67	2	25,00	3	20,00	1	6,67	16	29,09
2003	3	75,00	6	60,00	1	11,11	3	23,08	3	20,00	16	31,37
2004	2	40,00	7	70,00	2	25,00	3	21,43	4	22,22	18	32,73
2005	3	75,00	6	66,67	2	16,67	4	30,77	2	16,67	17	34,00
2006	1	50,00	7	70,00		0,00	4	30,77	5	41,67	17	40,48
2007	4	100,00	8	80,00	1	20,00	3	33,33	4	30,77	20	48,78
2008	2	40,00	7	87,50	4	44,44	1	8,33	4	44,44	18	41,86

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Refírense estas cláusulas, por unha parte, aos requisitos e/ou ao procedemento que debe seguirse para acollerse a elas, así como á documentación que ten que presentar a empresa, e por outro lado concretan en que pode consistir a inaplicación salarial.

Entre os mecanismos que recollen varios convenios para as empresas que pretendan acollerse á cláusula de desvinculación sinálanse os seguintes: Comisión paritaria do convenio, negociación coa representación legal dos traballadores/as e mecanismos do AGA.

No que respecta ao AGA, son 7 convenios os que indican que en caso de desacordo no procedemento a seguir débese recorrer aos mecanismos nel establecidos. Os traballadores/as aos que afectan son 13.058.

Sinálase xeralmente que tanto a representación legal dos traballadores/as como quen forme parte da comisión paritaria (asesores/as tamén), teñen a obrigação de tratar e manter na maior reserva a información recibida e os datos a que tivesen acceso, observando, por conseguinte, sxiilo profesional.

Respecto ao tipo de inaplicación indícase a posibilidade aplicar incrementos salariais menores aos pactados ou, mesmo, non incrementar os salarios durante o período que se determine.

Tamén se fai referencia á forma e o tempo para a súa recuperación, sinalando un período máximo nalgún caso.

Indícase así mesmo a obriga de dar conta dos acordos acadados no ámbito da empresa á Comisión Paritaria do convenio co obxecto de ter un seguimento dos problemas do sector e revisar que se cumpran os criterios marcados.

■ Supostos nos que pode aplicarse a cláusula de desvinculación

Faise referencia maioritariamente á necesidade de que existan situacións de déficit ou perdas continuadas nos dous ou tres exercicios anteriores a aquel para o que se solicita a desvinculación. Só en tres convenios se fai referencia ao último exercicio.

Nun destes convenios sinálase que aínda que se require que se demostre que se produciron perdas reais na empresa por medio da contabilidade oficial dos resultados dos dous últimos exercicios, naqueles casos en que a estabilidade do emprego se vexa seriamente comprometida por causas económicas, para a aplicación da cláusula teranse en conta soamente os datos económicos do exercicio anterior.

Indícase noutro que a empresa debe dar conta da situación de inestabilidade no exercicio anterior e demostrar que, no caso de aplicar o réxime salarial pactado no convenio, tería que proceder a medidas de extinción ou suspensión de contratos.

Sinálase tamén á necesidade de ter en conta ademais as previsións para o presente e futuros exercicios.

Recóllese nalgún caso máis detalladamente a relación dos supostos que deben darse para que as empresas poidan solicitar a non aplicación dos incrementos salariais totais ou parciais, sinalando os seguintes:

- a) Cando a empresa se encontre en situación legal de suspensión de pagamentos, quebras, concurso de acredores ou calquera outro procedemento que declarase a situación de insolvencia provisional ou definitiva da empresa, sempre que non exista ningún expediente de regulación de emprego por estas causas; de existir, observárase o disposto no apartado b).
- b) Cando a empresa se encontre en expediente de regulación de emprego que afecte, polo menos, ao 20% do cadro de persoal, orixinado por causas económicas, e sempre que fose aceptado pola representación legal dos traballadores/as.
- c) Cando se acredite, obxectiva e fidedignamente, situacións de perdas de explotación que afecten substancialmente á estabilidade económica da empresa nos exercicios contables anteriores a aquel en que se pretende implantar esta medida.

Tomaranse como referencia para o cálculo do resultado anteriormente citado os modelos de contas anuais do Plan Xeral Contable, así como os gastos e ingresos financeiros.

- d) Cando se presente, na empresa afectada, o acaecemento dun sinistro ou sinistros cuxa reparación supoña unha grave carga financeira ou de tesourería, esta circunstancia non suporá unha posible inaplicación dos incrementos salariais senón, en todo caso, unha suspensión temporal do aboamento. As partes afectadas negociarán a duración desta suspensión. Unha vez producida a recuperación económica, aboaranse os incrementos obxecto da suspensión con efectos retroactivos á data de inicio da non aplicación.

■ Limitacións

Algunhas cláusulas indican que na súa aplicación poderanse pactar reducións sobre as porcentaxes de incremento negociadas ou a súa total inaplicación polo período

que se determine, sinalando neste último caso que se aplicarán os aspectos económicos nos mesmos termos que figuran no convenio anteriormente vixente.

Indícase nalgúns convenios que as empresas non poderán facer uso desta cláusula durante dous anos consecutivos.

Sínálase tamén que finalizado o período de desvinculación, as empresas afectadas obríganse a proceder á actualización inmediata dos salarios dos traballadores, aplicando sobre os salarios iniciais os diferentes incrementos durante o tempo que durou a aplicación desta cláusula.

■ Polo que se refire ao procedemento indícase:

■ Os prazos para presentar a solicitude desde a publicación do convenio e para resolver dentro da Comisión Paritaria.

■ Os requisitos para o acordo (esíxese unanimidade nalgúns casos) e actuacións en caso de desacordo.

Para as empresas nas que non exista representación legal dos traballadores indícase que se debe comunicar a petición de desvinculación e a documentación acreditativa á Comisión Paritaria do convenio.

As demais cláusulas refírense á documentación.

■ Respecto da documentación que se esixe sinálase, entre outra, a seguinte:

Contabilidade dos resultados dos últimos exercicios por medio da cal se acredite que durante eles se produciron perdas reais. (O número de exercicios que se indica varía de un a tres)

Plan de viabilidade para o período que se pretende a aplicación da dita cláusula de exención e a xustificación económica e a súa repercusión real na mellora global dos resultados da empresa.

Memoria xustificativa das causas que motivan a solicitude.

Balances de situación e conta de resultados dos últimos anos.

A declaración para os efectos do Imposto de Sociedades, tamén referidos aos últimos anos.

Informe relativo aos aspectos financeiros, produtivos, comerciais e organizativos da empresa.

Informe do Censor Xurado de Contas cando exista obriga legal.

Orzamento e conta de resultados dos dous últimos anos

A documentación presentada ante a Axencia Estatal de Administración Tributaria, Seguridade Social e o Rexistro Mercantil, referida aos últimos exercicios.

9.4.4. Aboamento de atrasos e anticipos

Teñen cláusulas sobre anticipos 73 convenios (42% dos asinados este ano) que afectan a 52.286 traballadores/as (44,2%).

Deles 11 son de sector (25,6% dos de sector) e afectan a 33.930 traballadores/as (40,7%) e 62 son de empresa (47,3% dos de empresa) e afectan a 18.356 traballadores/as (52,7%).

As cláusulas fan referencia sobre todo aos límites máximos, os requisitos que se requiren para a concesión e a forma de devolución.

Indícanse tamén ás veces os motivos polos que se poden solicitar e o procedemento a seguir na tramitación e formalización das solicitudes.

Tamén se sinalan nalgúns casos os criterios e prioridades para a súa concesión.

Existen cláusulas sobre os atrasos derivados da sinatura do convenio en 31 convenios dos asinados este ano (17,8%) que afectan a 51.254 traballadores/as (43,3%).

Nelas fíxase un prazo (maioritariamente indícase un mes ou dous meses) ou sinálase unha data tope para o seu aboamento.

Deles 20 son de sector (46,5% dos de sector) e afectan a 50.589 traballadores/as (60,6%) e 11 son de empresa (8,4% dos de empresa) e afectan a 665 traballadores/as (1,9%).

9.4.5. Estrutura salarial

O Estatuto dos traballadores/as remite á negociación colectiva ou, no seu defecto, ao contrato individual, a determinación da estrutura salarial, que deberá comprender o salario base, como retribución fixada por unidade de tempo ou de obra e, se é o caso, os complementos salariais fixados en función das circunstancias relativas ás condicións persoais de cada traballador/a, ao traballo realizado ou á situación e resultados da empresa, que se calcularán conforme aos criterios que se pacten.

Tamén se pactará o carácter consolidable ou non dos ditos complementos salariais, non tendo o carácter de consolidables, salvo acordo en contrario, os que estean vinculados ao posto de traballo ou á situación e resultados da empresa.

Recóllese así mesmo o dereito á percepción de gratificacións extraordinarias.

Existen tamén algunhas cláusulas nas que se indica a distribución e/ou composición da estrutura económica, sinalando a proporcionalidade que deberán gardar as retribucións establecidas no convenio.

Da análise do contido nesta materia nos convenios asinados este ano pódese destacar o seguinte:

A) Salario base.

O tipo de cláusulas que respecto do salario base conteñen os convenios asinados este ano en Galicia consisten nuns casos en sinalar a súa contía (remitindo xeralmente á táboa salarial) e noutros en recoller ademais (total ou parcialmente) a definición que respecto do salario indica o artigo 26 do ET.

Tamén existen cláusulas que se refiren á forma de pagamento do salario e ao día e/ou prazo máximo para o seu aboamento.

B) Complementos.

Os complementos fíxanse en atención ás condicións persoais de cada traballador/a (antigüidade e idiomas) ou por razón do traballo realizado. Entre estes últimos destacan por un lado os de toxicidade, penosidade, perigosidade, quendas e nocturnidade así como os de posto e responsabilidade, e por outro lado os que se refiren á

flexibilidade na utilización da man de obra (dispoñibilidade horaria e prolongación de xornada) e á calidade ou cantidade de traballo realizado (primas e incentivos e complementos de produtividade, actividade e asistencia)

Indícanse a continuación os complementos máis usuais recollidos nos convenios asinados este ano e o número de traballadores/as aos que afectan.

■ Complemento de antigüidade.

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.20a existen cláusulas respecto deste complemento en 118 convenios dos asinados este ano, o 67,8%, que afectan a 67.196 traballadores/as (56,8%).

Cláusulas sobre o complemento de antigüidade Por provincias. Galicia. 2008

■ Cadro 9.20a

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	1	7	8
	%	20,00%	100,00%	66,67%
	Nº Traballadores/as	275	12.743	13.018
	%	5,97%	100,00%	75,05%
A Coruña	Nº Convenios	6	20	26
	%	75,00%	68,97%	70,27%
	Nº Traballadores/as	17.927	1.760	19.687
	%	76,52%	62,35%	75,00%
Lugo	Nº Convenios	4	13	17
	%	44,44%	56,52%	53,13%
	Nº Traballadores/as	2.990	736	3.726
	%	20,17%	33,39%	21,89%
Ourense	Nº Convenios	6	12	18
	%	50,00%	85,71%	69,23%
	Nº Traballadores/as	8.643	998	9.641
	%	35,16%	96,61%	37,64%
Pontevedra	Nº Convenios	4	45	49
	%	44,44%	77,59%	73,13%
	Nº Traballadores/as	6.650	14.474	21.124
	%	41,56%	90,47%	66,02%
Galicia	Nº Convenios	21	97	118
	%	48,84%	74,05%	67,82%
	Nº Traballadores/as	36.485	30.711	67.196
	%	43,73%	88,25%	56,83%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Os 21 convenios de sector que teñen este complemento supoñen o 48,8% do total dos de sector e afectan a 36.485 traballadores/as (un 43,7% do total afectado por convenios de sector).

Os 97 de empresa representan o 74% do total dos de empresa asinados e afectando a 30.711 traballadores/as, un 88,2% do total de traballadores/as aos que afectan convenios de empresa.

Da regulación da antigüidade que se fai nestes convenios pódese sinalar o seguinte:

■ Os módulos temporais que máis se utilizan son os trienios, facéndoo así 55 convenios, o 46,6% dos que teñen antigüidade.

Os seguintes módulos máis indicados son combinacións de bienios e quinquenios (15 convenios, o 12,7%) e os convenios que indican cuadrienios ou quinquenios (13 convenios para cada un deles, o 11%).

■ Indícanse porcentaxes para calcular a antigüidade en 58 convenios (49,2% dos convenios que establecen este complemento) que afectan a 24.945 traballadores/as (37,1% do total con complemento de antigüidade).

Deles 14 son de sector e afectan a 21.189 traballadores/as e 44 son de empresa e afectan a 3.756 traballadores/as.

Maioritariamente sinálase que estas porcentaxes se aplicarán sobre o salario base ou sobre o salario establecido no convenio.

Só 6 convenios indican que se aplicará sobre o Salario Mínimo Interprofesional vixente e en 2 indícase un módulo de antigüidade sobre o que se debe aplicar a porcentaxe.

■ Establécese unha contía para retribuír a antigüidade en 46 convenios, o 39% dos que teñen este complemento, e que afectan a 38.108 traballadores/as (56,7% do total con complemento de antigüidade).

Deles 5 son de sector (11.846 traballadores/as) e 41 de empresa (26.262 traballadores/as).

■ En 35 convenios que afectan a 31.091 traballadores/as establécense límites á antigüidade. Deles 8 son de sector e afectan a 17.185 traballadores/as e 27 de empresa e afectan a 13.906 traballadores/as.

■ En 20 convenios (11,5% dos asinados este ano) faise referencia á supresión deste complemento de antigüidade, afectando a un total de 18.975 traballadores/as (16% do total).

Destes convenios 12 son de sector (o 27,9% dos de sector asinados este ano) e afectan a 18.511 traballadores/as (22,2%) e 8 de empresa (6,1% dos de empresa asinados este ano) e afectan a 464 traballadores/as (1,3%).

■ Aparecen recollidas cláusulas sobre a antigüidade consolidada en 50 convenios (o 28,7% dos asinados este ano) que afectan a 70.759 traballadores/s (59,8% do total de afectados/as polos convenios asinados este ano).

Deles 26 son de sector (60,5% dos de sector asinados este ano) e afectan a 57.356 traballadores/as (68,7%) e 24 son de empresa (18,3% dos de empresa asinados) e afectan a 13.403 traballadores/as (38,5%).

■ Recóllese tamén en 5 convenios (o 2,9% dos asinados este ano) que afectan a 6.472 traballadores/as (o 5,5% do total de afectados/as polos convenios asinados este ano) unha compensación pola antigüidade.

Deles 3 son de sector (7% dos de sector) e afectan a 6.435 traballadores/as (7,7%) e 2 de empresa (1,5% dos de empresa) e afectan a 37 traballadores/as (0,1%).

■ Complemento de idiomas, título ou coñecementos especiais:

Ven recollido en 4 convenios (2,3% dos asinados) que afectan a 2.971 traballadores/as (o 2,5% do total).

Deles 2 son de sector (4,7% dos de sector) e afectan a 2.700 traballadores/as (3,2%) e 2 son de empresa (1,5% dos de empresa) e afectan a 271 traballadores/as (0,8%).

Establécese como unha contía.

■ Complementos de toxicidade, penosidade, perigosidade ou semellantes:

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.20b establecen complementos deste tipo 61 convenios dos asinados este ano (o 35,1%) que afectan a 68.863 traballadores/as (58,2%). Deles 19 son de sector (44,2% dos de sector) e afectan a 51.961 traballadores/as (62,3%) e 42 son de empresa (32,1% dos de empresa) e afectan a 16.902 traballadores/as (48,6%).

Complemento de toxicidade, penosidade, perigosidade Por provincias. Galicia. 2008

■ Cadro 9.20b

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/	Nº Convenios	0	1	1
Interprov. C.A.	%	0,00%	14,29%	8,33%
	Nº Traballadores/as	0	11.458	11.458
	%	0,00%	89,92%	66,06%
A Coruña	Nº Convenios	5	9	14
	%	62,50%	31,03%	37,84%
	Nº Traballadores/as	17.135	1.216	18.351
	%	73,14%	43,07%	69,91%
Lugo	Nº Convenios	5	5	10
	%	55,56%	21,74%	31,25%
	Nº Traballadores/as	13.028	1.067	14.095
	%	87,90%	48,41%	82,79%
Ourense	Nº Convenios	4	4	8
	%	33,33%	28,57%	30,77%
	Nº Traballadores/as	16.348	273	16.621
	%	66,51%	26,43%	64,89%
Pontevedra	Nº Convenios	5	23	28
	%	55,56%	39,66%	41,79%
	Nº Traballadores/as	5.450	2.888	8.338
	%	34,06%	18,05%	26,06%
Galicia	Nº Convenios	19	42	61
	%	44,19%	32,06%	35,06%
	Nº Traballadores/as	51.961	16.902	68.863
	%	62,28%	48,57%	58,24%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Das cláusulas recollidas sobre estes complementos pódese sinalar o seguinte:

Establécense fixando unha porcentaxe en 39 convenios (o 63,9% dos que teñen este tipo de complementos) que afectan a 39.832 traballadores/as. Deles 13 son de sector e 26 de empresa.

Destes trinta e nove convenios 35 (12 de sector e 23 de empresa) indican unha porcentaxe sobre o salario base.

Nos demais que sinalan porcentaxes, indícanse as bases por grupos sobre as que se aplican as porcentaxes.

Son 18 os convenios que establecen estes complementos indicando unha contía, o 29,5% dos que teñen este tipo de complementos. Os traballadores/as aos que afectan son 17.272.

Estas contías nuns convenios sinálanas por día, outros por hora e outros por mes ou por ano.

Existen cláusulas que establecen o que corresponde percibir se as funcións se realizan durante menos tempo do sinalado (a metade da xornada ou períodos superiores ou inferiores).

Tamén se sinala noutros o incremento da contía ou da porcentaxe sinalada para o caso de que concorran dúas ou máis circunstancias das sinaladas.

Nun convenio de sector que establece estes complementos como unha porcentaxe do salario base indícase que, tendo en conta as dificultades que supón o control pormenorizado dos tempos e supostos de exposición aos riscos, a empresa que non teña establecido un control de tempos de exposición, de acordo coa representación do persoal, pagará unha cantidade que se indica por día efectivo de traballo nos postos que sinala.

Fan referencia algúns convenios aos traballos (ou ás condicións especiais nos que se desenvolven) que pola súa execución dan lugar a percibir estes complementos e noutros indícase os que quedan fóra de recibilo.

En todos os convenios que fan referencia ao carácter consolidable ou non destes complementos, indícase que son non consolidables, sinalando que, se por calquera causa, desaparecesen as condicións de excepcional penosidade, toxicidade ou perigosidade, deixarán de aboarse os citados incrementos.

Outro tipo de cláusulas remite ao sinalado ao respecto na lexislación vixente.

■ Complementos de nocturnidade

Este complemento ven recollido en 104 dos convenios asinados este ano (o 59,8% do total dos asinados) que afectan a 65.394 traballadores/as (55,3%).

Destes convenios 19 son de sector (o 44,2% dos de sector asinados este ano) e afectan a 43.501 traballadores/as (52,1%) e 85 son de empresa (o 64,9% dos de empresa asinados este ano) e afectan a 21.893 traballadores/as (62,9%).

O Cadro 9.20c indica os datos por provincias dos convenios que teñen este complemento.

Complemento de nocturnidade Por provincias. Galicia. 2008

■ Cadro 9.20c

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	3	6	9
	%	60,00%	85,71%	75,00%
	Nº Traballadores/as	1.449	12.656	14.105
	%	31,48%	99,32%	81,32%
A Coruña	Nº Convenios	4	20	24
	%	50,00%	68,97%	64,86%
	Nº Traballadores/as	7.622	2.522	10.144
	%	32,54%	89,34%	38,64%
Lugo	Nº Convenios	2	15	17
	%	22,22%	65,22%	53,13%
	Nº Traballadores/as	9.278	1.771	11.049
	%	62,60%	80,35%	64,90%
Ourense	Nº Convenios	5	8	13
	%	41,67%	57,14%	50,00%
	Nº Traballadores/as	15.052	913	15.965
	%	61,23%	88,38%	62,33%
Pontevedra	Nº Convenios	5	36	41
	%	55,56%	62,07%	61,19%
	Nº Traballadores/as	10.100	4.031	14.131
	%	63,13%	25,20%	44,16%
Galicia	Nº Convenios	19	85	104
	%	44,19%	64,89%	59,77%
	Nº Traballadores/as	43.501	21.893	65.394
	%	52,14%	62,91%	55,31%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Das cláusulas que recollen pódese destacar o seguinte:

Establécese fixando unha porcentaxe en 65 convenios, o 62,5% dos que teñen este complemento, que afectan a 57.537 traballadores/as. Deles 15 son de sector e afectan a 40.896 traballadores/as e 50 son de empresa e afectan a 16.641 traballadores/as.

Maioritariamente indícase expresamente que a porcentaxe se aplica sobre o salario base, engadindo nun convenio ademais a antigüidade e noutro a antigüidade consolidada.

Tamén se sinala nalgún caso que se aplica sobre o valor da hora extra ou sobre as bases que se establecen no convenio e en seis convenios indícase unha fórmula para o seu cálculo.

Ao fixar a porcentaxe indica un convenio que en ningún caso poderá ser inferior a unha certa contía por día que sinala.

As porcentaxes que se sinalan son: 20%, 25%, 30%, 35%, 50% e 100%.

Indican unha contía á hora de establecer este complemento 35 convenios (o 33,7% dos que o teñen), que afectan a 7.757 traballadores/as. Deles 4 de sector e 31 de empresa.

Estas contías nuns casos son por horas, e noutros por noite ou por mes.

Incrementábase nalgúns convenios a contía a percibir no caso de superar un certo número de noites que se indica e tamén se sinalan incrementos das contías para o caso de que o traballo nocturno se realice en festivo.

Considérase maioritariamente traballo nocturno para estes efectos o realizado entre as 22 e as 6 horas (indícano así 67 convenios).

Hai convenios que establecen outros períodos (inicio ás 12 da noite e remate ás 6 horas, inicio ás 21 horas e remate ás 6 horas, inicio ás 22.30 horas e remate ás 6 horas, inicio ás 22 horas e remate ás 7 ou ás 8 da mañá, inicio ás 22.45 horas e remate ás 6.45 horas).

Tamén se indican tramos horarios distintos ou tramos distintos segundo os grupos que se aboan con distinta contía e nalgún caso só indican que será a partir das 22 horas.

Establecen algúns convenios que o complemento de nocturnidade se aboará integramente cando a xornada de traballo e o período nocturno teñan unha coincidencia superior a catro horas (ou á metade da xornada); se a coincidencia fose de catro horas ou inferior a ese tempo a retribución que se vaia aboar será proporcional ao número de horas traballadas durante o período nocturno (sinala un convenio que todo o persoal que traballe máis do 80% da súa xornada en horas nocturnas, cobrará o complemento íntegro).

Nalgúns casos este complemento só se establece para o caso de traballar certas noites que se indican.

As excepcións ou limitacións que maioritariamente se indican á hora de percibir este complemento refírense ás contratacións realizadas para traballos que pola súa propia natureza se consideran nocturnos (como gardas, vixilantes, porteiros, serenos ou similares), ou os que fosen contratados para desenvolver as súas funcións durante o período sinalado como nocturno.

Exclúese nalgúns casos o persoal que traballe en dúas quendas cando a coincidencia entre a xornada de traballo e o período nocturno sexa igual ou inferior a unha hora.

Tamén se exclúen do mencionado suplemento, aos traballadores/as da xornada diúrna que tivesen que realizar obrigatoriamente traballos en períodos nocturnos, a consecuencia de feitos ou acontecementos calamitosos ou catastróficos.

Outra excepción que se establece é o caso do persoal que realice traballo nocturno como consecuencia do traballo a quendas e aquel no que existindo dúas quendas se traballe en calquera delas unha hora ou menos do período nocturno.

■ Complementos por traballo a quendas

Figura este complemento en 33 convenios (19% do total de asinados este ano) que afectan a 20.429 traballadores/as. Deles 31 son de empresa e 2 de sector (Cadro 9.20d).

Complemento por traballo a quendas Por provincias. Galicia. 2008

■ Cadro 9.20d

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	0	2	2
	%	0,00%	28,57%	16,67%
	Nº Traballadores/as	0	775	775
	%	0,00%	6,08%	4,47%
A Coruña	Nº Convenios	0	9	9
	%	0,00%	31,03%	24,32%
	Nº Traballadores/as	0	1.247	1.247
	%	0,00%	44,17%	4,75%
Lugo	Nº Convenios	1	8	9
	%	11,11%	34,78%	28,13%
	Nº Traballadores/as	781	1.420	2.201
	%	5,27%	64,43%	12,93%
Ourense	Nº Convenios	0	1	1
	%	0,00%	7,14%	3,85%
	Nº Traballadores/as	0	398	398
	%	0,00%	38,53%	1,55%
Pontevedra	Nº Convenios	1	11	12
	%	11,11%	18,97%	17,91%
	Nº Traballadores/as	2.800	13.008	15.808
	%	17,50%	81,31%	49,40%
Galicia	Nº Convenios	2	31	33
	%	4,65%	23,66%	18,97%
Nº Traballadores/as		3.581	16.848	20.429
%		4,29%	48,41%	17,28%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Respecto do tipo de cláusulas recollidas pódese sinalar que maioritariamente se fixa como unha contía. Só oito convenios indican que será unha porcentaxe do salario.

■ Complementos de posto e responsabilidade

Recollen 47 convenios (27% dos asinados) que afectan a 33.936 traballadores/as (28,7%) complementos que, ás veces con distintas denominacións, se poden englobar entre os que se fixan en función do posto que se desenvolve ou pola responsabilidade no seu desempeño (Cadro 9.20e).

Deles 7 son de sector (16,3% dos de sector) e afectan a 17.605 traballadores/as (21,1%) e 40 son de empresa (30,5% dos de empresa) e afectan a 16.331 traballadores/as (46,9%).

Fíxase maioritariamente establecendo unha contía. Os convenios que establecen algún destes complementos como unha porcentaxe do soldo base son 7.

Aínda que xeralmente veñen condicionados estes complementos á realización efectiva das tarefas polas que se establece o complemento, en 3 convenios establécese que o desempeño das funcións que implican este complemento durante un período dun ano consecutivo ou de tres anos en períodos alternos, se logo se cesa na súa función, manteráselle a retribución específica ata que polo seu ascenso a categoría superior quede esta superada.

■ Complementos de dispoñibilidade horaria ou prolongación da xornada

Establecen estes complementos 32 convenios (18,4% dos asinados este ano) que afectan a 17.634 traballadores/as (14,9%). Deles 29 son de empresa (22,1% dos de empresa asinados) e afectan a 14.599 traballadores/as (41,9%) e 3 son de sector (7% dos de sector asinados) e afectan a 3.035 traballadores/as (3,6%).

As cláusulas pódense resumir nas seguintes:

Na maioría dos convenios establécese este complemento indicando unha contía ou sinalando que será igual ao valor das horas extraordinarias. Só en dous se indica unha porcentaxe sobre o salario base.

Tamén se indica nun caso a compensación en tempo de descanso ademais da contía e noutro dáse a opción ao traballador de elixir entre o descanso ou a compensación económica.

Outras cláusulas refírense ao carácter non consolidable deste complemento e á posibilidade de deixar sen efecto o compromiso de dispoñibilidade.

Complementos de posto e responsabilidade Por provincias. Galicia. 2008

■ Cadro 9.20e

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	1	2	3
	%	20,00%	28,57%	25,00%
	Nº Traballadores/as	520	12.110	12.630
	%	11,30%	95,03%	72,81%
A Coruña	Nº Convenios	2	10	12
	%	25,00%	34,48%	32,43%
	Nº Traballadores/as	7.835	1.155	8.990
	%	33,44%	40,91%	34,25%
Lugo	Nº Convenios	0	10	10
	%	0,00%	43,48%	31,25%
	Nº Traballadores/as	0	1.557	1.557
	%	0,00%	70,64%	9,15%
Ourense	Nº Convenios	3	4	7
	%	25,00%	28,57%	26,92%
	Nº Traballadores/as	6.200	442	6.642
	%	25,22%	42,79%	25,93%
Pontevedra	Nº Convenios	1	14	15
	%	11,11%	24,14%	22,39%
	Nº Traballadores/as	3.050	1.067	4.117
	%	19,06%	6,67%	12,87%
Galicia	Nº Convenios	7	40	47
	%	16,28%	30,53%	27,01%
	Nº Traballadores/as	17.605	16.331	33.936
	%	21,10%	46,93%	28,70%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

■ Primas e incentivos. Complemento de produtividade.

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.20f establecen primas ou incentivos ou complementos de produtividade polo traballo realizado 53 convenios (30,5% dos asinados), que afectan a 33.165 traballadores/as (28,1%).

Primas e incentivos. Complemento de produtividade. Por provincias. Galicia. 2008

■ Cadro 9.20f

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	0	3	3
	%	0,00%	42,86%	25,00%
	Nº Traballadores/as	0	931	931
	%	0,00%	7,31%	5,37%
A Coruña	Nº Convenios	2	10	12
	%	25,00%	34,48%	32,43%
	Nº Traballadores/as	7.300	1.356	8.656
	%	31,16%	48,03%	32,98%
Lugo	Nº Convenios	2	11	13
	%	22,22%	47,83%	40,63%
	Nº Traballadores/as	9.278	1.441	10.719
	%	62,60%	65,38%	62,96%
Ourense	Nº Convenios	4	2	6
	%	33,33%	14,29%	23,08%
	Nº Traballadores/as	11.052	41	11.093
	%	44,96%	3,97%	43,31%
Pontevedra	Nº Convenios	1	18	19
	%	11,11%	31,03%	28,36%
	Nº Traballadores/as	250	1.516	1.766
	%	1,56%	9,48%	5,52%
Galicia	Nº Convenios	9	44	53
	%	20,93%	33,59%	30,46%
	Nº Traballadores/as	27.880	5.285	33.165
	%	33,42%	15,19%	28,05%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Deles 9 son de sector (20,9% dos de sector) e afectan a 27.880 traballadores/as (33,4%) e 44 son de empresa (33,6% dos de empresa) e afectan a 5.285 traballadores/as (15,2%).

Respecto das cláusulas pódese sinalar o seguinte:

Con estes complementos trátase de premiar o especial rendemento, interese e iniciativa no desempeño do traballo, polo que se establecen en función dos resultados obtidos e do cumprimento dos obxectivos fixados na empresa.

Indícase unha contía fixa ou unha contía en función dos obxectivos fixados segundo a actividade da empresa (produto vendido, produción, ocupación, etc.) ou sinálase unha porcentaxe que normalmente se aplica sobre o salario base.

Recollen algúns convenios os parámetros, factores ou criterios que se utilizan para calcular estas primas.

Indícase así que se terán en conta a responsabilidade, produtividade, eficacia, eficiencia e labor que desempeñe o traballador/a e tamén se sinalan entre os indicadores utilizados a seguridade e saúde, o grao de especialización requirido, o esforzo físico, a atención, a dureza, o medio e as condicións climatolóxicas en que o traballo se realice, a calidade dos materiais empregados, as horas de perda, o resultado de auditoría e os obxectivos e resultados por seccións ou departamentos ademais da produtividade total da empresa.

Faise referencia noutros convenios a sistemas de medición recoñecidos como o Bedaux e nalgúns establécense sistemas propios tendo en conta os indicadores que se sinalan ou indicando fórmulas para o seu cálculo.

Fíxanse nalgúns casos táboas de rendementos ou escalas de produción ou de resultados segundo os cales se pagará a prima.

Estas primas non só se establecen en función da cantidade de produción, senón tamén da calidade do produto ou servizo, sinalando nalgúns casos entre os parámetros a ter en conta o número de reclamacións recibido e as relacións cos clientes.

Establecen dous convenios de empresa que a selección destes parámetros debe basearse nos seguintes principios:

- Que os empregados/as poidan ter influencia sobre os seus valores.
- Que sexan transparentes, claramente identificables e medibles de forma que poidan ser coñecidos e comprendidos por todo o cadro de persoal.
- Que presenten obxectivos alcanzables.

Indican varios convenios unha relación entre estas primas e a asistencia ao traballo, sinalando penalizacións parciais ou a perda total delas segundo as faltas de asistencia ao traballo, e sinalando nun convenio os límites de absentismo individual (ademais do colectivo) dentro dos que se debe deben atopar para percibir este complemento.

Existen cláusulas respecto do procedemento a seguir para o establecemento ou modificación destas primas e outras que se refiren á creación de comisións de produtividade (recollendo nalgún caso a súa composición e funcións)

Outro tipo de cláusulas refírese ao carácter non consolidable destas primas e á necesidade de que as cantidades que perciba cada traballador/a por estes conceptos sexan de coñecemento público polos demais traballadores/as.

Por último sinalar que no 7,5% dos asinados (13 convenios, 3 de sector e 10 de empresa) que afectan a 3.239 traballadores/as (2,7%) establécese un complemento de actividade, e no 4,6% dos convenios asinados (8 convenios, todos de empresa) que afectan a 1.525 traballadores/as (1,3%) establécese un complemento por traballos especiais.

■ Complemento de asistencia e puntualidade

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.20g, recollen este tipo de complementos 47 convenios (27% dos asinados este ano) que afectan a 55.483 traballadores/as (46,9%).

■ Cadro 9.20g

Asistencia e puntualidade Por provincias. Galicia. 2008

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	1	1	2
	%	20,00%	14,29%	16,67%
	Nº Traballadores/as	2.854	132	2.986
	%	62,00%	1,04%	17,21%
A Coruña	Nº Convenios	3	6	9
	%	37,50%	20,69%	24,32%
	Nº Traballadores/as	9.300	584	9.884
	%	39,70%	20,69%	37,65%
Lugo	Nº Convenios	3	4	7
	%	33,33%	17,39%	21,88%
	Nº Traballadores/as	9.550	237	9.787
	%	64,44%	10,75%	57,49%
Ourense	Nº Convenios	3	3	6
	%	25,00%	21,43%	23,08%
	Nº Traballadores/as	15.532	102	15.634
	%	63,19%	9,87%	61,04%
Pontevedra	Nº Convenios	3	20	23
	%	33,33%	34,48%	34,33%
	Nº Traballadores/as	3.600	13.592	17.192
	%	22,50%	84,96%	53,73%
Galicia	Nº Convenios	13	34	47
	%	30,23%	25,95%	27,01%
	Nº Traballadores/as	40.836	14.647	55.483
	%	48,95%	42,09%	46,93%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Deles 34 son de empresa (26% dos de empresa asinados) e afectan a 14.647 traballadores/as (42,1%) e 13 son de sector (30,2% dos de sector asinados) e afectan a 40.836 traballadores/as (48,9%).

A finalidade destes complementos é combater o absentismo laboral, e a súa regulación é ás veces moi extensa incluíndo, ademais da contía, as condicións que deben cumprirse para ter dereito a percibilos e indicando tamén cando se perden total ou parcialmente por faltas de asistencia ou puntualidade, sinalando os tipos de faltas que se teñen en conta e cales non.

Normalmente establécense fixando unha contía, pero hai convenios que sinalan unha porcentaxe (xeralmente sobre o salario base, engadíndolle a antigüidade nalgún caso) ou unha fórmula para o seu cálculo.

■ Outros complementos

Figura en 67 convenios (38,5% dos asinados) que afectan a 31.513 traballadores/as (26,7%) un complemento por traballar en días festivos.

Deles 53 son de empresa (40,5% dos convenios de empresa asinados este ano) e afectan a 17.596 traballadores/as (50,6%), e 14 de sector (32,6% dos de sector asinados) que afectan a 13.917 traballadores/as (16,7%).

A compensación que se establece faise indicando unha contía, sinalando unha porcentaxe ou con descansos ou días libres. Nalgúns casos é unha combinación das dúas (compensación económica e ademais un tempo de descanso).

As porcentaxes aplícanse xeralmente sobre o salario base, engadindo nalgúns casos a antigüidade ou e/ou outros complementos.

Nalgún convenio indícase unha fórmula para o seu cálculo.

Respecto da compensación con días libres sinálase nalgúns convenios o prazo para o seu disfrute e noutros ven recollido o xeito de disfrutalos (posibilidade de acumulación e se se poden disfrutar unidos ás vacacións ou aos días de descanso semanal, etc)

Recollen tamén algúns convenios a posibilidade de optar entre compensación e descanso e a quen lle corresponde a opción ou se ten que ser de mutuo acordo.

Existe en 22 convenios (12,6% dos asinados) que afectan a 15.145 traballadores/as (12,8%) un complemento de convenio. Dous son de sector e 20 de empresa.

Faise referencia tamén en varios convenios ao mantemento de complementos que a título persoal se viñeran percibindo con anterioridade e ao establecemento doutros, tamén a título persoal, para compensar posibles perdas de retribución como consecuencia da aplicación de novos sistemas retributivos.

C) Gratificacións extraordinarias.

En 94 convenios dos asinados este ano (54%) establécense máis de 2 gratificacións extraordinarias (Cadro 9.20h). Afectan estes convenios a 40.389 traballadores/as (34,2%).

Inclúese neste cómputo a chamada “paga de beneficios” cando ao indicar como debe calcularse non se fai depender de se a empresa tivo ou non beneficios, senón que se converte nunha gratificación extraordinaria máis, na que só varía nalgúns casos o período de devengo respecto das outras gratificacións extraordinarias.

A contía establécese na maioría dos convenios como unha mensualidade do salario base máis a antigüidade se é o caso, ou da antigüidade consolidada ou complemento persoal, pero hai convenios que indican que será igual a unha mensualidade completa e outros fan referencia ao salario bruto ou real ou ás retribucións de carácter fixo.

Número de gratificacións extraordinarias establecido nos convenios asinados Galicia. 2008
■ Cadro 9.20h

		Sector	Empresa	Total
2 Pagas	Nº Convenios	18	62	80
	%	41,86%	47,33%	45,98%
	Nº Traballadores/as	49.892	27.952	77.844
	%	59,80%	80,32%	65,84%
3 Pagas	Nº Convenios	23	41	64
	%	53,49%	31,30%	36,78%
	Nº Traballadores/as	32.813	4.216	37.029
	%	39,33%	12,11%	31,32%
4 Pagas	Nº Convenios	2	25	27
	%	4,65%	19,08%	15,52%
	Nº Traballadores/as	727	2.233	2.960
	%	0,87%	6,42%	2,50%
5 Pagas	Nº Convenios	0	3	3
	%	0,00%	2,29%	1,72%
	Nº Traballadores/as	0	400	400
	%	0,00%	1,15%	0,338%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Algúns convenios engaden outros complementos (os que máis se inclúen son os de asistencia, traballos tóxicos, penosos ou perigosos e convenio, pero tamén se citan entre outros os de transporte e distancia, actividade, nocturnidade, posto de traballo, carencia de incentivos e traballos especiais). Inclúense nalgúns casos as primas e/ou incentivos.

Hai convenios que indican unha contía nas táboas salariais (á que ás veces se lle engade a antigüidade).

Fan referencia ao rateo das gratificacións extraordinarias 29 convenios (16,7%) que afectan a 10.248 traballadores/as (8,7%). Deles 7 son de sector e afectan a 9.233 traballadores/as e 22 son de empresa e afectan a 1.015 traballadores/as.

En 6 convenios de empresa establécese expresamente que todas as gratificacións extraordinarias serán rateadas, e en 9 (sete de empresa e dous de sector) indícase o rateo dalgunha delas. Nos demais convenios sinálase a posibilidade de facelo.

As demais cláusulas refírense ao período de devengo e aos meses en que se perciben.

Establécese unha gratificación condicionada a que existan beneficios ou aos resultados da empresa en 4 convenios, todos de empresa, que afectan a 336 traballadores/as.

Nun dos convenios, aínda que indica que a gratificación está condicionada a que o exercicio peche sen perdas, sinala unha contía fixa para esta gratificación.

D) Retribucións extrasalariais.

Recóllense neste apartado os convenios que regulan as axudas de custo e gastos de locomoción e os complementos de transporte e distancia, así como o número de traballadores/as aos que afectan.

■ Axudas de custo e gastos de locomoción

Segundo se pode observar no Cadro 9.20i, régulanse en 114 convenios (65,5% dos asinados este ano) que afectan a 97.606 traballadores/as (82,6%).

Axudas de custo e gastos de locomoción Por provincias. Galicia. 2008

■ Cadro 9.20i

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	4	4	8
	%	80,00%	57,14%	66,67%
	Nº Traballadores/as	4.303	11.836	16.139
	%	93,48%	92,88%	93,04%
A Coruña	Nº Convenios	6	18	24
	%	75,00%	62,07%	64,86%
	Nº Traballadores/as	21.305	1.725	23.030
	%	90,94%	61,11%	87,73%
Lugo	Nº Convenios	7	14	21
	%	77,78%	60,87%	65,63%
	Nº Traballadores/as	13.799	912	14.711
	%	93,10%	41,38%	86,41%
Ourense	Nº Convenios	9	6	15
	%	75,00%	42,86%	57,69%
	Nº Traballadores/as	23.961	370	24.331
	%	97,48%	35,82%	94,99%
Pontevedra	Nº Convenios	9	37	46
	%	100,00%	63,79%	68,66%
	Nº Traballadores/as	16.000	3.395	19.395
	%	100,00%	21,22%	60,61%
Galicia	Nº Convenios	35	79	114
	%	81,40%	60,31%	65,52%
	Nº Traballadores/as	79.368	18.238	97.606
	%	95,13%	52,41%	82,55%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Deles 35 son de sector (81,4% dos de sector) e afectan a 79.368 traballadores/as (95,1%) e 79 son de empresa (60,3% dos de empresa) e afectan a 18.238 traballadores/as (52,4%).

Das cláusulas que recollen pódese sinalar o seguinte:

- Indícanse xeralmente as condicións que dan lugar ao aboamento da axuda de custo e esíxese a xustificación fidedigna do gasto realizado.
- Defínese en moitas destas cláusulas cando se ten dereito á axuda de custo completa ou a media axuda.
- Sinálase a posibilidade de que se poida substituír a axuda de custo polo pagamento dos gastos ocasionados no desprazamento e estancia logo de xustificación.

■ Establécese noutras cláusulas cales son os estándares de transporte e aloxamento para utilizar nos desprazamentos.

■ Diferéncianse nalgúns convenios as contías segundo o desprazamento sexa dentro ou fóra de Galicia ou ao estranxeiro, concretando máis nalgúns casos para determinados países. Tamén se incrementa a contía nalgún caso segundo a duración do desprazamento.

Outro tipo de cláusulas fan referencia aos anticipos que deben ou poden concederse con motivo dos desprazamentos efectuados por motivos de traballo.

Respecto dos gastos de desprazamento, cando é necesario utilizar medios propios do traballador/a, a compensación fíxase sinalando unha contía por Km.

■ Complemento de transporte e distancia

Ven recollido en 80 convenios (46% dos asinados) que afectan a 51.796 traballadores/as (43,8%).

Destes convenios 21 son de sector (48,8%) e afectan a 45.649 traballadores/as (54,7%) e 59 son de empresa (45%) e afectan a 6.147 traballadores/as (17,7%).

○ Cadro 9.20k recolle estes datos por provincias.

Complemento de transporte e distancia. Por provincias. Galicia. 2008

■ Cadro 9.20k

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	1	4	5
	%	20,00%	57,14%	41,67%
	Nº Traballadores/as	300	546	846
	%	6,52%	4,28%	4,88%
A Coruña	Nº Convenios	5	14	19
	%	62,50%	48,28%	51,35%
	Nº Traballadores/as	11.654	1.741	13.395
	%	49,75%	61,67%	51,03%
Lugo	Nº Convenios	5	7	12
	%	55,56%	30,43%	37,50%
	Nº Traballadores/as	10.441	426	10.867
	%	70,45%	19,33%	63,83%
Ourense	Nº Convenios	6	2	8
	%	50,00%	14,29%	30,77%
	Nº Traballadores/as	14.954	176	15.130
	%	60,84%	17,04%	59,07%
Pontevedra	Nº Convenios	4	32	36
	%	44,44%	55,17%	53,73%
	Nº Traballadores/as	8.300	3.258	11.558
	%	51,88%	20,37%	36,12%
Galicia	Nº Convenios	21	59	80
	%	48,84%	45,04%	45,98%
	Nº Traballadores/as	45.649	6.147	51.796
	%	54,71%	17,66%	43,81%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

■ Outros complementos

En 17 convenios (9,8%) que afectan a 2.968 traballadores/as (2,5%) establécese o complemento de “Quebranto de moeda” e en 10 (5,7%) que afectan a 17.070 traballadores/as (14,4%) o de “Desgaste de ferramentas”.

9.5. Tempo de traballo

9.5.1. A xornada laboral

9.5.1.1. Xornada pactada

Para determinar a xornada media pactada nos convenios asinados e revisados en 2008 en Galicia, tivéronse en conta unicamente os convenios que a regulan de xeito anual, que foron 142 este ano (o 62,6%). Deles 47 son de sector (o 62,7% dos de sector asinados e revisados este ano) e 95 son de empresa (o 62,5% dos de empresa asinados e revisados este ano).

O Cadro 9.21 reflicte a xornada media pactada en 2008 que foi de 1.755,31 horas /ano.

Evolución da xornada media anual pactada. Galicia. 2002-2008

■ Cadro 9.21

Total Convenios. Xornada media pactada

	Total convenios	Convenios de empresa	Convenios de sector
2002	1.761,7	1.707,8	1.768,8
2003	1.762,6	1.757,1	1.763,0
2004	1.764,0	1.728,0	1.767,8
2005	1.766,5	1.724,0	1.768,6
2006	1.764,0	1.742,2	1.765,5
2007	1.766,9	1.739,4	1.768,2
2008	1.755,3	1.697,2	1.762,9

Total Convenios. Xornada media pactada. Por sectores económicos

	Agrario	Non Agrario		
		Industria	Construción	Servizos
2002	1.781,3	1.773,6	1.756,3	1.753,3
2003	1.784,0	1.768,5	1.752,3	1.788,1
2004	1.765,1	1.761,4	1.750,0	1.790,4
2005	1.768,7	1.767,1	1.748,3	1.792,6
2006	1.760,0	1.765,5	1.746,4	1.795,1
2007	1.798,5	1.769,3	1.745,1	1.793,4
2008	1.757,5	1.755,8	1.745,5	1.771,6

Evolución da xornada media anual pactada. Galicia. 2002-2008

■ Cadro 9.21 (continuación)

Convenios de sector. Xornada media pactada. Por sectores económicos

	Agrario	Non Agrario		
		Industria	Construción	Servizos
2002		1.776,1	1.756,3	1.801,5
2003		1.772,4	1.752,3	1.790,1
2004		1.772,3	1.750,0	1.794,4
2005		1.771,6	1.748,3	1.797,3
2006		1.768,8	1.746,4	1.800,0
2007		1.771,8	1.745,2	1.796,9
2008		1.767,1	1.745,5	1.795,3

Convenios de empresa. Xornada media pactada. Por sectores económicos

	Agrario	Non Agrario		
		Industria	Construción	Servizos
2002	1.781,3	1.755,4	1.756,0	1.680,4
2003	1.784,0	1.753,6	1.756,5	1.767,6
2004	1.765,1	1.726,1	1.750,0	1.732,5
2005	1.768,7	1.731,7	1.748,0	1.706,8
2006	1.760,0	1.741,9	1.746,0	1.742,5
2007	1.798,5	1.753,1	1.720,0	1.705,6
2008	1.757,5	1.716,7		1.671,2

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Segundo coa tendencia de anos anteriores, a xornada nos convenios de empresa é máis reducida que nos de sector, 1.697,22 horas fronte a 1.762,93 horas.

Por sectores económicos, no total de convenios, foi na construción onde se pactou unha xornada máis baixa, 1.745,5 horas.

Nos convenios de sector, é no sector servizos no que se pacta a xornada máis alta, 1.795,3 horas. Na industria a xornada pactada foi de 1.767,1 horas e na construción 1.745,5 horas.

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.22, os convenios que reducen dalgún xeito a xornada máxima legal anual son 108 (62,1% dos asinados) os convenios que indican unha xornada anual inferior á máxima legal anual. Estes convenios afectan a 90.173 traballadores/as (76,3%).

■ Cadro 9.22
**Evolución dos convenios que reducen a xornada máxima legal.
Porcentaxe sobre o total. Por provincias. Galicia. 2005-2008**

	Sector		Empresa		Total Galicia	
	Nº convenios	%	Nº convenios	%	Nº convenios	%
2005						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	3	75,00	6	85,71	9	81,82
A Coruña	7	77,78	25	49,02	32	53,33
Lugo	8	66,67	9	39,13	17	48,57
Ourense	7	53,85	13	52,00	20	52,63
Pontevedra	5	41,67	35	56,45	40	54,05
Total	30	60,00	88	52,38	118	54,13
2006						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	2	100,00	12	75,00	14	77,78
A Coruña	5	50,00	22	47,83	27	48,21
Lugo	4	80,00	5	35,71	9	47,37
Ourense	4	30,77	8	53,33	12	42,86
Pontevedra	7	58,33	41	68,33	48	66,67
Total	22	52,38	88	58,28	110	56,99
2007						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	3	75,00	3	37,50	6	50,00
A Coruña	8	80,00	21	47,73	29	53,70
Lugo	3	60,00	11	45,83	14	48,28
Ourense	3	33,33	7	50,00	10	43,48
Pontevedra	8	61,54	40	62,50	48	62,34
Total	25	60,98	82	53,25	107	54,87
2008						
C. Autónoma/Interprov. C. Autónoma	3	60,00	6	85,71	9	75,00
A Coruña	7	87,50	19	65,52	26	70,27
Lugo	7	77,78	12	52,17	19	59,38
Ourense	7	58,33	8	57,14	15	57,69
Pontevedra	6	66,67	33	56,90	39	58,21
Total	30	69,77	78	59,54	108	62,07

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Deles 30 son de sector (69,8% dos de sector) e afectan a 58.853 traballadores/as (70,5%) e 78 son de empresa (59,5% dos de empresa) e afectan a 31.320 traballadores/as (90%).

Sinalar así mesmo que dos 121 convenios asinados este ano que rematan a súa vixencia en anos posteriores, 23 reducen a xornada para os anos seguintes de vixencia. Os traballadores/as aos que afectan son 31.813.

Destes convenios 10 son de sector e afectan a 29.675 traballadores/as e 13 son de empresa e afectan a 2.138 traballadores/as.

Os convenios que indican unha xornada semanal inferior á xornada máxima establecida son 47 (27% dos asinados) e afectan a 25.041 traballadores/as (21,2%).

Deles 4 son de sector (9,3%) e afectan a 10.291 traballadores/as (12,3%) e 43 son de empresa (32,8%) e afectan a 14.750 traballadores/as (42,4%).

Por último indicar que se ademais dos convenios asinados e revisados este ano, temos en conta os convenios asinados en anos anteriores que indican a xornada anual para 2008, a xornada pactada é de 1.756,2 horas (1.764,3 horas nos convenios de sector e 1.709,4 horas nos de empresa).

9.5.1.2. Regulación da xornada

■ Distribución irregular da xornada

Segundo reflicte o Cadro 9.23a, o 2,9% dos convenios asinados (1 convenio de sector e 4 de empresa) indican unha distribución irregular da xornada. Os traballadores/as aos que afectan son 908 (0,8%).

■ Cadro 9.23a

Convenios colectivos con distribución irregular da xornada. Por provincias. Galicia. 2003-2008

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	
						Nº	%
Sector							
2003	0	0	0	1	0	1	2,0
2004	0	0	0	1	0	1	1,8
2005	0	0	0	1	0	1	2,0
2006	0	0	0	1	0	1	2,4
2007	1	0	0	0	0	1	2,4
2008	0	0	0	1	0	1	2,3
Empresa							
2003	0	1	1	0	0	2	1,3
2004	1	2	1	1	0	5	3,1
2005	0	1	2	1	1	5	3,0
2006	0	2	2	0	2	6	4,0
2007	1	2	1	0	0	4	2,6
2008	0	1	1	0	2	4	3,1
Total 2008	0	1	1	1	2	5	2,9

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Ademais, segundo se pode apreciar no Cadro 9.23b, en 22 convenios (12,6%) indícase a posibilidade de establecer unha distribución irregular da xornada. Os traballadores/as aos que afectan son 26.299 (22,2%).

Entre as cláusulas recollidas pódense sinalar as seguintes:

- Necesidade de acordo coa representación legal dos traballadores/as para poder establecela.
- Fixar topes mínimos e máximos de distribución.
- Establecer os períodos nos que se pode aplicar a distribución irregular da xornada e nos que non
- Sinalar o xeito de compensación destas horas.
- Indicar se a irregularidade afecta ou pode afectar a todo ou parte do cadro de persoal.
- Indicar unha data antes da cal as empresas deben fixar e publicar a distribución da xornada no correspondente calendario laboral.

Convenios colectivos que indican a posibilidade de establecer unha distribución irregular da xornada. Por Provincias. Galicia. 2008

■ **Cadro 9.23b**

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	2	3	5
	%	40,00%	42,90%	41,70%
	Nº Traballadores/as	1.174	862	2.036
	%	25,50%	6,80%	11,70%
A Coruña	Nº Convenios	2	1	3
	%	25,00%	3,40%	8,10%
	Nº Traballadores/as	5.500	102	5.602
	%	23,50%	3,60%	21,30%
Lugo	Nº Convenios	2	1	3
	%	22,20%	4,30%	9,40%
	Nº Traballadores/as	2.281	78	2.359
	%	15,40%	3,50%	13,90%
Ourense	Nº Convenios	1	1	2
	%	8,30%	7,10%	7,70%
	Nº Traballadores/as	20	18	38
	%	0,10%	1,70%	0,10%
Pontevedra	Nº Convenios	4	5	9
	%	44,40%	8,60%	13,40%
	Nº Traballadores/as	4.850	11.414	16.264
	%	30,30%	71,30%	50,80%
Galicia	Nº Convenios	11	11	22
	%	25,60%	8,40%	12,60%
	Nº Traballadores/as	13.825	12.474	26.299
	%	16,60%	35,80%	22,20%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

■ **Tempo de traballo flexible. Prolongación da xornada**

Recóllense cláusulas ao respecto en 46 convenios (26,4% dos asinados) que afectan a 28.982 traballadores/as (24,5%).

Deles 11 son de sector (25,6% dos de sector) e afectan a 12.993 traballadores/as (15,6%) e 35 de empresa (26,7% dos de empresa) e afectan a 15.989 traballadores/as (45,9%).

As cláusulas fan referencia á existencia ou á posibilidade de establecer un horario flexible, aos axustes nos horarios con prolongacións de xornadas e o xeito de recuperación ou compensación. Indican ademais algúns convenios os traballadores/as aos que pode afectar:

Un convenio de sector sinala que logo de xustificación suficiente da existencia e importancia da causa alegada, quedan exceptuados do convido respecto da prolongación da xornada os que cursen con regularidade estudos para a obtención dun título académico ou de ensino profesional oficialmente recoñecido, durante o tempo imprescindible para asistir ás clases e os que teñan obrigas familiares habituais, de carácter persoal e ineludible.

Establécense nalgúns convenios os motivos polos que se pode facer e límtase nalgúns casos o número de veces ou o tempo durante o cal se poden aplicar as variacións na xornada.

Recóllese tamén nalgúns convenios o procedemento a seguir para facer os cambios sinalando os prazos para a notificación aos afectados/as e para a negociación coa representación dos traballadores/as.

Tanto nas cláusulas sobre a distribución irregular da xornada como nas que se refíren ao traballo flexible, aparecen ás veces alusións a bolsas de horas ou pactos existentes nas empresas ao respecto pero que non veñen recollidos no texto do convenio.

■ Traballo a quendas

Establécese o traballo a quendas, ou faise referencia á posibilidade de facelo, para todo ou parte do cadro de persoal dependendo do traballo ou servizo que se realice en 103 convenios dos asinados este ano (59,2%).

Estes convenios afectan a 55.901 traballadores/as (47,3%) e deles 91 son de empresa (69,5% dos de empresa asinados) e afectan a 33.032 traballadores/as (94,9%) e 12 son de sector (27,9% dos de sector asinados) e afectan a 22.869 traballadores/as (27,4%).

Entre os tipos de cláusulas máis frecuentes, ademais do xa indicado no apartado sobre estrutura salarial respecto do complemento por traballo a quendas, pódense sinalar os seguintes:

■ Exixencia de respecto ao principio de igualdade, rotación e non discriminación na elaboración das quendas. Nalgúns convenios refírense expresamente á quenda de noite, ás que coincidan con domingos ou festivos e as que se desenvolvan en condicións de perigosidade, penosidade ou toxicidade.

■ Indícase nalgúns convenios que na organización das quendas, terase en conta as circunstancias persoais de cada empregado/a sempre que non deteriore a organización do traballo.

■ Sinalar o tipo de quendas que se establece ou pode establecerse, indicando o número delas, os ciclos de rotación e os traballadores/as aos que afectan.

■ Obriga de información á representación dos traballadores/as sobre as quendas realizadas por cada traballador/a e periodicidade coa que debe facerse así como dos cambios que se produzan.

■ Regúlanse en moitos convenios os descansos diarios, sinalando o tempo que corresponde, se se considera como tempo efectivo de traballo ou non, e o xeito de desfrutalo.

■ Número mínimo de horas de descanso entre quendas.

■ Tamén se refíren moitos convenios á publicidade que se lle debe dar aos horarios das quendas e aos posibles cambios delas.

Establécese nalgúns convenios nesta modalidade de traballo a quendas, a obriga de permanecer no posto de traballo ata a chegada do relevo ou ata que sexa substituído, indicando tamén o xeito de compensar este tempo

■ Cambios de quendas

Indícase o procedemento a seguir para o cambio de quendas cando as necesidades do servizo o fagan necesario.

Fíxase o número máximo de cambios ao ano e o tempo máximo que pode durar.

Sinalase o tempo mínimo de descanso consecutivo no caso de cambio obrigatorio de quenda.

Algúns convenios indican que os traballadores/as terán dereito á súa quenda habitual que non se poderá cambiar.

Respecto dos cambios voluntarios indícase nalgúns convenios que deben ser entre traballadores/as de igual categoría ou posto, sinalando ás veces o prazo de comunicación á empresa.

Establecen outros convenios os criterios e/ou preferencias nos casos de cambio de quenda.

■ Traballo nocturno

Ademais das cláusulas xa indicadas ao analizar a estrutura salarial sobre o complemento de nocturnidade e os horarios que se establecen como nocturnos pódense destacar as seguintes:

■ Recóllese o procedemento para cubrir a quenda de noite tanto de xeito voluntario como no caso de non existir persoal suficiente para cubrir o servizo.

■ Indícanse limitacións á permanencia continuada na quenda de noite sinalando entre outras a obriga de cambiar as quendas semanalmente como mínimo, dentro dunha mesma categoría ou oficio co obxecto de que o persoal non traballe de noite de xeito continuado (salvo nos casos probados de absoluta imposibilidade, en cuxo suposto a representación do persoal deberá emitir o informe correspondente).

■ Tamén se establece como norma xeral que a quenda de noite será rotatoria e indícase ás veces un número de semanas consecutivas que como máximo se pode permanecer na quenda de noite, salvo adscrición voluntaria, procurando que a quenda de noite sexa o máis restrinxida posible, de modo que se tenda á saturación das outras quendas.

■ Indícase así mesmo que nos servizos nos que a actividade se desenvolva en horas nocturnas procurárase que as xornadas traballadas nas ditas circunstancias sexan repartidas equitativamente entre todo o persoal do servizo.

■ Descansos

Regúlanse os descansos en 120 convenios dos asinados este ano (69%) que afectan a 66.675 traballadores/as (56,4%).

Deles 22 son de sector (51,2% dos de sector) e afectan a 34.452 traballadores/as (41,3%) e 98 son de empresa (74,8% dos de empresa) e afectan a 32.223 traballadores/as (92,6%).

Refírense estas cláusulas aos descansos mínimos diarios, semanais e entre xornadas.

O descanso mínimo diario establécese expresamente como tempo efectivo de traballo en 86 convenios dos asinados este ano (49,4%) que afectan a 44.193 traballadores/as (37,4%). Deles 14 son de sector (32,6% dos de sector) e afectan a 25.652 traballadores/as (30,7%) e 72 de empresa (55% dos de empresa) e afectan a 18.541 traballadores/as (53,3%).

Nun destes convenios considérase parte do descanso tempo efectivo de traballo e parte non, incrementándose o tempo que se considera como efectivo de traballo para o último ano do convenio.

En 9 convenios que afectan a 3.143 traballadores/as aparecen recollidas cláusulas que establecen o tempo de descanso diario pero sen indicar expresamente se se considera tempo efectivo de traballo ou non. Deles 4 son de sector (2.815 traballadores/as) e 5 de empresa (328 traballadores/as).

Indican que o descanso mínimo diario non se considera como tempo de traballo efectivo 14 convenios (8% dos asinados) que afectan a 18.162 traballadores/as (15,4%). Deles 2 son de sector (4,7% dos de sector) e afectan a 5.485 traballadores/as (6,6%) e 12 son de empresa (9,2% dos de empresa) e afectan a 12.677 traballadores/as (36,4%).

Nalgúns convenios establécense quendas rotativas para o desfrute do descanso diario.

■ Horarios

Recollen cláusulas sobre o horario 60 convenios (34,5%) dos asinados este ano que afectan a 9.893 traballadores/as (8,4%).

Deles 6 son de sector (14% dos de sector) e afectan a 2.575 traballadores/as (3,1%) e 54 de empresa (41,2% dos de empresa) e afectan a 7.318 traballadores/as (21%).

Establécense nalgúns casos distintos tipos de horarios para a mesma empresa segundo as seccións ou servizos, non só no que respecta ao tipo de xornada senón tamén segundo a época do ano (xornada de verán, festas locais,...). Na xornada de verán nuns casos pasa de ser xornada partida a continua e nos que xa era continua redúcese a duración.

Sínalanse nalgúns convenios marxes de flexibilidade na hora de entrada e/ou saída do traballo.

Recóllese tamén nalgúns casos a posibilidade de modificación durante o ano e o procedemento a seguir.

Tamén se refiren moitas destas cláusulas á publicidade que se lle debe dar aos horarios e ao calendario laboral e a cando se debe acordar o do ano seguinte.

9.5.2. Vacacións

Á hora de fixar as vacacións nos convenios colectivos asinados este ano, indícanse maioritariamente días naturais ou 1 mes natural, facéndoo así 145 convenios (83,3%) que afectan a 106.265 traballadores/as (89,9%).

Os convenios que indican días laborables son 61 (35,1% dos asinados este ano), e afectan a 63.582 traballadores/as (53,8%). Deles 15 son de sector (34,9% dos de sector) e afectan a 46.672 traballadores/as (55,9%) e 46 son de empresa (35,1% dos de empresa) e afectan a 16.910 traballadores/as (48,6%).

Destes convenios que indican días laborables 37 que afectan a 52.242 traballadores/as sínalanas tamén en días naturais ou un mes natural (12 son de sector e 25 de empresa). Algúns deles o que fan é establecer un número mínimo de días laborables de vacacións aínda que se fixen estas en días naturais e outros garantir que en calquera caso nunca serán menos de 30 días naturais.

O número de días laborables indicados vai desde 21 a 28. Os que máis se repiten son 22 (faise en 42 convenios) e 21 (faise en 8 convenios).

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.24, son 14 (8% dos asinados) os convenios que indican máis de 30 días naturais de vacacións, e afectan a 1.536 traballadores/as (1,3%).

■ Cadro 9.24

**Evolución dos convenios colectivos con vacacións de máis de 30 días naturais.
Por provincias. Galicia. 2002-2008**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2002	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	20,0	3	20,0	6	10,9
2003	1	25,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	6,7	2	3,9
2004	1	20,0	1	10,0	1	12,5	2	14,3	2	11,1	7	12,7
2005	1	25,0	1	11,1	0	0,0	1	7,7	2	16,7	5	10,0
2006	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	7,7	0	0,0	1	2,4
2007	1	25,0	2	20,0	1	20,0	0	0,0	3	23,1	7	17,1
2008	1	20,0	1	12,5	0	0,0	1	8,3	0	0,0	3	7,0
Empresa												
2002	2	10,0	5	12,8	3	17,6	0	0,0	5	6,5	15	8,9
2003	0	0,0	3	6,1	4	36,4	1	5,0	3	4,6	11	7,2
2004	0	0,0	5	13,2	3	16,7	0	0,0	6	8,6	14	8,6
2005	2	12,5	6	13,0	3	21,4	0	0,0	2	3,3	13	8,6
2006	1	6,3	3	6,5	3	21,4	1	6,7	5	8,3	13	8,6
2007	0	0,0	5	11,4	6	25,0	0	0,0	3	4,7	14	9,1
2008	2	28,6	5	17,2	2	8,7	0	0,0	2	3,4	11	8,4
Total 2008	3	25,0	6	16,2	2	6,3	1	3,8	2	3,0	14	8,0

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Deles 3 son de sector (7% dos de sector asinados) e afectan a 457 traballadores/as (0,5%) e 11 son de empresa (8,4% dos de empresa) e afectan a 1.079 traballadores/as (3,1%).

En 172 convenios (o 98,9%) establécense criterios para regular as vacacións ou datas de preferencia para o seu desfrute (Cadro 9.25). Os traballadores/as aos que afectan son 118.022 (99,8%).

Nos de sector é o 100% dos asinados os que os recollen e nos de empresa son 129 convenios (98,5% dos de empresa asinados) que afectan a 34.590 traballadores/as (99,4%).

■ Cadro 9.25

**Convenios colectivos que fixan criterios ou datas nas vacacións.
Por provincias. Galicia. 2002 - 2008**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2002	4	80,0	11	91,7	7	87,5	15	100,0	13	86,7	50	90,9
2003	3	75,0	9	90,0	9	100,0	13	100,0	12	80,0	46	90,2
2004	4	80,0	10	100,0	7	87,5	14	100,0	16	88,9	51	92,7
2005	4	100,0	9	100,0	12	100,0	13	100,0	11	91,7	49	98,0
2006	2	100,0	10	100,0	5	100,0	13	100,0	12	100,0	42	100,0
2007	4	100,0	9	90,0	5	100,0	9	100,0	13	100,0	40	97,6
2008	5	100,0	8	100,0	9	100,0	12	100,0	9	100,0	43	100,0
Empresa												
2002	20	100,0	34	87,2	16	94,1	14	87,5	70	90,9	154	91,1
2003	8	100,0	43	87,8	9	81,8	16	80,0	62	95,4	138	90,2
2004	12	92,3	38	100,0	17	94,4	18	78,3	66	94,3	151	93,2
2005	7	100,0	48	94,1	23	100,0	25	100,0	61	98,4	164	97,6
2006	15	93,8	42	91,3	14	100,0	15	100,0	58	96,7	144	95,4
2007	8	100,0	42	95,5	24	100,0	13	92,9	60	93,8	147	95,5
2008	7	100,0	29	100,0	23	100,0	14	100,0	56	96,6	129	98,5
Total 2008	12	100,0	37	100,0	32	100,0	26	100,0	65	97,0	172	98,9

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Os criterios recollidos pódense resumir nos seguintes:

■ Establecer o desfrute das vacacións de xeito continuado ou a posibilidade de fraccionalas en dous ou máis períodos.

Hai convenios que indican que a decisión debe ser por acordo entre a empresa e a representación dos traballadores/as ou co propio traballador/a.

Dereito do traballador/a a escoller a metade do período vacacional.

Tamén se sinala nalgúns casos a duración mínima de cada período no caso de fraccionalas.

Limitáse nalgúns casos o fraccionamento a que queda facultada a empresa a un certo número de períodos, salvo acordo entre as partes.

Indícase nalgúns convenios que no caso de existir algún festivo oficial no período de vacacións compensarase o dito día con outro suplementario.

■ Posibilidade por parte da empresa de excluír o período que coincida co de maior actividade produtiva da empresa (engádesse nalgúns convenios logo de consulta coa representación legal dos traballadores/as).

■ Establecemento nalgúns casos para certo persoal, como consecuencia da natureza do seu traballo, de calendarios especiais de vacacións (mantemento, etc).

■ Fixar un número máximo de traballadores/as que poden desfrutar mensualmente as vacacións.

■ Sinalar os meses ou períodos nos que preferentemente se deben desfrutar as vacacións.

Nalgúns convenios sinaláanse datas só para unha parte das vacacións.

■ Obrigatoriedade de inicio das vacacións en día laborable e/ou prohibición de comezo en sábado, domingo, festivo ou véspera del ou día que corresponda descanso.

■ Antelación coa que debe negociarse e publicarse o calendario de vacacións.

■ Días adicionais de vacacións para os traballadores/as que teñan completados os períodos de antigüidade que se sinalan no convenio (15, 20, 25, 30 o máis anos de servizo)

■ Establecemento de quendas rotativas para o desfrute das vacacións.

As preferencias na elección das quendas que se sinalan maioritariamente son a antigüidade e os traballadores/as con responsabilidades familiares (fillos/as en idade escolar e/ou maiores dependentes ao seu coidado).

Indícase tamén a preferencia no caso de matrimonios en que ambos os cónxuxes traballen na empresa a desfrutar dos períodos de vacacións en datas coincidentes, facendo extensible esta prioridade, igualmente, ás parellas de feito.

Recollen algúns convenios a posibilidade de cambialas entre os traballadores/as, indicando algúns deles os requisitos para facelo (prazo de antelación na comunicación á empresa, que sexan traballadores/as da mesma categoría profesional, ...)

Recóllese tamén nalgúns convenios a posibilidade de modificar o calendario anual de vacacións con carácter individualizado.

■ Retribución das vacacións.

Nalgúns convenios o que se fai é fixar unha contía na táboa salarial e noutros indícase que se retribúen segundo o salario real ou que a retribución correspondente aos períodos de vacacións será igual que o resto dos meses do ano.

Hai convenios que enumeran os conceptos que integran a remuneración (salario base e antigüidade e complementos).

Inclúense nalgúns convenios as primas que lle correspondan no seu posto habitual (a media dos tres meses anteriores ao desfrute das vacacións).

Respecto do complemento de nocturnidade nuns casos indican que se percibe integramente e noutros que só se percibe a media dos tres últimos meses.

Engádesse nun convenio a participación en beneficios e noutro a media dos complementos existentes no período transcorrido dende as últimas vacacións.

Outros convenios indican que a retribución será a media obtida por todos os conceptos ou polos conceptos que cita expresamente o convenio no trimestre anterior á data de iniciación destas. Nalgúns casos exceptúan expresamente as horas extraordinarias e as gratificacións extraordinarias.

Por último indicar que se establece tamén nalgúns convenios unha bolsa de vacacións.

■ Vacacións das embarazadas.

As cláusulas máis frecuentes refírense a que a traballadora embarazada terá dereito a escoller a data das súas vacacións regulamentarias (nalgúns casos indícase sempre e cando as una á baixa por maternidade).

Estanse incorporando cláusulas que recollen o establecido na Lei Orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes que sinala que cando o período de vacacións fixado no calendario de vacacións da empresa coincida no tempo cunha incapacidade temporal derivada do embarazo, co parto ou coa lactación natural ou co período de suspensión do contrato de traballo por maternidade, terase dereito a desfrutar as vacacións en data distinta á da incapacidade temporal ou á do permiso que por aplicación do devandito precepto lle correspondese ao finalizar o período de suspensión, aínda que rematase o ano natural a que correspondan. Quedan sen embargo algúns convenios que non adaptaron as cláusulas a esta modificación.

■ Primas por vacacións fóra de certos períodos.

Veñen recollidas en 34 convenios (19,5%) que afectan a 24.834 traballadores/as (21%).

Deles 29 son de empresa (22,1%) e afectan a 15.214 traballadores/as (43,7%) e 5 son de sector (11,6%) e afectan a 9.620 traballadores/as (11,5%).

Nalgúns convenios son primas monetarias e noutros engádense días ás vacacións.

Na maioría dos casos indícase que se ten dereito cando é por petición da empresa ou por necesidades do servizo ou da produción.

■ Interrupción das vacacións por incapacidade temporal.

Teñen cláusulas deste tipo 95 convenios dos asinados este ano (54,6%) que afectan a 76.441 traballadores/as (64,7%).

Deles 23 son de sector (53,5% dos de sector) e afectan a 56.649 traballadores/as (67,9%) e 72 son de empresa (55% dos de empresa) e afectan a 19.792 traballadores/as (56,9%).

Distínguese neste tipo de cláusulas se a incapacidade temporal se produce antes ou durante as vacacións.

Os convenios que indican a interrupción das vacacións no caso de incapacidade temporal antes de comezar o seu desfrute son 82 (47,1% dos asinados este ano) e afectan a 68.077 traballadores/as (57,6%).

Deles 20 son de sector (46,5% dos de sector) e afectan a 48.963 traballadores/as (58,7%) e 62 son de empresa (47,3%) e afectan a 19.114 traballadores/as (54,9%).

Os convenios que indican a interrupción das vacacións no caso de incapacidade temporal durante o seu desfrute son 42 (24,1% dos asinados) e afectan a 27.088 traballadores/as (22,9%).

Deles 7 son de sector (16,3% dos de sector) e afectan a 11.686 traballadores/as (14%) e 35 son de empresa (26,7% dos de empresa) e afectan a 15.402 traballadores/as (44,3%).

Neste tipo de cláusulas sobre interrupción das vacacións no caso de incapacidade temporal indícase en moitas delas que as vacacións deberán desfrutarse unha vez producida a alta, negociando empresa e traballador/a o período de mutuo acordo.

Nalgúns convenios límitase esta posibilidade a que se produza a alta dentro do ano natural, pero outros indican que se poden desfrutar no ano seguinte (nalgúns casos indican como límite máximo o 15 ou o 31 de xaneiro).

Requírese nalgúns casos que exista un número mínimo de días de duración da baixa e noutros que sexa debida a accidente de traballo.

Nalgúns convenios indícase que non se aplican estas cláusulas no caso de vacacións de todo o centro de traballo (engadindo algúns deles “salvo que a incapacidade temporal sexa motivada por accidente de traballo, ou nos períodos de suspensión do contrato por maternidade, ou de incapacidade temporal derivada de embarazo, parto ou lactación, e cause alta antes da terminación do ano natural con suficiente marxe para o desfrute do tempo non gozado”).

Indícase tamén nun convenio que non se terá dereito no caso de que a baixa dure 11 meses dentro do ano.

Inclúense cláusulas tamén que establecen que no caso de producirse colisións de intereses entre traballadores/as que modifican o seu cadro de vacacións como consecuencia da baixa médica e aqueloutros da mesma unidade ou servizo que xa as teñan programadas, terán estes últimos preferencia sobre aqueles.

9.5.3. Permisos

Melloran dalgún xeito os permisos establecidos no Estatuto dos Traballadores 167 dos convenios asinados este ano (96%) que afectan a 110.848 traballadores/as, o que supón un 93,8% do total.

Deles 40 son de sector (93% dos de sector asinados) e afectan a 76.155 traballadores/as (91,3%) e 127 son de empresa (96,9% dos de empresa) e afectan a 34.693 traballadores/as (99,7%).

As melloras consisten nuns casos en aumentar o número de días de permiso aos que se ten dereito e noutros o que se fai e ampliar os casos que dan dereito aos permisos ou diminuír os requisitos necesarios.

Os criterios que se establecen cando se aumentan os días de permiso retribuído aos que se ten dereito, refírense nuns convenios á necesidade de ter que facer un desprazamento, indicando nuns casos ademais que sexa fóra da localidade, da provincia ou de Galicia e noutros casos sinalando un número concreto de quilómetros.

Outros convenios o requisito que esixen é a convivencia ou a pertenza á unidade familiar.

Entre os supostos que máis se citan non recollidos no ET figuran o matrimonio de parentes e a enfermidade grave e/ou falecemento de parentes de terceiro grao de consanguinidade e/ou afinidade ou de convivintes. Tamén se indican nalgúns convenios permisos para bautizos, primeiras comunións, nacemento de netos e divorcio.

Regúlanse nalgúns convenios os permisos para acudir ao médico e para o acompañamento de familiares (menores e/ou dependentes) á consulta médica.

Analízanse a continuación con máis detalle outras cláusulas que supoñen melloras respecto do indicado no ET e que fan referencia á ampliación dos permisos ás parellas de feito, aos permisos por asuntos propios e aos permisos non retribuídos.

9.5.3.1. Ampliación dos permisos ás parellas de feito

Amplíase o dereito aos permisos retribuídos para as parellas de feito en 113 convenios, o 64,9% do total dos asinados este ano, que afectan a 84.222 traballadores/as (71,2%).

Deles 28 son de sector (65,1% dos de sector) e afectan a 52.061 traballadores/as (62,4%) e 85 son de empresa (64,9% dos de empresa) e afectan a 32.161 traballadores/as (92,4%).

Respecto das cláusulas sinalar que hai convenios nos que se indica que os permisos son os mesmos que para o cónxuxe, incluíndo os días por matrimonio, que se estenden para o caso de inscrición no rexistro correspondente.

Outros convenios establecen os mesmos permisos que para o cónxuxe con excepción do permiso por matrimonio e noutros amplían para as parellas de feito o dereito aos permisos retribuídos nos casos de enfermidade, falecemento e maternidade.

Respecto da xustificación, nos convenios que fan referencia ela, indican que debe ser mediante certificado do concello ou do rexistro de parellas de feito se existe, ou calquera outro medio co que a convivencia quede debidamente xustificada.

Nalgúns convenios esíxese que se xustifique un mínimo de tempo de convivencia e noutros que se comunicase cunha certa antelación á empresa.

9.5.3.2. Permisos por asuntos propios

Establécese o dereito a permisos retribuídos por asuntos propios en 82 convenios (47,1% dos asinados) que afectan a 42.095 traballadores/as (35,6%).

Deles 13 son de sector (30,2% dos de sector) e afectan a 14.831 traballadores/as (17,8%) e 69 son de empresa (52,7% dos de empresa) e afectan a 27.264 traballadores/as (78,3%).

O número de días que se establecen van desde 1 ata 10.

Nalgúns convenios con vixencia superior a un ano, increméntase o número de días de asuntos propios para os anos seguintes.

As cláusulas refírense entre outras as seguintes circunstancias:

- Necesidade ou non de que exista xustificación para desfrutalos.
- Prohibición de acumulalos ás vacacións.
- Prazo de antelación mínima das solicitudes ou de aviso previo á empresa (excepto casos urxentes ou de forza maior).
- Necesidade de motivación da denegación.
- Posibilidade, no caso de non esgotalos no ano, de desfrutalos no ano seguinte

Indícase xeralmente ata o 15 ou 31 de xaneiro do ano seguinte, pero nalgún caso esténdese ata o 15 de febreiro.

Límites para o seu desfrute.

Indícanse nalgúns convenios as necesidades do servizo ou establécese un número e/ou porcentaxe máximos de traballadores/as que poden desfrutalos simultaneamente, sinalando nalgúns destes últimos casos os criterios e/ou procedemento a seguir.

Exclusión de certos días para poder desfrutalos.

■ Establécese ás veces un número máximo de días por mes que se poden desfrutar.

9.5.3.3. Permisos non retribuídos

Existen cláusulas ao respecto en 82 convenios (47,1% dos asinados este ano) que afectan a 42.297 traballadores/as (35,8%).

Deles 6 son de sector (14% dos de sector) e afectan a 22.739 traballadores/as (27,3%) e 76 son de empresa (58% dos de empresa) e afectan a 19.558 traballadores/as (56,2%).

As cláusulas máis frecuentes refírense ao seguinte:

■ Sinalar a duración máxima e/ou mínima e o tempo que debe mediar entre dous períodos de licenza.

■ Condicionar estes permisos ás necesidades do servizo e a que sexan por causa xustificada.

■ Esixencia dunha determinada antigüidade para ter dereito a eles.

■ Antelación coa que se debe facer a solicitude e prazo para resolver.

■ Posibilidade de dividir estes permisos, número máximo de períodos en que se pode facer e duración mínima de cada período.

■ Porcentaxe e/ou número máximo de traballadores/as que poden coincidir con este permiso.

Hai convenios que establecen esta posibilidade de días non retribuídos para ampliar os permisos retribuídos por enfermidade grave ou falecemento de familiares.

9.5.4. Conciliación da vida laboral e familiar

Recollen cláusulas relacionadas con este tema 169 convenios (97,1% dos asinados) que afectan a 116.759 traballadores/as (98,8%).

Deles 41 son de sector (95,3% dos de sector) e afectan a 82.005 traballadores/as (98,3%) e 128 son de empresa (97,7% dos de empresa) e afectan a 34.754 traballadores/as (99,9%).

Respecto do tipo de cláusulas que recollen que varían nalgún aspecto o sinalado na lexislación vixente pódese sinalar o seguinte:

■ Cláusulas relativas ao dereito do traballador/a a adaptar a duración e distribución da xornada de traballo para facer efectivo o seu dereito á conciliación da vida persoal, familiar e laboral.

Algunhas destas cláusulas veñen recollidas nos convenios de persoal laboral e acordos de persoal funcionario dos concellos asinados este ano, que adaptan as cláusulas sobre xornada ao sinalado Lei da función pública de Galicia e Estatuto básico do empregado público.

Outras cláusulas que se poden destacar das recollidas respecto da xornada fan referencia ao seguinte:

Indicar a posibilidade de conceder adaptacións horarias temporais en casos excepcionais de enfermidade de familiares ou persoas que convivan no domicilio do/a soli-

citante e afecten gravemente o normal desenvolvemento da vida familiar, podendo autorizar permisos, redución de xornadas ou adaptación horaria da xornada (que deberá respectar o cumprimento da xornada ordinaria semanal e non levará compensación horaria de ningún tipo) en tanto se soluciona a situación.

Establecer que unha parte do horario se poderá desenvolver en réxime de flexibilidade, se as necesidades do servizo así o permiten (a aplicación xeral deste réxime estará en función dos criterios que se acorden e da existencia de mecanismos efectivos de control da permanencia).

Compromisos de negociar coa representación dos traballadores, conforme a lexislación de referencia, criterios que permitan chegar a acordos de flexibilización con aqueles traballadores/as con fillos/as ou acoitados/as menores de doce anos ou con familiares cos que convivan que, por enfermidade, ou por avanzada idade, necesiten a asistencia doutras persoas. Nestes supostos, e dentro do horario que se estableza, o traballador/a poderá cumprir a súa xornada de traballo sempre que, en cómputo mensual, resulten cumpridas as horas mensuais de traballo aplicables.

Indícase o mesmo dereito do parágrafo anterior para os traballadores/as que se atopen en procesos de nulidade, separación ou divorcio, desde a interposición da demanda xudicial ou, por decisión do interesado, desde a solicitude de medidas provisionais previas, ata transcorridos tres meses desde a citada demanda ou, se é o caso, desde a solicitude.

A flexibilización do horario non suporá unha modificación da modalidade de xornada que estea establecida para cada posto de traballo, nin unha modificación substancial das condicións de traballo.

Sinalar como causas de excepción para a prolongación de xornada, logo de xustificación suficiente da causa alegada, cursar con regularidade estudos para a obtención dun título académico ou de ensino profesional oficialmente recoñecido (durante o tempo imprescindible para asistir ás clases) e as persoas que teñan obrigas familiares habituais de carácter persoal e ineludible.

■ Redución de xornada por garda legal ou coidado de familiares.

A maioría dos convenios con cláusulas ao respecto adaptáronas ás modificacións introducidas pola Lei Orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, pero aínda existen convenios que recollen o sinalado con anterioridade á dita lei.

Das cláusulas que varían o sinalado na lexislación vixente algunhas o que fan é ampliar a idade do menor ata os 9 ou 12 anos.

Inclúense nalgún convenio ademais dos menores cos requisitos indicados no Estatuto dos traballadores/as aos fillos/as menores de 16 anos con necesidades educativas especiais ou problemas de adaptación psicosocial.

Varíanse nalgún caso as porcentaxes de redución da xornada a partir dunha certa duración do permiso.

Para o desfrute da redución, e en caso de coincidencia do permiso entre varios traballadores/as, co fin de non desatender as liñas produtivas, indícase que primarán os acordos entre os/as solicitantes do permiso, sinalando como criterio orientativo para iso que cando coincidan no mesmo departamento (e tendo en conta a similitude de funcións e horario de traballo) as horas de redución non sexan coincidentes senón

que se alternen para completar unha xornada completa. Neste sentido o persoal que gozase deste tipo de dereito, será o primeiro en adaptar a súa xornada, quenda e horario cando no futuro sexan outras as persoas que queiran exercer este dereito cando coincidan no departamento.

■ Regulación do permiso por lactación e a posibilidade de acumulación en xornadas completas.

As cláusulas que melloran nalgún aspecto o sinalado na lexislación vixente refírense ao seguinte:

Amplíase a idade ata 10 ou 12 meses.

Amplíase a duración da redución de xornada ata unha, unha e media ou dúas horas.

Os convenios que regulan a posibilidade de acumulación deste permiso indican ás veces o número de días que corresponden e cando se deben ou poden desfrutar, sinalando maioritariamente que será a continuación da baixa de maternidade. Tamén establecen ás veces a posibilidade de que sexa á súa elección pero dentro do primeiro ano de vida do fillo/a ou a substitución por un crédito horario que se sinala.

Algúns convenios recollen o prazo co que debe de comunicarse á empresa a opción pola acumulación deste permiso.

Sínálase nun convenio que o traballador/a que acumule as 0,5 horas de lactación polo período máximo, isto é nove meses, poderá gozar como froito desta acumulación, ademais dos días de permiso que resulten, doutro permiso adicional de 25 horas acumuladas en xornadas laborables consecutivas, ou a parte proporcional equivalente para períodos inferiores.

■ Permiso de paternidade

Entre os convenios que fan referencia a este permiso recóllese maioritariamente a duración sinalada no Estatuto dos traballadores/as ou na lexislación aplicable nos casos dos concellos para o seu persoal.

Outras duracións que se indican para este permiso son 15, 16 ou 30 días.

Sínálase tamén a libre opción de desfrute deste permiso a tempo parcial, establecendo que o poderán facer co único requisito da súa comunicación á empresa, podendo fixar á súa propia elección o horario de traballo dentro da súa xornada laboral ordinaria, durante o desfrute da dita prestación.

■ Garderías

Existen cláusulas en 9 convenios de empresa. Fan referencia á existencia de axudas económicas (sen indicalas) ou a posibilidade de establecelas.

Nun caso a axuda é para traballadores/as con fillos menores de 5 anos, en situación monoparental e cun período superior a 1 ano dentro da empresa, indicando que o complemento poderá chegar ata o 50% do custo da gardería durante o seu horario laboral.

■ Excedencias

Créanse nalgúns convenios excedencias especiais de duración distinta á establecida na lexislación vixente por motivos de enfermidade grave de familiares.

Amplíase a duración das excedencias, a de coidado de fillos/as ata 5 anos e a excedencia por coidado de familiares ata 3 ou 5 anos.

Amplíase o período de reserva do posto de traballo no caso de excedencias por coidado de fillo/a ou por coidado de familiares, nalgúns casos durante toda a duración delas e noutros durante 16 meses ou 2 anos (ou 3 anos no caso de que teñan unha duración de 5 anos).

Sinálanse ás veces requisitos distintos aos esixidos no ET (antigüidade, prazo para poder solicitar unha nova excedencia,...).

Existen algúns convenios que seguen mantendo a redacción anterior ás modificacións introducidas pola Lei 3/2007. Nalgúns casos manteñen as cláusulas que tiñan anteriormente e que melloraban o sinalado na lexislación vixente naquel momento pero que coas modificacións introducidas pola citada lei non se adaptan nalgúns aspectos ao establecido no ET (respecto da duración mínima da excedencia voluntaria sobre todo).

■ Outras cláusulas

Indícase que a empresa facilitará, sempre que sexa posible, a aproximación a un posto de traballo próximo ao domicilio habitual daqueles traballadores/as que así o soliciten durante o período de desfrute de lactación, maternidade/paternidade a tempo parcial, traballadoras en período de xestación, traballadores/as con xornada de traballo reducida por coidado de familiares ou por garda legal, mentres persista a dita situación, garantindo durante este tempo a reserva do seu posto de traballo.

Establécese que terán preferencia para ser afectados pola mobilidade en último lugar, por esta orde, os representantes dos traballadores/as no seo da empresa, as traballadoras embarazadas ou con fillos menores dun ano e os que teñan cargas familiares.

Sinálase que no desfrute dos permisos terán preferencia as mulleres xestantes, lactantes ou con fillos de ata 10 anos de idade. En caso de conflito de intereses con algún compañeiro/a de traballo, prevalecerá o criterio de maternidade sobre o do momento en que se solicitou o permiso.

Recóllese a posibilidade de conceder permisos especiais en casos excepcionais, como enfermidade ou accidente grave prolongado de familiares en primeiro grao ou que convivan no fogar, determinándose as condicións en que se concederá cada un deles tendo en conta as circunstancias excepcionais que concorran.

Outras cláusulas fan referencia ao incremento dos días indicados ou dos supostos recollidos respecto dos permisos no Estatuto dos traballadores/as e á regulación das vacacións (xa analizado nos apartados sobre permisos e vacacións).

Respecto dos permisos e a protección por maternidade, o tipo de cláusulas máis habitual o que fan e recoller total ou parcialmente o sinalado ao respecto na lexislación vixente.

9.5.5. Absentismo

Adóptase algunha medida concreta ou recóllense cláusulas sobre o control do absentismo en 82 convenios (47,1% dos asinados) que afectan a 63.268 traballadores/as (53,5%). Deles 16 son de sector (37,2% dos de sector) e afectan a 44.473 traballadores/as (53,3%) e 66 son de empresa (50,4% dos de empresa) e afectan a 18.795 traballadores/as (54%).

Entre as cláusulas que recollen pódense sinalar as seguintes:

■ Establecemento de complementos en función da asistencia e/ou puntualidade.

Respecto do número de convenios que establecen complementos de asistencia e puntualidade xa se fixo mención no apartado sobre a estrutura salarial deste informe.

Como xa se dicía no citado apartado, na maioría dos casos, na regulación dos complementos, recóllese detalladamente o procedemento segundo o cal se perden ou se producen descontos neles por faltas de puntualidade e asistencia, facendo ás veces unha relación de cales son as ausencias que se teñen en conta para estes efectos e cales non.

■ En 23 convenios (13,2% dos asinados) que afectan a 7.776 traballadores/as (6,6%) fanse depender os complementos por incapacidade temporal do índice de absentismo. Deles 3 son de sector (3.887 traballadores/as) e 20 son de empresa (3.889 traballadores/as).

Algúns convenios fano só cando a incapacidade temporal é por enfermidade común e outros en todos os casos.

Sinálase a posibilidade de establecer complementos nos casos de incapacidade temporal por enfermidade ou accidente non laboral se durante o primeiro ano de vixencia do convenio non se supera un certo índice de absentismo.

■ Establecemento de primas, incentivos ou gratificacións extraordinarias por redución do absentismo.

■ Indícanse ás veces distintos índices ou tramos de absentismo e a contía que correspondería percibir para cada un deles.

■ Establécense contías en función do índice de absentismo, sinalando as ausencias que non se terán en conta para estes efectos e as porcentaxes de desconto segundo as faltas de asistencia.

Para a súa determinación tense ás veces en consideración de forma individualizada a asistencia ao traballo, a puntualidade e presenza nel (sinálase nun caso a posibilidade de que se a empresa estima que o nivel de absentismo non afecta aos resultados do exercicio económico, poderá aboarse na súa integridade sen contemplarse as ausencias e faltas de puntualidade individuais dos traballadores/as).

Ponse tamén nalgúns casos en relación o absentismo individual co colectivo, podendo percibir os complementos os que estean dentro dos límites que se sinalan para cada un deles ou en función dos tramos de absentismo individual que se sinalan sempre que o absentismo colectivo non supere unha certa porcentaxe.

■ Acórdanse sistemas de penalización para os traballadores/as que acumulen un nivel apreciable de absentismo e ao mesmo tempo premios para os traballadores/as que non o presenten.

■ Fíxanse ás veces índices concretos de absentismo como obxectivo recollendo compromisos das dúas partes ao respecto pero sen concretar as medidas.

■ Sinálanse entre os criterios a ter en conta para a cobertura de vacantes e os ascensos o absentismo.

■ Incídese na potenciación dos instrumentos de control e de redución do absentismo laboral así como da realización dos estudos necesarios sobre as súas causas.

■ Faise referencia á posibilidade de descontos ou penalizacións nas retribucións nos casos de falta inxustificada de puntualidade e asistencia.

Outras cláusulas refírense á información á representación dos traballadores/as sobre o absentismo, indicando o contido e a periodicidade que debe ter:

■ Existen tamén cláusulas sobre os sistemas de control de asistencia.

■ Noutro tipo de cláusulas recóllense compromisos xenéricos de redución do absentismo, sen concretar ningunha medida

9.5.6. Horas extraordinarias

Teñen cláusulas sobre horas extraordinarias 157 convenios (90,2% dos asinados) que afectan a 107.264 traballadores/as (90,7%).

Deles 37 son de sector (86% dos de sector) e afectan a 72.905 traballadores/as (87,4%) e 120 son de empresa (91,6% dos de empresa) e afectan a 34.359 traballadores/as (98,7%).

O tipo de cláusulas que recollen é similar ao de anos anteriores, podendo resumilas nas seguintes:

■ Retribución das horas extraordinarias

A regulación da retribución das horas extraordinarias é o tipo de cláusula máis habitual.

Faise sinalando un valor ou a súa compensación con tempo de descanso ou dos dous xeitos.

Son tres as formas que se utilizan para fixar a retribución destas horas: indicando unha porcentaxe de incremento que se aplica sobre o valor das horas normais, sinalando unha contía concreta ou establecendo unha fórmula para o cálculo do seu valor.

Cando a compensación se fai en tempo de descanso indícase ademais do que corresponde por cada hora extraordinaria realizada, a posibilidade ou non de acumular os descansos para desfrutalos en xornadas completas, así como a posibilidade ou non de acumulalos ás vacacións ou permisos (sinalando nalgún caso o número máximo de días que se poden acumular).

Nalgúns casos indícase un prazo de tempo no que se ten que desfrutar o descanso (nos 2, 3, 4 ou 6 meses seguintes ou no ano seguinte á súa realización), establecendo algúns deles que as horas que non fora posible compensar no prazo que se indica logo da súa realización, serán compensadas economicamente.

Refírense algúns convenios a quen lle corresponde a opción entre o descanso ou a compensación económica pola realización de horas extraordinarias (empresa, traballador/a ou parte a cada un).

Á hora de establecer a compensación destas horas, faise unha distinción entre as horas extraordinarias normais, as festivas e as nocturnas, aplicando porcentaxes (ou contías) maiores para estas últimas, tanto na compensación económica como no tempo de descanso.

Xeralmente considéranse festivas as realizadas en domingo e días festivos declarados legalmente, pero tamén hai convenios que indican os sábados ou os días de descanso.

Establecen algúns convenios cal é o horario que se considera nocturno para estes efectos (normalmente de 22 horas a 6 horas, pero tamén se indica de 22 horas a 8 horas, entre as 23 horas e as 7 horas ou a partir das 22.30 horas).

■ Redución ou supresión das horas extraordinarias

Establécese a supresión das horas extraordinarias habituais en 32 convenios (18,4% dos asinados) que afectan a 10.670 traballadores/as (9%).

Deles 6 son de sector (14% dos de sector) e afectan a 8.085 traballadores/as (9,7%) e 26 son de empresa (19,8% dos de empresa) e afectan a 2.585 traballadores/as (7,4%).

Indican a redución ao mínimo das horas extraordinarias ou a redución do número máximo establecido no Estatuto dos Traballadores/as 45 convenios (25,9% dos asinados) que afectan a 50.443 traballadores/as (42,7%).

Deles 14 son de sector (32,6% dos de sector) e afectan a 35.572 traballadores/as (42,6%) e 31 son de empresa (23,7% dos de empresa) e afectan a 14.871 traballadores/as (42,7%).

Establécese nalgúns convenios un número concreto de horas extraordinarias por servizo que, no caso de que se superase, suporía a creación dun novo posto de traballo.

■ Control das horas extraordinarias

Para o control das horas extraordinarias establécese nalgúns convenios a necesidade de levar un rexistro delas por servizo co número de horas feitas ao ano.

Sinálase que a dirección da empresa informará periodicamente á representación dos traballadores/as sobre o número de horas extraordinarias realizadas, especificando as causas e, se é o caso, a distribución por seccións.

Tamén se indica nalgúns casos que ademais da relación do persoal que realizou as horas extraordinarias débese informar dos traballadores/as que optaron por cobrar ou por descanso.

Hai convenios que indican a periodicidade coa que debe producirse a información das horas realizadas á representación dos traballadores/as, que xeralmente é semanal, mensual ou trimestral.

Existen cláusulas que indican a obriga de expoñer no taboleiro de anuncios a información sobre a realización de horas extraordinarias.

Establecen outros convenios o número máximo de horas extraordinarias que se poden realizar ao día, ao mes e ao ano.

■ Outras cláusulas

Inclúen varios convenios definicións das horas que se consideran estruturais ou por forza maior.

Noutros convenios limítanse a remitir á lexislación vixente todo o referente ás horas extraordinarias.

9.6. Outros temas obxecto de negociación

O Cadro 9.26 ofrece unha visión xeral dalgunhas das cláusulas que aparecen recollidas cada vez en maior número de convenios e que se analizan a continuación.

Relación de determinadas cláusulas pactadas. Porcentaxe sobre o total. Galicia. 2008

■ Cadro 9.26

	Nº Convenios	% sobre o total
Melloras sociais	172	98,9%
Saúde laboral	171	98,3%
Mobilidade xeográfica	46	26,4%
Mobilidade funcional	90	51,7%
Promoción, ascensos	105	60,3%
Formación profesional	121	69,5%
Crédito de horas sindicais	108	62,1%
Desconto cota sindical	44	25,3%
Clasificación profesional	126	72,4%
Sometemento AGA	74	42,5%
Período de proba	84	48,3%
Acoso	70	40,2%
Réxime disciplinario	90	51,7%
Dereitos lingüísticos	38	21,8%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

9.6.1. Melloras sociais

Conteñen cláusulas deste tipo 172 convenios (98,9% dos convenios asinados este ano) que afectan a 117.977 traballadores/as (99,8%).

Deles 43 son de sector (100% dos de sector) e afectan a 83.432 traballadores/as (100%), e 129 son de empresa (98,5% dos de empresa) e afectan a 34.545 traballadores/as (99,3%).

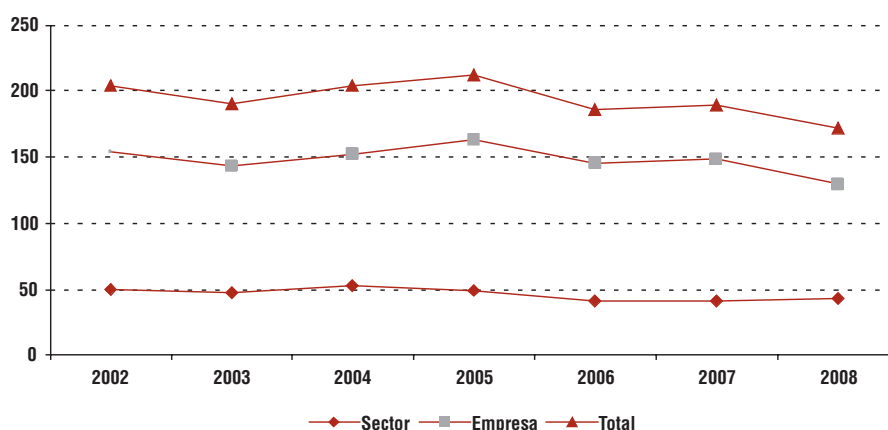
O Cadro 9.27 recolle a evolución dos convenios con este tipo de cláusulas.

■ Cadro 9.27

Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de melloras sociais. Por provincias. Galicia. 2002-2008

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2002	4	80,0	12	100,0	7	87,5	14	93,3	13	86,7	50	90,9
2003	3	75,0	10	100,0	9	100,0	12	92,3	13	86,7	47	92,2
2004	4	80,0	10	100,0	8	100,0	13	92,9	17	94,4	52	94,5
2005	4	100,0	9	100,0	12	100,0	12	92,3	12	100,0	49	98,0
2006	2	100,0	10	100,0	5	100,0	13	100,0	11	91,7	41	97,6
2007	4	100,0	10	100,0	5	100,0	9	100,0	13	100,0	41	100,0
2008	5	100,0	8	100,0	9	100,0	12	100,0	9	100,0	43	100,0
Empresa												
2002	20	100,0	34	87,2	16	94,1	13	81,3	71	92,2	154	91,1
2003	8	100,0	44	89,8	10	90,9	17	85,0	64	98,5	143	93,5
2004	13	100,0	37	97,4	17	94,4	18	78,3	67	95,7	152	93,8
2005	7	100,0	49	96,1	22	95,7	25	100,0	60	96,8	163	97,0
2006	16	100,0	42	91,3	14	100,0	14	93,3	59	98,3	145	96,0
2007	8	100,0	42	95,5	24	100,0	13	92,9	61	95,3	148	96,1
2008	7	100,0	29	100,0	23	100,0	13	92,9	57	98,3	129	98,5
Total 2008	12	100,0	37	100,0	32	100,0	25	96,2	66	98,5	172	98,9

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Sinalan estas cláusulas xeralmente o obxecto da axuda e os requisitos para ter dereito a ela.

Entre os tipos de cláusulas que recollen pódense destacar os seguintes:

■ Complementos ás prestacións da Seguridade Social nos casos de incapacidade temporal.

Teñen algún tipo destas cláusulas 166 convenios (95,4% dos asinados) que afectan a 106.448 traballadores/as (90%). Deles 43 son de sector (100% dos de sector) e afectan a 83.432 traballadores/as (100%) e 123 son de empresa (93,9% dos de empresa) e afectan a 23.016 traballadores/as (66,1%).

Os máis frecuentes son os complementos nos casos de accidente de traballo e enfermidade profesional. Establécenos 161 convenios (92,5% dos asinados este ano) que afectan a 102.519 traballadores/as (86,7%). Deles 42 son de sector (97,7% dos de sector) e afectan a 79.632 traballadores/as (95,4%) e 119 de empresa (90,8% dos de empresa) e afectan a 22.887 traballadores/as (65,8%).

Para o caso de enfermidade común veñen recollidos en 140 convenios (80,5% dos asinados) que afectan a 84.752 traballadores/as (71,7%). Deles 35 son de sector (81,4% dos de sector) e afectan a 62.847 traballadores/as (75,3%) e 105 de empresa (80,2% dos de empresa) e afectan a 21.905 traballadores/as (62,9%).

Indican un complemento no caso de hospitalización 83 convenios (47,7% dos asinados) que afectan a 61.430 traballadores/as (52%). Deles 24 son de sector (55,8% dos de sector) e afectan a 55.761 traballadores/as (66,8%) e 59 de empresa (45% dos de empresa) e afectan a 5.669 traballadores/as (16,3%).

Na maioría dos casos o complemento é superior no caso de accidente de traballo ou enfermidade profesional. En 50 convenios (9 de sector e 41 de empresa) que afectan a 15.264 traballadores/as non existe diferenza.

As cláusulas normalmente indican o complemento que hai que aplicar e sobre que se aplica, así como se existe unha limitación nos días que se percibe. Tamén se refíren en moitos casos ao procedemento de control das baixas.

Existe outro tipo de cláusulas nas que se fai depender estes complementos do índice de absentismo na empresa.

■ Axudas para estudos dos traballadores/as e dos seus fillos/as.

O tipo de axuda é nuns casos unha cantidade fixa e noutros engádese tamén unha porcentaxe dos gastos de matrícula e libros oficiais do curso.

■ Axudas por matrimonio, natalidade e defunción.

A axuda consiste nunha contía económica. Inclúese tamén nalgúns casos para a constitución como parella de feito.

■ Axudas a traballadores/as que teñan ao seu cargo familiares con discapacidades.

Consiste maioritariamente nunha contía mensual, aínda que nalgúns convenios indícase unha contía anual.

■ Gastos médicos e sanitarios.

Inclúense nalgúns casos ademais os gastos no caso de próteses dentarias, de visión, auditivas e ortopédicas.

■ Cantidades a tanto alzado por xubilación, falecemento ou invalidez.

Hai casos nos que se indica o dereito a vacacións retribuídas.

Tamén se indican nalgúns convenios cantidades a tanto alzado por anos de servizo.

Existen algúns convenios que sinalan un complemento das prestacións da Seguridade Social nestes casos.

■ Préstamos ou anticipos reintegrables.

Especificase nalgúns casos o procedemento, condicións, límites e criterios para concedelos, así como o xeito e/ou prazo de devolución e o tipo de xuro ou se é sen el.

■ Fondo social e/ou asistencial.

Sínálase nalgúns convenios a existencia dun Fondo social e/ou asistencial indicando a dotación que ten ou comprometéndose a dotalo na contía necesaria.

■ Pólizas de seguros.

Veñen recollidas cláusulas ao respecto en 158 convenios (90,8% dos asinados) que afectan a 113.493 traballadores/as (96%).

Deles 41 son de sector (95,3% dos de sector) e afectan a 80.778 traballadores/as (96,8%) e 117 de empresa (89,3%) e afectan a 32.715 traballadores/as (94%).

■ Plans de pensións.

Teñen cláusulas 17 convenios, dos que 2 son de sector e 15 de empresa, e que afectan a 3.936 traballadores/as.

■ Descontos na compra de produtos da empresa.

■ Actividades culturais e sociais.

Indícase a contía que achegará a empresa e as actividades que se poden incluír.

■ Outras cláusulas refírense á existencia e utilización de comedores e economatos.

Por último sinalar respecto deste tipo de cláusulas que tamén se estenden nalgúns convenios estes dereitos ás parellas de feito

9.6.2. Saúde laboral

Recollen algún tipo de cláusulas sobre saúde laboral 171 convenios (98,3% dos asinados) que afectan a 118.124 traballadores/as (99,9%).

Deles 43 son de sector (100% dos de sector) e afectan a 83.432 traballadores/as (100%) e 128 son de empresa (97,7% dos de empresa) e afectan a 34.692 traballadores/as (99,7%).

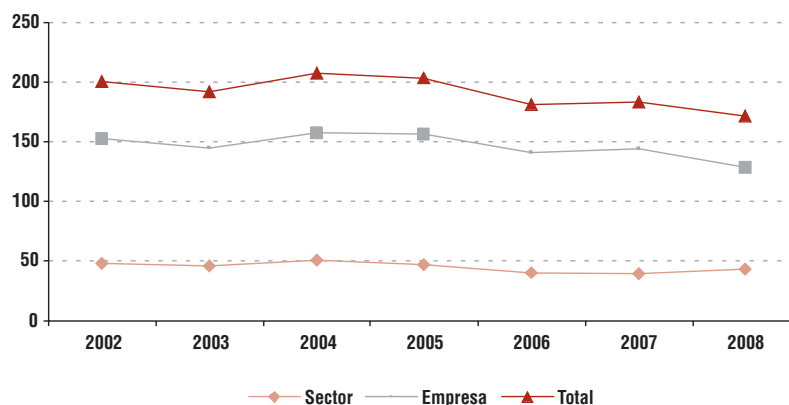
No Cadro 9.28 pode apreciarse a evolución dos convenios con este tipo de cláusulas.

■ Cadro 9.28

Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de saúde laboral. Por provincias. Galicia. 2002-2008

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2002	4	80,0	11	91,7	7	87,5	12	80,0	14	93,3	48	87,3
2003	4	100,0	9	90,0	8	88,9	11	84,6	14	93,3	46	90,2
2004	4	80,0	9	90,0	8	100,0	11	78,6	18	100,0	50	90,9
2005	4	100,0	8	88,9	11	91,7	12	92,3	12	100,0	47	94,0
2006	2	100,0	10	100,0	5	100,0	11	84,6	12	100,0	40	95,2
2007	4	100,0	9	90,0	5	100,0	8	88,9	13	100,0	39	95,1
2008	5	100,0	8	100,0	9	100,0	12	100,0	9	100,0	43	100,0
Empresa												
2002	17	85,0	33	84,6	15	88,2	15	93,8	72	93,5	152	89,9
2003	8	100,0	44	89,8	11	100,0	17	85,0	65	100,0	145	94,8
2004	13	100,0	35	92,1	17	94,4	22	95,7	70	100,0	157	96,9
2005	5	71,4	45	88,2	23	100,0	24	96,0	59	95,2	156	92,9
2006	15	93,8	39	84,8	14	100,0	14	93,3	59	98,3	141	93,4
2007	8	100,0	39	88,6	24	100,0	12	85,7	61	95,3	144	93,5
2008	7	100,0	28	96,6	23	100,0	12	85,7	58	100,0	128	97,7
Total 2008	12	100,0	36	97,3	32	100,0	24	92,3	67	100,0	171	98,3

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Moitas das cláusulas que figuran nestes convenios recollen compromisos de aplicación e cumprimento do indicado na Lei de prevención de riscos laborais e nos regulamentos que a desenvolven, e noutros casos remiten ou reproducen, total ou parcialmente o recollido na lei.

Os temas nos que máis se incide nestas cláusulas pódense resumir nos seguintes:

■ Roupas de traballo

Existen cláusulas ao respecto en 148 convenios, o 85,1% dos asinados este ano, que afectan a 96.357 traballadores/as (81,5%).

Deles 38 son de sector (88,4% dos de sector) e afectan a 74.221 traballadores/as (89%) e 110 son de empresa (84% dos de empresa) e afectan a 22.136 traballadores/as (63,6%).

Nestas cláusulas indícase normalmente o tipo de peza, o número delas que se entregue e a periodicidade coa que se ten que facer, así como a reposición por deterioro.

Tamén se indica a súa obrigatoriedade de uso durante a xornada laboral e/ou prohibición de facelo fóra dela.

Sinálase tamén nalgúns casos a quen lle corresponde a limpeza destas pezas.

Outras cláusulas só indican que a empresa entregará roupa de traballo adecuada ás necesidades e funcións desenvolvidas.

En 118 destes convenios (67,8% dos asinados) que afectan a 86.387 traballadores/as faise referencia aos equipos ou pezas de protección individual. Deles 29 son de sector (67,4% dos de sector) e afectan a 66.289 traballadores/as e 89 son de empresa (67,9% dos de empresa) e afectan a 20.098 traballadores/as.

Sinálase nestas cláusulas nuns casos o tipo e características das pezas que se deben subministrar así como a periodicidade de entrega e reposición por deterioro. Noutros casos faise referencia á obrigação por parte da empresa de facer entrega deste tipo de pezas remitindo ao sinalado ao respecto na lexislación vixente.

Indícase tamén a participación do comité de empresa, do comité de seguridade e saúde laboral ou das partes negociadoras do convenio no control e/ou elección da roupa e elementos de protección para que reúnan as condicións adecuadas e estean debidamente homologadas.

■ Revisións médicas.

Teñen cláusulas ao respecto 113 convenios (64,9% dos asinados este ano) que afectan a 84.797 traballadores/as (71,7%).

Deles 32 son de sector (74,4% dos de sector) e afectan a 66.230 traballadores/as (79,4%) e 81 son de empresa (61,8% dos de empresa) e afectan a 18.567 traballadores/as (53,4%).

Moitas destas cláusulas refírense á periodicidade mínima coa que deben realizarse e á posibilidade de facer revisións específicas máis frecuentes polo risco do posto de traballo, indicando nalgúns convenios cal debe ser o contido mínimo deste recoñecemento.

Establecen tamén algúns convenios se deben realizarse dentro ou fóra da xornada laboral e a compensación se se realizan fóra da xornada, sinalando tamén nalgúns

casos que a empresa deberá facerse cargo do transporte en caso de que se realice fóra do centro de traballo.

Faise referencia nalgúns convenios a medidas preventivas específicas como por exemplo campañas de vacinación.

Outras cláusulas refírense ao respecto ao dereito á intimidade e á dignidade da persoa e ao carácter confidencial dos resultados, así como á entrega de copia deles aos traballadores/as afectados/as.

Sinalar por último respecto destes dous tipos de cláusulas que en 28 dos 171 convenios que teñen cláusulas sobre saúde laboral, estas refírense exclusivamente á roupa de traballo e/ou ás revisións médicas (22.815 traballadores/as afectados/as). Deles 12 son de sector e afectan a 21.620 traballadores/as e 16 son de empresa e afectan a 1.195 traballadores/as.

■ Protección á maternidade.

Teñen cláusulas ao respecto 59 convenios (33,9% dos asinados este ano) que afectan a 35.928 traballadores/as (30,4%).

Deles 13 son de sector (30,2% dos de sector) e afectan a 19.785 traballadores/as (23,7%) e 46 son de empresa (35,1% dos de empresa) e afectan a 16.143 traballadores/as (46,4%).

As cláusulas fan referencia, entre outras, as seguintes medidas:

- A posibilidade de cambio de posto se existe risco para a traballadora ou para o seu fillo (indícase en 50 convenios dos que 11 son de sector e 39 de empresa).
- A posibilidade de cambio de quenda (indícase en 24 convenios dos que 4 son de sector e 20 de empresa).
- A prohibición do traballo nocturno (indícase en 10 convenios dos que 2 son de sector e 8 de empresa).
- A prohibición de traballo penoso ou perigoso (indícase en 33 convenios dos que 10 son de sector e 23 de empresa).

Nalgúns convenios recóllese total ou parcialmente o sinalado no artigo 26 da Lei de prevención de riscos laborais sobre protección á maternidade, e noutros remítese ao indicado na lexislación vixente.

■ Plan de prevención

Fan referencia a plans de prevención en materia de saúde e seguridade 8 convenios, o 4,6% dos asinados este ano, que afectan a 17.509 traballadores/as (14,8%).

Destes convenios 2 son de sector e 6 de empresa.

As cláusulas refírense nuns casos a plans xa en vigor na empresa e noutros casos á obriga por parte da empresa de dotarse dun (anual ou plurianual), así como dos servizos necesarios para a súa realización, de acordo cos criterios recoñecidos internacionalmente.

Indícase que a empresa debe desenvolver as accións e medidas en materia de seguridade e saúde laboral, que sexan necesarias para lograr unhas condicións de traballo, onde a saúde do traballador/a non se vexa afectada por estas. As formulacións destas accións e medidas deberán estar encamiñadas a lograr unha mellora da cali-

dade de vida e ambiental de traballo, desenvolvendo obxectivos de promoción e defensa da saúde, mellora das condicións de traballo, potenciación das técnicas preventivas como medio para a eliminación dos riscos na súa orixe e a participación sindical dos centros de traballo.

Detállase máis nalgúns casos o contido e/ou as medidas a tomar, sinalando entre outros os seguintes puntos:

- A elaboración de mapas de risco.
- A determinación dos riscos existentes, a súa gravidade e extensión.
- A fixación de obxectivos preventivos e a determinación de recursos humanos e económicos para levalos a cabo.
- Prazos e fases a desenvolver.
- A forma de intervención sindical na súa elaboración, control e avaliación.
- Elaboración do plan de formación dos traballadores/as e os delegados/as de prevención.
- Elaboración dun plan de emerxencia e evacuación que responda ás necesidades da empresa en función da súa actividade laboral.
- Técnicas de prevención, vixilancia e control da saúde.
- Medidas especiais para os traballos especialmente tóxicos e perigosos.
- Potenciación das accións xerais de información e sensibilización do persoal mediante apoios gráficos, escritos e audiovisuais.
- Participación do Servizo de Prevención no deseño e desenvolvemento de novas instalacións.
- Campaña de sensibilización para a prevención de accidentes in itinere

■ Comité de seguridade e saúde laboral

Fan referencia ao Comité de seguridade e saúde 61 convenios (35,1%), dos que 7 son de sector e 54 de empresa. Os traballadores/as aos que afectan son 32.663 (27,6%).

As cláusulas refírense á súa composición, periodicidade das reunións, o crédito horario e as súas competencias e facultades.

No que respecta ás competencias e facultades, ademais das cláusulas nas que remiten ou recollen total ou parcialmente o sinalado na lexislación vixente (artigo 39 da LPRL), indícanse entre outras as seguintes:

- Promover o coñecemento e a observancia das disposicións vixentes en materia de seguridade e saúde.
- Informar sobre o contido das normas de prevención de riscos que deban figurar nas normas de réxime interior da empresa.
- Instar a paralización das actividades ante o inminente risco de accidente.
- Propoñer á dirección da empresa a orde de prioridades que considere conveniente antes da aprobación dos investimentos necesarios para levar a cabo os programas previstos.

- Realizar visitas para coñecer as condicións relativas a orde, limpeza, ambiente, instalacións, maquinaria, ferramentas e procesos laborais; constatar riscos que poidan afectar a vida ou a saúde dos traballadores/as, informar dos defectos e dos perigos que atinxan á empresa e, se for o caso, promover a adopción das medidas necesarias para a corrección destas situacións e calquera outras que considere oportunas.
- Emitir informe preceptivo sobre a concesión de complementos relacionados con esta materia.
- Coñecer as investigacións realizadas polo persoal técnico da empresa sobre accidentes de traballo e enfermidades profesionais.
- Procurar para os traballadores/as da empresa unha información e formación adecuada en materia de seguridade e saúde e fomentar a colaboración destes na práctica e observancia das medidas preventivas dos accidentes de traballo e enfermidades profesionais.
- Promover o ensino, divulgación e propaganda da seguridade e hixiene, mediante cursos e conferencias ao persoal da empresa, ben directamente ou a través de institucións oficiais ou sindicais especializadas; a colocación de carteis e avisos de seguridade e a realización de concursos sobre temas e cuestións relativos a estas materias.

Outras cláusulas fan referencia ao dereito á formación en materia de riscos laborais dos membros destes comités.

■ Delegados de prevención

Existen cláusulas ao respecto en 42 convenios dos asinados este ano (24,1%) que afectan a 24.658 traballadores/as (20,9%). Deles 7 son de sector e 35 de empresa.

Moitas destas cláusulas remiten ou recollen, total ou parcialmente, o indicado ao respecto na Lei de prevención de riscos laborais (artigos 35, 36 e 37).

Regúlase nestas cláusulas o crédito de horas, a formación e as garantías necesarias para a realización das actividades que lles son propias.

Indican algúns convenios que os traballadores/as designados como delegados/as de prevención que non se estean a beneficiar de ningún tipo de crédito horario, a partir da súa designación contarán co mesmo crédito horario que os delegados/as sindicais.

Algúns convenios de conformidade co sinalado no artigo 35.4º da Lei de prevención de riscos laborais, indican a designación dos delegados/as de prevención polas organizacións sindicais con representación na empresa.

■ Outras cláusulas

■ Cláusulas xerais en materia de saúde laboral.

Recollen estas cláusulas compromisos de cumprir estritamente a normativa en materia de seguridade e hixiene e prevención de riscos laborais.

Sínálase que a integración da prevención en todos os niveis xerárquicos da empresa implica a atribución a todos eles e a asunción por estes da obriga de incluír a prevención de riscos en calquera actividade que realicen ou ordenen e nas decisións que adopten en todos os ámbitos e procesos produtivos.

As técnicas preventivas deberán ir encamiñadas á eliminación do risco para a saúde do traballador desde a súa propia xeración, tanto no que afecta ás operacións a realizar como nos elementos empregados no proceso.

A formulación destas accións e medidas deberán estar encamiñadas a lograr unha mellora da calidade de vida e ambiente de traballo, a desenvolver obxectivos de promoción e defensa da saúde, mellora das condicións de traballo, potenciación das técnicas preventivas como medio para a eliminación de riscos na súa orixe e a participación sindical nos centros de traballo, e a dotarse dunha planificación preventiva de acordo coa Lei de prevención de riscos laborais.

■ Cláusulas sobre *dereitos e deberes* en materia de saúde laboral

Sínálase nestas cláusulas que, de conformidade co disposto na Lei 31/1995, de prevención de riscos laborais, o traballador/a ten dereito a unha protección eficaz en materia de seguridade e saúde no traballo.

O citado dereito supón a existencia dun correlativo deber da empresa na protección dos traballadores/as ao seu servizo fronte aos riscos laborais.

Os traballadores/as terán dereito a participar, nos termos previstos no capítulo V da Lei de prevención de riscos laborais, no deseño, na adopción e no cumprimento das medidas preventivas.

En relación coa prestación de traballo, o empresario/a está obrigado/a a facilitarlles aos traballadores/as cantos medios sexan precisos para a adecuada realización do seu cometido, así como os medios de protección necesarios para os efectos da súa seguridade e saúde no traballo e velar polo uso efectivo destes.

Formúlanse como prioridades, a compatibilidade do obxectivo social da empresa coa calidade de vida dos traballadores/as, a mellora das condicións de traballo e a formación en materia preventiva dos riscos laborais e o respecto co medio ambiente.

Os traballadores/as están obrigados a observar todas as medidas legais, regulamentarias e que determine a empresa en materia de prevención de riscos laborais, así como a seguir e cumprir as directrices que se deriven da formación e información que reciban da empresa.

O empresario/a deberá consultar aos traballadores/as, coa debida antelación, a adopción das decisións relativas á planificación e a organización do traballo na empresa e a introdución de novas tecnoloxías, en todo o relacionado coas consecuencias que estas puidesen ter para a seguridade e saúde dos traballadores/as.

Outras cláusulas recollen o indicado ao respecto no artigo 29 da LPRL.

■ Cláusulas sobre *formación* nesta materia

Refírense estas cláusulas, que recollen moito do sinalado na Lei de prevención de riscos laborais, tanto á formación dos traballadores/as en xeral como á dos delegados/as de prevención.

Considérase á formación en materia de saúde laboral xunto co adestramento profesional como elementos esenciais para a mellora das condicións de traballo e seguridade, significando a súa importancia como elemento de prevención e comprométese así mesmo a realizala de forma eficiente.

Sínálase que a empresa debe garantir que a totalidade dos seus traballadores/as recibirán unha formación teórica e práctica, suficiente e adecuada en materia preventiva

tanto no momento da súa contratación como cando se produzan cambios nas funcións que desempeñan ou se introduzan novas tecnoloxías ou cambios nos equipos de traballo, e centrarase especificamente no posto de traballo ou función de cada empregado/a, adaptándose á evolución dos riscos e á aparición doutros novos e repetirase periodicamente cando sexa necesario.

Tamén se refíren a que a formación deberá ser facilitada polo empresario/a polos seus propios medios ou mediante concerto con organismos ou entidades especializadas na materia, debendo adaptarse á avaliación dos riscos e á aparición doutros novos, repetíndose periodicamente se fose necesario e realizándose preferentemente en horario de traballo.

Respecto da formación para os delegados/as de prevención as cláusulas refírense a que debe atender aos aspectos que resulten necesarios para o mellor desenvolvemento do desempeño das súas funcións e ao deber de facilitarlle as horas necesarias para ela.

Indícase nalgúns convenios o contido da formación e nalgún caso tamén a duración mínima da formación inicial.

■ Cláusulas sobre a creación de *Comisións paritarias sectoriais*

Refírense as cláusulas á súa composición, á periodicidade das reunións e ás súas funcións, sinalando respecto destas, entre outras, as seguintes:

- Promover a observación das disposicións legais vixentes para a prevención dos riscos profesionais no ámbito do sector.
- Prestar asesoramento a empresas e traballadores/as para evitar e/ou reducir os riscos que atenten contra a integridade física e saúde dos traballadores/as.
- Dar a coñecer as normas e os procedementos que en materia de seguridade e hixiene diten os organismos especializados nesta materia.
- Solicitar informes sobre os resultados estatísticos dos recoñecementos médicos que se lles realicen aos traballadores/as do sector.
- Estudar e acordar os mecanismos oportunos de coordinación da información provincial en materia de sinistralidade no sector que subministrarán as comisións específicas provinciais, ou, no seu defecto, as comisións paritarias dos convenios.
- Solicitar dos órganos competentes da Xunta de Galicia o recoñecemento oficial como interlocutor social sectorial en materia de seguridade e saúde, tanto no seu aspecto lexislativo como no desenvolvemento de plans e medidas formativas.
- Promover cantas medidas considere tendentes a mellorar a situación do sector nesta materia, tendo como obxectivo fundamental estender a preocupación pola seguridade a todos os niveis, fomentando campañas de mentalización.
- Acometer as xestións necesarias para obter os medios que lle permitan desenvolver as súas funcións coa eficacia axeitada.
- Mediar nas empresas en materia de seguridade e saúde no traballo.

Cantas outras funcións acorde a propia comisión atribuírse, orientadas ao desenvolvemento e á mellora da seguridade e hixiene no traballo do sector.

Servizos de prevención.

Recollen cláusulas sobre eles 19 convenios que afectan a 12.404 traballadores/as.

As cláusulas que se refiren ás súas funcións remiten ao disposto no artigo 31 da Lei 31/1995, de prevención de riscos laborais.

Medidas específicas.

Existen cláusulas que indican medidas específicas para casos concretos como o traballo con pantallas, carga e descarga, cámaras frigoríficas, manipulación de determinados produtos, desenvolvemento do traballo ao descuberto, etc.

En tres convenios de empresa fan referencia aos sistemas de xestión adoptados por elas que inclúen medidas concretas en materia preventiva, recollendo un deles o réxime sancionador para os incumprimentos nesta materia.

Existen cláusulas sobre a rotulación dos produtos que se utilicen no proceso produtivo a fin de que os/as traballadores/as que os manipulen poidan coñecelos.

Indícase a obriga de contar cun plan de emerxencia e evacuación actualizado.

Outras cláusulas recollen indicacións respecto do cumprimento por parte da empresa das normas de seguridade e hixiene no traballo en materia de aseos, vestiarios, duchas, etc. e á existencia de caixas de primeiros auxilios.

Faise referencia tamén nalgúns casos á existencia de servizos médicos na empresa.

Definen algúns convenios o que se entende por actividade continuada penosa, tóxica ou perigosa e un convenio de empresa recolle unha relación das enfermidades que poden ser consecuencia da actividade laboral na empresa e que, polo tanto, deben considerarse como enfermidades profesionais.

Risco grave e inminente.

Nalgúns casos as cláusulas só fan referencia á posibilidade de paralización da actividade neste suposto e noutros recollen total ou parcialmente o sinalado ao respecto nos artigos 19 do ET e no 21 da Lei de prevención de riscos laborais.

Subcontratación e empresas auxiliares

Indícase que nos casos en que se subcontrate outras empresas para a prestación de servizos no propio centro de traballo, a empresa principal deberá establecer, baixo a súa responsabilidade, os mecanismos de coordinación adecuados para a prevención de riscos, información sobre estes e, en xeral, en todo o que se relacione coas condicións de seguridade e saúde dos traballadores/as, así como hixiénico-sanitarias.

Tamén se sinala que cando a empresa concerte un contrato de prestación de obras ou servizos cunha empresa contratista ou subcontratista, deberá informar á representación legal dos traballadores/as sobre as medidas previstas para a coordinación de actividades desde o punto de vista da prevención de riscos laborais.

Protección a traballadores especialmente sensibles a determinados riscos

Ademais das cláusulas sobre protección da maternidade sinálase, de conformidade co artigo 25 da LPRL, que se garantirá de xeito específico a protección dos traballadores e traballadoras, que polas súas propias características persoais ou estado biolóxico coñecido, sexan especialmente sensibles aos posibles riscos derivados do traballo. Para iso, deberanse ter en conta as ditas características persoais nas avaliacións de riscos e, en función destas, adoptaranse as medidas preventivas e de protección necesarias.

Os traballadores e traballadoras non serán empregados naqueles postos de traballo en que por mor das súas características persoais, discapacidade física, psíquica ou sensorial debidamente recoñecidas, puidesen pór en perigo ou causar danos, a si mesmo, aos demais traballadores e traballadoras ou outras persoas relacionadas coa empresa.

Indícase que cando un traballador/a fose considerado especialmente sensible a determinados riscos do seu posto de traballo, se non existe un posto equivalente exento de exposición aos ditos riscos, o traballador/a deberá ser destinado a un posto non correspondente ao seu grupo ou categoría equivalente, compatible co seu estado de saúde, se ben conservará, como mínimo, o dereito ás retribucións do seu posto de orixe.

Recoméndase no posible evitar a realización de tarefas penosas por traballadores/as maiores dunha certa idade (60 anos).

Indícase respecto dos traballadores/as maiores de 55 anos que a adscrición á quenda de noite será voluntaria para eles.

9.6.3. Formación profesional

Existen cláusulas sobre formación profesional en 121 convenios (69,5% dos asinados) que afectan a 93.351 traballadores/as (79%).

Deles 28 son de sector (65,1% dos de sector) e afectan a 61.454 traballadores/as (73,7%) e 93 son de empresa (71% dos de empresa) e afectan a 31.897 traballadores/as (91,7%).

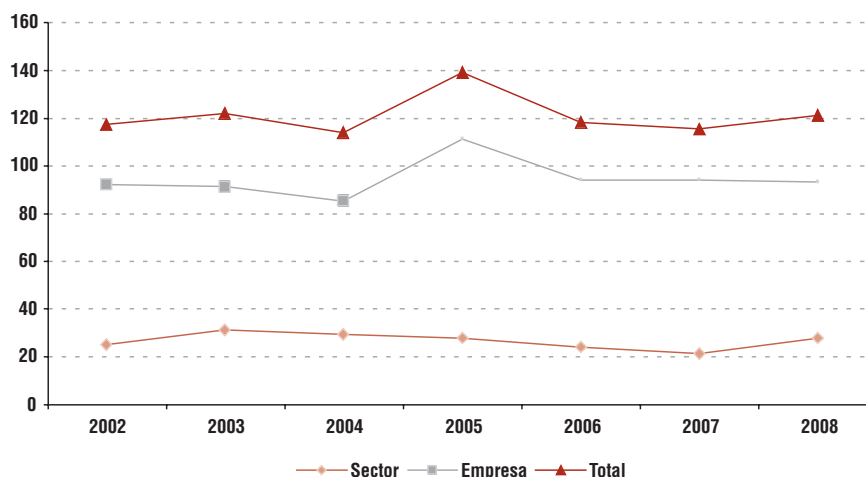
No Cadro 9.29 pode apreciarse a evolución dos convenios con este tipo de cláusulas.

■ Cadro 9.29

Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de formación profesional. Por provincias. Galicia. 2002-2008

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2002	4	80,0	4	33,3	7	87,5	6	40,0	4	26,7	25	45,5
2003	3	75,0	5	50,0	9	100,0	6	46,2	8	53,3	31	60,8
2004	3	60,0	7	70,0	5	62,5	5	35,7	9	50,0	29	52,7
2005	4	100,0	3	33,3	11	91,7	7	53,8	3	25,0	28	56,0
2006	2	100,0	6	60,0	4	80,0	6	46,2	6	50,0	24	57,1
2007	3	75,0	5	50,0	3	60,0	6	66,7	4	30,8	21	51,2
2008	5	100,0	5	62,5	7	77,8	6	50,0	5	55,6	28	65,1
Empresa												
2002	14	70,0	26	66,7	7	41,2	6	37,5	39	50,6	92	54,4
2003	8	100,0	34	69,4	3	27,3	11	55,0	35	53,8	91	59,5
2004	11	84,6	24	63,2	6	33,3	8	34,8	36	51,4	85	52,5
2005	5	71,4	35	68,6	14	60,9	16	64,0	41	66,1	111	66,1
2006	11	68,8	32	69,6	4	28,6	9	60,0	38	63,3	94	62,3
2007	7	87,5	34	77,3	11	45,8	7	50,0	35	54,7	94	61,0
2008	6	85,7	20	69,0	14	60,9	7	50,0	46	79,3	93	71,0
Total 2008	11	91,7	25	67,6	21	65,6	13	50,0	51	76,1	121	69,5

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Entre as cláusulas que recollen pódese sinalar o seguinte:

■ Cláusulas xerais sobre formación.-

Indícanse como principais funcións da formación por unha parte a de adaptación permanente á evolución das profesións e do contido dos postos de traballo e, polo tanto, de mellora das competencias e cualificacións indispensables para incrementar a eficacia e a calidade, e por outra a de promoción que permita a un gran número de empregados/as evitar o estancamento na súa cualificación profesional.

O mantemento e desenvolvemento das competencias e da profesionalidade do conxunto do persoal é un elemento fundamental para afrontar con éxito a necesaria mellora da competitividade.

A adaptación permanente ás evolucións, tanto tecnolóxicas como organizativas, así como a implicación e participación activa dos compoñentes da empresa, son factores claves para a consecución dos obxectivos fixados.

Debe considerarse a formación como unha necesidade e unha obriga, constituíndo un obxectivo básico para incrementar a motivación e a integración dos empregados/as e un mecanismo eficaz e indispensable para articular a mobilidade e a promoción.

A formación profesional tanto inicial como continua, debe ser considerada como un instrumento máis de significativa validez, que coaduxve a lograr a necesaria conexión entre as cualificacións dos traballadores/as e os requirimentos do mercado de traballo. E nunha perspectiva máis ampla, ser un elemento dinamizador que acompañe o desenvolvemento industrial a longo prazo, permita a elaboración de produtos de maior calidade que favorezan a competitividade no ámbito internacional, e faga posible a promoción social integral do traballador/a, promovendo a diversificación e afondamento dos seus coñecementos e habilidades de modo permanente.

Indican algúns convenios os obxectivos da formación sinalando entre outros os seguintes:

- Adaptación ao posto de traballo e ás modificacións del.

- Actualización e posta ao día dos coñecementos profesionais exixibles na categoría e posto de traballo.
- Especialización nos seus diversos graos, nalgún sector ou materia propio de traballo.
- Facilitar e promover a adquisición polos traballadores/as de títulos académicos e profesionais, relacionados co ámbito de actuación do convenio, así como a ampliación dos coñecementos dos traballadores/as que lles permita prosperar e aspirar a promocións profesionais e a adquisición dos coñecementos doutros postos de traballo.
- Coñecer as condicións laborais do seu posto de traballo para evitar riscos laborais.
- Calquera outro obxectivo que beneficie profesionalmente tanto o propio traballador/a como a empresa ou a atención dos usuarios/as ou clientes.
- Integrar a formación na política global de xestión de recursos humanos da empresa.
- Potenciar iniciativas de formación que favorezan a modernización e xestión da empresa.
- Impulsar unha formación continua que asegure o mantemento das competencias dos empregos e ao mesmo tempo, facilite a adquisición de novas capacidades que estimulen a promoción interna.
- Fomento da formación do persoal apropiado no concernente ao coñecemento das novas tecnoloxías que se poidan aplicar na empresa.

■ Permisos para asistencia á formación.-

Refírense estas cláusulas á posibilidade de elección de quenda e/ou adaptación da xornada así como aos permisos con reserva do posto de traballo para o persoal que curse estudos ou asista a cursos de formación ou perfeccionamento.

Teñen cláusulas deste tipo 56 convenios (32,2% dos asinados este ano) que afectan a 49.165 traballadores/as (41,6%). Deles 12 son de sector e 44 de empresa.

■ Permisos para acudir a exames.-

Aparecen recollidos en 70 dos convenios asinados este ano, o 40,2% do total, que afectan a 48.252 traballadores/as (40,8%). Deles 13 son de sector e 57 de empresa.

Moitos destes permisos veñen establecidos nos artigos sobre licenzas e permisos.

■ Constitución de comisións paritarias.-

Establécense estas comisións de formación en 16 convenios (9,2% dos asinados) que afectan a 25.428 traballadores/as (21,5%). Deles 9 son de sector e 7 de empresa.

As cláusulas refírense sobre todo á súa composición e ás funcións que se lle atribúen.

■ Plan de formación.-

Existen cláusulas ao respecto en 32 convenios (18,4% dos asinados este ano) que afectan a 20.874 traballadores/as (17,7%). Deles 2 son de sector e 30 de empresa.

Refírense as cláusulas sobre todo ao contido mínimo, obxectivos básicos e á financiación.

Respecto do contido mínimo indícase o seguinte:

- Obxectivos e descrición das accións que se van desenvolver.
- Ámbito de aplicación do plan e unidades ás que afecta.
- Colectivo afectado e número de participantes.
- Calendario previsto de execución.
- Custo estimado das distintas actividades formativas.
- Criterios de selección que garantirán o principio de igualdade.
- Modalidade de xestión das actividades formativas.
- Criterios de avaliación do plan de formación.
- Responsable da impartición.

Sinalar por último que outro tipo de cláusulas remite a acordos estatais e convenios colectivos de ámbito superior ou á lexislación vixente todo o relacionado coa formación profesional.

9.6.4. Dereitos e garantías da representación dos traballadores/as.

Existen cláusulas respecto das garantías e/ou os dereitos da representación dos traballadores/as na empresa en 141 convenios (81% dos asinados este ano) que afectan a 101.198 traballadores/as (85,6%). Deles 32 son de sector (74,4% dos de sector) e afectan a 67.445 traballadores/as (80,8%) e 109 son de empresa (83,2% dos de empresa) e afectan a 33.753 traballadores/as (97%).

En moitos casos estas cláusulas remiten ou recollen, total ou parcialmente, o sinalado ao respecto no Estatuto dos traballadores/as e na Lei orgánica de liberdade sindical.

En 68 convenios (39,1% dos asinados) que afectan a 44.910 traballadores/as (38%) existen cláusulas respecto dos locais e/ou taboleiros de anuncios. Deles 15 son de sector (34,9% dos de sector) e afectan a 26.750 traballadores/as (32,1%) e 53 son de empresa (40,5% dos de empresa) e afectan a 18.160 traballadores/as (52,2%).

Establecen unha subvención de gastos dos comités de empresa e/ou delegados/as de persoal 8 convenios de empresa (6,1% do total de convenios de empresa asinados este ano) que afectan a 13.190 traballadores/as (37,9%).

Existen cláusulas respecto da celebración de asembleas en 76 convenios (43,7% dos asinados) que afectan a 26.383 traballadores/as (22,3%). Deles 7 son de sector (16,3% dos de sector) e afectan a 7.267 traballadores/as (8,7%) e 69 son de empresa (52,7% dos de empresa) e afectan a 19.116 traballadores/as (54,9%).

As cláusulas fan referencia aos requisitos para a convocatoria e celebración da asemblea (lexitimación para convocalas, locais, procedemento, celebración dentro ou fóra da xornada)

Refírense outras cláusulas á regulación do acceso á rede da empresa, ao correo electrónico e á internet pola representación legal dos traballadores/as e á cesión por parte da empresa de medios materiais para a realización das súas funcións.

Outras cláusulas, que se analizan con máis detalle a continuación, refírense ao crédito de horas e ao desconto da cota sindical.

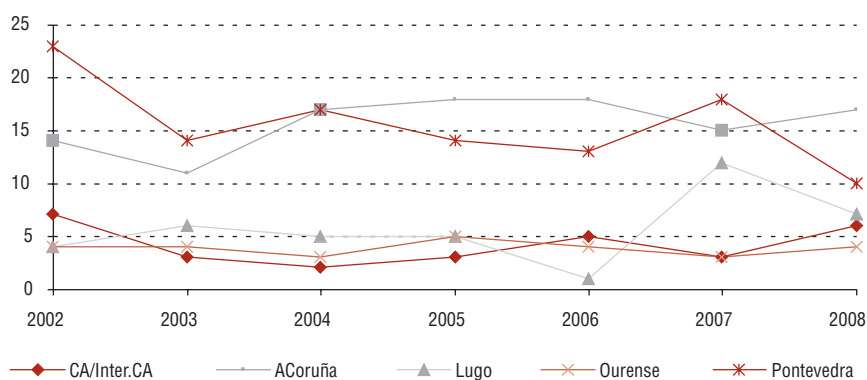
Segundo se pode observar no Cadro 9.30 son 44 (25,3%) os convenios asinados este ano que regulan o desconto da cota sindical. Afectan estes convenios a 25.914 traballadores/as (21,9%).

Cadro 9.30

**Evolución dos convenios colectivos con cláusula de desconto da cota sindical.
Por provincias. Galicia. 2002-2008**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2002	0	0,0	6	50,0	2	25,0	0	0,0	3	20,0	11	20,0
2003	1	25,0	2	20,0	3	33,3	1	7,7		0,0	7	13,7
2004	0	0,0	3	30,0	2	25,0	0	0,0	2	11,1	7	12,7
2005	1	25,0	6	66,7	4	33,3	1	7,7	1	8,3	13	26,0
2006	0	0,0	5	50,0	0	0,0	0	0,0	2	16,7	7	16,7
2007	1	25,0	4	40,0	3	60,0	1	11,1	4	30,8	13	31,7
2008	3	60,0	3	37,5	2	22,2	0	0,0	1	11,1	9	20,9
Empresa												
2002	7	35,0	8	20,5	2	11,8	4	25,0	20	26,0	41	24,3
2003	2	25,0	9	18,4	3	27,3	3	15,0	14	21,5	31	20,3
2004	2	15,4	14	36,8	3	16,7	3	13,0	15	21,4	37	22,8
2005	2	28,6	12	23,5	1	4,3	4	16,0	13	21,0	32	19,0
2006	5	31,3	13	28,3	1	7,1	4	26,7	11	18,3	34	22,5
2007	2	25,0	11	25,0	9	37,5	2	14,3	14	21,9	38	24,7
2008	3	42,9	14	48,3	5	21,7	4	28,6	9	15,5	35	26,7
Total 2008	6	50,0	17	45,9	7	21,9	4	15,4	10	14,9	44	25,3

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Deles 9 son de sector (20,9% dos de sector) e afectan a 9.708 traballadores/as (11,6%) e 35 son de empresa (26,7% dos de empresa) e afectan a 16.206 traballadores/as (46,6%).

As cláusulas que recollen refírense ao procedemento que hai que seguir para proceder ao desconto, establecendo na maioría dos casos que a solicitude debe ser por escrito.

Indícase nalgúns convenios o contido do escrito sinalando que debe recoller a orde de desconto, a central a que pertence, a contía da cota e o número de conta á que debe ser transferida a cantidade.

Establécese nalgúns casos que a dirección da empresa entregará copia da transferencia á representación sindical da empresa, se a houbese.

Xeralmente indícase que as empresas efectuarán as anteditas deducións, salvo indicación do contrario, durante períodos dun ano.

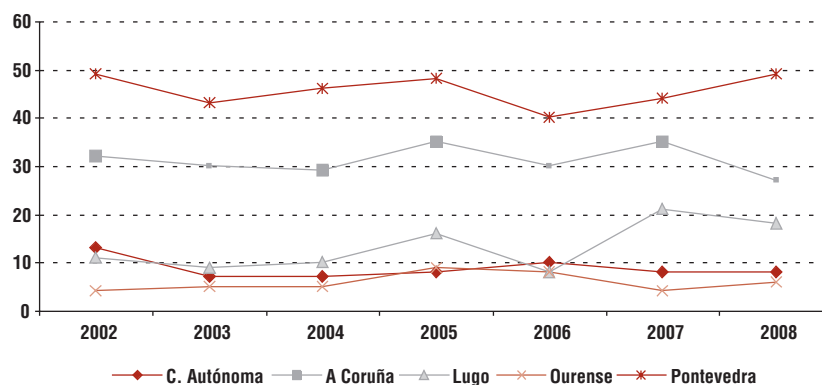
Respecto do crédito de horas (Cadro 9.31) existen cláusulas en 108 convenios (62,1% dos asinados este ano) que afectan a 76.753 traballadores/as (64,9%).

■ Cadro 9.31

Evolución dos convenios colectivos que regulan o crédito de horas sindicais. Por provincias. Galicia. 2002-2008

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2002	1	20,0	7	58,3	4	50,0	2	13,3	5	33,3	19	34,5
2003	3	75,0	6	60,0	2	22,2	1	7,7	5	33,3	17	33,3
2004	2	40,0	6	60,0	3	37,5	2	14,3	8	44,4	21	38,2
2005	4	100,0	8	88,9	5	41,7	1	7,7	5	41,7	23	46,0
2006	1	50,0	8	80,0	1	20,0	3	23,1	6	50,0	19	45,2
2007	2	50,0	8	80,0	4	80,0	1	11,1	8	61,5	23	56,1
2008	4	80,0	6	75,0	4	44,4	2	16,7	4	44,4	20	46,5
Empresa												
2002	12	60,0	25	64,1	7	41,2	2	12,5	44	57,1	90	53,3
2003	4	50,0	24	49,0	7	63,6	4	20,0	38	58,5	77	50,3
2004	5	38,5	23	60,5	7	38,9	3	13,0	38	54,3	76	46,9
2005	4	57,1	27	52,9	11	47,8	8	32,0	43	69,4	93	55,4
2006	9	56,3	22	47,8	7	50,0	5	33,3	34	56,7	77	51,0
2007	6	75,0	27	61,4	17	70,8	3	21,4	36	56,3	89	57,8
2008	4	57,1	21	72,4	14	60,9	4	28,6	45	77,6	88	67,2
Total 2008	8	66,7	27	73,0	18	56,3	6	23,1	49	73,1	108	62,1

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Deles 20 son de sector (46,5% dos de sector) e afectan a 44.154 traballadores/as (52,9%) e 88 son de empresa (67,2% dos de empresa) e afectan a 32.599 traballadores/as (93,7%).

As cláusulas nuns casos fixan un número concreto de horas e noutros remiten á lexislación vixente ou a convenios de ámbito superior.

Sinalase nalgúns convenios as horas que entran no cómputo e cales non.

En 76 convenios (43,7% dos asinados) que afectan a 55.227 traballadores/as (46,7%) establécese ou indícase a posibilidade de acumulación destas horas.

Deles 16 son de sector (37,2% dos de sector) e afectan a 34.999 traballadores/as (41,9%) e 60 de empresa (45,8% dos de empresa) e afectan a 20.228 traballadores/as (58,1%).

9.6.5. Contratación e emprego

Analízanse neste apartado en primeiro lugar as cláusulas recollidas nos convenios colectivos asinados este ano que se refiren aos procedementos de selección e ingreso no traballo, as modalidades contractuais e a utilización de empresas de traballo temporal, e a continuación as cláusulas sobre xubilación, fomento do emprego, fomento da contratación indefinida e garantías do posto de traballo.

A. Ingreso no traballo. Período de proba

Regúlase dalgún xeito o ingreso no traballo en 136 convenios (78,2% dos asinados) que afectan a 97.881 traballadores/as (82,8%).

Deles 33 son de sector (76,7% dos de sector) e afectan a 64.291 traballadores/as (77,1%) e 103 son de empresa (78,6% dos de empresa) e afectan a 33.590 traballadores/as (96,5%).

O tipo de cláusulas que recollen fai referencia ao seguinte:

■ Posibilidade ou necesidade de facer as probas de selección teórico-prácticas e psicotécnicas que consideren necesarias para comprobar se o seu grao de aptitude e a súa preparación son adecuados á categoría profesional e ao posto de traballo que vaian desempeñar, así como concursos de méritos para o ingreso.

Refírense nalgúns casos á participación da representación dos traballadores/as nestes procesos de selección.

Indican algúns convenios á posibilidade de facer as entrevistas persoais que consideren convenientes.

Recollen tamén ás veces os criterios que se deberán de ter en conta nos baremos dos concursos, sinalando entre outros a formación, experiencia, asistencia ao traballo, responsabilidade, méritos respecto da praza e o coñecemento da lingua galega.

■ Obrigación de informar á representación dos traballadores/as e dar publicidade da convocatoria da praza no taboleiro de anuncios con indicación dos requisitos requiridos, o sistema de selección e a documentación a achegar polos/as aspirantes, cunha antelación suficiente á celebración das probas.

■ Preferencias na contratación en igualdade de condicións para os fillos/as ou familiares dos traballadores/as (en activo, xubilados/as, pensionistas ou falecidos) ou para

anteriores traballadores/as da empresa (prestasen ou presten os seus servizos na empresa con carácter eventual, a tempo parcial, formación, en prácticas, etc).

Establécese nalgúns casos a orde de preferencia entre os colectivos que se sinalan.

Existen convenios que conteñen cláusulas de discriminación positiva que indican que terán preferencia no ingreso as persoas do xénero menos representado no grupo profesional de que se trate.

■ Elaboración de listas ou bolsas de traballadores/as ás que é obrigatorio recorrer á hora de cubrir as necesidades da empresa.

Entre os criterios na elaboración destas listas sinálase que se terán en conta as puntuacións obtidas nas probas de selección e, se é o caso, os servizos prestados en postos de natureza semellante.

Faise referencia nalgúns convenios á posibilidade ou non de figurar en máis dunha lista cando existan varias para os distintos postos da empresa.

■ Reserva dun número de prazas non inferior a unha porcentaxe que se indica para ser cubertas por persoas con discapacidade.

■ Necesidade dunha revisión médica previa ao ingreso no traballo.

■ Para os postos que impliquen mando ou confianza sinálase xeralmente a libre designación por parte da empresa.

■ Inclúese nalgúns convenios a obriga da comisión paritaria ou da representación dos traballadores/as de velar porque os procesos de selección de persoal se desenvolvan con criterios de profesionalidade e non discriminación.

■ Na cobertura de vacantes indícase xeralmente que antes de contratar persoas alleas á empresa, tratarase de cubrir estas prazas con traballadores/as do cadro de persoal sempre que cumpran os requisitos requiridos, pasándose a cubrir as vacantes que estes orixinen polas novas contratacións.

■ Período de proba

Teñen cláusulas sobre o período de proba 84 convenios (48,3% dos asinados este ano) que afectan a 82.613 traballadores/as (69,9%).

Deles 27 son de sector (62,8% dos de sector) e afectan a 53.868 traballadores/as (64,6%) e 57 son de empresa (43,5% dos de empresa) e afectan a 28.745 traballadores/as (82,6%).

No Cadro 9.32 pode apreciarse a evolución dos convenios con ese tipo de cláusulas.

Evolución dos convenios colectivos con cláusulas sobre o período de proba Por provincias. Galicia. 2004-2008

■ Cadro 9.32

	Sector		Empresa		Total Galicia	
	Nº convenios	%	Nº convenios	%	Nº convenios	%
2004	31	56,4	56	34,6	87	40,1
2005	26	52,0	58	34,5	84	38,5
2006	26	61,9	57	37,7	83	43,0
2007	23	56,1	51	33,1	74	37,9
2008	27	62,8	57	43,5	84	48,3

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Respecto das cláusulas que recollen pódese sinalar o seguinte:

Nos convenios que o fixan axústase en cada caso á estrutura profesional da empresa ou ás características do sector e tamén ás condicións e tipo de posto que se vaia desenvolver.

Nuns casos indícase a posibilidade de establecelo e noutros a obrigatoriedade de facelo.

No caso de que se estableza recollen algúns convenios que tanto o empresario/a como o traballador/a están respectivamente obrigados a realizar as experiencias que constitúan o obxecto da proba.

Tamén recollen algúns convenios a necesidade de facelo por escrito ou de que conste no contrato.

No que atinxe aos/as traballadores/as que xa estiveran prestando servizos con anterioridade na empresa indícase que non terán que someterse a un novo período de proba para a mesma categoría profesional ou para desempeñar as mesmas funcións (nalgún caso engádese que será así sempre que non estiveran fóra da empresa durante un período superior a un ano).

Respecto da comunicación da non superación do período de proba sinálase a necesidade de facelo por escrito, e nalgúns casos de motivar a decisión e de comunicalo á representación dos traballadores/as.

A maioría dos convenios que fan referencia á situación de incapacidade temporal durante este período indican que interromperá o cómputo.

Algúns convenios establecen que se considera como tempo do período de proba para todos os efectos os cursos de capacitación dados pola empresa.

Outras cláusulas remiten ou recollen total ou parcialmente o sinalado ao respecto na lexislación vixente ou en acordos ou convenios de ámbito superior:

B. Contratación. Modalidades de contratos

Conteñen cláusulas sobre a contratación 150 dos convenios asinados este ano (86,2%) que afectan a 115.496 traballadores/as (97,7%).

Deles 42 son de sector (97,7% dos de sector) e afectan a 81.932 traballadores/as (98,2%) e 108 son de empresa (82,4%) e afectan a 33.564 traballadores/as (96,4%).

Os tipos de cláusulas que máis se repiten regulan o seguinte:

■ Forma, requisitos e contido mínimo do contrato.

Indícase a necesidade de facelo por escrito, antes do comezo da prestación de servizos, facendo constar as condicións que se pacten, o grupo profesional ou categoría e o contido mínimo do contrato e demais requisitos formais legalmente establecidos. Nalgúns convenios recóllese tamén cal se considera que é este contido mínimo.

■ Obrigatoriedade de entrega dunha copia do contrato debidamente rexistrado na oficina de emprego ao traballador/a.

■ Información sobre contratación á representación legal dos traballadores/as. Contido e periodicidade coa que se debe facer:

Nestas cláusulas indícase que se informará á representación dos traballadores/as das contratacións e das baixas que se produzan e das súas causas, sinalando nalgúns convenios a periodicidade coa que debe darse.

Tamén se refírense á obriga de entregarlle unha copia básica dos contratos e das prórrogas e denuncias deles, sinalando nalgúns casos o prazo para facelo.

■ Información sobre a cotización á Seguridade Social co fin de que os traballadores/as constaten a súa situación laboral.

Refírense estas cláusulas á obrigatoriedade de entregar unha copia da alta na Seguridade Social ao traballador/a (sinalando ás veces un prazo desde a incorporación ao traballo) e á publicación nos taboleiros de anuncios das copias dos boletíns de cotización á Seguridade Social co fin de que os traballadores/as constaten a súa situación laboral mensualmente.

■ Cláusulas sobre contratación temporal.

Sinálase ao respecto que as diversas modalidades de contratación deben corresponder de forma efectiva coa finalidade legal ou convencionalmente establecida. En caso contrario, tales contratos pasarán a ser considerados como indefinidos para todos os efectos.

Indícase tamén que os traballadores/as con contratos eventuais terán os mesmos dereitos e igualdade de trato que os demais traballadores/as do cadro de persoal, salvo as limitacións derivadas da natureza e duración do seu contrato.

Outras cláusulas refírense á indemnización por fin do contrato.

Recollen algúns convenios a obrigatoriedade de comunicar por escrito ao traballador/a o aviso previo de cesamento por finalización de calquera modalidade de contrato de duración determinada, establecendo a antelación coa que debe facerse (ás veces faise en función da duración do contrato) e indicando a posibilidade de substituílo por unha indemnización equivalente á cantidade correspondente aos días de aviso previo omitidos.

■ Cláusulas sobre extinción do contrato, avisos previos de cesamento e sobre liquidacións e o seu aboamento.

Refírense sobre todo aos prazos de avisos previos no caso de cesamentos e os efectos no caso de non cumprirse (descontos na liquidación correspondente no caso de cesamentos voluntarios ou, para o caso de cesamento por fin do contrato, substitución deste aviso previo por unha indemnización equivalente á cantidade correspondente aos días de aviso previo omitidos).

Fíxase nalgúns casos a indemnización que corresponde por fin de contrato, facendo referencia algúns tamén á penalización que corresponde no caso de atrasos no aboamento da liquidación.

Indícase que o traballador/a non perderá o dereito a percibir as cantidades que a empresa teña que aboar en concepto de revisións, atrasos, ou calquera tipo de variación na retribución que corresponda ao tempo de prestación de servizos, establecendo algúns deles a obriga de que se faga constar expresamente na liquidación.

Ven recollido nalgúns convenios o modelo de recibo de finiquito ou de liquidación, e faise constar ás veces a posibilidade de que o traballador/a poida someter o recibo de liquidación ou documento que poña fin á relación laboral, antes de asinalo, á

supervisión da representación dos traballadores/as ou, no seu defecto, á do sindicato ao que estea afiliado/a.

Outras cláusulas remiten ao sinalado na lexislación vixente.

Extinción do contrato por causas obxectivas

Algúns convenios remiten ou recollen, total ou parcialmente, o sinalado na lexislación vixente ao respecto.

Nalgún caso indícase que cando a empresa queira facer uso do dereito concedido no artigo 52.c do Estatuto dos traballadores/as e conforme ao procedemento previsto no artigo 53 do mesmo texto legal, deberá entregar, ademais da comunicación prevista na norma, e simultaneamente, unha memoria explicativa que faga referencia á causa da extinción, tanto aos traballadores/as afectados/as como á representación dos traballadores/as na empresa.

Engádesse que sen prexuízo da eficacia e executividade do acordo extintivo, conforme ao procedemento establecido na lei, a representación dos traballadores/as emitirá informe motivado sobre a decisión empresarial e a causa extintiva alegada (indicando o prazo para facelo).

Destes informes darase traslado á dirección da empresa para a súa unión ao expediente, entendéndose que transcorridos os prazos previstos para a súa emisión sen facelo, desítese de tal dereito.

Sinálase ademais que este procedemento non suspenderá nin interromperá os prazos previstos no artigo 53.l.c do Estatuto dos traballadores/as, e considérase esta cláusula para todos os efectos de carácter obrigacional.

■ Recollen algúns convenios cláusulas respecto das incompatibilidades e non concorrencia.

■ Outras cláusulas remiten á lexislación vixente ou a convenios de ámbito superior nesta materia.

O Cadro 9.33 amosa un resumo das modalidades de contratación que veñen recollidas nos convenios asinados este ano e que analizamos a continuación máis detenidamente.

Convenios con cláusulas sobre modalidades de contratos

■ Cadro 9.33

	Total Galicia	
	Nº convenios	%
Contrato obra ou servizo determinado	39	22,4
Contrato eventual por circunstancias da produción	79	45,4
Contrato prácticas	39	22,4
Contrato formación	53	30,5
Contrato tempo parcial	26	14,9
Contrato interinidade	22	12,6
Contrato fixo- discontinuo	5	2,9
Regula a contratación con ETT	49	28,2

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

■ Contrato para a formación

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.34, cláusulas sobre este contrato 53 convenios (30,5% dos asinados) que afectan a 63.871 traballadores/as (54%).

■ **Cadro 9.34** **Evolución dos convenios colectivos que conteñen cláusulas sobre os contratos para a formación. Por provincias. Galicia 2002-2008**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	1	25,0	7	77,8	6	50,0	11	84,6	5	41,7	30	60,0
2006	0	0,0	9	90,0	5	100,0	11	84,6	9	75,0	34	81,0
2007	2	50,0	6	60,0	2	40,0	7	77,8	8	61,5	25	61,0
2008	2	40,0	5	62,5	8	88,9	10	83,3	5	55,6	30	69,8
Empresa												
2005	1	14,3	5	9,8	1	4,3	4	16,0	12	19,4	23	13,7
2006	2	12,5	6	13,0	2	14,3	1	6,7	17	28,3	28	18,5
2007	1	12,5	5	11,4	4	16,7	3	21,4	10	15,6	23	14,9
2008	2	28,6	6	20,7	1	4,3	1	7,1	13	22,4	23	17,6
Total 2008	4	33,3	11	29,7	9	28,1	11	42,3	18	26,9	53	30,5

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Deles 30 son de sector (69,8% dos de sector) e afectan a 61.170 traballadores/as (73,3%) e 23 son de empresa (17,6% dos de empresa) e afectan a 2.701 traballadores/as (7,8%).

Das cláusulas que recollen pódese destacar o seguinte:

Indícase que o obxecto deste contrato é a adquisición da formación teórica e práctica necesaria para o desenvolvemento axeitado dun oficio ou posto de traballo que requira un determinado nivel de cualificación, o que supón a necesidade de que o tipo de traballo que deba prestar o traballador/a en formación estea directamente relacionado coas tarefas propias da especialidade, oficio ou posto obxecto do contrato.

Recollen moitos convenios os requisitos dos traballadores/as cos que se pode celebrar este contrato que son os indicados na lexislación vixente.

Establecen nalgúns casos os postos de traballo que poderán ser obxecto deste contrato, e noutros os postos excluídos.

Hai convenios que exclúen as tarefas ou postos declarados especialmente tóxicos, penosos, perigosos, insalubres ou nocturnos e nalgúns casos tamén se sinala que non poderán ser contratados baixo esta modalidade por razón de idade, menores de 18 anos, para certos oficios que enumera.

Tamén se prohíbe a realización de horas extraordinarias.

Fíxase un número ou unha porcentaxe de contratos para a formación que como máximo se poden realizar en función do cadro de persoal.

Respecto da duración do contrato establécese a mínima e a máxima, utilizando nalgúns convenios a posibilidade de modificar esta última ata 3 anos, regulando tamén

ás veces o número máximo de prórrogas que se poden facer e a duración mínima que pode ter cada unha.

■ Nas cláusulas sobre o ensino teórico indícase nalgúns convenios que debe ser previo á formación práctica se é posible ou alternarse con esta dun xeito racional.

Adóptase nuns casos para a súa impartición a modalidade de acumulación de horas nun día da semana ou ben o necesario para completar unha semana enteira de formación.

Sinalan algúns convenios que no contrato deberase especificar o horario de ensino.

Establécese nalgúns convenios a porcentaxe da xornada que se dedicará a formación teórica, indicando nalgúns deles que no contrato deberanse de especificar os días e o horario dedicados á formación así como o centro formativo que, se é o caso, se encargue do ensino teórico.

En canto aos centros de formación, que poden ser públicos ou privados, indícase que deben estar perfectamente acreditados e homologados.

Tamén se indica a posibilidade de impartir a formación mediante a modalidade de ensinanza a distancia cando non sexa posible facelo de xeito presencial.

■ Fan referencia algúns convenios aos requisitos que debe cumprir o titor/a (como mínimo debe ter o nivel de cualificación que teña que adquirir o traballador/a en formación) e ás veces tamén se establece o número máximo de traballadores/as por titor/a.

Cítase nalgúns convenios a obriga de que figure no contrato o nome e categoría profesional do titor/a que se encargará da formación práctica, que estará a cargo tanto da axeitada formación do traballador/a como do control de todos os riscos profesionais.

■ Respecto da retribución indican algúns convenios que será o salario mínimo interprofesional ou o salario mínimo interprofesional máis unha porcentaxe que se incrementa cada ano, e outros fixan unhas porcentaxes que se incrementan cada ano de duración do contrato e que se aplican sobre o salario do convenio para o posto obxecto da contratación ou sobre o salario dun nivel ou categoría concretos das táboas do convenio (engadindo algún/s complemento/s nalgúns convenios).

■ Indican algunhas cláusulas que toda situación de incapacidade temporal do contratado/a para a formación inferior a seis meses, comportará a ampliación da duración do contrato por igual tempo a aquel en que o contrato estivese suspendido.

■ Regulan algúns convenios, para o caso de que concluído o contrato o traballador/a non continuase na empresa, o certificado acreditativo do tempo traballado que debe darlle a empresa, sinalando que debe facer referencia ao oficio obxecto da formación, ao aproveitamento obtido na súa formación práctica e a súa duración.

■ Hai convenios que establecen a indemnización por cesamento, indicando días de salario por ano de servizo ou unha porcentaxe sobre os conceptos salariais percibidos durante a vixencia do contrato (nalgúns casos indicados en función da duración do contrato).

■ Outras cláusulas refírense ao compromiso de conversión destes contratos en indefinidos.

Contrato en prácticas

Os convenios con cláusulas sobre este contrato son 39 (22,4% dos asinados) e afectan a 35.852 traballadores/as (30,3%).

Deles 15 son de sector (34,9% dos de sector) e afectan a 21.949 traballadores/as (26,3%) e 24 son de empresa (18,3% dos de empresa) e afectan a 13.903 traballadores/as (40%).

No Cadro 9.35 pódese apreciar a evolución do número de convenios con cláusulas sobre este contrato.

Cadro 9.35

Convenios colectivos que conteñen cláusulas sobre os contratos de prácticas. Por provincias. Galicia 2005-2008

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	1	25,0	5	55,6	2	16,7	3	23,1	1	8,3	12	24,0
2006	1	50,0	5	50,0	0	0,0	5	38,5	5	41,7	16	38,1
2007	1	25,0	3	30,0	3	60,0	3	33,3	4	30,8	14	34,1
2008	3	60,0	3	37,5	2	22,2	2	16,7	5	55,6	15	34,9
Empresa												
2005	1	14,3	6	11,8	1	4,3	3	12,0	11	17,7	22	13,1
2006	2	12,5	6	13,0	4	28,6	2	13,3	12	20,0	26	17,2
2007	1	12,5	6	13,6	2	8,3	2	14,3	8	12,5	19	12,3
2008	3	42,9	6	20,7	1	4,3	2	14,3	12	20,7	24	18,3
Total 2008	6	50,0	9	24,3	3	9,4	4	15,4	17	25,4	39	22,4

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

A maioría das cláusulas refírense á retribución que lle corresponde a estes traballadores/as, indicando xeralmente unha porcentaxe que se aplica sobre o salario fixado no convenio para o posto que se desenvolve.

Respecto da duración do contrato e dos requisitos dos traballadores/as, o que se fai maioritariamente é remitir ou recoller o sinalado ao respecto na lexislación vixente.

Indican algúns convenios o período de proba para este tipo de contratos.

Establece un convenio que a empresa só poderá realizar contratos en prácticas ou para a formación na contía de como máximo un 10% do cadro de persoal.

Un convenio de sector indica que as empresas que teñan contratados a traballadores/as a través de contratos en prácticas, deben converter ao seu termo un 30% como mínimo destes contratos en contratos indefinidos de fomento do emprego.

Tamén se recolle en dous convenios de sector a indemnización por fin de contrato indicando un días de salario por ano de servizo e o outro porcentaxes sobre os conceptos salariais percibidos durante a vixencia do convenio (indican días e porcentaxes distintas en función do tempo de duración do contrato).

Outras cláusulas remiten ao sinalado na lexislación vixente respecto deste contrato.

■ Contrato de Obra ou servizo determinado

Teñen cláusulas sobre este tipo de contrato 39 convenios (22,4% dos asinados) que afectan a 45.255 traballadores/as (38,3%).

Deles 23 son de empresa (17,6% dos de empresa) e afectan a 2.449 traballadores/as (7%) e 16 son de sector (37,2% dos de sector) e afectan a 42.806 traballadores/as (51,3%).

Ademais das cláusulas que remiten ou recollen o indicado na lexislación vixente ou en convenios de ámbito superior, pódense destacar entre outras as seguintes:

Identifícanse nalgúns convenios as tarefas ou actividades obxecto do contrato.

Recollen outros convenios cláusulas para controlar os posibles abusos neste tipo de contratación indicando que os contratos por obra ou servizo determinado presumíranse celebrados por tempo indefinido cando neles se reflectan, de forma inexacta ou imprecisa, a identificación e o obxecto deles, e resulte por iso practicamente imposible a comprobación ou verificación do seu cumprimento.

Establece tamén un convenio de empresa que independentemente do establecido legalmente para este tipo de contratos, aos dous anos da súa formalización e no caso de continuar a relación laboral, este tipo de contratos transformaranse automaticamente en indefinidos.

Indica un convenio de sector que a contratación temporal baixo esta modalidade contractual non poderá superar o 20 por cento do persoal da empresa, aínda que sinala que estas porcentaxes poderán ser modificadas no ámbito inferior.

Regulan outras cláusulas a indemnización que corresponde por fin deste contrato.

Normalmente indícase un número de días por anos de servizo, ou a parte proporcional que corresponda, ou unha porcentaxe dos conceptos salariais percibidos durante a vixencia do contrato.

Nalgúns convenios establécese en función da duración do contrato (segundo a escala que se indica).

Un convenio de sector distingue para a indemnización as seguintes circunstancias:

En empresas que tendo máis de 10 traballadores/as teñan menos do 50% de persoal fixo no seu cadro de persoal, ao remate do contrato temporal, excepto nos casos do contrato de interinidade e dos contratos formativos, o traballador/a terá dereito a recibir unha indemnización equivalente a 12 días de salario. Non concorrendo estas circunstancias, o traballador/a percibirá unha indemnización ao remate do contrato equivalente a 8 días de salario.

Outro tipo de cláusulas refírense á información á representación dos traballadores/as sobre estes contratos e aos requisitos dos cesamentos.

■ Contrato eventual por circunstancias da produción

Teñen cláusulas sobre este contrato 79 convenios (45,4% dos asinados) que afectan a 105.783 traballadores/as (89,5%).

Deles 37 son de sector (86% dos de sector) e afectan a 78.641 traballadores/as (94,3%) e 42 son de empresa (32,1% dos de empresa) e afectan a 27.142 traballadores/as (78%).

No Cadro 9.36 pódese apreciar a evolución dos convenios que teñen cláusulas sobre este tipo de contrato.

■ Cadro 9.36

**Convenios colectivos que conteñen cláusulas sobre os contratos eventuais.
Por provincias. Galicia 2002-2008**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
2002	11	44,0	16	31,4	13	52,0	20	64,5	31	33,7	91	40,6
2003	5	41,7	13	22,0	11	55,0	18	54,5	32	40,0	79	38,7
2004	6	33,3	13	27,1	11	42,3	21	56,8	30	34,1	81	37,3
2005	5	45,5	18	30,0	16	45,7	23	60,5	30	40,5	92	42,2
2006	9	50,0	22	39,3	8	42,1	17	60,7	32	44,4	88	45,6
2007	5	41,7	19	35,2	11	37,9	13	56,5	34	44,2	82	42,1
2008	9	75,0	12	32,4	14	43,8	14	53,8	30	44,8	79	45,4

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Das cláusulas que recollen pódese sinalar o seguinte:

As cláusulas que máis se repiten son as que fan referencia á duración do contrato e ás prórrogas.

Respecto da duración a que máis se indica é de 12 meses nun período de 18 meses.

Tamén son moitos os convenios con cláusulas sobre a indemnización por fin deste contrato, indicando xeralmente un número de días de salario en función do tempo traballado ou unha porcentaxe sobre os conceptos salariais percibidos durante a vixencia do contrato.

Nalgúns convenios establécese en función da duración do contrato (segundo a escala que se indica).

Un convenio de sector distingue para a indemnización as seguintes circunstancias:

En empresas que tendo máis de 10 traballadores/as teñan menos do 50% de persoal fixo no seu cadro de persoal, ao remate do contrato temporal, excepto nos casos do contrato de interinidade e dos contratos formativos, o traballador/a terá dereito a recibir unha indemnización equivalente a 12 días de salario. Non concorrendo estas circunstancias, o traballador/a percibirá unha indemnización ao remate do contrato equivalente a 8 días de salario.

Esíxese nalgúns convenios un aviso previo de extinción por escrito, sinalando o prazo mínimo co que ten que facerse.

Recolle un convenio de sector a obriga das empresas que contraten traballadores/as a través destes contratos de converter ao remate deles un 20% como mínimo en contratos indefinidos.

Outras cláusulas remiten ou recollen o indicado respecto destes contratos en convenios de ámbito superior ou na lexislación vixente.

■ Contrato a tempo parcial

Teñen cláusulas sobre este contrato 26 convenios (14,9% dos asinados) que afectan a 24.435 traballadores/as (20,7%). Deles 6 son de sector (14% dos de sector) e afectan a 11.550 traballadores/as (13,8%) e 20 son de empresa (15,3% dos de empresa) e afectan a 12.885 traballadores/as (37%).

Ademais das cláusulas que remiten ou recollen o indicado na lexislación vixente, pódense destacar as seguintes:

■ Establécese a xornada mínima e máxima semanal e/ou anual.

■ Sinálase a preferencia dos traballadores/as contratados baixo a modalidade de tempo parcial para a ampliación da súa xornada laboral e/ou cobertura de vacantes ou para acceder a postos de traballo de carácter fixo sobre calquera nova contratación efectuada pola empresa.

■ Recóllense pactos sobre horas complementarias.

■ Prohíbese realizar horas extraordinarias.

■ Indícase que se converterán en contratos a xornada completa aqueles que durante un certo número de días continuados ou alternos realizan prolongacións de xornada.

■ Contrato de interinidade

Existen cláusulas sobre este contrato en 22 convenios (12,6% dos asinados) que afectan a 18.292 traballadores/as (15,5%). Deles 15 son de empresa (11,5% dos de empresa) e afectan a 1.288 traballadores/as (3,7%) e 7 son de sector (16,3% dos de sector) e afectan a 17.004 traballadores/as (20,4%).

As cláusulas refírense sobre todo aos casos nos que se pode utilizar e á necesidade de identificar o traballador/a ao que se substitúe e a causa da substitución no contrato, así como á retribución que lle corresponde.

Establécese nalgúns convenios unha indemnización por fin deste contrato.

■ Contrato fixo – descontinuo

Teñen cláusulas sobre este contrato 5 convenios, o 2,9% dos asinados este ano, que afectan a 11.919 traballadores/as (10,1%). Son os 5 de empresa (3,8% dos de empresa asinados).

Das cláusulas que conteñen pódese destacar o seguinte:

■ Indícase a orde de chamamento.

■ Establécese que non se contratarán eventuais nin se farán horas extraordinarias mentres haxa fixos-descontinuos sen chamar.

■ Regúlase o período de proba.

■ Fíxase un período mínimo ininterrompido de contratación para contribuír á melloira da estabilidade laboral.

■ Sinálase as condicións para pasar de eventuais a fixos-descontinuos.

C. Contratación a través de ETT

Existen cláusulas sobre a contratación a través de empresas de traballo temporal en 49 convenios (28,2% dos asinados) que afectan a 58.590 traballadores/as (49,6%).

Deles 19 son de sector (44,2% dos de sector) e afectan a 44.283 traballadores/as (53,1%) e 30 son de empresa (22,9% dos de empresa) e afectan a 14.307 traballadores/as (41,1%).

Das cláusulas que conteñen pódese destacar o seguinte:

Sínálase a obriga de garantir aos traballadores/as que se contraten a través de empresas de traballo temporal os mesmos dereitos laborais e retributivos que os que establece o convenio para os traballadores/as da empresa, facéndoo constar no contrato de posta a disposición.

Prohíbese contratar a través de ETT. Esta prohibición é total nalgúns casos, indicándose que non se poderá contratar persoal a través de ETT ou que se renuncia expresamente á súa utilización, e noutros é parcial, establecendo para que casos se pode utilizar e/ou para cales non.

Exclúese nalgúns convenios a realización de actividades e traballos especialmente penosos, tóxicos ou perigosos.

Fíxanse nalgúns casos porcentaxes sobre o cadro de persoal que como máximo poden realizarse, sinalando os seguintes:

■ Compromiso de reducir durante a vixencia do convenio esta forma de contratación, de modo que ao seu termo a porcentaxe de traballadores/as contratados por medio de ETT non supere o 15 por 100 do total do cadro de persoal -computándose como cadro de persoal da empresa aos traballadores/as con relación laboral directa, ben con contrato indefinido ben con calquera outra modalidade de contrato de traballo (duración determinada, eventuais, contratos formativos, etc.)-

■ A empresa poderá manter ata un máximo do 25% do total do cadro de persoal mediante a contratación de persoal por medio de ETT. Estas contratacións non poderán superar un tempo máximo de 10 meses de permanencia por persoa na empresa.

■ A media anual de contratos concertados a través de empresas de traballo temporal non poderá supoñer un 20% do cadro de persoal total da empresa.

■ Deberá ser un número inferior ao 5% do cadro de persoal e por un período máximo de 1 mes.

■ A empresa poderá realizar contratos con ETTs para realizar traballos produtivos habituais da empresa na contía como máximo dun 10% do total de horas anuais, sen ter en conta os casos de substitución por IT, vacacións ou licenzas.

■ Un convenio de sector establece que a porcentaxe de traballadores/as postos a disposición por unha ETT deberá ser inferior á porcentaxe de emprego fixo da empresa usuaria. Para o ano 2008 establecece unha limitación no uso destes traballadores/as do 60% do emprego fixo da empresa usuaria. Para o ano 2009 esta limitación será do 50% do emprego fixo da empresa usuaria.

■ Outro de sector sinala que as empresas limitarán a contratación de traballadores/as a través de empresas de traballo temporal ata un máximo do 10% do cadro de persoal de cada unha.

Refírense algunhas cláusulas á información que debe darse á representación dos traballadores/as sobre o contido de cada un dos contratos de posta a disposición e dos motivos da súa utilización, sinalando nalgúns casos o prazo para facelo.

Outras cláusulas remiten ao sinalado en convenios ou acordos de ámbito superior.

D. Subcontratación

Teñen cláusulas sobre subcontratación 9 dos convenios asinados este ano (5,2%) e afectan a 19.566 traballadores/as (16,5%).

Deles 2 son de sector (4,7% dos de sector) e afectan a 18.250 traballadores/as (21,9%) e 7 son de empresa (5,3%) e afectan a 1.316 traballadores/as (3,8%).

As cláusulas que recollen fan referencia ao seguinte:

Indícase que as empresas que subcontraten con outras do sector a execución de obras ou servizos responderán nos termos establecidos no artigo 42 do Texto refundido da Lei do Estatuto dos traballadores/as, engadindo que, así mesmo, se estenderá a responsabilidade á indemnización de natureza non salarial por morte, grande invalidez, incapacidade permanente absoluta ou total derivadas de accidente de traballo ou enfermidade profesional pactada no convenio.

Sinálase que sen prexuízo da información sobre previsións en materia de subcontratación prevista na lexislación vixente, cando a empresa concerte un contrato de prestación de obras ou servizos cunha empresa contratista ou subcontratista, deberá informar á representación legal dos traballadores/as sobre os seguintes extremos:

- Nome ou razón social, enderezo e número de identificación fiscal da empresa contratista ou subcontratista.
- Obxecto, duración e lugar de execución da contrata.
- Se é o caso, o número de traballadores/as que serán ocupados/as pola contrata ou subcontrata no centro de traballo da empresa principal.
- Medidas previstas para a coordinación de actividades desde o punto de vista da prevención de riscos laborais.

Indica un convenio que no caso de subcontratar con outras empresas para a prestación de servizos no propio centro de traballo, a empresa principal deberá establecer baixo a súa responsabilidade, os mecanismos de coordinación adecuados en orde á prevención de riscos, información sobre estes, e en xeral, a canto se relacione coas condicións de seguridade e saúde dos traballadores/as, así como hixiénico-sanitarias.

Nun convenio veñen recollidos os servizos aos que quedan limitadas as contratas externas, e noutro os traballos que non se subcontratarán durante a súa vixencia.

E. Cláusulas sobre xubilación

Teñen algún tipo de cláusula sobre a xubilación 136 convenios (78,2% dos asinados) que afectan a 106.037 traballadores/as (89,7%).

Deles 38 son de sector (88,4% dos de sector) e afectan a 73.333 traballadores/as (87,9%) e 98 son de empresa (74,8% dos de empresa) e afectan a 32.704 traballadores/as (94%).

Os tipos de cláusulas que recollen pódense resumir nos seguintes:

- Cláusulas sobre xubilación forzosa

Teñen cláusulas sobre xubilación forzosa 63 convenios (36,2% dos asinados) e afectan a 68.356 traballadores/as (57,8%).

Deles 16 son de sector (37,2% dos de sector) e afectan a 38.942 traballadores/as (46,7%) e 47 son de empresa (35,9% dos de empresa) e afectan a 29.414 traballadores/as (84,5%).

Os tipos de cláusulas que maioritariamente se recollen fai referencia a que se establece a xubilación obrigatoria aos 65 anos (salvo pacto individual en contrario) sempre que se cumpran os requisitos legalmente esixidos para ter dereito a ela. Nalgúns casos indícase que a xubilación será obrigatoria a partir dos 65 anos para os traballadores/as con dereito ao 100% da base reguladora.

Indican algúns deles que se retrasa o momento da xubilación ata que se cumpran os requisitos sinalados, considerando nese momento a xubilación forzosa.

Existen compromisos respecto da cobertura das vacantes por xubilación forzosa, destacando entre outros os seguintes:

■ Sinalan 2 convenios de sector que esta medida virá acompañada en cada empresa polo sostemento do emprego, a transformación de contratos temporais en indefinidos ou a contratación de novos traballadores/as.

■ Noutro convenio tamén de sector indícase que o acordo de extinción debe acompañarse de medidas complementarias en materia de emprego consistentes na transformación dun contrato temporal en indefinido ou, de non ser iso posible, pola contratación dun novo traballador ou traballadora que substitúa ao xubilado/a.

■ Un convenio de empresa establece a obrigatoriedade de cubrir todas as xubilacións forzosas con traballadores/as desempregados.

■ Nun convenio de empresa indícase que se transformará un contrato temporal en indefinido por cada dúas xubilacións e noutro que se fará por cada tres.

■ Existe nun convenio de empresa o compromiso de constituír unha bolsa de emprego coas vacantes que se produzan por esta causa, incluíndo nas súas ofertas de emprego prazos de idéntica categoría profesional ou outras de distinta categoría que se creen por transformación das citadas vacantes.

Fan referencia algunhas destas cláusulas a que a empresa cubrirá o posto de traballo segundo as necesidades de servizo, engadindo algúns convenios que non ten que ser coincidente a xornada efectiva de traballo de quen se xubila coa do traballador/a entrante.

Sinalar respecto deste tipo de cláusulas que os 63 convenios que conteñen cláusulas sobre xubilación forzosa supoñen un 46,3% do total dos que teñen algún tipo de cláusulas sobre xubilación.

■ Xubilación especial aos 64 anos

Supón a obriga de cubrir estas vacantes simultaneamente con traballadores/as desempregados/as que figuren inscritos/as como tales na correspondente oficina de emprego.

Dos convenios asinados este ano, son 72 (41,4%) os que teñen cláusulas respecto deste tipo de xubilación e afectan a 66.987 traballadores/as (56,7%).

Deles 26 son de sector (60,5% dos de sector) e afectan a 51.245 traballadores/as (61,4%) e 46 son de empresa (35,1% dos de empresa) e afectan a 15.742 traballadores/as (45,2%).

Estes 72 convenios supoñen un 52,9% do total dos que teñen algún tipo de cláusulas sobre xubilación.

■ Cláusulas sobre xubilación parcial e o Contrato de relevo.

Recollen cláusulas ao respecto 106 convenios dos asinados este ano (60,9%) que afectan a 86.013 traballadores/as (72,7%).

Deles 30 son de sector (69,8% dos de sector) e afectan a 54.778 traballadores/as (65,7%) e 76 son de empresa (58% dos de empresa) e afectan a 31.235 traballadores/as (89,8%).

As cláusulas que máis se repiten refírense á necesidade de acordo entre empresa e traballador/a e ás porcentaxes máximas e mínimas da xornada en que se poderá solicitar a xubilación parcial. En moitos convenios o que se fai é remitir ou recoller o indicado ao respecto na lexislación vixente.

Hai convenios nos que se recolle a posibilidade de acumulación da xornada que ten que facer o traballador/a xubilado/a parcialmente (algúns convenios indican que será nos meses inmediatamente seguintes á xubilación parcial e a xornada completa e outros deixan ao acordo entre empresa e traballador/a o período do ano no que deba traballarse).

Indícase tamén a posibilidade de que a empresa opte por retribuír sen esixir a cambio a prestación efectiva de servizos recollendo nalgúns casos unha escala de bonificacións en función da antigüidade na empresa (todo isto sen prexuízo do acordo ao que poidan chegar empresa e traballador/a).

Outras cláusulas refírense aos requisitos necesarios e á antelación mínima con que debe facerse a solicitude por parte do traballador/a así como ao prazo para responder por parte da empresa, sinalando que nos casos de discrepancias será a Comisión Paritaria do convenio a que resolva.

Existen compromisos de aceptar as solicitudes deste tipo de xubilación que se presenten que cumpran os requisitos establecidos na lexislación vixente (ás veces condicionados a unha porcentaxe de redución de xornada, a unha certa antigüidade na empresa ou a un prazo mínimo de antelación na solicitude).

Entre as prioridades que se sinalan para atender as peticións de xubilación parcial indícase en primeiro lugar a orde de entrada, en segundo a maior idade do/a solicitante e en última instancia por antigüidade na empresa; todo isto sempre e cando non existan suficientes traballadores/as cualificados para relevar a todos/as os/as solicitantes no momento de producirse o feito.

Nos casos de cambios de titularidade na adxudicación do servizo, e tendo en conta que opera a subrogación empresarial, indícase que a empresa entrante ten a obriga de manter as condicións persoais e laborais que no seu día se pactasen coa empresa saínte, tales como: xornada que se vai reducir; distribución de xornada ou pagamento do salario. Así mesmo, a empresa saínte comprométese a facilitar toda a documentación referente a estes traballadores/as, especificando caso por caso as condicións de cada traballador/a.

Outras cláusulas refírense ao salario, sinalando na maioría dos casos que será o correspondente á xornada efectivamente realizada e que se percibirá mensualmente.

Estes 106 convenios con cláusulas sobre a xubilación parcial e/ou o contrato de relevo supoñen un 77,9% do total dos que teñen algún tipo de cláusulas sobre xubilación.

■ Contías, premios ou vacacións retribuídas por xubilación

Veñen recollidos en 64 convenios (36,8% do total dos asinados este ano) que afectan a 55.012 traballadores/as (46,5%).

Deles 17 son de sector (39,5% dos de sector) e afectan a 28.442 traballadores/as (34,1%) e 47 son de empresa (35,9%) e afectan a 26.570 traballadores/as (76,3%).

■ Complementos á pensión de xubilación

Establécenos dous convenios de empresa que afectan a 607 traballadores/as.

■ Outras cláusulas refírense á posibilidade de que de forma individual se poida pactar entre empresa e traballador/a a xubilación anticipada, á información á representación dos traballadores/as respecto das previsións de xubilacións e aos compromisos de cobertura das baixas por xubilación (á parte dos xa indicados para o caso da xubilación obrigatoria).

F. Fomento da contratación indefinida.

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.37 existen cláusulas sobre fomento da contratación indefinida en 64 convenios (36,8% dos asinados) que afectan a 61.008 traballadores/as (51,6%).

Convenios con cláusulas sobre fomento da contratación indefinida Por provincias. Galicia. 2008

■ Cadro 9.37

		Sector	Empresa	Total
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº Convenios	3	2	5
	%	60,00%	28,57%	41,67%
	Nº Traballadores/as	3.808	11.557	15.365
	%	82,73%	90,69%	88,58%
A Coruña	Nº Convenios	3	8	11
	%	37,50%	27,59%	29,73%
	Nº Traballadores/as	6.356	418	6.774
	%	27,13%	14,81%	25,81%
Lugo	Nº Convenios	3	6	9
	%	33,33%	26,09%	28,13%
	Nº Traballadores/as	3.031	299	3.330
	%	20,45%	13,57%	19,56%
Ourense	Nº Convenios	6	5	11
	%	50,00%	35,71%	42,31%
	Nº Traballadores/as	9.122	589	9.711
	%	37,11%	57,02%	37,91%
Pontevedra	Nº Convenios	5	23	28
	%	55,56%	39,66%	41,79%
	Nº Traballadores/as	12.150	13.678	25.828
	%	75,94%	85,50%	80,72%
Galicia	Nº Convenios	20	44	64
	%	46,51%	33,59%	36,78%
	Nº Traballadores/as	34.467	26.541	61.008
	%	41,31%	76,27%	51,60%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Deles 20 son de sector (46,5% dos de sector) e afectan a 34.467 traballadores/as (41,3%) e 44 son de empresa (33,6% dos de empresa) e afectan a 26.541 traballadores/as (76,3%).

De entre as cláusulas que recollen pódese destacar as seguintes:

■ Compromiso durante a vixencia do convenio de mantemento ou aumento do cadro de persoal fixo existente. Establecemento dun número ou unha porcentaxe mínima de contratos indefinidos.

Recollen cláusulas deste tipo 32 dos convenios asinados este ano (18,4%) que afectan a 21.614 traballadores/as (18,3%). Deles 13 son de sector (30,2% dos de sector) e afectan a 18.694 traballadores/as (22,4%) e 19 son de empresa (14,5% dos de empresa) e afectan a 2.920 traballadores/as (8,4%).

As cláusulas pódense resumir no seguinte:

- Indicar un número mínimo de traballadores/as fixos durante a vixencia do convenio.
- Compromiso por parte da empresa de cubrir as baixas que se produzan con emprego fixo.
- Compromisos de mantemento e/ou aumento do cadro de persoal fixo da empresa.
- Establecemento de porcentaxes máximas de cadro de persoal eventual e mínimas de persoal fixo.

Nos convenios de sector as porcentaxes mínimas de traballadores/as fixos que se indican son as seguintes:

■ Garantirase un 85% de contratos indefinidos de todo o cadro de persoal. Nesta porcentaxe non se terán en conta os contratos asinados para substituír traballadores/as en excedencia, baixa ou redución de xornada (xubilación parcial ou anticipada).

Para a definición da modalidade contractual terase en conta o motivo da contratación atendendo á causa do contrato, debendo ser, polo tanto, indefinido ou temporal en función de que o posto de traballo que se vaia cubrir, e o motivo da contratación sexa indefinido ou temporal.

De non se cumprir esta porcentaxe segundo o precepto do parágrafo anterior terán a consideración de indefinidos o 85% dos contratos con maior antigüidade.

■ Establécese como obrigatorio en empresas de máis de cinco traballadores/as unha porcentaxe mínima de emprego fixo do 75%.

■ Todas as empresas deste sector están obrigadas a ter un mínimo de emprego fixo do 71% do cadro de persoal medio.

■ Co fin de mellorar a estabilidade no emprego, cada empresa, grupos de empresas ou empresas vinculadas, mediante a transformación dos contratos temporais en indefinidos, a contratación de novos traballadores/as ou calquera outra medida que se dirixa a fomentar a calidade no emprego, deberán ter do total do cadro de persoal, antes de finais do ano en curso, polo menos o 65% con contratos de duración indefinida. Para definir o total do cadro de persoal, as empresas poderán optar entre realizar a media dos últimos tres anos ou ben elixir o cadro de persoal que tivesen ao entrar en vigor este convenio.

A norma xeral do 65% de emprego con contratos indefinidos terá as seguintes excepcións:

- a) Empresas de nova creación, que terán dous anos de carencia ou de adaptación.
- b) Empresas que durante a vixencia deste convenio realicen incrementos de cadro de persoal que superen nun 30% o actual; terán tamén unha carencia de dous anos no que á adaptación do incremento de cadro de persoal se refire.
- c) Na media do cadro de persoal non computarán os meses de verán, datas en que se contratan de maneira temporal estudantes e outros colectivos sen solución de continuidade.

Este artigo permanecerá en vigor soamente durante a vixencia deste convenio, é dicir, ata o día 31 de decembro de 2010, ou mentres non haxa unha variación substancial nas condicións de contratación e/ou nos tipos de contratos actuais.

■ A partir da sinatura deste convenio establécese como obrigatorio en empresas de máis de cinco traballadores/as unha porcentaxe mínima de emprego fixo do 60%.

■ As empresas terán que contar cun mínimo de persoal de carácter fixo, que no ano 2008 será do 50% do cadro de persoal e no ano 2009 será do 60%.

■ As partes asinantes do presente convenio colectivo en prol dunha mellor estabilidade no emprego, acordan fomentar a contratación indefinida estando obrigadas a efectuar, a partir da sinatura do presente convenio, o 50% de contratos indefinidos a xornada completa.

■ As partes asinantes deste convenio colectivo conscientes da necesidade a nivel sectorial non só de manter, senón tamén de incrementar o traballo estable, acordan establecer para todas as empresas afectadas polo presente convenio a obrigatoriedade de ter nas empresas de menos de vinte traballadores e traballadoras un 50%, e nas que teñan vinte ou máis un 70% de traballadores e traballadoras con contrato indefinido.

■ As empresas incluídas no ámbito de aplicación deste convenio deberán ter polo menos o 40% do seu cadro de persoal, con contrato indefinido.

■ Co fin de acadar unha maior estabilidade no emprego, as partes asinantes acordan fomentar a contratación indefinida, establecendo un cadro de persoal fixo mínimo nas empresas de máis de tres traballadores/as nos seguintes termos:

Ano 2009: cadro de persoal fixo mínimo do 35% do cadro de persoal total.

Ano 2010: cadro de persoal fixo mínimo do 45% do cadro de persoal total.

Para os efectos do cálculo do cadro de persoal fixo das empresas, tomarase en conta a media dos últimos 24 meses.

Exceptúanse do previsto neste artigo as empresas de nova creación e as empresa que, durante a vixencia do convenio, incrementen o seu cadro de persoal total de xeito significativo, entendéndose que ten lugar incremento significativo cando incrementen o número de traballadores/as da empresa polo menos nun 30%.

As empresas ás que se fai referencia no parágrafo anterior, disporán dun período de carencia de dous anos para o cumprimento do cadro de persoal fixo mínimo de xeito que, ao cumprirse tres anos, ben dende a creación da empresa, ben dende o incremento significativo do emprego, ditas empresas haberán de cumprir o establecido no presente artigo tomándose como referencia a media do cadro de persoal fixo dos últimos 12 meses.

■ Segundo o tamaño da empresa fixaranse para os próximos catro anos, as seguintes escalas de cota de emprego fixo:

Empresas de máis de 30 traballadores/as.

Ano 2008: 30 % da cadro de persoal total.

Ano 2009: 45 % da cadro de persoal total.

Ano 2010: 55 % da cadro de persoal total.

Ano 2011: 60 % da cadro de persoal total.

Empresas de 6 a 30 traballadores/as.

Ano 2008: 20 % da cadro de persoal total.

Ano 2009: 30 % da cadro de persoal total.

Ano 2010: 35 % da cadro de persoal total.

Ano 2011: 40 % da cadro de persoal total.

Para as empresas de nova creación os catro anos de prazo para o cumprimento das porcentaxes empezará a contar desde a data de inicio da súa actividade.

Para o cálculo de traballadores/as de cadro de persoal, entenderase por cadro de persoal total a 31 de decembro a suma total de traballadores/as fixos e eventuais no cómputo dese ano. Os traballadores/as eventuais computarán proporcionalmente ao tempo efectivamente traballado.

■ As partes asinantes do convenio, co fin de acadar unha maior estabilidade no emprego, acordan fomentar a contratación indefinida, establecendo un cadro de persoal fixo mínimo das empresas de máis de 3 traballadores/as nos seguintes termos:

Ano 2008: Cadro de persoal fixo mínimo do 35% do cadro de persoal total.

Ano 2009: Cadro de persoal fixo mínimo do 40% do cadro de persoal total.

Para os efectos do cálculo do cadro de persoal fixo das empresas, tomarase en conta a media dos últimos 24 meses.

Exceptúanse do previsto no apartado anterior as empresas de nova creación e as empresas que, durante a vixencia do convenio, incrementen o seu cadro de persoal total de modo significativo, entendéndose que ten lugar incremento significativo cando incrementen o número de traballadores/as da empresa polo menos nun 30%.

As empresas ás que se fai referencia neste apartado contarán cun período de carencia de 2 anos para o cumprimento do cadro de persoal fixo mínimo de xeito que, ao cumprirse 3 anos, ben dende a creación da empresa, ben dende o incremento significativo do emprego, ditas empresas haberán de cumprir o establecido no apartado 1 tomándose como referencia a media do cadro de persoal fixo dos últimos 12 meses.

As cláusulas que fan referencia á vixilancia do cumprimento do pactado indican que lle corresponde á Comisión Paritaria do convenio, engadindo algúns deles a obriga de remitir a información solicitada por elas respecto do cadro de persoal e das modalidades de contrato utilizadas, e tamén á representación legal dos traballadores/as á que se lle debe facilitar ademais da información respecto da contratación en xeral, unha relación trimestral de altas e baixas.

As porcentaxes mínimas de traballadores/as fixos que se indican nos convenios de empresa son as seguintes:

■ As partes asinantes deste convenio, para unha maior estabilidade no emprego, acordan fomentar a contratación indefinida, establecendo como cadro de persoal fixo mínimo das empresas do 100% de cadro de persoal total, entendendo por este a media dos últimos 12 meses.

Noutro convenio que indica tamén o 100% con contrato indefinido, indica que esta medida deberá ser regulada nos tres meses seguintes á sinatura do convenio.

■ A dirección da empresa comprométese a que a porcentaxe de traballadores/as fixos no cadro de persoal non será inferior ao 80% deste.

■ A empresa comprométese a ter unha estabilidade media de cadro de persoal do 75%. En relación con iso, non entrará en cómputo “cadro de persoal” os traballadores/as con contratos de interinidade nin os eventuais por circunstancias da produción que se celebren con motivo das vacacións anuais.

■ As partes asinantes deste convenio, para unha maior estabilidade no emprego, acordan fomentar a contratación indefinida, establecendo como cadro de persoal fixo mínimo das empresas do 70% de cadro de persoal total, entendendo por este a media dos últimos 12 meses.

Algúns convenios indican porcentaxes máximas de contratación temporal:

■ O número de contratos eventuais nunca superará o 20% dos contratos da empresa.

■ Ambas as dúas partes comprométense a que o número máximo de contratos eventuais (independentemente da súa modalidade) que en cada momento poderá existir na empresa será do 15% do cadro de persoal de traballadores/as fixos. Exceptúase da anterior porcentaxe os contratos realizados para a cobertura de IT.

Se por calquera circunstancia a dirección da empresa entendese necesario contar cun número de contratos eventuais superior ao 15%, deberá comunicalo e chegar previamente a un acordo coa representación dos traballadores/as.

■ As partes consideran como criterio axeitado de relación entre volume de contratos temporais e cadro de persoal total da empresa, o dun 25% durante toda a vixencia do convenio. A determinación do pase a fixos farase nun 80% por antigüidade e nun 20% por libre decisión da empresa.

■ Non se superará en cómputo trimestral o 17% do total do cadro de persoal, exceptuando o persoal contratado para suplir vacacións, maternidades e enfermidades de máis de seis meses de duración.

■ Transformación de contratos temporais en indefinidos

Recollen este tipo de cláusulas 32 convenios (18,4% dos asinados este ano) que afectan a 30.098 traballadores/as (25,5%). Deles 9 son de sector (20,9% dos de sector) e afectan a 17.990 traballadores/as (21,6%) e 23 son de empresa (17,6% dos de empresa) e afectan a 12.108 traballadores/as (34,8%).

Refírense algunhas destas cláusulas aos procesos de consolidación de emprego temporal mediante a convocatoria de procesos selectivos en convenios e acordos reguladores de persoal da Administración local.

Recolle un convenio de sector compromisos concretos de transformación indicando as seguintes porcentaxes:

-As empresas que teñan contratados a traballadores/as a través de contratos para a formación e en prácticas, ao seu termo, converterán un 30% como mínimo destes contratos en indefinidos de fomento do emprego.

Indica o mesmo convenio que as empresas que teñan contratados a traballadores/as a través de contratos eventuais, ao seu termo, converterán un 20% como mínimo destes contratos en indefinidos de fomento do emprego.

Recolle un convenio de empresa o compromiso de transformar en indefinidos os contratos eventuais que existan no momento da sinatura do convenio, sendo a data efectiva de transformación a do día un do mes seguinte ao da sinatura.

Establécese noutras cláusulas a transformación en indefinidos dos contratos dos traballadores/as que teñan ou cumpran unha certa antigüidade na empresa.

Fan referencia outras cláusulas á transformación en indefinidos de contratos temporais en función das xubilacións que se produzan na empresa.

As preferencias que se indican para pasar dun contrato eventual a indefinido son a antigüidade na empresa, tanto en contratos alternos como ininterrompidos, e unha porcentaxe por antigüidade (80%) e outra por libre decisión da empresa (20%).

Outros convenios remiten ao sinalado ao respecto na lexislación vixente.

■ Outro tipo de cláusulas recollen compromisos de fomentar a contratación indefinida pero sen chegar a concretalos.

G. Garantías de emprego: Mantemento dos postos de traballo

Ademais das cláusulas sobre conservación e aumento do cadro de persoal fixo que xa se analizaron, recóllense nos convenios asinados este ano outras cláusulas tendentes a garantir ou aumentar o nivel de emprego existente no inicio da vixencia do convenio entre as que se poden destacar as seguintes:

■ Compromiso de conservación do cadro de persoal existente no momento da sinatura do convenio durante toda a vixencia del, indicando nalgún caso o cadro de persoal mínimo.

■ Obrigación de proceder á cobertura das baixas que se produzan.

As cláusulas máis frecuentes respecto das garantías de emprego son as que se refiren aos casos de capacidade diminuída, á retirada do carné de conducir cando se necesita para o traballo, e tamén as cláusulas sobre subrogación empresarial que se analizan a continuación (Cadro 9.38).

■ Cadro 9.38

Convenios con cláusulas sobre garantías no emprego e subrogación empresarial

	Total Galicia	
	Nº convenios	%
Capacidade diminuída	66	37,93
Retirada do permiso de conducir	32	18,39
Subrogación empresarial	35	20,11

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

■ Capacidade diminuída

Existen cláusulas ao respecto en 66 convenios, o 37,9% dos asinados este ano, que afectan a 28.640 traballadores/as (24,2%).

Deles 55 son de empresa (42%) e afectan a 18.517 traballadores/as (53,2%) e 11 son de sector (25,6%) e afectan a 10.123 traballadores/as (12,1%).

Refírense estas cláusulas sobre todo á posibilidade de destinar aos traballadores/as que teñan a súa capacidade diminuída a postos axeitados á súa nova situación (se existen).

Hai convenios nos que se sinalan os postos reservados para estes casos.

Cando non existe na empresa posto adecuado, indícase nalgúns convenios que os traballadores/as nesta situación terán preferencia para a cobertura dos postos de nova creación sempre que teñan aptitude ou idoneidade para o seu desempeño.

Limitan esta posibilidade algúns convenios aos casos en que a incapacidade fose consecuencia dun accidente de traballo ou enfermidade profesional, ou común de longa duración.

Tamén se indica ás veces unha porcentaxe ou un número máximo de persoas que poden encontrarse nesta situación.

Sinálase nalgúns convenios unha idade (55 anos) ou unha antigüidade (25 ou 30 anos de servizos efectivos) a partir da que os traballadores/as que desempeñen postos de traballo en condicións de penosidade, perigosidade e toxicidade poderán solicitar a adscrición a postos de segunda actividade.

Indica un convenio a posibilidade de pasar a segunda actividade a aqueles traballadores/as a partir dos 60 anos, sempre e cando teñan unha antigüidade mínima de 12 anos e de mutuo acordo entre as partes.

Respecto da retribución que lle corresponde nuns casos indícase que é a do posto que tiña con anterioridade e noutros a do novo posto que vai ocupar.

Establecen algúns convenios que se a retribución do novo posto é superior, será esta a que lle corresponde, e se é inferior percibirá a do seu anterior posto.

Sinálase tamén nalgúns convenios que se o cambio se produce de forma voluntaria percibiranse as retribucións do novo posto.

Nalgún caso mantéñense as retribucións básicas correspondentes ao posto de orixe (salario base e garantía ad personam se é o caso), e os complementos de posto (de cantidade e/ou calidade) calcularanse de acordo co nivel do posto efectivamente desempeñado.

Recollen algúns convenios límites respecto da diminución na retribución cando se destina ao traballador/a a un posto de categoría inferior (non superior ao 20%, o salario de cualificación correspondente a dous niveis como máximo por debaixo do que viña percibindo...)

No que se refire á revisión das situacións de incapacidade indícase que os traballadores/as terán dereito cando se lles declare de novo aptos para o traballo, a que se lles reintegre nos postos de traballo que con carácter normal ocupaban nas empresas nas datas que causaron baixa fixando un prazo dentro do cal se debe solicitar a reincorporación ao traballo.

Indica un convenio de empresa que o persoal que teña recoñecida legalmente a diminución da súa capacidade e fose declarado en situación de invalidez permanente total para a profesión habitual, por resolución da Delegación provincial do INSS ou sentenza do Xulgado do social, será destinado a un traballo adecuado ás súas condicións. Para garantirlle ao traballador/a que non sufra diminución nas súas condicións retributivas, se o posto de traballo que se lle adxudique está clasificado nunha categoría inferior, percibirá as retribucións que lle correspondan polo novo posto e un complemento cuxo importe será igual á diferenza existente entre as retribucións do posto de orixe e a suma das do novo posto e da pensión de invalidez.

■ Retirada do permiso de conducir

Teñen cláusulas ao respecto 32 convenios (18,4% dos asinados este ano) que afectan a 19.730 traballadores/as (16,7%).

Deles 12 son de sector (27,9% dos de sector) e afectan a 17.948 traballadores/as (21,5%), e 20 de empresa (15,3% dos de empresa) e afectan a 1.782 traballadores/as (5,1%).

Indícase nestas cláusulas que no caso de retirada do permiso de conducir dos traballadores/as que o necesiten para o seu traballo, destinarase a outro posto adecuado á súa categoría, reincorporándose ao seu cando remate a sanción.

Limitábase nalgúns convenios a que a sanción non sexa superior a un certo período de tempo que se indica.

Faise referencia normalmente a que a retirada do carné sexa conducindo vehículos da empresa e por orde dela, pero hai convenios que inclúen a conducción do vehículo particular aínda que limitado ao desprazamento do seu domicilio ao lugar de traballo ou regreso.

Exclúense os casos de retirada do permiso de conducir como consecuencia de imprudencia temeraria, embriaguez ou drogadicción e nalgúns convenios os casos de reincidencia.

Sinala un convenio para o caso de reincidencia que o comité e a empresa estudarán o posto a ocupar, así como o salario a percibir polo traballador/a.

Indica un convenio de sector unha porcentaxe máxima de condutores/as dos que presten servizo no centro de traballo que poden atoparse nesa situación para poder ter este beneficio.

Establece un convenio de sector que as empresas deben de subscribir en favor dos traballadores/as que habitualmente conduzan vehículos da empresa, unha póliza de seguros que, no caso de privación temporal do permiso de conducir, cubra un subsidio mensual de 300 euros, indicando que se entende que existe habitualidade na conducción cando o traballador/a conduza vehículos da empresa polo menos 1/6 da súa xornada de traballo en cómputo mensual.

Engade ademais que se exclúe da cobertura do seguro os supostos de delitos contra a seguridade do tráfico e alcoholemias e sinala un prazo para formalizar a póliza a partires da publicación do convenio.

Respecto da retribución nuns casos indícase que será a mesma que viña percibindo no seu posto habitual e noutros establécese que será a do novo posto.

Establece algún convenio un período máximo de tempo durante o que se lle conserva a retribución.

■ Subrogación empresarial

Existen cláusulas ao respecto en 35 convenios (20,1% dos asinados este ano) que afectan a 18.780 traballadores/as (15,9%).

Deles 7 son de sector (16,3% dos de sector) e afectan a 16.805 traballadores/as (20,1%) e 28 son de empresa (21,4% dos de empresa) e afectan a 1.975 traballadores/as (5,7%).

Refírense as cláusulas que recollen aos supostos nos que se produce a subrogación e aos requisitos dos traballadores/as respecto dos que se produce.

Sínálase tamén nalgúns convenios a documentación que a empresa saínte debe entregar á entrante. Esta documentación refírese, respecto da empresa, ás súas obrigas salariais e coa Seguridade Social, e respecto dos traballadores/as aos datos persoais e profesionais necesarios.

A maioría destes convenios pertencen ao sector servizos, só 1 pertence ao sector da industria e 1 ao da construción.

No convenio do sector da industria siderometalúrxica de Ourense indícase que ao remate da concesión dunha contrata de mantemento, os traballadores/as da empresa contratista saínte pasarán a ser adscritos/as á nova empresa titular da contrata, a cal se subrogará en todos os dereitos e obrigas, sempre que se cumpran os requisitos que indica.

No convenio do sector da construción de Ourense indícase que co obxecto de contribuír a garantir o principio de estabilidade no emprego dos traballadores/as empregados/as por empresas e entidades de dereito público que se sucedan mediante calquera modalidade contractual, total ou parcialmente, en calquera contrata de conservación e/ou mantemento de autoestradas, autovías, estradas ou vías férreas a que se refire o artigo 3, apartado b) e o anexo I, apartado b) do Convenio xeral do sector da construción, establécese, con carácter exclusivo para tales actividades, a obrigación de subrogación do persoal entre as empresas saínte e entrante, a cal se levará a cabo conforme cos requisitos e condicións que se detallan no convenio.

H. Outras cláusulas de fomento do emprego.

Neste tipo de cláusulas inclúense, ademais das xa mencionadas no apartado sobre xubilación nas que existe un compromiso ao respecto, as que indican a redución ou eliminación das horas extraordinarias habituais como medida de fomento do emprego e as que se refiren ao pluriemprego.

Os convenios que teñen cláusulas deste tipo este ano son 134 (77% dos asinados) e afectan a 104.315 traballadores/as (88,2%).

Indican a supresión ou redución ao mínimo das horas extraordinarias habituais como medida de fomento do emprego 30 convenios (17,2% dos asinados este ano) que afectan a 13.943 traballadores/as (11,8%). Deles 5 son de sector (11,6% dos de sector) e afectan a 12.100 traballadores/as (14,5%) e 25 son de empresa (19,1% dos de empresa) e afectan a 1.843 traballadores/as (5,3%).

Existe nalgunhas destas cláusulas o compromiso de creación dun novo posto de traballo cando se supere un certo número de horas nalgún servizo.

As cláusulas sobre o pluriemprego fan referencia á conveniencia de erradicalo como regra xeral, sinalando que para iso se estima necesario que se apliquen co máximo rigor as sancións previstas na lexislación vixente nos casos de traballadores/as non dados de alta na Seguridade Social, por estar dados de alta xa noutra empresa.

Neste sentido tamén se considera esencial o cumprimento exacto do requisito de dar a coñecer á representación legal dos traballadores/as os boletíns de cotización á Seguridade Social, así como os modelos de contrato de traballo escrito que se utilicen na empresa e os documentos relativos á terminación da relación laboral.

9.6.6. Organización do traballo

Entre as cláusulas que fan referencia a este tema nos convenios asinados este ano pódense destacar, entre outras, as seguintes:

■ Obxectivo

Sinálase como obxectivo da organización do traballo o de acadar na empresa un nivel adecuado de produtividade e/ou eficacia nos servizos baseado na óptima utilización dos recursos humanos e materiais adscritos a eles.

Entre os criterios inspiradores da organización do traballo sinálanse os seguintes:

- A planificación e ordenación dos recursos humanos.
- A adecuación e suficiencia dos cadros de persoal para cubrir as necesidades do servizo.
- A adecuada e eficaz adscripción profesional dos traballadores/as.
- A profesionalización e promoción dos traballadores/as.
- A identificación e valoración dos postos de traballo.
- A racionalización, simplificación e mellora dos procesos e métodos de traballo.
- O fomento da responsabilidade e iniciativa no posto de traballo e da participación dos traballadores/as.
- A adopción das necesarias medidas en saúde laboral que permitan un traballo coas debidas garantías de seguridade e hixiene.
- A conciliación da vida familiar e laboral.
- A concertación social.
- A consecución dos obxectivos marcados.
- A racionalización e mellora dos procedementos operativos.
- A programación e evolución dos labores asignados a cada posto de traballo.
- Competencia nesta materia.

Son as cláusulas que máis se repiten. Sinálase ao respecto que a organización do traballo é facultade exclusiva e responsabilidade da dirección da empresa, sen prexuízo dos dereitos e facultades de audiencia, consulta, información e negociación recoñecidos á representación dos traballadores/as.

No suposto de que se deleguen facultades directivas, esta delegación debe facerse de modo expreso, de maneira que sexa suficientemente coñecida, tanto polos que reciban a delegación de facultades, como polos que despois serán destinatarios/as das ordes recibidas.

Sinálase ademais que as ordes que teñan por si mesmas o carácter de estables deben comunicarse expresamente á totalidade dos afectados/as e dotalos de suficiente publicidade.

■ Procedementos de implantación, supresión e revisión dos sistemas de traballo.

Nos convenios que recollen o procedemento faise referencia ao prazo co que se ten que notificar á representación dos traballadores/as o propósito de implantar un sistema ou un método técnico de organización do traballo, xunto coa información necesaria, e do prazo do que dispoñen estes para emitir o informe razoado.

Sinálase o período de proba ou de adaptación ao novo sistema ou a posibilidade de establecelo.

Indícase o salario que se lle garante ao traballador/a mentres este dure o período de proba.

Recollen tamén o procedemento a seguir no caso de desacordo, recollendo entre eles os procedementos establecidos no AGA.

Establécese que non se poderá adoptar ningún sistema de traballo que poida prexudicar a formación profesional e técnica do persoal.

Respecto da revisión de tempos e rendementos sinálanse os feitos polos que se poden efectuar; o período de adaptación se é o caso e a posibilidade de reclamación no caso de desconformidade por parte dos traballadores/as.

Incorporan tamén algúns convenios táboas de produtividade, de tempos e rendementos mínimos e de valoración dos postos de traballo, indicando ademais as condicións e normas de aplicación e como resolver as discrepancias nas valoracións.

Nalgúns casos faise referencia a sistemas internacionalmente recoñecidos (como o Bedaux por exemplo) e noutros establécense sistemas propios.

Sinálase tamén nalgúns casos que as táboas de niveis de produtividade só se aplicarán nos centros de traballo que teñan comité de seguridade e saúde ou representación dos traballadores/as, sempre que a lei determine a existencia de ambos os órganos.

Respecto das táboas de niveis normais de produtividade indícase que poderán aplicarse en todos os centros de traballo, sempre que no posto de traballo obxecto de medición se cumpran as medidas de seguridade establecidas na lexislación vixente.

Recóllense tamén as normas de aplicación para a verificación do cumprimento das táboas de niveis normais.

Inclúense definicións para efectos da organización científica do traballo do que se considera actividade normal e óptima, rendemento normal e óptimo, nivel de actividade, tempo de espera, tempos de paro, tempo máquina, tempo normal,...

Recóllense noutros convenios distintos tipos de sistemas de traballo, sinalando entre outros o traballo por tarefa, axustado ou por unidade de obra, con primas á produción ou con incentivo.

Caracterízanse estes sistemas por poñer en relación directa a retribución coa produción do traballo, con independencia, en principio, do tempo investido na súa realización e por ter como obxectivo a consecución dun rendemento superior ao normal.

O traballo por tarefa consiste na realización, por xornada, dunha determinada cantidade de obra ou traballo con independencia do tempo investido na súa realización.

Se o traballador/a remata a tarefa antes de concluír a xornada diaria, a empresa poderalle ofrecer; e este/a aceptar ou non, entre continuar prestando os seus servizos ata o remate da xornada ou que abandone o traballo, dándoa por concluída.

Nos traballos axustados ou por unidade de obra e para efectos da súa retribución, só se atende á cantidade e á calidade da obra ou traballo realizado, pagándose por módulos ou unidades determinadas, independentemente do tempo investido na súa realización, se ben pode estipularse un prazo para a súa terminación, en cuxo caso deberá rematar dentro del, pero sen que poida esixirse neste caso un rendemento superior ao normal.

Indícase a posibilidade de establecer primas á produtividade ou incentivos nos traballos que se presten á súa aplicación, de tal forma que aos maiores rendementos que se alcancen no traballo correspondan uns ingresos que garden respecto aos normais, polo menos, a mesma proporción que a dos devanditos rendementos en relación cos normais.

Sinálanse nalgúns convenios os períodos de avaliación do desempeño en función da antigüidade na empresa.

Previamente á súa implantación ou revisión colectivas destes sistemas, en canto supoñen casos incluídos nos supostos de feito do artigo 64.1º.4 d) ou e) do Estatuto dos traballadores/as, deberáselle solicitar; se é o caso, á representación legal dos traballadores/as o informe a que o dito precepto se refire, estando suxeita a dita implantación ou revisión ao disposto no artigo 41 do Estatuto dos traballadores/as.

■ Prestación do traballo

O traballador/a está obrigado/a a realizar o traballo convido cumprindo as ordes e instrucións do empresario/a no exercicio regular das súas facultades directivas e, no seu defecto, os usos e costumes, debendo executar cantos traballos, operacións ou actividades se lle ordenen dentro do xeral cometido da súa competencia profesional.

Deberá, así mesmo, prestar maior traballo ou distinto do convido nos casos de necesidade urxente de previr males, remediar accidentes ou danos sufridos.

Indícase tamén o xeito de recuperar as horas non traballadas por interrupción da actividade, debido a causas de forza maior; accidentes atmosféricos, inclemencias do tempo, falta de subministracións, ou calquera outra causa non imputable á empresa.

Prohíbese utilizar fóra do traballo, máquinas, ferramentas, equipos, vehículos e útiles, estean ou non asignados ao traballador/a, salvo expresa autorización do empresario/a ou de quen o represente.

A empresa comprométese a dotar aos traballadores/as do material máis apropiado, en cada momento, para que poidan desenvolver o seu labor dun xeito eficiente. Así mesmo, os traballadores/as comprométense ao seu coidado e conservación.

A empresa porá ao alcance dos traballadores/as todos os medios necesarios para que estes poidan executar o seu traballo nas mellores condicións de comodidade, hixiene e seguridade. Pola súa parte, os traballadores/as utilizarán os medios de protección que a empresa lles facilite.

Como manifestación dos deberes xerais de colaboración e boa fe que rexen a prestación do traballo, o traballador/a está obrigado a manter os segredos relativos á explotación e negocios da empresa.

Sinálase ademais que a dirección da empresa poderá implantar os sistemas internos de control que considere oportunos para verificar o cumprimento polo traballador/a das súas obrigas e deberes laborables, que deberá exercerse con suxeición ao establecido no convenio e demais normas aplicables.

■ Novas tecnoloxías

Ante a implantación dun novo sistema de produción, novo método de traballo ou nova actividade, a empresa informará previamente á representación dos traballadores/as e estudará os informes que estes puidesen emitir, co obxecto de contemplar e negociar os motivos desta nova implantación.

Cando a empresa introduza novas tecnoloxías que supoñan para os traballadores/as modificacións substanciais das condicións de traballo, a empresa comunicará á representación dos traballadores/as, que emitirán un informe dando a súa opinión. A empresa dará a formación que se necesite en cada caso para a instrución e adaptación técnica dos traballadores/as afectados/as polas ditas tecnoloxías.

A empresa deberá consultar aos traballadores/as, coa debida antelación, a adopción das decisións relativas á planificación e á organización do traballo na empresa e á introdución de novas tecnoloxías, en todo o relacionado coas consecuencias que estas puideran ter para a seguridade e saúde do persoal. Nas empresas que contén con representantes dos traballadores/as, as consultas serán levadas a cabo con eles/as.

Deberase proporcionar aos técnicos e mandos intermedios formación para unha mellor cualificación, que debe ser prioritaria e imprescindible para a adaptación de novas tecnoloxías co fin de conseguir maior capacitación en diferentes especialidades ou oficios do que teñen.

Evitarase, sempre que os prazos de execución ou o nivel de coñecementos requirido o permitan, o desprazamento profesional do persoal actual en beneficio doutro de nova contratación, fomentando a formación do persoal apropiado no concenrente ao coñecemento das novas tecnoloxías que se poidan aplicar na empresa.

Sinálase que no caso de que a empresa introduza innovacións nalgún dos servizos e que estes supoñan unha redución do persoal, deberá resituarse os traballadores/as afectados/as noutro servizo existente ou nun novo, mantendo a categoría laboral se existise nestes servizos.

Regúlase nalgúns casos a utilización polos traballadores/as do correo electrónico e internet, así como a do resto de ferramentas e medios técnicos postos á súa disposición, tendo en conta por unha parte o dereito da empresa de controlar o uso adecuado das ferramentas e medios técnicos que pon á disposición do traballador/a para realizar a súa actividade e, por outra parte, o dereito á intimidade do traballador/a.

■ Actuación en defensa e protección do Ambiente.

Formúlanse como prioridades da empresa, a compatibilidade do seu obxecto social coa calidade de vida de todos os traballadores/as, a mellora das condicións de traballo, a formación en materia preventiva dos riscos laborais e o respecto ao medio.

Considérase necesario que a empresa e as empresas subministradoras e colaboradoras actúen de forma responsable e respectuosa co medio, prestando grande atención á súa defensa e protección de acordo cos intereses e preocupacións da sociedade.

Para estes efectos, a empresa debe adoptar unha actitude permanente e responsable en materia de medio e, ao mesmo tempo, conseguir que o esforzo que se está a desenvolver neste campo, e o que se realice no futuro, así como os seus resultados sexan coñecidos e axeitadamente valorados pola sociedade e as administracións competentes.

Considérase fundamental para estes fins a realización de actividades tendentes a conseguir os seguintes obxectivos:

- Promover e conseguir unha actuación responsable en materia de medio concretando as medidas a adoptar.
- Establecer uns obxectivos cualitativos e cuantitativos de mellora co fin de facer visible, respecto a eles, o progreso que se consiga.
- Demostrar á sociedade o comportamento responsable da empresa, individual e colectivamente, mediante o emprego de técnicas de boa xestión ambiental e a comunicación dos resultados obtidos.
- Mellorar a credibilidade da industria e aumentar a confianza da sociedade e das administracións públicas, mediante demostracións e feitos concretos.

Entre os principios que definen unha política de xestión integrada da empresa sinalanse os seguintes:

- Garantir o cumprimento da lexislación e regulamentación aplicable en materia de calidade, medio ambiente e seguridade e saúde no traballo.
- Establecer as medidas necesarias para evitar e eliminar todos os factores que afecten negativamente á calidade das actividades da empresa, que xeren aspectos ambientais significativos ou que impliquen risco para o persoal da empresa ou para a sociedade en xeral.
- Promover entre os subministradores, contratistas e subcontratistas da empresa o cumprimento de todas as disposicións establecidas pola empresa en materia de calidade, medio e seguridade e saúde no traballo.

Recolle un convenio de empresa un acordo polo ambiente no que se comprometen a realizar actividades concretas ao respecto encamiñadas a reducir a demanda de enerxía nas súas instalacións co fin de diminuír as súas emisións e tamén en materia de reciclaxe, creando para conseguir estes obxectivos o comité de medio ambiente, que buscará información e asesoramento sobre medidas de redución do consumo enerxético, tratamento de residuos e realización de cursos de reciclaxe eficiente para os/as traballadores/as.

- Desenvolvemento socialmente sostible.

Sinalase que se fai preciso compatibilizar o desenvolvemento económico da empresa cos dereitos e aspiracións do entorno, tanto nos aspectos ambientais como nos puramente sociais.

Indícase como intención dos asinantes, durante a vixencia do convenio colectivo, analizar e, de ser o caso, concluír acordos en materia de desenvolvemento socialmente sostible, na medida en que a organización da empresa posibilita tales instrumentos de integración laboral e social.

Ambas partes, así mesmo, declaran a vixencia dos valores e normas de comportamento contidos no código ético do grupo. Os asinantes, no ámbito das súas res-

pectivas responsabilidades, propóñense exercer os seus dereitos e cumprir as súas obrigas no marco do respecto aos precitados valores.

Sinalar por último que outras cláusulas fan referencia á distribución da xornada (xa analizado no apartado sobre tempo de traballo) e á mobilidade dos traballadores/as que se analiza con máis detalle no apartado seguinte.

9.6.7. Mobilidade e clasificación profesional

A. Mobilidade xeográfica. Traslados e desprazamentos

Son 46 (26,4% dos asinados) os convenios que teñen cláusulas sobre mobilidade xeográfica e afectan a 41.366 traballadores/as (35%).

Deles 9 son de sector (20,9% dos de sector) e afectan a 15.153 traballadores/as (18,2%) e 37 son de empresa (28,2% dos de empresa) e afectan a 26.213 traballadores/as (75,3%).

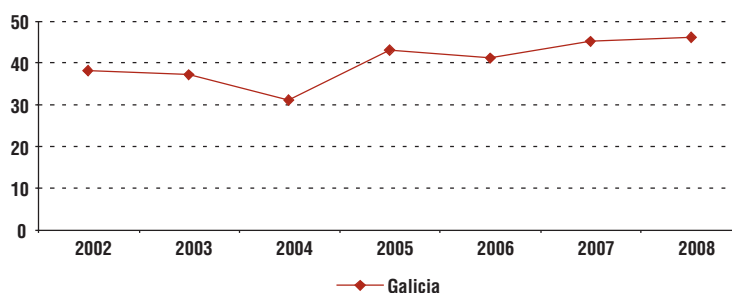
O Cadro 9.39 recolle a evolución dos convenios con este tipo de cláusulas.

■ Cadro 9.39

**Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de mobilidade xeográfica.
Por provincias. Galicia. 2005-2008**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	2	50,0	3	33,3	0	0,0	1	7,7	1	8,3	7	14,0
2006	1	50,0	3	30,0	0	0,0	3	23,1	2	16,7	9	21,4
2007	4	100,0	2	20,0	2	40,0	1	11,1	1	7,7	10	24,4
2008	5	100,0	2	25,0	0	0,0	1	8,3	1	11,1	9	20,9
Empresa												
2005	5	71,4	11	21,6	5	21,7	3	12,0	12	19,4	36	21,4
2006	5	31,3	7	15,2	1	7,1	1	6,7	18	30,0	32	21,2
2007	5	62,5	7	15,9	5	20,8	3	21,4	15	23,4	35	22,7
2008	6	85,7	3	10,3	6	26,1	2	14,3	20	34,5	37	28,2
Total 2008	11	91,7	5	13,5	6	18,8	3	11,5	21	31,3	46	26,4

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Ademais das cláusulas que remiten ou recollen o sinalado na lexislación vixente, pódense destacar as seguintes:

Inclúen algúns convenios a definición do que se considera traslado para estes efectos, asociándoo a que supoña para o traballador/a cambio de domicilio e sinalando nalgúns casos o número de quilómetros entre o novo centro de traballo e o anterior ou o domicilio do traballador/a. Noutros convenios indícase o que non se considera desprazamento para estes efectos.

Recollen algúns convenios os mecanismos que se deben seguir para facer os traslados, sinalando entre eles, ademais da negociación preceptiva coa representación dos traballadores/as e os prazos, a intervención do AGA en caso de desacordo da comisión paritaria.

Regúlanse tamén as indemnizacións e compensacións económicas a que ten dereito o traballador/a.

Indícanse nalgúns convenios as preferencias para non ser desprazados/as sinalando as seguintes:

- Representantes legais dos traballadores/as.
- Diminuídos físicos e psíquicos.
- Mulleres embarazadas, persoas que gocen do permiso de lactación ou dalgunha redución de xornada por atención a menores ou a familiares.

Establecen algúns convenios que non se poderá aplicar este tipo de mobilidade.

Sinalar por último que hai convenios que recollen o sinalado respecto das traballadoras vítimas de violencia de xénero no artigo 40.3bis do Estatuto dos traballadores/as.

B. Mobilidade funcional

Teñen cláusulas sobre mobilidade funcional 90 dos convenios asinados este ano (51,7%) que afectan a 68.058 traballadores/as (57,6%).

Deles 17 son de sector (39,5% dos de sector) e afectan a 37.010 traballadores/as (44,4%) e 73 son de empresa (55,7% dos de empresa) e afectan a 31.048 traballadores/as (89,2%).

O Cadro 9.40 recolle a evolución dos convenios con este tipo de cláusulas

Respecto das cláusulas que conteñen, ademais das que remiten ou recollen total ou parcialmente o indicado ao respecto na lexislación vixente, cabe sinalar as seguintes:

- Información á representación legal dos traballadores/as.
- Nalgúns convenios sinálase como contido desta información o seguinte:
- Identificación das persoas afectadas.
  - Descrición xustificativa das causas que motivan o cambio.
  - Duración estimada da mobilidade.
  - Obrigación de facilitarlles ás persoas afectadas os coñecementos e habilidades necesarios para o desempeño do novo posto asignado.
  - Cláusulas sobre traballos de categoría superior.

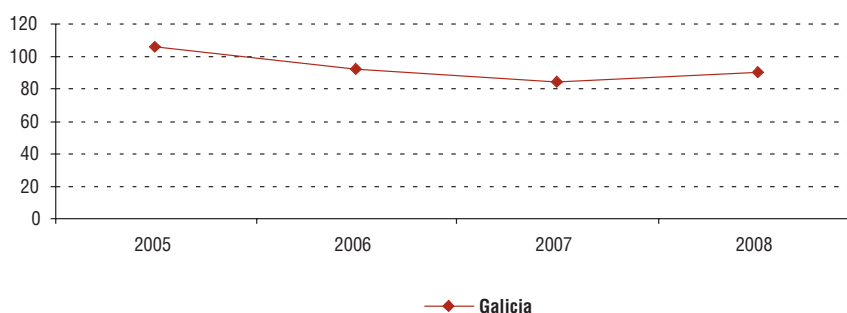

■ Cadro 9.40

**Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de mobilidade funcional.
Por provincias. Galicia. 2005-2008**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	2	50,0	1	11,1	2	16,7	5	38,5	2	16,7	12	24,0
2006	2	100,0	4	40,0	2	40,0	2	15,4	1	8,3	11	26,2
2007	2	50,0	3	30,0	1	20,0	3	33,3		0,0	9	22,0
2008	5	100,0	4	50,0	2	22,2	4	33,3	2	22,2	17	39,5
Empresa												
2005	6	85,7	28	54,9	13	56,5	17	68,0	30	48,4	94	56,0
2006	9	56,3	28	60,9	7	50,0	6	40,0	31	51,7	81	53,6
2007	6	75,0	23	52,3	10	41,7	8	57,1	28	43,8	75	48,7
2008	7	100,0	15	51,7	11	47,8	9	64,3	31	53,4	73	55,7

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

As modificacións máis frecuentes que introducen respecto do sinalado na lexislación vixente refírense a fixar períodos menores para reclamar o ascenso ou a cobertura da vacante.

Tamén se limita nalgúns casos a duración, exceptuándose nalgúns convenios os casos de substitución por enfermidade, accidente de traballo, licenzas, excedencias e outras causas análogas, en cuxo caso se prolongará mentres subsistan as circunstancias que a motivaran sen que outorguen dereito á consolidación do posto; pero si á percepción da diferenza económica durante a substitución se esta existise.

Transcorrido o tempo sinalado como duración máxima no convenio indícase nuns casos que se consolida a categoría superior. Noutros casos nos que existen procedementos regulados para a provisión de vacantes, debe procederse segundo o sinalado neles.

Indican algúns convenios que transcorrido o período sinalado como máximo, e persistindo as mesmas circunstancias, o desempeño das funcións realizárase por rotación (engadindo nalgún caso que se fará así no suposto de existir máis dun traballador/a que reúna os requisitos e a capacidade necesarios da categoría que se vai cubrir e sempre que se desenvolvan as funcións adecuadamente).

Tamén se indica que estes límites non serán aplicables cando non sexa posible a rotación por non existiren no centro de traballo outros traballadores/as que reúnan as condicións necesarias.

■ Cláusulas sobre traballos de categoría inferior.

Algúns convenios limitan a súa duración, sinalando nalgúns casos que se deberá evitar reiterar a realización destes traballos de inferior categoría a unha mesma persoa.

Sinalan algúns convenios que non se considerarán, para os efectos do cómputo, os supostos de avaría ou forza maior.

Tamén indican algúns convenios que se o cambio tivese a súa orixe en petición do traballador/a, asignaráselle a retribución que corresponda ao novo posto.

Fan referencia outros convenios á obriga do empresario de comunicar esta situación á representación legal dos traballadores/as.

Indica un convenio de empresa que en caso de desacordo seguirase o procedemento previsto no AGA.

Outras cláusulas refírense á posibilidade de facer permutas entre os traballadores/as e aos requisitos que deben cumprir.

C. Promoción e ascensos

Teñen cláusulas sobre este tema 105 convenios dos asinados este ano (60,3%) que afectan a 68.421 traballadores/as (57,9%).

Deles 19 son de sector (44,2% dos de sector) e afectan a 36.157 traballadores/as (43,3%), e 86 son de empresa (65,6% dos de empresa) e afectan a 32.264 traballadores/as (92,7%).

As cláusulas refírense maioritariamente ao seguinte:

■ Probas e/ou concursos de méritos para o ascenso.

Recollen cláusulas deste tipo 52 convenios dos asinados este ano (29,9%) que afectan a 49.180 traballadores/as (41,6%).

Deles 9 son de sector (20,9% dos de sector) e afectan a 21.081 traballadores/as (25,3%) e 43 son de empresa (32,8%) e afectan a 28.099 traballadores/as (80,7%).

As cláusulas refírense sobre todo aos requisitos que deben posuír os/as aspirantes e á participación da representación dos traballadores/as no proceso.

Respecto das probas indícase xeralmente que deben ser adecuadas ao posto de traballo que se vai desempeñar.

Na valoración dos méritos indícase que debe ou pode terse en conta, entre outras, as seguintes circunstancias: Formación, titulación adecuada, coñecemento do posto de traballo, historial profesional, a permanencia na categoría profesional, ter desempeñado función de superior categoría ou grupo profesional e a antigüidade.

O primeiro criterio elixido para resolver o ascenso cando se dan idénticas condicións de idoneidade é o da antigüidade.

■ Libre designación para os postos de mando ou especial confianza.

Son 45 convenios (25,9% dos asinados) que afectan a 49.996 traballadores/as (42,3%) os que recollen cláusulas deste tipo.

Deles 7 son de sector (16,3% dos de sector) e afectan a 22.593 traballadores/as (27,1%) e 38 son de empresa (29% dos de empresa) e afectan a 27.403 traballadores/as (78,7%).

■ Ascensos automáticos polo paso dun período concreto de tempo.

Regulan este tipo de ascensos 30 convenios (17,2% dos asinados este ano) que afectan a 28.925 traballadores/as (24,5%).

Deles 10 son de sector (23,3% dos de sector) e afectan a 15.439 traballadores/as (18,5%) e 20 son de empresa (15,3% dos de empresa) e afectan a 13.486 traballadores/as (38,8%).

■ Establécese nalgúns casos un período de proba que no caso de non superarse ou desistir o traballador/a supón o retorno ao antigo posto.

■ Outras cláusulas refírense á necesidade dunha publicidade suficiente das condicións requiridas para os postos que se vaian a cubrir e das características deles.

D. Clasificación profesional

Recollen cláusulas ao respecto 126 convenios dos asinados este ano (72,4%) que afectan a 82.455 traballadores/as (69,7%).

Deles 26 son de sector (60,5% dos de sector) e afectan a 50.000 traballadores/as (59,9%) e 100 son de empresa (76,3% dos de empresa) e afectan a 32.455 traballadores/as (93,3%).

○ Cadro 9.41 recolle a evolución dos convenios con este tipo de cláusulas.

■ Cadro 9.41

Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de clasificación profesional. Por provincias. Galicia. 2005-2008

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2005	4	100,0	3	33,3	6	50,0	6	46,2	5	41,7	24	48,0
2006	2	100,0	5	50,0	3	60,0	6	46,2	5	41,7	21	50,0
2007	4	100,0	6	60,0	3	60,0	5	55,6	6	46,2	24	58,5
2008	5	100,0	6	75,0	3	33,3	5	41,7	7	77,8	26	60,5
Empresa												
2005	6	85,7	33	64,7	9	39,1	20	80,0	39	62,9	107	63,7
2006	12	75,0	31	67,4	8	57,1	7	46,7	37	61,7	95	62,9
2007	8	100,0	28	63,6	12	50,0	11	78,6	41	64,1	100	64,9
2008	7	100,0	21	72,4	17	73,9	10	71,4	45	77,6	100	76,3
Total 2008	12	100,0	27	73,0	20	62,5	15	57,7	52	77,6	126	72,4

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Respecto das cláusulas pódese sinalar o seguinte:

Nalgúns casos non aparece recollida a clasificación no propio convenio, senón que se remite ao establecido noutros convenios e/ou ordenanzas.

Indícase en moitos destes convenios que a clasificación do persoal é meramente enunciativa e que non supón a obriga de ter cubertas todas as prazas enumeradas se as necesidades e a estrutura da empresa non o require. Tamén se sinala o carácter non exhaustivo das definicións e funcións recollidas.

■ Clasificación por medio de grupos profesionais

En 70 convenios (40,2% dos asinados) a clasificación faise en grupos profesionais. Estes convenios afectan a 47.913 traballadores/as (40,5%).

Deles 14 son de sector (32,6% dos de sector) e afectan a 29.727 traballadores/as (35,6%) e 56 son de empresa (42,7% dos de empresa) e afectan a 18.186 traballadores/as (52,3%).

Respecto dos 106 convenios que establecen un sistema de clasificación, este tipo de clasificación en grupos supón o 66%.

Defínense ás veces os grupos directamente polos contidos funcionais e outras veces faise indicando e definindo as categorías ou niveis que conteñen.

Noutros casos enuméranse os grupos e indícanse as categorías ou niveis que conteñen pero sen definilos.

Hai convenios nos que se establece, ou indícase a posibilidade de facelo, dentro dos grupos desta forma definidos subgrupos, áreas, divisións e/ou escalas funcionais diferentes.

Establécese nalgúns convenios a clasificación profesional fundamentalmente atendendo aos criterios que o artigo 22 do Estatuto dos traballadores/as fixa para a existencia do grupo profesional, é dicir, aptitudes profesionais, titulacións e contido xeral da prestación, podendo incluír en cada grupo diversas categorías profesionais.

Entre os factores mediante cuxa ponderación se procede ao encadramento dos traballadores/as dentro da estrutura profesional e, por conseguinte, a asignación a cada un deles/as dun determinado grupo profesional sinálanse os seguintes:

I. Coñecementos.-

Considerarase, ademais da formación básica necesaria para poder cumprir correctamente o labor, o grao de coñecemento e experiencia adquiridos así como a dificultade na adquisición dos ditos coñecementos ou experiencias.

II. Iniciativa

Factor que deberá ter en conta o maior ou menor grao de dependencia a directrices, ou normas na execución das súas funcións.

III. Autonomía

Factor para cuxa valoración se terá en conta o grao de dependencia xerárquica no desempeño das tarefas ou funcións que se desenvolvan.

IV. Complexidade.

Factor cuxa valoración está en función do maior ou menor número, así como do maior ou menor grao de integración dos restantes factores enumerados na tarefa ou posto encomendado.

V. Responsabilidade.

Factor para cuxa valoración deberá terse en conta o grao de autonomía de acción do titular da función e o grao de influencia sobre os resultados e importancia das consecuencias da xestión.

VI. Mando.

Factor para cuxa valoración se terá en conta o grao de supervisión e ordenación de tarefas e funcións e o número de persoas sobre as que se exerce o mando.

■ Clasificación por medio de categorías profesionais

Son 33 (19% dos asinados) os convenios nos que a clasificación se fai en categorías profesionais sen facer referencia a grupos, e afectan a 14.333 traballadores/as (12,1%).

Deles 7 son de sector (16,3% dos de sector) e afectan a 12.613 traballadores/as (15,1%) e 26 son de empresa (19,8% dos de empresa) e afectan a 1.720 traballadores/as (4,9%).

Respecto das cláusulas que recollen, sinalar que nalgúns casos non definen as categorías senón que só as enumeran ou remiten ao indicado noutros convenios ou en antigas ordenanzas.

Sínálase nalgunhas destas cláusulas que a determinación das distintas categorías profesionais consignadas no convenio colectivo son meramente enunciativas e non supoñen a obriga de ter cubertas e provistas as categorías enumeradas, se as necesidades e a estrutura determinada pola dirección da empresa non o require. Indícase así mesmo que son enunciativos os distintos cometidos asignados a cada categoría ou especialidade.

■ Cláusulas de non discriminación

Indican estas cláusulas que os criterios de definición das categorías e grupos acomodaránse a regras comúns para os traballadores/as dun e outro sexo.

Comprométense as partes asinantes nun convenio de sector á creación dunha comisión cuxo traballo se desenvolverá ao longo da vixencia do convenio, que revisará a definición e funcións das categorías existentes, co obxectivo de evitar posibles discriminacións, así como para adoptar medidas para un maior acceso de mulleres a todas as profesións e categorías.

■ Outras cláusulas

Refírense outras cláusulas a como se fai a adaptación cando se introduce un novo sistema de clasificación.

Tamén se remite noutros convenios á comisión paritaria ou a comisións específicas para o seguimento e/ou futuros acordos nesta materia.

9.6.8. Cláusulas sobre discriminación e acoso

Teñen cláusulas sobre discriminación e/ou acoso 104 convenios (59,8% dos asinados) que afectan a 76.501 traballadores/as (64,7%).

Deles 24 son de sector (55,8% dos de sector) e afectan a 45.380 traballadores/as (54,4%) e 80 son de empresa (61,1% dos de empresa) e afectan a 31.121 traballadores/as (89,4%).

As cláusulas que recollen son nuns casos de tipo xeral indicando a non discriminación por razón de nacemento, orixe racial ou étnico, xénero, sexo ou orientación sexual, relixión ou conviccións, opinión, discapacidade, idade, idioma ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.

Noutras cláusulas refírense á non discriminación por actividades sindicais, sinalando que a empresa respectará o dereito de todos os traballadores/as a sindicarse libremente e non poderán suxeitar o emprego dun traballador/a á condición de que se afilie ou renuncie á súa afiliación sindical e tampouco despedilo ou prexudicarlle de calquera outra forma a causa da súa afiliación ou actividade sindical.

Outro tipo de cláusulas fan referencia á non discriminación por razón de sexo e á adopción de medidas para garantir a igualdade entre mulleres e homes.

Sinalan algunhas destas cláusulas como obxectivos a cumprir en materia de igualdade de oportunidades entre homes e mulleres os seguintes:

- Que tanto as mulleres como os homes gocen de igualdade de oportunidades en canto ao emprego, a formación, a promoción e o desenvolvemento no seu traballo.
- Que os postos de traballo, as prácticas laborais, a organización do traballo e as condicións laborais se orienten de tal maneira que sexan adecuadas tanto para as mulleres como para os homes.
- Que mulleres e homes reciban igual retribución por traballo de igual valor; así como que haxa igualdade en canto ás súas condicións de emprego en calquera outro sentido deste.

Hai convenios nos que estas cláusulas veñen recollidas ao sinalar as funcións do comité de empresa e/ou representantes dos traballadores/as, indicando que velarán non só porque nos procesos de selección de persoal se cumpra a normativa vixente, senón tamén polos principios de non discriminación, igualdade de sexo e fomento dunha política racional de emprego.

Outro tipo de cláusula que tamén se refire ás funcións dos comités e/ou representantes dos traballadores/as indica que deberán de vixiar o cumprimento das seguintes normas:

- Que non figure nas condicións de contratación ningún requisito que supoña discriminación por sexo.
- Que non se produzan diferenzas nas denominacións dos postos de traballo en función do sexo.
- Que ningún traballador/a poderá ser discriminado/a, sancionado/a, despedido/a por cuestións relativas á súa intimidade, sempre que non afecten á actividade laboral.
- Que ningún traballador/a poderá ser obxecto de decisións e/ou condicións, ou calquera clase de medidas, que comporten un trato discriminatorio en materia de salarios, promoción, conservación do posto de traballo, etc. por razón do seu sexo.

- Evitarase na redacción do convenio a linguaxe sexista.

Indican outros convenios nas cláusulas sobre clasificacións profesionais que os criterios de definición das categorías e grupos serán comúns para os traballadores/as dun e doutro sexo.

Tamén se fai referencia nalgún convenio a que se desenvolverán campañas sensibilizando aos/ás responsables da clasificación profesional, mediante o establecemento de módulos formativos en igualdade de oportunidades, especialmente para mandos con responsabilidades de xestión e dirección na empresa.

Sinálase igualmente a necesidade de promover accións formativas e de sensibilización que animen a todo o persoal a participar na igualdade de oportunidades.

Analízanse a continuación con máis detalle as cláusulas que fan referencia os plans de igualdade nas empresas, as comisións de igualdade, as medidas de acción positiva, o acoso e a violencia de xénero.

■ Plan de igualdade

A Lei Orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, establece a obriga de negociar plans de igualdade nas empresas de máis de 250 traballadores/as e o fomento ou a implantación voluntaria nas pequenas e medianas empresas.

Teñen cláusulas sobre planes de igualdade 15 convenios dos asinados este ano. Son todos de empresa e afectan a 15.174 traballadores/as.

Respecto do total de convenios de empresa asinados supoñen o 11,5%.

As cláusulas fan referencia maioritariamente ao compromiso de desenvolverlos.

Das 12 empresas que asinaron convenio este ano que teñen un cadro de persoal igual ou superior a 250 traballadores/as, fan referencia ao plan de igualdade 8.

A maioría das cláusulas que recollen refírense ao compromiso de desenvolver o plan de igualdade creando comisións de igualdade para facelo e indicando nalgúns casos un prazo máximo dentro do cal ten que estar rematado (12 ou 24 meses desde a sinatura do convenio ou durante a vixencia do convenio).

Unha destas empresas fai referencia á existencia dun plan de igualdade pero non o acompaña ao convenio.

Para o desenvolvemento do capítulo de igualdade efectiva de mulleres e homes sinala outra empresa o seguinte:

A partir da sinatura do presente convenio, as partes negociadoras abrirán co obxecto de desenvolver o presente capítulo, negociacións nas seguintes materias:

- Plan de accións positivas, adheríndose ao programa Óptima do "Instituto de la Mujer del Ministerio de Trabajo", dado que mediante a elaboración deste programa teremos acceso a unha avaliación independente dos técnicos do Instituto en materia de Igualdade de Oportunidades na empresa. Da realidade que se desprenda da dita avaliación, proporanse unha serie de accións para superar e reforzar a situación de Igualdade de Oportunidades na empresa. As partes asinantes deste convenio, analizarán as propostas, e conxuntamente, na Comisión de Igualdade, decidiranse as medidas a asumir dentro do Programa Óptima, complementariamente ás aquí establecidas.

- Protocolo de funcionamento nas seguintes materias.

- a) *Protocolo para tratar os casos de acoso sexual e acoso psicolóxico.*
- b) *Protocolo de actuación nos casos de violencia de xénero.*
- c) *Acordo de inserción de persoas con capacidade diminuída.*
- d) *Estatuto de funcionamento da Comisión de Igualdade.*

■ Comisións de igualdade

Teñen cláusulas respecto da creación de Comisións de igualdade 6 convenios (3,4% dos asinados) que afectan a 10.900 traballadores/as (9,2%). Dous son de sector e os outros 4 de empresa.

Nas cláusulas dos convenios de empresa faise referencia á composición destas comisións e nalgúns casos ás funcións e a periodicidade das reunións.

Nos convenios de sector indícase a creación dunha comisión paritaria para a adaptación do articulado do convenio á lexislación vixente en materia de igualdade entre mulleres e homes e revisar a definición e funcións das categorías existentes, co obxectivo de evitar posibles discriminacións, así como para adoptar medidas para un maior acceso de mulleres a todas as profesións e categorías.

Nalgúns convenios de sector non se crean comisións específicas senón que se atribúe todo o referente a materias de igualdade á comisión paritaria do convenio.

■ Medidas de acción positiva.

Indícase na lei a posibilidade de que a negociación colectiva poida establecer medidas de acción positiva para favorecer o acceso das mulleres a todas as profesións, podendo para tal efecto establecer reservas e preferencias nas condicións de contratación de modo que, en igualdade de condicións de idoneidade, teñan preferencia para ser contratadas as persoas do sexo menos representado no grupo ou categoría profesional de que se trate.

Tamén se indica a posibilidade de que a negociación colectiva poida establecer este tipo de medidas nas condicións de clasificación profesional, promoción e formación, de modo que, en igualdade de condicións de idoneidade, teñan preferencia as persoas do sexo menos representado para favorecer o seu acceso no grupo, categoría profesional ou posto de traballo de que se trate.

Teñen cláusulas ao respecto 8 convenios (4,6% dos asinados este ano) que afectan a 12.527 traballadores/as. Un deles é de sector.

Sinalan algunhas destas cláusulas que para contribuír eficazmente á aplicación do principio de non discriminación e ao seu desenvolvemento baixo os conceptos de igualdade de condicións en traballos de igual valor, é necesario desenvolver unha acción positiva particularmente nas condicións de contratación, formación e promoción, de modo que en igualdade de condicións de idoneidade terán preferencia as persoas do xénero menos representado no grupo profesional.

Indícase tamén que en relación coa promoción, terán prioridade aquelas persoas pertencentes ao sexo menos representado no grupo profesional do que se trate.

Establece un convenio como norma que, en igualdade de méritos e condicións, se contratará a persoa cuxo xénero estea subrepresentado no posto de traballo ofertado, sempre que non contradiga o previsto no regulamento do control de ascensos vixente na empresa.

Outro convenio indica que é vontade da empresa axudar ao emprego feminino, dando entrada no cadro de persoal a aquelas traballadoras que, en igualdade de condicións que os traballadores, opten por un posto de traballo.

Un convenio ao establecer o baremo para a selección do persoal sinala que no suposto de infrarrepresentación do sexo feminino o primeiro criterio de desempate será o de ter a condición de muller.

No convenio de sector indícase a posibilidade de que cando se produza unha convocatoria para cubrir un posto de traballo, se poidan establecer medidas de acción positiva, dando preferencia ás persoas do sexo menos representado para favorecer o seu acceso ao grupo, categoría profesional ou posto de traballo de que se trate.

Outras cláusulas recollen un compromiso de promover a acción positiva como instrumento para a igualdade de oportunidades entre homes e mulleres.

■ A protección fronte o acoso.

Os convenios que teñen cláusulas sobre o acoso (sexual ou por razón de sexo e/ou moral) son 70 (40,2% dos asinados) e afectan a 50.070 traballadores/as (42,3%).

Deles 16 son de sector (37,2% dos de sector) e afectan a 33.724 traballadores/as (40,4%) e 54 son de empresa (41,2% dos de empresa) e afectan a 16.346 traballadores/as (47%).

Algunhas destas cláusulas sobre o acoso sexual e/ou moral veñen recollidas ao establecer a cualificación das faltas cando regulan o réxime disciplinario.

A cualificación que se fai maioritariamente do acoso sexual é de falta moi grave, indicando algúns convenios que se consideran como circunstancias agravantes que a referida conduta se leve a cabo prevaléndose dunha posición xerárquica ou que se exerza sobre persoas especialmente vulnerables pola súa situación persoal ou laboral.

Sínálase que nun suposto de acoso sexual, protexerase a continuidade no seu posto de traballo da persoa obxecto del.

Recóllese nalgúns convenios o compromiso de tratar con discreción e prontitude as reclamacións que se presenten por este motivo tanto de xeito persoal ou a través dos comités de empresa ou delegados/as de persoal.

Tamén se comprometen a non exercer ningún tipo de represalias sobre as persoas que denuncien actuacións deste tipo.

Indícanse ás veces entre as funcións da comisión paritaria do convenio as seguintes:

■ Recoller e investigar as denuncias de acoso.

■ Asegurar a non discriminación da muller; controlando a igualdade de trato, os posibles abusos, agresións de orde sexual, laborais, físicas ou psíquicas, tanto por parte dos compañeiros de traballo, como dos superiores.

■ Impedir a realización de toda conduta abusiva ou de violencia psicolóxica que se realice de xeito sistemático sobre un traballador/a, manifestada especialmente a través de reiterados comportamentos, palabras ou actitudes que lesionan a dignidade ou integridade psíquica deste/a e que poñan en perigo ou degraden as súas condicións de traballo.

Faise referencia nun convenio de empresa á existencia dun Protocolo para a prevención de situacións de acoso laboral e sexual, do que indica que se comunicará a todos os empregados/as mediante a súa exposición no taboleiro de anuncios e que

se entenderá que forma parte do convenio na súa integridade literal, gozando así do carácter normativo que a lexislación atribúe a este.

Outro tipo de cláusulas recollen definicións sobre o acoso (seguindo nalgúns casos o establecido na Lei 2/2007, do 28 de marzo, do traballo en igualdade das mulleres de Galicia) sinalando, entre outros, os seguintes aspectos:

■ Recoñéceselle aos traballadores/as o dereito ao respecto da súa intimidade e a consideración debida a súa dignidade, comprendida a protección fronte a ofensas verbais ou físicas de natureza sexual.

■ Considérase acoso sexual a situación na que se produce calquera comportamento verbal, non verbal ou físico non desexado de índole sexual co propósito ou o efecto de atentar contra a dignidade dunha persoa, en particular cando se crea un entorno intimidatorio, hostil, degradante, humillante ou ofensivo.

■ Sinalase que non é necesario que as accións de acoso sexual no traballo se desenvolvan durante un período prolongado de tempo. Unha soa acción, pola súa gravidade, pode ser constitutiva de acoso sexual.

■ Constitúe acoso por razón de sexo calquera comportamento realizado en función do sexo dunha persoa, co propósito ou o efecto de atentar contra a súa dignidade e crear un ámbito intimidatorio, hostil, degradante, humillante ou ofensivo.

■ Ambos os dous comportamentos considéranse discriminatorios e polo tanto serán obxecto das máximas sancións por parte da empresa.

■ Indícase tamén que o comité de empresa, e/ou os representantes dos traballadores/as e a dirección de persoal da empresa velarán polo dereito á intimidade do traballador/a afectado/a ou procurando silenciar a súa identidade cando así fora requirido.

As definición de acoso moral que se recollen sinalan o seguinte:

■ Constitúe acoso moral toda conduta xestual, verbal, comportamento ou actitude, que atenta pola súa repetición e/ou sistematización contra a dignidade e a integridade física ou psíquica dunha persoa, que se produce no marco de organización e dirección dun empresario/a, degradando as condicións de traballo da vítima e poñendo en perigo o seu emprego. Cando este tipo de comportamento teña relación ou como causa o sexo ou o xénero dunha persoa, constituirá acoso moral discriminatorio.

■ Para os efectos deste convenio, enténdese por acoso moral toda conduta, práctica ou comportamento realizada dun modo sistemático ou recorrente no seo dunha relación de traballo que supoña directa ou indirectamente un menoscabo ou atentado contra a dignidade do traballador ou da traballadora ao que se intenta someter emocional e psicolóxicamente de forma violenta ou hostil, e que persegue anular a súa capacidade, promoción profesional ou a súa permanencia no posto de traballo, afectando negativamente ao ámbito laboral.

Cítanse nalgún caso a título de exemplo as condutas que, illadamente ou en combinación con outras, pasivas ou activas, poderían chegar a ser constitutivas de acoso moral e uns comportamentos concretos que, tamén a título de exemplo, poderían ser constitutivos de acoso sexual.

Recolle un convenio de empresa ademais das definicións dos distintos tipos de acoso, o procedemento interno a seguir indicando os requisitos da denuncia e os prazos.

Nalgúns convenios estas cláusulas veñen recollidas dentro das que se refiren á seguridade e saúde no traballo.

Sinalase nestas cláusulas que as empresas recoñecen o dereito dos empregados/as a traballar nun medio exento de riscos de acoso sexual e comprométese a non permitir nin tolerar ningún comportamento desa natureza.

Establécese que a empresa, como garante da seguridade e saúde laboral das persoas que nela traballan, ten a obriga de manter, ou cando menos, promover, un ambiente ou clima laboral san, adoptando as medidas tendentes a evitar que a prestación de servizos da persoa dea lugar a lesións psíquicas ou físicas.

Existen compromisos de adoptar medidas preventivas que irán encamiñadas, dunha parte, a implantar medidas de carácter organizativo que xeren un aumento da transparencia e a participación, así como modos de conduta que fomenten un clima de respecto e tolerancia, evitando con todo iso o risco de acoso sexual ou moral ou, de se producir, evitar a lesión. Da outra, medidas tendentes a establecer na organización sistemas de xestión e resolución de conflitos. Facilitando á persoa o trámite (e a súa atención) de presentar queixas ante situacións anómalas de conduta que impliquen a vulneración dos seus dereitos como persoa.

Respecto dos procedementos que deben establecerse dise que deberán ser simples, imparciais e claros para formular queixas ou reclamacións creando as instancias internas de mediación e/ou arbitraje oportunas, e garantindo e respectando, en todo caso os dereitos das persoas implicadas no procedemento.

Indica outro convenio que as partes negociadoras entenden e asumen que a existencia do acoso sexual ou moral pode afectar á vítima na súa prestación de servizos de moitas formas (absentismo, estrés, falta de atención...), podendo afectar á saúde e seguridade no traballo repercutindo na doutros traballadores e traballadoras, polo que neste sentido, os comités de saúde laboral e delegados/as de prevención, deberán de ter en conta as ditas circunstancias á hora de realizar a avaliación de riscos.

■ Cláusulas sobre violencia de xénero

Existen cláusulas ao respecto en 30 convenios (6 de sector e 24 de empresa) que afectan a 24.486 traballadores/as.

O tipo de cláusulas que recollen reproduce xeralmente o sinalado na lexislación vixente, sendo as que máis se repiten as seguintes:

■ Recollen varios convenios total ou parcialmente o sinalado no artigo 37.7 do Estatuto dos traballadores que sinala que a traballadora vítima de violencia de xénero terá dereito, para facer efectiva a súa protección ou o seu dereito á asistencia social integral, á redución da xornada de traballo con diminución proporcional do salario ou á reordenación do tempo de traballo, a través da adaptación do horario, da aplicación do horario flexible ou doutras formas de ordenación do tempo de traballo que se utilicen na empresa.

■ Refírense tamén algúns convenios ao sinalado nos artigos 45.1.n) e 48.6 do Estatuto dos traballadores/as sinalando que o contrato poderá suspenderse por decisión da traballadora que se vexa obrigada a abandonar o seu posto de traballo como consecuencia de ser vítima de violencia de xénero e que o período de suspensión terá unha duración inicial que non poderá exceder de seis meses, agás que das actuacións de tutela xudicial resultase que a efectividade do dereito de protec-

ción da vítima requirise a continuidade da suspensión. Nese caso, o xuíz poderá prorrogar a suspensión por períodos de tres meses cun máximo de dezoito meses.

■ Recollen outros convenios o sinalado no artigo 40.3 bis) do Estatuto dos traballadores/as sinalando que a traballadora vítima de violencia de xénero que se vexa na obriga de abandonar o seu posto de traballo na localidade onde viña prestando os seus servizos, para facer efectiva a súa protección ou o seu dereito á asistencia social integral, terá dereito preferente a ocupar outro posto de traballo, do mesmo grupo profesional ou categoría equivalente, que a empresa teña vacante en calquera outro dos seus centros de traballo.

■ En tales supostos a empresa virá obrigada a comunicar ás traballadoras as vacantes existentes en dito momento, ou as que se puideran producir no futuro.

■ O traslado ou cambio de centro de traballo terá unha duración inicial de 6 meses, durante os cales a empresa terá a obriga de reservar o posto de traballo que anteriormente ocupaba a traballadora.

■ Terminado este período, a traballadora poderá optar entre o regreso ao seu posto de traballo anterior ou a continuar no novo. Neste último caso decaerá a citada obriga de reserva.

Crea un convenio de empresa un permiso especial de non asistencia ao traballo por un prazo non superior a dous meses que poderán solicitar as persoas que sexan vítimas de violencia de xénero. Durante o tempo de permiso especial, a empresa manterá de alta ao solicitante e aboaralle o 40% do seu salario base de convenio.

Para a concesión deste permiso especial e a súa retribución, a persoa afectada deberá acreditar fidedignamente, por medio de sentenza xudicial, a condición de vítima de violencia de xénero. Dado que este requisito pode demorarse no tempo, a empresa concederá dun xeito cautelar o dereito. No caso de que no prazo de seis meses desde a concesión do permiso non acredítase os extremos requiridos, a empresa procederá a descontar da nómina e/ou da liquidación, as cotizacións e as cantidades salariais aboadas a conta.

Con independencia do anterior, a persoa obxecto de violencia de xénero poderá solicitar unha ampliación do permiso especial durante un período de dous meses. Esta prórroga terá o tratamento legal e formal dunha excedencia.

Respecto das excedencias remiten ou recollen o sinalado na Lei Orgánica 1/2004, do 28 de decembro, de medidas de protección integral contra a violencia de xénero ou na lexislación específica respecto do persoal das administracións públicas.

9.6.9. Réxime disciplinario

Existen cláusulas ao respecto en 90 convenios (51,7% dos asinados este ano) que afectan a 46.984 traballadores/as (39,7%).

Deles 73 son de empresa (55,7% dos de empresa) e afectan a 18.474 traballadores/as (53,1%) e 17 son de sector (39,5% dos de sector) e afectan a 28.510 traballadores/as (34,2%).

As cláusulas fan referencia maioritariamente ao seguinte:

■ Graduación das faltas

Establécese en 76 convenios, o que supón o 43,7% dos asinados e o 84,4% dos que teñen cláusulas sobre o réxime disciplinario. Os traballadores/as aos que afectan son 42.216 e deles 15 son de sector e 61 de empresa.

Nestas cláusulas recóllese unha enumeración das faltas cualificándoas en leves, graves e moi graves ou remítese a acordos, convenios ou regulamentacións que as recollen.

■ Sancións

Indican as sancións segundo a gravidade das faltas 64 convenios, o que supón o 36,8% dos asinados e o 71,1% dos que teñen cláusulas sobre o réxime disciplinario. Afectan estes convenios a 41.652 traballadores/as e deles 15 son de sector e 49 de empresa.

Os tipos máis frecuentes de sancións que se indican son: amoestacións verbais e/ou escritas, suspensión de emprego e soldo e despedimento.

■ Outras sancións menos frecuentes son traslado forzoso sen dereito a indemnización, suspensión do dereito a concorrer a probas selectivas ou concursos de ascensos e inhabilitación para o ascenso.

Outras cláusulas refírense ao procedemento sancionador, á necesidade ou non de tramitación dun expediente disciplinario, á información ou participación da representación dos traballadores/as e á prescrición e cancelación.

9.6.10. Cláusulas sobre o idioma

Teñen cláusulas sobre o idioma 38 convenios (21,8% dos asinados este ano) que afectan a 24.144 traballadores/as (20,4%).

Deles 7 son de sector (16,3% dos de sector) e afectan a 9.179 traballadores/as (11%) e 31 de empresa (23,7% dos de empresa) e afectan a 14.965 traballadores/as (43%).

As cláusulas máis frecuentes refírense ao dereito dos traballadores/as a desenvolver a súa actividade laboral e profesional en lingua galega, como lingua propia de Galicia, e a recibir formación lingüística. Tamén se fai referencia noutras cláusulas á non discriminación por razón de lingua.

Establécese que no seo da empresa fomentárase o uso da lingua galega nas actividades internas e externas, engadindo nalgún convenio que tamén se potenciará o uso da lingua galega nas relacións cos clientes e administracións.

Outro tipo de cláusulas refírense a que o convenio colectivo se redactará e publicará en galego ou de xeito bilingüe e tamén se fará de igual xeito cos anuncios, notas, comunicacións etc. dentro da empresa.

Tamén existen cláusulas respecto da valoración do coñecemento do galego para o ingreso e os concursos de traslados nos convenios de persoal laboral e acordos reguladores de funcionarios de concellos asinados este ano.

Respecto da publicación nos boletín oficiais dos convenios asinados este ano fíxose de xeito bilingüe nos convenios de Ourense e de Comunidade Autónoma por publicarse deste xeito o BOP de Ourense e o DOG.

Dos 136 convenios restantes correspondentes á Coruña, Lugo e Pontevedra publicáronse en galego 53 (10 de sector e 43 de empresa) e os 83 restantes en castelán (16 de sector e 67 de empresa).

9.6.11. Cláusula de sometemento ao AGA

Faise referencia ao Acordo Interprofesional Galego sobre Procedementos Extraxudiciais de Solución de Conflitos de Traballo (AGA) en 74 convenios, o 42,5% dos asinados este ano, que afectan a 48.188 traballadores/as (40,8%).

Deles 28 son de sector (65,1% dos de sector) e afectan a 42.564 traballadores/as (51%) e 46 son de empresa (35,1% dos de empresa) e afectan a 5.624 traballadores/as (16,2%).

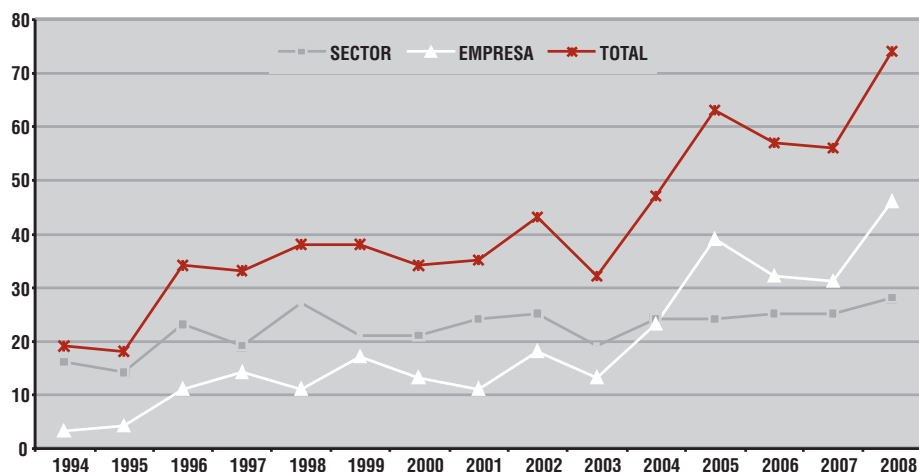
No Cadro 9.42 pódese apreciar a evolución no número de convenios con estas cláusulas no período 1994 – 2008.

**Evolución dos convenios colectivos con cláusula de sometemento ao AGA.
Por provincias. Galicia. 1994-2008**

■ Cadro 9.42

		Sector	Empresa	TOTAL
C. Autónoma/ Interprov. C.A.	Nº	4	5	
	%	80,0	71,4	
A Coruña	Nº	6	11	
	%	75,0	37,9	
Lugo	Nº	6	13	
	%	66,7	56,5	
Ourense	Nº	7	3	
	%	58,3	21,4	
Pontevedra	Nº	5	14	
	%	55,6	24,1	
Galicia 2008	Nº	28	46	
	%	65,1	35,1	
1994		16	3	19
1995		14	4	18
1996		23	11	34
1997		19	14	33
1998		27	11	38
1999		21	17	38
2000		21	13	34
2001		24	11	35
2002		25	18	43
2003		19	13	32
2004		24	23	47
2005		24	39	63
2006		25	32	57
2007		25	31	56
2008		28	46	74

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

O tipo de cláusula que máis se utiliza indica que as partes asinantes do convenio, durante a súa vixencia, acordan someterse ás disposicións contidas no Acordo Interprofesional Galego sobre Procedementos Extraxudiciais de Solución de Conflitos de Traballo (AGA) nos propios termos en que están formuladas.

Recóllense tamén referencias ao AGA nalgúns convenios ao indicar o xeito de resolver as discrepancias en temas concretos, sinalando os seguintes:

- Discrepancias no seo da comisión paritaria do convenio.
- Mobilidade xeográfica e funcional
- Desvinculación salarial.
- Organización do traballo.
- Táboas de produtividade.
- Dificultades na negociación do convenio.
- Valoración dos postos de traballo.

Parte II. CONVENIOS COLECTIVOS ESTATAIS CON APLICACIÓN EN GALICIA

Como xa se indicaba na primeira parte deste capítulo, refírense os datos recollidos neste apartado aos convenios de ámbito superior ao da Comunidade Autónoma que afectan a traballadores/as en Galicia dos que se ten coñecemento neste Consello.

Para a súa elaboración pártese inicialmente dos convenios publicados no BOE que teñen vixencia para o ano 2008 ou posterior; combinando esta información coa remitida pola Subdirección Xeral de Estatística do Ministerio de Traballo e Inmigración, que periodicamente remite un ficheiro no que se inclúen todos os convenios de ámbito interprovincial e estatal rexistrados, procedéndose no Consello a analizar a dita información para recoller só os que afectan a traballadores/as dalguna das catro provincias galegas.

Os datos do número de traballadores/as dos convenios de sector foron elaborados polo IGE en base ao traballo realizado neste Consello no que se recollen os CNAE's incluídos no ámbito de aplicación dos ditos convenios.

Nos convenios de empresa este dato obtense coa información remitida polo Ministerio e contactando directamente cos departamentos de recursos humanos das empresas afectadas.

A información remitida polo IGE é extraída do ficheiro de contas de cotización á Seguridade Social e indica o número de asalariados/as para Galicia por subclase (5 díxitos) da CNAE-93. Obtense así o número de asalariados/as por actividade, non por empresa, información esta última suxeita a segredo estatístico.

Utilízase o mesmo criterio de inclusión dos convenios colectivos que o seguido ao elaborar a parte do informe referida aos convenios negociados en Galicia, que é o da vixencia económica, téndose en conta só os que teñen vixencia e efectos económicos durante o ano 2008.

Respecto dos convenios de sector só se teñen en conta aqueles para os que non existen convenios de ámbito provincial ou autonómico en Galicia.

Para a elaboración da media ponderada do incremento salarial pactado tivéronse en conta as cláusulas de revisión salarial recollidas nestes convenios, e que poden apreciarse no cadro de datos básicos que acompaña a este informe.

Os Cadros 9.I e 9.II indican os convenios colectivos estatais con aplicación en Galicia asinados e/ou revisados en 2008, foron 141 e afectan a 103.084 traballadores/as.

■ Cadro 9.I

Convenios colectivos		
	Nº Convenios	Nº Traballadores/as
Empresa	79	7.747
Sector	23	46.200
Total	102	53.947

■ Cadro 9.II

Revisións salariais		
	Nº Convenios	Nº Traballadores/as
Empresa	11	1.535
Sector	28	47.602
Total	39	49.137

Deles 90 son de empresa e afectan a 9.282 traballadores/as e 51 son de sector e afectan a 93.802 traballadores/as.

Os Cadros 9.III e 9.IV reflicten o número de convenios colectivos (asinados ou revisados) segundo o número de traballadores/as aos que afectan.

■ Cadro 9.III

Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de traballadores/as. Empresa

Nº Traballadores/as	Estatais	
	Nº	%
0 - 50	58	64,44%
51-100	12	13,33%
101-500	15	16,67%
501-1000	3	3,33%
1001-3000	2	2,22%
>3000		0,00%
Total	90	

■ Cadro 9.IV

Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº d e traballadores/as. Sector

Nº Traballadores/as	Estatais	
	Nº	%
0 - 50	4	7,84%
51-100	1	1,96%
101-500	11	21,57%
501-1000	8	15,69%
1001-3000	18	35,29%
>3000	9	17,65%
Total	51	

Neles obsérvase que nos convenios de empresa o maior número concéntrase nas empresas que teñen ata 50 traballadores/as.

Nos de convenios de sector o maior número de convenios sitúase nos que afectan entre 1.001 e 3.000 traballadores/as.

No que se refire ao ámbito temporal, o 65,82% dos convenios asinados de empresa e o 78,26% dos de sector teñen unha vixencia igual ou superior a 3 anos. Estes datos aprécianse con maior detalle nos Cadros 9.V e 9.VI.

Vixencias medias dos convenios de empresa. Porcentaxe sobre o total

■ Cadro 9.V

	Nº Convenios	%
Menos de 1 ano	-	0,00%
1 ano	6	7,59%
De 1 a 2 anos	2	0,00%
2 anos	18	22,78%
De 2 a 3 anos	1	0,00%
3 anos	17	21,52%
Máis de 3 anos	35	44,30%
Total	79	

Vixencias medias dos convenios de sector. Porcentaxe sobre o total

■ Cadro 9.VI

	Nº Convenios	%
Menos de 1 ano	-	0,00%
1 ano	3	13,04%
De 1 a 2 anos	-	0,00%
2 anos	2	8,70%
De 2 a 3 anos	-	0,00%
3 anos	9	39,13%
Máis de 3 anos	9	39,13%
Total	23	

O incremento salarial medio pactado nos 141 convenios asinados ou revisados con vixencia económica para o 2008 foi do 3,00 (Cadro 9.VII).

Media ponderada do incremento salarial pactado

■ Cadro 9.VII

	Convenios Colectivos		Revisións salariais		Total
	Sector	Empresa	Sector	Empresa	
Ano 2007	3,08	3,16	2,91	2,56	3,00

Este incremento é superior ao IPC galego do ano 2008 que foi do 1,2 e ao IPC estatal que foi do 1,4.

Para o cálculo deste incremento tivéronse en conta as cláusulas de revisión salarial que figuran no 71,57% dos convenios asinados e no 71,79% dos revisados este ano.

A media por sectores económicos recóllese no Cadro 9.VIII.

Media ponderada do incremento salarial pactado por sectores de actividade

■ Cadro 9.VIII

	Estatais
Agricultura	2,83
Industria	2,64
Construción	4,00
Servizos	3,41
Total	3,00

Os Cadros 9.IX e 9.X indican os convenios asinados e revisados que teñen cláusula de revisión salarial e os traballadores/as aos que afectan.

Convenios colectivos asinados con cláusula de garantía salarial

■ Cadro 9.IX

	Estatais			
	Nº Convenios	%	Nº Traballadores/as	%
Empresa	53	67,09%	5.296	68,36%
Sector	20	86,96%	39.631	85,78%
Total	73	71,57%	44.927	83,28%

Convenios colectivos revisados con cláusula de garantía salarial

■ Cadro 9.X

	Estatais			
	Nº Convenios	%	Nº Traballadores/as	%
Empresa	7	63,64%	1.407	91,66%
Sector	21	75,00%	33.060	69,45%
Total	28	71,79%	34.467	70,14%

A xornada media pactada nos convenios asinados e revisados este ano foi de 1.760,57 horas (Cados 9.XI e 9.XII). No cálculo desta media tivéronse en conta os 113 convenios asinados ou revisados este ano que sinalan a xornada de xeito anual.

Xornada pactada. Media ponderada para o ano actual

■ Cadro 9.XI

	Xornada media (horas/ano)		
	Sector	Empresa	Total
2008	1.761,50	1.748,65	1.760,57

Xornada por sector de actividade

■ Cadro 9.XII

	Agrario	Non agrario			Total
		Industria	Construción	Servizos	
Empresa		1.724,00	1.768,00	1.759,69	1.748,65
Sector	1.778,70	1.744,73		1.776,00	1.761,50
Total	1.778,70	1.743,71	1.768,00	1.774,40	1.760,57

Dos 113 convenios analizados, só 4 de empresa indican unha xornada de 1.826 horas e os 109 restantes sinalan unha xornada inferior.

Dos convenios que indican a xornada semanal, só 9 sinalan unha xornada inferior ás 40 horas.

O Cadro 9.XIII que figura a continuación recolle unha relación dos convenios estatais con aplicación en Galicia recollidos este ano con indicación do incremento salarial pactado neles de xeito porcentual e as cláusulas de revisión salarial se é o caso.

■ Cadro 9.XIII 2008. Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados de sector.

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ADMINISTRACIÓNS DE LOTERÍAS	3,8	si	3,80
ARTES GRÁFICAS. MANIPULADO PAPEL E CARTON, EDITORIAIS E INDUSTRIAS AUXILIARES	2,75	si	2,75
AUTOESCOLAS	4,50	si	4,50
COMERCIO DE FLORES E PLANTAS	4,00	si	4,00
EMPRESAS DE ENXEÑERÍA E OFICINAS DE ESTUDIOS TÉCNICOS	3,20	si	3,20
ENTIDADES DE SEGUROS, REASEGUROS E MUTUAS DE ACCIDENTES DE TRABALLO	3,00	-1,6 Efectos 2009	3,00
FABRICACIÓN DE XEADOS	2,50	si	2,50
FABRICACIÓN DO CALZADO ARTESÁN MANUAL E ORTOPEDIA E A MEDIDA E TALLERES DE REPARACIÓN E CONSERVACIÓN DO CALZADO USADO E DUPLICADO DE CHAVES	2,50	si	2,50
INDUSTRIA METALGRÁFICA E FABRICACIÓN DE ENVASES METÁLICOS		si	1,70
INDUSTRIA SALINEIRA - Acordo Sectorial Nacional	2,30	si	2,30
INDUSTRIA TÉXTIL E DA CONFECCIÓN	2,50	si	2,50
INDUSTRIAS CÁRNICAS	2,50	-0,6 Base 2009	2,50
INDUSTRIAS DE AUGAS DE BEBIDAS ENVASADAS - II ACORDO MARCO	5,00	si	5,00
INDUSTRIAS DE GRANXAS AVICOLAS E OUTROS ANIMAIS	2,75	si	2,75
INDUSTRIAS DE PASTAS ALIMENTICIAS	2,25	si	2,25
INDUSTRIAS LÁCTEAS E OS SEUS DERIVADOS	3,50	si	3,50
MAJORISTAS E IMPORTADORES DE PRODUTOS QUÍMICOS INDUSTRIAIS E DE DROGUERÍA, PERFUMERÍA E ANEXOS	2,40	-0,6 Efectos 2009	2,40
MINORISTAS DROGUERÍA, HERBORISTERIA, ORTOPEDIA E PERFUMERÍA	3,70	si	3,70
OFICINAS DE FARMACIAS	4,54		4,54
PASTAS, PAPEL E CARTÓN	2,50	si	2,50
PERRUQUERÍAS, INSTITUTOS DE BELEZA E XIMNASIOS		si	
PRENSA DIARIA	4,45		4,45
TÉCNICOS DE EMPRESAS DE PRODUCCIÓN AUDIOVISUAL			
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,08			

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos revisados de sector.

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACUICULTURA MARINA NACIONAL - I ACORDO COLECTIVO MARCO	3,00		3,00
CENTROS DE ASISTENCIA E DE EDUCACIÓN INFANTIL			
COMERCIO DE PAPEL E ARTES GRÁFICAS	4,50		4,50
CONSERVAS, SEMICONSERVAS, AFUMADOS, COCIDOS, SECADOS, ELABORADOS, SALAZONS, ACEITES E FARINA DE PEIXE E MARISCO	2,25	-0,6 Efectos 2009	2,25
EMPRESAS DE MEDIACION EN SEGUROS PRIVADOS (antes AXENTES E CORREDORES DE SEGUROS)	2,00	si	2,00
EMPRESAS DE SEGURIDADE	4,20		4,20
EMPRESAS DE XESTIÓN E MEDIACIÓN INMOBILIARIA	2,50	si	2,50
ENSINO E FORMACIÓN NON REGULADA	4,20		4,20
ESTABLECEMENTOS FINANCEIROS DE CRÉDITO	2,00	-0,39	1,61
ESTACIÓNS DE SERVIZO	2,00	si	2,00
FARIÑAS PANIFICABLES E SÉMOLAS	2,25	si	2,25
GRANDES ALMACÉNS	2,30	si	2,30
INDUSTRIA AZUCREIRA	2,30	si	2,30
INDUSTRIA DO CALZADO		si	
INDUSTRIA QUÍMICA	2,60	-0,6 Efectos 2009	2,60
INDUSTRIAS DE ALIMENTOS COMPOSTOS PARA ANIMAIS	2,00	-0,1 Efectos 2009	2,00
INDUSTRIAS DE CAPTACIÓN, ELEVACIÓN, CONDUCCIÓN, TRATAMENTO, DEPURACIÓN E DISTRIBUCIÓN DE AUGAS POTABLES E RESIDUAIS	2,50	si	2,50
INDUSTRIAS DO CURTIDO, CORREAS E COIROS			
INDUSTRIAS DE CURTICIÓN DE PELES PARA PELETARIA	2,50	si	2,50
INDUSTRIAS DO FRÍO INDUSTRIAL	2,80	si	2,80
INDUSTRIAS EXTRACTIVAS, INDUSTRIAS DO VIDRO, INDUSTRIAS CERÁMICAS, E PARA AS DO COMERCIO EXCLUSIVISTA DOS MESMOS MATERIAIS	2,60	si	2,60
INDUSTRIAS FOTOGRÁFICAS	2,30	-0,6 Efectos 2009	2,30
INSTALACIÓNS DEPORTIVAS E XIMNASIOS	4,45		4,45
MATADOIROS DE AVES E COELLOS	2,60	si	2,60
PERFUMERÍA E AFÍNS	2,60	-0,6 Efectos 2009	2,60
RECUPERACIÓN DE RESIDUOS E MATERIAS PRIMAS SECUNDARIAS	2,85	si	2,85
SECTOR DA CORTIZA	3,20	si	3,20
TELLAS, LADRILLOS E PEZAS ESPECIAIS DE ARXILA COCIDA	3,00	si	3,00
XESTORIAS ADMINISTRATIVAS (Ourense. Nas outras tres provincias existe convenio de Oficinas e despachos)	4,40		4,40
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,91			

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados de empresa

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACTIVA INNOVACION Y SERVICIOS S.A.U.	4,20		4,20
ACUMULA SA	4,70		4,70
ADMINISTRADOR DE INFRAESTRUCTURAS FERROVIARIAS			
AIR EUROPA LINEAS AEREAS SA (PERSONAL TIERRA, EXCEPTO TÉCNICOS MANTENIMIENTO AERONAUTICO)	2,90	si	2,90
AL AIR LIQUIDE ESPANA,S.A., AIR LIQUIDE MEDICINAL, S.L Y AIR LIQUIDE PRODUCCION, S.L.	4,50		4,50
ALCATEL ESPAÑA, S.A. (ANTES ESTANDARD ELECTRICA, S.A.)			
ALDEAS INFANTILES SOS DE ESPAÑA	4,20		4,20
ALDEASA SA	3,00	si	3,00
ANTENA 3 DE TELEVISION, S.A.	2,00	si	2,00
AUTOMOVILES CITROEN ESPANA SA (ANTES CITROEN-HISPANIA S.A.)	3,00	si	3,00
AUTOTRANSPORTE TURISTICO ESPAÑOL S.A. (ATESA)		si	
AVANZIT TELECOM S.L.U. (ANTES RADIOTRONICA S.A.)	4,00		4,00

BANQUE PSA FINANCE SUCURSAL EN ESPAÑA	3,00	si	3,00
BIMBO MARTINEZ COMERCIAL SL			
BIMBO S.A.	2,40	si	2,40
CADBURY SCHWEPES, BEBIDAS DE ESPAÑA SA	3,00	si	3,00
CAJA DE AHORROS DE GIPUZKOA Y SAN SEBASTIÁN - KUTXA	2,00	si	2,00
(Código anterior 9012892)			
CEGELEC SA	2,33	si	2,33
CENTRO DE ESTUDIOS CEAC, S. L.		si	1,40
COMPañA ESPAÑOLA PETROLEOS ATLANTICO S.A.	2,50	-0,6 Efectos 2009	2,50
COMPañA ESPAÑOLA PETROLEOS S.A. (CEPSA) -REFINO-	2,50	-0,6 Efectos 2009	2,50
COMPañA INDUSTRIAL DE APLICACIONES TERMICAS, S.A. (GRUPO CIATESA)	4,00	si	4,00
COMPANIA INTERNACIONAL DE COCHES-CAMAS Y DE TURISMO SA	4,50	si	4,50
COMPañA LOGISTICA ACOTRAL SA	4,95		4,95
CONTROL Y MONTAJES INDUSTRIALES CYMI, S.A. (ANTES CONTROL Y APLICACIONES;INST. Y SERVC. INDUSTRIAL FS. S.A.)	2,40	si	2,40
DANONE, S.A.	4,00	si	4,00
DIARIO EL PAIS S.A.		si	
EMPRESA SUPERCOR, S.A.	3,00	si	3,00
ENTIDAD COLABORADORA CON LA ADMINISTRACION S.A. (FCA)	4,20		4,20
EUROPcAR IBERICA SA	4,50	si	4,50
FLEX EQUIPOS DE DESCANSO, SAU			
FRAGASERVI SL		si	
FRANQUIMOBEL SA	4,70		4,70
FUCHS LUBRICANTES S.A.	2,80	-0,6 Efectos 2009	2,80
FUJITSU ESPAÑA SERVICES SA (ANTES FUJITSU CUSTOMER SUPPORT SA)		si	
FUNDACIÓN CAJA DE AHORROS Y PENSIONES DE BARCELONA	3,00	-0,60	2,40
FUNDACION IFES (INSTITUTO DE FORMACION Y ESTUDIOS SOCIALES)		si	1,90
GAS NATURAL SDG, S.A.	2,60	-0,6 Efectos 2009	2,60
GENERAL OPTICA SA	2,00	si	2,00
GRUPO CHAMPION (SUPERMERCADOS CHAMPION SA Y GRUPO SUPECO-MAXOR SL)	2,50	si	2,50
GRUPO DE EMPRESAS VIPS		si	
GRUPO DE EMPRESAS ZENA		si	
GRUPO ENDESA	2,50	si	2,50
GRUPO EXIDE ESPAÑA (SOCIEDAD ESPAÑOLA DE ACUMULADOR TUDOR SA Y CHLORIDE MOTIVE POWER IBERICA SL)			
GRUPO SOGECABLE	2,50	si	2,50
HERTZ DE ESPAÑA S.A.	3,80		3,80
HIAB S.A.	2,50	si	2,50
HISPALENSE DE PREVENCIÓN SL	2,00	si	2,00
IBATZABAL MANAGEMENT SERVICES SL	3,60	si	3,60
IBERDROLA GRUPO	4,20		4,20
IBERIA L.A.E. -TIERRA-	3,50	si	3,50
IBERMUTUAMUR, MATEPSS Nº 274	3,00	Efectos 2009	3,00
INERGY AUTOMOTIVE SYSTEMS SA (ANTES PLASTIC OMNIUM SOPLADO SA)		si	
LA VENECIANA IBERIAGLASS, S.L.	2,00	si	2,00
LA VOZ DE GALICIA SA			
MANTENIMIENTOS Y MONTAJES INDUSTRIALES S.A. (MASA)	2,75	si	2,75
MOTORPRESS IBERICA SA	2,00	si	2,00
NEXTIRAONE ESPAÑA, SLU			
NUMIL NUTRICION S.R.L.			
NUTRICIA S.R.L.			
PARADORES DE TURISMO DE ESPAÑA SA	6,18		6,18
PIRELLI NEUMÁTICOS, SA	2,00	-0,60	1,40
PRAXAIR ESPAÑA SL, PRAXAIR PRODUCCION ESPAÑA SL, PRAXAIR SOLDADURA SL Y PRAXAIR EUROWHOLDING SL	4,20	si	4,20
REALE GRUPO ASEGURADOR		si	

RED ARAÑA-TEJIDO DE ENTIDADES SOCIALES POR EL EMPLEO JUVENIL			
REMOLQUES MARITIMOS S.A. -FLOTA-	2,00	si	2,00
RETEVISION I SA	1,70	si	1,70
SAGITAL, S.A.			
SANTA BARBARA SISTEMAS SA	3,00	si	3,00
SERVICIOS SECURITAS, S.A.		si	
SERVIMAX SERVICIOS GENERALES SA	4,50	si	4,50
SIEMENS, S.A. (UNICO PARA TODA LA EMPRESA)	2,80		2,80
SÍNTAX LOGÍSTICA , S.A. (antes WALON IBERICA, S.A.)	3,00	si	3,00
SOCIEDAD ESPAÑOLA INSTALACIONES REDES TELEFONICAS S.A.U (-SEIRT-)	3,00	si	3,00
SPANAIR (MANTENIMIENTO DE AERONAVES)			
TELEFONICA DE ESPAÑA , SA	3,00	si	3,00
TELEFÓNICA TELECOMUNICACIONES PÚBLICAS, S.A. (Antes CABINAS TELEFONICAS, CABITEL)	2,00	si	2,00
UMANO SERVICIOS INTEGRALES SA	4,45		4,45
ZARDOYA OTIS SA Y ASCENSORES EGUREN SA. Código anterior 9005462		si	
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,16			

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos revisados de empresa

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
3M ESPAÑA S.A.	2,99	si	2,99
AGFA-GEVAERT S.A.	4,70		4,70
DISTRIBUIDORA INTERNACIONAL DE ALIMENTACIÓN, S.A. - DIA, S.A. (DIASA)	2,20	si	2,20
ESC SERVICIOS GENERALES, S. L. (antes NORDÉS CONTROL, S.L.)	4,20	si	4,20
FRANGOSA SERVICIOS SL			
GRUPO DE EMPRESAS SPRINTER - (Sprinter Megacentros del Deporte, SL; Stocker Factory, SL y Stivals 2000, SL)	2,00	si	2,00
GRUPO DE PROYECTOS SOCIALES DE GESTIÓN,SA (GPS)	3,00	si	3,40
GRUPO GENERALI	2,00	si	2,00
PANSFOOD, S.A.	4,20		4,20
UNION GENERAL DE TRABAJADORES	3,75	Efectos 2009	3,75
VIGILANCIA INTEGRADA, SA	4,20		4,20
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2.56			

10.1. Introducción

Analízase neste capítulo a sinistralidade laboral en Galicia durante 2008, para o que, previamente, fanse necesarias algunhas precisións.

As cifras a tratar refírense, fundamentalmente, a accidentes de traballo e enfermidades profesionais, procedendo a información das comunicacións que as empresas están obrigadas a realizar mediante ou preceptivo parte de accidente de traballo ou enfermidade profesional, referíndose a aqueles que ocasionan baixa no traballo. Inclúense dentro deste concepto, tanto accidentes que ocorren durante a xornada de traballo, e que legalmente considérense como tales, como os accidentes in itinere.

10.2. Distribución por gravidade e provincias

Referíndose ás cifras dous accidentes con baixa, un primeiro cadro xeral (cadro 10.1) permítenos unha visión global da distribución por provincias en función da gravidade e a súa comparación Coas cifras nacionais de sinistralidade.

Cadro 10.1 **Accidentes de traballo con baixa. Por provincias e gravidade. Galicia/España. 2008**

			A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Accidentes	En xornada de traballo	Leves	20.910	4.572	4.388	19.751	49.621	797.257
		Graves	256	85	72	287	700	6.892
		Mortais	35	10	8	19	72	810
		Total	21.201	4.667	4.468	20.057	50.393	804.959
	In itinere							
		Leves	1.783	344	333	2.417	4.877	88.857
		Graves	39	8	14	66	127	1.608
		Mortais	14	4	6	6	30	255
		Total	1.836	356	353	2.489	5.034	90.720

Elaboración propia
 Fonte: Consellería de Traballo e Benestar e Ministerio de Traballo e Inmigración

Os accídentes en xornada de traballo con baixa en Galicia (50.393) supoñen un 6,26% do total estatal. Con todo, en accidentes mortais dita porcentaxe ascende a un 8,88%.

Descompoñendo o cadro xeral (cadro 10.2), vemos que na distribución global por gravidade, producíronse en Galicia 55.427 accidentes con baixa, dous cales, 5.034 teñen ou carácter de in itinere ou que supón un 9,08%. Do total de accidentes o 98,32% teñen a consideración de leves, 1,49% graves e 0,18% mortais.

Cadro 10.2 **Accidentes con baixa. Por gravidade. Galicia. 2008**

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
En xornada de traballo	49.621	91,05	700	84,64	72	70,59	50.393	90,92
In itinere	4.877	8,95	127	15,38	30	29,41	5.034	9,08
Total	54.498	100,00	827	100,00	102	100,00	55.427	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

No cadro 10.3 eféctuese un novo desglose por separado dos accidentes que permite concluír que nos desprazamentos, sexan en xornada de traballo ou en itínere, acontecen mais do 15% dos accidentes laborais, porcentaxe que se eleva nos graves ao 30% e nos mortais ao 42%.

Accidentes laborais con baixa segundo lugar do accidente e gravidade. Galicia 2008

■ Cadro 10.3

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
No centro ou lugar de traballo	41.316	75,81	465	56,23	46	45,10	41.827	75,46
Noutro centro ou lugar de traballo	4.792	8,79	113	13,66	13	12,75	4.918	8,87
En desprazamento na xornada laboral	3.513	6,45	122	14,75	13	12,75	3.648	6,58
In itinere	4.877	8,95	127	15,36	30	29,41	5.034	9,08
Total	54.498	100,00	827	100,00	102	100,00	55.427	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Na distribución provincial dúas accidentes con baixa en xornada de traballo (cadro 10.4), A Coruña e Pontevedra totalizan case o 82% do resultado global de accidentes en Galicia.

Accidentes laborais con baixa na xornada de traballo. Por provincias e gravidade. Galicia. 2008

■ Cadro 10.4

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
A Coruña	20.910	42,14	256	36,57	35	48,61	21.201	42,07
Lugo	4.572	9,21	85	12,14	10	13,89	4.667	9,26
Ourense	4.388	8,84	72	10,29	8	11,11	4.468	8,87
Pontevedra	19.751	39,80	287	41,00	19	26,39	20.057	39,80
Total	49.621	100,00	700	100,00	72	100,00	50.393	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

10.3. Distribución dous accidentes de traballo, en xornada de traballo, con baixa por sectores económicos

En termos absolutos, en Galicia (cadro 10.5), o sector servizos totaliza o maior número de accidentes (18.312), case equiparado o de industria e seguido do de construción. Nos accidentes cualificados como mortais, servizos é o que sofre mais accidentes, resaltando a alta sinistralidade mortal da construción, e, en comparación co número de traballadores ocupados, o sector de pesca.

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Por sectores de actividade e gravidade. Galicia. 2008

■ Cadro 10.5

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Agricultura	1.564	3,15	51	7,29	5	6,94	1.620	3,21
Pesca	1.277	2,57	51	7,29	13	18,06	1.341	2,66
Industria	17.242	34,75	209	29,86	12	16,67	17.463	34,65
Construción	11.434	23,04	205	29,29	18	25,00	11.657	23,13
Servizos	18.104	36,48	184	26,29	24	33,33	18.312	36,34
Total	49.621	100,00	700	100,00	72	100,00	50.393	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Efectuando o exame en relación coa poboación asalariada ocupada nestes sectores (cadro 10.6), loxicamente, e en virtude da, xenericamente, menor posibilidade de risco, o sector servizos, que ocupa o maior número de asalariados (65,59%), porcentualmente sofre menor número de accidentes (36,34%). O resto dos sectores teñen maior porcentaxe de accidentes que de poboación asalariada ocupada neles.

Asalariados/as por sectores económicos. Galicia. 2008

■ Cadro 10.6

	Total	%
Agricultura e pesca	27,6	2,99
Industria	191,0	20,70
Construción	99,0	10,73
Servizos	605,3	65,59
Total	922,9	100,00

Elaboración propia

Fonte: INE, Enquisa de poboación activa. Medias 2008

A distribución desagregada por provincias aparece reflectida non cadro 10.7.

Accidentes de trabajo con baixa en xornada de traballo. Por provincias, sectores de actividade e gravidade. Galicia. 2008

■ Cadro 10.7

A Coruña	Leves		Graves		Mortais		Total	
	AT	%	AT	%	AT	%	AT	%
Agricultura	531	2,54	7	2,73	2	5,71	540	2,55
Pesca	608	2,91	18	7,03	8	22,86	634	2,99
Industria	6.234	29,81	79	30,86	4	11,43	6.317	29,80
Construción	5.327	25,48	83	32,42	11	31,43	5.421	25,57
Servizos	8.210	39,26	69	26,95	10	28,57	8.289	39,10
Total	20.910	100,00	256	100,00	35	100,00	21.201	100,00

Lugo	Leves		Graves		Mortais		Total	
	AT	%	AT	%	AT	%	AT	%
Agricultura	443	9,69	29	34,12	3	30,00	475	10,18
Pesca	182	3,98	1	1,18	1	10,00	184	3,94
Industria	1.144	25,02	19	22,35	0	0,00	1.163	24,92
Construción	1.066	23,32	14	16,47	2	20,00	1.082	23,18
Servizos	1.737	37,99	22	25,88	4	40,00	1.763	37,78
Total	4.572	100,00	85	100,00	10	100,00	4.667	100,00

Ourense	Leves		Graves		Mortais		Total	
	AT	%	AT	%	AT	%	AT	%
Agricultura	223	5,08	6	8,33	0	0,00	229	5,13
Pesca	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Industria	1.596	36,37	26	36,11	3	37,50	1.625	36,37
Construción	970	22,11	24	33,33	3	37,50	997	22,31
Servizos	1.599	36,44	16	22,22	2	25,00	1.617	36,19
Total	4.388	100,00	72	100,00	8	100,00	4.468	100,00

Pontevedra	Leves		Graves		Mortais		Total	
	AT	%	AT	%	AT	%	AT	%
Agricultura	367	1,86	9	3,14	0	0,00	376	1,87
Pesca	487	2,47	32	11,15	4	21,05	523	2,61
Industria	8.268	41,86	85	29,62	5	26,32	8.358	41,67
Construción	4.071	20,61	84	29,27	2	10,53	4.157	20,73
Servizos	6.558	33,20	77	26,83	8	42,11	6.643	33,12
Total	19.751	100,00	287	100,00	19	100,00	20.057	100,00

Elaboración propia
 Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

10.4. Distribución por actividades

Na distribución por actividades económicas (cadro 10.8) pódese observar que, claramente, a construción en Galicia ocupa o primeiro lugar en número global de accidentes, destacando significativamente sobre as demais actividades. A segunda actividade en número de accidentes é “Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipo”. Non total de accidentes, na súa distribución provincial, salienta tamén en cada unha das provincias galegas a actividade da construción (cadros 10.8 a 10.12).

**Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo actividades económicas.
Por provincias. Galicia. 2008**

■ Cadro 10.8

	Leves	Graves	Mortais	Total
1 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	955	41	0	996
2 Silvicultura, explotación forestal e servizos relacionados	609	10	5	624
5 Pesca, acuicultura e servizos relacionados	1.277	51	13	1.341
10 Extracción e aglomeración de antracita, hulla, lignito e turba	3	0	0	3
11 Extracción petróleo e gas natural e servizos relacionados	11	0	0	11
12 Extracción minerais de uranio e torio	0	0	0	0
13 Extracción minerais metálicos	4	0	0	4
14 Extracción minerais non metálicos nin enerxéticos	407	13	0	420
15 Industria de produtos alimenticios e bebidas	2.655	30	3	2.688
16 Industria do tabaco	0	0	0	0
17 Industria téxtil	223	4	0	227
18 Industria da confección e peletería	235	0	0	235
19 Industria do coiro, marroquinería e do calzado	11	0	0	11
20 Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartería	1.320	37	3	1.360
21 Industria do papel	128	1	0	129
22 Edición artes gráficas e reprodución de soportes gravados	264	1	0	265
23 Coquerías, refino de petróleo e tratamento de combustibles nucleares	5	1	0	6
24 Industria química	257	1	0	258
25 Fabric. Produtos caucho e materias plásticas	515	6	0	521
26 Fabric. Outros produtos minerais non metálicos	1.476	25	2	1.503
27 Metalurxia	750	6	2	758
28 Fabric. Produtos metálicos agás maquinaria e equipo mecánico	3.259	30	1	3.290
29 Industria construción de maquinaria e equipo mecánico	696	9	0	705
30 Fabric. Máquinas de oficina e equipos informáticos	6	0	0	6
31 Fabricación de maquinaria e material eléctrico	176	3	0	179
32 Fabric. Material electrónico, radio, TV e comunicacións	35	2	0	37
33 Fabric. Equipo e instrumentos médico-cirúrxico de precisión óptica e relojería	53	1	0	54
34 Fabric. Vehículos motor, remolques e semirremolques	946	5	1	952
35 Fabric. Outro material de transporte	2.806	14	0	2.820
36 Fabric. Mobles, outras indus. Manufactureiras	670	14	0	684
37 Reciclaxe	143	4	0	147
40 Produc. E distrib. Enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	153	1	0	154
41 Captación, depuración e distribución de auga	35	1	0	36
45 Construción	11.434	205	18	11.657
50 Venda repar. Vehic. Motor, venda menor comb.	1.325	8	5	1.338
51 Comercio por xunto e interm. Agás vehic. Motor	2.334	30	2	2.366
52 Comercio polo miúdo agás vehic. Motor, rep. Dom.	3.108	12	1	3.121
55 Hostalería	1.830	12	0	1.842
60 Transporte terrestre, transporte por tubos	1.481	37	5	1.523
61 Transporte marítimo e cabotaxe e interior	47	0	0	47
62 Transporte aéreo e espacial	28	0	0	28
63 Actv. Anexas aos transportes; axencias de viaxes	971	3	1	975
64 Correos e telecomunicacións	310	2	0	312
65 Intermediación financeira, agás seguros e plans de pensións	61	4	1	66
66 Seguros e plans de pensións, agás Seg. S. Obrig.	16	1	0	17
67 Act. Auxiliares e intermediación financeira	16	0	0	16
70 Actividades inmobiliarias	94	2	0	96
71 Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	175	2	2	179
72 Actividades informáticas	47	0	0	47
73 Investigación e desenvolvemento	25	1	0	26
74 Outras actividades empresariais	1.275	9	0	1.284
75 Admón. Pública, defensa e Seg. Soc. Obrigatoria	1.515	15	4	1.534
80 Educación	343	1	0	344
85 Actv. Sanitarias e veterinarias, asistencia social	1.922	22	1	1.945
90 Actividades de saneamento público	330	7	2	339
91 Actividades asociativas	77	3	0	80
92 Actividades recreativas, culturais e deportivas	346	5	0	351
93 Actividades diversas de servizos persoais	407	6	0	413
95 Fogares que empregan persoal doméstico	16	0	0	16
99 Organismos extraterritoriais	5	2	0	7
Total	49.621	700	72	50.393

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 93
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

**Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo actividades económicas.
Por provincias. A Coruña 2008**

■ **Cadro 10.9**

	Leves	Graves	Mortais	Total
1 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	317	6	0	323
2 Silvicultura, explotación forestal e servizos relacionados	214	1	2	217
5 Pesca, acuicultura e servizos relacionados	608	18	8	634
10 Extracción e aglomeración de antracita, hulla, lignito e turba	2	0	0	2
11 Extracción petróleo e gas natural e servizos relacionados	8	0	0	8
12 Extracción minerais de uranio e torio	0	0	0	0
13 Extracción minerais metálicos	0	0	0	0
14 Extracción minerais non metálicos nin enerxéticos	65	3	0	68
15 Industria de produtos alimenticios e bebidas	1.025	10	1	1.036
16 Industria do tabaco	0	0	0	0
17 Industria téxtil	100	3	0	103
18 Industria da confección e peletería	178	0	0	178
19 Industria do coiro, marroquinería e do calzado	7	0	0	7
20 Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartería	605	18	0	623
21 Industria do papel	49	0	0	49
22 Edición artes gráficas e reprodución de soportes gravados	149	0	0	149
23 Coquerías, refino de petróleo e tratamento de combustibles nucleares	1	0	0	1
24 Industria química	142	1	0	143
25 Fabric. Produtos caucho e materias plásticas	149	1	0	150
26 Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	271	2	1	274
27 Metalurxia	428	3	1	432
28 Fabric. Produtos metálicos agás maquinaria e equipo	1.518	14	1	1.533
29 Industria construción de maquinaria e equipo mecánico	241	3	0	244
30 Fabric. Máquinas de oficina e equipos informáticos	5	0	0	5
31 Fabricación de maquinaria e material eléctrico	63	2	0	65
32 Fabric. Material electrónico, radio, TV e comunicacións	29	2	0	31
33 Fabric. Equipo e instrumentos médico-cirúrxico de precisión óptica e relojería	45	1	0	46
34 Fabric. Vehículos motor, remolques e semirremolques	101	0	0	101
35 Fabric. doutro material de transporte	576	4	0	580
36 Fabric. Mobles, outras indus. Manufactureiras	288	9	0	297
37 Reciclaxe	78	2	0	80
40 Produc. E distrib. Enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	96	1	0	97
41 Captación, depuración e distribución de auga	15	0	0	15
45 Construción	5.327	83	11	5.421
50 Venda repar. Vehíc. Motor, venda menor comb.	540	4	1	545
51 Comercio por xunto e interm. Agás vehíc. Motor	932	16	1	949
52 Comercio polo miúdo agás vehíc. Motor, rep. Dom.	1.552	3	1	1.556
55 Hostalería	777	4	0	781
60 Transporte terrestre, transporte por tubos	599	4	3	606
61 Transporte marítimo e cabotaxe e interior	18	0	0	18
62 Transporte aéreo e espacial	22	0	0	22
63 Actv. Anexas aos transportes; axencias de viaxes	646	2	0	648
64 Correos e telecomunicacións	141	1	0	142
65 Intermediación financeira, agás seguros e plans de pensións	33	3	0	36
66 Seguros e plans de pensións, agás Seg. S. Obrig.	8	0	0	8
67 Act. Auxiliares e intermediación financeira	6	0	0	6
70 Actividades inmobiliarias	33	0	0	33
71 Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	53	0	1	54
72 Actividades informáticas	22	0	0	22
73 Investigación e desenvolvemento	6	0	0	6
74 Outras actividades empresariais	684	5	0	689
75 Admón. Pública, defensa e Seg. Soc. Obrigatoria	544	2	1	547
80 Educación	138	1	0	139
85 Actv. Sanitarias e veterinarias, asistencia social	755	10	1	766
90 Actividades de saneamento público	221	6	1	228
91 Actividades asociativas	34	0	0	34
92 Actividades recreativas, culturais e deportivas	185	1	0	186
93 Actividades diversas de servizos persoais	248	6	0	254
95 Fogares que empregan persoal doméstico	9	0	0	9
99 Organismos extraterritoriais	4	1	0	5
Total	20.910	256	35	21.201

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 93
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo actividades económicas. Por provincias. Lugo 2008

Cadro 10.10

	Leves	Graves	Mortais	Total
1 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	303	25	0	328
2 Silvicultura, explotación forestal e servizos relacionados	140	4	3	147
5 Pesca, acuicultura e servizos relacionados	182	1	1	184
10 Extracción e aglomeración de antracita, hulla, lignito e turba	1	0	0	1
11 Extracción petróleo e gas natural e servizos relacionados	1	0	0	1
12 Extracción minerais de uranio e torio	0	0	0	0
13 Extracción minerais metálicos	3	0	0	3
14 Extracción minerais non metálicos nin enerxéticos	69	2	0	71
15 Industria de produtos alimenticios e bebidas	230	0	0	230
16 Industria do tabaco	0	0	0	0
17 Industria téxtil	4	0	0	4
18 Industria da confección e peletería	0	0	0	0
19 Industria do coiro, marroquinería e do calzado	1	0	0	1
20 Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartería	155	5	0	160
21 Industria do papel	0	0	0	0
22 Edición artes gráficas e reprodución de soportes gravados	32	0	0	32
23 Coquerías, refino de petróleo e tratamento de combustibles nucleares	0	0	0	0
24 Industria química	10	0	0	10
25 Fabric. Produtos caucho e materias plásticas	28	0	0	28
26 Fabric. Doutras produtos minerais non metálicos	143	5	0	148
27 Metalurxia	62	0	0	62
28 Fabric. Produtos metálicos agás maquinaria e equipo	186	5	0	191
29 Industria construción de maquinaria e equipo mecánico	50	1	0	51
30 Fabric. Máquinas de oficina e equipos informáticos	0	0	0	0
31 Fabricación de maquinaria e material eléctrico	30	0	0	30
32 Fabric. Material electrónico, radio, TV e comunicacións	0	0	0	0
33 Fabric. Equipo e instrumentos médico-cirúrxico de precisión óptica e relojería	1	0	0	1
34 Fabric. Vehículos motor, remolques e semirremolques	28	0	0	28
35 Fabric. Douro material de transporte	21	0	0	21
36 Fabric. Mobles, outras indus. Manufactureiras	65	0	0	65
37 Reciclaxe	3	0	0	3
40 Produc. E distrib. Enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	19	0	0	19
41 Captación, depuración e distribución de auga	2	1	0	3
45 Construción	1.066	14	2	1.082
50 Venda repar. Vehíc. Motor, venda menor comb.	144	1	1	146
51 Comercio por xunto e interm. Agás vehíc. Motor	222	3	0	225
52 Comercio polo miúdo agás vehíc. Motor, rep. Dom.	238	1	0	239
55 Hostalería	195	2	0	197
60 Transporte terrestre, transporte por tubos	178	7	0	185
61 Transporte marítimo e cabotaxe e interior	0	0	0	0
62 Transporte aéreo e espacial	0	0	0	0
63 Actv. Anexas aos transportes; axencias de viaxes	32	0	0	32
64 Correos e telecomunicacións	19	1	0	20
65 Intermediación financeira, agás seguros e plans de pensións	3	0	0	3
66 Seguros e plans de pensións, agás Seg. S. Obrig.	1	0	0	1
67 Act. Auxiliares e intermediación financeira	2	0	0	2
70 Actividades inmobiliarias	13	0	0	13
71 Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	31	0	0	31
72 Actividades informáticas	11	0	0	11
73 Investigación e desenvolvemento	1	0	0	1
74 Outras actividades empresariais	83	1	0	84
75 Admón. Pública, defensa e Seg. Soc. Obligatoria	231	2	2	235
80 Educación	24	0	0	24
85 Actv. Sanitarias e veterinarias, asistencia social	191	3	0	194
90 Actividades de saneamento público	12	0	1	13
91 Actividades asociativas	15	1	0	16
92 Actividades recreativas, culturais e deportivas	43	0	0	43
93 Actividades diversas de servizos persoais	45	0	0	45
95 Fogares que empregan persoal doméstico	2	0	0	2
99 Organismos extraterritoriais	1	0	0	1
Total	4.572	85	10	4.667

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 93
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

**Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo actividades económicas.
Por provincias. Ourense. 2008**

■ **Cadro 10.11**

	Leves	Graves	Mortais	Total
1 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	134	4	0	138
2 Silvicultura, explotación forestal e servizos relacionados	89	2	0	91
5 Pesca, acuicultura e servizos relacionados	0	0	0	0
10 Extracción e aglomeración de antracita, hulla, lignito e turba	0	0	0	0
11 Extracción petróleo e gas natural e servizos relacionados	0	0	0	0
12 Extracción minerais de uranio e torio	0	0	0	0
13 Extracción minerais metálicos	0	0	0	0
14 Extracción minerais non metálicos nin enerxéticos	119	4	0	123
15 Industria de produtos alimenticios e bebidas	121	3	1	125
16 Industria do tabaco	0	0	0	0
17 Industria téxtil	27	0	0	27
18 Industria da confección e peletería	28	0	0	28
19 Industria do coiro, marroquinería e do calzado	1	0	0	1
20 Industria da madeira e cortiza (agás mobles): cestería e espartería	160	3	1	164
21 Industria do papel	1	0	0	1
22 Edición artes gráficas e reprodución de soportes gravados	3	1	0	4
23 Coquerías, refino de petróleo e tratamento de combustibles nucleares	3	1	0	4
24 Industria química	21	0	0	21
25 Fabric. Produtos caucho e materias plásticas	105	0	0	105
26 Fabric. Outros produtos minerais non metálicos	480	6	1	487
27 Metalurxia	15	0	0	15
28 Fabric. Produtos metálicos agás maquinaria e equipo	192	4	0	196
29 Industria construción de maquinaria e equipo mecánico	56	1	0	57
30 Fabric. Máquinas de oficina e equipos informáticos	0	0	0	0
31 Fabricación de maquinaria e material eléctrico	20	0	0	20
32 Fabric. Material electrónico, radio, TV e comunicacións	0	0	0	0
33 Fabric. Equipo e instrumentos médico-cirúrxico de precisión óptica e relojería	6	0	0	6
34 Fabric. Vehículos motor, remolques e semirremolques	113	1	0	114
35 Fabric. Outro material de transporte	50	0	0	50
36 Fabric. Mobles, outras indus. Manufacturerais	61	2	0	63
37 Reciclaxe	0	0	0	0
40 Produc. E distrib. Enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	11	0	0	11
41 Captación, depuración e distribución de auga	3	0	0	3
45 Construción	970	24	3	997
50 Venda repar. Vehíc. Motor, venda menor comb.	111	0	1	112
51 Comercio por xunto e interm. Agás vehíc. Motor	218	2	0	220
52 Comercio polo miúdo agás vehíc. Motor, rep. Dom.	230	2	0	232
55 Hostalería	162	0	0	162
60 Transporte terrestre, transporte por tubos	114	4	1	119
61 Transporte marítimo e cabotaxe e interior	0	0	0	0
62 Transporte aéreo e espacial	0	0	0	0
63 Actv. Anexas aos transportes; axencias de viaxes	9	0	0	9
64 Correos e telecomunicacións	17	0	0	17
65 Intermediación financeira, agás seguros e plans de pensións	6	0	0	6
66 Seguros e plans de pensións, agás Seg. S. Obrig.	0	0	0	0
67 Act. Auxiliares e intermediación financeira	1	0	0	1
70 Actividades inmobiliarias	8	0	0	8
71 Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	17	0	0	17
72 Actividades informáticas	1	0	0	1
73 Investigación e desenvolvemento	2	0	0	2
74 Outras actividades empresariais	95	0	0	95
75 Admón. Pública, defensa e Seg. Soc. Obligatoria	223	3	0	226
80 Educación	48	0	0	48
85 Actv. Sanitarias e veterinarias, asistencia social	289	4	0	293
90 Actividades de saneamento público	14	0	0	14
91 Actividades asociativas	7	1	0	8
92 Actividades recreativas, culturais e deportivas	13	0	0	13
93 Actividades diversas de servizos persoais	14	0	0	14
95 Fogares que empregan persoal doméstico	0	0	0	0
99 Organismos extraterritoriais	0	0	0	0
Total	4.388	72	8	4.468

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 93
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

**Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo actividades económicas.
Por provincias. Pontevedra. 2008**

■ **Cadro 10.12**

	Leves	Graves	Mortais	Total
1 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	201	6	0	207
2 Silvicultura, explotación forestal e servizos relacionados	166	3	0	169
5 Pesca, acuicultura e servizos relacionados	487	32	4	523
10 Extracción e aglomeración de antracita, hulla, lignito e turba	0	0	0	0
11 Extracción petróleo e gas natural e servizos relacionados	2	0	0	2
12 Extracción minerais de uranio e torio	0	0	0	0
13 Extracción minerais metálicos	1	0	0	1
14 Extracción minerais non metálicos nin enerxéticos	154	4	0	158
15 Industria de produtos alimenticios e bebidas	1.279	17	1	1.297
16 Industria do tabaco	0	0	0	0
17 Industria téxtil	92	1	0	93
18 Industria da confección e peletería	29	0	0	29
19 Industria do coiro, marroquinería e do calzado	2	0	0	2
20 Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartería	400	11	2	413
21 Industria do papel	78	1	0	79
22 Edición artes gráficas e reprodución de soportes gravados	80	0	0	80
23 Coquerías, refino de petróleo e tratamento de combustibles nucleares	1	0	0	1
24 Industria química	84	0	0	84
25 Fabric. Produtos caucho e materias plásticas	233	5	0	238
26 Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	582	12	0	594
27 Metalurxia	245	3	1	249
28 Fabric. Produtos metálicos agás maquinaria e equipo	1.363	7	0	1.370
29 Industria construción de maquinaria e equipo mecánico	349	4	0	353
30 Fabric. Máquinas de oficina e equipos informáticos	1	0	0	1
31 Fabricación de maquinaria e material eléctrico	63	1	0	64
32 Fabric. Material electrónico, radio, TV e comunicacións	6	0	0	6
33 Fabric. Equipo e instrumentos médico-cirúrxico de precisión óptica e relojería	1	0	0	1
34 Fabric. Vehículos motor, remolques e semirremolques	704	4	1	709
35 Fabric. doutro material de transporte	2.159	10	0	2.169
36 Fabric. Mobles, outras indus. Manufactureiras	256	3	0	259
37 Reciclaxe	62	2	0	64
40 Produc. E distrib. Enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	27	0	0	27
41 Captación, depuración e distribución de auga	15	0	0	15
45 Construción	4.071	84	2	4.157
50 Venda repar. Vehíc. Motor, venda menor comb.	530	3	2	535
51 Comercio por xunto e interm. Agás vehíc. Motor	962	9	1	972
52 Comercio polo miúdo agás vehíc. Motor, rep. Dom.	1.088	6	0	1.094
55 Hostalería	696	6	0	702
60 Transporte terrestre, transporte por tubos	590	22	1	613
61 Transporte marítimo e cabotaxe e interior	29	0	0	29
62 Transporte aéreo e espacial	6	0	0	6
63 Actv. Anexas aos transportes; axencias de viaxes	284	1	1	286
64 Correos e telecomunicacións	133	0	0	133
65 Intermediación financeira, agás seguros e plans de pensións	19	1	1	21
66 Seguros e plans de pensións, agás Seg. S. Obrig.	7	1	0	8
67 Act. Auxiliares e intermediación financeira	7	0	0	7
70 Actividades inmobiliarias	40	2	0	42
71 Alugueiro de maquinaria e equipo sen operario	74	2	1	77
72 Actividades informáticas	13	0	0	13
73 Investigación e desenvolvemento	16	1	0	17
74 Outras actividades empresariais	413	3	0	416
75 Admón. Pública, defensa e Seg. Soc. Obligatoria	517	8	1	526
80 Educación	133	0	0	133
85 Actv. Sanitarias e veterinarias, asistencia social	687	5	0	692
90 Actividades de saneamento público	83	1	0	84
91 Actividades asociativas	21	1	0	22
92 Actividades recreativas, culturais e deportivas	105	4	0	109
93 Actividades diversas de servizos persoais	100	0	0	100
95 Fogares que empregan persoal doméstico	5	0	0	5
99 Organismos extraterritoriais	0	1	0	1
Total	19.751	287	19	20.057

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 93
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Non cadro 10.13 ofrécese un resumo do antedito coas actividades numeradas de maior a menor sinistralidade o que resalta as cifras que se alcanzan na actividade de construción fronte as outras actividades.

**Actividades con maior número de accidentes laborais con baixa no centro de traballo.
Galicia. 2008**

■ Cadro 10.13

Nº de orde	Actividade	Nº acc.
1	Construción	11.657
2	Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipo	3.290
3	Comercio polo miúdo agás vehículos de motor, rep. dom	3.121
4	Fabricación doutro material de transporte	2.820
5	Industria de produtos alimenticios e bebidas	2.688
6	Comercio por xunto e interm. Agás vehíc. Motor	2.366
7	Actv. Sanitarias y veterinarias, asistencia social	1.945
8	Hostalería	1.842
9	Admón. pública, Defensa e Seg. Social Obrigatoria	1.534
10	Transporte terrestre; transporte por tubos	1.523

Elaboración propia

Fonte: Consellería de traballo e Benestar

10.5. Distribución por distintas variables

Examínanse, neste apartado, os accidentes en función de diversas variables, permitindo unha visión que, nalgúns casos, pode ser simplemente descritiva, pero que posibilita resaltar algúns aspectos destacables. É necesario, onde se poida efectuar, para unha visión clarificadora das cifras, poñer estas en relación con outros parámetros, fundamentalmente, a distribución real de efectivos.

Ó agrupar os accidentes segundo a forma en que se produciron (cadro 10.14) destacan, fundamentalmente, as cifras dos derivados de “sobreesforzos, trauma psíquico e exposicións a radiacións” que representan case o 35% do total e cuxa cualificación é claramente na súa maioría de carácter leve.

■ Cadro 10.14

**Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo.
Segundo a forma do accidente. Por gravidade. Galicia. 2008**

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Contacto coa corrente eléct., lume e subst. perigosas	1.634	3,29	27	3,86	4	5,56	1.665	3,30
Afogamentos, sepultamentos	180	0,36	2	0,29	3	4,17	185	0,37
Esmagamentos contra obxectos inmóviles	12.146	24,48	253	36,14	10	13,89	12.409	24,62
Choques contra obxectos en movemento	8.443	17,01	166	23,71	8	11,11	8.617	17,10
Contacto con axente cortante ou punzante	5.568	11,22	75	10,71	1	1,39	5.644	11,20
Atrapamento e amputacións	1.896	3,82	87	12,43	16	22,22	1.999	3,97
Sobreesforzos, trauma psíquico e expos. a radiac.	17.606	35,48	19	2,71	0	0,00	17.625	34,98
Mordeduras, patadas, picaduras	371	0,75	10	1,43	0	0,00	381	0,76
Infartos e outras patoloxías non traumáticas	598	1,21	49	7,00	21	29,17	668	1,33
Outros contactos	1.179	2,38	12	1,71	9	12,50	1.200	2,38
Total	49.621	100,00	700	100,00	72	100,00	50.393	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Na distribución dos accidentes pola natureza da lesión (cadro 10.15) pode observarse que mais do 39% dos accidentes leves son torceduras, escordaduras e distensións e case na mesma porcentaxe se prodúcen lesións superficiais e feridas abertas. Mais do 44% dos accidentes graves maniféstanse como lesións ás fracturas. Nos accidentes con resultado de morte, as patoloxías non traumáticas supoñen mais do 27% e as lesións múltiples representan o 23,61% do total.

■ Cadro 10.15

**Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo.
Segundo a natureza da lesión. Por gravidade. Galicia. 2008**

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Lesións superficiais e feridas abertas	19.527	39,35	73	10,43	3	4,17	19.603	38,90
Fracturas de ósos	2.964	5,97	314	44,86	0	0,00	3.278	6,50
Torceduras, escordaduras e distensións	19.802	39,91	30	4,29	0	0,00	19.832	39,35
Amputacións traumáticas	95	0,19	51	7,29	0	0,00	146	0,29
Conmocións e lesións internas	3.415	6,88	74	10,57	9	12,50	3.498	6,94
Queimaduras, escaldaduras e conxel.	837	1,69	23	3,29	0	0,00	860	1,71
Envenenamentos e infeccións	58	0,12	3	0,43	0	0,00	61	0,12
Afogamentos e asfixias	48	0,10	1	0,14	7	9,72	56	0,11
Efectos do ruído, vibracións e presión	69	0,14	0	0,00	0	0,00	69	0,14
Ambiente térmico e radiacións	47	0,09	0	0,00	0	0,00	47	0,09
Danos psicolóxicos e choques traum.	72	0,15	4	0,57	3	4,17	79	0,16
Lesións múltiples	687	1,38	65	9,29	17	23,61	769	1,53
Infartos, derrames e outras patol. non traumát.	35	0,07	35	5,00	20	27,78	90	0,18
Outras non incluídas	1.965	3,96	27	3,86	13	18,06	2.005	3,98
Total	49.621	100,00	700	100,00	72	100,00	50.393	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

O seguinte cadro efectúa unha distribución pola parte do corpo lesionada (cadro 10.16), que, loxicamente, varía en función das consecuencias do accidente resaltando as mans como a parte máis afectada por accidentes.

■ Cadro 10.16

**Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo.
Segundo a natureza da lesión. Por gravidade. Galicia. 2008**

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Cabeza	565	1,14	28	4,00	6	8,33	599	1,19
Cranio	202	0,41	27	3,86	6	8,33	235	0,47
Cara (agás ollos)	583	1,17	13	1,86	1	1,39	597	1,18
Ollos	2.403	4,84	31	4,43	0	0,00	2.434	4,83
Pescozo	1.955	3,94	7	1,00	1	1,39	1.963	3,90
Lombo	8.763	17,66	39	5,57	0	0,00	8.802	17,47
Tórax	1.918	3,87	75	10,71	11	15,28	2.004	3,98
Extremidades super. (agás mans)	6.039	12,17	66	9,43	0	0,00	6.105	12,11
Mans	12.364	24,92	122	17,43	0	0,00	12.486	24,78
Extremidades Inferiores (agás pés)	8.918	17,97	148	21,14	0	0,00	9.066	17,99
Pés	4.465	9,00	33	4,71	0	0,00	4.498	8,93
Lesións múltiples	1.076	2,17	101	14,43	23	31,94	1.200	2,38
Outras non incluídas	370	0,75	10	1,43	24	33,33	404	0,80
Total	49.621	100,00	700	100,00	72	100,00	50.393	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Na distribución por sexos (cadro 10.17) e a súa comparación coa poboación asalariada (cadro 10.18) é clara a maior ocorrencia de accidentes nos homes; pero iso debería ser examinado tendo en conta, entre outros factores, fundamentalmente, as concretas ocupacións e os riscos que comportan. É claro ou dato de que os homes sofren máis do 94% dos accidentes mortais.

**Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo sexo.
Por gravidade. Galicia. 2008**

■ Cadro 10.17

	Leves		Graves		Mortais		Totais	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Homes	38.745	78,08	627	89,57	68	94,44	39.440	78,26
Mulleres	10.876	21,92	73	10,43	4	5,56	10.953	21,74
Total	49.621	100,00	700	100,00	72	100,00	50.393	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Poboación ocupada asalariada. Por sexos ⁽¹⁾. Galicia 2008

■ Cadro 10.18

	Nº	%
Homes	509,2	55,17
Mulleres	413,7	44,83
Total	922,9	100,00

Elaboración propia

(1) Datos en miles media anual

Fonte: EPA

En canto á relación entre os accidentes e a idade do accidentado (cadro 10.19), a franxa entre 25 e 34 anos é a que padece mais do 31% dos accidentes, feito que hai que contemplar tendo en conta que é a que mais traballadores asalariados ocupa. No que a accidentes mortais se refire, de 55 a 65 anos é a franxa, co 30,56%, que sofre o maior número dos accidentes desta cualificación.

**Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo.
Segundo idade. Por gravidade. Galicia. 2008**

■ Cadro 10.19

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Menor de 16 anos	6	0,01	0	0,00	0	0,00	6	0,01
De 16 a 19 anos	1.360	2,74	20	2,86	1	1,39	1.381	2,74
De 20 a 24 anos	5.548	11,18	52	7,43	2	2,78	5.602	11,12
De 25 a 34 anos	15.675	31,59	154	22,00	8	11,11	15.837	31,43
De 35 a 44 anos	13.204	26,61	167	23,86	18	25,00	13.389	26,57
De 45 a 54 anos	9.511	19,17	192	27,43	20	27,78	9.723	19,29
De 55 a 65 anos	4.235	8,53	113	16,14	22	30,56	4.370	8,67
Maior de 65 anos	82	0,17	2	0,29	1	1,39	85	0,17
Total	49.621	100,00	700	100,00	72	100,00	50.393	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

A distribución da sinistralidade en función do cadro de persoal da empresa (cadro 10.20) da unha idea similar á da poboación ocupada en Galicia na pequena empresa, tal e como se pode contemplar noutros apartados deste informe, podéndose observar, claramente, como destaca en todas as cualificacións o número de accidentes nas empresas de 5 a 25 traballadores, significándose nos mortais nos que, nas empresas de equipo de menos de 25 traballadores, supón case o 57%.

**Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo.
Segundo o cadro de persoal. Por gravidade. Galicia. 2008**

■ Cadro 10.20

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Conta propia	1.161	2,34	66	9,43	3	4,17	1.230	2,44
De 1 a 4	5.526	11,14	114	16,29	11	15,28	5.651	11,21
De 5 a 25	15.347	30,93	264	37,71	27	37,50	15.638	31,03
De 26 a 50	8.354	16,84	100	14,29	13	18,06	8.467	16,80
De 51 a 100	6.474	13,05	67	9,57	4	5,56	6.545	12,99
De 101 a 250	5.915	11,92	45	6,43	7	9,72	5.967	11,84
De 251 a 500	3.110	6,27	16	2,29	4	5,56	3.130	6,21
De 501 a 1000	1.409	2,84	10	1,43	1	1,39	1.420	2,82
Máis de 1000	2.325	4,69	18	2,57	2	2,78	2.345	4,65
Total	49.621	100,00	700	100,00	72	100,00	50.393	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Nos seguintes cadros 10.21 e 10.22 examínanse os accidentes segundo a antigüidade na empresa e non posto de traballo, sendo difícil extraer conclusións concretas sen comparar co dato da distribución da poboación asalariada.

**Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo.
Segundo antigüidade na empresa. Por gravidade. Galicia. 2008**

■ Cadro 10.21

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Menos de 3 meses	5.019	10,11	69	9,86	10	13,89	5.098	10,12
De 3 a 6 meses	8.471	17,07	107	15,29	7	9,72	8.585	17,04
De 6 meses a 1 ano	7.175	14,46	92	13,14	9	12,50	7.276	14,44
De 1 a 3 anos	11.715	23,61	161	23,00	11	15,28	11.887	23,59
Máis de 3 anos	17.241	34,75	271	38,71	35	48,61	17.547	34,82
Total	49.621	100,00	700	100,00	72	100,00	50.393	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

**Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo.
Segundo antigüidade no centro de traballo. Por gravidade. Galicia. 2008**

■ Cadro 10.22

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Menos de 3 meses	9.039	18,22	108	15,43	13	18,06	9.160	18,18
De 3 a 6 meses	7.179	14,47	96	13,71	7	9,72	7.282	14,45
De 6 meses a 1 ano	6.164	12,42	85	12,14	6	8,33	6.255	12,41
De 1 a 3 anos	10.866	21,90	152	21,71	13	18,06	11.031	21,89
Máis de 3 anos	16.373	33,00	259	37,00	33	45,83	16.665	33,07
Total	49.621	100,00	700	100,00	72	100,00	50.393	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

En canto á hora de traballo en que se producen os accidentes (cadro 10.23) destacan as primeiras horas non total de accidentes. En canto ás horas do día en que se producen os accidentes (cadro 10.24) obsérvase que a franxa entre as 8 e as 12 horas é a que máis accidentes reflicte.

**Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo.
Segundo a hora do traballo. Por gravidade. Galicia. 2008**

■ Cadro 10.23

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Primeira	6.182	12,46	97	13,86	15	20,83	6.294	12,49
Segunda	9.272	18,69	96	13,71	15	20,83	9.383	18,62
Terceira	8.104	16,33	103	14,71	5	6,94	8.212	16,30
Cuarta	6.825	13,75	86	12,29	3	4,17	6.914	13,72
Quinta	5.166	10,41	87	12,43	10	13,89	5.263	10,44
Sexta	5.519	11,12	98	14,00	5	6,94	5.622	11,16
Sétima	4.486	9,04	73	10,43	12	16,67	4.571	9,07
Oitava	3.038	6,12	43	6,14	7	9,72	3.088	6,13
Novena	356	0,72	5	0,71	0	0,00	361	0,72
Décima	227	0,46	5	0,71	0	0,00	232	0,46
Undécima	183	0,37	3	0,43	0	0,00	186	0,37
Duodécima	186	0,37	3	0,43	0	0,00	189	0,38
Maior da duodécima	77	0,16	1	0,14	0	0,00	78	0,15
Total	49.621	100,00	700	100,00	72	100,00	50.393	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo a hora do día. Por gravidade. Galicia. 2008

■ Cadro 10.24

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
De 0 a 6 horas	2.899	5,84	44	6,29	13	18,06	2956	5,87
6-8 horas	2.742	5,53	40	5,71	3	4,17	2.785	5,53
8-10 horas	10.579	21,32	124	17,71	10	13,69	10.713	21,26
10-12 horas	12.356	24,90	140	20,00	7	9,72	12.503	24,81
12-14 horas	4.151	8,37	64	9,14	5	6,94	4.220	8,37
14-16 horas	5.051	10,18	102	14,57	12	16,67	5.165	10,25
16-18 horas	7.627	15,37	127	18,14	8	11,11	7.762	15,40
18-20 horas	2.717	5,48	38	5,43	8	11,11	2.763	5,48
20-22 horas	1.131	2,28	14	2,00	5	6,94	1.150	2,28
22-24 horas	368	0,74	7	1,00	1	1,39	376	0,75
Total	49.621	100,00	700	100,00	72	100,00	50.393	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Non que a refire aos días en que ocorren os accidentes, o luns segue a ser o día en que a súa frecuencia é maior; descendendo ou longo da semana, sen que sexan significativos os datos do sábado e domingo polo descenso de poboación que presta servizos neses días (cadro 10.25).

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo o día da semana. Por gravidade. Galicia. 2008

■ Cadro 10.25

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Luns	11.619	23,42	139	19,86	11	15,28	11.769	23,35
Martes	9.552	19,25	125	17,86	17	23,61	9.694	19,24
Mércores	9.285	18,71	140	20,00	12	16,67	9.437	18,73
Xoves	8.325	16,78	131	18,71	16	22,22	8.472	16,81
Venres	7.783	15,68	118	16,86	10	13,89	7.911	15,70
Sábado	2.106	4,24	31	4,43	6	8,33	2.143	4,25
Domingo	951	1,92	16	2,29	0	0,00	967	1,92
Total	49.621	100,00	700	100,00	72	100,00	50.393	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Polo que au tipo de contrato se refire (cadro 10.26 e 10.27), os traballadores con contrato indefinido vense afectados en maior medida que os de contrato temporal, aínda que é preciso examinar a distribución por este concepto da poboación asalariada.

**Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo.
Segundo o tipo de contrato. Por gravidade. Galicia. 2008**

■ **Cadro 10.26**

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Indefinidos	24.211	48,79	315	45,00	46	63,89	24.572	48,76
Temporais	21.925	44,18	275	39,29	20	27,78	22.220	44,09
Sen especificar	3.485	7,02	110	15,71	6	8,33	3.601	7,15
Total	49.621	100,00	700	100,00	72	100,00	50.393	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

**Poboación ocupada asalariada.Segundo tipo
de contrato ⁽¹⁾. Galicia 2008**

■ **Cadro 10.27**

	Nº	%
Contrato indefinido	640,1	69,36
Contrato temporal	282,8	30,64
Total	922,9	100,00

Elaboración propia

(1) Datos en miles media anual

Fonte: INE, EPA

Tendo en conta a categoría dos traballadores accidentados, os artesáns e traballadores cualificados das industrias manufactureiras, construción e minaría sofren case o 40% dos accidentes (Cadro 10.28).

■ **Cadro 10.28**

**Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo.
Segundo categoría profesional. Por gravidade. Galicia. 2008**

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Traballadores non cualificados	12.393	24,98	138	19,71	21	29,17	12.552	24,91
Operadores de instalac. e maquinaria, e montadores	6.996	14,10	116	16,57	10	13,89	7.122	14,13
Artesáns e trab. cualif. ind. manuf., construción, minería	19.792	39,89	279	39,86	26	36,11	20.097	39,88
Traballadores cualificados na agricultura e pesca	2.015	4,06	88	12,57	7	9,72	2.110	4,19
Trab. servizos de restauración., persoais, protección e vendedores	5.394	10,87	27	3,86	2	2,78	5.423	10,76
Empregados/as de tipo admvo.	1.195	2,41	15	2,14	2	2,78	1.212	2,41
Técnicos/as e profesionais de apoio	1.016	2,05	14	2,00	3	4,17	1.033	2,05
Técnicos/as e profesionais científicos/as e intelectuais	614	1,24	13	1,86	1	1,39	628	1,25
Dirección empresas e administracións públicas	117	0,24	8	1,14	0	0,00	125	0,25
Forzas Armadas	89	0,18	2	0,29	0	0,00	91	0,18
Total	49.621	100,00	700	100,00	72	100,00	50.393	100,00

*Codificación da clasificación nacional de ocupacións (CNO) 94

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Distínguense no cadro 10.29 os traballadores accidentados pola súa nacionalidade, analizados por cualificacións e provincias, estando condicionadas as súas cifras polo número de traballadores de cada unha delas.

**Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo.
Segundo nacionalidade do traballador. Por gravidade. Galicia. 2008**

■ Cadro 10.29

	Leves		Graves		Mortais		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Europa	48.125	96,99	684	97,71	68	94,44	48.877	96,99
España	46.276	93,26	645	92,14	65	90,28	46.986	93,24
Bulgaria	20	0,04	0	0,00	0	0,00	20	0,04
Francia	15	0,03	0	0,00	0	0,00	15	0,03
Alemaña	14	0,03	0	0,00	0	0,00	14	0,03
Italia	65	0,13	2	0,29	0	0,00	67	0,13
Polonia	21	0,04	0	0,00	0	0,00	21	0,04
Portugal	1.440	2,90	30	4,29	2	2,78	1.472	2,92
Reino Unido	9	0,02	0	0,00	0	0,00	9	0,02
Romanía	214	0,43	7	1,00	1	1,39	222	0,44
Resto de Europa	51	0,10	0	0,00	0	0,00	51	0,10
Asia	37	0,07	0	0,00	3	4,17	40	0,08
África	356	0,72	6	0,86	0	0,00	362	0,72
Marrocos	217	0,44	3	0,43	0	0,00	220	0,44
Ghana	20	0,04	1	0,14	0	0,00	21	0,04
Cabo Verde	9	0,02	0	0,00	0	0,00	9	0,02
Senegal	52	0,10	1	0,14	0	0,00	53	0,11
Alxeria	25	0,05	1	0,14	0	0,00	26	0,05
Resto de África	33	0,07	0	0,00	0	0,00	33	0,07
América	1.099	2,21	10	1,43	1	1,39	1.110	2,20
Arxentina	141	0,28	1	0,14	0	0,00	142	0,28
Bolivia	23	0,05	0	0,00	0	0,00	23	0,05
Brasil	112	0,23	0	0,00	0	0,00	112	0,22
Colombia	217	0,44	1	0,14	0	0,00	218	0,43
Chile	39	0,08	0	0,00	0	0,00	39	0,08
Cuba	44	0,09	3	0,43	0	0,00	47	0,09
Ecuador	66	0,13	0	0,00	0	0,00	66	0,13
Rep. Dominicana	43	0,09	0	0,00	0	0,00	43	0,09
Paraguai	11	0,02	0	0,00	0	0,00	11	0,02
Perú	186	0,37	3	0,43	0	0,00	189	0,38
Uruguai	121	0,24	2	0,29	1	1,39	124	0,25
Venezuela	67	0,14	0	0,00	0	0,00	67	0,13
Resto de América	29	0,06	0	0,00	0	0,00	29	0,06
Oceanía e Antártida	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Sen especificar	4	0,01	0	0,00	0	0,00	4	0,01
Total	49.621	100,00	700	100,00	72	100,00	50.393	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

**Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo.
Segundo nacionalidade do traballador/a. Por provincias. Galicia. 2008**

■ Cadro 10.30

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Europa	20.609	97,21	4.427	94,86	1338	97,09	19.503	97,24
España	20.095	94,78	4.211	90,23	4067	91,03	18.613	92,80
Bulgaria	10	0,05	5	0,11	0	0,00	5	0,02
Francia	5	0,02	2	0,04	2	0,04	6	0,03
Portugal	354	1,67	122	2,61	232	5,19	764	3,81
Romanía	79	0,37	73	1,56	20	0,45	50	0,25
Italia	27	0,13	7	0,15	6	0,13	27	0,13
Polonia	14	0,07	0	0,00	5	0,11	2	0,01
Resto de Europa	25	0,12	7	0,15	6	0,13	36	0,18
Asia	11	0,05	19	0,41	2	0,04	8	0,04
África	136	0,64	65	1,39	22	0,49	139	0,69
Marrocos	67	0,32	50	1,07	16	0,36	87	0,43
Arxelia	16	0,08	1	0,02	0	0,00	9	0,04
Cabo Verde	0	0,00	8	0,17	0	0,00	1	0,00
Ghana	4	0,02	1	0,02	0	0,00	16	0,08
Senegal	32	0,15	1	0,02	5	0,11	15	0,07
Resto de África	17	0,09	4	0,09	1	0,02	11	0,05
América	445	2,10	156	3,34	106	2,37	403	2,01
Arxentina	52	0,25	8	0,17	13	0,29	69	0,34
Bolivia	10	0,05	4	0,09	2	0,04	7	0,03
Chile	20	0,09	4	0,09	6	0,13	9	0,04
Colombia	76	0,36	36	0,77	32	0,72	74	0,37
Cuba	18	0,08	7	0,15	6	0,13	16	0,08
Perú	88	0,42	38	0,81	0	0,00	63	0,31
Uruguai	60	0,28	8	0,17	2	0,04	54	0,27
Ecuador	39	0,18	3	0,06	3	0,07	21	0,10
Venezuela	20	0,09	6	0,13	15	0,34	26	0,13
Brasil	34	0,16	17	0,36	16	0,36	45	0,22
República Dominicana	15	0,07	16	0,34	6	0,13	6	0,03
Resto de América	13	0,06	9	0,19	5	0,11	13	0,06
Oceanía e Antártida	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Sen especificar	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	0,02
Total	21.201	100,00	4.667	100,00	4.468	100,00	20.057	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

10.6. Exame específico dos accidentes mortais

Neste apartado, examínanse especificamente os accidentes mortais ocorridos en 2008, supoñendo, polo tanto, unha concreción dous datos referidos a eles dentro da exposición global da sinistralidade de apartados anteriores.

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo e in itinere. Por provincias. Galicia. 2008

■ Cadro 10.31

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Total	
	AT	%	AT	%	AT	%	AT	%	AT	%
En xornada de traballo	35	71,43	10	71,43	8	57,14	19	76,00	72	70,59
In itinere	14	28,57	4	28,57	6	42,86	6	24,00	30	29,41
Total	49	100,00	14	100,00	14	100,00	25	100,00	102	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Na provincia de A Coruña é onde máis accidentes mortais producíronse.

Accidentes laborales mortais segundo o lugar do accidente. Por provincias. Galicia. 2008

■ Cadro 10.32

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Total	
	AT	%	AT	%	AT	%	AT	%	AT	%
No centro ou lugar de traballo habitual	24	48,98	5	35,71	4	28,57	13	52,00	46	45,10
Noutro centro ou lugar de traballo	7	14,29	2	14,29	2	14,29	2	8,00	13	12,75
En desprazamento na xornada laboral	4	8,16	3	21,43	2	14,29	4	16,00	13	12,75
In itinere	14	28,57	4	28,57	6	42,86	6	24,00	30	29,41
Total	49	100,00	14	100,00	14	100,00	25	100,00	102	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

En termos absolutos, os sectores de servizos e construción representan o maior número de accidentes mortais ocorridos en 2008 (cadro 10.33). Relacionándoos coa poboación asalariada do cadro 10.6, vemos que a pesca, así como a construción son unhas actividades con grande desproporción de accidentes mortais en relación coa poboación nela ocupada.

■ Cadro 10.33

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo. Por sectores de actividade. Por provincias. Galicia. 2008

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Total	
	AT	%	AT	%	AT	%	AT	%	AT	%
Agricultura	2	5,71	3	30,00	0	0,00	0	0,00	5	6,94
Pesca	8	22,86	1	10,00	0	0,00	4	21,05	13	18,06
Industria	4	11,43	0	0,00	3	37,50	5	26,32	12	16,67
Construción	11	31,43	2	20,00	3	37,50	2	10,53	18	25,00
Servizos	10	28,57	4	40,00	2	25,00	8	42,11	24	33,33
Total	35	100,00	10	100,00	8	100,00	19	100,00	72	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Nas cualificacións mortais, os infartos e outras patoloxías non traumáticas supoñen o 29,17% que, unidos aos atrapamentos e amputacións representan mais do 51% desta cualificación (Cadro 10.34).

■ **Cadro 10.34**

**Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Segundo a forma do accidente.
Por provincias. Galicia. 2008**

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Total	
	AT	%	AT	%	AT	%	AT	%	AT	%
Contacto coa corrente eléct., lume e subst. perig.	1	2,86	2	20,00	0	0,00	1	5,26	4	5,56
Afogamentos, sepultamentos	2	5,71	1	10,00	0	0,00	0	0,00	3	4,17
Esmagamentos contra obxectos inmóviles	4	11,43	2	20,00	3	37,50	1	5,26	10	13,89
Choques contra obxectos en movemento	4	11,43	2	20,00	0	0,00	2	10,53	8	11,11
Contacto con axente cortante ou punzante	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	5,26	1	1,39
Atrapamento e amputacións	8	22,86	0	0,00	5	62,50	3	15,79	16	22,22
Sobreesforzos, trauma psíqu. e expos. a radiac.	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Mordeduras, patadas, picaduras	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Infartos e outras patol. non traumáticas	8	22,86	3	30,00	0	0,00	10	52,63	21	29,17
Outros contactos	8	22,86	0	0,00	0	0,00	1	5,26	9	12,50
Total	35	100,00	10	100,00	8	100,00	19	100,00	72	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Examínanse nos seguintes cadros distintas variables na ocorrencia dos accidentes mortais.

■ **Cadro 10.35**

**Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Segundo a natureza da lesión.
Por provincias. Galicia. 2008**

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Total	
	AT	%	AT	%	AT	%	AT	%	AT	%
Lesións superficiais e feridas abertas	0	0,00	1	10,00	1	12,50	1	5,26	3	4,17
Fracturas de ósos	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Torceduras, escordaduras e distensións	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Amputacións traumáticas	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Conmocións e lesións internas	6	17,14	0	0,00	1	12,50	2	10,53	9	12,50
Queimaduras, escaldaduras e conxelacións	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Evelenamentos e infeccións	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Afogamentos e asfixias	7	20,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	7	9,72
Efectos do ruído, vibracións e presión	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Ambiente térmico e radiacións	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Danos psicolóxicos e choques traumáticos	0	0,00	2	20,00	0	0,00	1	5,26	3	4,17
Lesións múltiples	6	17,14	4	40,00	4	50,00	3	15,79	17	23,61
Infartos, derrames e outras patol. non traum.	8	22,85	3	30,00	0	0,00	9	47,37	20	27,78
Outras non incluídas	8	22,85	0	0,00	2	25,00	3	15,79	13	18,06
Total	35	100,00	10	100,00	8	100,00	19	100,00	72	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

■ Cadro 10.36

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Segundo a parte do corpo lesionada. Por provincias. Galicia. 2008

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Cabeza	3	8,57	0	0,00	0	0,00	3	15,79	6	8,33
Cranio	2	5,71	1	10,00	1	12,50	2	10,53	6	8,33
Cara (agás ollos)	1	2,86	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,39
Ollos	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
PESCOZO	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	5,26	1	1,39
Lombo e tórax	5	14,29	2	20,00	0	0,00	4	21,05	11	15,28
Extremidades sup. (agás máns)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Mans	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Extremidades Inf. (agás pés)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Pés	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Lesións múltiples	9	25,71	5	50,00	4	50,00	5	26,32	23	31,94
Outras non incluídas	15	42,86	2	20,00	3	37,50	4	21,05	24	33,33
Total	35	100,00	10	100,00	8	100,00	19	100,00	72	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

■ Cadro 10.39

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Segundo nacionalidade do traballador. Por provincias. Galicia. 2008

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Europa	35	100,00	10	100,00	8	100,00	18	94,74	71	98,61
Espanña	33	84,29	8	80,00	8	76,00	18	94,74	86	80,28
Resto de Europa	2	5,71	2	20,00	2	25,00	0	0,00	6	8,33
Asia	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
África	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
América	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	5,26	1	1,39
Oceanía e Antártida	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Total	35	100,00	10	100,00	8	100,00	18	100,00	72	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

■ Cadro 10.40

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo Segundo o cadro de persoal. Por provincias. Galicia. 2008

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Conta propia	2	5,71	0	0,00	0	0,00	1	5,26	3	4,17
De 1 a 4	5	14,29	0	0,00	2	25,00	4	21,05	11	15,28
De 5 a 25	14	40,00	6	60,00	4	50,00	3	15,79	27	37,50
De 26 a 50	4	11,43	3	30,00	2	25,00	4	21,05	13	18,06
De 51 a 100	3	8,57	0	0,00	0	0,00	1	5,26	4	5,56
De 101 a 250	5	14,29	0	0,00	0	0,00	2	10,53	7	9,72
De 251 a 500	1	2,86	1	10,00	0	0,00	2	10,53	4	5,56
De 501 a 1000	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	5,26	1	1,39
Máis de 1000	1	2,86	0	0,00	0	0,00	1	5,26	2	2,78
Total	35	100,00	10	100,00	8	100,00	19	100,00	72	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

■ Cadro 10.43

**Accidentes laborais mortais en xornada de traballo.
Segundo a hora do traballo. Por provincias. Galicia. 2008**

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Primeira	10	28,57	2	20,00	0	0,00	3	15,79	15	20,83
Segunda	7	20,00	3	30,00	1	12,50	4	21,05	15	20,83
Terceira	0	0,00	1	10,00	3	37,50	1	5,26	5	6,94
Cuarta	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	15,79	3	4,17
Quinta	4	11,43	2	20,00	1	12,50	3	15,79	10	13,89
Sexta	4	11,43	0	0,00	1	12,50	0	0,00	5	6,94
Sétima	7	20,00	1	10,00	2	25,00	2	10,53	12	16,67
Oitava	3	8,57	1	10,00	0	0,00	3	15,79	7	9,72
Novena	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Décima	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Undécima	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Duodécima	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Maior da duodécima	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Total	35	100,00	10	100,00	8	100,00	19	100,00	72	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

■ Cadro 10.44

**Accidentes laborais mortais en xornada de traballo
Segundo a hora do día. Por provincias. Galicia. 2008**

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
De 0 a 6 horas	11	31,43	1	10,00	0	0,00	1	5,26	13	18,06
6-8 horas	1	2,86	1	10,00	0	0,00	1	5,26	3	4,17
8-10 horas	4	11,43	1	10,00	1	12,50	4	21,05	10	13,89
10-12 horas	0	0,00	1	10,00	2	25,00	4	21,05	7	9,72
12-14 horas	4	11,43	0	0,00	0	0,00	1	5,26	5	6,94
14-16 horas	5	14,29	3	30,00	3	37,50	1	5,26	12	16,67
16-18 horas	4	11,43	1	10,00	1	12,50	2	10,53	8	11,11
18-20 horas	5	14,29	1	10,00	1	12,50	1	5,26	8	11,11
20-22 horas	1	2,86	1	10,00	0	0,00	3	15,79	5	6,94
22-24 horas	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	5,26	1	1,39
Total	35	100,00	10	100,00	8	100,00	19	100,00	72	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

■ Cadro 10.45

**Accidentes laborais mortais en xornada de traballo.
Segundo o día da semana. Por provincias. Galicia. 2008**

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Luns	1	2,86	2	20,00	1	12,50	7	36,84	11	15,28
Martes	11	31,43	1	10,00	2	25,00	3	15,79	17	23,61
Mércores	6	17,14	1	10,00	3	37,50	2	10,53	12	16,67
Xoves	9	25,71	2	20,00	1	12,50	4	21,05	16	22,22
Venres	5	14,29	3	30,00	1	12,50	1	5,26	10	13,89
Sábado	3	8,57	1	10,00	0	0,00	2	10,53	6	8,33
Domingo	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Total	35	100,00	10	100,00	8	100,00	19	100,00	72	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

**Accidentes laborales mortais en xornada de traballo.
Segundo o tipo de contrato. Por provincias. Galicia. 2008**

■ Cadro 10.46

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Indefinidos	22	62,86	5	50,00	6	75,00	13	68,42	46	63,89
Temporais	10	28,57	4	40,00	2	25,00	4	21,05	20	27,78
Sen especificar	3	8,57	1	10,00	0	0,00	2	10,53	6	8,33
Total	35	100,00	10	100,00	8	100,00	18	100,00	72	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

■ Cadro 10.49

**Accidentes laborales mortais en xornada de traballo.
Segundo a análise das causas. Por provincias. Galicia. 2008**

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Accidentes de tráfico	2	5,71	2	20,00	2	25,00	1	5,26	7	9,72
Infartos, derrames cerebrais e outras patoloxías	8	22,86	3	30,00	0	0,00	10	52,63	21	29,17
Outras causas	25	71,43	5	50,00	6	75,00	8	42,11	44	61,11
Total	35	100,00	10	100,00	8	100,00	19	100,00	72	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

No que se refire ao sexo, os homes sofren mais do 94% dos accidentes mortais

**Accidentes laborales mortais en xornada de traballo.
Segundo o sexo. Por provincias. Galicia. 2008**

■ Cadro 10.37

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Homes	33	94,29	10	100,00	8	100,00	17	89,47	68	94,44
Mulleres	2	5,71	0	0,00	0	0,00	2	10,53	4	5,56
Total	35	100,00	10	100,00	8	100,00	19	100,00	72	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

O tramo de idade entre os 55 a 65 anos (cadro 10.38) é o que reflicte maior número de accidentes mortais (un total de 22), e, aínda que este non é claramente representativo do risco, o exame de que manifestamente o maior número, 35, ocorre a aqueles traballadores con antigüidade non posto de traballo superior aos 3 anos (cadro 10.41 e 10.42) permitiría facer unha reflexión sobre, non só a inexperience senón tamén a confianza como factores importantes nestes sinistros.

■ Cadro 10.38

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo
Segundo idade. Por provincias. Galicia. 2008

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Menor de 16 anos	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
De 16 a 19 anos	1	2,86	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,39
De 20 a 24 anos	1	2,86	1	10,00	0	0,00	0	0,00	2	2,78
De 25 a 34 anos	5	14,29	0	0,00	1	12,50	2	10,53	8	11,11
De 35 a 44 anos	9	25,71	5	50,00	2	25,00	2	10,53	18	25,00
De 45 a 54 anos	8	22,86	2	20,00	3	37,50	7	36,84	20	27,78
De 55 a 65 anos	11	31,43	2	20,00	2	25,00	7	36,84	22	30,56
Maior de 65 anos	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	5,26	1	1,39
Total	35	100,00	10	100,00	8	100,00	19	100,00	72	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo.
Segundo antigüidade na empresa. Por provincias. Galicia. 2008

■ Cadro 10.41

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Menos de 3 meses	5	14,29	3	30,00	0	0,00	2	10,53	10	13,89
De 3 a 6 meses	2	5,71	2	20,00	1	12,50	2	10,53	7	9,72
De 6 meses a 1 ano	5	14,29	1	10,00	1	12,50	2	10,53	9	12,50
De 1 a 3 anos	5	14,29	2	20,00	0	0,00	4	21,05	11	15,28
Máis de 3 anos	18	51,43	2	20,00	6	75,00	9	47,37	35	48,61
Total	35	100,00	10	100,00	8	100,00	19	100,00	72	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo.
Segundo antigüidade no posto de traballo. Por provincias. Galicia. 2008

■ Cadro 10.42

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Total	
	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%	A.T.	%
Menos de 3 meses	6	17,14	4	40,00	0	0,00	3	15,79	13	18,06
De 3 a 6 meses	3	8,57	1	10,00	1	12,50	2	10,53	7	9,72
De 6 meses a 1 ano	3	8,57	1	10,00	1	12,50	1	5,26	6	8,33
De 1 a 3 anos	6	17,14	2	20,00	1	12,50	4	21,05	13	18,06
Máis de 3 anos	17	48,57	2	20,00	5	62,50	9	47,37	33	45,83
Total	35	100,00	10	100,00	8	100,00	19	100,00	72	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Do cadro 10.47, segundo o cadro de persoal da empresa pódense extraer conclusións semellantes ás expostas de carácter xeral.

Resaltan nos accidentes mortais os artesáns e traballadores cualificados das industrias manufactureiras, construción e minaría que representan o 36,11% destes accidentes.

En accidentes mortais destaca claramente a construción como actividade económica afectada seguida da pesca.

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo
Segundo actividades económicas. Por provincias. Galicia 2008

■ **Cadro 10.48**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
1 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados	0	0	0	0	0
2 Silvicultura, explt. forestais e servizos relacionados	2	3	0	0	5
5 Pesca, acuicultura e servizos relacionados	8	1	0	4	13
10 Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	0	0	0	0	0
11 Extracción petróleo e gas natural e servizos relacionados	0	0	0	0	0
12 Extracc. minerais de uranio e torio	0	0	0	0	0
13 Extracc. minerais metálicos	0	0	0	0	0
14 Extracc. minerais non metálicos nin enerxéticos	0	0	0	0	0
15 Industria de produtos alimenticios e bebidas	1	0	1	1	3
16 Industria do tabaco	0	0	0	0	0
17 Industria téxtil	0	0	0	0	0
18 Industria da confección e peletería	0	0	0	0	0
19 Industria do coiro, marroquinería e do calzado	0	0	0	0	0
20 Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartería	0	0	1	2	3
21 Industria do papel	0	0	0	0	0
22 Edición artes gráficas e reprod. soportes grav.	0	0	0	0	0
23 Coquerías, refino de petróleo e trat. de combust. Nucleares	0	0	0	0	0
24 Industria química	0	0	0	0	0
25 Fabricación de produtos caucho e materias plásticas	0	0	0	0	0
26 Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	1	0	1	0	2
27 Metalurxia	1	0	0	0	2
28 Fabricación de prod. metálicos, agás maquinaria e equipo	1	0	0	1	1
29 Indus. construción de maquinaria e equ. mecánico	0	0	0	0	0
30 Fabric. máquinas de oficina e equipos informáticos	0	0	0	0	0
31 Fabricación de maquinaria e material eléctrico	0	0	0	0	0
32 Fabric. material electrónico, radio, TV e comunic.	0	0	0	0	0
33 Fabric. equipo e instr. cirúrxico precisión óptica e relojería	0	0	0	0	0
34 Fabric. vehículos de motor, remolques e semirr.	0	0	0	1	1
35 Fabricación doutro material de transporte	0	0	0	0	0
36 Fabric. mobles; outras indus. manufactureiras	0	0	0	0	0
37 Reciclaxe	0	0	0	0	0
40 Prodc. e distb. enerx. electr., gas, vapor e auga quente	0	0	0	0	0
41 Captación, depuración e distribución de auga	0	0	0	0	0
45 Construción	11	2	3	2	18
50 Venda repar. vehíc. motor, venda menor comb.	1	1	1	2	5
51 Comercio por xunto e interm. agás vehíc. motor	1	0	0	1	2
52 Comercio polo miúdo, agás vehíc. motor, rep. dom.	1	0	0	0	1
55 Hostalería	0	0	0	0	0
60 Transporte terrestre; transporte por tubos	3	0	1	1	5
61 Transporte marítimo e cabotaxe e interior	0	0	0	0	0
62 Transporte aéreo e espacial	0	0	0	0	0
63 Actividades anexas aos transportes; axencias de viaxes	0	0	0	1	1
64 Correos e telecomunicacións	0	0	0	0	0
65 Interm. financ., agás seguros e plans de pensións	0	0	0	1	1
66 Seguros e plans de pensións, agás Seguridade Social obrig.	0	0	0	0	0
67 Activ. auxiliares e intermediación financeira	0	0	0	0	0
70 Actividades inmobiliarias	0	0	0	0	0
71 Alquiler de maquinaria e equipo sen operario	1	0	0	1	2
72 Actividades informáticas	0	0	0	0	0
73 Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0
74 Outras actividades empresariais	0	0	0	0	0
75 Admón. Pública, defensa e seguridade social obrigatoria	1	2	0	1	4
80 Educación	0	0	0	0	0
85 Activ. sanitarias e veterinarias, asistencia social	1	0	0	0	1
90 Actividades de saneamento público	1	1	0	0	2
91 Actividades asociativas	0	0	0	0	0
92 Actividades recreativas, culturais e deportivas	0	0	0	0	0
93 Actividades diversas de servizos persoais	0	0	0	0	0
95 Fogares que empregan persoal doméstico	0	0	0	0	0
99 Organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0
Total	35	10	8	19	72

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 93
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

10.7. Evolución da sinistralidade laboral

O total de accidentes en xornada de traballo experimentou, en 2008, un descenso do 2,81%. No que se refire a accidentes mortais prodúcese un descenso do 4% e do 16,07% nos accidentes cualificados como graves.

■ Cadro 10.50 **Accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo. Por provincias. Galicia 2007/2008**

	Leves			Graves			Mortais			Totais		
	2007	2008	% Var.	2007	2008	% Var.	2007	2008	% Var.	2007	2008	% Var.
A Coruña	21.238	20.910	-1,54	291	256	-12,03	26	35	34,62	21.555	21.201	-1,64
Lugo	4.768	4.572	-4,11	83	85	2,41	20	10	-50,00	4.871	4.667	-4,19
Ourense	4.371	4.388	0,39	79	72	-8,86	7	8	14,29	4.457	4.468	0,25
Pontevedra	20.562	19.751	-3,94	381	287	-24,67	22	19	-13,64	20.965	20.057	-4,33
Total	50.939	49.621	-2,59	834	700	-16,07	75	72	-4,00	51.848	50.393	-2,81

Elaboración propia
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Non obstante experimentábase un incremento nos accidentes de traballo “in itinere” (cadro 10.51) nos que supuxo un 1,29% mais en relación co ano anterior; apreciándose aumento en todas as cualificacións, significativamente nas mortais cun 50%.

■ Cadro 10.51 **Accidentes de traballo in itinere. Por provincias. Galicia 2007/2008**

	Leves			Graves			Mortais			Totais		
	2007	2008	% Var.	2007	2008	% Var.	2007	2008	% Var.	2007	2008	% Var.
A Coruña	1.820	1.783	-2,03	42	39	-7,14	9	14	55,56	1.871	1.836	-1,87
Lugo	299	344	15,05	13	8	-38,46	2	4	100,00	314	356	13,38
Ourense	325	333	2,46	12	14	16,67	1	6	500,00	338	353	4,44
Pontevedra	2.387	2.417	1,26	52	66	26,92	8	6	-25,00	2.447	2.489	1,72
Total	4.831	4.877	0,95	119	127	6,72	20	30	50,00	4.970	5.034	1,29

Elaboración propia
Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Polo que a sectores económicos se refire (cadro 10.52), os sectores nos que se apreciaba diminución son a pesca e a construción.

■ Cadro 10.52 **Accidentes laborais con baixa. Por sectores económicos. Galicia 2007/2008**

	Leves			Graves			Mortais			Totais		
	2007	2008	% Var.	2007	2008	% Var.	2007	2008	% Var.	2007	2008	% Var.
Agricultura	1.456	1.564	7,42	58	51	-12,07	6	5	-16,67	1.520	1.620	6,58
Mar	1.460	1.277	-12,53	80	51	-36,25	12	13	8,33	1.552	1.341	-13,60
Industria	17.428	17.242	-1,07	222	209	-5,86	12	12	0,00	17.662	17.463	-1,13
Construción	13.037	11.434	-12,30	258	205	-20,54	24	18	-25,00	13.319	11.657	-12,48
Servizos	17.558	18.104	3,11	216	184	-14,81	21	24	14,29	17.795	18.312	2,91
Total	50.939	49.621	-2,59	834	700	-16,07	75	72	-4,00	51.848	50.393	-2,81

Elaboración propia
Fonte: Consellería de Traballo

Na clasificación por actividades económicas (cadro 10.53), a construción, ao igual que o ano anterior, segue a ser a actividade que máis sinistralidade rexistra con gran diferenza coas demais.

■ **Cadro 10.53** **Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo. Por actividades económicas con maior sinistralidade. Galicia. 2007-2008**

Nº de orde	Actividade	2007	Nº acc.	Nº de orde	Actividade	2008	Nº acc.
1	Construción		13.319	1	Construción		11.657
2	Fabric. Produtos metálicos, agás maquinaria e equipo		3.249	2	Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipo		3.290
3	Comercio polo miúdo agás vehíc. motor, rep. Dom.		3.078	3	Comercio polo miúdo agás vehículos de motor, rep. dom		3.121
4	Ind. De produtos alimenticios e bebidas		2.815	4	Fabricación doutro material de transporte		2.820
5	Comercio por xunto e interm. Agás vehíc. Motor		2.266	5	Industria de produtos alimenticios e bebidas		2.688
6	Fab. Doutro material de transporte		2.132	6	Comercio por xunto e interm. Agás vehíc. Motor		2.366
7	Hostalería		1.770	7	Activ. Sanitarias e veterinarias, asistencia social		1.945
8	Ind. Da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartería		1.755	8	Hostalería		1.842
9	Admón. Pública, defensa e Seg. Social obrigatoria		1.602	9	Admón. pública, Defensa e Seg. Social Obrigatoria		1.534
10	Transporte terrestre; transporte por tubos		1.558	10	Transporte terrestre; transporte por tubos		1.523

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Traballo. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Tomando como referencia unha serie de anos (cadro 10.54), dende 1998, pode verse que a tendencia crecente, despois da paréntese do ano 2003, este ano volve rexistrar unha diminución nas cifras.

Evolución da sinistralidade laboral. Por gravidade. Galicia. 1998-2008

■ **Cadro 10.54**

	Leves	Var. %	Graves	Var. %	Mortais	Var. %	Total	Var. %	Var. Anos
1998	35.698	-	798	-	119	-	36.615	-	-
1999	40.360	13,06	929	16,42	119	0,00	41.408	13,09	1998-1999
2000	42.617	5,59	849	-8,61	124	4,20	43.550	5,27	1999-2000
2001	45.347	6,41	950	11,90	99	-20,16	46.396	6,44	2000-2001
2002	46.584	2,73	908	-4,42	102	3,03	47.594	2,58	2001-2002
2003	45.088	-3,21	1.006	10,79	94	-7,84	46.188	-2,95	2002-2003
2004	45.118	2,28	1.076	6,96	86	-8,51	47.280	2,36	2003-2004
2005	46.900	1,70	1.001	-6,97	101	17,44	48.002	1,53	2004-2005
2006	47.540	1,36	949	-5,19	78	-22,77	48.567	1,18	2005-2006
2007	50.936	7,14	834	-12,12	75	-3,85	51.845	6,75	2006-2007
2008	49.621	-2,58	700	-16,07	72	-4,00	50.393	-2,80	2007-2008

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

10.8. Accidentes de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidades autónomas

Nos seguintes cadros as cifras son as reflectidas nas estatísticas do Ministerio de Traballo e Inmigración que, como pode verse, presentan disparidades coas estudadas anteriormente.

Accidentes de trabajo con baixa, por comunidade autónoma. 2008

■ Cadro 10.55

	Total	En xornada de traballo	In itinere
Total	895.679	804.959	90.720
Andalucía	150.920	134.979	15.941
Aragón	24.894	22.688	2.206
Asturias	21.475	19.709	1.766
Baleares	26.715	24.119	2.596
Canarias	41.012	37.341	3.671
Cantabria	10.524	9.273	1.251
C. A Mancha	42.022	39.626	2.396
C. León	44.073	40.718	3.355
Cataluña	155.349	137.933	17.416
C. Valenciana	82.786	73.866	8.920
Extremadura	16.322	15.435	887
Galicia	53.731	48.795	4.936
Madrid	132.544	116.190	16.354
Murcia	25.530	22.544	2.986
Navarra	13.123	12.070	1.053
País Vasco	46.888	42.510	4.378
A Ríoxa	5.974	5.540	434
Ceuta	1.061	957	104
Melilla	736	666	70

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración. Anuario 2008

Analizando ás cifras globais de accidentes ocorridos en todas as comunidades autónomas (cadro 10.56), Galicia, en 2008, ocupa o quinto lugar, precedida por Andalucía, Cataluña, Madrid e Comunidade Valenciana.

Accidentes en xornada de trabajo con baixa, segundo gravidade.
Por comunidades autónomas

■ Cadro 10.56

	Total	Leves	Graves	Mortais
Total	804.959	797.257	6.892	810
Andalucía	134.979	133.323	1.521	135
Aragón	22.688	22.501	152	35
Asturias	19.709	19.531	153	25
Baleares	24.119	23.935	167	17
Canarias	37.341	37.111	192	38
Cantabria	9.273	9.142	123	8
C. A Mancha	39.626	39.246	342	38
C. León	40.718	40.251	406	61
Cataluña	137.933	136.731	1.106	96
C. Valenciana	73.866	73.097	697	72
Extremadura	15.435	15.210	204	21
Galicia	48.795	48.058	663	74
Madrid	116.190	115.552	543	95
Murcia	22.544	22.348	168	28
Navarra	12.070	11.938	122	10
País Vasco	42.510	42.175	287	48
A Ríoxa	5.540	5.503	31	6
Ceuta	957	951	5	1
Melilla	666	654	10	2

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración. Anuario 2008

En accidentes mortais ocupa o cuarto lugar.

10.9. Índices de incidencia

O índice de incidencia reflicte a relación entre o número de accidentes e traballadores expostos. Para isto, os datos que se empregaron son os de accidentes con baixa non centro de traballo e a poboación exposta á continxencia de accidentes laborais, con cifras procedentes das estatísticas do Ministerio de Traballo e Inmigración.

Iso dános unha visión máis axustada da sinistralidade e a súa relación Coas persoas expostas, xa que o exame das cifras absolutas, por si só, non reflicte unha visión proporcional de número de traballadores/accidentes.

De acordo con estes datos (cadro 10.57), Galicia, no total de accidentes, está por enriba do índice estatal, tendo catro comunidades maior índice de incidencia.

Índice de incidencia de accidentes en xornada de traballo con baixa, por comunidade autónoma. 2008

■ Cadro 10.57

Total	5.069,1
Andalucía	5.131,6
Aragón	4.742,8
Asturias	5.963,3
Baleares	6.614,1
Canarias	5.615,7
Cantabria	4.977,1
C. A Mancha	6.370,4
C. León	5.243,9
Cataluña	4.942,6
C. Valenciana	4.671,1
Extremadura	4.658,8
Galicia	5.613,3
Madrid	4.443,7
Murcia	4.676,2
Navarra	5.096,3
País Vasco	5.448,7
A Ríoxa	5.129,1
Ceuta	5.652,7
Melilla	4.533,5

Por 100.000 traballadores
 Fonte: Ministerio de Traballo e Inmigración
 Anuario 2008

No que a refire ao índice de incidencia referido a accidentes mortais, Galicia ocupa o primeiro lugar das Comunidades cun índice que está máis de 3 puntos por enriba da media estatal.

**Índice de incidencia de accidentes
mortais en xornada de traballo
con baixa, por comunidade
autónoma. 2008**

■ Cadro 10.58

Total	5,1
Andalucía	5,1
Aragón	7,3
Asturias	7,6
Baleares	4,7
Canarias	5,7
Cantabria	4,3
C. A Mancha	6,1
C. León	7,9
Cataluña	3,4
C. Valenciana	4,6
Extremadura	6,3
Galicia	8,5
Madrid	3,6
Murcia	5,8
Navarra	4,2
País Vasco	6,2
A Rioxa	5,6
Ceuta	5,9
Melilla	13,6

Por cen mil traballadores

Na distribución provincial (cadro 10.59), a provincia de Pontevedra, en 2008, ocupa o primeiro lugar en Galicia non total de accidentes, sendo A Coruña a primeira en referencia aos accidentes mortais.

**Índice de incidencia de sinistralidade .
Por provincias. Galicia. 2008**

■ Cadro 10.59

A Coruña	5.682,1	9,9
Lugo	4.541,9	9,6
Ourense	5.102,3	8,2
Pontevedra	6.025,9	6,7
Galicia	5.613,3	8,5

Elaboración propia
Por 100.000 traballadores
Fonte: Ministerio de traballo e Inmigración

Nun exame da evolución rexistrada nos últimos anos pode verse que, claramente, diminuíron en relación con todos os anos anteriores no total de sinistralidade, pero se incrementa na sinistralidade mortal en relación co ano anterior.

Índices de incidencia da sinistralidade laboral. Galicia. 1999-2008

■ Cadro 10.60

	Total accidentes	Accidentes mortais
1999	6.113,0	16,90
2000	6.158,3	18,50
2001	6.273,2	12,40
2002	6.082,6	13,30
2003	5.884,9	12,60
2004	5.756,0	9,80
2005	5.687,3	10,90
2006	5.732,8	8,80
2007	5.803,3	7,80
2008	5.613,3	8,50

Elaboración propia

Por cen mil traballadores

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración. Anuario 2008

10.10. Enfermedades profesionales

Os datos referentes a enfermidades profesionais, seguen sen ofrecer pouca fiabilidade pola falta, en moitos casos, de determinación e declaración das mesmas, ou que se advirte co simple exame das cifras, polo que, simplemente a título de coñecemento, se facilitan os cadros correspondentes.

Enfermedades profesionales con baixa. Por provincias. Galicia. 2008

■ Cadro 10.61

	E.P.	%
A Coruña	226	24,75
Lugo	41	4,49
Ourense	131	14,35
Pontevedra	515	56,41
Total	913	100,00

Fonte: Consellería de Trabajo e Benestar

Enfermedades profesionales con baixa. Por sectores de actividad. Galicia. 2008

■ Cadro 10.62

	E.P.	%
Agricultura	10	1,10
Pesca	11	1,20
Industria	447	48,96
Construcción	105	11,50
Servizos	340	37,24
Total	913	100,00

Fonte: Consellería de Trabajo e Benestar

**Enfermedades profesionales con baixa.
Por sexo. Galicia. 2008**

■ **Cadro 10.63**

	E.P.	%
Homes	492	53,89
Mulleres	421	46,11
Total	913	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

**Enfermedades profesionales con baixa.
Segundo idade. Galicia. 2008**

■ **Cadro 10.64**

	E.P.	%
Menores de 20 anos	6	0,66
20 - 24 anos	40	4,33
25 - 29 anos	120	13,14
30 - 34 anos	138	15,12
35 - 39 anos	125	13,69
40 - 44 anos	161	17,63
45 - 49 anos	137	15,01
50 - 54 anos	106	11,61
55 - 59 anos	67	7,34
60 - 64 anos	13	1,42
Igual ou maior 65 anos	0	0,00
Total	913	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

**Enfermedades profesionales con baixa.
Segundo nacionalidade. Galicia 2008**

■ **Cadro 10.65**

	E.P.	%
EUROPA		
España	886	97,04
Portugal	12	1,31
Resto Europa	3	0,33
AMÉRICA		
Colombia	4	0,44
Uruguai	2	0,22
Resto América	6	0,66
TOTAIS	913	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

**Enfermidades profesionais con baixa.
Segundo grupo de E.P. Galicia 2008**

■ **Cadro 10.66**

	E.P.	%
Grupo 1	51	5,59
Grupo 2	732	80,18
Grupo 3	23	2,52
Grupo 4	69	7,56
Grupo 5	29	3,18
Grupo 6	9	0,99
Total	913	100,00

Grupo 1: EP causadas por axentes químicos
 Grupo 2: EP causadas por axentes físicos
 Grupo 3: EP causadas por axentes biolóxicos.
 Grupo 4: EP causadas por inhalación de sustancias e axentes non comprendidos noutros apartados.
 Grupo 5: EP da pel causadas por sustancias e axentes non comprendidos nalgún dos outros apartados.
 Grupo 6: EP causadas por axentes carcinógenos.
 Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

■ **Cadro 10.67**

Enfermidades profesionais con baixa. Segundo grupo de E.P. e provincias. Galicia 2008

	A Coruña	%	Lugo	%	Ourense	%	Pontevedra	%
Grupo 1	18	7,96	0	0,00	10	7,63	23	4,47
Grupo 2	166	73,45	32	78,05	95	72,52	438	85,24
Grupo 3	4	1,77	1	2,44	8	6,11	11	1,94
Grupo 4	22	9,73	5	12,20	17	12,99	25	4,85
Grupo 5	16	7,08	0	0,00	1	0,76	12	2,33
Grupo 6	0	0,00	3	7,32	0	0,00	6	1,17
Total	226	100,00	41	100,00	131	100,00	515	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

**Enfermidades profesionais con baixa.
Segundo grupo de E.P. e sexo. Galicia 2008**

■ **Cadro 10.68**

	Homes	%	Mulleres	%
Grupo 1	37	7,52	14	3,33
Grupo 2	376	76,42	355	84,32
Grupo 3	6	1,22	18	4,28
Grupo 4	52	10,57	17	4,04
Grupo 5	14	2,86	15	3,56
Grupo 6	7	1,42	2	0,48
Total	492	100,00	421	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Cadro 10.69 Enfermidades profesionais con baixa. Segundo grupo de E.P. e sector de acitividade. Galicia 2008

	Agricultura	%	Pesca	%	Industria	%	Construción	%	Servizos	%	Totais
Grupo 1	0	0,00	0	0,00	28	54,50	5	9,80	18	35,29	61
Grupo 2	8	1,09	9	1,23	359	49,11	81	11,80	274	37,48	731
Grupo 3	1	4,17	0	0,00	0	0,00	0	0,00	23	95,83	24
Grupo 4	0	0,00	1	1,45	48	69,57	11	15,94	9	13,04	88
Grupo 5	1	3,45	1	3,45	6	20,69	7	24,14	14	48,28	28
Grupo 6	0	0	0	0	6	67	1	11	2	22	8

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

Cadro 10.70 Enfermidades profesionais con baixa. Segundo grupo de E.P. e axente causante. Galicia 2008

	Axente	E.P.	%
Grupo 1	Ácidos Orgánicos	7	0,77
	Ácidos Inorgánicos	1	0,11
	Metais	8	0,88
	Epóxidos	6	0,66
	Aromáticos	2	0,22
	Halóxenos	3	0,33
	Isocianatos	2	0,22
	Cetonas	7	0,77
	Aminas	1	0,11
	Sulfuros	3	0,33
	Metais	3	0,33
	Alifáticos	3	0,33
	Alcohois e fenois	1	0,11
	Ésteres	3	0,33
	Hidracinas	1	0,11
Grupo 2	Hipoacusia ou sordeira provocada polo ruído.	4	0,44
	Enfermidades osteoarticulares ou angioneuróticas provocadas polas vibracións mecánicas	5	0,55
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo. Enfermidades das bolsas serosas debidas á presión. celulites subcutáneas	31	3,40
	Provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: por fatiga e inflamación das vainas tendinosas, de tecidos peritendinosos e insercións musculares e tendinosas.	553	60,57
	Provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: parálises dos nervios debidos á presión.	109	11,94
	Provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: lesión do menisco por mecanismos de arrancamento e compresión asociadas, dando lugar a fisuras ou roturas completas.	6	0,66
	Provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: arrancamento por fatiga das apófises espinosa.	1	0,11
Grupo 3	Nódulos das cordas vocais a causa dos esforzos sostidos da voz por motivos profesionais.	22	2,41
	Enfermidades infecciosas causadas polo traballo das persoas que se ocupan da prevención, asistencia médica e actividades nas que se probou un risco de infección (excluídos aqueles microorganismos incluídos no grupo 1 do R.D. 644/1997)	22	2,41
Grupo 4	Enfermidades infecciosas ou parasitarias transmitidas ao home polos animais ou polos seus produtos e cadáveres	2	0,22
	Metais sinterizados, compostos de carburos metálicos de alto punto de fusión e metais de ligazon de baixo punto de fusión.	1	0,11
	Polvo de sílice libre.	29	3,18
	Polvo de carbón	2	0,22
	Outros polvos de minerais (talco, caolín, terra de batán, bentonita, sepiolita, mica, outros silicatos naturais).	2	0,22
	Polvo de amianto (asbesto)	2	0,22
	Sustancias de alto peso molecular (sustancias de orixe vexetal, animal, microorganismos e sustancias encimáticas de orixe vexetal, animal e/ou de microorganismos).	17	1,86
	Sustancias de baixo peso molecular (metais e seus sales, polvos de madeiras, produtos farmacéuticos, sustancias químico plásticas, aditivos, etc.)	16	1,75

■ **Cadro 10.70**
(continuación)

Enfermidades profesionais con baixa. Segundo grupo de E.P. e axente causante. Galicia 2008

Grupo 5	Sustancias de baixo peso molecular por debaixo dos 1000 daltons (metais e as súas sales, polvos de madeiras, produtos farmacéuticos, sustancias químico plásticas, aditivos, disolventes, conservantes, catalizadores, perfumes, adhesivos, acrilatos, resinas de...	18	1,97
	Axentes e sustancias de altos peso molecular, por encima dos 1000 daltons, (sustancias de orixe vexetal, animal, microorganismos, e sustancias encimáticas de orixe vexetal, animal e/ou de microorganismos)	9	0,99
	Axentes infecciosos.	1	0,11
	Sustancias fotosensibilizantes exógenas	1	0,11
Grupo 6	Hidrocarburos aromáticos policíclicos (FAH), productos de destilación do carbón: hollín, alquitrán, betún, brea, antraceno, aceites minerales, parfina bruta e ós compostos, productos, residuos de estas sustancias e a outros factores carcinógenos.	5	0,55
	Amianto (Asbesto)	2	0,22
	Polvo de madeira dura	2	0,22
	Total	913	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

11.1. Folgas

É necesario sinalar con carácter previo que, á hora de examinar as cifras referentes ás folgas, tómanse estes datos coas reservas obrigadas pola disparidade que reflicten, segundo sexan ofrecidas polos distintos organismos oficiais ou os axentes sociais, sobre todo no aspecto de participantes e xornadas non traballadas que, en moitos casos, son froito de estimacións con distintos criterios.

As fontes de información son os cuestionarios estatísticos que cumprimentan, para cada una das folgas ou peches patronais, as unidades administrativas competentes das Comunidades Autónomas e a Dirección Xeneral de Traballo do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, dependendo do ámbito territorial de convocatoria do conflito. Este conxunto de información é remitido mensualmente a Subdirección

Xeneral de Estatísticas Sociais e Laborais do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, para a elaboración da correspondente estatística a nivel estatal.

Ademais, posto que non existe obriga formal, por parte das empresas, de comunicar a autoridade laboral o número de traballadores/as participantes nas folgas, as autoridades laborais provinciais conseguen devandita información a través dalgunhas das seguintes fontes: consulta directa ás empresas, consulta ás organizacións patronais e sindicais, ou ben, facendo seguimento das folgas mediante enquisas.

A información ofrecida neste apartado refírese a todas as folgas das que se tivo coñecemento, exista ou non constancia administrativa previa da súa convocatoria, excepto os seguintes tipos de folgas:

- As que non implican xornadas non traballadas, como as chamadas folgas de celo.
- As de duración inferior a una hora.
- As que se refiren a actividades convencionalmente non produtivas: folgas de estudantes, de consumidores, etc.
- As que afectan a colectivos sen dereito a folga: persoal militar e das Forzas e Corpos de Seguridade do Estado.

A unidade folga, obxecto da estatística, asóciase á unidade de convocatoria, independentemente do seu ámbito territorial, sectorial e temporal, así como do seu carácter continuo o discontinuo.

Nas folgas desenvolvidas no ano inclúense todas as que tiveran incidencia no mesmo, podendo comezar nese ano ou en períodos anteriores.

Enténdese por centros de traballo e equipos “convocados”, aqueles centros e os seus respectivos equipos que pertencen ao ámbito de convocatoria da folga, podendo participar o non na mesma.

Por traballadores/as participantes enténdese o número de traballadores/as que efectivamente participaron na folga suspendendo o seu traballo, xa sexa durante todo o tempo de duración do conflito ou nunha parte do mesmo.

O número de xornadas non traballadas obtense, nos conflitos de días completos e con participación constante, multiplicando o número de traballadores/as participantes polo número de días laborables de duración do conflito; nos conflitos nos que a participación non é constante e/ou a interrupción do traballo non afecta á xornada completa (entendendo por xornada completa a xornada laboral habitual que realiza un traballador sen incluír, en ningún caso, as horas extraordinarias), o cálculo das xornadas non traballadas en cada folga obtense multiplicando o número de traballadores/as que participaron cada un dos días de duración da folga pola parte da xornada non traballada cada día e sumando este resultado para todos os días de duración.

Os datos anuais e acumulados preséntanse regularizados, é dicir, contabilízase unha soa vez o número de folgas, cadros de persoal das empresas e traballadores/as afectados, co fin de eliminar aquelas folgas que, iniciadas nun mes dado, continúan en meses sucesivos. Polo contrario, as xornadas non traballadas en cada mes, si se suman no caso anteriormente mencionado.

Sen entrar en valoracións numéricas comparativas con anos anteriores, dada a variación no tempo de cifras que se ofrecen polas mesmas fontes, pódese dar un cadro xeral das consideradas neste momento desde 1999 a 2008 a nivel estatal (cadro

11.1) que permite observar o incremento do número de folgas en relación co ano anterior. O número de traballadores participantes ascende ao igual que se aprecia un incremento nas xornadas non traballadas.

■ Cadro 11.1 Evolución das folgas desenvolvidas segundo principais características. España. 1999 - 2008

	Folgas	Participantes ⁽¹⁾	Xornadas non traballadas ⁽¹⁾	Centros de traballo convocados	
				Número	Cadro de persoal ⁽¹⁾
1999	749	1.125,1	1.477,5	91.388	2.463,2
2000	750	2.061,3	3.577,3	722.129	6.096,6
2001	737	1.242,5	1.917,0	574.648	5.885,9
2002	684	4.582,2	4.938,5	2.063.113	17.390,8
2003	674	728,5	789,0	587.485	4.702,7
2004	707	555,8	4.472,2	74.615	1.607,1
2005	669	331,3	758,9	42.055	1.454,3
2006	779	499,2	927,4	130.298	1.504,2
2007	751	492,1	1.182,7	45.235	1.429,2
2008	810	542,5	1.508,7	581.350	5.860,4

(1) Datos en miles

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración

Como pode verse no cadro 11.2 foron realizadas, durante 2008, 14 folgas autonómicas, 13 de sector e 1 de empresa.

Folgas de ámbito autonómico convocadas, non realizadas e realizadas. Ano 2008

■ Cadro 11.2

	Folgas		
	Convocadas	Non realizadas	Realizadas
Empresa	1	—	1
Sector	13	4	9
Totais	14	4	10

Fonte: Consellería de Trabajo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais

Cadro 11.3
Folgas de ámbito autóctono desenvolvidas no ano 2008, segundo o motivo ou a causa da convocatoria

	11	12	13	14	20	21	22	24	25	26	27	28	29	30	40	50	60	Total
Empresa								1										1
Sector							2					3	4					9
Total							2	1				3	4					10
Conflitos derivados do proceso de negociación colectiva e coincidentes no tempo									Conflitos non derivados do proceso de negociación colectiva									
(11).- Presión pola negativa a negociar un convenio									(20).- Reversión industrial									
(12).- Presión pola negativa a revisar un convenio									(21).- Regulación de emprego (exclu. os de reconv. industrial)									
(13).- Presión durante a negociación dun convenio									(22).- Organización/sistemas de traballo									
(14).- Interpretación das cláusulas do convenio vixente									(23).- Accidente laboral, seguridade e hixiene									
(30).- Conflitos relacionados con causas sindicais									(24).- Despedimentos, sancións ou outras medidas disciplinarias									
(40).- Conflitos de solidariedade									(25).- Incumprimento de acordos ou normas legais									
(50).- Outros conflitos motivados polo anuncio									(26).- Falta de pagamento de salarios									
ou aplicación de medida de política económica-social									(27).- Melloras salariais e non salariais independentes do convenio									
(60).- Conflitos por outras causas non laborais									(28).- Melloras salariais e non salariais de colectivos sen convenio									
									(29).- Outras causas laborais									

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais

Polo que se refire ás folgas provinciais (cadro 11.4), en 2008 foron realizadas 61, resaltando, no número de folgas, a provincia de Pontevedra e destacando significativamente nesta última o número de traballadores/as participantes e xornadas non traballadas.

Cadro 11.4
Folgas Provinciais. Galicia. 2008

	Folgas			Días de folga	Traballadores participantes	Xornadas non traballadas	% de Traballadores participantes
	Convocadas	Non realizadas	Realizadas				
A Coruña	47	30	17	60	3.006	5.609	5,9
Lugo	19	8	11	32	1.375	1.634	2,7
Ourense	10	4	6	8	679	694,5	1,3
Pontevedra	59	32	27	139	45.740	91.333	90,0
Totais	135	74	61	239	50.800	99.270,5	100,0

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais

Das 61 folgas de carácter provincial realizadas na Comunidade Autónoma, 56 fórono de empresa e 5 de sector (cadro 11.5).

■ Cadro 11.5

Folgas provinciais, de empresa e sector. Galicia. 2008

		Realizadas	Centros de traballo	Cadro de persoal	Traballadores participantes	Días de duración	Xornadas non traballadas	Servizos mínimos
A Coruña	Empresa	17	22	4.210	3.006	60	5.609	434
	Sector							
	Total	17	22	4.210	3.006	60	5.609	434
Lugo	Empresa	11	121	2.735	1.375	32	1.634	241
	Sector							
	Total	11	121	2.735	1.375	32	1.634	241
Ourense	Empresa	6	12	696	679	8	694,5	
	Sector							
	Total	6	12	696	679	8	694,5	
Pontevedra	Empresa	22	82	3.121	3.161	122	3.954	56
	Sector	5	4.520	46.609	42.579	17	87.379	2.431
	Total	27	4.602	49.730	45.740	139	91.333	2.487
GALICIA	Empresa	56	237	10.762	8.221	222	11.892	731
	Sector	5	4.520	46.609	42.579	17	87.379	2.431
	Total provincial	61	4.757	57.371	50.800	239	99.270,5	3.162

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais

A causa de “presión durante la negociación de un convenio” é o motivo específico máis frecuente das folgas realizadas no ano 2008 (cadro I I.6).

■ Cadro 11.6

Folgas de ámbito provincial desenvolvidas no ano 2008, segundo o motivo ou a causa da convocatoria. Galicia 2008

	11	12	13	14	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	40	50	60	Total
A Coruña		1	3	2		1	3			1	2			2		1	1		17
Lugo			3						5		1			2					11
Ourense		3								1	2								6
Pontevedra	2		5	1			6			6	3			4					27
Total	2	4	11	3		1	9		5	8	8			8		1	1		61

Conflitos derivados do proceso de negociación colectiva e coincidentes no tempo	Conflitos non derivados do proceso de negociación colectiva
(11).- Presión pola negativa a negociar un convenio (12).- Presión pola negativa a revisar un convenio (13).- Presión durante a negociación dun convenio (14).- Interpretación das cláusulas do convenio vixente (30).- Conflitos relacionados con causas sindicais (40).- Conflitos de solidariedade (50).- Outros conflitos motivados polo anuncio ou aplicación de medida de política económica-social (60).- Conflitos por outras causas non laborais	(20).- Reconversión industrial (21).- Regulación de emprego (exclu. os de reconv. industrial) (22).- Organización/sistemas de traballo (23).- Accidente laboral, seguridade e hixiene (24).- Despedimentos, sancións ou outras medidas disciplinarias (25).- Incumprimento de acordos ou normas legais (26).- Falta de pagamento de salarios (27).- Melloras salariais e non salariais independentes do convenio (28).- Melloras salariais e non salariais de colectivos sen convenio (29).- Outras causas laborais

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral Relacións Laborais

No que á evolución se refire (cadro I I.7), tomada unha serie anual ampla, en Galicia pode observarse que, nas folgas provinciais, se ben a cifra das realizadas manifestase lixeiramente superior á do ano anterior, tanto as dos traballadores participantes como as de xornadas non traballadas diminuíron claramente aínda que son superiores as dos anos anteriores.

■ Cadro 11.7

Evolución das folgas provinciais. Galicia. 1999 - 2008

	Folgas			Días de folga	Traballadores participantes	Xornadas non traballadas
	Convocadas	Suspendidas	Realizadas			
1999	100	50	49	280	25.969	131.640
2000	84	44	44	288	8.881	99.351
2001	73	48	29	440	5.261	24.186
2002	83	50	36	364	6.514	49.714
2003	82	48	36	316	2.375	8.758
2004	85	41	44	249	4.820	25.435
2005	91	57	34	392	2.399	10.059
2006	126	72	57	453	31.209	158.665
2007	132	74	58	390	100.088	391.081
2008	135	74	61	239	50.800	99.271

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Por último (cadro 11.8), e con datos do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, ofrécese unha perspectiva da incidencia das folgas nas provincias, con independencia do ámbito territorial de convocatoria das mesmas, dato que non permite análise dada a disparidade que se aprecia nas cifras en relación coas anteriormente sinaladas.

Repercusión das folgas. Traballadores participantes e xornadas non traballadas. Por criterio de repercusión por provincia. Galicia. 2008

■ Cadro 11.8

	Traballadores participantes	Xornadas non traballadas
A Coruña	4,3	10,5
Lugo	1,3	1,9
Ourense	0,8	2,9
Pontevedra	44,5	92,7
Galicia	50,9	108,0

En miles

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Traballo e Inmigración

11.2. Conciliacións colectivas e individuais

Incorpóranse os cadros nos que, segundo datos facilitados pola Consellería de Traballo, aparecen reflectidos os conflitos colectivos e individuais en que participou a Comunidade Autónoma galega e o resultado obtido.

No que a conciliacións individuais se refire resaltan as cifras de reclamacións de cantidade e despedimentos con avinza e as cantidades acordadas, sendo clara a alta actividade destas unidades en relación cos despedimentos acordados.

A construción é a actividade económica que máis conciliacións individuais rexistra na Comunidade Autónoma.

■ Cadro 11.9

Conciliacións colectivas. Galicia

	Nº Conciliacións	Asunto	Nº Traballadores	Nº Empresas
Con avinza	1	Por aplicar a subida salarial pactada a conceptos non salariais en contra do acordado	45	1
	1	Decisión empresarial de establecer unilateralmente o calendario de vacacións do ano 2008	62	1
	2	Limitación dous o de transporte gratuíto dos conxugues e fillos menores de 18 anos dos traballadores en activo, a dúas persoas por autobús.	58	2
	1	Modificación substancial das condicións de traballo	400	1
	1	Modificación condicións traballo	7	1
	1	Xornada de traballo	19	1
	1	Incumprimento do artigo 104 do Convenio colectivo de caixas de aforros	2.200	1
	1	Constitución do comité intercentros	469	1
	1	Aplicación dos artigos do convenio colectivo referidos á remuneración e o pagamento dos salarios	61	1
	2	Modificación substancial das condicións de traballo	330	1
Sen avinza	2	Modificación substancial das condicións de traballo	723	2
	1	Distribución xornada traballo	33	1
	1	Xornada laboral	48	2
	2	Modificación substancial das condicións de traballo	45	6
	4	Calendario laboral e clasificación profesional	350	4
	2	Modificación substancial das condicións de traballo	32	1
	2	Interpretación concesión licencias, días de libre disposición	4.010	2
	1	Problemas horarios	47	6
	1	Modificación substancial condicións traballo	200	1
	1	Adaptación ao convenio colectivo do concello	13	1
Tentadas sen efecto	1	En materia de eleccións sindicais	200	5
	1	Función da categoría profesional	55	1
	1	Interpretación do convenio	200	3
	1	Aplicación taboas salariais	30	1
	1	Discriminación posto traballo	10	2
	2	Dereito a percibir media dieta e condicións salariais	44	2
	1	Xornada laboral	50	1
	1	Calendario de traballo	52	1
	1	Reclamación de dereito	130	1
	2	Modificación substancial calendario laboral	130	2
Tidas por non presentadas	2	Horas extras, modificación substancial das condicións de traballo	400	2
	1	Calendario laboral e quendas	1.000	1
	3	Modificación substancial das condicións de traballo	130	3
	1	Modificación substancial das condicións de traballo	300	1
	1	Conflito	27	1
	7	Modificación substancial das condicións de traballo	2.330	7
	1	Sistemas coberturas vacantes	50	1
	1	Horario de apertura sábados, domingos e festivos	500	1
	1	Reclamación conceptos retributivos de convenio	80	1
	1	Modificación substancial das condicións de traballo	250	1
Desistidas	1	Plus antigüidade	1.500	1
	1	Xornada calendario laboral anual	80	1
	1	Recoñecemento incremento convenio cantidade	30	1
	3	Modificación substancial das condicións de traballo	368	3
	2	Modificación substancial das condicións de traballo	104	2
	2	Problemas salariais modificación substancial das condicións de traballo	5	2
	1	Impugnación calendario laboral	15	1
	1	Modificación substancial das condicións de traballo	25	1
	2	Retribución días del T por enfermidade común accidente non laboral, vacacións. aplicación do IV Acordo marco do Grupo Repsol YPF	147	2
	1	Problemas horarios	17	1
Outros motivos	1	Incremento do complemento de produtividade	200	1
	1	Acción declarativa de conflito colectivo	80	2
	1	Negociación dos cadros de servizo de Vigo, Pontevedra e as Gándaras	35	1
	1	Acción declarativa de conflito colectivo	8	1
	1	Modificación substancial das condicións de traballo	6.000	6
	1	Vulneración do artigo 15 do convenio: vacacións	135	1
	1	Conflito	118	1
	1	Interpretación convenio	500	6
	1	Modificación substancial das condicións de traballo	300	1
	1	Modificación horario de traballo	180	1
Total Galicia	2	Conflito	19	2
	1	Recoñecemento dereito consulta médica	70	1
	1	Modificación substancial das condicións de traballo	10.000	1
	2	Recoñecemento da condición máis beneficiosa. Dereito a cantidades derivadas do cómputo da antigüidade	10.270	2
	1	Modificación substancial das condicións de traballo	100	1
	1	Modificación obrigatoria e sen compensación económica da xornada laboral	36	1
	2	Declaración de folga ilegal Incumprimento de pacto	280	2
	1	Modificación substancial das condicións de traballo	11	1
	1	Xornada laboral	52	1
	1	IPC	40	1
	1	Actualización de salarios do convenio	116	1
Total Galicia		99	45.961	125

Cadro 11.10
Expedientes tramitados na Dirección Xeral de Relacións Laborais, segundo resolución e asunto. Ano 2008.

CONCILIACIÓNS COLECTIVAS	N.º conciliacións	Asunto	N.º traballadores	N.º empresas
Con avinza	1	Por aplicar a subida salarial pactada a conceptos non salariais en contra do acordado	45	1
Sen avinza	1	Incumprimento do artigo 104 do Convenio colectivo de caixas de aforros	2.200	1
	1	Constitución do comité intercentros	469	1
Tentadas sen efecto				
Tidas por non presentadas				
Desistidas	1	Modificación substancial das condicións de traballo	11	1
Outros motivos				
Totais	4		2.725	4

Cadro 11.11
Conciliacións colectivas terminadas, segundo resolución e motivo ou asunto. Ámbito territorial provincial e da Comunidade Autónoma de Galicia no ano 2008. A Coruña

CONCILIACIÓNS COLECTIVAS	N.º conciliacións	Asunto	N.º traballadores	N.º empresas
Con avinza	1	Decisión empresarial de establecer unilateralmente o calendario de vacacións do ano 2008	62	1
	2	Limitación do uso de transporte gratuito dos conxugues e fillos menores de 18 anos dos traballadores en activo, a dúas persoas por autobús.	58	2
Sen avinza	1	Aplicación dos artigos do convenio colectivo referidos á remuneración e o pagamento dos salarios	61	1
Tentadas sen efecto				
Tidas por non presentadas	1	Modificación obrigatoria e sen compensación económica da xornada laboral	36	1
Desistidas				
Outros motivos				
Total	5		217	5

(Nas delegacións provinciais de Lugo, Ourense e Pontevedra non se tramitou ningún expediente)

■ Cadro 11.12a

**Expedientes tramitados na provincia da Coruña
(Unidades conciliadoras da Coruña, Ferrol e Santiago)**

	Nº Conciliacións	Asunto	Nº Traballadores	Nº Empresas
CONCILIACIÓNS COLECTIVAS				
Con avinza	1	Modificación substancial das condicións de traballo	400	1
Sen avinza	2	Modificación substancial das condicións de traballo	330	1
	2	Modificación substancial das condicións de traballo	723	2
	1	Distribución xornada traballo	33	1
	1	Xornada laboral	48	2
	2	Modificación substancial das condicións de traballo	45	6
	4	Calendario laboral e clasificación profesional	350	4
	2	Modificación substancial das condicións de traballo	32	1
	2	Interpretación concesión licencias, días de libre disposición	4.010	2
	1	Problemas horarios	47	6
	1	Modificación substancial condiciones traballo	200	1
	1	Adaptación ao convenio colectivo do concello	13	1
	1	En materia de eleccións sindicais	200	5
	1	Función da categoría profesional	55	1
	1	Interpretación do convenio	200	3
	3	Modificación substancial das condicións de traballo	368	3
	2	Modificación substancial das condicións de traballo	104	2
	2	Problemas salariais	5	2
	1	Modificación substancial das condicións de traballo		
	1	Impugnación calendario laboral	15	1
	1	Modificación substancial das condicións de traballo	25	1
Tentadas sen efecto	2	Retribución días de IT por enfermidade común accidente non laboral, vacacións.	147	2
		Aplicación do IV Acordo marco do Grupo Repsol YPF		
Tidas por non presentadas	1	Problemas horarios	17	1
	1	Incremento do complemento de produtividade	200	1
	1	Acción declarativa de conflito colectivo	80	2
	1	Negociación dos cadros de servizo de Vigo, Pontevedra e as Gándaras	35	1
	1	Acción declarativa de conflito colectivo	8	1
	1	Modificación substancial das condicións de traballo	6.000	6
	1	Vulneración do artigo 15 do convenio: vacacións	135	1
Desistidas				
Outros motivos				
TOTAL	41		1.3825	61

■ Cadro 11.12b

Expedientes tramitados na provincia de Lugo

	Nº Conciliacións	Asunto	Nº Traballadores	Nº Empresas
CONCILIACIÓNS COLECTIVAS				
Con avinza				
Sen avinza	1	Aplicación taboas salariais	30	1
	1	Discriminación posto traballo	10	2
Tentadas sen efecto	2	Dereito a percibir media dieta e condicions salariais	44	2
	1	Xornada laboral	50	1
Tidas por non presentadas	1	Calenadario de traballo	52	1
Desistidas	1	Xornada laboral	52	1
Outros motivos				
TOTAL	7		238	8

Cadro 11.12c
Expedientes tramitados na provincia de Ourense

CONCILIACIÓNS COLECTIVAS	N.º Conciliacións	Asunto	N.º Traballadores	N.º Empresas
Con avinza	1	Modificación condiciones traballo	7	1
Sen avinza	1	Reclamación de dereito	130	1
Tentadas sen efecto				
Tidas por non presentadas				
Desistidas				
Outros motivos				
TOTAL	2		137	2

Cadro 11.12d
Expedientes tramitados na provincia de Pontevedra (Unidades conciliadoras de Pontevedra e Vigo)

CONCILIACIÓNS COLECTIVAS	Nº Conciliacións	Asunto	Nº Traballadores	Nº Empresas
Con avinza	1	Xornada de traballo	19	1
	2	Modificación substancial calendario laboral	130	2
	2	Horas extras, modificación substancial das condicións de traballo	400	2
	1	Calendario laboral e quendas	1.000	1
	3	Modificación substancial das condicións de traballo	130	3
	1	Modificación substancial das condicións de traballo	300	1
	1	Conflito	27	1
Sen avinza	7	Modificación substancial das condicións de traballo	2.330	7
	1	Sistemas coberturas vacantes	50	1
	1	Horario de apertura sábados, domingos e festivos	500	1
	1	Reclamación conceptos retributivos de convenio	80	1
	1	Modificación substancial das condicións de traballo	250	1
	1	Plus antigüidade	1.500	1
	1	Xornada calendario laboral anual	80	1
	1	Recoñecemento incremento convenio cantidad	30	1
	1	Conflito	118	1
	1	Interpretación convenio	500	6
	1	Modificación substancial das condicións de traballo	300	1
	1	Modificación horario de traballo	180	1
	2	Conflito	19	2
	1	Recoñecemento dereito consulta médica	70	1
	1	Modificación substancial das condicións de traballo	10.000	1
Tentadas sen efecto	2	Recoñecemento da condición máis beneficiosa. Dereito a cantidades derivadas do cómputo da antigüidade	10.270	2
	1	Modificación substancial das condicións de traballo	100	1
	2	Declaración de folga ilegal Incumplimento de pacto	280	2
Tidas por non presentadas				
Desistidas	1	IPC	40	1
Outros motivos	1	Actualización de salarios do convenio	116	1
TOTAL	40		28.819	45

Conciliacións individuais, segundo motivación e tipo de resolución. Ámbito territorial provincial e total da Comunidade Autónoma de Galicia. Ano 2008.

■ Cadro 11.13

A Coruña	MOTIVO				TOTAL
	Despedimentos	Sancións	Reclamación de cantidade	Varios	
Con avinza	1248	24	350	71	1.693
Sen avinza	1.140	97	2.066	824	4.127
Tentadas sen efecto	1.044	91	2.632	765	4.532
Tidas por non presentadas	91	11	276	86	464
Desistidas	49	7	129	21	206
Outros motivos			6	3	9
TOTAL	3.572	230	5.459	1.770	11.031
Suman cantidades acordadas	21.764.712,14		906.520,41	333.784,62	23.005.017,17

Lugo	MOTIVO				TOTAL
	Despedimentos	Sancións	Reclamación de cantidade	Varios	
Con avinza	259		78	7	344
Sen avinza	287	27	482	186	982
Tentadas sen efecto	307	9	848	363	1.527
Tidas por non presentadas	25	2	68	18	113
Desistidas	13		19	1	33
Outros motivos					0
TOTAL	891	38	1.495	575	2.999
Suman cantidades acordadas	2.619.369,03		161.172,84	17.147,39	2.797.689,26

Ourense	MOTIVO				TOTAL
	Despedimentos	Sancións	Reclamación de cantidade	Varios	
Con avinza	213	4	74	15	306
Sen avinza	251	24	462	153	890
Tentadas sen efecto	243	9	543	127	922
Tidas por non presentadas	29	4	67	10	110
Desistidas	4	1	7	3	15
Outros motivos					
TOTAL	740	42	1.153	308	2.243
Suman cantidades acordadas	2.390.493,19		307.109,56	459.871,53	3.157.474,28

Pontevedra	MOTIVO				TOTAL
	Despedimentos	Sancións	Reclamación de cantidade	Varios	
Con avinza	1162	15	384	89	1.650
Sen avinza	1.126	169	1.580	486	3.361
Tentadas sen efecto	1.457	132	3.151	483	5.223
Tidas por non presentadas	74	7	124	42	247
Desistidas	44	10	97	13	164
Outros motivos					0
TOTAL	3.863	333	5.336	1.113	10.645
Suman cantidades acordadas	22.842.080,33	52.435,66	626.338,18	1.002,87	23.521.857,04

GALICIA	MOTIVO				TOTAL
	Despedimentos	Sancións	Reclamación de cantidade	Varios	
Con avinza	2882	43	886	182	3.993
Sen avinza	2.804	317	4.590	1.649	9.360
Tentadas sen efecto	3.051	241	7.174	1.738	12.204
Tidas por non presentadas	219	24	535	156	934
Desistidas	110	18	252	38	418
Outros motivos	0	0	6	3	9
TOTAL	9.066	643	13.443	3.766	26.918
Suman cantidades acordadas	49.616.654,69	52.435,66	2.001.140,99	811.806,41	52.482.037,75

■ Cadro 11.14a Conciliacións individuais rematadas, segundo a motivación e por rama de actividade económica (CNAE 93), con distribución do ámbito territorial provincial e da Comunidade Autónoma de Galicia. Ano 2008.

A Coruña

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	TOTAL
1	Agricultura, gandería, caza e serv. relacionados	13		16		29
2	Silvicultura, explt. forestais e serv. relacionados	29	3	10	5	47
5	Pesca, acuicultura e serv. relacionados	44	4	58	38	144
10	Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	1			28	29
11	Extracción petróleo e gas natural e serv. relac.	2	1	1	3	7
12	Extracción minerais de uranio e torio					
13	Extracción minerais metálicos					
14	Extracción minerais non metálicos nin enerxéticos	4				4
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	154	10	193	78	435
16	Industria do tabaco			4		4
17	Industria téxtil	152	4	202	111	469
18	Industria da confección e peletaría	6		1		7
19	Industria do coiro e do calzado	1				1
20	Industria da madeira e da cortiza (agás mobles)	80	1	107	24	212
21	Industria do papel	1	2			3
22	Edición de artes gráficas e reprod. soportes gravados	51	4	77	12	144
23	Coquerías, refinación de petróleo e trat. de combus. nucleares	6		170	2	178
24	Industria química	56	9	22	5	92
25	Fabric. de produtos de caucho e materias plásticas	10	1	5	3	19
26	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	31	8	25	7	71
27	Metalurxia	429	17	391	160	997
28	Fabric. produtos metálicos (agás maquinaria e equipamento)	4		2		6
29	Inds. construción de maquinaria e equipamento mecánico	1		1		2
30	Fabric. máquinas de oficina e equipamentos informáticos	16		12		28
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico	2				2
32	Fabric. material electrónico radio TV e comunicacións	1	1			2
33	Fabric. equipamento e instr. cirúrxico precs. óptica e reloxaía	2				2
34	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques			3	1	4
35	Fabricación doutro material de transporte	8	1	52	97	158
36	Fabricación de mobles; outras industrias manufactureiras	6	1	5	1	13
37	Reciclaxe	11	2	149	12	174
40	Produtos e distb. enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	22		224	7	253
41	Captación, depuración e distribución de auga			2	8	10
45	Construción	787	18	933	140	1.878
50	Venda repar. vehículos motor, venda miúdo combustibles	60	6	47	12	125
51	Comercio por xunto e intermediarios (agás vehículos motor)	35		9	7	51
52	Comerc. polo miúdo (agás vehículos motor, reparac. doméstic.)	291	25	223	111	650
55	Hostalaría	311	15	315	66	707
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	128	15	202	94	439
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	6		3		9
62	Transporte aéreo e espacial	3	1	9	41	54
63	Actv. anexas aos transportes; axencias de viaxes	12	4	3	5	24
64	Correos e telecomunicacións	71	18	85	87	261
65	Interm. financeira (agás seguros e plans de pensións)	19		10	16	45
66	Seguros e plans de pensión (agás seguridade social obrigatoria)	23	2	71	20	116
67	Actv. auxiliares e intermediación financeira	1		2	4	7
70	Actividades inmobiliarias	38		43	9	90
71	Alugueiro de maquinaria e equipamento sen operario	2				2
72	Actividades informáticas	3		6	4	13
73	Investigación e desenvolvemento					
74	Outras actividades empresariais	277	35	1.239	288	1.839
75	Admt. pública, defensa e seguridade social obrigatoria	3			12	15
80	Educación	80	2	64	30	176
85	Actv. sanitarias e veterinarias, servizos sociais	102	5	162	67	336
90	Actividades de saneamento público	1	3	11	3	18
91	Actividades asociativas	19		7	17	43
92	Actividades recreativas, culturais e deportivas	95	12	198	114	419
93	Actividades diversas de servizos persoais	55		67	19	141
95	Fogares que empregan persoal doméstico	7		18	2	27
99	Organismos extraterritoriais					
	Total	3.572	230	5.459	1.770	11.031

■ Cadro 11.14b Lugo

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	TOTAL
1	Agricultura, gandaría, caza e serv. relacionados	24		26	41	91
2	Silvicultura, explt. forestais e serv. relacionados	4		11		15
5	Pesca, acuicultura e serv. relacionados	12		11	2	25
10	Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba					
11	Extracción petróleo e gas natural e serv. relac.			1		1
12	Extracción minerais de uranio e torio					
13	Extracción minerais metálicos			1		1
14	Extracción minerais non metálicos nin enerxéticos	79	2	270	235	586
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	24		26	7	57
16	Industria do tabaco					
17	Industria téxtil	5		53	16	74
18	Industria da confección e peletaría	19		3		22
19	Industria do coiro e do calzado					
20	Industria da madeira e da cortiza (agás mobles)	8		11	1	20
21	Industria do papel	2		1		3
22	Edición de artes gráficas e reprod. soportes gravados	3	1	8	3	15
23	Coquerías, refinación de petróleo e trat. de combus. nucleares					0
24	Industria química	4		2		6
25	Fabric. de produtos de caucho e materias plásticas			1		1
26	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	11		7	5	23
27	Metalurxia	63	13	124	48	248
28	Fabric. produtos metálicos (agás maquinaria e equipamento)			4	1	5
29	Inds. construción de maquinaria e equipamento mecánico	2		2		4
30	Fabric. máquinas de oficina e equipamentos informáticos					
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico			1		1
32	Fabric. material electrónico radio TV e comunicacións	1				1
33	Fabric. equipamento e instr. cirúrxico prec. óptica e reloxaía					
34	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques					
35	Fabricación doutro material de transporte					
36	Fabricación de mobles; outras industrias manufactureiras	20	2	32	1	55
37	Reciclaxe	1				1
40	Produtos e distb. enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	2		6	12	20
41	Captación, depuración e distribución de auga	1			2	3
45	Construción	226	2	245	28	501
50	Venda repar. vehículos motor, venda miúdo combustibles	10		18	7	35
51	Comercio por xunto e intermediarios (agás vehículos motor)	17		7	1	25
52	Comerc. polo miúdo (agás vehículos motor, reparac. doméstic.)	102		126	31	259
55	Hostalaría	85		100	11	196
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	42	4	86	23	155
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior					
62	Transporte aéreo e espacial					
63	Actv. anexas aos transportes; axencias de viaxes	2		2		4
64	Correos e telecomunicacións	6	3	76	11	96
65	Interm. financeira (agás seguros e plans de pensións)	4	1	3	2	10
66	Seguros e plans de pensión (agás seguridade social obrigatoria)	2		8	3	13
67	Actv. auxiliares e intermediación financeira					
70	Actividades inmobiliarias	4		8		12
71	Alugueiro de maquinaria e equipamento sen operario	1				1
72	Actividades informáticas	4	1	1		6
73	Investigación e desenvolvemento					0
74	Outras actividades empresariais	38	2	81	39	160
75	Admt. pública, defensa e seguridade social obrigatoria			5	1	6
80	Educación	6		6		12
85	Actv. sanitarias e veterinarias, servizos sociais	8	4	13	12	37
90	Actividades de saneamento público	5	1	8	1	15
91	Actividades asociativas	6		4	5	15
92	Actividades recreativas, culturais e deportivas	9	1	8	2	20
93	Actividades diversas de servizos persoais	28	1	89	24	142
95	Fogares que empregan persoal doméstico	1				1
99	Organismos extraterritoriais					
	Total	891	38	1.495	575	2.999

Cadro 11.14c Ourense

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	TOTAL
1	Agricultura, gandería, caza e serv. relacionados	15		8	7	30
2	Silvicultura, explt. forestais e serv. relacionados	7		20	2	29
5	Pesca, acuicultura e serv. relacionados					
10	Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba					
11	Extracción petróleo e gas natural e serv. relac.					
12	Extracción minerais de uranio e torio					
13	Extracción minerais metálicos					
14	Extracción minerais non metálicos nin enerxéticos	23	3	113	50	189
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	19	1	12	3	35
16	Industria do tabaco					
17	Industria téxtil	29	1	27	5	62
18	Industria da confección e peletaría	4		13	1	18
19	Industria do coiro e do calzado					
20	Industria da madeira e da cortiza (agás mobles)	12	1	8	2	23
21	Industria do papel					
22	Edición de artes gráficas e reprod. soportes gravados	10	1	9	2	22
23	Coquerías, refinación de petróleo e trat. de combust. nucleares					
24	Industria química	6	2	3	3	14
25	Fabric. de produtos de caucho e materias plásticas	1		2	10	13
26	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	5		18	9	32
27	Metalurxia	20	5	29	9	63
28	Fabric. produtos metálicos (agás maquinaria e equipamento)	12	1	12		25
29	Inds. construción de maquinaria e equipamento mecánico	1			3	4
30	Fabric. máquinas de oficina e equipamentos informáticos					
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico	2		3		5
32	Fabric. material electrónico radio TV e comunicacións	1				1
33	Fabric. equipamento e instr. cirúrxico prec. óptica e reloxaía					
34	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques	5	2	4	1	12
35	Fabricación doutro material de transporte					
36	Fabricación de mobles; outras industrias manufactureiras	4		12	3	19
37	Reciclaxe	3		1		4
40	Produtos e distb. enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	3		50	11	64
41	Captación, depuración e distribución de auga	2			1	3
45	Construción	206	6	215	36	463
50	Venda repar. vehículos motor, venda miúdo combustibles	7	3	17		27
51	Comercio por xunto e intermediarios (agás vehículos motor)	16	2	19	3	40
52	Comerc. polo miúdo (agás vehículos motor, reparac. doméstic.)	64	3	54	15	136
55	Hostalaría	59	3	91	27	180
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	46	1	27	5	79
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior					
62	Transporte aéreo e espacial					
63	Actv. anexas aos transportes; axencias de viaxes	3				3
64	Correos e telecomunicacións	13		41	5	59
65	Interm. financeira (agás seguros e plans de pensións)	4		1	5	10
66	Seguros e plans de pensión (agás seguridade social obrigatoria)	2	1	15	4	22
67	Actv. auxiliares e intermediación financeira					
70	Actividades inmobiliarias	8		13	2	23
71	Alugueiro de maquinaria e equipamento sen operario					
72	Actividades informáticas	2		3		5
73	Investigación e desenvolvemento					
74	Outras actividades empresariais	51	2	148	50	251
75	Admt. pública, defensa e seguridade social obrigatoria	1		37	1	39
80	Educación	7		19	2	28
85	Actv. sanitarias e veterinarias, servizos sociais	42	4	72	14	132
90	Actividades de saneamento público	1		1		2
91	Actividades asociativas	6		4	6	16
92	Actividades recreativas, culturais e deportivas	3		11	6	20
93	Actividades diversas de servizos persoais	13		19	3	35
95	Fogares que empregan persoal doméstico	2		2	2	6
99	Organismos extraterritoriais					
	Total	740	42	1.153	308	2.243

■ Cadro 11.14d Pontevedra

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	TOTAL
1	Agricultura, gandaría, caza e serv. relacionados	16	3	19	12	50
2	Silvicultura, explt. forestais e serv. relacionados	2		2		4
5	Pesca, acuicultura e serv. relacionados	356	18	176	37	587
10	Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba					
11	Extracción petróleo e gas natural e serv. relac.					
12	Extracción minerais de uranio e torio					
13	Extracción minerais metálicos					
14	Extracción minerais non metálicos nin enerxéticos	18	1	23	4	46
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	114	9	102	19	244
16	Industria do tabaco	3		1		4
17	Industria téxtil	138		127	11	276
18	Industria da confección e peletaría	31	4	31	3	69
19	Industria do coiro e do calzado					
20	Industria da madeira e da cortiza (agás mobles)	16	2	86	3	107
21	Industria do papel	19		2	1	22
22	Edición de artes gráficas e reprod. soportes gravados	42		72	12	126
23	Coquerías, refinación de petróleo e trat. de combust. nucleares		1	1	1	3
24	Industria química	49	4	37	15	105
25	Fabric. de produtos de caucho e materias plásticas	4	1	1	2	8
26	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	23	10	20	7	60
27	Metalurxia	216	32	239	70	557
28	Fabric. produtos metálicos (agás maquinaria e equipamento)	23	3	31	22	79
29	Inds. construción de maquinaria e equipamento mecánico	13	1	11	1	26
30	Fabric. máquinas de oficina e equipamentos informáticos					
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico	16	2	12	1	31
32	Fabric. material electrónico radio TV e comunicacións	2		4		6
33	Fabric. equipamento e instr. cirúrxico prec. óptica e relojería		1	1	1	3
34	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques	139	7	33	43	222
35	Fabricación doutro material de transporte	87	9	95	10	201
36	Fabricación de mobles; outras industrias manufactureiras	90		98	4	192
37	Reciclaxe	1		1		2
40	Produtos e distb. enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	9	2	33	2	46
41	Captación, depuración e distribución de auga			3	1	4
45	Construción	964	33	1.544	146	2.687
50	Venda repar. vehículos motor, venda miúdo combustibles	44	9	33	15	101
51	Comercio por xunto e intermediarios (agás vehículos motor)	61	6	86	20	173
52	Comerc. polo miúdo (agás vehículos motor, reparac. doméstic.)	313	25	192	70	600
55	Hostalaría	230	22	294	44	590
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	133	20	190	81	424
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	12		5	5	22
62	Transporte aéreo e espacial	2	2	15	16	35
63	Actv. anexas aos transportes; axencias de viaxes	26	4	31	5	66
64	Correos e telecomunicacións	9	1	262	8	280
65	Interm. financeira (agás seguros e plans de pensións)	41		33	5	79
66	Seguros e plans de pensión (agás seguridade social obrigatoria)	26	5	59	23	113
67	Actv. auxiliares e intermediación financeira	1			2	3
70	Actividades inmobiliarias	32		17	2	51
71	Alugueiro de maquinaria e equipamento sen operario	2		3		5
72	Actividades informáticas	17	3	98	11	129
73	Investigación e desenvolvemento	1	1	74		76
74	Outras actividades empresariais	353	49	709	212	1.323
75	Admt. pública, defensa e seguridade social obrigatoria	8	1	6	20	35
80	Educación	36	3	74	13	126
85	Actv. sanitarias e veterinarias, servizos sociais	40	14	186	78	318
90	Actividades de saneamento público	4	10	18	16	48
91	Actividades asociativas	13		9	13	35
92	Actividades recreativas, culturais e deportivas	28	12	92	19	151
93	Actividades diversas de servizos persoais	28	3	33	7	71
95	Fogares que empregan persoal doméstico	12		12		24
99	Organismos extraterritoriais					
	Total	3.863	333	5.336	1.113	10.645

■ Cadro 11.14e Galicia

Cód.	Actividade	Despedimentos	Sancións	R. cantidade	Varios	TOTAL
1	Agricultura, gandería, caza e serv. relacionados	68	3	69	60	200
2	Silvicultura, explt. forestais e serv. relacionados	42	3	43	7	95
5	Pesca, acuicultura e serv. relacionados	412	22	245	77	756
10	Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba	1			28	29
11	Extracción petróleo e gas natural e serv. relac.	2	1	2	3	8
12	Extracción minerais de uranio e torio					
13	Extracción minerais metálicos			1		1
14	Extracción minerais non metálicos nin enerxéticos	124	6	406	289	825
15	Industria de produtos alimenticios e bebidas	311	20	333	107	771
16	Industria do tabaco	3		5		8
17	Industria téxtil	324	5	409	143	881
18	Industria da confección e peletaría	60	4	48	4	116
19	Industria do coiro e do calzado	1				1
20	Industria da madeira e da cortiza (agás mobles)	116	4	212	30	362
21	Industria do papel	22	2	3	1	28
22	Edición de artes gráficas e reprod. soportes gravados	106	6	166	29	307
23	Coquerías, refinación de petróleo e trat. de combust. nucleares	6	1	171	3	181
24	Industria química	115	15	64	23	217
25	Fabric. de produtos de caucho e materias plásticas	15	2	9	15	41
26	Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	70	18	70	28	186
27	Metalurxia	728	67	783	287	1.865
28	Fabric. produtos metálicos (agás maquinaria e equipamento)	39	4	49	23	115
29	Inds. construción de maquinaria e equipamento mecánico	17	1	14	4	36
30	Fabric. máquinas de oficina e equipamentos informáticos	16		12		28
31	Fabricación de maquinaria e material eléctrico	20	2	16	1	39
32	Fabric. material electrónico radio TV e comunicacións	5	1	4		10
33	Fabric. equipamento e instr. cirúrxico prec. óptica e reloxaía	2	1	1	1	5
34	Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques	144	9	40	45	238
35	Fabricación doutro material de transporte	95	10	147	107	359
36	Fabricación de mobles; outras industrias manufactureiras	120	3	147	9	279
37	Reciclaxe	16	2	151	12	181
40	Produtos e distb. enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente	36	2	313	32	383
41	Captación, depuración e distribución de auga	3		5	12	20
45	Construción	2.183	59	2.937	350	5.529
50	Venda repar. vehículos motor, venda miúdo combustibles	121	18	115	34	288
51	Comercio por xunto e intermediarios (agás vehículos motor)	129	8	121	31	289
52	Comerc. polo miúdo (agás vehículos motor, reparac. doméstic.)	770	53	595	227	1.645
55	Hostalaría	685	40	800	148	1.673
60	Transporte terrestre; transporte por tubos	349	40	505	203	1.097
61	Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	18		8	5	31
62	Transporte aéreo e espacial	5	3	24	57	89
63	Actv. anexas aos transportes; axencias de viaxes	43	8	36	10	97
64	Correos e telecomunicacións	99	22	464	111	696
65	Interm. financeira (agás seguros e plans de pensións)	68	1	47	28	144
66	Seguros e plans de pensión (agás seguridade social obrigatoria)	53	8	153	50	264
67	Actv. auxiliares e intermediación financeira	2		2	6	10
70	Actividades inmobiliarias	82		81	13	176
71	Alugueiro de maquinaria e equipamento sen operario	5		3		8
72	Actividades informáticas	26	4	108	15	153
73	Investigación e desenvolvemento	1	1	74		76
74	Outras actividades empresariais	719	88	2.177	589	3.573
75	Admt. pública, defensa e seguridade social obrigatoria	12	1	48	34	95
80	Educación	129	5	163	45	342
85	Actv. sanitarias e veterinarias, servizos sociais	192	27	433	171	823
90	Actividades de saneamento público	11	14	38	20	83
91	Actividades asociativas	44		24	41	109
92	Actividades recreativas, culturais e deportivas	135	25	309	141	610
93	Actividades diversas de servizos persoais	124	4	208	53	389
95	Fogares que empregan persoal doméstico	22		32	4	58
99	Organismos extraterritoriais					
	Total	9.066	643	13.443	3.766	26.918

11.3 Xulgados do Social.

O cadro 11.15 recolle os asuntos resoltos polos Xulgados do Social en cada comunidade autónoma (con desglose provincial na nosa) segundo a materia obxecto da demanda, clasificándoos en tres grandes apartados:

Conflitos colectivos.

Conflitos individuais, que abranguen os despedimentos e as reclamacións derivadas do contrato de traballo, sexan de cantidades ou doutra entidade (como as relativas a sancións).

Seguridade Social, que abrangue os asuntos relativos a demandas formuladas nesta materia, dividida en tres subapartados: afiliación e cotización, prestacións, accidentes de traballo e enfermidades profesionais.

■ Cadro 11.15

**Asuntos resoltos segundo materia obxecto da demanda.
Por comunidade autónoma e provincia. 2007-2008**

	Total		Conflictos Colectivos		Conflictos individuais							
					Total		Despidos		Reclamacións derivadas do contrato de traballo			
									De cantidades		Doutra índole	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
TOTAL	265.603	292.960	2.704	2.393	185.219	221.277	63.843	85.234	99.247	112.989	22.129	23.054
Andalucía	44.828	48.936	484	438	28.273	34.285	10.047	14.598	15.429	17.101	2.797	2.586
Almería	3.751	3.993	45	24	2.528	3.046	916	1.385	1.192	1.267	420	394
Cádiz	4.529	5.003	31	18	3.162	3.771	11.105	1.772	1.848	1.784	209	215
Córdoba	3.298	4.013	31	47	2.255	3.108	719	973	1.366	1.968	170	167
Granada	6.320	8.061	46	45	3.266	4.986	1.248	2.279	1.738	2.304	280	403
Huelva	2.235	2.743	33	25	1.521	2.128	663	864	664	1.038	194	226
Jaén	2.575	2.355	20	16	1.683	1.625	470	605	1.011	883	202	137
Málaga	12.594	12.237	74	89	7.924	8.118	2.619	3.409	4.428	4.161	877	548
Sevilla	9.526	10.531	204	174	5.934	7.503	2.307	3.311	3.182	3.696	445	496
Aragón	6.665	8.115	72	73	4.847	6.454	1.327	2.018	2.261	2.462	1.259	1.974
Huesca	847	945	1	3	649	758	336	446	152	203	161	109
Teruel	310	562	-	10	265	396	47	93	116	133	102	170
Zaragoza	5.508	6.608	71	60	3.933	5.300	944	1.479	1.993	2.126	996	1.695
Asturias	10.578	9.324	80	66	6.276	6.190	1.272	1.464	4.313	4.007	691	719
Asturias	10.578	9.324	80	66	6.276	6.190	1.272	1.464	4.313	4.007	691	719
Baleares	4.129	4.951	27	17	2.802	3.831	989	1.478	1.373	1.649	440	704
Baleares	4.129	4.951	27	17	2.802	3.831	989	1.478	1.373	1.649	440	704
Canarias	17.107	22.944	221	224	14.014	19.223	5.165	6.930	6.844	9.837	2.005	2.456
As Palmas	12.163	15.463	127	109	9.958	13.098	3.626	4.799	4.904	6.725	1.428	1.574
S.C. Tenerife	4.944	7.481	94	115	4.056	6.125	1.539	2.131	1.940	3.112	577	882
Cantabria	4.220	4.189	64	59	2.662	2.770	649	792	1.565	1.506	448	472
Cantabria	4.220	4.189	64	59	2.662	2.770	649	792	1.565	1.506	448	472

■ **Cadro 11.15**
(continuación)

Asuntos resoltos segundo materia obxecto da demanda.
Por comunidade autónoma e provincia. 2007-2008

	Total		Conflictos Colectivos		Conflictos individuais							
					Total		Despidos		Reclamacións derivadas do contrato de traballo			
									De cantidades		Doutra índole	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Castela-A Mancha	9.311	8.571	135	78	6.856	6.850	1.884	2.561	4.287	3.740	685	549
Albacete	2.508	2.060	28	17	1.922	1.610	380	464	1.363	1.018	179	128
Cidade Real	2.266	1.974	23	10	1.470	1.450	394	468	945	883	131	99
Cuenca	808	844	30	19	532	720	146	228	364	475	22	17
Guadalaxara	1.588	1.446	35	20	1.184	1.199	337	539	606	532	241	128
Toledo	2.141	2.247	19	12	1.748	1.871	627	862	1.009	832	112	177
Castela e León	13.647	14.047	168	127	10.234	11.394	2.907	3.799	5.979	6.393	1.348	1.202
Ávila	362	381	-	-	297	329	111	123	159	177	27	29
Burgos	2.068	2.436	38	25	1.627	2.094	346	592	1.153	1.354	128	148
León	3.643	4.077	16	12	2.461	3.097	675	1.079	1.337	1.588	449	430
Palencia	911	974	12	18	655	757	187	243	380	414	88	100
Salamanca	1.612	1.714	14	7	1.300	1.501	371	487	737	773	192	241
Segovia	609	682	1	1	485	567	152	133	316	406	17	28
Soria	511	382	1	10	404	299	67	88	300	174	37	37
Valladolid	3.132	2.671	73	44	2.449	2.197	830	851	1.273	1.231	346	115
Zamora	799	730	13	10	556	553	168	203	324	276	64	74
Cataluña	42.773	46.043	310	256	28.873	33.870	12.587	16.438	13.355	15.079	2.931	2.353
Barcelona	35.230	38.130	248	197	23.399	27.736	10.524	13.689	10.727	12.293	2.148	1.754
Xerona	2.719	3.192	18	13	1.852	2.445	775	1.135	700	889	377	421
Lleida	1.648	1.272	18	19	1.275	950	397	402	838	515	40	33
Tarragona	3.176	3.449	26	27	2.347	2.739	891	1.212	1.090	1.382	366	145
Comunidade Valenciana	27.714	30.649	285	278	20.166	23.920	7.439	9.911	11.561	12.569	1.166	1.440
Alacante	9.367	10.329	41	47	6.713	8.074	2.767	3.815	3.461	3.735	485	524
Castellón	2.843	3.481	27	48	2.191	2.789	718	1.257	1.260	1.290	213	242
Valencia	15.504	16.839	217	183	11.262	13.057	3.954	4.839	6.840	7.544	468	674
Extremadura	3.539	3.648	31	18	2.371	2.694	838	1.058	1.301	1.427	232	209
Badaxoz	2.171	1.971	17	11	1.443	1.433	496	545	763	735	184	153
Cáceres	1.368	1.677	14	7	928	1.261	342	513	538	692	48	56
Galicia	19.739	20.510	201	144	11.068	12.097	3.356	4.417	5.901	6.150	1.811	1.530
A Coruña	7.221	7.137	66	49	4.043	4.052	1.338	1.700	1.745	1.864	960	488
Lugo	2.626	2.561	29	19	1.628	1.681	421	553	1.081	956	126	172
Ourense	2.624	2.977	7	3	1.121	1.385	293	464	514	600	314	321
Pontevedra	7.268	7.835	99	73	4.276	4.979	1.304	1.700	2.561	2.730	411	549
Madrid	34.173	42.039	324	312	28.405	36.437	9.948	12.333	14.270	19.618	4.187	4.486
Madrid	34.173	42.039	324	312	28.405	36.437	9.948	12.333	14.270	19.618	4.187	4.486
Murcia	8.354	8.822	53	46	5.554	6.758	1.898	3.180	3.103	3.147	553	431
Murcia	8.354	8.822	53	46	5.554	6.758	1.898	3.180	3.103	3.147	553	431
Navarra	2.454	2.423	44	33	1.428	1.561	412	508	887	849	129	204
Navarra	2.454	2.423	44	33	1.428	1.561	412	508	887	849	129	204
País Vasco	13.606	14.260	142	165	9.142	9.986	2.556	2.988	5.431	5.707	1.155	1.291
Álava	1.960	2.178	34	37	1.433	1.633	400	402	873	1.082	160	149
Guipuzcoa	3.631	3.831	28	17	1.896	2.217	486	632	1.151	1.225	259	360
Viscaia	8.015	8.251	80	111	5.813	6.136	1.670	1.954	3.407	3.400	736	782
Rioxa (A)	1.734	2.055	35	34	1.419	1.753	317	521	926	1.092	176	140
A Rioxa	1.734	2.055	35	34	1.419	1.753	317	521	926	1.092	176	140
Ceuta	389	634	21	19	296	523	72	115	192	308	32	100
Melilla	643	800	7	6	533	681	180	125	269	348	84	208

■ Cadro 11.15.2

Asuntos resoltos segundo materia obxecto da demanda.
Por comunidade autónoma e provincia. 2008

		Total		Seguridade social					
				Afilación e Cotización		Prestacións		Accidentes de traballo e enfermidades profesionais	
		2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
TOTAL		77.680	69.290	3.325	3.447	66.963	59.428	7.392	6.415
Andalucía		16.071	14.213	647	1.162	14.332	12.172	1.092	879
	Almería	1.178	923	17	7	1.006	788	155	128
	Cádiz	1.336	1.214	21	45	903	797	412	372
	Córdoba	1.012	858	46	72	892	717	74	69
	Granada	3.008	3.030	18	114	2.848	2.854	142	62
	Huelva	681	590	2	2	517	441	162	147
	Jaén	872	714	125	87	735	610	12	17
	Málaga	4.596	4.030	241	722	4.298	3.270	57	38
	Sevilla	3.388	2.854	177	113	3.133	2.695	78	46
Aragón		1.746	1.588	6	48	1.531	1.355	209	185
	Huesca	197	184	-	-	153	151	44	33
	Teruel	45	156	-	-	45	156	-	-
	Zaragoza	1.504	1.248	6	48	1.333	1.048	165	152
Asturias		4.222	3.068	34	11	3.571	2.607	617	450
	Asturias	4.222	3.068	34	11	3.571	2.607	617	450
Baleares		1.300	1.103	43	33	1.161	1.009	96	61
	Baleares	1.300	1.103	43	33	1.161	1.009	96	61
Canarias		2.872	3.497	440	296	2.086	2.405	346	796
	As Palmas	2.078	2.256	257	200	1.661	1.803	160	253
	S.C.Tenerife	794	1.241	183	96	425	602	186	543
Cantabria		1.494	1.360	14	65	1.324	1.190	156	105
	Cantabria	1.494	1.360	14	65	1.324	1.190	156	105
Castela-A Mancha		2.320	1.643	176	55	1.686	1.230	458	358
	Albacete	558	433	22	11	480	381	56	41
	Cidade Real	773	514	-	-	535	292	238	222
	Cuenca	246	105	-	-	213	90	33	15
	Guadalaxara	369	227	92	13	193	196	84	18
	Toledo	374	364	62	31	265	271	47	62
Castela e León		3.245	2.526	116	87	2.644	2.069	485	370
	Ávila	65	52	65	28	-	24	-	-
	Burgos	403	317	2	4	400	310	1	3
	León	1.166	968	8	13	793	655	365	300
	Palencia	244	199	19	9	218	182	7	8
	Salamanca	298	206	2	1	255	182	41	23
	Segovia	123	114	-	-	123	114	-	-
	Soria	106	73	13	29	90	44	3	-
	Valladolid	610	430	7	-	536	395	67	35
	Zamora	230	167	-	3	229	163	1	1
Cataluña		13.590	11.917	747	522	11.509	10.443	1.334	952
	Barcelona	11.583	10.197	698	464	9.781	8.970	1.104	763
	Xerona	849	734	10	12	777	668	62	54
	Lleida	355	303	-	-	353	303	2	-
	Tarragona	803	683	39	46	598	502	166	135
Comunidade Valenciana		7.263	6.451	158	175	6.656	5.871	449	405
	Alacante	2.613	2.208	30	60	2.403	1.972	180	176
	Castellón	625	644	29	60	537	531	59	53
	Valencia	4.025	3.599	99	55	3.716	3.368	210	176
Extremadura		1.137	936	6	7	832	638	299	291
	Badaxoz	711	527	3	4	469	279	239	244
	Cáceres	426	409	3	3	363	359	60	47
Galicia		8.470	8.269	36	75	7.895	7.602	539	592
	A Coruña	3.112	3.036	7	7	2.823	2.769	282	260
	Lugo	969	861	-	-	953	850	16	11
	Ourense	1.496	1.589	-	32	1.460	1.462	36	95
	Pontevedra	2.893	2.783	29	36	2.659	2.521	205	226
Madrid		5.444	5.290	285	395	4.970	4.805	189	90
	Madrid	5.444	5.290	285	395	4.970	4.805	189	90
Murcia		2.747	2.018	45	87	2.367	1.724	335	207
	Murcia	2.747	2.018	45	87	2.367	1.724	335	207
Navarra		982	829	-	7	715	643	267	179
	Navarra	982	829	-	7	715	643	267	179
País Vasco		4.322	4.109	435	302	3.408	3.346	479	461
	Álava	493	508	78	47	372	461	43	-
	Guipuzcoa	1.707	1.597	311	255	1.194	1.128	202	214
	Viscaia	2.122	2.004	46	-	1.842	1.757	234	247
Rioxa (A)		280	268	34	6	211	243	35	19
	A Rioxa	280	268	34	6	211	243	35	19
Ceuta		72	92	-	1	65	76	7	15
Melilla		103	113	103	113	-	-	-	-

Este cadro reflicte que no ano 2008:

Ao comparar tales datos cos relativos a efectivos laborais da Enquisa de Conxuntura Laboral- persoas que manteñen vínculo laboral, á data de enquisa (cadro 11.16) obsérvase a falta dunha directa ou proporcional correspondencia ou correlación entre a porcentaxe de efectivos laborais por comunidades autónomas (sujeitos á relación xurídico laboral que subxace ao procedemento laboral) e porcentaxe ou volume de litixiosidade proveniente daquelas estatísticas.

Ao comparar os anteriores datos cos relativos a efectivos laborais da Enquisa de Conxuntura Laboral – persoas que manteñan vínculo laboral, á data da enquisa (cadro 11.16) obsérvase a falta dunha correlación ou proporcionalidade entre a porcentaxe de efectivos laborais por comunidades autónomas (sujeitos da relación xurídico-laboral que subxace ao procedemento laboral) e o volume de litixiosidade proveniente daquelas estatísticas. A comparación de ambos indicadores pon de evidencia que non un maior número de efectivos laborais soporta necesariamente un maior volume de litixios ou viceversa. Galicia, cun total de 707.700 efectivos laborais, no ano 2008, que equivale ao 5,35% de efectivos laborais do total de España (13.212.100), ten unha participación no número de asuntos tramitados polos xulgados do social (20.510) lixeiramente superior (7%).

No tocante á clasificación por total de asuntos resoltos polos Xulgados do Social no ano 2008, Galicia é (con 20.510 asuntos) a sexta comunidade autónoma; ao igual que no ano anterior, están por riba Andalucía, Cataluña, Madrid e a Comunidade Valenciana e Canarias. Na clasificación por comunidades autónomas do volume de conflitos colectivos, Galicia ocupa tamén a quinta posición (e detrás das mesmas comunidades citadas e a moi pouca diferenza de Canarias).

Efectivos laborais, por comunidade autónoma

■ Cadro 11.16

	Valores absolutos En miles		Variacións sobre o ano anterior					
			Absolutas En miles			Relativas En porcentaxe		
	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
TOTAL	13.607,5	13.212,1	652,6	617,0	-395,4	5,3	4,7	-2,9
Andalucía	1.931,4	1.821,9	112,7	84,5	-109,5	6,5	4,6	-5,7
Aragón	414,1	408,6	19,3	26,7	-5,5	5,2	6,9	-1,3
Asturias	286,9	286,7	11,3	13,4	-0,2	4,3	4,9	-0,1
Baleares	337,7	325,4	17,0	18,0	-12,3	5,6	5,6	-3,6
Canarias	601,9	564,7	25,1	20,5	-37,2	4,5	3,5	-6,2
Cantabria	163,2	159,6	8,4	9,9	-3,6	5,8	6,5	-2,2
Castela-A Mancha	488,1	472,8	35,9	25,9	-15,3	8,4	5,6	-3,1
Castela e León	658,2	652,9	28,0	49,1	-5,3	4,8	8,1	-0,8
Cataluña	2.569,6	2.506,4	94,0	79,5	-63,2	3,9	3,2	-2,5
C. Valenciana	1.422,1	1.344,0	68,0	53,4	-78,1	5,2	3,9	-5,5
Extremadura	210,9	205,5	12,9	16,3	-5,4	7,1	8,4	-2,5
Galicia	711,4	707,7	33,4	38,9	-3,7	5,2	5,8	-0,5
Madrid	2.405,8	2.373,7	125,9	122,4	-32,1	5,8	5,4	-1,3
Murcia	394,1	371,8	26,9	14,5	-22,3	7,6	3,8	-5,7
Navarra	214,8	214,3	10,1	9,4	-0,5	5,2	4,6	-0,2
País Vasco	706,5	707,3	20,2	30,7	0,8	3,1	4,5	0,1
A Rioxa	90,9	88,8	3,5	4,0	-2,1	4,2	4,6	-2,3

Media anual

11.3.1. Por materias.

En 2008 (cadro 11.15) aumentou en 771 o número de asuntos resoltos respecto do ano precedente. Mantense constante, con cativas variacións, a distribución porcentual por materias que ocupan a actividade dos xulgados do social nos últimos anos.

Continúa a ser o maior a materia que ocupa os xulgados a concernerente á Seguridade Social (cadro 11.15), dun total de 20.510 asuntos resoltos, 8.269 dos asuntos resoltos refírense a esta materia (42,07%). Seguen a continuación as reclamacións de cantidades, 6.150 asuntos (29,98%), os asuntos referidos a despedimentos 4.417 (21,54%), que soben respecto ó ano anterior; seguen os asuntos doutra índole 1.530 (7,46%) e finalmente, os asuntos de conflictividade colectiva 144 (0,70%).

■ Cadro 11.17

Asuntos resoltos en materia de despedimentos, segundo clase de resolución, por comunidade autónoma e provincia. 2007-2008

	Total		Con sentenza favorable ao traballador		Con sentenza favorable en parte ao trab.		Con sentenza desfavorable ao traballador		Por conciliación		Por desestimento		Por outras causas	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Total	63.843	85.234	19.238	28.980	2.503	3.625	8.629	9.963	15.830	19.503	13.347	16.620	4.296	6.543
Andalucía	10.047	3.186	3.186	5.111	457	781	1.474	1.651	2.716	3.776	1.499	2.080	715	1.199
Almería	916	348	348	578	26	38	102	132	280	405	138	196	22	36
Cádiz	1.105	352	352	699	47	83	179	209	335	419	152	264	40	98
Córdoba	719	244	244	330	10	8	101	133	183	255	87	105	94	142
Granada	1.248	432	432	891	73	186	226	213	301	654	187	287	29	48
Huelva	663	151	151	173	73	166	84	74	140	140	79	89	136	222
Xaén	470	217	217	214	5	4	60	110	126	172	57	84	5	21
Málaga	2.619	794	794	1.159	130	175	379	396	702	887	462	549	152	243
Sevilla	2.307	648	648	1.067	93	121	343	384	649	844	337	506	237	389
Aragón	1.327	343	343	685	13	40	144	144	576	765	218	280	33	104
Huesca	336	36	36	92	-	2	17	19	272	311	11	22	-	-
Teruel	47	9	9	14	-	1	7	11	25	20	6	11	-	36
Zaragoza	944	298	298	579	13	37	120	114	279	434	201	247	33	68
Asturias	1.272	428	428	605	128	105	293	276	188	217	199	206	36	55
Asturias	1.272	428	428	605	128	105	293	276	188	217	199	206	36	55
Baleares	989	253	253	515	37	47	110	169	336	416	231	281	22	50
Baleares	989	253	253	515	37	47	110	169	336	416	231	281	22	50
Canarias	5.165	1.847	1.847	2.675	187	305	508	643	1.222	1.581	1.219	1.430	182	296
As Palmas	3.626	1.292	1.292	1.894	117	158	368	439	814	1.069	909	1.067	126	172
S.C. Tenerife	1.539	555	555	781	70	147	140	204	408	512	310	363	56	124
Cantabria	649	278	278	368	7	10	96	115	129	113	120	159	19	27
Cantabria	649	278	278	368	7	10	96	115	129	113	120	159	19	27
Castela-A Mancha	1.884	605	605	1.015	80	78	273	291	462	566	313	441	151	170
Albacete	380	138	138	187	6	11	53	65	60	74	101	101	22	26
Cidade Real	394	104	104	149	3	12	66	76	119	136	47	65	55	30
Cuenca	146	28	28	67	2	10	24	20	44	55	32	47	16	29
Guadalaxara	337	132	132	176	17	35	61	58	78	138	48	105	1	27
Toledo	627	203	203	436	52	10	69	72	161	163	85	123	57	58
Castela e León	2.907	1.088	1.088	1.326	129	224	409	524	581	607	462	565	238	553
Ávila	111	52	52	53	-	-	4	9	44	39	10	21	1	1
Burgos	346	123	123	202	15	37	77	117	58	119	64	91	9	26
León	675	214	214	389	46	43	58	71	118	208	107	133	132	235
Palencia	187	74	74	106	4	33	45	51	32	25	27	26	5	2
Salamanca	371	168	168	233	5	32	61	75	53	48	54	84	30	15
Segovia	152	24	24	16	30	40	24	14	29	23	27	27	18	13
Soria	67	19	19	22	2	17	8	16	22	13	14	14	2	6
Valladolid	830	342	342	261	26	21	114	153	197	93	138	129	13	194
Zamora	168	72	72	44	1	1	18	18	28	39	21	40	28	61

■ **Cadro 11.17**
(continuación)

**Asuntos resoltos en materia de despedimentos, segundo clase de resolución,
por comunidade autónoma e provincia. 2007-2008**

	Total		Con sentenza favorable ao traballador		Con sentenza favorable en parte ao trab.		Con sentenza desfavorable ao traballador		Por conciliación		Por desestimento		Por outras causas	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Cataluña	12.587	2.992	2.992	4.504	444	572	1.415	1.708	3.136	3.685	4.039	5.115	561	854
Barcelona	10.524	2.335	2.335	3.518	387	501	1.070	1.264	2.634	3.096	3.602	4.569	496	741
Xirona	775	224	224	380	16	32	121	173	205	221	179	266	30	63
Lleida	397	163	163	145	-	2	80	80	70	95	73	72	11	8
Tarragona	891	270	270	461	41	37	144	191	227	273	185	208	24	42
C. Valenciana	7.439	2.636	2.636	3.994	270	376	925	1.033	1.473	1.895	1.449	1.640	686	973
Alicante	2.767	1.262	1.262	1.860	179	295	402	398	351	479	457	593	116	190
Castellón	718	214	214	501	27	6	91	187	194	318	154	176	38	69
Valencia	3.954	1.160	1.160	1.633	64	75	432	448	928	1.098	838	871	532	714
Extremadura	838	265	265	351	21	38	166	166	174	239	127	117	85	147
Badaxoz	496	204	204	242	10	25	116	113	83	91	82	69	1	5
Cáceres	342	61	61	109	11	13	50	53	91	148	45	48	84	142
Galicia	3.356	1.127	1.127	1.797	191	349	560	670	817	825	482	573	179	203
A Coruña	1.338	493	493	743	73	106	197	215	321	337	174	216	80	83
Lugo	421	107	107	177	43	73	103	102	92	87	55	91	21	23
Ourense	293	110	110	178	31	91	48	82	53	52	46	39	5	22
Pontevedra	1.304	417	417	699	44	79	212	271	351	349	207	227	73	75
Madrid	9.948	2.561	2.561	3.725	349	471	1.402	1.593	2.934	3.455	1.657	1.941	1.045	1.148
Madrid	9.948	2.561	2.561	3.725	349	471	1.402	1.593	2.934	3.455	1.657	1.941	1.045	1.148
Murcia	1.898	437	437	923	54	67	249	343	484	696	437	653	237	498
Murcia	1.898	437	437	923	54	67	249	343	484	696	437	653	237	498
Navarra	412	111	111	158	34	34	72	61	97	119	92	125	6	11
Navarra	412	111	111	158	34	34	72	61	97	119	92	125	6	11
País Vasco	2.556	869	869	982	90	95	405	435	409	431	684	832	99	213
Álava	400	173	173	168	1	7	68	90	44	41	102	86	12	10
Guipúzcoa	486	106	106	178	30	26	85	77	70	78	177	196	18	77
Vizcaya	1.670	590	590	636	59	62	252	268	295	312	405	550	69	126
A Ríoxa	317	135	135	190	3	21	37	86	65	79	76	142	1	3
A Ríoxa	317	135	135	190	3	21	37	86	65	79	76	142	1	3
Ceuta	72	28	28	35	1	-	21	26	11	27	11	27	-	-
Melilla	180	49	49	21	8	12	70	29	20	11	32	13	1	39

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais. Anuario de Estadísticas Laborais e de Asuntos sociais

No cadro anterior vemos os asuntos resoltos por materias de despedimentos, segundo a clase de resolución, o que nos permite observar que dos 4.417 asuntos resoltos nesta materia o foron por sentenza 1.797 (40,68%) foron favorables ó traballador plenamente, outras 191, estimaron parcialmente a demanda en 349 casos (7,9 % das sentencias). E desestimáronse 670 demandas (15,17%). Do resto dos asuntos, 1.478, ben foron obxecto de conciliación en 825 ocasións, ou foi desistida a demanda en 573 asuntos ou déronse outras causas en 203 casos.

11.3.2. Por provincias.

Como reflicte o cadro 11.15, dos 20.510 asuntos resoltos en Galicia, 7.835 corresponden á provincia de Pontevedra (38,20%), 7.137 corresponden á provincia da Coruña (34,79%), séguelles con 2.977 asuntos Ourense (14,51%) e finalmente Lugo, con 2.561 asuntos (12,48 %).

11.3.3. Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia.

Este Tribunal ten atribuída en primeira instancia, a competencia territorial de ámbito intracomunitario e tamén a función de actuar como segundo e último grao xurisdiccional, na inmensa maioría dos litixios laborais, exercendo o control de legalidade sobre as resolucións ditadas polos xulgados do social. A Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia iniciou a súa andaina o 23 de Maio de 1989, hoxe en día está composto por un Presidente e 17 maxistrados, organizándose en tres secretarías.

■ Cadro 11.18a

Movemento de asuntos. Ano 2008

1º Trimestre 2008	Pendientes trimestre anterior	Ingresados no Trimestre	Resoltos no trimestre	Pendientes ao final do trimestre
Procesos en única instancia	3	3	3	3
R. de Suplicación dos Xulgados	9.828	1.555	1.637	9.746
Cuestións de competencia	0	0	0	0
Recursos de queixa	0	0	0	0
Total	9.839	1.585	1.671	9.755
2º Trimestre 2008				
Procesos en única instancia	3	4	2	5
R. de Suplicación dos Xulgados	9.747	1.732	2.095	9.383
Cuestións de competencia	0	1	0	0
Recursos de queixa	5	16	15	6
Total	9.755	1.753	2.112	9.396
3º Trimestre 2008				
Procesos en única instancia	5	3	6	2
R. de Suplicación dos Xulgados	9.384	1.230	949	9.695
Cuestións de competencia	1	0	0	4
Recursos de queixa	6	15	0	0
Total	9.396	1.248	949	9.695
4º Trimestre 2008				
Procesos en única instancia	2	4	3	3
R. de Suplicación dos Xulgados	9.689	1.552	1.750	9.491
Cuestións de competencia	0	0	0	0
Recursos de queixa	4	14	10	8
Total	9.695	1.570	1.671	9.502

Fonte: Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social

■ Cadro 11.18b

Recurso de Casación. Unificación de Doutrina. Ano 2008

	Elevados	Confirmados	Revocados	Revocados parcialmente	Anulados
1º Trimestre	96	38	5	1	0
2º Trimestre	132	39	4	3	0
3º Trimestre	67	58	6	2	0
4º Trimestre	51	72	9	0	0
Total	346	207	24	6	0

Fonte: Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social

Recursos dictados en Recursos de Suplicación. Según materias. 1º Trimestre de 2008

■ Cadro 11.19

Sentenzas	Estimando	Desestimando	Anulando	Total
Conflictos colectivos	3	4	0	7
Impugnación de convenios	0	0	0	0
Tutelas	1	9	0	9
Despedimentos	34	96	3	133
Extincións de contrato	0	5	1	6
Contrato de traballo	61	171	9	241
Seguridade Social	61	200	3	264
Desemprego	6	28	0	34
Invalidez (grado) e altas médicas	129	761	1	891
Outras	8	24	2	34
Total	303	1.298	19	1.620

Recursos dictados en Recursos de Suplicación. Según materias. 2º Trimestre de 2008

Sentenzas	Estimando	Desestimando	Anulando	Total
Conflictos colectivos	2	8	0	10
Impugnación de convenios	0	0	0	0
Tutelas	4	9	0	13
Despedimentos	45	123	2	170
Extincións de contrato	1	0	0	1
Contrato de traballo	73	158	3	234
Seguridade Social	115	352	7	474
Desemprego	24	50	1	75
Invalidez (grado) e altas médicas	188	894	0	1.082
Outras	9	16	1	26
Total	461	1.610	14	2.085

Fonte: Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Sala do Social

O primeiro cadro (I I.18) amosa a actividade revisora a través dos recursos de suplicación, competencia do TSX Social de maior entidade cuantitativa. Tales estatísticas parten dun primeiro dato, o relativo a asuntos que están pendentes de resolución ó inicio de cada trimestre natural do ano.

Interésanos ver as secuencias dos asuntos pendentes o inicio de cada ano, en segundo lugar os asuntos que ingresan no TSX o longo do ano, e finalmente os asuntos que quedan pendentes ao final de cada exercicio.

A o inicio do primeiro trimestre do ano 2008 están pendentes de resolución 9.402 asuntos, ingresaron totalizados os catro trimestres 6.569 novos asuntos.

Resolvéronse 6.141 e o final do ano 2008 quedan pendentes de resolución 9.502 asuntos.

Aparece así mesmo o número de procesos competencia en única instancia do TSXG, a actividade no 2008 amosa 3 asuntos pendentes o inicio do ano, novos ingresos en todo o ano 14, resolvéronse 14, e ó finalizar o ano quedan o final do trimestre 3 asuntos desta índole pendentes.

Tamén aparecen os recursos de queixa pendentes o inicio do ano 7, ingresan o longo do ano 2008, 72 novos recursos de queixa, dos que resolvéronse 71, quedando pendentes 8 recursos de esta natureza.

Outro punto de interese constitúe o coñecer o número e porcentaxes de sentenzas da Sala, que confirman as dos xulgados de instancia e aquelas outras que revogan estas. Isto amósanolo o cadro I I.19. A vista de tales datos, vemos que confirmáronse, sobre o total, 4.951 sentenzas ditadas en recursos de suplicación, o que equivale a un 78 % de 6.346 sentenzas ou resolucións anulatorias. Pola contra, revogáronse en 1.343 ocasións as sentenzas ditadas en instancia, é dicir, nun 21,16% dos recursos formulados. Dictáronse 45 sentenzas anulatorias das de instancia (0,71%).

Os procesos en única instancia (cadro I I.18) nos que a competencia para resolver é do propio Tribunal Superior de Xustiza de Galicia, son cuantitativamente escasos, tan só 7 asuntos desta índole resolvéronse en 2008.

As estatísticas permiten coñecer ademais, un último dato. Referímonos ao número de recursos de casación para unificación de doutrina, contra sentenzas da Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia, ditadas en Recursos de Suplicación e que se elevan ó Tribunal Supremo, infórmanos dun número anual de asuntos elevados de 346 recursos fronte un volume de sentenzas preto das 6.346 anuais. O relativamente escaso número de asuntos que son elevados ó Tribunal Supremo, como o alto número de confirmacións das sentenzas ditadas polo Tribunal Superior de Galicia, falan por si mesmos e amosan en definitiva que este Tribunal constitúe, en boa medida, o último anel de solución xudicial de conflitos na orde social no ámbito galego, como o evidencian tanto o baixísimo número de veces en que son recorridas as súas sentenzas, ditadas en segunda e última instancia, como o escaso número comparativo de veces en que se ve obrigado a intervir en primeira e única instancia.

XESTIÓN DO ACORDO INTERPROFESIONAL GALEGO SOBRE PROCEDEMENTOS EXTRAJUDICIAIS DE SOLUCIÓN DE CONFLITOS DE TRABALLO (AGA)

Os expedientes xestionados ao abeiro do AGA dende os seus comezos en xuño de 1992 ata o 31 de decembro de 2008 son 514, cun total de 424.808 traballadores afectados.

Nunha primeira aproximación a esta estatística, podemos dicir que o 60.1% corresponde ao sector servizos, o 37,2% ao da industria, o 1.7% ao da pesca e o 1% ao da construción.

No cadro 11.20 pódese apreciar a distribución destes expedientes segundo o ámbito xeográfico e diferenciando tamén os que corresponden a conflitos de empresa e de sector.

No ano 2008 iniciáronse 60 expedientes, que afectaron a 4.705 empresas e 49.746 traballadores. Foi esta a cifra máis alta acadada polo AGA desde a súa posta en funcionamento, manténdose a efectividade arredor do 87%.

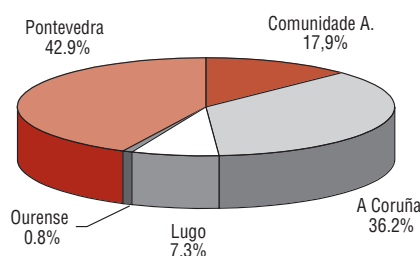
AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. (1.06.1992 - 31.12.2008)

■ Cadro 11.20

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	56	202	76	16	164	514
Traballadores afectados	54.222	153.850	31.080	3.585	182.071	424.808
Expedientes de conflitos de sector	19	25	7	4	40	95
Traballadores afectados conf. sector	44.821	133.287	19.250	2.527	168.739	368.624
Expedientes de conflitos empresa	37	177	69	12	124	419
Traballadores afectados conf. empresa	10.411	20.563	11.830	1.058	13.332	57.194

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Traballadores afectados

■ Cadro 11.21

AGA. Total expedientes. 2008

Expedientes iniciados	60			
Expedientes desestimados	1			
Expedientes en tramitación	0			
Expedientes rexeitados	14			
Expedientes arquivados por solución previa	1			
Expedientes tramitados	44			
Conciliacións/Mediacións	29	25	4.335	32.232
Arbitraxes	15	15	194	10.887
		40	4.529	43.119

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

O cadro 11.21 resume os expedientes iniciados e xestionados ao abeiro do Acordo no ano 2008.

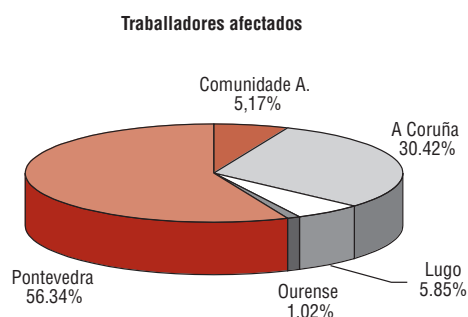
O 73.33 % dos procedementos tramitados no ano 2008 foron conciliacións ou mediación que afectaron a 32.232 traballadores e 4.335 empresas. O 26.67 % restante foron arbitraxes que afectaron a 10.887 traballadores e 194 empresas.

■ Cadro 11.22

AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. 2008

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	3	21	8	1	27	60
Traballadores afectados	3.170	15.133	2.908	507	28.028	49.746
Expedientes de conflitos de sector	2	1	0	1	5	9
Traballadores afectados conf. sector	3.120	12.600	0	507	24.890	41.117
Expedientes de conflitos empresa	1	20	8	0	22	51
Traballadores afectados conf. empresa	50	2.533	2.908	0	626	6.117

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

O cadro 11.22 recolle a distribución territorial da conflitividade colectiva, diferenciando entre conflitos de sector e de empresa e indicando o número de traballadores afectados.

A provincia onde máis expedientes se iniciaron foi na de Pontevedra (cun 45% do total dos iniciados) seguida da Coruña (35%).

Seguindo coa tendencia xeneralizada en anos anteriores a maioría dos conflitos presentados son de ámbito de empresa (o 85%).

O maior número de traballadores afectados polos expedientes presentados este ano pertence a Pontevedra con 28.028 (un 56.34%), seguido de A Coruña con 15.133 (30.42%).

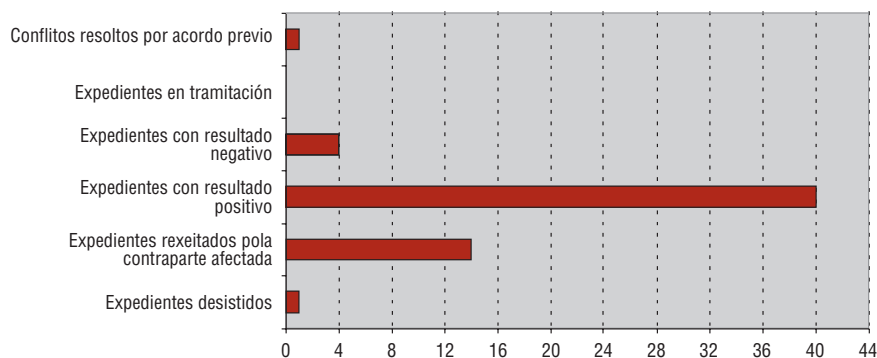
No cadro 11.23 pódese apreciar o resultado obtido polos procedementos presentados ao abeiro do AGA durante este ano.

AGA. Resultado dos expedientes. Distribución territorial. 2008

■ Cadro 11.23

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	3	21	8	1	27	60
Expedientes desistidos	0	1	0	0	0	1
Expedientes rexeitados pola contraparte afectada	1	5	2	1	5	14
Conflitos resolto por acordo previo	1	0	0	0	0	1
Expedientes tramitados	1	15	6	0	26	48
Expedientes con resultado positivo	1	13	4	0	22	40
Expedientes con resultado negativo	0	2	2	0	0	4
Expedientes en tramitación	0	0	0	0	0	0

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

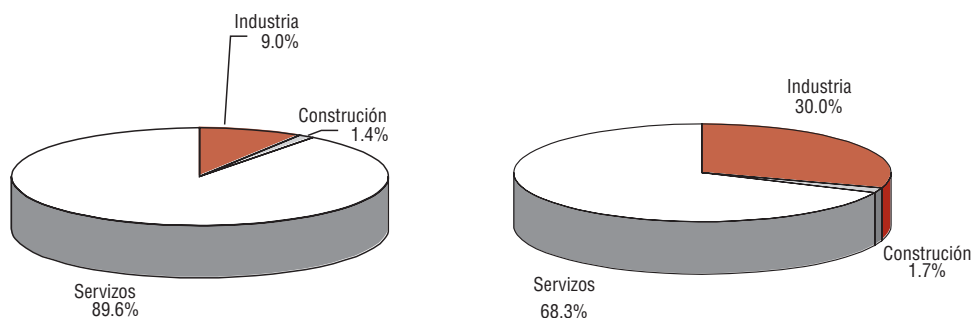

AGA. Expedientes por sectores económicos e traballadores afectados. 2005

■ Cadro 11.24

	Nº expedientes	Traballadores
Agricultura	0	0
Pesca	0	0
Industria	18	4.475
Construción	1	700
Servizos	41	44.571
Total	60	49.746

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

O cadro 11.24 informa sobre a pertenza dos expedientes instados aos distintos sectores económicos de actividade, segundo o encadramento neles da empresa ou sector de procedencia do conflito.

Neste ano o 68.3 % dos conflitos presentados proceden do sector servizos, o 30 % do sector da industria e o 1,7% restante do sector da construción. O sector dos servizos é o que pertence o maior número de traballadores afectados, o 89.6%

Por último indicar que os procedementos de ámbito de sector iniciados foron os seguintes: Grúas Autopropulsadas de Galicia (mediación rematada con acordo), Industria e Comercio Vitivinícola de Pontevedra (dous actuacións diferentes: ambas mediacións, e ambas rematadas con acordo); Limpeza de Edificios e Locais de Pontevedra (tamén dúas actuacións diferentes; unha mediación rematada con acordo, e un arbitraje rematado con laudo), Sanidade Privada de Ourense (mediación que foi rexeitada pola parte empresarial), Axuda a Domicilio de Galicia (mediación rexeitada pola parte empresarial), Oficinas e Despachos de Pontevedra (mediación rematada con acordo) e Comercio Vario de A Coruña (mediación rematada con acordo).

Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia de Ourense. Ano 2008.

■ Cadro 11.25

1. Actuacións	
Traballo	571
Seguridade e saúde laboral	1.789
Emprego e migracións	295
Seguridade Social	3.647
Varios (1)	229
Total	6.531

Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia de Ourense. Ano 2008.

■ Cadro 11.25 (continuación)

2. Actas de infracción	Nº de actas	Nº infr.	Importe	
Traballo	39	55	133.469,00	
Seguridade e saúde laboral	57	120	541.313,00	
Emprego e migracións	23	55	303.094,77	
Seguridade Social	196	254	265.380,82	
Varios	18	21	45.540,00	
Total	333	505	1.288.797,59	

3. Expedientes liquidatorios	Nº de actas	Importe	Trab. afectados
Actas de liquidación	99	522.555,68	305
Propostas de liquidación	2	23.622,89	14
Subtotal	101	546.178,57	319
Recadación inducida	84	138.267,74	383
Deriv. responsabilidades	21	1.629.489,49	20
Total	206	2.313.935,80	722

Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia de Pontevedra. Ano 2008

■ Cadro 11.26

1. Actuacións	
Traballo	2.434
Seguridade e hixiene	7.350
Emprego e migracións	3.810
Seguridade Social	19.214
Varios (1)	5.759
ORVE	221
Total	38.788

2. Actas de infracción	Nº actas	Nº Infracción	Importe	Trab. afectados
Traballo	178	280	1.385.088,67	1.655
Seguridade e hixiene	516	847	3.204.687,85	3.703
Emprego e migracións	90	286	1.712.918,55	352
Seguridade Social	698	972	1.139.670,59	1.163
Varios	104	107	271.156,00	429
Total	1.586	2.492	7.713.521,66	7.302

3. Expedientes liquidatorios	Nº actas	Importe	Trab. afectados
Actas de liquidación	129	11.635.243,25	1.164
Propostas de liquidación		1.114.918,19	
Total	129	12.750.161	1.164

(1) En Varios inclúense os conceptos:

Mediacións e consultas	556
Paralizacións	53
Requerimentos	4425
Propostas de recargo	72
Alegacións e recursos	607
Señalamento de bens	46
Total	5759

Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia de Lugo. Ano 2008

■ **Cadro 11.27**

1. Actuacións	
Traballo	434
Seguridade e hixiene	2.579
Emprego e migracións	168
Seguridade Social	4.583
Varios (1)	268
Total	8.032

2. Actas de infracción	Nº actas	Nº Infracción	Importe	Trab. afectados
Traballo	23	25	110.782,00	217
Seguridade e hixiene	102	82	527.796,38	205
Emprego e migracións	29	41	246.040,00	41
Seguridade Social	251	352	340.271,17	582
Varios	39	34	76.090,00	113
Total	444	534	1.300.979,55	1.158

3. Expedientes liquidatorios	Nº actas	Importe	Trab. afectados
Actas de liquidación	157	1.765.382,53	456
Propostas de liquidación	1	3.372,72	1
Recaudación inducida	0	962.047,88	0
Derivación responsabilidade	0	4.138.150,39	0
Devolución prestacións e subvencións	0	0,00	0
Total	158	6.868.954	457

Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia da Coruña. Ano 2008

■ **Cadro 11.28**

1. Actuacións	
Traballo	2.815
Seguridade e hixiene	11.603
Emprego e migracións	1.404
Seguridade Social	13.889
Varios (1)	1.227
Total	30.938

2. Actas de infracción	Nº actas	Nº Infracción	Importe	Trab. afectados
Traballo	210	228	781.735,00	2.457
Seguridade e hixiene	648	634	2.939.703,00	6.166
Emprego e migracións	125	219	1.286.900,95	866
Seguridade Social	828	1.010	1.298.348,11	1.791
Varios	108	100	212.905,52	250
Total	1.919	2.191	6.519.592,58	11.530

Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia da Coruña. Ano 2008
**■ Cadro 11.28
(continuación)**

3. Expedientes liquidatorios	Nº actas	Importe	Trab. afectados
Actas de liquidación	403	3.310.643,14	1.833
Propostas de liquidación	1	1.194,00	1
SUBTOTAL	404	3311837,14	1.834
Recaudación inducida	484	3.368.916,86	1.639
Derivación responsabilidade	132	12.888.669,70	568
TOTAL	1.020	19.569.423,70	4.041
Devolución Prestacións e subvencións	2	968,00	2
Total	1.022	19.570.391,70	4.043

Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Galicia. Ano 2008
■ Cadro 11.29

1. Actuacións	
Traballo	6.254
Seguridade e hixiene	23.321
Emprego e migracións	5.677
Seguridade Social	41.333
Varios(1)	7.483
ORVE	221
Total	84.289

2. Actas de infracción	Nº actas	Nº Infracción	Importe	Trab. afectados
Traballo	450	588	2.411.074,67	4.882
Seguridade e hixiene	1.323	1.683	7.213.500,23	10.431
Emprego e migracións	267	601	3.548.954,27	1.383
Seguridade Social	1.973	2.588	3.043.670,69	3.993
Varios	269	262	605.691,52	835
Total	4.282	5.722	16.822.891,38	21.524

3. Expedientes liquidatorios	Nº actas	Importe	Trab. afectados
Actas de liquidación	788	17.233.824,60	3.758
Propostas de liquidación	4	1.143.107,80	16
SUBTOTAL	792	18376932,4	3774
Recaudación inducida	568	4.469.232,48	2.022
Derivación responsabilidade	153	18.656.309,58	588
TOTAL	1513	41502474,46	6384
Devolución Prestacións e subvencións	2	968,00	2
Total	1.515	41.503.442	6.386

(1) En Varios inclúense os conceptos:

Mediacións e consultas

Paralizacións

Requerimentos

Propostas de recargo

Alegacións e recursos

Señalamento de bens

12.1. Introducción

Neste apartado, no que se examinan os expedientes de regulación de emprego tramitados e as e os traballadores afectados polos mesmos, téñense en conta, fundamentalmente, no referido a Galicia, os datos facilitados pola Consellería de Traballo, competente nesta materia; completados con aqueles nos que, a súa competencia, se reserva á Administración Central, segundo os datos publicados polo Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Así mesmo, hai que facer constar que a existencia de pacto refírese a aqueles casos en que se chegou a acordo coas representacións legais das e dos traballadores, non incluíndose, polo tanto, aqueles en que, aínda existindo algún tipo de acordo, este non vincula á autoridade laboral.

A regulación legal fai que se canalicen á vía xudicial posterior; extincións de contratos que antes requirían a autorización administrativa previa, non obstante é interesante o exame dos datos, xa que tódalas suspensións de contratos por causas económicas, técnicas, organizativas ou de produción, ou as derivadas de forza maior canalízanse por esta vía, así como as extincións nos, agora denominados, despedimentos colectivos.

Inclúese tamén neste capítulo ó Fondo de Garantía Salarial (FOGASA) por estar intimamente relacionado coa regulación de emprego.

12.2. Regulación de emprego

No primeiro cadro ofrecese, con datos do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, una visión xeneral dos traballadores afectados en Galicia polos efectos dos expedientes de regulación de emprego baseándose na información subministrada por la Dirección Xeneral de Traballo, da Comunidade Autónoma o as Areas de Traballo e Asuntos Sociais dependendo da autoridade laboral á que compete a súa resolución. Examinando as cifras pode verse que é maior o número de traballadores/as afectados por la suspensión de contratos e que os traballadores/as da provincia de Pontevedra son os máis afectados/as polos expedientes de extinción e suspensión.

Traballadores afectados en expedientes autorizados, según efecto do expediente. Galicia 2008

■ Cadro 12.1

	Extinción	Suspensión	Redución	Total
A Coruña	260	1.366	28	1.654
Lugo	14	213	3	230
Ourense	118	163	1	282
Pontevedra	521	4.094	20	4.635
Galicia	913	5.836	52	6.801

Fonte: Ministerio de Traballo e Inmigración

No que se refire concretamente aos tramitados pola Comunidade Autónoma, no cadro de expedientes resoltos (cadro 12.2), a provincia de Pontevedra, en xeneral, é a que maior número de expedientes e traballadores/as afectados reflicte. Obsérvase un maior número de expedientes autorizados pactados que os que non teñen acordo.

■ Cadro 12.2

Regulación de emprego. Expedientes resoltos. Galicia 2008

	Total (cadro de persoal) traballadores	Número de expedientes	Expedientes autorizados pactados	Expedientes autorizados non pactados	Expedientes non autorizados	Desistidos	Traballadores afectados		
							Homes	Mulleres	Total
A Coruña	2.283	191	121	37	26	7	1.501	254	1.755
Lugo	471	28	24		2	2	175	45	220
Ourense	491	21	20	1			198	80	278
Pontevedra	8.651	243	138	82	10	13	3.256	689	3.945
Ámbito autonómico	790	3	3				68	1	69
Comunidade Autónoma de Galicia	12.686	486	306	120	38	22	5.198	1,069	6.267

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar

No desglose dos expedientes pola medida autorizada (cadro 12.3), pode verse a afectación maioritaria de traballadores/as nos expedientes de medida de suspensión pactados, resaltando Pontevedra.

Cadro 12.3 Expedientes de regulación de emprego resoltos segundo a medida autorizada. Galicia 2008

1. Medida autorizada: suspensión das relacións laborais

	Número de expedientes	Expedientes autorizados pactados	Traballadores afectados por expedientes pactados	Expedientes autorizados non pactados	Traballadores afectados por expedientes non pactados	Traballadores afectados			Total días de suspensión
						Homes	Mulleres	Total	
A Coruña	139	104	1.229	35	317	1.386	160	1.546	6.899
Lugo	21	21	209			169	40	209	1.340
Ourense	12	12	155			132	23	155	1.653
Pontevedra	186	107	2.576	79	922	2.942	556	3.498	14.202
Ámbito autonómico	2	2	45			45		45	114
Comunidade Autónoma de Galicia	360	246	4.214	114	1.239	4.674	779	5.453	24.208

2. Medida autorizada: redución de xornada

	Número de expedientes	Expedientes autorizados pactados	Traballadores afectados por expedientes pactados	Expedientes autorizados non pactados	Traballadores afectados por expedientes non pactados	Traballadores afectados			Total días de redución
						Homes	Mulleres	Total	
A Coruña	5	5	28			15	13	28	1.225
Lugo	1	1	3			1	2	3	365
Ourense	2	2	19			18	1	19	730
Pontevedra	5	5	19			11	8	19	1.090
Ámbito autonómico									
Comunidade Autónoma de Galicia	13	13	69			45	24	69	3.410

3. Medida autorizada: rescisión de contratos

	Número de expedientes	Expedientes autorizados pactados	Traballadores afectados por expedientes pactados	Expedientes autorizados non pactados	Traballadores afectados por expedientes non pactados	Traballadores afectados		
						Homes	Mulleres	Total
A Coruña	14	12	165	2	16	100	81	181
Lugo	2	2	8			5	3	8
Ourense	7	6	101	1	3	48	56	104
Pontevedra	29	26	384	3	44	303	125	428
Ámbito autonómico	1	1	24			23	1	24
Comunidade Autónoma de Galicia	53	47	682	6	63	479	266	745

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

12.3. Causas dos expedientes

No capítulo das causas dos expedientes (cadro 12.4), resalta a de produción seguida da forza maior como as que dan lugar ó maior número de expedientes sendo o maior número de traballadores/as afectados por causas produtivas, na medida de suspensión de contratos.

■ Cadro 12.4 Expedientes autorizados e traballadores afectados, con indicación da medida autorizada - reducción de xornada, rescisión e suspensión - e segundo a causa alegada no expediente. Galicia. 2008

A Coruña	1	3	4	5	6	9	10	12	13	14	15	Totais
Nº de expedientes autorizados			13			41		13	3	87	1	158
Traballadores afectados			271			285		91	82	1.015	11	1.755
Traballadores afectados por reducción de xornada			16					5	7			28
Homes			4					4	7			15
Mulleres			12					1				13
Traballadores afectados por rescisión			122			22				26	11	181
Homes			57			20				14	9	100
Mulleres			65			2				12	2	81
Traballadores afectados por suspensión			133			263		86	75	989		1.546
Homes			88			260		71	73	894		1.386
Mulleres			45			3		15	2	95		160

Lugo	1	3	4	5	6	9	10	12	13	14	15	Totais
Nº de expedientes autorizados	1				3	3		3	3	10	1	24
Traballadores afectados	1				40	27		13	4	133	2	220
Traballadores afectados por reducción de xornada					6							6
Homes					5							5
Mulleres					1							1
Traballadores afectados por rescisión					3						2	5
Homes					1							1
Mulleres					2						2	4
Traballadores afectados por suspensión	1				31	27		13	4	133		209
Homes					30	27		13	4	95		169
Mulleres	1				1					38		40

Ourense	1	3	4	5	6	9	10	12	13	14	15	Totais
Nº de expedientes autorizados			10			4		1	1	5		21
Traballadores afectados			133			41		6	6	92		278
Traballadores afectados por reducción de xornada			1							18		19
Homes										18		18
Mulleres			1									1
Traballadores afectados por rescisión			63			41						104
Homes			22			26						48
Mulleres			41			15						56
Traballadores afectados por suspensión			69					6	6	74		155
Homes			62					6	6	58		132
Mulleres			7							16		23

Pontevedra	1	3	4	5	6	9	10	12	13	14	15	Totais
Nº de expedientes autorizados			18		8	82	4	21	16	71		220
Traballadores afectados			291		156	750	140	105	207	2.296		3.945
Traballadores afectados por reducción de xornada			5							14		19
Homes			3							8		11
Mulleres			2							6		8
Traballadores afectados por rescisión			97		43	26	12		39	211		428
Homes			71		31	21	1		16	163		303
Mulleres			26		12	5	11		23	48		125
Traballadores afectados por suspensión			189		113	724	128	105	168	2.071		3.498
Homes			156		103	724	94	102	153	1.610		2.942
Mulleres			33		10		34	3	15	461		556

Ámbito autonómico	1	3	4	5	6	9	10	12	13	14	15	Totais
Nº de expedientes autorizados			1						1	1		3
Traballadores afectados			24						3	42		69
Traballadores afectados por reducción de xornada												
Homes												
Mulleres												
Traballadores afectados por rescisión			24									24
Homes			23									23
Mulleres			1									1
Traballadores afectados por suspensión									3	42		45
Homes									3	42		45
Mulleres												

■ Cadro 12.4 (continuación)

Totais Galicia	1	3	4	5	6	9	10	12	13	14	15	Totais
Nº de expedientes autorizados	1		42		11	130	4	38	24	174	2	426
Traballadores afectados	1		719		196	1.103	140	215	302	3.578	13	6.267
Traballadores afectados por redución de xornada			22		6			5	7	32		72
Homes			7		5			4	7	26		49
Mulleres			15		1			1		6		23
Traballadores afectados por rescisión			306		46	89	12		39	237	13	742
Homes			173		32	67	1		16	177	9	475
Mulleres			133		14	22	11		23	60	4	267
Traballadores afectados por suspensión	1		391		144	1.014	128	210	256	3.309		5.453
Homes			306		133	1.011	94	192	239	2.699		4.674
Mulleres	1		85		11	3	34	18	17	610		779

Explicación das causas:

1. Falta de produtividade	9. Forza maior
2. Empresas acollidas a decretos de reconversión	10. Aplicación de medidas económicas
3. Creba, suspensión de pagamentos, débeda	11. Reestruturación de empresas de sectores non afectados por decretos de reconversión
4. Problemas de tesouraría ou financiamento	12. Técnicas e/ou tecnolóxicas
5. Ruínas ou obras de inmobles	13. Organizativas
6. Restrición da demanda ou do consumo	14. De produción
7. Rescisión de contratos (subcontratistas)	15. Outras
8. Falta de materia prima	

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

12.4. Actividades económicas afectadas

En xeral, a pesca é a actividade que segue provocando, con diferenza, o maior número de expedientes e, en relación directa, afecta a máis traballadores/as (cadro 12.5), o que da idea da súa conexión coa forza maior examinada nas causas e en relación cos problemas que atravesa este sector.

12.5. Evolución experimentada

As consideracións apuntadas o comezo deste capítulo impiden extraer conclusións na evolución dos expedientes de regulación de emprego dada a variación normativa, aínda que unha observación simple dos últimos anos (cadro 12.7), sen entrar na súa análise, reflicte un incremento en relación co ano anterior no número de expedientes e unha cifra que supón máis do dobre nos traballadores/as afectados por eles.

■ Cadro 12.5 Expedientes de regulación de emprego autorizados e traballadores afectados, segundo o ámbito territorial provincial, a rama de actividade económica e os totais na Comunidade Autónoma de Galicia . Ano 2008

Cód.	CNAE 93	Actividade	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Ámbito autonómico				Totais Galicia	
			Expt.	Homes	Mulleres	T.traball.	Expt.	Homes	Mulleres	T.traball.	Expt.	Homes	Mulleres	T.traball.	Expt.	Homes	Mulleres	T.traball.	Expt.	Homes	Mulleres	T.traball.	Expt.	T.traball.
1		Agricultura, gandería, caza e serv. relacionados																						
2		Silvicultura, explt. forestais e serv. relacionados	1	4	8	12																	1	12
5		Pesca, acuicultura e serv. relacionados	118	952		952	15	101		101					114	955	3	968					247	2.011
10		Extracción e aglom. antracita, hulla, lignito e turba																						
11		Extracción petróleo e gas natural e serv. relac.																						
12		Extracción minerais de uranio e torio																						
13		Extracción minerais metálicos																						
14		Extracción minerais non metálicos nin enerxéticos					1	38	9	47	3	23	2	25									4	72
15		Industria de produtos alimenticios e bebidas	1	14	44	58	2		2	2					1	2	9	11					4	71
16		Industria do tabaco																						
17		Industria téxtil	2	41	39	80									2	142	201	343					4	423
18		Industria da confección e peletaría	4		40	40	2		28	28	2	1	22	23	3	3	64	67					11	158
19		Industria do coiro e do calzado	1	10	35	45																	1	45
20		Industria da madeira e da cortiza (agás mobles)	7	95	27	122					1	5		5	7	70	21	91					15	218
21		Industria do papel																						
22		Edición de artes gráficas e reprod. soportes gravados													1	5		5					1	5
23		Coquerías, refinación de petróleo e trat. de combus. nucleares																						
24		Industria química													1	18	3	21					1	21
25		Fabric. de produtos de caucho e materias plásticas	1	13	7	20					1	19	7	26	2	102	19	121					4	167
26		Fabric. doutros produtos minerais non metálicos	2	86	11	97	1	30	1	31					7	142	18	160	1	23	1	24	11	312
27		Metallurxia					1	5	1	6													1	6
28		Fabric. produtos metálicos (agás maquinaria e equipamento)	2	86	3	89					1	18		18	7	41	14	55					10	162
29		Inds. construción de maquinaria e equipamento mecánico													3	52	8	60					3	60
30		Fabric. máquinas de oficina e equipamentos informáticos																						
31		Fabricación de maquinaria e material eléctrico	2	140	3	143																	2	143
32		Fabric. material electrónico radio TV e comunicacións	1	14	5	19																	1	19
33		Fabric. equipamento e instr. cirúrxico prec. óptica e reloxaía																						
34		Fabric. vehículos de motor, remolques e semirremolques									3	50	5	55	7	767	114	881					10	936
35		Fabricación doutro material de transporte													10	120	12	132					10	132
36		Fabricación de mobles; outras industrias manufactureiras	2	9		9					3	48	3	51	4	83	39	122					9	182
37		Reciclaxe																						
40		Produtos e distib. enerxía eléctrica, gas, vapor e auga quente																						
41		Captación, depuración e distribución de auga																						
45		Construción	1	9	2	11					1	6		6	12	190	13	203					14	220
50		Venda repar. vehículos motor, venda miúdo combustibles	2	9	1	10									2	21	10	31					4	41
51		Comercio por xunto e intermediarios (agás vehículos motor)	2	7	2	9									3	10	8	18					5	27
52		Comerc. polo miúdo (agás vehículos motor, reparac. doméstic.)	3	2	16	18	1	1	2	3	2	3	5	8	2	5	3	8					8	37
55		Hostalaría	4	7	4	11	1		2	2	2	4	4	8									7	21
60		Transporte terrestre; transporte por tubos													16	176	9	185	2	45		45	18	230
61		Transporte marítimo, de cabotaxe e interior																						
62		Transporte aéreo e espacial																						
63		Actv. anexas aos transportes; axencias de viaxes													5	99	17	116					5	116
64		Correos e telecomunicacións																						
65		Interm. financeira (agás seguros e plans de pensións)																						
66		Seguros e plans de pensión (agás seguridade social obrigatoria)																						
67		Actv. auxiliares e intermediación financeira																						
70		Actividades inmobiliarias																						
71		Alugueiro de maquinaria e equipamento sen operario																						
72		Actividades informáticas													2	8	3	11					2	11
73		Investigación e desenvolvemento																						
74		Outras actividades empresariais	1	3	5	8									7	240	78	318					8	326
75		Admt. pública, defensa e seguridade social obrigatoria																						
80		Educación																						
85		Actv. sanitarias e veterinarias, servizos sociais									1		1	1	2	5	23	28					3	29
90		Actividades de saneamento público																						
91		Actividades asociativas																						
92		Actividades recreativas, culturais e deportivas	1		2	2																	1	2
93		Actividades diversas de servizos persoais									1	21	31	52									1	52
95		Fogares que empregan persoal doméstico																						
99		Organismos extraterritoriais																						
Total			158	1.501	254	1.755	24	175	45	220	21	198	80	278	220	3.256	689	3.945	3	68	1	69	426	6.267

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

12.6 Fondo de garantía salarial

O FOGASA é un organismo autónomo adscrito ao Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais e dotado de personalidade xurídica e capacidade de obrar para o cumprimento dos seus fins.

Evolución expedientes segundo medida e provincias. Galicia 2005-2008

■ Cadro 12.6

Expedientes	2005	2006	2007	2008
A Coruña	119	72	133	158
Lugo	31	14	19	24
Ourense	10	10	3	21
Pontevedra	176	153	144	220
Ámbito autonómico				3
	336	249	299	426

Traballadores	2005	2006	2007	2008
A Coruña	1.115	1.102	1.271	1.755
Lugo	347	75	148	220
Ourense	336	154	36	278
Pontevedra	1.606	1.585	1.487	3.945
Ámbito autonómico				69
	3.404	2.916	2.942	6.267

Suspensión	2005	2006	2007	2008
A Coruña	938	475	1.013	1.546
Lugo	280	58	111	209
Ourense	40	63	12	155
Pontevedra	1.432	1.384	1.243	3.498
Ámbito autonómico				45
	2.690	1.980	2.379	5.453

Reducción	2005	2006	2007	2008
A Coruña	0	10	0	28
Lugo	0	3	1	3
Ourense	0	0	0	19
Pontevedra	0	0	0	19
Ámbito autonómico				
	0	13	1	69

Rescisión	2005	2006	2007	2008
A Coruña	177	617	258	181
Lugo	67	14	36	8
Ourense	296	91	24	104
Pontevedra	174	201	244	428
Ámbito autonómico				24
	714	923	562	745

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 12.7

**Evolución dos expedientes de
e traballadores/as afectados/as.**

	Nº expedientes	Traballadores/as afectados/as
1998	508	7.900
1999	642	8.247
2000	453	7.505
2001	608	6.599
2002	407	3.533
2003	301	2.349
2004	288	2.045
2005	384	4.809
2006	324	3.062
2007	399	3.155
2008	478	6.801

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Trabajo e Inmigración

Finánciase con fondos públicos e con achegas empresariais consistentes nunha porcentaxe sobre os salarios dos traballadores ao seu cargo que serven de base para o cálculo das cotizacións por accidente de traballo, enfermidade profesional e desemprego, revisable polo Goberno en función das necesidades do FOGASA (Disposición Final Cuarta ET). Reduciuse á metade a cotización empresarial ao FOGASA, pasando de 0,40 puntos a 0,20 puntos.

O FOGASA realiza as seguintes funcións:

- 1ª) Nos casos de insolvencia ou de situación concursal, o FOGASA abonará, como responsable subsidiario, determinadas:
  - a) Prestacións por salarios pendentes.
  - b) Prestacións indemnizatorias.
- 2ª) Nos casos de extinción do contrato de traballo polas causas a que se refiren os arts. 51 e 52.c) do ET, o FOGASA abonará, como responsable principal, o 40 por 100 das indemnizacións correspondentes sempre que a empresa teña menos de 25 traballadores, con independencia de cal sexa a súa situación patrimonial.
- 3ª) Nos casos de extinción do contrato de traballo por forza maior o FOGASA abonará, como responsable principal, aquelas indemnizacións de cuxo pago sexa liberado o empresario por decisión da autoridade laboral, con independencia de cal sexa a situación patrimonial da empresa (art. 51.12 ET).

■ Situación concursal ou de insolvencia empresarial

Nestes casos, o FOGASA abonará:

- a) Os salarios pendentes de pago fixados en sentenza ou acto de conciliación (administrativa ou xudicial) co límite máximo da cantidade resultante de multiplicar o triplo do salario mínimo interprofesional diario, incluíndo a parte proporcional das pagas extraordinarias, polo número de días pendentes de pago cun máximo de cento cincuenta días (art. 33.1 ET).
- b) As prestacións por salarios pendentes comprenden tanto os salarios que o empresario deba aos traballadores como os salarios de tramitación nos casos que legalmente procedan (art. 33.1 ET).

Considérase salario a cantidade recoñecida por todos os conceptos a que se refire o art. 26.1 ET (art. 33.1 ET), incluíndo as pagas extraordinarias.

Para que entre en xogo a responsabilidade do FOGASA, é suficiente con que sexa declarada a insolvencia da empresa.

- c) As indemnizacións recoñecidas en sentenza, auto, acto de conciliación xudicial ou resolución administrativa nos casos de despedimento, extinción a instancia do traballador do art. 50 do ET, extinción do contrato por causas técnicas, económicas, organizativas ou produtivas “ex arts. 51 e 52.c) do ET” ou por forza maior e de extinción de contratos conforme ao art. 64 da Lei 22/2003, de 9 de xullo, Concursal, así como as indemnizacións por extinción de contratos temporais ou de duración determinada nos casos que legalmente procedan (art. 33.2 ET, segundo redacción do RD Lei 52006, de 9 de xuño); non así nos supostos de extinción por mutuo acordo.

As prestacións indemnizatorias están suxeitas aos seguintes límites (art. 33.2 ET, segundo redacción do RD Lei 52006, de 9 de xuño):

- a) O límite máximo da prestación a abonar será dunha anualidade, isto é, de doce mensualidades e dúas pagas extraordinarias, salvo que estivesen prorrateadas nas mensualidades.
- b) O salario base de cálculo será o realmente percibido polo traballador sen que poida exceder do triplo do salario mínimo interprofesional, incluíndo a parte proporcional das pagas extraordinarias.
- c) Nos casos de despedimentos disciplinarios ou extinción de contratos conforme ao art. 50 ET, o importe da indemnización calcularase sobre a base de trinta días por ano de servizo cos límites anteriores.

■ Extincións do contrato “ex arts. 51 e 52.c) ET” en empresas con menos de 25 traballadores

No suposto de empresas con menos de vinte e cinco traballadores, o FOGASA, nos casos de extinción do contrato de traballo polas causas a que se refiren os arts. 51 e 52.c ET e 64 da Lei 22/2003, de 9 de xullo, Concursal, abonará o 40% da indemnización legal aos traballadores cuxos contratos se extinguiron polas mencionadas causas (art. 33.8 ET).

A efectos do cómputo dos traballadores, entran todos os traballadores da empresa con contrato en vigor, calquera que sexa a súa modalidade contractual.

A cantidade a abonar polo FOGASA é a do 40 por 100 da indemnización legal que corresponda aos traballadores. O seu cálculo deberá realizarse sobre as indemnizacións axustadas a límites previstos no número dous do art. 33 ET, isto é, axustándose a unha anualidade como máximo, sen que o salario diario base de calculo poida exceder do duplo do salario mínimo interprofesional.

A indemnización restante -o 60 por 100- deberá ser abonado pola empresa e, caso de que non se fixese, poderá solicitarse o seu abono ao FOGASA, rexéndose polas normas relativas ás prestacións indemnizatorias axustándose, en todo caso aos límites do art. 33.2 do ET.

Cando no período de consultas pactásese unha indemnización superior á legal, iso non exonerará de responsabilidade ao FOGASA, que seguirá existindo nos termos establecidos polo art. 33.8 do ET, é dicir, limitada ao 40 por 100 da indemnización legal e non ao superior que puidese pactarse.

Tendo en conta os distintos procedementos de extinción do contrato (arts. 51 e 53 ET), o FOGASA abonará o 40% da indemnización legal prevista no art. 33.8 ET aos traballadores, a condición de que a empresa non lles abonou o 100% da indemnización. En caso contrario, sempre que a empresa acredite o abono do total indemnizatorio, será esta quen percibirá a porcentaxe indemnizatoria a cargo do FOGASA.

■ Extinción do contrato por forza maior

Nos casos de extinción dos contratos de traballo por forza maior, a autoridade laboral poderá acordar que a totalidade ou parte da indemnización que corresponda aos traballadores afectados sexa satisfeita polo FOGASA, sen prexuízo do dereito deste a resarcirse do empresario (art. 51.12 ET).

Trátase dunha obrigación que tampouco está ligada á situación patrimonial da empresa e cuxo orixe reside na decisión da autoridade laboral, tratándose dun suposto típico e especial de responsabilidade.

A contía será a que sinale a autoridade laboral, podendo ser a totalidade ou parte da indemnización legal, isto é, a de vinte días por ano de servizo co límite de doce mensualidades.

No caso de que a autoridade laboral non acorde a exoneración total do empresario, será este o responsable do pago (total ou parcial) da indemnización e, se non a pagase, “para que o FOGASA abone as prestacións correspondentes, será necesario acreditar a situación de insolvencia, suspensión de pagos, quebra ou concurso” da empresa.

Os datos proceden da estatística que elabora o Fondo de Garantía Salarial sobre a base dos expedientes tramitados por devandito organismo.

Os datos dos cadros 12.8 a 12.10 permítenos coñecer o importe total das prestacións abonadas en 2008 en Galicia, 16.423,5 en miles de euros (10.698,9 en 2007), o que representa un 3,78 % do total de España (434.018). De tales importes o 83,06%, ten a súa causa en insolvencia empresarial e o -16,94 % ten a súa orixe en regulación de emprego. Do total de prestacións acordadas en Galicia con causa en insolvencia (13.642,3), un 42,21 % serviron para abonar salarios debidos e garantidos, e un 57,79 % para o abono de indemnizacións.

O cadro 12.9 informa do número de empresas afectadas e tamén do número de traballadores/as beneficiarios do FOGASA. En 2008, ou número de empresas foron 1.273 (en 2007, 1.050) e o número de traballadores de 3.943 (en 2007, 2.826).

■ Cadro 12.8
Importe das prestacións acordadas, por comunidade autónoma e provincia. 2008

	Valores absolutos En miles de euros		Variacións sobre o ano anterior					
			Absolutas En miles de euros			Relativas En porcentaxe		
	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
TOTAL	380.515,8	434.018,0	80.060,2	68.430,7	53.502,2	34,5	21,9	14,1
ANDALUCÍA	26.783,0	32.005,1	8.216,1	2.233,7	5.222,1	50,3	9,1	19,5
Almería	1.286,7	3.193,9	1.361,5	-952,0	1.907,2	155,2	-42,5	148,2
Cádiz	2.522,0	3.294,5	409,6	138,2	772,5	20,7	5,8	30,6
Córdoba	3.464,3	2.954,1	1.047,1	1.318,0	-510,2	95,3	61,4	-14,7
Granada	3.146,8	2.936,5	1.460,3	256,2	-210,3	102,1	8,9	-6,7
Huelva	2.956,6	3.388,5	2.641,7	-2.301,3	431,9	101,0	-43,8	14,6
Xaén	3.103,2	2.247,4	-155,8	1.726,6	-855,8	-10,2	125,4	-27,6
Málaga	5.021,8	8.144,1	900,8	1.373,1	3.122,3	32,8	37,6	62,2
Sevilla	5.281,6	5.846,1	550,9	674,9	564,5	13,6	14,7	10,7
ARAGÓN	12.937,5	10.992,1	2.639,0	4.122,3	-1.945,4	42,7	46,8	-15,0
Huesca	2.376,0	1.160,3	112,1	1.761,4	-1.215,7	22,3	286,6	-51,2
Teruel	409,6	318,2	-173,9	246,5	-91,4	-51,6	151,1	-22,3
Zaragoza	10.151,9	9.513,6	2.700,8	2.114,4	-638,3	50,6	26,3	-6,3
ASTURIAS	6.463,1	8.652,9	2.294,9	227,2	2.189,8	58,2	3,6	33,9
Asturias	6.463,1	8.652,9	2.294,9	227,2	2.189,8	58,2	3,6	33,9
BALEARES	5.293,8	5.182,6	1.163,6	1.403,0	-111,2	42,7	36,1	-2,1
Baleares	5.293,8	5.182,6	1.163,6	1.403,0	-111,2	42,7	36,1	-2,1
CANARIAS	11.117,7	12.574,0	943,4	2.901,0	1.456,3	13,0	35,3	13,1
As Palmas	8.200,1	9.291,2	1.160,8	2.140,0	1.091,1	23,7	35,3	13,3
S. C. Tenerife	2.917,6	3.282,8	-217,4	761,0	365,2	-9,2	35,3	12,5
CANTABRIA	3.785,4	3.727,0	712,7	709,8	-58,4	30,2	23,1	-1,5
Cantabria	3.785,4	3.727,0	712,7	709,8	-58,4	30,2	23,1	-1,5
CASTELA E A MANCHA	11.871,4	14.431,0	1.103,9	1.089,3	2.559,6	11,4	10,1	21,6
Albacete	4.180,4	3.054,3	625,1	-71,5	-1.126,1	17,2	-1,7	-26,9
Cidade Real	1.685,8	728,8	-106,7	-156,4	-957,0	-5,5	-8,5	-56,8
Cuenca	547,7	950,4	312,4	-66,4	402,7	103,5	-10,8	73,5
Guadalaxara	517,1	546,5	136,8	54,1	29,4	41,9	11,7	5,7
Toledo	4.940,4	9.151,0	136,3	1.329,5	4.210,6	3,9	36,8	85,2
CASTELA E LEÓN	15.555,6	18.142,2	3.153,2	3.002,5	2.586,6	33,5	23,9	16,6
Ávila	162,4	283,4	-32,0	-153,3	121,0	-9,2	-48,6	74,5
Burgos	3.149,2	2.215,6	795,9	1.334,3	-933,6	78,1	73,5	-29,6
León	2.493,2	3.241,9	442,0	400,4	748,7	26,8	19,1	30,0
Palencia	632,2	398,2	-49,6	-10,5	-234,0	-7,2	-1,6	-37,0
Salamanca	2.454,5	2.018,2	1.922,6	-788,4	-436,3	145,6	-24,3	-17,8
Segovia	2.600,2	6.240,2	106,8	2.200,6	3.640,0	36,5	550,7	140,0
Soria	425,8	452,5	-358,8	199,9	26,7	-61,4	88,5	6,3
Valladolid	2.955,1	2.831,8	931,5	-689,2	-123,3	34,3	-18,9	-4,2
Zamora	683,0	460,6	-605,2	508,7	-222,4	-77,6	291,9	-32,6
CATALUÑA	105.759,5	128.170,6	25.600,7	16.351,4	22.411,1	40,1	18,3	21,2
Barcelona	93.799,7	114.613,9	23.901,5	13.991,3	20.814,2	42,8	17,5	22,2
Girona	4.454,9	5.966,1	-793,6	1.149,5	1.511,2	-19,4	34,8	33,9
Lleida	2.752,7	3.147,1	1.230,2	705,1	394,4	150,5	34,4	14,3
Tarragona	4.752,2	4.443,6	1.262,6	505,5	-308,6	42,3	11,9	-6,5
COMUNIDADE VALENCIANA	76.213,1	88.524,2	17.227,6	12.695,5	12.311,1	37,2	20,0	16,2
Alicante	33.501,1	35.210,0	7.610,0	5.896,7	1.708,9	38,1	21,4	5,1
Castellón	3.785,6	9.008,0	344,6	425,2	5.222,4	11,4	12,7	138,0
Valencia	38.926,4	44.306,1	9.273,0	6.373,6	5.379,7	39,8	19,6	13,8
ESTREMADURA	3.519,8	3.217,4	665,0	627,6	-302,4	29,9	21,7	-8,6
Badaxoz	2.693,8	1.828,9	-282,0	1.493,0	-864,9	-19,0	124,3	-32,1
Cáceres	826,0	1.388,5	947,0	-865,4	562,5	127,2	-51,2	68,1
GALICIA	10.698,9	16.423,5	4.419,0	-4.807,2	5.724,6	39,9	-31,0	53,5
A Coruña	5.179,8	8.162,7	578,2	-99,6	2.982,9	12,3	-1,9	57,6
Lugo	1.118,6	1.261,6	621,8	-537,0	143,0	60,1	-32,4	12,8
Ourense	794,6	1.873,9	-256,2	-429,3	1.079,3	-17,3	-35,1	135,8
Pontevedra	3.605,9	5.125,3	3.475,2	-3.741,3	1.519,4	89,8	-50,9	42,1

■ **Cadro 12.8**
(continuación)

Importe das prestacións acordadas, por comunidade autónoma e provincia. 2008

MADRID	35.440,8	36.338,2	7.615,9	5.833,9	897,4	34,6	19,7	2,5
Madrid	35.440,8	36.338,2	7.615,9	5.833,9	897,4	34,6	19,7	2,5
MURCIA	8.274,7	8.114,2	2.486,7	3.208,1	-160,5	96,4	63,3	-1,9
Murcia	8.274,7	8.114,2	2.486,7	3.208,1	-160,5	96,4	63,3	-1,9
NAVARRA	5.273,3	4.946,9	987,5	6,1	-326,4	23,1	0,1	-6,2
Navarra	5.273,3	4.946,9	987,5	6,1	-326,4	23,1	0,1	-6,2
PAÍS VASCO	39.467,2	39.922,5	-592,7	19.363,6	455,3	-2,9	96,3	1,2
Álava	4.881,0	5.692,1	1.882,8	1.123,2	811,1	100,4	29,9	16,6
Guipúzcoa	13.164,4	10.788,2	-1,9	8.581,3	-2.376,2	0,0	187,2	-18,1
Vizcaya	21.421,8	23.442,3	-2.473,6	9.659,1	2.020,5	-17,4	82,1	9,4
RIOXA (A)	1.829,5	2.253,3	1.547,4	-574,3	423,8	180,7	-23,9	23,2
A Rioxa	1.829,5	2.253,3	1.547,4	-574,3	423,8	180,7	-23,9	23,2
Ceuta	136,2	282,2	-27,9	0,2	146,0	-17,0	0,1	107,2
Melilla	95,3	118,0	-95,8	37,0	22,7	-62,2	63,5	23,8

Fonte: FOGASA

■ **Cadro 12.9**

Empresas afectadas e traballadores beneficiarios, segundo causa da prestación, por comunidade autónoma e provincia. 2008

	TOTAL				POR INSOLVENCIA				POR REGULACIÓN DE EMPREGO			
	Empresas		Traballadores		Empresas		Traballadores		Empresas		Traballadores	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	20.498	24.432	73.447	90.320	13.078	13.630	55.749	63.312	7.420	12.007	17.698	27.008
TOTAL	2.170	2.801	6.153	7.769	1.692	1.876	5.275	6.021	478	925	878	1.748
ANDALUCÍA	179	296	316	763	164	258	290	672	15	38	26	91
Almería	355	561	797	1.199	173	183	503	533	182	378	294	666
Cádiz	230	317	764	788	138	130	590	474	92	187	174	314
Córdoba	287	337	753	802	240	256	677	663	47	81	76	139
Granada	105	120	469	516	91	92	443	458	14	28	26	58
Huelva	129	136	711	540	111	110	670	458	18	26	41	82
Xaén	470	569	1.239	1.885	434	484	1.163	1.690	36	85	76	195
Málaga	415	465	1.104	1.276	341	363	939	1.073	74	102	165	203
Sevilla	927	1.291	3.213	3.473	424	455	1.903	1.900	503	836	1.310	1.573
ARAGÓN	85	169	550	673	30	60	88	477	55	109	462	196
Huesca	39	58	95	127	13	20	44	43	26	38	51	84
Teruel	803	1.064	2.568	2.673	381	375	1.771	1.380	422	689	797	1.293
Zaragoza	759	876	1.776	2.283	387	330	1.165	1.304	372	546	611	979
ASTURIAS	759	876	1.776	2.283	387	330	1.165	1.304	372	546	611	979
Asturias	487	567	1.278	2.211	286	247	811	1.659	201	320	467	552
BALEARES	487	567	1.278	2.211	286	247	811	1.659	201	320	467	552
Baleares	783	981	2.165	2.743	738	881	2.042	2.430	45	100	123	313
CANARIAS	546	668	1.603	1.957	525	628	1.527	1.833	21	40	76	124
As Palmas	237	313	562	786	213	253	515	597	24	60	47	189
S. C. Tenerife	257	338	868	1.114	191	207	662	825	66	131	206	289
CANTABRIA	257	338	868	1.114	191	207	662	825	66	131	206	289
Cantabria	644	704	2.574	2.873	445	346	2.122	1.906	199	358	452	967
CASTELA E A MANCHA	266	281	982	773	132	102	715	395	134	179	267	378
Albacete	120	94	455	246	104	55	421	123	16	39	34	123
Ciudad Real	51	47	157	179	32	24	128	123	19	23	29	56
Cuenca	43	65	145	137	40	41	135	84	3	24	10	53
Guadalaxara	164	217	835	1.538	137	124	723	1.181	27	93	112	357
Toledo	983	1.091	3.043	4.468	651	601	2.388	3.344	332	490	655	1.124
CASTELA E LEÓN	22	19	53	64	20	18	51	61	2	1	2	3
Ávila	157	186	558	811	92	74	439	613	65	112	119	198
Burgos	251	238	639	867	205	152	549	639	46	86	90	228
León	64	61	202	121	45	40	174	92	19	21	28	29
Palencia	159	178	532	510	77	82	338	277	82	96	194	233
Salamanca	49	82	248	961	25	28	211	841	24	54	37	120
Segovia	21	31	82	123	14	14	50	78	7	17	32	45
Soria	215	240	602	884	142	157	476	660	73	83	126	224
Valladolid	45	56	127	127	31	36	100	83	14	20	27	44
Zamora	4.560	5.877	17.788	21.737	2.415	2.824	12.708	14.508	2.145	3.053	5.080	7.229
CATALUÑA	3.684	4.588	15.135	18.371	1.893	2.274	10.876	12.799	1.791	2.314	4.259	5.572
Barcelona	381	504	1.017	1.289	206	191	614	583	175	313	403	706
Girona	194	258	562	793	142	158	447	487	52	100	115	306
Lleida	301	527	1.074	1.284	174	201	771	639	127	326	303	645
Tarragona	3.223	4.434	13.935	17.500	1.972	2.022	10.618	11.776	1.251	2.412	3.317	5.724
COMUNIDADE VALENCIANA	1.143	1.649	5.439	6.556	843	955	4.734	5.035	300	694	705	1.521
Alicante	235	483	979	1.964	147	164	643	1.113	88	319	336	851
Castellón												

■ Cadro 12.9
(continuación)

Empresas afectadas e traballadores beneficiarios, segundo causa da prestación, por comunidade autónoma e provincia. 2008

Valencia	1.845	2.302	7.517	8.980	982	903	5.241	5.628	863	1.399	2.276	3.352
ESTREMADURA	247	260	774	723	169	153	599	494	78	107	175	229
Badaxoz	169	193	551	472	112	117	409	318	57	76	142	154
Cáceres	78	67	223	251	57	36	190	176	21	31	33	75
GALICIA	1.050	1.273	2.826	3.943	745	795	2.199	2.922	305	478	627	1.021
A Coruña	465	557	1.259	1.877	282	306	856	1.365	183	251	403	512
Lugo	123	129	340	349	86	82	278	259	37	47	62	90
Ourense	87	128	218	454	67	74	171	330	20	54	47	124
Pontevedra	375	459	1.009	1.263	310	333	894	968	65	126	115	295
MADRID	2.131	2.143	6.490	7.015	1.706	1.630	5.199	5.745	425	513	1.291	1.270
Madrid	2.131	2.143	6.490	7.015	1.706	1.630	5.199	5.745	425	513	1.291	1.270
MURCIA	507	799	1.802	2.272	345	313	1.416	1.231	162	486	386	1.041
Murcia	507	799	1.802	2.272	345	313	1.416	1.231	162	486	386	1.041
NAVARRA	269	336	1.144	1.213	125	145	800	692	144	191	344	521
Navarra	269	336	1.144	1.213	125	145	800	692	144	191	344	521
PAÍS VASCO	1.363	1.671	7.141	8.404	694	716	5.483	6.264	669	955	1.658	2.140
Álava	203	291	1.037	1.150	103	126	744	723	100	165	293	427
Guipúzcoa	347	471	2.050	1.818	124	131	1.546	1.083	223	340	504	735
Vizcaia	813	909	4.054	5.436	467	459	3.193	4.458	346	450	861	978
RIOXA (A)	121	158	432	482	77	57	316	215	44	101	116	267
A Rioxa	121	158	432	482	77	57	316	215	44	101	116	267
Ceuta	6	24	19	64	6	19	19	43	-	5	-	21
Melilla	11	13	26	33	10	13	24	33	1	-	2	-

Fonte: FOGASA

■ Cadro 12.10
Importe das prestacións acordadas segundo causa, por comunidade autónoma e provincia. 2008

	TOTAL	POR INSOLVENCIA			POR REGULACIÓN DE EMPREGO
		Total	Salarios	Indemnizaciones	
TOTAL	434.018,0	355.610,7	159.340,9	196.269,8	78.407,3
ANDALUCÍA	32.005,1	28.288,2	14.728,2	13.560,1	3.716,9
Almería	3.193,9	2.977,7	1.791,0	1.186,7	216,2
Cádiz	3.294,5	2.010,5	1.173,7	836,8	1.284,0
Córdoba	2.954,1	2.184,7	1.183,2	1.001,5	769,4
Granada	2.936,5	2.687,7	1.679,5	1.008,2	248,9
Huelva	3.388,5	3.215,2	781,4	2.433,8	173,3
Xaén	2.247,4	2.077,9	1.232,3	845,6	169,5
Málaga	8.144,1	7.721,9	3.859,5	3.862,4	422,1
Sevilla	5.846,1	5.412,7	3.027,5	2.385,1	433,5
ARAGÓN	10.992,1	7.209,7	3.869,4	3.340,3	3.782,4
Huesca	1.160,3	741,8	527,0	214,8	418,6
Teruel	318,2	136,9	80,9	56,1	181,2
Zaragoza	9.513,6	6.331,0	3.261,5	3.069,5	3.182,6
ASTURIAS	8.652,9	6.517,5	2.976,8	3.540,7	2.135,4
Asturias	8.652,9	6.517,5	2.976,8	3.540,7	2.135,4
BALEARES	5.182,6	3.988,8	2.909,2	1.079,6	1.193,8
Baleares	5.182,6	3.988,8	2.909,2	1.079,6	1.193,8
CANARIAS	12.574,0	11.583,4	6.085,4	5.498,0	990,6
Las Palmas	9.291,2	8.841,8	4.691,7	4.150,1	449,5
S. C. Tenerife	3.282,8	2.741,6	1.393,7	1.347,9	541,1
CANTABRIA	3.727,0	2.937,1	1.746,7	1.190,4	790,0
Cantabria	3.727,0	2.937,1	1.746,7	1.190,4	790,0
CASTELA E A MANCHA	14.431,0	11.378,6	5.291,7	6.086,9	3.052,3
Albacete	3.054,3	2.105,9	958,4	1.147,5	948,4
Cidade Real	728,8	369,1	244,6	124,5	359,7
Cuenca	950,4	835,5	591,3	244,2	114,9
Guadalaxara	546,5	352,8	245,4	107,5	193,7

■ **Cadro 12.10** **Importe das prestaciónes acordadas segundo causa, por comunidade autónoma e provincia. 2008**
(continuación)

Toledo	9.151,0	7.715,3	3.252,1	4.463,2	1.435,7
CASTELA E LEÓN	18.142,2	14.718,0	7.445,9	7.272,1	3.424,3
Ávila	283,4	282,1	160,5	121,7	1,3
Burgos	2.215,6	1.689,1	1.057,2	631,9	526,5
León	3.241,9	2.646,5	1.734,5	912,0	595,4
Palencia	398,2	292,4	167,2	125,2	105,7
Salamanca	2.018,2	1.111,3	605,7	505,7	906,9
Segovia	6.240,2	5.996,2	2.151,3	3.844,9	244,0
Soria	452,5	270,2	190,2	80,0	182,3
Valladolid	2.831,8	2.069,7	1.191,9	877,9	762,1
Zamora	460,6	360,4	187,6	172,8	100,2
CATALUÑA	128.170,6	105.658,6	42.858,5	62.800,1	22.512,0
Barcelona	114.613,9	96.198,0	37.835,1	58.362,9	18.415,9
Girona	5.966,1	4.157,9	1.745,2	2.412,6	1.808,3
Lleida	3.147,1	2.149,4	1.346,6	802,8	997,7
Tarragona	4.443,6	3.153,4	1.931,6	1.221,8	1.290,2
COMUNIDADE VALENCIANA	88.524,2	72.654,7	30.332,3	42.322,4	15.869,5
Alicante	35.210,0	30.855,3	13.792,1	17.063,2	4.354,7
Castellón	9.008,0	7.210,7	2.435,4	4.775,3	1.797,3
Valencia	44.306,1	34.588,7	14.104,8	20.483,9	9.717,4
ESTREMADURA	3.217,4	2.632,1	1.297,7	1.334,4	585,3
Badaxoz	1.828,9	1.462,9	809,5	653,3	366,1
Cáceres	1.388,5	1.169,2	488,2	681,1	219,2
GALICIA	16.423,5	13.642,3	5.759,0	7.883,2	2.781,2
A Coruña	8.162,7	6.682,2	2.345,0	4.337,2	1.480,5
Lugo	1.261,6	1.079,4	546,7	532,6	182,2
Ourense	1.873,9	1.495,1	893,4	601,7	378,8
Pontevedra	5.125,3	4.385,6	1.973,9	2.411,8	739,6
MADRID	36.338,2	32.056,7	15.031,2	17.025,5	4.281,5
Madrid	36.338,2	32.056,7	15.031,2	17.025,5	4.281,5
MURCIA	8.114,2	5.522,6	2.327,5	3.195,1	2.591,6
Murcia	8.114,2	5.522,6	2.327,5	3.195,1	2.591,6
NAVARRA	4.946,9	3.307,5	1.789,7	1.517,8	1.639,4
Navarra	4.946,9	3.307,5	1.789,7	1.517,8	1.639,4
PAÍS VASCO	39.922,5	32.173,4	14.319,5	17.853,8	7.749,2
Álava	5.692,1	4.352,2	1.740,7	2.611,5	1.339,9
Guipúzcoa	10.788,2	7.523,9	2.944,8	4.579,1	3.264,2
Vizcaia	23.442,3	20.297,3	9.634,1	10.663,2	3.145,1
RIOXA (A)	2.253,3	1.057,9	420,6	637,3	1.195,4
A Rioxa	2.253,3	1.057,9	420,6	637,3	1.195,4
Ceuta	282,2	165,6	83,7	81,9	116,7
Melilla	118,0	118,0	67,8	50,2	-

Fonte: FOGASA

Cadro 12.11 Importe das prestacións acordadas por insolvencia, por comunidade autónoma e provincia. 2008

	Valores absolutos En miles de euros		Variacións sobre o ano anterior					
			Absolutas En miles de euros			Relativas En porcentaxe		
	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
TOTAL	322.690,3	355.610,7	70.633,0	54.853,0	32.920,4	35,8	20,5	10,2
ANDALUCÍA	24.518,2	28.288,2	7.672,8	2.220,7	3.770,0	52,5	10,0	15,4
Almería	1.234,9	2.977,7	1.390,5	-960,2	1.742,8	172,8	-43,7	141,1
Cádiz	1.872,6	2.010,5	349,3	51,6	137,9	23,7	2,8	7,4
Córdoba	2.990,5	2.184,7	749,6	1.341,8	-805,8	83,4	81,4	-26,9
Granada	2.940,5	2.687,7	1.320,3	290,0	-252,8	99,3	10,9	-8,6
Huelva	2.886,5	3.215,2	2.587,0	-2.269,8	328,7	100,7	-44,0	11,4
Xaén	2.993,0	2.077,9	-209,8	1.736,6	-915,1	-14,3	138,2	-30,6
Málaga	4.782,7	7.721,9	987,1	1.343,9	2.939,2	40,3	39,1	61,5
Sevilla	4.817,5	5.412,7	498,8	686,8	595,2	13,7	16,6	12,4
ARAGÓN	8.147,5	7.209,7	1.951,9	1.627,3	-937,8	42,7	25,0	-11,5
Huesca	237,5	741,8	61,3	-135,0	504,3	19,7	-36,2	212,3
Teruel	285,7	136,9	-110,4	219,7	-148,8	-62,6	332,9	-52,1
Zaragoza	7.624,3	6.331,0	2.001,0	1.542,6	-1.293,3	49,0	25,4	-17,0
ASTURIAS	5.100,8	6.517,5	1.792,1	415,7	1.416,7	61,9	8,9	27,8
Asturias	5.100,8	6.517,5	1.792,1	415,7	1.416,7	61,9	8,9	27,8
BALEARES	3.856,3	3.988,8	654,1	1.109,2	132,5	31,3	40,4	3,4
Baleares	3.856,3	3.988,8	654,1	1.109,2	132,5	31,3	40,4	3,4
CANARIAS	10.670,6	11.583,4	1.107,9	2.800,8	912,8	16,4	35,6	8,6
Las Palmas	7.921,8	8.841,8	1.059,3	2.119,0	920,0	22,3	36,5	11,6
S. C. Tenerife	2.748,8	2.741,6	48,6	681,8	-7,2	2,4	33,0	-0,3
CANTABRIA	2.918,7	2.937,1	521,2	431,7	18,4	26,5	17,4	0,6
Cantabria	2.918,7	2.937,1	521,2	431,7	18,4	26,5	17,4	0,6
CASTELA E A MANCHA	10.383,2	11.378,6	880,3	1.088,8	995,4	10,5	11,7	9,6
Albacete	3.348,1	2.105,9	660,1	-340,4	-1.242,2	21,8	-9,2	-37,1
Cidade Real	1.581,6	369,1	-73,9	-121,6	-1.212,5	-4,2	-7,1	-76,7
Cuenca	463,3	835,5	211,3	-16,4	372,2	78,7	-3,4	80,3
Guadalaxara	482,8	352,8	14,8	166,3	-130,0	4,9	52,5	-26,9
Toledo	4.507,4	7.715,3	68,0	1.400,9	3.207,9	2,2	45,1	71,2
CASTELA E LEÓN	13.200,9	14.718,0	2.773,3	2.948,6	1.517,1	37,1	28,8	11,5
Ávila	152,0	282,1	-37,5	-123,0	130,1	-12,0	-44,7	85,6
Burgos	2.745,8	1.689,1	978,7	1.177,1	-1.056,7	165,9	75,0	-38,5
León	2.241,6	2.646,5	382,0	494,5	404,9	28,0	28,3	18,1
Palencia	562,3	292,4	29,6	10,1	-269,9	5,7	1,8	-48,0
Salamanca	1.659,8	1.111,3	1.398,1	-733,6	-548,5	140,5	-30,7	-33,0
Segovia	2.496,4	5.996,2	25,9	2.262,8	3.499,8	12,5	968,7	140,2
Soria	198,1	270,2	-270,7	-4,7	72,1	-57,2	-2,3	36,4
Valladolid	2.577,1	2.069,7	773,4	-574,6	-507,4	32,5	-18,2	-19,7
Zamora	567,8	360,4	-506,2	440,0	-207,4	-79,8	344,3	-36,5
CATALUÑA	89.088,7	105.658,6	22.110,4	13.414,6	16.569,9	41,3	17,7	18,6
Barcelona	79.319,1	96.198,0	20.746,3	11.504,0	16.878,9	44,1	17,0	21,3
Girona	3.355,4	4.157,9	-971,6	880,0	802,5	-28,2	35,5	23,9
Lleida	2.476,2	2.149,4	1.232,5	703,3	-326,8	228,1	39,7	-13,2
Tarragona	3.938,0	3.153,4	1.103,2	327,3	-784,6	44,0	9,1	-19,9
COMUNIDADE VALENCIANA	65.909,7	72.654,7	16.186,8	9.489,0	6.745,0	40,2	16,8	10,2
Alicante	31.102,4	30.855,3	7.253,1	5.381,2	-247,1	39,3	20,9	-0,8
Castellón	2.884,0	7.210,7	235,4	58,7	4.326,7	9,1	2,1	150,0
Valencia	31.923,3	34.588,7	8.698,3	4.049,1	2.665,4	45,4	14,5	8,3
ESTREMADURA	2.966,8	2.632,1	495,5	474,2	-334,7	24,8	19,0	-11,3
Badaxoz	2.282,9	1.462,9	-290,6	1.262,9	-820,0	-22,2	123,8	-35,9
Cáceres	683,9	1.169,2	786,1	-788,7	485,3	114,5	-53,6	71,0
GALICIA	9.031,3	13.642,3	4.327,1	-5.057,8	4.611,0	44,3	-35,9	51,1
A Coruña	4.095,0	6.682,2	603,0	-470,2	2.587,2	15,2	-10,3	63,2
Lugo	928,9	1.079,4	557,1	-551,6	150,5	60,3	-37,3	16,2
Ourense	720,8	1.495,1	-254,5	-358,3	774,3	-19,1	-33,2	107,4
Pontevedra	3.286,6	4.385,6	3.421,5	-3.677,7	1.099,0	96,6	-52,8	33,4
MADRID	30.912,4	32.056,7	7.270,4	4.123,9	1.144,3	37,2	15,4	3,7

■ **Cadro 12.11** **Importe das prestacións acordadas por insolvencia, por comunidade autónoma e provincia. 2008** (continuación)

Madrid	30.912,4	32.056,7	7.270,4	4.123,9	1.144,3	37,2	15,4	3,7
MURCIA	7.117,8	5.522,6	2.472,1	2.695,7	-1.595,2	126,8	61,0	-22,4
Murcia	7.117,8	5.522,6	2.472,1	2.695,7	-1.595,2	126,8	61,0	-22,4
NAVARRA	3.984,8	3.307,5	758,7	-128,9	-677,3	22,6	-3,1	-17,0
Navarra	3.984,8	3.307,5	758,7	-128,9	-677,3	22,6	-3,1	-17,0
PAÍS VASCO	33.232,1	32.173,4	-1.582,8	17.599,3	-1.058,7	-9,2	112,6	-3,2
Álava	3.762,0	4.352,2	1.913,1	507,1	590,2	142,6	15,6	15,7
Guipúzcoa	11.082,1	7.523,9	-117,5	7.995,6	-3.558,2	-3,7	259,1	-32,1
Vizcaia	18.388,0	20.297,3	-3.378,4	9.096,6	1.909,3	-26,7	97,9	10,4
RIOXA (A)	1.428,8	1.057,9	1.401,5	-474,6	-370,9	279,2	-24,9	-26,0
A Rioxa	1.428,8	1.057,9	1.401,5	-474,6	-370,9	279,2	-24,9	-26,0
Ceuta	136,2	165,6	-68,5	47,6	29,4	-43,6	53,7	21,6
Melilla	85,5	118,0	-91,8	27,2	32,5	-61,2	46,7	38,0

Fonte: FOGASA

■ **Cadro 12.12** **Importe das prestacións acordadas por regulación, por comunidade autónoma e provincia. 2008**

	Valores absolutos En miles de euros		Variacións sobre o ano anterior					
			Absolutas En miles de euros			Relativas En porcentaxe		
	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
TOTAL	57.825,5	78.407,3	9.427,2	13.577,7	20.581,8	27,1	30,7	35,6
ANDALUCÍA	2.264,8	3.716,9	543,3	13,0	1.452,1	31,8	0,6	64,1
Almería	51,8	216,2	-29,0	8,2	164,4	-39,9	18,8	317,3
Cádiz	649,4	1.284,0	60,3	86,6	634,6	12,0	15,4	97,7
Córdoba	473,8	769,4	297,5	-23,8	295,6	148,7	-4,8	62,4
Granada	206,3	248,9	140,0	-33,8	42,6	139,9	-14,1	20,6
Huelva	70,1	173,3	54,7	-31,5	103,2	116,6	-31,0	147,2
Xaén	110,2	169,5	54,0	-10,0	59,3	81,6	-8,3	53,8
Málaga	239,1	422,1	-86,3	29,2	183,0	-29,1	13,9	76,6
Sevilla	464,1	433,5	52,1	-11,9	-30,6	12,3	-2,5	-6,6
ARAGÓN	4.790,0	3.782,4	687,1	2.495,0	-1.007,6	42,7	108,7	-21,0
Huesca	2.138,5	418,6	50,8	1.896,4	-1.719,9	26,6	783,3	-80,4
Teruel	123,9	181,2	-63,5	26,8	57,3	-39,5	27,6	46,3
Zaragoza	2.527,6	3.182,6	699,8	571,8	655,0	55,7	29,2	25,9
ASTURIAS	1.362,3	2.135,4	502,8	-188,5	773,1	48,0	-12,2	56,8
Asturias	1.362,3	2.135,4	502,8	-188,5	773,1	48,0	-12,2	56,8
BALEARES	1.437,5	1.193,8	509,5	293,8	-243,7	80,3	25,7	-17,0
Baleares	1.437,5	1.193,8	509,5	293,8	-243,7	80,3	25,7	-17,0
CANARIAS	447,1	990,6	-164,5	100,2	543,5	-32,2	28,9	121,6
As Palmas	278,3	449,5	101,5	21,0	171,2	65,1	8,2	61,5
S. C. Tenerife	168,8	541,1	-266,0	79,2	372,3	-74,8	88,4	220,6
CANTABRIA	866,7	790,0	191,5	278,1	-76,7	48,2	47,2	-8,9
Cantabria	866,7	790,0	191,5	278,1	-76,7	48,2	47,2	-8,9
CASTELA E A MANCHA	1.488,2	3.052,3	223,6	0,5	1.564,1	17,7	0,0	105,1
Albacete	832,3	948,4	-35,0	268,9	116,1	-5,8	47,7	13,9
Cidade Real	104,2	359,7	-32,8	-34,8	255,5	-19,1	-25,0	245,2
Cuenca	84,4	114,9	101,1	-50,0	30,5	303,6	-37,2	36,1
Guadalaxara	34,3	193,7	122,0	-112,2	159,4	498,0	-76,6	464,6
Toledo	433,0	1.435,7	68,3	-71,4	1.002,7	15,7	-14,2	231,6
CASTELA E LEÓN	2.354,7	3.424,3	379,9	53,9	1.069,6	19,8	2,3	45,4
Ávila	10,4	1,3	5,5	-30,3	-9,1	15,6	-74,4	-87,8
Burgos	403,4	526,5	-182,8	157,2	123,1	-42,6	63,9	30,5
León	251,6	595,4	60,0	-94,1	343,8	21,0	-27,2	136,7
Palencia	69,9	105,7	-79,2	-20,6	35,8	-46,7	-22,8	51,2
Salamanca	794,7	906,9	524,5	-54,8	112,2	161,4	-6,5	14,1
Segovia	103,8	244,0	80,9	-62,2	140,2	95,1	-37,5	135,0

■ Cadro 12.12 Importe das prestacións acordadas por regulación, por comunidade autónoma e provincia. 2008 (continuación)

Soria	227,7	182,3	-88,1	204,6	-45,4	-79,2	885,7	-20,0
Valladolid	378,0	762,1	158,1	-114,6	384,1	47,3	-23,3	101,6
Zamora	115,2	100,2	-99,0	68,7	-15,0	-68,0	147,7	-13,1
CATALUÑA	16.670,8	22.512,0	3.490,3	2.936,8	5.841,2	34,1	21,4	35,0
Barcelona	14.480,6	18.415,9	3.155,2	2.487,3	3.935,3	35,7	20,7	27,2
Girona	1.099,5	1.808,3	178,0	269,5	708,8	27,3	32,5	64,5
Lleida	276,5	997,7	-2,3	1,8	721,2	-0,8	0,7	260,8
Tarragona	814,2	1.290,2	159,4	178,2	476,0	33,4	28,0	58,5
COMUNIDADE VALENCIANA	10.303,4	15.869,5	1.040,8	3.206,5	5.566,1	17,2	45,2	54,0
Alicante	2.398,7	4.354,7	356,9	515,5	1.956,0	23,4	27,4	81,5
Castellón	901,6	1.797,3	109,2	366,5	895,7	25,6	68,5	99,3
Valencia	7.003,1	9.717,4	574,7	2.324,5	2.714,3	14,0	49,7	38,8
ESTREMADURA	553,0	585,3	169,5	153,4	32,3	73,7	38,4	5,8
Badaxoz	410,9	366,1	8,6	230,1	-44,8	5,0	127,3	-10,9
Cáceres	142,1	219,2	160,9	-76,7	77,1	277,9	-35,1	54,3
GALICIA	1.667,6	2.781,2	91,9	250,6	1.113,6	6,9	17,7	66,8
A Coruña	1.084,8	1.480,5	-24,8	370,6	395,7	-3,4	51,9	36,5
Lugo	189,7	182,2	64,7	14,6	-7,5	58,6	8,3	-4,0
Ourense	73,8	378,8	-1,7	-71,0	305,0	-1,2	-49,0	413,3
Pontevedra	319,3	739,6	53,7	-63,6	420,3	16,3	-16,6	131,6
MADRID	4.528,4	4.281,5	345,5	1.710,0	-246,9	14,0	60,7	-5,5
Madrid	4.528,4	4.281,5	345,5	1.710,0	-246,9	14,0	60,7	-5,5
MURCIA	1.156,9	2.591,6	14,6	512,4	1.434,7	2,3	79,5	124,0
Murcia	1.156,9	2.591,6	14,6	512,4	1.434,7	2,3	79,5	124,0
NAVARRA	1.288,5	1.639,4	228,8	135,0	350,9	24,7	11,7	27,2
Navarra	1.288,5	1.639,4	228,8	135,0	350,9	24,7	11,7	27,2
PAÍS VASCO	6.235,1	7.749,2	990,1	1.764,3	1.514,1	28,4	39,5	24,3
Álava	1.119,0	1.339,9	-30,3	616,1	220,9	-5,7	122,5	19,7
Guipúzcoa	2.082,3	3.264,2	115,6	585,7	1.181,9	8,4	39,1	56,8
Vizcaia	3.033,8	3.145,1	904,8	562,5	111,3	57,8	22,8	3,7
RIOXA (A)	400,7	1.195,4	145,9	-99,7	794,7	41,2	-19,9	198,3
A Rioxa	400,7	1.195,4	145,9	-99,7	794,7	41,2	-19,9	198,3
Ceuta	-	116,7	40,6	-47,4	116,7	597,1	-100,0	-
Melilla	9,8	-	-4,0	9,8	-9,8	-	-	-

Fonte: FOGASA

13.1. Introducción

A previsión social ante situacións individuais e familiares de necesidade artículase mediante sistemas de protección social que amparan aos cidadáns e ás súas familias ante continxencias como a estabilidade no emprego, a enfermidade, a incapacidade e a morte.

Os sistemas de protección social dos modernos estados constitúen tamén un enorme mecanismo económico-social que promove a evolución das sociedades e o equilibrio territorial, e orixina un importante efecto de redistribución das rendas que comporta un valor de solidariedade que é, sen dúbida, o aspecto máis característico desta, xa que coas súas realizacións vén a atender necesidades de contido individual e social impoñendo sacrificios aos mozos/as respecto dos vellos/as; aos sans respecto dos enfermos/as; aos ocupados/as respecto dos e das que se atopan en situación de desemprego; aos vivos/as respecto dos falecidos/as; aos que non teñen cargas familiares respecto dos que as teñen e aos de actividades económicas en auxe respecto dos sectores deprimidos.

No noso país podemos contemplar a protección social distinguindo dous grandes apartados: dunha parte, as pensións e prestacións do sistema de Seguridade Social vinculadas ao contrato de traballo ou ao desempeño dunha actividade por conta propia que constitúen a rama contributiva do sistema, e doutra, a cobertura asistencial que abrangue xunto coas pensións non contributivas da Seguridade Social e a Renda de Integración Social (RISGA), as derivadas da Lei de integración social do minusválido (LISMI), as prestacións a extinguir do Fondo de Asistencia Social (FAS), e por último as derivadas da recente Lei da dependencia.

Xunto a estas dúas vertentes haberá que engadir unha terceira conformada pola previsión complementaria, que como sinala a Constitución (artigo 41, último inciso) é libre e, polo tanto, non é obxecto de tratamento neste informe.

O modelo actual da Seguridade Social en España, que arrancando dos anos sesenta do pasado século, perfecciónase e consolídase nos setenta, e que ten como expresión máis significativa a Constitución Española, en concreto o seu artigo 41 impón “aos poderes públicos o mantemento dun réxime público de Seguridade Social para todos os cidadáns que garanta a asistencia e prestacións sociais ante situacións de necesidade, especialmente no caso de desemprego...”, complementado coas imposicións a ditos poderes públicos das obrigas específicas de protección social á familia (artigo 39.1), así como aos fillos e ás nais (artigo 39.2), realizar unha política de previsión e tratamento dos diminuídos físicos, sensoriais e psíquicos (artigo 49), ademais de garantir, mediante pensións adecuadas e periodicamente actualizadas a suficiencia económica para os cidadáns da terceira idade.

A Seguridade Social vén de experimentar nestes últimos anos importantes modificacións nas prestacións. O Pleno do Congreso dos Deputados aprobou, o 6 de abril de 1995, coa práctica unanimidade da Cámara, o Informe de la Ponencia para el análisis de los problemas estructurales del Sistema de la Seguridad Social y de las principales reformas que deberán acometerse, máis coñecido como “Pacto de Toledo” que representa o consenso político en torno ás liñas de futuro do sistema de pensións no noso país. O pacto, aínda que de contido xenérico, representa o compromiso sólido no mantemento e consolidación do actual sistema de protección social garantindo a súa viabilidade futura a través da adopción de medidas -o pacto contempla 15 recomendacións- que permitan a súa adaptación constante ás novas realidades e retos que se poidan presentar.

O 9 de outubro de 1996 subscríbese polo presidente do Goberno e os secretarios xerais de Comisións Obreiras e da Unión Xeral de Traballadores o Acuerdo sobre consolidación y racionalización del sistema de la Seguridad Social que, con vixencia ata 2000, senta as bases sobre as que se deberán desenvolver as recomendacións do Pacto de Toledo, acordo que tivo a súa plasmación na Lei 24/1997, do 15 de xullo, que contempla as seguintes medidas: 1) A separación financeira da Seguridade Social; 2) A constitución de reservas; 3) O establecemento gradual dun único tope de cotización para tódalas categorías profesionais; 4) A introdución de maiores elementos de contribución e proporcionalidade no acceso e determinación da contía das pensións de xubilación e, coa finalidade de establecer unha maior seguridade xurídica na determinación das pensións de invalidez, prevese a elaboración dunha lista de enfermidades; 5) A mellora do tempo de duración das pensións de orfandade; 6) As melloras das contías das prestacións mínimas na súa contía inferior de viuvez; 7) O establecemento da revalorización automática das pensións, en función da variación dos prezos, a través da fórmula estable contida, de forma permanente, na propia

LXSS; e 8) Previsión do desenvolvemento legal do tope de cobertura das pensións como forma de introducir os elementos da seguridade xurídica e financeira.

A Lei 39/1999, de 5 de novembro, para promover a conciliación da vida familiar e laboral das persoas traballadoras establece entre outras medidas unha nova prestación dentro da acción protectora da Seguridade Social, a de risco durante o embarazo co obxecto de protexer a saúde da muller traballadora.

O 9 de abril de 2001 asinouse polo goberno do Estado coa central sindical Comisións Obreiras, a CEOE e a CEPYME un novo acordo sobre a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social que no referente ás pensións contempla como principais acordos:

1) En materia de xubilación:

■ A eliminación do requisito do comezo a cotizar antes de 1967 para ter dereito á xubilación anticipada: o dereito ao retiro anticipado esténdese os/as maiores de 61 anos de idade que contén como mínimo con 30 anos de cotización e que leven 6 meses no paro. Xunto a isto establécese un novo coeficiente redutor anual en función dos anos cotizados que vai dende o 6% para os que acrediten 40 ou máis anos ata o 8% de 30 a 31 anos.

■ Establecemento de medidas de xubilación parcial que posibiliten a compatibilidade entre o percibo dunha pensión e o desenvolvemento de actividades laborais.

Ditos acordos implementáronse normativamente no Real decreto lei 16/2001, de 27 de decembro de 2001, de medidas para o establecemento dun sistema de xubilación gradual e flexible.

2) En materia de prestacións de morte e supervivencia:

■ A base reguladora das pensións de viuvez sube do 45% no 2001 ao 52% no ano 2004. No ano 2002 estableceuse no 46%. Para persoas con cargas familiares elevárase ata o 70%, sempre que a pensión constituía a principal ou única fonte de ingresos e que a contía total dos seus ingresos non superen o previsto en cada exercicio económico para o recoñecemento dos complementos por mínimos.

■ Elevación a 22 anos a idade máxima para percibir a pensión de orfandade con carácter xeral e ata os 24 anos cando faleceran os dous proxenitores.

Ambas as medidas plasmáronse normativamente no Real decreto 1465/2001, do 27 de decembro, de modificación parcial do réxime xurídico das prestacións de morte e supervivencia.

3) Compromiso de aumento das pensións mínimas de xubilación e viuvez de menores de 65 anos e as non concorrentes do extinguido SOVI.

4) Inclusión na acción protectora dos autónomos/as, dos autónomos/as do especial agrario e dos de traballadores/as do mar, da prestación de incapacidade total cualificada –maiores de 55 anos–.

Ademais establécense acordos sobre:

Dotación anual do fondo de reserva: -unha mensuralidade do importe total das pensións máis a parte proporcional das pagas extraordinarias-, chegando a dita contía a finais do ano 2004.

Establecemento dun prazo non superior a doce anos para levar a cabo a separación de fontes con respecto ao financiamento do complemento de mínimos.

E por último mantense o período de cálculo da pensión de xubilación que de acordo co previsto actualmente foi aumentando ata 15 anos no 2003 e nese ano as partes asinantes comprométese a tomar as medidas oportunas para a adopción da “forma máis idónea para o cálculo das prestacións”.

O Congreso dos Deputados aprobou o 2 de outubro de 2003 un informe da Comisión non permanente do Pacto de Toledo no que como acordos máis importantes apóstase por ampliar os anos de cálculo da contía da pensión de xubilación- na actualidade 15 anos- sen especificar cántos, recomendándose así mesmo que a idade de xubilación real: 63 anos se aproxime á legal: 65 e que o prazo para que o complemento de mínimos sexa asumido polos presupostos xerais do estado, é dicir, se desvinculen dos ingresos por cotas da Seguridade Social, sexa de cinco anos e non doce como estaba previsto.

O Acordo do Goberno coa Patronal (CEOE e CEPYME) e as Centrais Sindicais (CC.OO. e UXT) de 13 de Xullo de 2006 en materia de Seguridade Social que contempla a implementación dunha serie de medidas tendentes tanto a reforzar os mecanismos de consolidación do Sistema –garantía de financiación dos complementos de mínimos, simplificación da tarifa de accidentes de traballo, reforma do Fondo de Reserva...-, políticas de Apoio as Familias -Mellora das pensións de viudez e orfandade en discapacitados/as, familias numerosas, e familias sen vínculo matrimonial...- e reformas nos eidos das prestacións de incapacidade e de xubilación co aumento neste último caso do período mínimo de cotización esixido para acceder á pensión que será de quince anos efectivos (5.475 días), tras un período de aplicación progresiva.que se recolleu en súa maior parte na Lei 40/ 2007 de 4 de Decembro.

Ao longo das datas máis recentes sinalaremos como acontecementos de maior relevancia:

■ A lei 39/2006 de 14 de decembro de promoción da autonomía persoal e atención as persoas en situación de dependencia- Lei de Dependencia.

■ A lei Orgánica 3/2007 de 22 de Marzo para a igualdade efectiva de mulleres e homes que leva a cabo unha notable intensificación da acción protectora no eido da maternidade e do risco contra o embarazo, incorporando ó ordenamento xurídico da protección social dous novos subsidios: o correspondente o permiso por paternidade e o que se concede en supostos de risco durante a lactancia natural.

■ A lei 18/2007 de 4 de xullo, pola que procédese á integración dos traballadores/as por conta propia do réxime agrario no especial de Traballadores/as Autónomos (RETA), que segue a recomendación sexta do Pacto de Toledo, con entrada en vigor o 1 de xaneiro de 2008, xunto coa Lei 20/2007 de 11 de Xullo do Estatuto do traballador autónomo

■ Así mesmo a Lei 40/2007 de decembro de Medidas en Materia de Seguridade Social que desenvolve o Acordo de 13 de Xullo de 2006 que ademais do reseñado máis arriba, contempla medidas que incentivan alongar a vida laboral con incrementos dun 2% da pensión por cada ano cotizado despois dos 65 e un 3% para traballadores con carreiras de cotización de máis de 40 anos.

13.2. Pensións contributivas da Seguridade Social: aspectos xerais

As pensións contributivas da Seguridade Social, é dicir, as que dan dereito a unha prestación en virtude dunha cotización previa, outorgan rendas, xeralmente vitalicias e proporcionais aos ingresos na vida activa, a aqueles/as que cesan nela, sempre que reúnan os requisitos esixidos para o seu recoñecemento, entre eles, e con carácter xeral, a alta ou situación asimilada á alta, e ter cubertos uns determinados períodos mínimos de cotización, agás no caso de accidentes.

As pensións móvense en canto á súa contía entre uns topes máximos e mínimos nos que os seus montantes teñen periodicidade anual. Son revalorizadas tamén anualmente en función do correspondente IPC previsto para ese ano, e nas derivadas de accidente de traballo ou enfermidade profesional incrementáanse nun 30% ou 50%, segundo a súa gravidade, cando a lesión se producira como consecuencia de infracción de medidas de seguridade e hixiene no traballo, recaendo a responsabilidade de dito recargo directamente sobre o empresario infractor.

Galicia constitúe unha das comunidades autónomas con máis alta porcentaxe de pensionistas, que representan, en 2008, o 25,45% da poboación total do censo. Durante os últimos anos acrecentouse a tendencia ao aumento da devandita porcentaxe, pasando en números absolutos dos 481.247, en 1985; aos 708.540, en 2008, (cadro 13.1), incrementándose nestes vintedous anos en 227.293 o número de pensións, fronte aos 370.500 novos cotizantes á Seguridade Social entre ambas as dúas datas.

■ Cadro 13.1

Evolución das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por provincias. Galicia/España. 1985/1990/1998-2008

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985	Nº	161,3	100,7	88,4	130,8	481,2	5.396,6
	Media	159,34	148,20	149,78	156,74	154,54	171,52
1990	Nº	189,1	111,8	98,5	125,9	525,3	6.102,1
	Media	246,69	220,36	221,41	236,60	234,09	267,23
1998	Nº	234,6	123,5	109,1	184,8	652,0	7.410,7
	Media	384,65	333,32	329,29	376,95	364,52	435,01
1999	Nº	239,0	124,0	109,5	187,5	660,0	7.509,3
	Media	394,59	339,66	335,39	383,89	371,33	443,27
2000	Nº	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4	7.598,9
	Media	418,63	358,57	353,99	408,65	394,06	471,30
2001	Nº	247,0	124,2	110,2	192,5	673,9	7.677,9
	Media	454,20	388,53	382,97	445,14	427,95	512,97
2002	Nº	250,0	123,8	110,3	194,9	679,0	7.745,8
	Media	478,1	409,1	402,7	471,6	451,5	541,9
2003	Nº	252,5	123,5	110,2	197,0	683,2	7.819,5
	Media	502,8	428,7	421,5	497,9	475,0	571,7
2004	Nº	254,2	122,5	109,8	198,9	685,4	7.878,6
	Media	531,97	452,7	444,29	527,46	502,6	605,33
2005	Nº	256,6	122,1	109,5	201,6	689,7	7.979,7
	Media	561,58	477,57	469,3	557,69	531,1	636,58
2006	Nº	260,26	122,27	109,53	205,44	697,50	8.165,34
	Media	589,65	500,75	492,47	585,91	557,85	668,16
2007	Nº	263,03	121,96	109,26	208,19	702,44	8.273,94
	Media	629,01	533,61	525,39	625,96	595,59	713,48
2008	Nº	266,67	121,63	109,02	211,22	708,54	8.390,80
	Media	658,78	557,75	549,88	656,46	624,18	747,25

Elaboración propia
Números en miles. Medias anuais
Promedio en euros, a decembro de cada ano
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

■ Relación activos/pasivos

A relación activos/pasivos do sistema da Seguridade Social constitúe un bo indicador do fluxo traballo-prestacións públicas nun espazo xeográfico determinado e ven a medir con bastante exactitude o grao de subsidiación deste. No cadro 13.2 inclúense os datos a nivel provincial, galego e do conxunto do Estado. Na provincia de Ourense (ver informes anteriores) o número de pensionistas superou, dende 1989 ata 2007 o de traballadores/as cotizantes en activo, e na de Lugo dende 1992 ata 2004. O importante aumento que se produce no número de afiliados/as á Seguridade Social en 1998, 1999 e no período 2000-2007 provoca un cambio na tendencia dos datos globais de Galicia dos anos precedentes, nos que se viña producindo un incremento maior de pasivos/as ou perceptores/as de pensións que de activos/as ou cotizantes.

A porcentaxe en Galicia da relación de activos/pasivos do sistema da Seguridade Social é, en 2008, de 1,51 activos por cada pasivo –1.072.500 traballadores en alta fronte aos 708.500 pensionistas-, sendo dita porcentaxe no total de España do 2,27, producíndose a diferenza dos nove anos precedentes un incremento en 2008 maior na proporción en favor dos pasivos/as, tanto en España como na comunidade galega. Nas provincias de Ourense e Lugo en 2008 increméntanse moi lixeiramente os traballadores/as afiliados/as e diminúen en escasísimo número a contía dos pasivos/as, manténdose a relación en 1,09% activos/as por cada pensionista en Lugo, e 1,02% en Ourense, donde por segundo ano consecutivo en moitos anos os cotizantes superan o número de pensionistas.

Nas provincias galegas prodúcese en 2008 un lixeiro aumento do número de afiliados, excepto en Pontevedra onde decrecen en escasa contía, máis o pequeno aumento das outras tres é por baixo do incremento de pensionistas.

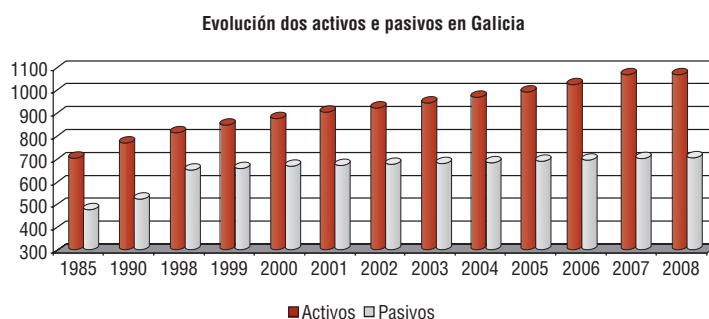
Os afiliados/as sitúanse, en 2008 na cifra de 445.900 na provincia da Coruña e 382.100 en Pontevedra, cunha aumento de 2.600 cotizantes na primeira e unha diminución de 1.100 na segunda, con respecto a 2007, e os pasivos sitúanse en 266.600 na Coruña e 211.200 en Pontevedra, cun aumento sobre 2007 de 3.600 na primeira e de 3.000 na segunda.

■ Cadro 13.2

Relación de activos/pasivos na Seguridade Social.
Galicia/España. 1985/1990/1998-2008

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985	Activos	265,4	120,8	93,6	222,2	702,0	10.561,8
	Pasivos	161,3	100,7	88,4	130,8	481,2	5.396,6
	Proporción	1,65	1,20	1,06	1,70	1,46	1,96
1990	Activos	301,2	116,4	95,7	255,6	768,9	12.513,9
	Pasivos	189,1	118,0	98,5	125,9	525,3	6.102,1
	Proporción	1,59	0,99	0,97	2,03	1,46	2,05
1998	Activos	330,5	111,1	93,2	279,5	814,3	13.591,0
	Pasivos	234,6	123,5	109,1	184,8	652,0	7.410,7
	Proporción	1,41	0,90	0,85	1,51	1,25	1,83
1999	Activos	346,7	114,8	96,1	293,6	851,2	14.344,9
	Pasivos	239,0	124,0	109,5	187,5	660,0	7.509,3
	Proporción	1,45	0,93	0,88	1,57	1,29	1,91
2000	Activos	357,3	117,3	98,2	307,4	880,1	15.062,9
	Pasivos	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4	7.598,9
	Proporción	1,47	0,94	0,89	1,62	1,32	1,98
2001	Activos	369,0	118,6	99,6	317,1	904,3	15.649,9
	Pasivos	247,0	124,2	110,2	192,5	673,9	7.677,9
	Proporción	1,49	0,95	0,90	1,65	1,34	2,04
2002	Activos	377,5	119,3	100,7	326,3	923,9	16.126,3
	Pasivos	250,0	123,8	110,3	194,9	679,0	7.745,8
	Proporción	1,51	0,96	0,91	1,67	1,36	2,08
2003	Activos	388,0	121,5	101,9	335,7	947,1	16.613,6
	Pasivos	252,5	123,5	110,2	197,0	683,2	7.819,5
	Proporción	1,54	0,98	0,92	1,70	1,39	2,12
2004	Activos	399,9	123,2	103,3	344,5	970,3	17.081,8
	Pasivos	254,2	122,5	109,8	198,9	685,4	7.878,6
	Proporción	1,57	1,01	0,94	1,73	1,42	2,17
2005	Activos	411,4	125,7	105,2	355,5	997,7	17.835,4
	Pasivos	256,6	122,1	109,5	201,6	689,7	7.979,7
	Proporción	1,60	1,03	0,96	1,76	1,45	2,24
2006	Activos	426,9	129,0	108,1	368,5	1.032,5	18.596,3
	Pasivos	260,3	122,3	109,5	205,4	697,5	8.165,3
	Proporción	1,64	1,06	0,99	1,79	1,48	2,28
2007	Activos	443,3	132,4	111,3	383,2	1.070,2	19.152,3
	Pasivos	263,0	122,0	109,3	208,2	702,4	8.273,9
	Proporción	1,69	1,09	1,02	1,84	1,52	2,31
2008	Activos	445.9	133.1	111.4	382.1	1.072.5	19.005.6
	Pasivos	266.6	121.6	109.0	211.2	708.5	8.390.8
	Proporción	1.7	1.1	1.0	1.8	1.5	2.3

Elaboración propia
Número de persoas en miles. Medias anuais
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

■ Altas iniciais e baixas

As altas iniciais de pensións contributivas (cadro 13.3) recollen o número de ditas prestacións ás que se lle recoñece o dereito por primeira vez, sen incluír as altas por traslado de provincias; doutra banda, as baixas (cadro 13.4) representan o número de baixas de pensións contributivas (por falecemento, por perda do dereito ou incomparecencia ao cobro durante catro meses consecutivos). Comparando ámbolos dous cadros, ata 1997, como pode apreciarse consultando informes de anos anteriores, nas pensións de xubilación prodúcense en Galicia máis baixas que altas iniciais, o que no implica polo peso numérico das mesmas unha diminución do total das pensións nese tempo. En 1992 primeiro ano na serie que se contempla nos cadros, as altas das pensións de xubilación en Galicia superan amplamente ás baixas (18.237 novas altas fronte a 13.160 baixas), pero en 1998 as baixas comezan a superar ás altas iniciais, reproducíndose con maior amplitude entre 2001 e 2006. No ano 2008 orixínanse 20.157 baixas fronte a 19.041 altas iniciais no conxunto de Galicia. As altas de viuvez, 10.299, en 2008 continúan superando con bastante diferenza ás baixas –8.397 en dito ano-. Na serie dos datos anuais (ver informes anteriores), as cifras de altas e baixas de orfandade e en favor de familiares, tenden a unha paridade en 1996; en 1997 aumentan moi considerablemente a proporción a favor das altas e en 1998 e 1999 chegan a representar máis do dobre, se ben no ano 2000 o incremento substancial das baixas volve a aproximar ámbolos parámetros, no 2001 as baixas en número de 2.740 superan amplamente o número das altas iniciais (2.328), no 2002 as altas (2.831) volven a representar practicamente o dobre das baixas (1.461) e de 2003 a 2007 equilíbranse practicamente o número das altas, pero en 2008 increméntase a diferenza en favor das altas: 2.075 fronte as 1.660 baixas.

Referente ás prestacións de invalidez, despois de se produciren máis baixas que altas en 1997, 1998 e 1999, como consecuencia da drástica redución motivada pola inclusión dos pensionistas de máis de 65 anos como titulares de pensións de xubilación, as baixas de ditas pensións, tanto en Galicia como no resto do Estado, experimentan unha substancial diminución de máis das dúas terceiras partes, no caso galego, redución que se mantén dende o ano 2000 a 2008, con só 2.371 baixas fronte ás 7.874 altas iniciais en este último ano.

O número total das altas iniciais de pensións en 2008 aumentan lixeiramente en Galicia pasando de 37.576 no ano anterior ás 39.286 do 2008, increméntandose tamén no conxunto de España. O incremento no número das pensións iniciais prodúcese nas provincias da Coruña, Ourense e Pontevedra, e baixan moi lixeiramente en Lugo. Por prestacións diminúen lixeiramente as de invalidez e viuvez, increméntándose as de xubilación e orfandade e en favor de familiares.

A Coruña é a demarcación onde é máis acusada a diferenza entre altas e baixas -15.819 fronte 11.850- e a continuación Pontevedra. Nas provincias de Lugo e Ourense a relación é dun certo equilibrio entre ámbolos dous parámetros -con maior número de baixas que altas iniciais en Lugo e o contrario en Ourense-. Prodúcese, en 2008, a nivel galego e en cómputo interanual, un escaso incremento das altas iniciais e tamén, aínda que máis cativo das baixas, manténdose un maior número de altas que de baixas de pensións.

■ Cadro 13.3

Altas iniciais de pensións contributivas. Por provincias.
Galicia/España. 1992/ 2003-2008

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	7.138	3.472	3.153	4.564	18.237	224.138
	2003	5.572	2.140	1.965	4.533	14.210	190.574
	2004	5.576	1.910	1.892	4.533	13.911	187.104
	2005	6.718	2.400	2.226	5.813	17.157	265.270
	2006	6.716	2.426	2.236	5.645	17.023	235.129
	2007	6.813	2.384	2.145	5.628	16.970	231.784
	2008	7.687	2.469	2.444	6.441	19.041	269.772
Invalidez	1992	2.113	2.099	1.133	2.592	7.937	92.172
	2003	2.796	904	1.190	1.334	6.224	85.825
	2004	2.730	849	1.075	2.426	7.080	83.702
	2005	2.679	983	978	2.398	7.038	86.125
	2006	2.756	1.056	1.018	2.690	7.520	99.873
	2007	3.290	1.079	1.134	2.610	8.113	98.808
	2008	3.254	957	1.120	2.543	7.874	97.396
Viuvez	1992	3.257	1.743	1.460	2.338	8.798	116.692
	2003	3.879	1.760	1.568	2.911	10.118	129.160
	2004	4.002	1.720	1.552	2.959	10.233	127.287
	2005	3.990	1.781	1.583	2.982	10.336	132.486
	2006	3.969	1.699	1.594	3.153	10.415	128.813
	2007	4.091	1.716	1.617	3.131	10.555	131.454
	2008	4.023	1.681	1.554	3.041	10.299	130.138
Orfandade e en favor de familiares	1992	693	262	254	733	1.942	22.864
	2003	919	340	338	741	2.338	30.055
	2004	888	290	310	691	2.179	28.144
	2005	857	315	273	695	2.140	27.481
	2006	852	242	293	692	2.079	26.704
	2007	777	261	238	662	1.938	25.784
	2008	820	295	233	727	2.075	26.374
Total	1992	13.201	7.576	6.000	10.227	37.004	455.866
	2003	13.166	5.144	5.061	10.519	33.890	435.614
	2004	13.196	4.769	4.829	10.609	33.403	426.237
	2005	14.244	5.479	5.060	11.888	36.671	511.362
	2006	14.293	5.423	5.141	12.180	37.037	490.519
	2007	14.971	5.440	5.134	12.031	37.576	487.830
	2008	15.819	5.382	5.350	12.735	39.286	524.500

Elaboración propia

(1) Non incluídos os datos relativos ao Réxime de Traballadores/as do Mar

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Cadro 13.4

**Baixas de pensións contributivas. Por provincias.
Galicia/España. 1992/ 2003-2008 ⁽¹⁾**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	5.032	2.779	2.643	2.706	13.160	142.039
	2003	7.015	3.883	3.406	5.196	19.500	217.146
	2004	7.017	3.719	3.281	5.166	19.183	209.819
	2005	6.963	3.766	3.549	5.468	19.746	226.135
	2006	6.903	3.751	3.540	5.468	19.662	215.848
	2007	7.224	3.726	3.433	5.714	20.097	224.885
	2008	7.168	3.753	3.480	5.756	20.157	232.927
Invalidez	1992	1.426	1.909	1.005	1.828	6.168	65.547
	2003	755	240	314	639	1.948	24.809
	2004	666	216	299	610	1.791	23.932
	2005	761	210	268	626	1.865	24.400
	2006	738	230	256	696	1.920	23.825
	2007	840	305	270	779	2.194	26.262
	2008	901	327	247	896	2.371	27.807
Viuvez	1992	1.728	1.060	885	1.103	4.776	64.972
	2003	2.904	1.455	1.313	2.056	7.728	99.434
	2004	2.792	1.427	1.193	2.089	7.501	95.818
	2005	2.970	1.436	1.360	2.206	7.972	103.853
	2006	3.024	1.571	1.341	2.211	8.147	99.733
	2007	3.099	1.543	1.379	2.230	8.251	103.459
	2008	3.106	1.587	1.397	2.307	8.397	106.900
Orfandade e en favor de familiares	1992	603	182	186	540	1.511	21.228
	2003	924	280	283	850	2.337	29.729
	2004	904	239	240	814	2.197	27.645
	2005	805	242	232	778	2.057	25.527
	2006	797	225	234	655	1.911	23.378
	2007	738	223	215	637	1.813	21.841
	2008	675	216	203	566	1.660	21.030
Total	1992	8.789	5.930	4.719	6.177	25.615	293.786
	2003	11.598	5.858	5.316	8.741	31.513	371.118
	2004	11.379	5.601	5.013	8.679	30.672	357.214
	2005	11.499	5.654	5.409	9.078	31.640	379.915
	2006	11.462	5.777	5.281	9.030	31.550	362.784
	2007	11.901	5.797	5.297	9.360	32.355	376.447
	2008	11.850	5.886	5.324	9.525	32.585	388.664

Elaboración propia

(1) Non incluídos os datos relativos ao Réxime de Traballadores/as do Mar

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Media das pensións

No cadro 13.5, contéplase o número de pensións e o termo medio do importe destas por comunidades autónomas. Do total dos 8.390.800 pensionistas españois, Galicia, con 708.500, representa o 8,44%, unha porcentaxe superior -case dous puntos e medio- en relación coa que existe referente ao total da poboación. O cadro 13.6 contempla a evolución do importe mensual medio das pensións na comunidade autónoma dende 1985 e pode observarse que dende o citado ano, no que a diferenza do importe das pensións media de Galicia respecto á media española era de 2.500 pesetas (15,02 euros), ata os 118,95 euros de 2008, prodúcese ano tras ano

unha maior diferenza na contía, permanecendo invariable en todo este tempo como a comunidade autónoma con menor importe medio de pensións. O feito explícase fundamentalmente polo importante volume das pensións do réxime especial agrario, en xeral moito máis baixas que as do réxime xeral ou de autónomos.

■ **Cadro 13.5** **Pensións do Sistema de Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1990/ 2000/2005-2008**

	1990		2000		2005		2006		2007		2008	
	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾
Andalucía	938,0	252,8	1.199,3	437,4	1.271,9	561,9	1.296,0	592,9	1.312,9	621,8	1.333,5	663,1
Aragón	223,2	272,3	260,0	482,0	264,6	628,0	270,0	661,0	272,4	695,3	274,8	744,0
Asturias	240,5	319,6	283,2	575,1	285,2	738,7	288,6	777,9	290,7	814,6	292,0	865,7
Baleares	121,2	244,4	146,8	426,6	153,0	551,1	156,1	580,5	157,5	609,2	159,8	651,3
Canarias	151,4	258,7	201,3	444,5	221,8	571,3	228,3	602,8	234,3	623,6	240,1	675,8
Cantabria	101,3	274,9	120,0	486,9	123,2	633,8	125,4	666,3	126,5	700,3	127,8	748,5
C. A Mancha	257,4	256,3	312,4	433,4	321,1	556,6	325,5	590,5	328,0	622,5	331,4	667,8
C. León	479,3	263,4	561,9	455,4	566,9	587,3	573,6	620,1	576,3	651,3	578,5	696,1
Cataluña	1.071,4	270,1	1.335,1	484,3	1.410,8	630,9	1.455,0	661,5	1.477,5	694,3	1.497,8	742,8
C. Valenciana	597,5	245,2	739,4	423,3	788,2	559,3	815,6	587,0	829,8	616,5	845,0	658,9
Extremadura	158,8	245,0	192,9	405,3	197,9	513,8	199,6	544,3	200,7	572,1	202,3	611,8
Galicia	552,2	234,1	667,4	394,1	689,7	506,2	697,5	535,1	702,4	562,2	708,5	600,7
Madrid	581,5	306,9	790,4	558,6	850,7	726,1	874,8	762,8	892,7	799,4	913,7	852,8
Murcia	159,1	245,9	194,7	420,6	205,2	539,3	209,7	567,1	212,1	593,8	214,5	633,8
Navarra	79,0	286,4	99,8	514,2	107,5	679,4	110,9	718,1	113,0	755,6	115,2	808,5
País Vasco	331,4	320,8	423,8	594,5	449,2	771,8	464,4	806,1	471,9	843,0	479,4	898,3
A Rioxa	48,0	256,8	56,6	452,1	58,6	583,4	60,2	612,6	61,1	642,8	61,9	686,5
Ceuta e Melilla	11,0	288,6	13,8	504,0	14,1	646,6	14,3	679,6	14,4	704,5	14,5	751,0
España	6.102,1	267,2	7.598,8	468,2	7.979,7	609,8	8.165,3	641,9	8.273,9	673,7	8.390,8	719,7

Elaboración propia
Números en miles. Medias anuais

(1) Medias anuais en euros
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

■ **Cadro 13.6** **Evolución do importe medio das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1985/1989/2000-2008**

	1985	1989	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Andalucía	159,87	222,37	437,54	461,60	480,45	504,65	530,81	561,90	592,91	621,84	663,13
Aragón	171,29	239,20	482,01	509,31	532,17	560,54	592,83	627,95	661,03	695,32	744,03
Asturias	200,74	284,28	575,17	606,27	628,19	661,45	700,04	738,74	777,87	814,61	865,70
Baleares	158,67	217,57	426,72	450,01	469,24	493,89	521,59	551,09	580,54	609,20	651,26
Canarias	164,68	229,59	444,75	468,90	487,94	512,67	539,94	571,26	602,80	632,63	675,82
Cantabria	174,29	243,41	486,82	515,40	537,14	566,34	599,92	633,82	666,31	700,28	748,52
C. A Mancha	161,67	225,38	433,33	456,97	475,43	499,05	523,74	556,63	590,52	622,51	667,79
C. León	164,68	230,19	455,57	480,94	501,05	526,41	554,23	587,26	620,11	651,26	696,06
Cataluña	171,89	239,20	484,42	511,83	535,33	564,48	597,71	630,94	661,52	694,25	742,80
C. Valenciana	155,66	216,36	432,13	456,73	476,17	501,13	528,99	559,34	586,98	616,45	658,93
Extremadura	153,86	215,76	405,08	426,20	442,30	463,14	484,44	513,80	544,26	572,13	611,84
Galicia	153,26	207,95	394,26	415,45	432,38	454,43	478,26	506,23	535,10	562,19	600,73
Madrid	189,92	280,07	558,34	591,44	616,75	649,37	687,47	726,13	762,83	799,39	852,79
Murcia	159,87	217,57	420,71	443,84	461,75	485,04	510,35	539,34	567,12	593,77	633,80
Navarra	176,70	251,22	513,87	545,89	570,90	602,61	639,44	679,36	718,08	755,56	808,54
País Vasco	195,93	280,67	540,31	629,29	655,51	691,17	733,16	771,82	806,10	843,02	898,27
A Rioxa	159,87	226,58	451,96	478,55	499,06	524,40	552,05	583,42	612,55	642,78	686,52
Ceuta e Melilla ⁽¹⁾	177,90	254,23	504,25	532,85	555,21	583,13	613,37	646,60	679,60	704,50	751,00
España	168,28	236,80	468,19	497,89	518,89	546,04	576,57	609,75	641,86	673,69	719,68

Elaboración propia
Datos en euros mes

(1) Media de ámbalas dúas cidades autónomas
Fonte: INSS

Pensións por tramos de contía

No cadro anterior observabamos que Galicia ocupaba a derradeira posición por Comunidades Autónomas no importe medio das pensións -600,73 euros no 2008- no conxunto do Estado. No cadro 13.7 contéplase o número de pensións en vigor por tramos de contía: 11 en total, comezando polas inferiores a 250 euros mes, que representan en Galicia 65.848 o 9,23 % fronte as 522.798 do conxunto estatal que supoñen o 6,27 %, case 3 puntos por baixo da porcentaxe galega. O tramo onde se concentra un número maior de pensións é o que corresponde ao intervalo de 450 a 550 euros con 249.988 pensións e o 34,54% do total das mesmas- seis puntos e 32 centésimas por riba do español. Como pode apreciarse a porcentaxe tanto no primeiro dos tramos como neste último son lixeiramente máis altos nas provincias de Lugo e Ourense, diminuíndo ostensiblemente nos intervalos de maior contía. As pensións de máis de 1.100 euros son en Galicia 73.501 e representan só o 10,30 % mentres que no conxunto do estado supoñen un 16,52 % do total.

Cadro 13.7

Pensións en vigor por tramos de contía 2008

Tramos de Contía	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia		Total España		Porcentaxe Galicia/España
	Número	%	Número	%	Número	%	Número	%	Número	%	Número	%	
Hasta 250,00 euros	22.873	8,50	11.162	9,18	13.332	12,20	18.481	8,66	65.848	9,23	522.798	6,27	12,60 %
De 250,01 a 350,00	32.116	11,93	20.980	17,26	15.548	14,22	25.459	11,93	94.103	13,19	678.263	8,13	13,87 %
De 350,01 a 450,00	25.236	9,38	9.132	7,51	10.297	9,42	22.853	10,71	67.518	9,46	871.617	10,45	7,75 %
De 450,01 a 550	88.697	32,96	49.773	40,94	41.859	38,29	66.048	30,96	246.377	34,54	2.353.448	28,22	10,47 %
De 550,01 a 700,00	33.489	12,44	14.033	11,54	12.871	11,77	26.090	12,23	86.483	12,12	1.220.772	14,64	7,08 %
De 700,01 a 900,00	20.048	7,45	5.641	4,64	5.572	5,10	16.664	7,81	47.925	6,72	753.223	9,03	6,36 %
De 900,01 a 1.100,00	13.565	5,04	3.607	2,97	3.523	3,22	10.916	5,12	31.611	4,43	560.780	6,73	5,64 %
De 1.100,01 a 1.300,00	10.286	3,82	2.333	1,92	2.305	2,11	8.238	3,86	23.162	3,25	423.834	5,08	5,46 %
De 1.300,01 a 1.500,00	7.462	2,77	1.621	1,33	1.423	1,30	6.747	3,16	17.253	2,42	313.950	3,77	5,50 %
De 1.500,01 a 2.384,52	15.160	5,63	3.255	2,68	2.560	2,34	11.682	5,48	32.657	4,58	632.870	7,59	5,16 %
Másde 2384,52	269144	0,08	121586	0,04	109317	0,02	213319	0,07	713366	0,06	6.884	0,08	6,23 %
Total	269.144	100,00	121.586	100,00	109.317	100,00	213.319	100,00	713.366	100,00	8.338.439	100,00	8,56 %

Data a 31-XII-2008
Fonte: INSS

Pensións con complemento a mínimo

Os beneficiarios/as do Sistema da Seguridade Social, na súa modalidade contributiva, con pensión inferior á mínima sempre que non perciban ingresos de capital ou de traballo persoal ou que percibíndoos non excedan da contía que anualmente o Goberno estableza en xubilación sen cónxuxe a cargo para o ano 2008: 7.399,70 euros- terán dereito a percibir os complementos necesarios para alcanzar a contía mínima das pensións.

Así mesmo terán dereito ao complemento de cónxuxe a cargo aqueles pensionistas con pensión inferior á prevista anualmente polo Goberno en cada unha das mesmas para esta modalidade, cando non superen a contía fixada anualmente, en xubilación para 2008 os 9.222,50 euros.

Na pensión de viuvez entenderase por cargas familiares a convivencia do beneficiario/a con fillos/as menores de 26 anos ou maiores incapacitados (deben acreditar un grao de minusvalía igual ou superior ao 33%), ou menores de 18 anos acollidos, cando a renda do conxunto da unidade familiar dividida polo número de membros que a compoñen non supere en cómputo anual o 75% do salario mínimo interprofesional, excluídas a parte proporcional de dous pagas extraordinarias.

No cadro 13.8 contéplase o número de pensións cos complementos a mínimo e co tanto por cento do total, por tipos de prestacións. Como pode observarse tanto en orfandade como en favor de familiares máis da metade das pensións recoñecidas en Galicia beneficianse deste complemento, en xubilación o número de pensións é de 169.247, e dicir o 38,54% e no total de pensións o 34,17%. Por comunidades autónomas (cadro 13.9) Galicia constitúe en porcentaxe a cuarta comunidade que se beneficia máis deste complemento detrás de Estremadura, Castela a Mancha e Andalucía e preto de 7 puntos por riba da media estatal.

■ Cadro 13.8
Pensións con complemento a mínimo. Galicia a decembro de 2008(*)

	Incapacidade permanente		Xubilación		Viuvez		Orfandade		F. Familiares		Total	
	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)
A Coruña	1.585	5,94	60.276	37,20	22.471	31,98	4.336	52,23	1.177	59,84	89.845	33,90
Lugo	775	8,35	31.055	39,27	6.096	20,39	1.574	58,23	452	64,39	39.952	32,77
Ourense	1.165	12,57	34.564	49,22	7.821	29,71	1.522	61,94	894	81,13	45.966	42,02
Pontevedra	1.544	6,75	43.352	33,91	16.147	29,74	3.600	49,44	963	60,34	65.606	31,23
Galicia	5.069	7,44	169.247	38,54	52.535	28,49	11.032	53,25	3.486	65,95	241.369	34,17
España	59.655	6,51	1.345.362	26,93	750.026	33,14	123.888	45,74	18.353	48,72	2.297.284	27,55

% sobre el total de cada tipo de pensións

Fonte: Informe económico-financiero. Orzamentos Xerais do Estado para 2008

(*) Os datos do total español son a agosto de 2008

■ Cadro 13.9

**Porcentaxe de pensións con complemento a mínimos
por comunidades autónomas. 2007/2008**

	I. permanente		Xubilación		Viuvez		Orfandade		F. Familiares		Total	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Extremadura	10,64%	12,04%	48,05%	49,80%	62,25%	62,73%	68,38%	69,75%	62,39%	64,54%	49,29%	50,57%
C. A Mancha	7,37%	7,98%	40,81%	41,42%	58,82%	59,16%	57,29%	57,53%	56,43%	58,67%	43,15%	43,64%
Andalucía	7,82%	8,72%	34,87%	35,91%	42,77%	43,00%	49,54%	55,91%	49,63%	50,19%	33,82%	34,62%
Galicia	6,72%	7,17%	38,84%	38,72%	28,78%	29,08%	53,76%	54,26%	63,58%	64,30%	33,84%	33,91%
Canarias	6,02%	6,33%	31,85%	31,83%	44,24%	44,70%	54,29%	54,89%	53,96%	53,09%	33,57%	33,75%
C. León	5,88%	6,58%	30,74%	31,73%	40,92%	41,38%	53,16%	54,07%	52,30%	54,20%	32,42%	33,27%
Murcia	8,35%	9,47%	31,96%	33,47%	37,80%	38,59%	55,01%	56,10%	53,69%	56,86%	31,12%	32,38%
C. Valenciana	7,08%	7,99%	28,82%	29,56%	36,06%	36,57%	47,14%	49,30%	46,64%	49,56%	29,10%	29,85%
A Ríoxa	3,99%	4,67%	26,48%	27,22%	37,36%	38,01%	45,83%	46,83%	42,86%	46,90%	27,63%	28,39%
Melilla	4,18%	5,88%	21,12%	22,44%	36,16%	38,50%	58,75%	59,39%	45,61%	55,36%	26,28%	28,25%
Aragón	4,08%	4,92%	25,41%	26,19%	36,99%	37,27%	41,32%	42,88%	42,62%	44,18%	27,24%	27,91%
Ceuta	3,93%	4,52%	21,54%	22,31%	35,22%	38,39%	51,95%	52,63%	40,00%	46,00%	26,23%	27,86%
Navarra	3,10%	3,78%	21,90%	22,33%	34,57%	34,77%	37,36%	38,40%	52,22%	53,48%	23,84%	24,24%
Baleares	4,36%	5,07%	25,02%	25,60%	25,61%	26,12%	41,47%	44,75%	39,88%	43,33%	23,21%	23,91%
Cantabria	3,78%	4,79%	20,22%	20,86%	21,91%	22,37%	41,19%	43,22%	43,33%	45,37%	19,70%	20,38%
Cataluña	4,43%	5,09%	19,75%	20,05%	20,65%	20,76%	32,96%	34,26%	35,40%	36,05%	18,60%	18,94%
Asturias	3,16%	3,94%	19,44%	19,61%	19,89%	20,14%	37,27%	38,66%	33,81%	37,22%	18,12%	18,44%
Madrid	3,49%	3,83%	14,98%	15,10%	25,89%	26,08%	32,27%	32,99%	29,12%	29,98%	17,66%	17,83%
Pais Vasco	2,28%	2,48%	11,84%	11,87%	17,49%	17,27%	29,39%	29,57%	26,80%	27,10%	13,02%	13,01%
Media	5,86%	6,58%	26,75%	27,25%	33,05%	33,34%	46,46%	47,46%	47,30%	48,72%	26,88%	27,38%

Fonte: Informe económico-financiero. Orzamentos Xerais do Estado para 2008/2009

Nota: Os datos de pensións con complemento a mínimo do 2007 son a decembro e os do 2008 son a agosto.

■ Análise por réximes

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social, e o acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social do 9 de abril de 2001 que desenvolven o Pacto de Toledo, prevén unha simplificación da estrutura do sistema, recondúcíndoo cara a existencia de só dous réximes: un de conta allea, no que se incluírán os activos/as da Minería do Carbón, Empregados/as do Fogar e conta allea do Mar e Agrario, e outro o Réxime de Autónomos. Iso sen dúbida provocará cambios importantes, tanto na cotización deses colectivos especiais -aínda que se manteñan algunhas peculiaridades-, como con respecto a unha equiparación efectiva das prestacións da Seguridade Social. O compromiso de incluír para os traballadores/as por conta propia a incapacidade total cualificada plasmouse no Real decreto 463/2003, do 25 de abril, e a integración dos traballadores/as por conta propia do réxime agrario no especial de traballadores/as autónomos (reta) na Lei 18/2007 de 4 de xullo, con efectos de 1 de xaneiro de 2008.

Como apuntabamos en informes anteriores, en 1994 prodúcese unha inflexión no crecemento continuo de pensionistas agrarios de moitos anos anteriores, e comeza a ser maior, se ben moi paulatinamente, o número das pensións que causan baixa que o número de novos pensionistas.

Dende o punto de vista dos datos que proporciona a Seguridade Social, Galicia é a comunidade autónoma española que sufriu un proceso de transformación máis importante con respecto á configuración da súa poboación activa nestes últimos anos, pasando de representar os activos do Réxime Especial Agrario o 29,29% da poboación en alta en 1985, ao 4,94% en 2007, moi por debaixo de poboacións como Andalucía ou

Estremadura e máis de 3 puntos inferior a media española. A impresionante diminución do colectivo agrario cotizante nestes últimos anos desembocou, en gran medida, na xubilación ou a invalidez, se ben, as pequenas diminucións dos últimos anos parecen indicar que o proceso vai remitindo na súa intensidade.

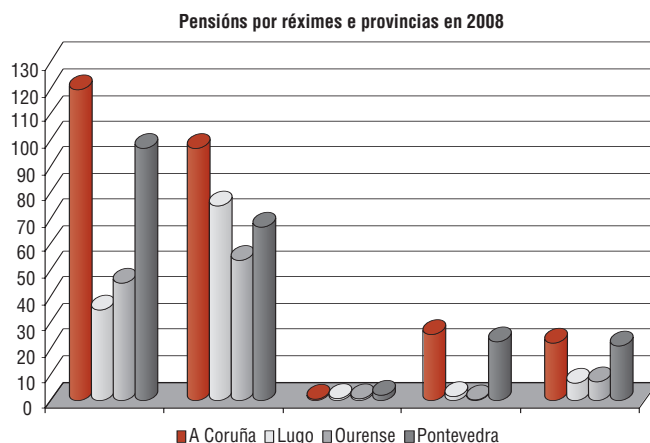
Segundo nos mostra o cadro 13.10, a inmensa maioría dos pensionistas do réxime agrario- os de conta propia- pasan a integrarse no de autónomos de tal xeito que estes pasan de 75.700 en 2007 a 294.600 en 2008, unha cifra moi próxima ó número dos pertencentes ó réxime xeral. Os 6.200 pensionistas do Réxime Agrario constitúen un escaso 0,87% do total, mentras que os do Réxime Xeral con 298.100 supoñen o 42,07% dos pasivos galegos.(cadro 13.11).

■ **Cadro 13.10** Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por provincias. Galicia 2000-2008

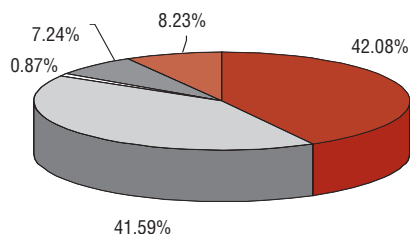
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Xeral	2000	97,6	29,5	37,4	76,8	241,4
	2001	100,3	30,1	38,4	79,0	247,7
	2002	102,7	30,8	39,4	81,2	254,0
	2003	105,2	31,5	40,3	83,5	260,5
	2004	107,8	32,0	41,3	85,6	266,7
	2005	110,4	32,8	42,2	88,2	273,6
	2006	113,5	33,6	43,4	91,0	281,5
	2007	116,6	34,5	44,5	93,9	289,4
	2008	120,2	35,3	45,6	97,1	298,1
Autónomos ⁽¹⁾	2000	23,4	10,0	9,7	16,8	59,9
	2001	24,5	10,3	10,1	17,5	62,4
	2002	25,6	10,5	10,6	18,2	64,8
	2003	26,6	10,7	10,9	18,8	67,0
	2004	27,5	10,9	11,2	19,4	69,0
	2005	28,4	11,1	11,5	20,1	71,1
	2006	29,2	11,4	11,9	20,9	73,4
	2007	30,2	11,7	12,1	21,7	75,7
	2008	30,2	11,7	12,1	21,7	75,7
Agrario ⁽¹⁾	2000	77,6	75,2	54,8	55,1	262,7
	2001	77,1	74,3	53,8	54,5	259,6
	2002	76,1	73,1	52,5	53,7	255,4
	2003	74,9	71,8	51,0	52,7	250,5
	2004	73,2	70,2	49,4	51,7	244,5
	2005	71,7	68,8	47,9	50,6	238,9
	2006	70,4	67,6	46,4	49,5	233,9
	2007	68,9	66,2	44,7	48,3	228,1
	2008	1,4	1,3	0,8	2,7	6,2
Mar	2000	23,3	2,3	0,1	20,3	45,9
	2001	23,6	2,3	0,1	20,6	46,7
	2002	24,0	2,4	0,1	21,1	47,5
	2003	24,2	2,4	0,1	21,4	48,1
	2004	24,4	2,4	0,1	21,6	48,5
	2005	24,6	2,5	0,1	22,0	49,1
	2006	25,0	2,5	0,1	22,4	50,0
	2007	25,3	2,5	0,1	22,7	50,7
	2008	25,6	2,5	0,1	23,1	51,3
Outros	2000	21,4	7,2	7,8	21,1	57,5
	2001	17,8	7,2	7,5	18,5	51,0
	2002	21,5	7,1	7,8	20,8	57,3
	2003	21,5	7,1	7,8	20,7	57,1
	2004	21,3	7,0	7,8	20,6	56,7
	2005	21,6	7,0	7,8	20,7	57,0
	2006	22,2	7,2	7,8	21,6	58,8
	2007	22,1	7,1	7,9	21,5	58,6
	2008	22,0	7,1	7,8	21,4	58,3
Total	2000	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4
	2001	247,0	124,1	110,2	192,5	673,9
	2002	250,0	123,8	110,3	194,9	679,0
	2003	252,5	123,5	110,2	197,0	683,2
	2004	254,2	122,5	109,8	198,9	685,4
	2005	256,6	122,1	109,5	201,6	689,7
	2006	260,3	122,3	109,5	205,4	697,5
	2007	263,0	122,0	109,3	208,2	702,4
	2008	266,7	121,6	109,0	211,2	708,5

Elaboración propia
Medias anuais en miles

(1) Por mor da entrada en vigor da Lei 18/2007 de 4 de xullo, os traballadores por conta propia do reximen agrario intégranse no de autónomos
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Pensións por réximes en Galicia en 2008

Cadro 13.11
Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por comunidades autónomas. 1990/1995/2004-2008

	Régime Xeral							Autónomos ⁽¹⁾							
	1990	1995	2004	2005	2006	2007	2008	1990	1995	2001	2004	2005	2006	2007	2008
Andalucía	367,2	481,6	618,2	630,8	645,6	659,6	675,6	77,0	96,2	119,5	130,0	133,6	137,8	141,9	201,5
Aragón	96,6	124,0	148,5	151,1	154,3	157,5	160,8	26,9	30,7	34,3	35,7	36,1	36,7	37,4	73,4
Asturias	82,7	103,6	124,7	127,3	130,6	134,0	136,9	18,6	23,0	27,6	29,4	29,9	30,6	31,2	77,8
Baleares	54,5	68,6	86,5	88,0	89,9	91,7	94,2	14,2	19,0	22,4	24,3	25,0	25,6	26,2	41,3
Canarias	66,9	89,6	128,2	132,0	137,0	142,4	147,7	11,9	16,0	21,4	24,5	25,4	26,6	27,9	44,2
Cantabria	47,5	58,1	68,7	69,8	71,2	72,6	74,0	10,2	11,9	13,4	14,1	14,4	14,7	14,9	35,9
C. A Mancha	84,5	114,7	149,3	152,9	157,1	161,1	165,5	31,8	36,2	41,0	43,0	43,7	44,7	45,5	88,0
C. León	159,7	207,5	254,8	259,4	265,2	270,6	275,7	55,3	64,0	73,0	76,4	77,4	78,9	80,2	208,8
Cataluña	626,5	758,9	922,3	938,1	958,5	979,6	999,6	126,5	152,4	175,7	185,7	189,3	194,6	199,0	273,1
C. Valenciana	273,6	349,1	455,5	466,0	479,1	492,5	506,6	59,5	70,8	85,8	93,8	96,8	100,5	104,0	141,6
Extremadura	47,6	68,0	86,3	87,8	89,3	90,8	92,5	17,2	19,8	22,7	23,9	24,3	24,8	25,4	50,6
Galicia	146,9	197,2	266,7	273,6	281,5	289,4	298,1	40,1	49,2	62,4	69,0	71,1	73,4	75,7	294,7
Madrid	402,1	511,8	628,2	639,0	653,6	668,5	685,8	57,6	70,4	84,4	91,9	94,3	97,4	100,2	112,4
Murcia	56,5	71,8	94,6	96,6	99,1	101,5	104,0	16,9	20,5	24,6	26,8	27,3	28,1	28,8	42,8
Navarra	36,6	47,3	62,7	64,7	66,9	69,0	71,1	10,0	11,4	13,0	13,9	14,2	14,6	15,0	27,7
País Vasco	197,5	250,3	303,1	308,6	315,5	321,8	328,3	35,2	41,8	49,4	53,1	54,3	56,1	57,7	77,7
A Rioxa	20,1	26,4	32,1	32,7	33,5	34,3	35,1	6,2	7,2	8,0	8,3	8,5	8,7	8,9	17,4
Ceuta	3,4	4,3	4,9	4,9	4,9	5,0	5,0	0,7	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
Melilla	2,6	3,4	3,8	3,8	3,8	3,8	3,9	1,0	1,3	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
España	2.773,1	3.536,1	4.439,1	4.526,8	4.636,7	4.745,6	4.860,5	617,1	742,4	881,1	946,4	968,2	996,4	1.022,4	1.811,5

■ **Cadro 13.11**
(continuación)

	Agrario ⁽¹⁾							Mar							
	1990	1995	2004	2005	2006	2007	2008	1990	1995	2001	2004	2005	2006	2007	2008
Andalucía	326,1	344,3	365,2	366,3	368,4	369,0	315,8	18,5	21,0	22,4	22,5	22,3	22,3	22,2	22,0
Aragón	61,9	60,2	50,3	48,8	47,7	46,5	9,8	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Asturias	58,7	59,9	52,1	50,6	49,6	48,4	1,2	5,0	5,3	5,2	5,0	5,0	5,0	4,9	4,8
Baleares	30,2	29,4	23,2	22,3	21,6	20,8	5,8	2,9	3,1	3,2	3,1	3,1	3,1	3,0	3,0
Canarias	37,9	38,1	36,2	35,7	35,3	34,9	19,4	9,3	10,4	11,0	11,0	10,9	10,8	10,7	10,6
Cantabria	26,3	26,9	23,5	22,9	22,4	21,9	0,8	3,6	3,9	4,0	4,1	4,1	4,0	4,0	4,0
C. A Mancha	112,0	113,3	101,7	99,6	97,9	95,6	52,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
C. León	185,5	186,7	163,9	159,8	156,2	152,3	21,2	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Cataluña	123,5	123,2	106,5	103,3	100,7	97,9	25,4	8,7	9,0	9,1	8,9	8,8	8,8	8,7	8,6
C. Valenciana	142,7	143,4	132,0	129,4	127,6	125,3	89,3	8,6	9,1	9,1	8,8	8,7	8,6	8,6	8,5
Extremadura	77,0	77,4	72,3	71,6	71,0	70,2	45,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Galicia	271,5	275,1	244,5	238,9	233,9	228,1	6,2	33,9	40,9	46,7	48,5	49,2	50,0	50,7	51,3
Madrid	29,0	26,3	20,4	19,6	18,8	18,2	8,4	1,2	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Murcia	51,7	54,5	55,9	55,4	55,1	54,7	40,9	1,8	1,9	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Navarra	20,5	20,5	18,2	17,8	17,3	16,9	4,2	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
País Vasco	29,0	28,1	22,8	21,9	21,2	20,5	1,4	11,7	13,1	13,5	13,4	13,4	13,4	13,4	13,4
A Rioxa	12,7	12,6	10,7	10,4	10,3	10,2	1,6	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ceuta	—	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4
Melilla	—	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
España	1.596,3	1.620,3	1.499,6	1.474,4	1.455,2	1.431,4	648,7	106,4	120,5	129,1	130,3	130,3	130,8	131,0	131,0

Elaboración propia

Medias anuais en miles

A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente con exactitude co total de España ao empregar cantidades reducidas

(1) Por mor da entrada en vigor da Lei 18/2007 de 4 de xullo, os traballadores por conta propia do rexímen agrario intégranse no de autónomos

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

As pensións do Réxime Xeral da Seguridade Social, en número de 298.100, experimentan unha subida de 8.700 con respecto ao ano anterior; se ben seguen a representar tan só un 6,13% do total español correspondente ao citado réxime. As provincias de Lugo e Ourense, con 35.300 e 45.600 pensións, respectivamente, representan conxuntamente tan só o 27,13% dos perceptores/as de pensións do Réxime Xeral en Galicia.

As pensións galegas do Réxime Especial de Traballadores Autónomos, incrementáanse coa adición dos agrarios por conta propia en 2008 pasando constituír o 41,58% do total de pensionistas galegos e o 16,26 % do total español correspondente a dito réxime. A cifra máis numerosa dos pensionistas autónomos é a da provincia da Coruña, con 97.500 pensións, pero Lugo con 74.500 está por enriba de Pontevedra

Galicia é a comunidade autónoma con maior número absoluto de pensionistas do Réxime Especial do Mar, dobrando amplamente a Andalucía que ocupa o segundo lugar. Os 51.300 pensionistas deste réxime, en Galicia, representan o 39,16 % do total español, radicados fundamentalmente na provincia da Coruña, 25.600, e a de Pontevedra, 23.100.

■ Ingresos e gastos

O sistema de protección social nútrese basicamente dos ingresos da Seguridade Social e das contribucións do Estado.

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social e o máis recente de mellora e desenvolvemento do sistema de protección social seguindo as pautas do Pacto de Toledo, contemplan a separación e clasificación das fontes de financiamento do sistema de protección social, de tal xeito que de forma gradual se tenda a que, a partir de 2000, a acción protectora, na súa modalidade universal: asistencia sanitaria, servizos sociais (agás os de accidentes de traballo e enfermidades profesionais), pensións non contributivas, complementos de mínimos de pensións contributivas e prestacións familiares por fillo a cargo, se financien mediante contribucións do Estado, mentres que as prestacións contributivas -basicamente as prestacións derivadas do contrato de traballo máis o gasto de xestión e de funcionamento dos servizos-, pasen a ser financiadas con cargo ás cotizacións das pensións obrigatorias, ademais do importe das cantidades recadadas en concepto de recargos, sancións, así como rendas e intereses patrimoniais. Neste sentido, xa dende o orzamento da Seguridade Social do 2000 contemplase que a totalidade dos Servizos Sociais do IMSERSO e Protección Familiar se financien con aportación do Estado, e para os complementos de mínimos determináanse as sucesivas aportacións do Estado ata o financiamento total de ditos complementos, cun compromiso temporal de non superar 5 anos dende o 2004.

No cadro 13.12 contéplanse as contías da recadación de cotas da Seguridade Social por réximes, que ascenden en Galicia a 5.374,08 millóns de euros, en 2008; unha cifra netamente superior ao ano anterior; e que reflicte un importante aumento na recadación que ten lugar en cada unha das catro provincias de Galicia .

O Réxime Xeral representa o 70,55% da recadación de cotas e nun sistema de reparto como o da Seguridade Social española -os activos actuais financian aos pensionistas-, debe suplir as carencias da escasa recadación dos outros réximes, que ademais como o caso do Agrario- e partir deste ano o de autónomos- cunha tan alta porcentaxe de pensionistas na Comunidade Autónoma Galega -o 41,58%- representa só o 12,99% do total da recadación de cotas da Seguridade Social.

Recadación de cotas da Seguridade Social. Por réximes e provincias. Galicia. 2001-2008

■ Cadro 13.12

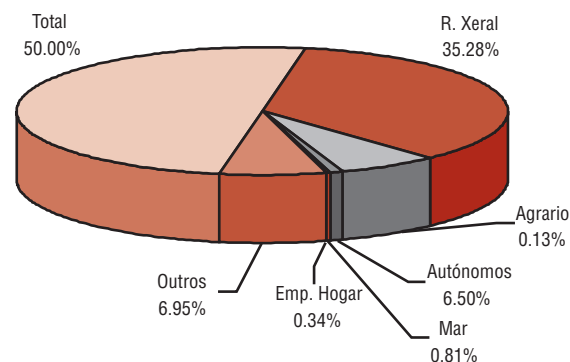
		R. Xeral	Agrario	Autónomos	Mar	Emp. Hogar	Outros	Total
2001	A Coruña	983,24	32,07	165,51	23,76	7,71	244,01	1.456,29
	Lugo	247,24	34,07	54,30	7,87	2,37	54,45	400,31
	Ourense	324,14	12,18	55,25	0,01	2,74	0,73	395,06
	Pontevedra	790,01	17,45	137,20	49,84	5,58	218,29	1.218,37
	Galicia	2.344,64	95,77	412,26	81,48	18,40	517,48	3.470,03
2002	A Coruña	1.056,37	30,29	171,06	23,00	8,17	265,74	1.554,63
	Lugo	299,71	31,64	53,79	7,28	2,58	0,00	395,00
	Ourense	345,41	11,36	56,70	0,02	2,99	0,68	417,16
	Pontevedra	852,83	16,02	143,27	49,00	5,97	257,53	1.324,62
	Galicia	2.554,32	89,31	424,82	79,30	19,71	523,95	3.691,41
2003	A Coruña	1.135,39	30,88	181,10	19,47	8,59	303,08	1.678,52
	Lugo	280,18	32,42	57,95	8,02	2,83	3,08	384,48
	Ourense	363,44	10,89	59,37	0,03	3,23	0,72	437,68
	Pontevedra	941,41	16,50	157,61	49,39	6,43	232,38	1.403,73
	Galicia	2.720,43	90,69	456,03	76,92	21,09	539,26	3.904,41
2004	A Coruña	1.201,61	31,71	196,81	24,59	9,36	329,44	1.793,52
	Lugo	337,51	33,49	61,65	9,09	3,13	1,32	446,19
	Ourense	383,10	10,94	65,56	0,02	3,52	0,75	463,89
	Pontevedra	910,91	15,57	159,38	48,21	6,27	222,97	1.363,31
	Galicia	2.833,13	91,71	483,40	81,91	22,28	554,48	4.066,91
2005	A Coruña	1.218,73	30,30	202,24	24,83	10,13	278,03	1.764,26
	Lugo	291,05	31,81	62,87	8,70	3,68	35,67	433,78
	Ourense	414,88	10,50	68,71	0,02	4,34	0,76	499,21
	Pontevedra	1.057,04	16,47	185,19	54,27	8,15	263,12	1.584,24
	Galicia	2.981,70	89,08	519,01	87,82	26,30	577,58	4.281,49
2006	A Coruña	1.400,37	31,83	219,20	27,42	12,64	400,86	2.092,32
	Lugo	316,48	32,47	65,92	8,63	4,25	39,33	467,08
	Ourense	439,62	10,55	71,99	0,02	4,62	0,93	527,73
	Pontevedra	1.137,14	15,73	184,42	54,80	9,48	327,18	1.728,75
	Galicia	3.293,61	90,58	541,53	90,87	30,99	768,30	4.815,88
2007	A Coruña	1.594,70	36,12	245,66	28,34	13,62	368,53	2.273,35
	Lugo	315,70	31,56	62,60	8,37	4,24	42,26	460,49
	Ourense	335,75	9,02	71,16	0,01	4,98	46,65	462,59
	Pontevedra	1.276,85	17,10	204,97	54,11	10,32	314,02	1.867,05
	Galicia	3.523,00	93,80	584,39	90,83	33,16	771,46	5.063,48
2008	A Coruña	1.708,33	5,17	288,59	28,18	14,96	376,15	2.421,38
	Lugo	342,14	4,58	96,07	6,97	4,68	42,48	496,92
	Ourense	378,42	1,27	86,79	0,01	5,31	0,90	472,70
	Pontevedra	1.362,80	3,21	226,85	51,92	11,20	327,10	1.983,08
	Galicia	3.791,69	14,23	698,30	87,08	36,15	746,63	5.374,08

Elaboración propia

Datos en millóns de euros

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

Distribución de recadación por réximes. Galicia. 2008

Os gastos das pensións en Galicia reflíctense no cadro 13.13 xunto cos pagos por subsidios, e no cadro 13.14 especificase o abono das prestacións por réximes. En 2008 pagáronse por prestacións da Seguridade Social en Galicia 6.626,60 millóns de euros, das que 6.198,20 millóns de euros corresponderon a pagos de pensións, a contía do total de ambas é superior á de 2007, producíndose un aumento nas catro provincias galegas. Na provincia da Coruña, con 2.395,88 millóns de euros é onde se produce o maior volume de pagos en pensións e representa o 38,65 % do total do mesmo en Galicia. En subsidios, no ano 2006 a provincia de Pontevedra supera á da Coruña, pero en 2007 tras un forte aumento A Coruña volve a superar os pagos da provincia de Pontevedra, e en 2008 tamén en algo máis de 21 millóns de euros.

Ao Réxime Xeral van destinadas prestacións por importe de 3.447,63 millóns de euros, máis do 50% do importe total dos pagos. O abono de prestacións derivadas do Réxime Agrario representan a parte máis importante dos pagos da Seguridade Social na provincia de Lugo e algo menos co Réxime Xeral en Ourense. No cómputo galego os gastos do Réxime Agrario constitúen o 20,56% do total dos pagos e os do Mar o 8,18%.

■ Cadro 13.13

Pagos por prestacións da Seguridade Social. Por provincias. Galicia. 2004-2008

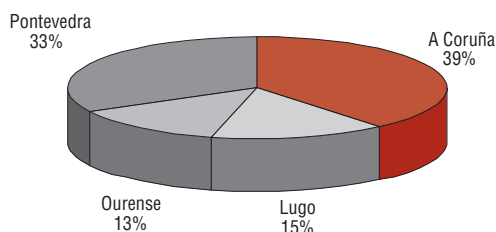
	PENSIONES					SUBSIDIOS					TOTAL				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
A Coruña	1.855,92	1.978,23	1.978,79	2.168,25	2.395,88	119,03	126,48	131,25	172,97	182,14	1.974,95	2.104,71	2.110,04	2.341,22	2.578,02
Lugo	772,84	811,89	812,31	877,91	941,46	35,84	39,64	40,81	44,34	47,99	808,68	851,53	853,12	922,25	989,45
Ourense	689,08	723,96	724,56	776,48	843,48	31,58	31,63	32,50	35,21	37,98	720,66	755,59	757,06	811,69	881,46
Pontevedra	1.538,96	1.649,29	1.650,37	1.825,61	2.017,38	121,95	130,67	133,76	150,65	160,29	1.660,91	1.779,96	1.784,13	1.976,26	2.177,67
Galicia	4.856,80	5.163,37	5.166,03	5.648,25	6.198,20	308,40	328,42	338,32	403,17	428,40	5.165,20	5.491,79	5.504,35	6.051,42	6.626,60

Elaboración propia

Datos económicos en millóns de euros

Fonte: Subdirección General de Seguimiento Presupuestario de la Seguridad Social

Distribución dos pagos en 2008

■ Cadro 13.14

Pagos por prestacións da Seguridade Social. Por réximes. Galicia. 2006 -2008

	A CORUÑA			LUGO			OURENSE			PONTEVEDRA			TOTAL		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Réxime Xeral	1.149,60	1.351,91	1.446,64	311,21	363,94	388,94	352,10	411,73	440,42	912,42	1.087,08	1.171,63	2.725,33	3.214,66	3.447,63
Réxime Especial Autónomos	184,71	217,15	244,87	68,32	80,04	92,61	71,46	83,78	93,45	133,14	158,93	178,92	457,63	539,90	609,85
Réxime Especial Agrario	394,59	416,99	417,66	375,92	395,68	393,54	258,43	265,17	262,40	274,87	289,38	288,62	1.303,81	1.367,22	1.362,22
Réxime Especial do Mar	158,57	178,70	188,07	22,42	25,68	27,19	0,00	0,00	0,00	276,95	310,84	326,82	457,94	515,22	542,08
Réxime Especial Minería do Carbón	7,55	8,58	9,15	6,10	6,79	6,82	3,85	4,08	4,02	3,44	3,71	3,76	20,94	23,16	23,75
Réxime Especial Empregados/as do Fogar	35,48	39,89	42,20	13,87	15,38	16,10	13,33	15,41	16,45	30,61	34,09	35,44	93,29	104,77	110,19
Accidentes de traballo e enfermidades profesionais	62,15	71,75	74,39	20,73	23,59	24,95	19,78	22,54	23,37	58,20	64,72	68,98	160,86	182,60	191,69
Non contributivas	117,39	30,46	124,47	34,55	9,95	36,98	38,50	8,05	40,42	96,07	24,53	100,63	286,51	72,99	302,50
Outras transferencias															36,69
Total	2.110,04	2.315,43	2.547,45	853,12	921,05	987,13	757,45	810,76	880,53	1.785,70	1.973,28	2.174,80	5.506,31	6.020,52	6.626,60

Elaboración propia

En millóns de euros

Fonte: Subdirección General de Seguimiento Presupuestario de la Seguridad Social

13.3. Análise dos datos sobre as pensións do sistema

13.3.1. Pensións de xubilación

O risco de vellez que dá orixe á pensión de xubilación pode concibirse de dous modos diferentes. Por un lado, a pensión pode presentarse como unha contraprestación aos servizos prestados por unha persoa ao longo da súa vida -pensión de vellez-. Dende un segundo punto de vista, o traballador/a ao chegar a certa idade é considerado como un inválido, as enfermidades da idade e a súa repercusión no rendemento profesional determina unha pensión de “retiro”. Configuraríase, en ambos casos, como un dereito de crédito a través do que paliar, mediante unha renda substitutiva, a perda da renda profesional.

Estas dúas concepcións non conducen sempre ás mesmas consecuencias. A idade da percepción da pensión dependerá, no primeiro caso, sobre todo, de consideracións económicas, mentres que no segundo, virá dada pola situación de invalidez que se presume. Sen embargo, na práctica, ambas as dúas aproxímanse, xa que as esixencias económicas obrigan a miúdo a atrasar o dereito á pensión que se fai coincidir coa época que a invalidez poida presumirse de feito para a maior parte dos traballadores/as.

Esta pensión presenta dende o punto de vista da Seguridade Social importantes problemas nos seus aspectos técnicos: a idade previsible, a determinación da contía da prestación -cálculo da base reguladora-, a compatibilidade pensión-traballo e a imprescritibilidade do dereito ao recoñecemento da pensión.

Actualmente en España os requisitos para o acceso á pensión de xubilación son: ter cumprida a idade regulamentaria e ter cuberto un período mínimo de carencia.

A idade prevista legalmente é a de 65 anos, se ben existen posibilidades de xubilarse anticipadamente nos seguintes casos:

Por razón do grupo o actividade profesional: Son grupos ou actividades cuxos traballos son de natureza excepcionalmente penosa, perigosa, tóxica ou insalubre e acusan elevados índices de morbilidade ou mortandade, sempre que os traballado-

res afectados acrediten na respectiva profesión ou traballo o mínimo de actividade que se estableza, se atopen de alta ou situación asimilada e cumpran os demais requisitos xerais esixidos (período de cotización e feito causante). A partir de xaneiro de 2008 a aplicación dos coeficientes reductores non pode dar lugar a que o interesado acceda á pensión de xubilación con idade inferior a 52 anos. Aplícase os traballadores incluídos no estatuto mineiro, persoal de vó de traballos aéreos, traballadores ferroviarios, artistas, profesionais taurinos, e bombeiros ó servizo das administracións ou organismos públicos.

Por discapacidade: A idade ordinaria de 65 anos se reducirá nun período equivalente ó que resulte de multiplicar o tempo efectivamente traballado os coeficientes do 0,25 en caso de discapacidade igual ou superior ó 45%, e do 0,50 se o traballador ten acreditado un grao de discapacidade igual ou superior ó 65% e precisa doutra persoa para a realización dos actos esenciais da vida ordinaria. Rexe tamén o límite de 52 anos.

Por ter a condición de mutualista : poderá causar dereito a pensión de xubilación a partir dos 60 anos con coeficientes reductores, para os traballadores/as que tiveran a condición de mutualistas nalgunha mutualidade laboral de traballo por conta allea antes do 1 de xaneiro de 1967, os de RENFE con anterioridade ó 14-7-1967, e os do réxime do Mar ó 1-8-1970, sempre que se atopen en alta ou asimilada á alta.

Xubilación flexible: o sistema de xubilación gradual e flexible, é o derivado da posibilidade de compatibilizar, unha vez causada, a pensión de xubilación con un contrato a tempo parcial, con xornada mínima do 25% e máxima do 75%, minorando a pensión a parte proporcional inversa á redución da xornada de traballo realizada polo pensionista, en relación á dun traballador a tempo completo comparable. Excepcionalmente, en determinados supostos (reconversión industrial, xubilación parcial con contratos de relevo, xubilación especial aos 64 anos, traballos penosos, tóxicos, etc.), poderanse xubilar con antelación á idade ordinaria sen coeficientes reductores.

Xubilación parcial: Os traballadores por conta allea que teñan máis de 60 anos e reúnan as demais condicións esixidas para ter dereito a pensión de xubilación podrán acceder á xubilación parcial nos seguintes termos:

Os maiores de 65 anos, reducindo a xornada entre un 25% e un 75% de xeito que dunha banda se posibilite a compatibilidade entre o percibo dunha pensión de xubilación e o desenvolvemento de actividades laborais e por outra permita a exoneración do pago de cotizacións sociais por continxencias comúns, excepto incapacidade temporal

Os menores de 65 deberán ser contratados a xornada completa, asimílanse ós contratados a tempo parcial cuxas xornadas , en conxunto sexan equivalentes en días teóricos ós dun traballador a tempo completo, debendo celebrarse simultaneamente un contrato de relevo.

Xubilación especial ós 64 anos, sen coeficiente reductor, sempre que os traballadores /as reúnan os requisitos xerais esixidos para causar dereito a xubilación ordinaria e pertenczan a unha empresa que en virtude de convenio o pacto esté obrigada a substituír simultaneamente ó traballador que se xubila por outro inscrito como despregado.

O período mínimo de carencia da pensión de xubilación é de quince anos de cotización, dos cales polo menos dous deberán estar abrangidos dentro dos quince inmediatamente anteriores ao momento de causar o dereito, calculándose a contía en función da porcentaxe aplicable á base reguladora (a base reguladora calcúlase de acordo co cociente que resulte de dividir por 210 as bases de cotización do interesado dos 180 meses inmediatamente anteriores ao que se produza o feito causante), a porcentaxe obtense aplicando unha escala que comeza có 50% con quince anos, aumentando un 3% por cada ano adicional comprendido entre o décimo sexto e o vixésimo quinto e un 2% a partir do vixésimo sexto ata acadar o 100% aos 35 anos, tal como se especifica no seguinte cadro:

Anos de cotización	Porcentaxe sobre a base reguladora	Anos de cotización	Porcentaxe sobre a base reguladora
Aos 15 anos	50%	Aos 26 anos	82%
Aos 16 anos	53%	Aos 27 anos	84%
Aos 17 anos	56%	Aos 28 anos	86%
Aos 18 anos	59%	Aos 29 anos	88%
Aos 19 anos	62%	Aos 30 anos	90%
Aos 20 anos	65%	Aos 31 anos	92%
Aos 21 anos	68%	Aos 32 anos	94%
Aos 22 anos	71%	Aos 33 anos	96%
Aos 23 anos	74%	Aos 34 anos	98%
Aos 24 anos	77%	Aos 35 anos	100%
Aos 25 anos	80%		

O Real decreto lei 16/2001 establece que cando se acceda á pensión de xubilación a unha idade superior aos 65 anos a porcentaxe aplicable á respectiva base reguladora será a resultante de sumar ao 100 por 100, un 2 por 100 adicional por cada ano completo cotizado a partir dos 65 anos, sempre que en dito momento o interesado tivera acreditados 35 anos de cotización. Noutro caso, a porcentaxe adicional indicada aplicarase, cumpridos os 65 anos, dende a data na que acredítase dito período de cotización.

As pensións de xubilación da Seguridade Social constitúen as máis importantes dende o punto de vista numérico e tamén en contía económica.

Na Comunidade Autónoma Galega (cadro 13.15) hai, en 2008, 436.000 pensións de xubilación- 2.200 máis que en 2007, sobrepasando o número das dos últimos anos. Representan o 8,83% das 4.936.800 existentes en España. Do exame dos datos do cadro 13.15 e dos datos de informes de pasados anos pódese observar o incremento importantísimo do número das devanditas prestacións entre os anos 1997 e 1998, tanto na comunidade autónoma, como no total español, que é debido na súa maioría á conversión das pensións de incapacidade permanente dos beneficiarios/as de 65 ou máis anos en pensións de xubilación, mentres que os aumentos interanuais de 1999 a 2002 son máis cativos e consecuencia do aumento natural do número das pensións, en 2003 permanece na mesma cantidade, diminúe en 2004, en 1.800, volve a aumentar moi lixeiramente en 2005, máis significativamente en 2006, increméntanse en tan só 1.200 en 2007, e por último en 2.200 en 2008. Nas provincias de

Lugo e Ourense nos seis últimos anos baixan lixeiramente o número, mentres tamén en escasa medida aumentan nas outras dúas provincias galegas.

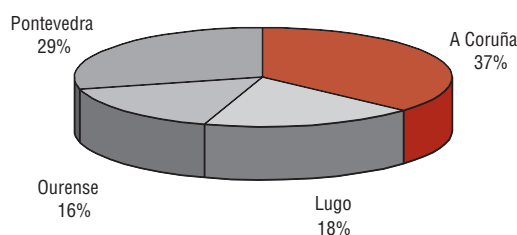
Pensións de xubilación. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2008 ⁽¹⁾

■ **Cadro 13.15**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	101,6	55,6	54,9	57,8	269,9	2.803,8
	Media	282,09	251,62	248,92	279,69	268,61	308,07
1997	Nº	124,8	62,6	60,7	77,0	325,1	3.502,5
	Media	419,60	364,01	355,15	414,34	395,42	478,28
1998	Nº	147,8	83,0	74,8	111,0	416,6	4.400,9
	Media	433,53	374,40	365,07	427,70	407,99	496,15
1999	Nº	149,9	83,4	74,6	112,9	420,8	4.450,2
	Media	441,64	381,43	371,72	435,51	415,55	505,51
2000	Nº	151,7	83,5	74,3	114,6	424,1	4.493,4
	Media	469,47	402,42	391,97	463,46	441,17	538,68
2001	Nº	153,6	83,6	74,3	116,6	428,2	4.545,6
	Media	507,4	434,0	421,9	503,2	477,2	584,5
2002	Nº	154,7	83,4	73,9	118,2	430,1	4.575,3
	Media	531,2	455,0	441,2	531,0	501,8	615,1
2003	Nº	155,0	82,6	73,2	119,2	430,1	4.603,4
	Media	553,7	472,1	457,5	555,5	522,3	643,0
2004	Nº	154,9	81,4	72,3	119,7	428,3	4.619,6
	Media	587,3	499,0	482,4	589,1	553,4	681,6
2005	Nº	155,4	80,6	71,5	121,0	428,5	4.678,3
	Media	621,4	526,5	509,5	623,4	585,7	716,1
2006	Nº	157,5	80,4	71,2	123,4	432,6	4.809,3
	Media	655,1	552,8	535,3	656,3	616,9	752,8
2007	Nº	158,7	79,8	70,6	124,7	433,8	4.863,3
	Media	701,8	589,7	572,2	703,9	660,9	806,4
2008	Nº	160,4	79,2	70,1	126,4	436,0	4.936,8
	Media	737,0	616,0	598,5	739,9	693,9	845,4

(1) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación

Pensións de xubilación en 2008

Como sinalabamos en informes anteriores, a estrutura da poboación das provincias de Lugo e Ourense, onde cun 24,84% da poboación da comunidade autónoma se concentra en 2008 preto dun 35% dos pensionistas de xubilación, constitúe un trazo fundamental e xoga un importante papel na elevada porcentaxe de Galicia sobre o total nacional. Destacan, doutra banda, en sentido contrario, o número relativamente escaso, 126.400, de pensións de xubilación da Seguridade Social en Pontevedra, se ben e como se pode observar, debido ao transvase de pensionistas de invalidez permanente de máis de 65 anos, en 1998, aumentan en 34.000 –case un 50% dos 77.000 existentes en 1997-.

A media en 2008 das pensións galegas de xubilación situouse en 693,90 euros ao mes, subindo 33 euros con respecto ao pasado ano, mentres que a media estatal sube, en 2008, 39 euros, situándose en 845,4 euros -151,5 por riba da media galega.

As provincias de Lugo e Ourense, polo importante número de pensións de xubilación do Réxime Agrario, aparecen ambas as dúas con máis de 230 euros de diferenza con respecto á media estatal.

13.3.2. Pensións de invalidez permanente

Nas orixes da institucionalización do seguro de invalidez, a finais do pasado século, este foi concibido como unha vellez prematura, dando orixe a unha renda vitalicia que supoñía en realidade unha liquidación anticipada da pensión de vellez. A evolución posterior permitiu definir a invalidez cunha noción distinta á de xubilación na que cada vez con maior énfase vaise poñendo o acento nas medidas encamiñadas á rehabilitación e recuperación do traballador.

A invalidez, dende o punto de vista de prestación contributiva, defínese pola súa relación co exercicio dunha actividade profesional, ben como unha incapacidade para exercer unha profesión determinada -incapacidade permanente total para a profesión habitual- podendo neste caso dedicarse a outra distinta, ou ben como unha incapacidade xeral para a obtención de calquera tipo de ingresos -incapacidade permanente absoluta-, que lle inhabilita por completo para toda profesión ou oficio.

A invalidez tamén pode orixinar unha incapacidade parcial para a profesión habitual, que no sistema español de Seguridade Social é aquela que sen acadar o grado de total, ocasiona ao traballador/a unha diminución do 33% no seu rendemento normal para dita profesión, sen impedirlle a realización das tarefas fundamentais desta.

A Seguridade Social española prevé tamén unha incapacidade absoluta agravada, que constitúe a gran invalidez, para aqueles traballadores/as incapacitados/as absolutos que, como consecuencia de perdas anatómicas ou funcionais, necesitan a asistencia doutra persoa para realizar os actos máis esenciais da vida, tales como vestirse, desprazarse, xantar ou análogos.

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social e a Lei 24/1997 establecen a regulación da invalidez absoluta e gran invalidez nos termos actuais, se ben introducen determinadas medidas que confiren unha maior transparencia e seguridade xurídica no recoñecemento e graduación das incapacidades permanentes (total e parcial) efectuadas de acordo a un listado que se aprobe regulamentariamente e a un réxime de incompatibilidades co traballo, pasando a denominarse e equipararse, a partir dos 65 anos, a pensión por incapacidade permanente á pensión de xubilación. Non obstante, o “acordo para a mellora e o desen-

volveremento do sistema de protección social" contempla a eliminación do tope de 65 anos para acceder á declaración de incapacidade permanente cando esta se derive de accidente de traballo ou enfermidade profesional.

As pensións de incapacidade experimentan pequenas subidas no seu número ata 1997 -ver informes anteriores e o cadro 13.16-, en que baixan en moi escasa medida en relación ao ano precedente. As pensións de incapacidade permanente sofren en 1998 unha drástica diminución polo feito de que a partir de novembro de 1997 os beneficiarios das pensións de incapacidade permanente de 65 anos ou máis pasen a ter a condición de xubilados. A baixada é de tal xeito que das 146.500 existentes en 1997 en toda Galicia quedan só 59.200; en 1998 dita diminución é maior porcentualmente en Galicia -o 59,59%- que no total estatal o -50,54%-. En 2008 o número das pensións de invalidez aumentan en 1.700 na comunidade autónoma. As 67.500 pensións de incapacidade permanente existentes en Galicia pasan a representar un 9,53% respecto do total de pensións na Comunidade Autónoma.

Pensións de invalidez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2008 ⁽¹⁾

■ Cadro 13.16

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	36,3	32,8	23,2	54,7	147,0	1.567,9
	Media	251,10	226,82	229,24	240,22	238,21	284,33
1997	Nº	39,6	31,2	22,1	53,6	146,5	1.626,6
	Media	432,98	337,76	353,46	378,47	385,22	471,29
1998	Nº	19,5	10,9	7,7	21,1	59,2	804,5
	Media	456,19	355,08	372,07	396,08	407,74	492,94
1999	Nº	19,9	10,3	7,7	20,5	58,4	798,0
	Media	465,36	362,06	379,48	409,84	415,85	502,46
2000	Nº	20,5	9,8	7,9	19,9	58,0	792,6
	Media	498,95	397,78	415,22	452,67	455,04	542,59
2001	Nº	21,0	9,4	8,0	19,4	57,7	788,6
	Media	543,67	441,95	459,02	497,41	500,37	593,18
2002	Nº	21,5	8,9	8,1	19,2	57,8	787,4
	Media	574,92	473,36	491,83	530,84	533,22	628,66
2003	Nº	22,4	8,8	8,4	19,3	59,0	796,7
	Media	598,17	499,89	517,47	558,14	558,99	658,71
2004	Nº	23,3	8,9	8,7	20,1	61,0	815,1
	Media	625,07	533,42	545,79	589,82	589,00	694,14
2005	Nº	24,1	8,9	8,8	20,8	62,6	832,8
	Media	653,45	573,16	582,85	623,73	622,31	726,61
2006	Nº	24,7	9,0	8,9	21,5	64,1	859,8
	Media	674,70	600,76	611,10	649,49	647,07	756,21
2007	Nº	25,4	9,2	9,1	22,2	65,8	888,8
	Media	704,76	640,28	546,01	685,65	681,39	796,74
2008	Nº	26,37	9,26	9,17	22,70	67,50	906,84
	Media	726,33	675,68	674,50	712,32	707,67	826,39

Elaboración propia

Números en miles redondeados. Medias anuais

Promedio, en euros, a decembro de cada ano

(1) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

O mesmo que ocorre coas pensións de xubilación, a proporción de pensións de invalidez en Galicia, en relación co total destas en España, era tradicionalmente moito maior que a da poboación. Sen embargo, despois de 1998 queda establecida nun 7,36%, fronte ao 9% do ano anterior; o que sen dúbida pon de manifesto o elevado número de incapacitados/as permanentes de 65 anos ou máis existentes en Galicia, que engrosan xa a partir de 1998 o número de pensionistas de xubilación. En 2008 aumentan moi lixeiramente nas provincias de Lugo e Ourense e en maior medida nas da Coruña e Pontevedra. No cómputo da comunidade autónoma sube en 1.700 pensións, aumentando en pequena contía no conxunto de España o número de pensionistas de incapacidade. A contía media da prestación de invalidez permanente en Galicia, é de 707,67 euros mes, subindo con respecto a 2007 en 26,28 euros, pero inferior en máis de 118 euros á media estatal, sendo significativamente baixas as correspondentes ás provincias de Lugo e Ourense.

O cadro 13.17 proporciónanos información sobre a distribución do número de pensións de invalidez segundo os grados de incapacidade. De acordo con estes datos o volume maior de pensionistas de invalidez en Galicia son os incapacitados totais: 42.755, que representan o 63,34% do total de inválidos/as galegos, e o 8,69% dos incapacitados totais españois, unha cifra maior en máis de dous puntos e medio que a que correspondería a proporción da poboación, aínda así moito máis baixa que a dos anos precedentes a 1998 en que en virtude do importantísimo transvase de incapacitados/as permanentes con 65 ou máis anos a xubilados operada en dito ano, corríxe en parte a enorme desproporción de anos anteriores.

**Pensións de incapacidade permanente en vigor segundo grao de incapacidade.
Por provincias. Galicia/España. 1998-2008**

■ **Cadro 13.17**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	
Gran invalidez	1998	707	332	249	574	1.861	22.667
	1999	734	340	256	579	1.909	23.147
	2000	747	346	277	590	1.960	23.925
	2001	760	341	283	589	1.973	24.724
	2002	790	341	294	630	2.055	25.399
	2003	828	330	300	658	2.117	26.436
	2004	878	335	307	685	2.205	27.847
	2005	909	338	302	702	2.251	28.779
	2006	926	341	297	728	2.292	29.614
	2007	967	341	293	742	2.343	30.760
2008	998	339	279	743	2.359	31.650	
Incap. Perm. Absoluta (*)	1998	7.453	3.440	2.809	8.523	22.225	368.411
	1999	7.573	3.266	2.785	8.270	21.894	360.188
	2000	7.655	3.077	2.852	7.963	21.547	353.756
	2001	7.788	2.991	2.928	7.701	21.408	349.322
	2002	7.908	2.900	3.059	7.407	21.274	345.974
	2003	8.070	2.906	3.191	7.269	21.436	346.707
	2004	8.197	2.960	3.219	7.333	21.709	351.597
	2005	8.291	3.002	3.179	7.459	21.931	357.905
	2006	8.255	3.102	3.139	7.587	22.083	369.726
	2007	8.148	3.243	3.133	7.625	22.149	377.982
2008	8.198	3.339	3.113	7.652	22.302	381.941	
Incap. Perm. Total	1998	11.139	7.058	4.637	11.869	34.703	408.612
	1999	11.421	6.700	4.617	11.510	34.248	410.376
	2000	11.961	6.369	4.680	11.215	34.226	411.131
	2001	12.370	6.012	4.727	10.984	34.091	411.249
	2002	12.752	5.674	4.757	11.041	34.224	413.126
	2003	13.427	5.550	4.933	11.347	35.257	421.043
	2004	14.190	5.540	5.130	12.049	36.909	433.405
	2005	14.825	5.527	5.329	12.614	38.295	444.183
	2006	15.422	5.540	5.458	13.154	39.574	458.822
	2007	16.267	5.577	5.614	13.767	41.225	478.639
2008	17.132	5.583	5.774	14.266	42.755	492.088	
Inc. Perm. Parcial (1)	1998	156	49	54	137	396	4.860
	1999	135	44	48	122	349	4.307
	2000	117	38	42	109	306	3.806
	2001	102	30	33	101	266	3.323
	2002	87	23	24	85	219	2.888
	2003	76	17	22	75	189	2.531
	2004	69	14	19	66	168	2.248
	2005	64	12	18	58	152	1.922
	2006	57	9	13	54	133	1.619
	2007	47	9	10	50	116	1.396
2008	37	5	8	41	91	1.155	

Elaboración propia

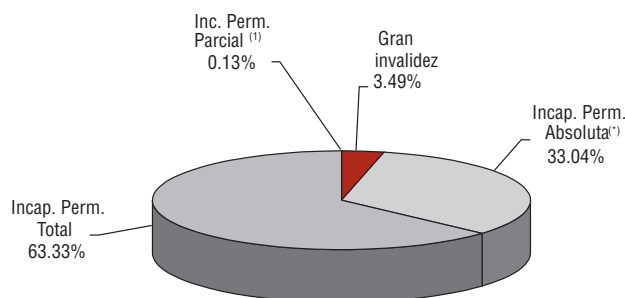
Medidas anuais en miles

(1) Estas pensións suprimíronse no ano 1966

(*)A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

Pensións de invalidez en Galicia en 2008

13.3.3. Pensións de viuvez

Integrada dentro do que tradicionalmente se considera como seguro por falecemento ou prestacións por morte e supervivencia, a pensión de viuvez ten como finalidade reparar o dano causado pola desaparición dun dos cónxuxes, e a ela ten dereito o supervivente, cónxuxe o parella de feito, neste caso se o falecemento é posterior a 1 de xaneiro de 2008, e con certos requirimentos económicos, nos seguintes termos de carácter xeral: se o falecido/a se atopase no momento do óbito en alta ou situación asimilada á alta, en caso de morte por enfermidade común deberá completar un período mínimo de cotización de cincocentos días, dentro dos cinco anos anteriores ao falecemento, non esixíndose ningún período en caso de accidente, sexa ou non laboral, ou enfermidade profesional. Se o falecido/a non estivera de alta ou situación asimilada á alta poderán causar dereito a pensión sempre que se acredite un período mínimo de cotización de quince anos (reforma da Lei 24/1997).

No suposto de separación ou divorcio, o dereito á pensión de viuvez corresponderá a quen sexa ou fora cónxuxe lexítimo, e aos separados/as ou divorciados/as que non contraeran novas nupcias, en contía proporcional ao tempo vivido co cónxuxe falecido, con independencia das causas que determinaran a separación ou o divorcio, garantizándose en todo caso el 40% a favor do cónxuxe o supervivente dunha parella de feito con dereito a viudedade. É compatible con calquera renda de traballo do beneficiario e coa pensión de xubilación ou incapacidade permanente a que o mesmo tivera dereito.

A Lei 24/1997, do 15 de xullo, sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social estableceu modificacións normativas nas prestacións de viuvez, co incremento da súa contía atendendo ao nivel de renda e cargas familiares, centrándose, prioritariamente, nas pensións mínimas daqueles que teñan menos de 60 anos, para equiparar a súa contía coas pensións mínimas que o sistema outorga aos viúvos/as maiores de 60 anos, o que se realizou gradualmente tendo plena aplicación no ano 2000. O "acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social" do 9 de abril de 2001 contempla a previsión do incremento da porcentaxe a aplicar sobre a base reguladora do 45% dese momento ata o 52% na actualidade e o 70% no caso de viúvos/as con cargas familiares e un novo marco de compatibilidades permitindo nalgúns casos manter a pensión aínda que o pensionista contraia novas nupcias. A lei 40/2007 de 30 de decembro de Medidas en materia de Seguridade Social equipara os matrimonios coas parellas de feito en relación coa viuvez.

Continúa en 2008 a tendencia no aumento de pensións de viuvez en Galicia (cadro 13.18), aumento que se cifra en 2.100 novos pensionistas viúvos ou viúvas máis que o ano anterior.

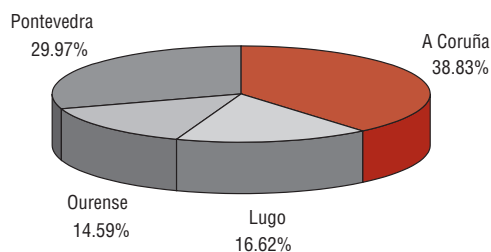
Pensiones de viuvez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1998-2008

■ Cadro 13.18

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	44,8	21,6	18,4	34,6	119,5	1.541,0
	Media	175,80	137,43	138,96	171,94	162,07	188,76
1998	Nº	58,4	26,8	23,6	45,0	153,8	1.936,7
	Media	278,54	215,35	221,12	273,88	257,36	307,09
1999	Nº	59,7	27,3	24,0	45,9	156,9	1.973,3
	Media	283,85	219,45	225,26	278,92	262,22	312,91
2000	Nº	61,1	27,7	24,3	47,0	160,1	2.009,6
	Media	300,94	232,86	239,08	295,64	277,84	332,91
2001	Nº	62,3	28,0	24,6	47,9	162,8	2.042,4
	Media	329,6	255,7	262,4	323,4	305,0	364,9
2002	Nº	63,4	28,3	24,8	48,7	165,2	2.073,3
	Media	355,4	277,7	283,2	349,2	329,4	393,8
2003	Nº	64,5	28,7	25,1	49,6	167,9	2.106,2
	Media	387,5	305,8	308,7	380,9	359,8	429,7
2004	Nº	65,7	28,9	25,3	50,4	170,3	2.136,3
	Media	408,9	321,9	325,7	401,3	379,5	453,8
2005	Nº	66,9	29,3	25,6	51,3	173,0	2.165,9
	Media	429,0	337,7	343,1	419,2	397,9	474,6
2006	Nº	67,9	29,6	25,9	52,1	175,4	2.196,9
	Media	447,6	352,7	359,2	438,0	415,8	495,9
2007	Nº	68,9	29,7	26,1	53,0	177,7	2.225,5
	Media	474,7	374,5	382,9	464,0	441,3	526,2
2008	Nº	69,8	29,9	26,2	53,9	179,8	2.249,9
	Media	496,2	391,9	402,7	484,8	461,9	550,8

Elaboración propia
Números en miles. Medias anuais
Promedio, en euros, a decembro de cada ano
Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

Pensiones de viuvez en 2008

As 179.800 pensións de viuvez en Galicia representan un 7,99% do total español, destacando con respecto ao total da poboación, as cifras de Lugo e Ourense cunha maior porcentaxe sobre o total da poboación provincial que as da Coruña e Pontevedra.

Como sinalabamos en informes anteriores, a media da contía económica das pensións de viuvez nas provincias galegas -461,9 euros- é inferior á do conxunto de España, nun proceso, ademais, no que a diferenza a favor da media nacional vaise acrecentando ano tras ano, pasando, como pode observarse no citado cadro 13.18, dos 26,69 euros mensuais menos en 1990 a 88,9 en 2008.

Tendo en conta a baixa dotación destas pensións -o 52% da base reguladora (excepto viuvos/as con cargas familiares) ou o mínimo legal- e mesmo a posibilidade de reparto en caso de haber ex cónxuxes superviventes ou parellas de feito con dereito á pensión, a diferenza da contía en máis dun 16,14% reviste, se cabe, maior importancia. Como no resto das pensións, as diferenzas das medias de Lugo e Ourense, con respecto ao total español, son aínda maiores.

13.3.4. Pensións de orfandade

A pensión de orfandade que deriva do falecemento do causante, ten por finalidade a obtención dunha prestación por cada un dos fillos/as, calquera que sexa a natureza legal da súa filiación, que sexan menores de certa idade ou estean incapacitados/as para todo traballo, sempre que no seu caso teña cuberto o período mínimo de cotización esixido para ter dereito á pensión de viuvez.

A incapacidade para o traballo debe ser permanente e absoluta, que inhabilite para toda profesión ou oficio.

Tamén terán dereito á pensión de orfandade, nas mesmas condicións, os fillos/as adoptivos do causante, sempre que a adopción tivera lugar con dous anos de antelación.

Así mesmo, terán dereito os fillos/as que o cónxuxe supervivente levara ao matrimonio sempre que se celebre con dous anos de antelación, se comprobe que convivían co causante e ás súas expensas e que non teñan dereito a outra pensión da Seguridade Social, nin queden familiares con obriga e posibilidades de prestarlles alimentos, segundo a lexislación civil.

A Lei 24/1997, do 15 de xullo, sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social que desenvolve o Pacto de Toledo ampliou o límite de idade para o percibo das pensións de orfandade, calquera que sexa a natureza legal da filiación, dende os 18 aos 21 anos, e no suposto de que non sobrevivira ningún dos pais, o límite será aos 23 anos, tendo aplicación dende 1999. O "acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social" contempla a elevación de novo do límite, fixándoo en 22 anos con carácter xeral e en 24 para a orfandade absoluta a partir de 2002.

Durante 2008 produciuse en Galicia (cadro 13.19) un incremento de 190 pensións de orfandade, con respecto o ano anterior; aumento que ten lugar en todas as provincias, excepto Ourense que diminúe en 27. Os 19.933 orfos acollidos ao sistema da Seguridade Social no país galego representan o 7,64% do total estatal, dos cales o 41,02% son da Coruña, o 33,76% de Pontevedra, o 13,20% de Lugo e o 12,02% de Ourense.

O importe medio da contía da pensión experimenta un moderado aumento, en Galicia, algo maior que no total español, sendo a da Comunidade Autónoma Galega lixeiramente inferior á media estatal, cunha diferenza, a favor do total do Estado, no ano 2008 de 5,85 euros mensuais.

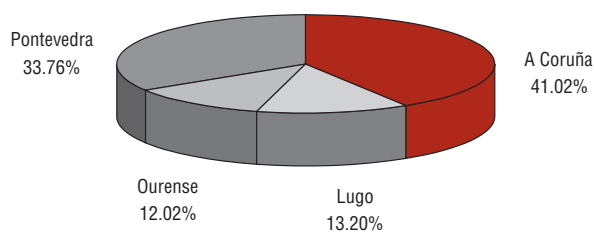
Pensións de orfandade. Por provincias. Galicia/España. 1990/1998-2008

■ Cadro 13.19

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	5.448	1.564	1.561	4.707	13.280	163.653
	Promedio	154,31	138,21	137,60	155,83	150,99	157,84
1998	Nº	7.559	2.363	2.127	6.369	18.418	231.733
	Promedio	181,52	167,37	174,46	176,58	177,18	186,05
1999	Nº	7.593	2.373	2.134	6.389	18.489	232.625
	Promedio	184,76	170,30	177,76	179,61	180,32	189,45
2000	Nº	8.391	2.627	2.341	7.118	20.477	260.684
	Promedio	196,18	180,54	187,83	189,29	190,83	200,26
2001	Nº	8.188	2.539	2.318	6.938	19.983	254.962
	Promedio	216,05	197,53	205,52	205,65	208,86	219,17
2002	Nº	8.723	2.734	2.474	7.349	21.280	272.885
	Promedio	227,60	207,54	214,70	217,31	219,97	230,92
2003	Nº	8.533	2.719	2.468	7.147	20.867	268.559
	Promedio	242,42	220,44	228,24	230,01	233,63	245,47
2004	Nº	8.358	2.673	2.467	6.950	20.448	263.883
	Promedio	261,69	241,35	246,65	247,29	252,32	263,86
2005	Nº	8.246	2.674	2.440	6.804	20.164	260.720
	Promedio	284,80	264,12	268,36	268,98	274,73	283,74
2006	Nº	8.167	2.637	2.416	6.744	19.964	258.837
	Promedio	300,25	277,92	286,15	287,47	291,27	298,87
2007	Nº	8.058	2.607	2.423	6.655	19.743	256.962
	Promedio	326,45	304,90	311,38	309,86	316,16	323,62
2008	Nº	8.177	2.631	2.396	6.729	19.933	261.012
	Promedio	343	323,84	328,46	323,35	331,92	338

Elaboración propia
 Datos do nº de pensións en euros, a decembro de cada ano
 Fonte: INSS

Pensións de orfandade en 2008

13.3.5. Pensións en favor de familiares

O aseguramento derivado da morte pode chegar ademais de ao cónxuxe e aos fillos/as a outros parentes consanguíneos do causante -avós, pais, irmáns e netos- que reúnan certos requisitos, entre eles, ineludiblemente, a convivencia co causante dous anos antes do falecemento, non ter dereito a outra pensión e carecer de medios de subsistencia e de familiares obrigados a dar alimentos.

En 2008, segundo o cadro 13.20, increméntase en 81 o número de pensións en relación co ano anterior, para acadar os 5.367 pensionistas galegos que representan o 14,25% do total do conxunto nacional.

O dato máis salientable da análise provincial é o elevado número de pensionistas da provincia de Ourense, sobre todo, se a comparamos con Lugo, á que case duplica. Increméntase o número de pensións nas catro provincias galegas.

No que se refire á contía media de pensión cabe destacar polo que atinxe ao global galego en 2008 (409,41 euros-), que é netamente inferior á media estatal -443,94 mensuais-, e a media na provincia de Lugo é máis de 31 euros inferior a media galega.

Pensións a favor de familiares. Por provincias. Galicia/España. 1990/1998-2008

■ Cadro 13.20

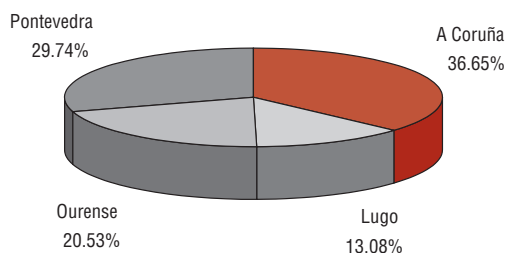
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	977	193	462	1.110	2.742	26.484
	Media	188,74	189,47	171,65	175,81	180,68	190,59
1998	Nº	1.659	502	898	1.646	4.705	45.460
	Media	230,87	205,90	221,74	224,36	224,18	225,49
1999	Nº	1.669	503	905	1.643	4.720	45.270
	Media	234,38	210,31	226,06	228,39	228,13	229,75
2000	Nº	1.779	550	959	1.654	4.942	44.156
	Media	249,33	227,68	242,95	242,53	243,40	248,61
2001	Nº	1.816	556	966	1.607	4.945	42.977
	Media	270,75	255,53	264,16	262,53	265,08	274,29
2002	Nº	1.842	587	1.003	1.638	5.070	42.112
	Media	291,11	268,13	278,12	281,72	282,84	296,57
2003	Nº	1.886	618	1.022	1.647	5.173	41.576
	Media	313,75	285,70	301,94	302,73	304,56	323,14
2004	Nº	1.899	636	1.031	1.604	5.170	40.502
	Media	335,45	304,62	321,29	325,08	325,61	345,88
2005	Nº	1.925	653	1.065	1.591	5.234	39.570
	Media	355,45	323,80	340,57	349,48	346,66	370,21
2006	Nº	1.926	677	1.094	1.595	5.292	38.700
	Media	376,41	338,31	361,51	369,16	366,27	393,46
2007	Nº	1.938	683	1.078	1.587	5.286	37.932
	Media	403,02	362,46	389,20	397,47	393,30	424,46
2008	Nº	1.967	702	1.102	1.596	5.367	37.674
	Media	420	378,39	403,32	414,58	409,41	444

Elaboración propia

Datos do nº de pensións en euros, a decembro de cada ano

Fonte: INSS

Pensións en favor de familiares en 2008

13.4. Outras prestacións

A Lei 42/1994, do 30 de decembro, de medidas fiscais, administrativas e de orde social crea unha nova figura entre as prestacións da Seguridade Social: a incapacidade temporal, que vén a substituír á incapacidade laboral transitoria (ILT) e á invalidez provisional. A incapacidade temporal ten unha duración de doce meses, prorrogables por outros seis. Así mesmo, a citada lei desvincula da incapacidade temporal a continxencia de maternidade, que adquire categoría de prestación autónoma con dereito a unha cobertura do 100% da base reguladora.

Examinaremos dentro deste apartado os datos de incapacidade temporal e maternidade, obtidos do Instituto Nacional da Seguridade Social no que se refire aos procesos de incapacidade e da información das memorias da Delegación do Goberno en Galicia nos aspectos económicos das prestacións de incapacidade temporal e maternidade.

13.4.1. Prestacións de incapacidade temporal

Existían, a decembro de 2008 -cadro 13.21- 19.341 traballadores/as en proceso de Incapacidade Temporal -2.920 menos que a mesma data do ano anterior- dos que o número maior correspondían a provincia de Pontevedra: 7.874 e o inferior á de Ourense: 1.901, o importe total da prestación de incapacidade temporal no ano 2008 e de algo máis de 221 millóns de euros- ver cadro 13.22-, diminuíndo en 160 mil euros o importe con respecto o ano anterior. A contía maior corresponde tamén a provincia de Pontevedra: 95,59 millóns e a máis cativa a Ourense: 20,29 millóns de euros.

■ Cadro 13.21

Procesos de Incapacidade Temporal 2007 / 2008. Galicia

	R. Xeral		Autónomos ⁽¹⁾		Agrario ⁽¹⁾		E. fogar		Min. de carbón		Total	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
A Coruña	5.871	4.966	1.138	1.706	684	41	311	338	0	1	8.004	7.052
Lugo	1.583	1.470	435	857	733	27	173	160	0	0	2.924	2.514
Ourense	1.645	1.347	375	427	164	5	143	122	0	0	2.327	1.901
Pontevedra	6.790	5.935	1.181	1.569	649	41	386	329	0	0	9.006	7.874
Galicia	15.889	13.718	3.129	4.559	2.230	114	1.013	949	0	1	22.261	19.341

Número de subsidios en vigor a 31 de decembro

(1) a 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia de rexíme agrario integranse no de autónomos (Lei 18/2007 de 4 de xullo)

Fonte: INSS

Importe anual de prestacións por incapacidade temporal. Galicia. 1999 -2008

■ Cadro 13.22

	Importe									
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
A Coruña	52,48	47,11	49,02	51,38	58,60	68,28	73,94	77,73	80,56	78,47
Lugo	17,90	16,85	16,80	17,27	18,20	21,72	24,94	26,00	26,57	26,81
Ourense	15,55	13,54	14,98	14,45	16,85	19,13	18,62	19,62	19,59	20,29
Pontevedra	56,78	56,01	61,24	63,10	69,71	77,24	84,68	88,32	94,60	95,59
Galicia	142,71	133,51	142,05	146,20	163,35	186,37	202,18	211,67	221,32	221,16

Elaboración propia

Importe en millóns de euros

(1) Agás ISM. Contempla en 1999 os beneficios de invalidez provisional que residualmente manteñen a prestación ata a súa finalización

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

13.4.2. Prestacións de maternidade

Considéranse situacións protexidas a maternidade, a adopción e o acollemento pre-adoptivo ou permanente, durante os períodos de descanso que se aproveiten por ditas situacións. A prestación consiste nun subsidio en función da base reguladora que, no caso da maternidade, é de 16 semanas de duración, ampliábles por parto múltiple en dúas semanas máis por cada fillo. Nos supostos de adopción e acollemento, tanto preadoptivo como permanente, de menores de ata seis anos, a suspensión terá unha duración de 16 semanas, ampliábles no suposto de adopción ou acollemento múltiple en dúas semanas por fillo/a; esténdese o suposto a maiores discapacitados/as ou minusválidos/as con especiais dificultades de inserción. O período de descanso poderá ser disfrutado pola nai ou a opción desta, tamén polo outro proxenitor no caso de que ámbolos dous traballen, sen perxuício das seis semanas inmediatas ó parto de descanso obligatorio para a nai.

Os períodos de suspensión do contrato de traballo por maternidade, adopción ou acollemento, ou por paternidade poderán disfrutarse en réxime de xornada completa ou a tempo parcial, neste caso precísase acordo previo entre o empresario e o traballador afectado.

Dacordo co se contempla no cadro 13.23 existen 4.039 perceptores do subsidio de maternidade en Galicia a 31 de decembro de 2008 - 477 máis que na mesma data do ano anterior-, dos que na súa maior parte – 86%- corresponden ao réxime xeral e só 5 subsidios ao agrario. Por provincias A Coruña ten o número máis grande de beneficiarios -1.727 – e Lugo o máis escaso -371 - . O importe anual en concepto de maternidade en Galicia, cadro 13-24 representa en 2008 a cantidade de 87,29 millóns de euros incluída a prestación de paternidade, dos que o 82,23% abóanse nas provincia da Coruña e Pontevedra.

Subsidios de maternidade en vigor a 31.12.2008. Galicia

■ Cadro 13.23

	R. Xeral	Autónomos	Agrario	E. fogar	Min. de carbón	Total
A Coruña	1.486	206	3	32	0	1.727
Lugo	307	50	0	14	0	371
Ourense	321	48	0	4	0	373
Pontevedra	1.351	182	2	33	0	1.568
Galicia	3.465	486	5	83	0	4.039

Fonte: Mº de Traballo e Asuntos Sociais: INSS

Importe anual de prestacións por maternidade. Galicia. 1999 -2008

■ Cadro 13.24

	Importe									
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007 ⁽¹⁾	2008 ⁽¹⁾
A Coruña	10,79	12,74	15,73	15,10	19,59	20,37	23,20	23,40	31,94	37,72
Lugo	2,25	2,98	3,08	3,66	3,96	4,21	4,81	4,82	6,26	7,80
Ourense	2,08	2,73	3,09	3,33	4,05	4,10	4,85	4,87	6,12	7,71
Pontevedra	9,23	10,67	12,58	13,09	17,58	17,78	20,53	20,61	27,31	34,06
Galicia	24,35	29,12	34,48	35,18	45,18	46,46	53,39	53,70	71,63	87,29

Elaboración propia

Importe en millóns de euros

(1) Incluído paternidade

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

13.4.3. Prestacións por desemprego

A normativa española de Seguridade Social sinala que a prestación de desemprego ten por obxecto garantir a continxencia na que se atopan aqueles/as que, podendo e querendo traballar, perden o seu emprego ou ven reducida a súa xornada ordinaria de traballo.

O desemprego é total cando o traballador/a cesa con carácter temporal ou definitivo na actividade que viña desenvolvendo e vese privado consecuentemente do seu salario. O desemprego é parcial cando o traballador/a ve reducida temporalmente a súa xornada ordinaria de traballo, polo menos nunha terceira parte, sempre que o salario sexa obxecto de análoga redución.

A protección por desemprego estrutúrase nun nivel contributivo e noutro nivel asistencial. O nivel contributivo ten por obxecto proporcionar prestacións substitutivas das rendas salariais deixadas de percibir como consecuencia da perda dun emprego anterior ou da redución da xornada. A duración da prestación por desemprego está

en función dos períodos de ocupación cotizados nos 6 anos anteriores á situación legal de desemprego de acordo a unha escala que na actualidade vai dende un mínimo de 120 días de prestación aos que cotizaron un período abranguido entre 360 días, ata 539, a un máximo de 720 días aos que cotizaran máis de 2.160 días.

O nivel asistencial, complementario do contributivo, garante a protección a traballadores/as desempregados/as en condicións determinadas que enumera o artigo 215 da Lei xeral da seguridade social (ter esgotado a prestación por desemprego e ter responsabilidades familiares, ou ben, ser un maior de 45 anos, traballador emigrante retornado, liberado de prisión, etc.).

Doutra banda o Real decreto 236/2000 de 18 de febreiro estableceu, seguindo as directrices sobre o emprego da Unión Europea, a renda activa de inserción, que con modificacións posteriores a última o Real decreto 1369/2006, de 24 de novembro, combina medidas activas con pasivas e vai dirixido a mellorar a capacidade de inserción profesional dos desempregados/as de longa duración. Configúrase como un itinerario de inserción laboral a partir dun compromiso de actividade, cunha titoría individualizada, incorporando ao beneficiario a programas de emprego e/ou formación e co apoio complementario dunha renda como axuda económica.

Poderán ser beneficiarios/as do programa os traballadores/as desempregados/as que teñan cumprida a idade de 45 anos; que acrediten unha minusvalía ou incapacidade, emigrantes retornados, vítimas da violencia doméstica que á súa vez reúnan en cada caso as condicións previstas nas normas específicas de cada un dos colectivos. Ademais, o Real decreto 945/2003 impón o que non foran beneficiarios/as do programa no ano anterior, salvo que se incorporaran a el por acreditar minusvalía o ser vítima de violencia doméstica e non foran beneficiarios de tres programas de renda activa.

A renda, cunha duración máxima de once meses, será igual ao 80% do indicador público de renda de efectos múltiples (IPREM) mensual vixente en cada momento salario mínimo interprofesional vixente, excluída a parte proporcional das dúas pagas extraordinarias.

No cadro 13.25 preséntanse os datos do número de beneficiarios/as da prestación por desemprego. A tendencia incrementista do número de perceptores/as que se experimenta en Galicia de 1990 a 1993 (ver informes de anos anteriores), cun aumento achegado ao 40%, québrase en 1995, cun descenso de 10.825 perceptores, e continúa en 1996, 1997, 1998 e 1999 dun xeito decrecente con 17.293, 10.612, 7.768 e 4.883 beneficiarios/as menos anualmente, respectivamente. Esta tendencia volve a trocarse no ano 2000 e continúa en 2001 e 2002 con aumentos sucesivos, volvendo a diminuír lixeiramente en 2003 no que en media anual establécese en 70.588 beneficiarios/as, en 2004 ten lugar un incremento de 4.700 perceptores/as no ámbito da Comunidade, en 2005 o aumento é de 3.500, en 2006 de 600 e en 2007 de 100 beneficiarios. En 2008 o incremento é moi notorio: 15.000 beneficiarios máis situándose en 94.300. O incremento prodúcese tamén no conxunto de España na cifra de 394.000 que representa o 27,7 % de aumento co respecto a 2007. Nas provincias galegas o maior incremento de perceptores prodúcese en Pontevedra, en 7.100, pero aumentan tamén en grande medida nas outras tres provincias galegas.

■ Cadro 13.25

Beneficiarios/as da Prestación por Desemprego. Galicia/ España. 1993/2002-2008

	1993	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
A Coruña	44.000	30.500	29.400	30.900	32.600	33.300	33.200	38.500
Lugo	12.900	7.800	7.600	8.300	8.000	8.100	8.100	9.300
Ourense	16.000	9.500	8.900	9.600	10.100	9.900	9.900	11.300
Pontevedra	39.700	25.300	24.700	26.300	27.900	27.900	28.100	35.200
Galicia	112.600	73.200	70.600	75.100	78.600	79.200	79.300	94.300
España	1.993.000	970.800	1.004.700	1.065.100	1.103.900	1.145.600	1.421.000	1.815.000

Nº de beneficiarios/as en centos

Fonte: Mº de Traballo e Asuntos Sociais

Os 94.300 beneficiarios/as das prestacións de desemprego (cadro 13.25) supoñen o 5,20% do total español, dos que o número dos beneficiarios/as das prestacións contributivas e asistenciais é 55.230 e 33.742 respectivamente. No total da Comunidade galega, deberíamos sumar os preceptores/as da renda activa de inserción en número de 5.180 en Galicia.

13.5. Pensións de carácter non contributivo e asistencial

A Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, tratou de realizar unha regulación unitaria das distintas accións dos poderes públicos para integralas nun nivel non contributivo de pensións en favor daqueles cidadáns que se atopen en situación de necesidade protexible e carezan de recursos económicos propios suficientes para a súa subsistencia.

As pensións non contributivas son prestacións periódicas vitalicias ou de duración indeterminada en función da idade ou a incapacidade e a favor daquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para acadar prestacións de nivel contributivo pola realización de actividades profesionais.

Sen embargo, as pensións non contributivas da Lei 26/1990 veñen, en realidade, a substituír, se ben con distinto alcance e maior contía, ás de vellez e enfermidade do Fondo de Asistencia Social (FAS) -que, aínda así e transcorridos dezaioito anos da implantación das non contributivas, seguen subsistentes para quen as cobraba, se non opta polas novas- e aos subsidios de garantía de ingresos mínimos e o de axuda de terceiras persoas da Lei de integración social do minusválido (LISMI), nas mesmas condicións que as do FAS.

Por outra banda, a Xunta de Galicia, mediante a Lei 9/1991, do 2 de outubro, de Medidas básicas para a reinserción social, estableceu unha prestación, a Renda de Integración Social (RISGA), co obxecto de garantir un mínimo de subsistencia persoal a cidadáns abranguidos entre os 25 (nalgúns casos de 18), e os 65 anos que, polo tanto, completaría a acción protectora de grupos específicos, terceira idade e incapacitados, coas daquelas persoas que, aínda que tendo idade laboral e sen causa legal de incapacidade física ou psíquica, non teñen recursos mínimos para poder afrontar as necesidades máis urxentes.

Como sinala a propia Lei 9/1991, trátase de establecer unha prestación social destinada a garantir recursos económicos de subsistencia a quen careza deles, así como

lograr a súa autonomía e integración normalizada mediante un proxecto personalizado de inserción.

A Xunta de Galicia, ante as críticas de carácter xeneralizado sobre a ineficacia desta prestación de cara á loita contra a pobreza e a exclusión social plasmadas nun informe que o Valedor do Pobo publicou en novembro de 1998, modificou, mediante a Lei 1/1999, do 5 de febreiro, algúns artigos co obxecto de configurala, segundo especifica a exposición de motivos, como unha verdadeira renda familiar, flexibilizar os requisitos esixidos, e axilizar o procedemento.

As pensións do Fondo de Asistencia Social (FAS) son axudas económicas de carácter periódico a favor de anciáns e de enfermos ou inválidos para o traballo. A contía mensual destas pensións foi en 2008 de 149,86 euros ao mes con 14 pagas.

Segundo os datos do cadro 13.26, que contempla o número de pensións do FAS polos dous conceptos de velez e enfermidade existentes en 1990 e entre 2004-2008, despois dun descenso moi acusado xa son absolutamente residuais estas prestacións, como consecuencia da implantación das novas pensións non contributivas (mellor dotadas economicamente), ás que deben acceder os novos peticionarios, e que ademais teñen dereito de opción os beneficiarios das do FAS sempre que reúnan os requisitos.

En 2008, o número total de pensionistas do FAS é só de 63 en Galicia, cun descenso respecto ao ano anterior de 17 representando dito número global de Galicia o 0,31% dos 19.735 que existen no total español, sendo a provincia de Ourense con 22 pensións, seguida de Pontevedra con 19 as que reúnen un maior número de beneficiarios.

■ Cadro 13.26

Pensións do Fondo de Asistencia Social. Por provincias. Galicia/España. 1990/2004-2008

	Velez						Enfermidade						Total					
	1990	2004	2005	2006	2007	2008	1990	2004	2005	2006	2007	2008	1990	2004	2005	2006	2007	2008
A Coruña	7.900	53	22	6	3	2	7.100	59	31	29	17	10	15.000	112	52	35	20	12
Lugo	2.300	15	10	7	4	2	2.100	25	18	12	9	8	4.400	40	28	18	13	10
Ourense	2.500	22	15	11	7	4	2.100	40	32	27	23	17	4.600	62	46	38	30	22
Pontevedra	5.100	23	14	9	6	5	3.600	35	25	22	17	14	8.700	58	39	31	23	19
Galicia	17.700	113	60	33	20	13	14.900	159	105	90	66	49	32.600	272	165	122	86	63
España ⁽¹⁾	161.200	9.560	7.425	5.572	3.544	2.703	166.600	29.068	25.676	22.285	19.397	17.032	327.800	38.628	33.101	27.857	22.941	19.735

Elaboración propia

Medias anuais en miles de persoas. Ano 1990 redondeados en centos

(1) Sen datos do País Vasco

O R.D. 357/1991, do 15 de marzo, permite aos beneficiarios das pensións asistenciais pasar a percibir unha pensión non contributiva, reúnen os requisitos esixidos para isto, debendo, nese caso, renunciar á do FAS, dado o carácter incompatible de ambas

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e Xunta de Galicia

Continúa tamén en 2008, o proceso de diminución do número de prestacións derivadas da LISMI -cadro 13.27- pola posta en vigor, a partir de 1991, das pensións non contributivas. A acción protectora da lei comprende:

- Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica.
- Rehabilitación médico – funcional e recuperación profesional.
- Medidas de integración social.
- Subsidio de garantía de ingresos mínimos.
- Subsidio por axuda de terceira persoa.
- Subsidio de mobilidade e compensación por gastos de transporte.

A contía do subsidio de garantía de ingresos mínimos foi en 2008 de 149,86 euros, ao mes; o de axuda de terceira persoa, de 58,45 euros e o de mobilidade e compensación por gastos de transporte de 56,14 euros mensuais. Non obstante, no caso que o beneficiario do subsidio de garantía de ingresos mínimos perciba unha prestación económica análoga, a contía do subsidio reducirase nunha cantidade igual o importe daquela prestación.

Os 2.132 beneficiarios da LISMI en Galicia representan o 4,86% dos 43.891 pensionistas españois, cunha diferenza moi notable do número de beneficiarios na provincia da Coruña e Pontevedra- 724 e 927 - con respecto a Lugo e Ourense, con tan só 119 e 362 beneficiarios, respectivamente.

Beneficiarios das prestacións da LISMI. Por provincias. Galicia/España. 1991/2003-2008

Cadro 13.27

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Subsidio de garantía ingresos mínimos	1991	7.309	1.956	2.645	8.215	20.125	251.092
	2003	906	155	280	1.088	2.429	56.868
	2004	791	123	228	943	2.085	49.878
	2005	682	106	199	805	1.792	43.537
	2006	591	93	180	705	1.569	38.246
	2007	510	78	154	598	1.340	33.149
	2008	439	66	132	518	1.155	28.728
Subsidio axuda de terceira persoa	1991	3.337	798	888	3.074	8.097	91.560
	2003	240	35	24	182	481	8.385
	2004	193	27	18	159	397	7.018
	2005	159	24	16	134	333	5.881
	2006	133	22	13	117	285	4.898
	2007	110	20	11	97	238	4.074
	2008	90	17	10	84	201	3.391
Subsidio de mobil. compens. por pagos de transporte	1991	1.818	104	117	852	2.891	38.769
	2003	251	25	9	102	387	5.521
	2004	219	26	5	99	349	4.874
	2005	191	24	4	86	305	4.278
	2006	171	21	3	72	267	3.762
	2007	152	23	3	66	244	3.255
	2008	132	25	3	61	221	2.845
Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica	1991	3.664	395	782	3.525	8.366	56.140
	2003	501	54	192	676	1.423	20.621
	2004	439	39	197	631	1.306	19.292
	2005	409	34	203	601	1.247	18.087
	2006	307	31	211	465	1.014	15.186
	2007	222	30	221	434	907	14.331
	2008	189	35	229	426	879	13.893
Total	1991	11.410	2.463	3.556	11.482	28.911	329.792
	2003	1.559	214	471	1.694	3.938	79.665
	2004	1.367	172	424	1.517	3.480	71.117
	2005	1.216	153	399	1.368	3.136	63.369
	2006	1.017	137	388	1.137	2.679	54.989
	2007	840	124	375	1.010	2.349	48.877
	2008	724	119	362	927	2.132	43.891

Elaboración propia

(1) A Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, suprimen estes subsidios pero seguen cobrándolos os que os percibían con anterioridade á entrada en vigor da lei, agás que os interesados pasen a percibir unha pensión non contributiva.

medias anuais agás 1991 que é a Decembro

A suma de cada unha das rúbricas dos beneficiarios, segundo a clase de prestación, non coincide necesariamente co total de beneficiarios, xa que un mesmo beneficiario pode recibir máis dunha prestación.

Fonthe: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

As pensións non contributivas que como apuntabamos anteriormente establécense para aquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para alcanzar a prestación de nivel contributivo, poden obterse por estar en situación de invalidez minusvalía igual ou superior ao sesenta e cinco por cento- ou en idade de xubilación –ter cumpridos os sesenta e cinco anos de idade-, ademais doutros requisitos como carecer de rendas ou ingresos suficientes. O importe mensual das prestacións non contributivas estableceuse para 2008 en 328,44 euros, abonándose dúas pagas extraordinarias da mesma contía os meses de xuño e novembro. No caso de invalidez igual ou superior ao 75%, se precisase do concurso doutra persoa a contía incrementase con un complemento do 50%.

No cadro 13.28 observamos que en 2008 produciuse en Galicia unha diminución de 1.459 pensionistas beneficiarios de prestacións non contributivas. A partir de 1996 (ver informes anteriores) o número de beneficiarios de pensións non contributivas de invalidez supera aos de xubilación, aínda que nos últimos anos- dende 2000 medraron máis os pensionistas de xubilación. En 2008, as pensións de invalidez descenden en 661, e as de xubilación en 795, non obstante, estas en número de 31.052 constitúen as maioritarias. Por provincias o colectivo da provincia da Coruña, con 20.598 pensionistas, representa o 41,03% do total galego. En sentido oposto, na provincia de Lugo soamente existen 5.867 pensionistas desta modalidade, que constitúen o 11,69% do total de Galicia.

■ Cadro 13.28

Pensións non contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1994/2005-2008

	Invalidez					Xubilación					Total				
	1994	2005	2006	2007	2008	1994	2005	2006	2007	2008	1994	2005	2006	2007	2008
A Coruña	5.179	8.428	8.191	7.866	7.527	7.406	13.970	13.768	13.404	13.071	12.585	22.398	21.959	21.270	20.598
Lugo	1.406	2.305	2.234	2.151	2.058	1.437	3.912	3.911	3.876	3.809	2.843	6.217	6.145	6.027	5.867
Ourense	2.909	3.017	2.959	2.866	2.753	2.312	4.693	4.678	4.616	4.475	5.221	7.710	7.637	7.482	7.227
Pontevedra	3.764	7.173	7.051	6.926	6.810	4.133	10.188	10.164	9.951	9.697	7.897	17.361	17.215	16.878	16.506
Galicia	13.258	20.923	20.435	19.809	19.148	15.288	32.763	32.521	31.847	31.052	28.546	53.686	52.956	51.657	50.198
España	114.487	205.319	204.844	203.401	199.410	154.486	279.189	276.920	270.980	265.314	268.973	484.508	481.764	474.382	464.724

Elaboración propia

Medias anuais agás os datos Galicia 1994 a decembro de dito ano

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

No cadro 13.29 contéplase o número de pensións non contributivas por comunidades autónomas. Galicia é, despois de Andalucía e Cataluña, a comunidade con maior número absoluto de pensionistas non contributivos e a de maior número porcentual con respecto ao total de habitantes. Os 50.198 perceptores de pensións non contributivas representan o 10,80% do total nacional, moi por riba de comunidades con moito maior número de habitantes como Madrid ou a Comunidade Valenciana.

**Pensiones non contributivas da Seguridade Social.
Por comunidade autónomas. 1997/2003-2008**

■ **Cadro 13.29**

	Total núm. pensionistas						
	1997	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Andalucía	94.445	109.667	110.286	109.886	109.609	108.198	106.064
Aragón	12.123	10.563	10.206	9.834	9.526	9.139	8.679
Asturias	10.618	11.454	11.233	11.175	11.129	10.917	10.526
Baleares	7.270	7.982	7.961	7.940	7.926	7.878	7.749
Canarias	34.188	41.761	42.043	42.153	42.133	42.204	42.275
Cantabria	5.616	6.536	6.450	6.291	6.274	6.223	6.164
C. A Mancha	21.281	23.829	23.758	23.415	23.062	22.309	21.709
C. León	27.457	28.204	27.778	27.129	26.942	26.085	24.772
Cataluña	49.581	60.882	60.183	59.833	59.352	58.679	57.685
C. Valenciana	37.248	45.388	47.224	47.391	47.797	47.162	46.376
Extremadura	1.343	17.150	17.356	17.083	16.685	16.305	15.977
Galicia⁽¹⁾	46.508	54.419	54.434	53.686	52.956	51.657	50.198
Madrid	30.512	34.567	34.213	34.054	34.008	33.753	33.406
Murcia	11.798	15.707	15.539	15.205	15.006	14.721	14.415
Navarra	3.449	3.473	3.288	3.160	3.049	2.979	2.876
País Vasco	10.692	10.317	10.103	9.939	9.941	9.850	9.658
A Ríoxa	2.415	2.231	2.179	2.119	2.073	1.998	1.895
Ceuta	1.560	1.729	1.714	1.708	1.728	1.742	1.746
Melilla	2.400	2.547	2.525	2.508	2.568	2.584	2.553
España	410.504	488.406	488.473	484.509	481.764	474.383	464.723

Elaboración propia

Media anual

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

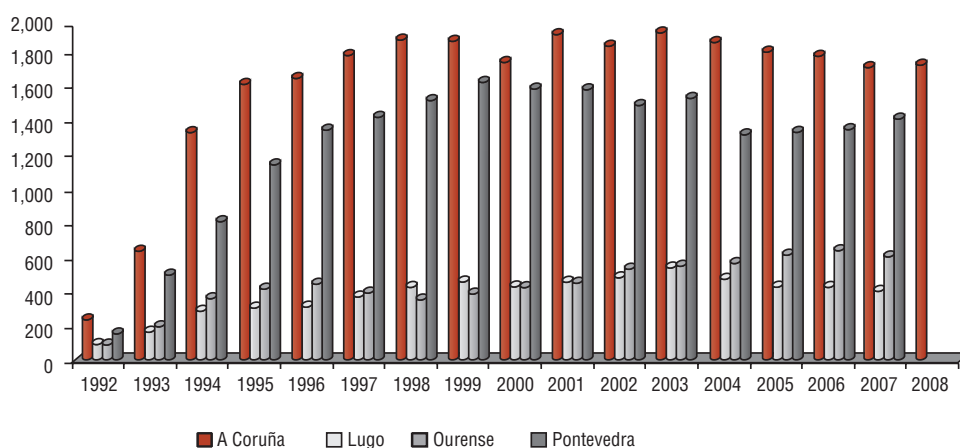
En 2008 (cadro 13.30) aumentan en 248 o número de beneficiarios/as da renda de integración social (RISGA) en Galicia. O incremento experimentase en todas as provincias, e en maior medida en Pontevedra e Ourense. En canto a súa implantación provincial, hai que destacar o elevado número de beneficiarios/as na provincia da Coruña, mentres que a de Lugo: 405 e cun decrecemento importante nos últimos anos, salvo en 2008, permanece como a de inferior colectivo de beneficiarios/as.

■ Cadro 13.30 Beneficiarios da Renda de Integración Social (RISGA). Por provincias. Galicia. 1992-2008

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
A Coruña	237	635	1.323	1.600	1.633	1.769	1.858	1.850	1.731	1.887	1.825	1.904	1.844	1.785	1.769	1.700	1.717
Lugo	88	159	283	294	306	364	427	453	426	453	477	540	464	424	427	403	405
Ourense	86	190	349	415	438	387	347	382	421	447	529	543	559	612	635	600	658
Pontevedra	148	492	803	1.128	1.335	1.407	1.508	1.607	1.578	1.570	1.479	1.515	1.306	1.324	1.334	1.399	1.570
Galicia	559	1.476	2.758	3.437	3.712	3.927	4.140	4.292	4.156	4.357	4.310	4.499	4.173	4.145	4.165	4.102	4.350

Elaboración propia
 Datos a 31 de decembro
 Fonte: Xunta de Galicia

No cadro 13.31 inclúese o conxunto de prestacións periódicas de carácter asistencial en Galicia: as derivadas da LISMI, as do FAS, as non contributivas da Seguridade Social, e as do RISGA, todas elas sen base contributiva previa.

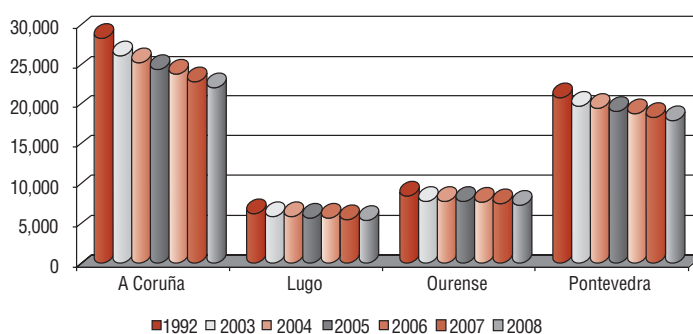
Conxunto das prestacións periódicas de carácter asistencial. Por provincias. Galicia. 1992/2003-2008

■ Cadro 13.31

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
LISMI	1992	11.154	2.091	2.825	10.776	26.846
	2003	1.559	214	471	1.694	3.938
	2004	1.367	172	424	1.517	3.480
	2005	1.216	153	399	1.368	3.136
	2006	1.017	137	388	1.137	2.679
	2007	840	124	375	1.010	2.349
	2008	724	119	362	927	2.132
Asistenciais	1992	13.084	3.985	3.785	7.863	28.717
	2003	393	68	103	77	642
	2004	112	40	62	58	272
	2005	52	28	46	39	165
	2006	35	18	38	31	122
	2007	20	13	30	23	86
	2008	12	10	22	19	63
Non contributivas	1992	4.341	1.067	2.755	3.074	11.237
	2003	23.109	6.171	7.657	17.484	54.419
	2004	22.931	6.204	7.725	17.575	54.435
	2005	22.398	6.217	7.710	17.361	53.686
	2006	21.959	6.145	7.637	17.215	52.956
	2007	21.270	6.027	7.482	16.878	51.657
	2008	20.598	5.867	7.227	16.506	50.198
RISGA	1992	237	88	86	148	559
	2003	1.904	540	543	1.515	4.499
	2004	1.844	464	559	1.306	4.173
	2005	1.785	424	612	1.324	4.145
	2006	1.769	427	635	1.334	4.165
	2007	1.700	403	600	1.399	4.102
	2008	1.717	405	658	1.570	4.350
Total	1992	28.816	7.231	9.451	21.861	67.359
	2003	26.965	6.993	8.774	20.770	63.498
	2004	26.254	6.880	8.770	20.456	62.360
	2005	25.451	6.822	8.767	20.092	61.132
	2006	24.780	6.727	8.698	19.717	59.922
	2007	23.830	6.567	8.487	19.310	58.194
	2008	23.051	6.401	8.269	19.022	56.743

Elaboración propia

Fuente: Consellería de Sanidade e Servizos Sociais e Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

Como xa dicíamos anteriormente, continúa a diminución, durante 2008, das pensións da LISMI e do FAS, e tamén neste ano as non contributivas. A partir de 1994 aparecen as pensións non contributivas como as máis importantes numericamente representando, en 2008, o 88,47% do conxunto das asistenciais. As prestacións da Renda de Integración Social, en número de 4.350 a decembro de 2008, constitúen un escaso 7,66% do total.

En 2008 baixa, de novo, o número do conxunto global destas prestacións en Galicia, diminución que ten lugar se ben en moi escasa medida nas catro provincias galegas. Dos 56.743 perceptores destas pensións de base asistencial un 40,63% pertencen á provincia da Coruña; un 33,52% a Pontevedra; un 14,57% a Ourense e un 11,28% a Lugo.

Neste apartado reflíctese a representación sindical das e dos traballadores e, como é lóxico, para isto analízanse os resultados das eleccións celebradas e as continxencias dos procesos electorais desenvolvidos na Comunidade Autónoma Galega.

Dado que para facer unha primeira análise da representatividade sindical das e dos traballadores non sería suficiente o exame dos datos referidos ao período de 2008, ao que se contrae este informe, cómpre contemplar, ademais, un período máis amplo que abrangue desde o último proceso electoral, sen prexuízo de facer referencia ó desenvolvemento concreto dese ano.

Entrando no exame concreto, pódese observar nos cadros 14.1 e 14.2 que se rexistraron un total de 8.492 actas de procesos electorais entre o 1 de xaneiro de 2005 e o 31 de decembro de 2008 correspondendo 1.598 a 2008. O total de preavisos presentados en Galicia durante os catro anos foron 9.616.

Avisos previos, actas depositadas e actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2005 ao 31 de decembro de 2008. Por provincias. Galicia

■ Cadro 14.1

	Nº de avisos previos presentados	Nº de actas depositadas	Nº de actas rexistradas	Total actas
A Coruña	3.532	83	3.095	3.178
Lugo	1.347	53	1.151	1.204
Ourense	1.044	0	944	944
Pontevedra	3.693	260	3.302	3.562
Totais	9.616	396	8.492	8.888

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Avisos previos, actas depositadas, actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2008 ao 31 de decembro de 2008. Por provincias. Galicia. 2008

■ Cadro 14.2

	Nº de avisos previos presentados	Nº de actas depositadas	Nº de actas rexistradas	Total Actas
A Coruña	485	27	736	763
Lugo	158	17	239	256
Ourense	107	0	107	107
Pontevedra	404	45	516	561
Totais	1.154	89	1.598	1.687

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

No período dos últimos 4 anos emitíronse 330.330 votos dos cales só 94,82 % foron válidos.

Características dos votos emitidos, no período comprendido dende o 1 de xaneiro de 2005 ao 31 de decembro de 2008

■ Cadro 14.3

	Válidos	Nulos	En branco	Total votos	%
A Coruña	123.179	1.058	6.484	130.721	39,573
Lugo	35.207	267	1.629	37.103	11,232
Ourense	34.176	215	1.196	35.587	10,773
Pontevedra	120.660	937	5.322	126.919	38,422
Total Galicia	313.222	2.477	14.631	330.330	100

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Como resultado do rexistrado nesas actas electorais, elixíronse un total de 20.539 representantes con mandato en vigor a 31 de decembro de 2008, correspondendo 3.828 aos elixidos, segundo consta nas actas rexistradas, no transcurso de 2008. Exprésanse nos cadros as porcentaxes de distribución provincial.[que reflicten que, en Galicia.].

**Representantes elixidos segundo as actas rexistradas,
desde o 1 de xaneiro de 2005 ao 31 de decembro de
2008. Por provincias. Galicia**

■ **Cadro 14.4**

	Representantes elixidos	Porcentaxe de representantes elixidos sobre o total
A Coruña	8.309	40,45
Lugo	2.323	11,31
Ourense	2.239	10,90
Pontevedra	7.668	37,33
Totais	20.539	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Analizando os resultados dos procesos electorais en Galicia durante este período de catro anos e, tendo en conta os representantes con mandato en vigor a 31 de decembro de 2008, pódese ver que a central sindical UGT, cun 31,13% do total, é a que obtivo maior número de representantes (6.393), seguida de CC.OO e CIG con 28,82% e 28,54%, respectivamente (5.919 y 5.861 representantes), acadando un total de 2.366 o resto das centrais sindicais e grupos de traballadores cun 11,52%.

**Representantes elixidos segundo as actas rexistradas e porcentaxe
dos representantes elixidos, desde o 1 de xaneiro de 2008 ao 31 de
decembro de 2008. Por provincias. Galicia**

■ **Cadro 14.5**

	Representantes elixidos	Porcentaxe de representantes elixidos sobre o total %
A Coruña	1.920	50,16
Lugo	556	14,52
Ourense	229	5,98
Pontevedra	1.123	29,34
Totais	3.828	100,00

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ **Cadro 14.6**

**Desglose dos resultados electorais acadados polos sindicatos máis representativos
no período do 1.1.2005 ao 31.12.2008. Por provincias. Galicia**

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
UGT	2.663	32,05	784	33,75	799	35,69	2.147	28,00	6.393	31,13
CCOO	2.365	28,46	730	31,42	603	26,93	2.221	28,96	5.919	28,82
CIG	2.332	28,07	467	20,10	460	20,54	2.602	33,93	5.861	28,54
Outros	949	11,42	342	14,72	377	16,84	698	9,10	2.366	11,52
Total	8.309	100,00	2.323	100,00	2.239	100,00	7.668	100,00	20.539	100,00

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Examinando las cifras referidas ao ano 2008, pode observarse que, nese ano, UGT obtén o 31,95% dos representantes, seguida de CCOO co 29,70% e CIG co 29,47%.

■ Cadro 14.7

Desglose dos resultados electorais acadados polos sindicatos máis representativos no ano 2008. Por provincias. Galicia

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
UGT	619	32,24	187	33,63	92	40,17	325	28,94	1.223	31,95
CCOO	565	29,43	172	30,94	47	20,52	353	31,43	1.137	29,70
CIG	572	29,79	129	23,20	43	18,78	384	34,19	1.128	29,47
Outros	164	8,54	68	12,23	47	20,52	61	5,43	340	8,88
Total	1.920	100,00	556	100,00	229	100,00	1.123	100,00	3.828	100,00

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

No desglose provincial dos resultados anteriormente referidos a Galicia, pode observarse que a central sindical UGT obtén a maior porcentaxe de representantes na Coruña, Lugo y Ourense, podendo contemplarse que, na provincia de Pontevedra, ocupa o primeiro lugar a CIG.

No cadro 14-8 ofrécese unha comparativa entre os dous períodos dos resultados obtidos polas centrais sindicais.

■ Cadro 14.8

Comparativa, a nivel provincial, dos representantes elixidos entre o período actual e o período anterior. Galicia CENTRAIS SINDICAIS

	CC.OO		U.G.T.		C.I.G.		Outros		Totais por provincias	
	Anterior	Actual	Anterior	Actual	Anterior	Actual	Anterior	Actual	Anterior	Actual
A CORUÑA	2.224	2.365	2.573	2.663	2.182	2.332	957	949	7.936	8.309
LUGO	665	730	745	784	454	467	315	342	2.179	2.323
OURENSE	593	603	764	799	444	460	334	377	2.135	2.239
PONTEVEDRA	2.106	2.221	2.091	2.147	2.548	2.602	700	698	7.445	7.668
TOTAIS	5.588	5.919	6.173	6.393	5.628	5.861	2.306	2.366	19.695	20.539

Anterior.- Datos referidos ao período electoral anterior do 01.01.04 ao 31.12.07

Actual.- Datos do período actual do 01-01-05 ao 31-12-08

Elaboración propia

FONTE: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

No cadro 14.9 e seguintes detállase o número de representantes que obtiveron cada un dos sindicatos en Galicia, concretando, en consecuencia, as organizacións sindicais e profesionais que teñen representación na Comunidade Autónoma de Galicia a 31 de decembro de 2008, ofrecéndose o desglose provincial.

■ Cadro 14.9

Representantes elixidos entre 1.1.2005 e 31.12.2008. Galicia

Código	Organizacións	N.º de representantes
14	Unión Xeral de Traballadores (UXT)	6.407
11	Comisións Obreiras (CC.OO.)	5.935
2	Confederación Intersindical Galega (CIG)	5.864
15	Unión Sindical Obreira (USO)	392
4	Central Sindical Independente e de Funcionarios (CSI-CSIF)	365
98	Grupo de Traballadores (GT)	298
820504	Federación de Trab. Independentes de Comercio (FETICO)	275
820498	Federación de Sindic. Indep. De Ensino (FSIE)	162
720290	Central Unitaria de Traballadores (CUT)	118
720293	Unión Sindical de Traballadores de Galicia (USTG)	97
99	Non sindicados (Non sindicados)	76
39	Federación de Asoc. Sind. Gran Almacéns (FAGSA)	64
1	Confederación Xeral do Traballo (CGT)	60
821320	Confeder. de S. Indep. de Caixas de Aforros (CSICA)	53
821041	Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	50
720218	Sind. Independ. de Traballadores - FSI (SIT-FSI)	30
820526	Fed. Indep. de Trab. do Crédito (FITC)	28
821811	Unión Sindical de Auxiliares de Enfermería (USAE)	27
3	Confederación de Cuadros (CC)	24
821106	Sindicato Independente Ensino (ANPE)	24
720299	Médicos de Galicia Independentes (O' MEGA)	21
20	Confeder. De Trab. Independ. (CTI)	19
821778	Sindicatos da Administración Pública (SAP)	17
50057	Sind. De Trab. Do Ensino de Galicia (STES-STEG)	15
100 (OUTROS)	Sindicato Independente Concello de Vigo (SICO)	13
820588	Sind. Español Maquin. E Axud. Ferrov. (SEMAF)	13
720300	Sindicato de Xornalistas de Galicia (SXG)	13
720295	Sind. Indep. De Trab. De Autop. E Autoest. (SITA)	9
7725	Sindicato Ferroviario	9
100 (OUTROS)	Sindicato Galego de Profesionais da Sanidade (SGPS)	8
821749	Unión Nac. De Func. De gestión de Hacienda (GESTHA)	8
821773	sindicato de traballadores de comunicacións (STC)	6
100 (OUTROS)	Asoc. Gener. de Prof. Titulares de Univerdidade (AGPTU)	5
821806	Sindicato de traballadores de Repsol	5
821272	Sind. Profes. de Policías Municipais de España (SPPME)	5
100 (OUTROS)	Grupo Laboral Independente (GLI)	4
821623	Sindicato de Circulación Ferroviaria (SCF)	4
720220	Sind. Independente de GKN - Vigo (SI-FSI)	3
820617	S. Tripulant. de Cabina de Pasaxeiros Líneas Aereas (SITCPLA)	3
821548	Sindicato Independente da Enerxía (SIE)	3
821821	Sindicato de Inspectores de Facenda	3
820003	Agrupación de Independentes de Citroen (AIC)	3
821819	Federación de Traballadores e Técnicos (SCCRA-FTT)	3
100 (OUTROS)	Asociación de Funcionarios Independentes (AFI)	2
820564	Sind. de ATS de España (SATSE)	2
821308	Sindicato Profesional Libre e Independente (APLI)	2
720286	Asociac. Profes. Persoal Concello de Ferrol (APPCF)	2
720297	Asociac. Profes. de Policía Local de Arteixo (APPLA)	2
30006	Asociac. Cuadros Grupo Caja Madrid (ACCAM)	2
720301	Sind. Independente Bombeiros de Galicia (SIB. GAL)	2
720288	Alternativa Independente (A.I.)	2
821787	Alternativa Sindical de Traballadores (AST)	2
821822	Confeder. de Sindicatos Profesionais Aéreos (CSPA)	2
100 (OUTROS)	UTI	1
100 (OUTROS)	APROAHP	1
100 (OUTROS)	Asociación de Traballadores de prisións (ATP)	1
100 (OUTROS)	Grupo Independente da Universidade de Vigo (GIUV)	1
720292	Unión de Outros Sindicalistas (UNOS)	1
820555	Sind. Autónomo Trab. Banco de España (SATBE)	1
820189	Asoc. Sind. Espec. Técnic.Mant. Aeronáutica (ASETMA)	1
3000	Técnicos e Profesionais da Enerxía (ATYPE-CC)	1
821823	Sindicato de Salvamento Marítimo (SSM)	1
821605	Unión Telefónica Sindical (UTS)	1
821750	Sind. de Traball. de Empresas da Comunicación (SITEC)	1
821817	Asoc. Profesional de Funcionarios de prisións (APFP)	1
Totais		20.573

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Cadro 14.9a
Representantes elixidos entre 1.1.2005 e 31.12.2008. Por provincias. A Coruña

Código	Organizacións	N.º de representantes
14	Unión Xeral de Traballadores (UXT)	2.663
11	Comisións Obreiras (CCOO)	2.365
2	Confederación Intersindical Galega (CIG)	2.332
4	Central Sindical Independente e de Funcionarios (CSI-CSIF)	165
15	Unión Sindical Obreira (USO)	134
820504	Federación de Trab. Independentes de Comercio (FETICO)	131
98	Grupo de Traballadores (GT)	109
720293	Unión Sindical de Traballadores de Galicia (USTG)	74
720290	Central Unitaria de Traballadores (CUT)	72
820498	Federación de Sindic. Indep. De Ensino (FSIE)	47
39	Federación de Asoc. Sind. Gran Almacéns (FASGA)	43
820526	Federación Indep. De Traballadores do Crédito (FITC)	17
821320	Confed. De S. Indep. De Caixas de Aforros (CSICA)	16
1	Confederación Xeral do Traballo (CGT)	14
821041	Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	14
821811	Unión sindical de cadros de enfermería (USAE)	10
20	Confeder. De Trab. Independ. (CTI)	10
720300	Sindicato de Xornalistas de Galicia (SXG)	10
3	Confederación de Cadros (CC)	9
720299	Médicos de Galicia Independientes (O' MEGA)	7
821106	Sindicato Independiente Enseñanza (ANPE)	6
821778	Sindicatos da Administración Pública (SAP)	6
821806	Sindicato de traballadores de Repsol	5
720295	Sind. Indep. De Trab. De Autop. E Autoest. (SITA)	4
50057	Sind. De Trab. Do Ensino de Galicia (STES-STEG)	4
820588	Sind. Español Maquin. E Axud. Ferrov. (SEMAF)	4
820617	S. Tripulant. De cabina de pasax. Lineas aereas. (SITCPLA)	3
821272	Sind. Profes. Policía municipal de España (SPPME)	3
821749	Unión Nac. Funcion. Xestión de Facenda (GESTHA)	3
821773	Sindicato de traballadores de comunicacións (STC)	3
720286	Asociación profesional Persoal C. de Ferrol (APPCF)	2
821623	Sindicato de Circulación Ferroviaria (SCF)	2
7725	Sindicato Ferroviario	2
720288	Alternativa Independente	2
821787	Alternativa Sindical de Traballadores (AST)	2
720297	Asoc. Profes. Policía Local de Arteixo (APPLA)	2
720301	Sindicato Indep. de Bombeiros de Galicia (SIB-GAL)	2
821821	Sindicatos de Inspectores de Facenda	2
821822	Confeder. Sindicatos Profesionais Aéreos (CSPA)	2
821548	Sindicato Independente da Enerxía (SIE)	2
820564	Sind. de ATS de España (SATSE)	1
821308	Sindicato Profesional Libre e Independente (APLI)	1
820555	Sind. Autónomo Trab. Banco de España (SATBE)	1
30006	Asociac. Cuadros Grupo Caja Madrid (ACCAM)	1
821823	Sindicato de Salvamento Marítimo (SSM)	1
820189	Asoc. Sind. Espec. Técnic. Mant. Aeronáutica (ASETMA)	1
Totais		8.309

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 14.9b

Representantes elixidos entre 1.1.2005 e 31.12.2008. Por provincias. Lugo

Código	Organizacións	Nº de representantes
14	Unión Xeral de Traballadores (UXT)	784
11	Comisións Obreiras (CCOO)	730
2	Confederación Intersindical Galega (CIG)	467
15	Unión Sindical Obreira (USO)	86
4	Central Sindical Independente e de Funcionarios (CSI-CSIF)	77
98	Grupo de Traballadores (GT)	39
820504	Federación de Trab. Independentes de Comercio (FETICO)	23
820498	Federación de Sindic. Indep. De Ensino (FSIE)	21
720293	Unión Sindical de Traballadores de Galicia (USTG)	16
821041	Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	13
820526	Federación Indep. De Traballadores do Crédito (FITC)	6
821106	Sindicato Independiente Enseñanza (ANPE)	6
821811	Unión sindical de cadros de enfermería (USAE)	6
3	Confederación de Cadros (CC)	5
821320	Confed. De S. Indep. De Caixas de Aforros (CSICA)	5
100(OUTROS)	Grupo Laboral Independente (GLI)	4
1	Confederación Xeral do Traballo (CGT)	4
821778	Sindicatos da Administración Pública (SAP)	4
50057	Sind. De Trab. Do Ensino de Galicia (STES-STEG)	4
99	Non sindicados (Non sindicados)	4
821819	Federación de Traballadores e Técnicos (SCCRA-FTT)	3
100(OUTROS)	Asociación de Funcionarios Independentes (AFI)	2
820588	Sind. Español Maquin. E Axud. Ferrov. (SEMAF)	2
7725	Sindicato Ferroviario	2
100(OUTROS)	UTI	1
100(OUTROS)	APROAHP	1
100(OUTROS)	Sindicato Galego de Profesionais da Sanidade (SGPS)	1
20	Confeder. De Trab. Independ. (CTI)	1
821750	Sind. de Traball. de Empresas da Comunicación (SITEC)	1
821623	Sindicato de Circulación Ferroviaria (SCF)	1
720299	Médicos de Galicia Independentes (O' MEGA)	1
821749	Unión Nac. De Func. De gestión de Hacienda (GESTHA)	1
821605	Unión Telefónica Sindical (UTS)	1
821817	Asoc. Profesional de Funcionarios de prisións (APFP)	1
Totais		2.323

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 14.9c

Representantes elixidos entre 1.1.2005 e 31.12.2008. Por provincias. Ourense

Código	Organizacións	N.º representantes
14	Unión Xeral de Traballadores (UXT)	799
11	Comisións Obreiras (CCOO)	603
2	Confederación Intersindical Galega (CIG)	460
98	Grupo de Traballadores (GT)	123
15	Unión Sindical Obreira (USO)	65
4	Central Sindical Independente e de Funcionarios (CSI-CSIF)	59
820498	Federación de Sindic. Indep. De Ensino (FSIE)	46
820504	Federación de Trab. Independentes de Comercio (FETICO)	23
821041	Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	10
821106	Sindicato Independiente Enseñanza (ANPE)	7
821320	Confed. De S. Indep. De Caixas de Aforros (CSICA)	6
821811	Unión sindical de cadros de enfermería (USAE)	5
1	Confederación Xeral do Traballo (CGT)	4
7725	Sindicato Ferroviario	3
50057	Sind. De Trab. Do Ensino de Galicia (STES-STEG)	3
820588	Sind. Español Maquin. E Axud. Ferrov. (SEMAF)	3
720293	Unión Sindical de Traballadores de Galicia (USTG)	2
3	Confederación de Cadros (CC)	2
820526	Federación Indep. De Traballadores do Crédito (FITC)	2
821778	Sindicatos da Administración Pública (SAP)	2
821773	sindicato de traballadores de comunicacións (STC)	2
720299	Médicos de Galicia Independentes (O`MEGA)	2
720300	Sindicato de Xornalistas de Galicia (SXG)	2
820564	Sind. de ATS de España (SATSE)	1
821548	Sindicato Independente da Enerxía (SIE)	1
821623	Sindicato de Circulación Ferroviaria (SCF)	1
30000	Técnicos e Profesionais da Enerxía (ATYPE-CC)	1
20	Confeder. De Trab. Independ. (CTI)	1
821749	Unión Nac. De Func. De gestión de Hacienda (GESTHA)	1
Totais		2.239

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

■ Cadro 14.9d

Representantes elixidos entre 1.1.2005 e 31.12.2008. Por provincias. Pontevedra

Código	Organizacións	Nº de representantes
2	Confederación Intersindical Galega (CIG)	2.602
11	Comisións Obreiras (CC.OO.)	2.221
14	Unión Xeral de Traballadores (UXT)	2.147
15	Unión Sindical Obreira (USO)	107
820504	Federación de Trab. Independentes de Comercio (FETICO)	98
99	Non sindicados (Non sindicados)	74
4	Central Sindical Independente e de Funcionarios (CSI-CSIF)	64
820498	Federación de Sindic. Indep. De Ensino (FSIE)	48
720290	Central Unitaria de Traballadores (CUT)	45
1	Confederación Xeral do Traballo (CGT)	38
720218	Sind. Independ. de Traballadores - FSI (SIT-FSI)	30
821320	Confeder. de S. Indep. de Caixas de Aforros (CSICA)	26
98	Grupo de Traballadores (GT)	25
39	Federación de Asoc. Sind. Gran Almacéns (FAGSA)	21
100(OUTROS)	Sindicato Independente Concello de Vigo (SICO)	13
821041	Converxencia Estatal de Médicos e ATS (CEMSATSE)	13
720299	Médicos de Galicia Independentes (O`MEGA)	11
3	Confederación de Cuadros (CC)	8
100 (OUTROS)	Sindicato Galego de Profesionais da Sanidade (SGPS)	7
20	Confeder. De Trab. Independ. (CTI)	7
821811	Unión Sindical de Auxiliares de Enfermería (USAE)	6
100 (OUTROS)	Asoc. Gener. de Prof. Titulares de Univeridade (AGPTU)	5
720295	Sind. Indep. De Trab. De Autop. E Autoest. (SITA)	5
821106	Sindicato Independente Ensino (ANPE)	5
720293	Unión Sindical de Traballadores de Galicia (USTG)	5
821778	Sindicatos da Administración Pública (SAP)	5
50057	Sind. De Trab. Do Ensino de Galicia (STES-STEG)	4
820588	Sind. Español Maquin. E Axud. Ferrov. (SEMAF)	4
100 (OUTROS)	Agrupación de Independentes de Citroen (AIC)	3
820526	Fed. Indep. de Trab. do Crédito (FITC)	3
720220	Sind. Independente de GKN - Vigo (SI-FSI)	3
821749	Unión Nac. De Func. De gestión de Hacienda (GESTHA)	3
7725	Sindicato Ferroviario	2
821272	Sind. Profes. de Policías Municipais de España (SPPME)	2
100 (OUTROS)	Asociación de Traballadores de prisións (ATP)	1
100 (OUTROS)	Grupo Independente da Universidade de Vigo (GIUV)	1
821308	Sindicato Profesional Libre e Independente (APLI)	1
30006	Asociac. Cuadros Grupo Caja Madrid (ACCAM)	1
720292	Unión de Outros Sindicalistas (UNOS)	1
821821	Sindicato de Inspectores de Facenda	1
821773	Sindicato de traballadores de comunicacións (STC)	1
720300	Sindicato de Xornalistas de Galicia (SXG)	1
Totais		7.668

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

No que se refire á participación dos traballadores/as nos procesos electorais, participaron en Galicia, no período do 1 de xaneiro de 2005 a 31 de decembro de 2008, un 73,07% en relación cos traballadores/as afectados polas eleccións. Refléctese, neste

período, que Ourense é a provincia que máis porcentaxe de participación ten, similar á das provincias de Lugo e Pontevedra e máis baixo na Coruña. No ano 2008 a porcentaxe de participación é algo maior xa que se obtivo un 72,58%.

Participación electoral entre 1.1.2005 e 31.12.08. Por provincias. Galicia

■ Cadro 14.10

	Electores		Votantes		% (3) Participación
	Nº	% (1)	Nº	% (2)	
A Coruña	187.470	41,94	130.719	40,02	69,73
Lugo	47.619	10,65	36.216	11,09	76,05
Ourense	46.165	10,33	35.457	10,86	76,80
Pontevedra	165.775	37,08	124.239	38,04	74,94
Totais	447.029	100,00	326.631	100,00	73,07

(1) Porcentaxe de traballadores afectados en relación co total

(2) Porcentaxe de traballadores participantes en relación co total

(3) Porcentaxe de participación por provincias

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

No cadro 14.11 contémplanse as impugnacións electorais presentadas nas Oficinas Públicas de Rexistro durante 2008, no marco do procedemento arbitral establecido polo Estatuto dos Traballadores. Presentáronse en Galicia 160 reclamacións a procesos electorais, dando lugar ao ditado de 145 laudos.

Participación electoral, desde o 1 de xaneiro de 2008 ao 31 de decembro de 2008. Por provincias. Galicia

■ Cadro 14.11

	Traballadores afectados		Traballadores participantes		% (3) Participación
	Nº	% (1)	Nº	% (2)	
A Coruña	34.109	51,69	23.821	49,73	69,84
Lugo	8.921	13,52	6.752	14,10	75,69
Ourense	3.784	5,73	3.002	6,27	79,33
Pontevedra	19.180	29,06	14.322	29,90	74,67
Totais	65.994	100,00	47.897	100,00	72,58

(1) Porcentaxe de traballadores afectados en relación co total

(2) Porcentaxe de traballadores participantes en relación co total

(3) Porcentaxe de participación por provincias

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

Impugnacións electorais e laudos. Por provincias. Galicia 2008

■ Cadro 14.12

	Impugnacións presentadas	Desestimacións	Laudos ditados	Impugnacións pendentes
A Coruña	57	2	54	5
Lugo	30	1	24	2
Ourense	11	0	12	0
Pontevedra	62	3	55	5
Totais	160	6	145	12

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Relacións Laborais

1. Investimentos e cadro de persoal da Administración do Estado en Galicia

1.1. Investimentos da Administración do Estado

■ Cadro A.1

Investimentos reais (capítulo VI dos Orzamentos Xerais do Estado). Galicia. 2008

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Varías provincias	Galicia
Mº de Defensa	79.070	47	552	6.855	889	87.413
Mº de Economía e Facenda	8.296	624	580	9.851	-	19.351
Mº do Interior	6.814	2.790	2.959	5.147	2.117	19.827
Mº de Fomento	369.602	173.664	62.291	233.319	371.837	1.210.713
Mº de Traballo e Inmigración	14.040	10.265	293	4.756	-	29.354
Mº de Industria, Turismo e Comercio	-	5	5	15	-	25
Mº de m. ambiente, m. rural e mariño	65.904	21.185	16.536	10.052	4.340	118.017
Mº de Admóns. Públicas	683	109	229	488	-	1.509
Mº de Cultura	104	-	1.788	-	270	2.162
Mº de Vivenda	68	1.500	-	-	-	1.568
Mº de Ciencia e Innovación	847	8	2	1.101	3.507	5.465
Total	545.428	210.197	85.235	271.584	382.960	1.495.404

Datos en miles de euros

Fonte: Información da Delegación do Goberno en Galicia, extraída das liquidacións orzamentarias dos ministerios

■ Cadro A.2

Transferencias de capital (capítulo VII dos Orzamentos Xerais do Estado). Galicia. 2008

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Varias provincias	Galicia
Mº de Defensa	965	-	62	904	-	1.931
Mº de Economía e Facenda	11.744	10.585	2.403	62.272	-	87.004
Mº de Fomento	1.350	472	1.133	1.306	2.579	6.840
Mº de Educación Política Social e Deporte	418	-	-	800	-	1.218
Mº de Traballo e Inmigración	110	5	269	140	367	891
Mº de Industria, Turismo e Comercio	10.116	1.025	5.847	71.843	-	88.831
Mº de m. Ambiente M. Rural e Mariño	8.245	7.217	-	7.684	166.828	189.974
Mº de Administracións Públicas	4.335	3.363	2.474	4.325	-	14.497
Mº de Cultura	525	430	350	100	-	1.405
Mº de Sanidade e Consumo	-	-	-	-	454	454
Mº de Vivenda	1.001	437	151	1.607	104.405	107.601
Mº de Ciencia e Innovación	24.783	1.667	112	7.629	1.692	35.883
Mº de Igualdade	48	-	25	106	-	179
Total	63.640	25.201	12.826	158.716	276.325	536.708

Datos en miles de euros

Datos en miles de euros

Fonte: Información da Delegación do Goberno en Galicia, extraída das liquidacións orzamentarias dos ministerios

■ Cadro A.3

Transferencias de capital (capítulo VII dos Orzamentos Xerais do Estado). Galicia. 2008

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Varias provincias	Galicia
Mº de Defensa	80.035	47	614	7.759	889	89.344
Mº de Economía e Facenda	20.040	11.209	2.983	72.123	-	106.355
Mº do Interior	6.814	2.790	2.959	5.147	2.117	19.827
Mº de Fomento	370.952	174.136	63.424	234.625	374.416	1.217.553
Mº de Educación Política Social e Deportes	418	-	-	800	-	1.218
Mº de Traballo e Inmigración	14.150	10.270	562	4.896	367	30.245
Mº de Industria Turismo e Comercio	10.116	1.030	5.852	71.858	-	88.856
Mº de M. Ambiente, M. Rural e Mariño	74.149	28.402	16.536	17.736	171.168	307.991
Mº de Administracións Públicas	5.018	3.472	2.703	4.813	-	16.006
Mº de Cultura	629	430	2.138	100	270	3.567
Mº de Sanidade e Consumo	-	-	-	-	454	454
Mº Vivenda	1.069	1.937	151	1.607	104.405	109.169
Mº de Ciencia e Innovación	25.630	1.675	114	8.730	5.199	41.348
Mº de Igualdade	48	-	25	106	-	179
Total	609.068	235.398	98.061	430.300	659.285	2.032.112

Datos en miles de euros

Fonte: Información da Delegación do Goberno en Galicia, extraída das liquidacións orzamentarias dos Ministerios

I.2. Cadro de persoal da Administración do Estado

■ Cadro A.4

Cadro de persoal da Administración do Estado. Por grupos. Galicia. 2008

	Funcionarios						Laborais varios			(*)	Total
	A1	A2	C1	C2	E/AP	(*)	Fixos	Temporais	Varios		
Delegación do Goberno	71	71	159	182	2	-	89	9	6	-	589
Mº de Xustiza	12	3	6	19	-	-	1	-	2	-	43
Mº de Defensa (*)	-	-	-	-	-	475	939	61	-	-	1.475
Mº de Economía e Facenda ⁽²⁾	57	145	204	126	2	-	185	20	11	-	750
Mº do Interior	639	436	5.193	445	3	-	154	30	2	-	6.902
Mº de Fomento	80	32	80	44	-	-	1.088	132	120	4.259	5.835
Mº de Educación Política Social e Deporte	-	2	4	-	-	-	125	113	87	-	331
Mº de Traballo e Inmigración	200	290	1.068	1.254	25	-	300	24	37	-	3.198
Mº de Industria, Turismo e Comercio	5	12	24	10	-	-	11	1	2	-	65
Mº de M. Ambiente M. Rural e Mariño	25	25	68	21	-	-	126	14	-	-	279
Mº de Administracións Públicas	5	4	18	27	-	-	4	2	-	-	60
Mº de Ciencia e Innovación	136	33	82	26	-	-	82	161	66	-	586
Total	1.230	1.053	6.906	2.154	32	475	3.104	567	333	4.259	20.113

(*) Non se dispón dos datos de clasificación por grupos do persoal funcionario, nin datos desglosados de persoal laboral

(*) Non se dispón de datos de persoal de Correos e Telégrafos desglosado por funcionarios/as laborais nin por provincias

(2) Non inclúe o persoal da AEAT

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

■ Cadro A.5

Cadro de persoal da Administración do Estado. Por provincias. Galicia. 2008

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Delegación do Goberno	243	66	96	184	589
Mº de Xustiza	31	3	3	6	43
Mº de Defensa	1.149	9	14	303	1.475
Mº de Economía e Facenda ⁽¹⁾	297	104	143	206	750
Mº do Interior	2.900	1.063	695	2.244	6.902
Mº de Fomento	2.565	757	584	1.929	5.835
Mº de Educación P. Social e Deporte	331	-	-	-	331
Mº de Traballo e Inmigración	1.151	496	552	999	3.198
Mº de Industria, Turismo e Comercio	22	6	4	33	65
Mº de M. Ambiente M. Rural e Mariño	122	70	29	58	279
Mº de Administracións Públicas	23	9	11	17	60
Mº de Ciencia e Innovación	168	-	-	418	586
Total	9.002	2.583	2.131	6.397	20.113

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

(1) Non inclúe o persoal da AEAT

2. Investimentos e cadros de persoal da Comunidade Autónoma de Galicia

2.1. Investimentos da Comunidade Autónoma de Galicia previstos nas Leis de Orzamentos Xerais da C.A. de Galicia

Orzamentos iniciais dos capítulos VI e VII dos Orzamentos Xerais da C.A. de Galicia. 2008

■ Cadro A.6

	Cap. 6	Cap. 7	Total 6 e 7
Parlamento	1.683.077	34.580	1.717.657
Consello de Contas	860.612	-	860.612
Consello da Cultura Galega	410.000	-	410.000
Presidencia da Xunta	32.789.241	21.635.182	54.424.423
Vicepresidencia da Igualdade e do Benestar	34.035.238	21.135.503	55.170.741
Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza	38.157.857	16.801.951	54.959.808
Economía e Facenda	5.656.028	113.510.808	119.166.836
Política Territorial, Obras Públicas e Transportes	398.944.229	97.400.000	496.344.229
Educación e Ordenación Universitaria	100.458.437	58.452.483	158.910.920
Innovación e Industria	35.054.748	238.281.307	273.336.055
Medio Rural	199.126.882	275.091.241	474.218.123
Cultura e Deporte	48.514.425	77.054.864	125.569.289
Sanidade	39.100.000	5.601.117	44.701.117
Pesca e Asuntos Marítimos	73.271.904	123.188.405	196.460.309
Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible	45.391.870	132.869.690	178.261.560
Traballo	16.728.228	1.440.059	18.168.287
Vivenda e Solo	7.243.845	86.617.530	93.861.375
Consello Consultivo de Galicia	346.520	-	346.520
Transferencias a CC.LL	-	119.499.067	119.499.067
Gastos de diversas consellerías	26.076.494	10.595.110	36.671.604
Total Administración Xeral	1.103.849.635	1.399.208.897	2.503.058.532
Serv. Gal. De Pom. Da Igualdade do Home e da Muller	-	225.259	225.259
Escola Galega de Administración Pública (EGAP)	1.165.000	-	1.165.000
Academia Galega de Seguridade Pública	934.360	-	934.360
Instituto Galego de Estatística (IGE)	1.803.900	-	1.803.900
Tribunal Galego de Defensa da Competencia	91.800	-	91.800
Instituto Galego de Consumo	1.957.459	403.800	2.361.259
Servizo Galego de Saúde (SERGAS)	150.100.922	1.600.000	151.700.922
Augas de Galicia	23.932.900	129.770.204	153.703.104
Fondo Galego de Garantía Agraria	3.171.641	55.694.187	58.865.828
Instituto Galego das Artes Esc. E Musicais	3.245.255	1.360.000	4.605.255
Instituto Galego da Vivenda e Solo (IGVS)	91.965.602	7.332.398	99.298.000
Total Organismos Autónomos	278.368.839	196.385.848	474.754.687
Total orzamento bruto	1.382.218.474	1.595.594.745	2.977.813.219
Total transferencias internas	-	209.492.662	180.849.106
Total orzamento consolidado	1.382.218.474	1.386.102.083	2.768.320.557

Datos en miles de euros

Fonte: Proxecto de Orzamentos Xerais C.A. De Galicia para 2008

2.2. Cadros de persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia

Cadro de persoal da Administración Xeral e da Xunta de Galicia. 1998-2008

■ Cadro A.7

Descrición	2008
Persoal funcionario ⁽¹⁾	9.510
Persoal funcionario interino ⁽¹⁾	2.196
Persoal laboral ⁽¹⁾	11.572
Persoal docente non universitario ⁽²⁾	35.163
Persoal en institucións sanitarias ⁽²⁾	35.079
Efectivos da policía ⁽³⁾	400
Persoal da Admón. de Xustiza ⁽²⁾	2.694
Total	96.614
Total outros anos	
2007	93.318
2006	82.839
2005	78.228
2004	76.726
2003	76.999
2002	76.407
2001	76.584
2000	75.284
1999	73.802
1998	69.179

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública

(1) Xunta de Galicia a 31-12-2008

(2) MAP DATOS A 01-07-2008

(3) Xefatura Superior de Policía de Galicia datos a 31-12-2008

Cadro de persoal funcionario da Xunta de Galicia. Por grupos. 2005 -2008⁽¹⁾

■ Cadro A.7a

Grupo		Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total	Porcentaxe
A	2005	1.809	248	2.057	21,38
	2006	2.021	280	2.301	22,34
	2007	2.051	467	2.518	22,09
	2008	2.028	531	2.560	21,87
B	2005	1.241	86	1.327	13,79
	2006	1.220	222	1.442	14,00
	2007	1.221	303	1.524	13,37
	2008	1.198	498	1.696	14,49
C	2005	1.418	35	1.453	15,10
	2006	1.409	113	1.522	14,78
	2007	1.693	191	1.884	16,53
	2008	1.764	169	1.933	16,51
D	2005	3.503	193	3.696	38,42
	2006	3.485	353	3.838	37,26
	2007	3.286	857	4.143	36,35
	2008	3.382	778	4.160	35,54
E	2005	991	96	1.087	11,30
	2006	998	200	1.198	11,63
	2007	992	337	1.329	11,66
	2008	1.131	220	1.351	11,54
Total	2005	8.962	658	9.620	100,00
	2006	9.133	1.168	10.301	100,00
	2007	9.243	2.155	11.398	100,00
	2008	9.503	2.196	11.706	100,00

(1) Inclúe servizo activo, servizos especiais, excedencia por coidado de fillos e func. en prácticas

Fonte: Consellería da Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza. Dirección Xeral da Función Pública

■ Cadro A.7b

Cadro de persoal laboral fixo da Xunta de Galicia. Por grupos. 2003-2008 ⁽¹⁾

	Número						Porcentaxe					
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Grupo I	270	249	251	256	247	291	4,65	4,41	3,58	3,41	3,38	3,80
Grupo II	544	542	536	545	535	580	9,38	9,61	7,65	7,25	7,32	7,58
Grupo III	932	951	1.174	1.264	1.314	1.308	16,07	16,86	16,75	16,82	17,97	17,09
Grupo IV	1.626	1.545	1.643	1.866	1.742	1.865	28,03	27,39	23,45	24,83	23,82	24,36
Grupo V	2.429	2.354	3.403	3.585	3.468	3.603	41,87	41,73	48,57	47,70	47,42	47,07
Grupo VIII	-	-	-	-	6	6	-	-	-	-	0,01	0,01
Outros	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-
Total	5.801	5.641	7.007	7.516	7.313	7.655	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

(1) Inclúe servizo activo, excedencia forzosa e excedencia por coidado de familiares

Fonte: Consellería da Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza. Dirección Xeral da Función Pública

**Cadro de persoal da Xunta de Galicia,
segundo a súa relación de servizos. 2008**

■ Cadro A.7c

	Número	Porcentaxe
Funcionarios/as	9.509	40,85
Interinos/as	2.196	9,43
Laborais fixos/as	7.655	32,89
Laborais Temporais	3.917	16,83
Func. Prácticas	1	0,00
Total	23.278	100,00

Fonte: Consellería da Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza. Dirección Xeral da Función Pública

■ Cadro A.7d

Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por zona xeográfica e grupos. (Administración xeral e especial). 2008 ⁽¹⁾

	Grupo						Total	
	A	B	C	D	E	Outros	Nº	%
Servizoscentrais	750	354	513	787	164		2.568	27,01
ACoruña ⁽¹⁾	277	205	233	461	127		1.303	13,70
Lugo ⁽¹⁾	167	122	161	289	87		826	8,69
Ourense ⁽¹⁾	141	147	188	404	95	1	976	10,26
Pontevedra ⁽¹⁾	152	98	130	288	70	5	743	7,81
Vigo ⁽¹⁾	124	86	111	280	92		693	7,29
Ferrol	31	13	23	72	39		178	1,87
DelegaciónACoruña ⁽²⁾	175	69	147	275	204		870	9,15
DelegaciónLugo ⁽²⁾	86	42	93	166	74		461	4,85
DelegaciónOurense ⁽²⁾	36	13	60	153	32		294	3,09
DelegaciónPontevedra ⁽²⁾	74	49	105	206	147		581	6,11
Outros	15			1			16	0,17
Total	2.028	1.198	1.764	3.382	1.131	6	9.509	100,00
Porcentaxe	21,33	12,60	18,55	35,57	11,89		100,00	

(1) Servizos periféricos ubicados no Concello

(2) Servizos periféricos existentes no resto da provincia

Fonte: Consellería da Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza. Dirección Xeral da Función Pública

■ Cadro A.7e

Persoal funcionario e laboral fixo da Administración da C.A. Galega. Por sexo e idade. Galicia. 2008

	18-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-65	Máis de 65	Outros	Total
Funcionarios/as de carreira												
Subtotal	17	261	786	1.331	1.949	1.844	1.380	1.146	600	115	80	9.509
Mulleres	13	155	448	758	1.122	961	671	636	245	35	48	5.092
Homes	4	106	338	573	827	883	709	510	355	80	32	4.417
Persoal laboral fixo												
Subtotal	8	185	546	930	1.256	1.695	1.406	1.037	554	18	20	7.655
Mulleres	4	105	292	491	788	1.082	904	636	345	12	16	4.675
Homes	4	80	254	439	468	613	502	401	209	6	4	2.980
Total	25	446	1.332	2.261	3.205	3.539	2.786	2.183	1.154	133	100	17.164
Mulleres	17	260	740	1.249	1.910	2.043	1.575	1.272	590	47	64	9.767
Homes	8	186	592	1.012	1.295	1.496	1.211	911	564	86	36	7.397

Fonte: Consellería da Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza. Dirección Xeral da Función Pública

Cadro de persoal de universidades. Por categoría de persoal. Galicia. 2007/2008

■ Cadro A.8

		Santiago	A Coruña	Vigo	Total
Persoal docente	Funcionarios de carreira	1.431	772	862	3.065
	Funcionarios de emprego interino	2	6	3	11
	Contratados ⁽¹⁾	0	116	0	116
	Subtotal 2007/2008	1.433	894	865	3.192
Persoal non docente	Funcionarios de carreira	15	316	3	334
	Persoal laboral	0	262	0	262
	Outro persoal	2	4	0	6
	Subtotal 2007/2008	17	582	3	602
	Total 2007/2008	1.450	1.476	868	3.794

(1) Inclúe os contratados administrativos e persoal con contrato laboral
Fonte: MAP. Base de datos do Rexistro Central de Persoal

2.2.1. Cadros de persoal do Parlamento de Galicia e os seus organismos dependentes (I)

■ Cadro A.9

Parlamento de Galicia. Cadro de persoal. 1998-2008

Parlamento	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	92	89	90	90	89	92	90	92	90	87	95

Fonte: Parlamento de Galicia

Valedor do Pobo. Cadro de persoal. 1998-2008

	Grupo					Total
	A	B	C	D	E	
1998	8	0	3	4	4	19
1999	8	0	3	4	4	19
2000	7	0	3	4	4	18
2001	7	0	3	4	4	18
2002	7	0	3	4	4	18
2003	7	0	4	4	4	19
2004	8	0	4	4	4	20
2005	8	0	4	4	4	20
2006	8	0	4	4	4	20
2007	9	0	4	4	4	21
2008	8	0	4	4	4	20

Fonte: Valedor do Pobo

Consello de Contas de Galicia. Cadro de persoal. 1998-2008

	Persoal funcionario e laboral	Persoal eventual	Persoal interino	Total
1998	47	5	11	63
1999	48	5	11	64
2000	56	5	11	72
2001	56	5	11	72
2002	59	5	11	75
2003	64	5	11	80
2004	68	5	10	83
2005	67	5	10	82
2006	72	5	10	87
2007	73	5	10	88
2008	73	5	10	88

Fonte: Consello de Contas de Galicia

2.2.2. Cadros de persoal dos organismos autónomos, entidades públicas e sociedades mercantís

a) Cadros de persoal dos organismos autónomos

Consello Consultivo de Galicia. Cadro de persoal. 1998 -2008

■ Cadro A.10

	Persoal funcionario	Persoal laboral	Persoal interino	Total
1998	12	7		19
1999	12	7		19
2000	13	7		20
2001	16	7		23
2002	16	7		23
2003	16	7	1	23
2004	16	7	1	24
2005	16	1	1	18
2006	16	1	1	18
2007	15	1		16
2008	18	1	1	20

Fonte: Consello Consultivo de Galicia

■ Cadro A.10a

Entidades públicas. Cadro de persoal. 2003-2008

	2004	2005	2006	2007	2008
Compañía de Radio-Televisión de Galicia e sociedades	691	709	920	994	988
Instituto Galego de Promoción Económica (IGAPE)	117	95	90	117	116
Fundación Pública Hospital Verín	168	169	171	190	196
Fundación Hospital Barbanza	141	250	259	276	277
Fundación Hospital Virxe da Xunqueira	224	238	257	281	229
Fundación Pública Hospital comarcal do Salnés	211	213	225	250	245
Fundación Instituto Galego de Oftalmoloxía	17	15	18	17	17
Consello Económico e Social	11	11	9	11	10
Portos de Galicia	116	116	110	108	120
Fundación Pública Urgencias Sanitarias de Galicia (061)	145	145	180	181	184
Fundación Pública Escola Galega de Admón. Sanitaria (FEGAS)	20	20	29	21	21
Fundación Pública Foro Permanente Iberoamericano de Saúde(2)	5	5	1		
Fundación Pública Cidade da Cultura de Galicia	45	11	8	13	12
Fundación Pública Centro de Transfusión de Galicia				216	223
Fundación Pública Galega de Medicina Xenómica				29	39
Instituto Enerxético de Galicia	31	30	30	51	37
Instituto para o control do Medio Mariño de Galicia				51	48
Centro Informático para a Xestión Tributaria, Económico-Financeira e Contable	91	94	99	103	104
Axencia Galega de Desenvolvemento Rural	38	33	33	34	37
Obras e Servizos Hidráulicos				46	46
Total	2.071	2.154	2.439	2.989	2.949

(1) Datos da sociedade mercantil Xestión Enerxética de Galicia. SA (Xestenga).matriz do Instituto

(2) Suprimida 2007

Fonte: Cada unha das entidades públicas relacionadas

b) Cadros de persoal das sociedades mercantís

■ Cadro A.10b

Sociedades mercantís. Cadro de persoal. 2004-2008

	2004	2005	2006	2007	2008
Sociedade Galega do Medio Ambiente (SOGAMA, SA)	18	20	24	26	26
Sociedade de Imaxe e Promoción Turística de Galicia, SA (Turgalicia)	103	178	100	109	111
Xestión Urbanística da Coruña, SA (XESTUR)	11	11	20	42	52
Xestión Urbanística de Lugo, SA	8	8	9	16	9
Xestión Urbanística de Ourense, SA	9	9	8	16	24
Xestión Urbanística de Pontevedra, SA	10	10	15	22	31
SA de Xestión do Plan Xacobeo	46	47	47	48	62
SA de Xestión do Centro de Supercomputación de Galicia (CESGA)	24	25	24	26	12
SA para o Desenvolvemento Comarcal de Galicia	83	90	98	115	138
Instituto Galego de Medicina Técnica, SA	266	269	279	337	303
Galicia Calidade, SA	4	3	3	7	9
XesGalicia ⁽¹⁾	15	15	15	15	19
Centro Europeo de Empresas e Innovación de Galicia S.A.	14	15	15	13	13
Sociedade Pública de Invesrimentos de Galicia S.A.	26	13	13	12	15
Retegal	44	44	42	53	52
Xenética Fontao, SA	7	11	9	10	22
Autopista Alto de Santo Domingo Ourense, SA	4	4	5	6	6
Total	692	772	726	873	904

(1) Inclúe persoal de Sodiga

Fonte: Cada unha das sociedades mercantís relacionadas

2.3. Resumo dos cadros de persoal ao servizo da Administración da C.A. de Galicia

■ Cadro A.11

Cadros de persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia. 1996/2000/2004-2008

	1996	2000	2004	2005	2006	2007	2008
Xunta de Galicia	63.437	75.284	76.726	78.228	82.839	93.318	96.614
Universidades	5.057	5.904	3.942	3.937	3.851	3.811	3.794
Parlamento de Galicia	88	90	90	92	90	87	95
Consello de Contas de Galicia	68	72	83	82	87	88	88
Valedor do Pobo	17	18	20	20	20	21	20
Consello Consultivo de Galicia	11	20	24	18	18	16	20
Consello Económico e Social (CES) de Galicia	9	11	(*)	(*)	(*)	(*)	
Compañía de Radio-Televisión de Galicia (CRTVG)	682	696	(*)	(*)	(*)	(*)	
Outras entidades públicas	293	973	2.114	2.154	2.439	2.989	2.949
Sociedades mercantís	335	571	510	772	721	873	904
Total	69.369	83.639	83.509	85.303	90.065	101.203	104.484

(*) No ano 2003 e seguintes incluídos nos epígrafes doutras entidades públicas

Fonte: Xa citadas

3. Cadro de persoal e Investimentos da Administración Local de Galicia

Cadro de persoal da Administración Local. Galicia. 2003-2008

■ Cadro A.12

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
A Coruña	11.167	10.871	10.852	11.252	11.719	11.446
Lugo	4.889	4.692	4.603	4.655	4.727	5.144
Ourense	5.351	4.667	5.146	5.123	5.455	5.631
Pontevedra	9.801	8.706	8.463	9.149	9.313	9.342
Galicia	31.208	28.936	29.064	30.179	31.214	31.563

Comprende a funcionarios e laborais das deputacións e concellos
Fonte: MAP

■ Cadro A.12a

Investimentos (Cap. VI e VII) das deputacións provinciais. Galicia. 2005-2008

	Capítulo VI				Capítulo VII				Total			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
A Coruña	33.163.457	26.788.622	27.718.532	41.288.478	30.261.450	38.026.790	40.299.355	35.644.601	67.602.857	64.815.412	68.017.887	76.933.079
Lugo	37.085.964	85.378.121	43.105.319	40.694.615	3.755.918	3.388.728	4.046.282	10.760.557	35.470.870	88.766.849	47.151.601	51.455.172
Ourense	15.599.561	19.135.490	7.993.837	12.661.994	4.057.165	2.401.154	3.703.349	2.083.138	18.510.504	21.536.644	11.697.186	14.745.132
Pontevedra	37.558.898	35.313.637	41.331.577	40.335.876	33.748.754	30.707.143	38.557.897	29.422.023	66.601.855	66.020.780	79.889.474	69.757.899
Galicia	123.407.880	166.615.870	120.149.265	134.980.963	71.823.287	74.523.815	86.606.883	77.910.319	195.231.167	241.139.685	206.756.148	212.891.282

Datos en euros
Fonte: MAP

4. Investimentos e cadros de paersoal das entidades públicas empresariais e sociedades mercantís estatais.

4.1. Entes públicos

Persoal e investimentos da Entidade Pública Empresarial Administrador de Infraestruturas Ferroviarias (ADIF)

■ Cadro A.13

	2005	2006	2007	2008
A Coruña			202	196
Lugo			109	112
Ourense			189	181
Pontevedra			188	187
Galicia	727(*)	708(*)	688	676

(*) Non se dispón de datos desglosados por provincias

■ Cadro A.13
(continuación)

	2005	2006	2007	2008
A Coruña	36.250	37.210	43.635	64.362
Lugo	24.064	15.301	14.172	16.585
Ourense	82.674	94.947	133.492	120.226
Pontevedra	47.117	72.641	157.215	206.569
Galia	190.105	220.099	348.514	407.742

Datos en miles de euros
Fonte: ADIF

4.2. Entidades de Dereito Público con personalidade xurídica que axustan a súa actividade ao ordeamento xurídico privado

■ Cadro A.14

Persoal do Consorcio de Compensación de Seguros

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
A Coruña	8	8	8	8	9	9
Galia	8	8	8	8	9	9

Efectivos de persoal (a 31 de decembro)
Fonte: Delegación do Consorcio de Compensación de Seguros en Galicia

■ Cadro A.15

Persoal e investimentos do Consorcio Zona Franca de Vigo Efectivos de persoal

	2005	2006	2007	2008
Vigo(Pontevedra)	82	83	85	72
Galia	82	83	85	72

Inversións

	2005	2006	2007	2008
Vigo(Pontevedra)	39.621	37.645	25.501	26.542
Galia	39.621	37.645	25.501	26.542

Datos en miles de euros
Fonte: Delegación do Consorcio da Zona Franca en Vigo

4.2.6. Investimentos e cadro de persoal de Ferrocarrís de Vía Estreita (Feve)

■ Cadro A.16

Efectivos de persoal

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
A Coruña	61	66	68	66	67	62
Lugo	18	18	16	17	19	20
Galicia	79	84	84	83	86	82

A 31 de decembro

Inversións

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
A Coruña	2.340	2.110	1.720	1.410	1.730	4.550
Lugo	440	40	200	1.990	1.300	960
Sen distribución					20	130
Galicia	2.780	2.150	1.920	3.400	3.050	5.640

En miles de euros

Fonte: Dirección de Comunicación de Feve

Persoal e investimentos de Paradores de Turismo, SA.

■ Cadro A.17

Efectivos de persoal

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
A Coruña	171	182	177	165	161	163
Lugo	89	105	101	103	101	100
Ourense	20	44	63	67	68	70
Pontevedra	201	204	207	199	183	176
Galicia	481	535	548	534	513	509

A 31 de decembro

Investimentos

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
A Coruña	1.496	4.291	123	56	377	520
Lugo	32	49	67	70	230	171
Ourense	3.326	4.238	203	225	1.654	301
Pontevedra	2.601	1.897	350	107	214	37
Galicia	7.455	10.475	743	458	2.475	1.029

En miles de euros

Fonte: Dirección de Persoal de Paradores de Turismo de España, SA

■ Cadro A.18

Persoal e investimentos de RENFE operadora
Efectivos de persoal

	2005	2006	2007	2008
A Coruña	183	179	183	
Lugo	92	88	87	
Ourense	143	138	130	
Pontevedra	150	145	143	
Galicia	568	550	543	534^(*)

A 31 de decembro

Investimentos

	2005	2006	2007	2008
A Coruña	12	11	70	87
Lugo			30	
Ourense	10		250	11
Pontevedra	75	391	172	87
Varias provincias	10			22
Galicia	107	402	522	207

En miles de euros

(*) non se dispón de datos provincializados

Fonte: Renfe operadora

■ Cadro A.19

Persoal e investimentos
do grupo RTVE
Efectivos de persoal

	2008
A Coruña	73
Lugo	7
Ourense	6
Pontevedra	16
Galicia	102

A 31 de decembro

(*) Datos cadro de persoal fixo e temporal. Non se dispón de datos desagregados por provincias

Investimentos 2008

	2008
A Coruña	281
Lugo	
Ourense	
Pontevedra	3
Galicia	284

Datos en miles de euros

Fonte: RTVE

**Investimentos da Entidade Pública Empresarial do Solo (SEPES).
2003-2007**

■ **Cadro A.20**

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
A Coruña	7.670	10.530	6.006	8.489	6.465	3.192
Lugo	860	180	93	395	34	81
Ourense	-	-	-	-	-	-
Pontevedra	-	-	-	-	-	-
Galicia	8.530	10.710	6.099	8.884	6.499	3.273

Datos en miles de euros
Fonte: SEPES

Investimentos e cadro de persoal da Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI)

Efectivos de persoal (a 31 de decembro 2008) ⁽¹⁾

■ **Cadro A.21**

Ano 2008	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Navantia	2.362	0	0	0	2.362
Grupo TRAGSA	1.220	475	313	533	2.541
Axencia EFE	11	0	0	0	11
Grupo INFOINVEST ⁽²⁾	8	0	0	0	8
Total	3.601	475	313	533	4.922

Investimentos

Ano 2008	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Varias provs.	Total
Navantia	11.296	0	0	0		11.296
Grupo INFOVEST ⁽²⁾					25.608.0	25.608.0
Grupo Tragsa					3.866.0	3.866
Grupo Sepides					503.0	503.0
Total	11.296.0	0	0	0	29.977.0	41.273.0

(1) Datos persoal fixo e temporal

(2) Parques empresariais en execución por SEA (85% INFOINVEST / 15% XUNTA): afecta a diversas provincias

(3) Investimentos financeiros

Coantía en miles de euros

Fonte: SEPI

CONCLUSÕES

do equipo autor deste informe

Primeira. O crecemento económico de Galicia en 2008 (1,8%) superou en catro décimas ao estatal e foi un punto maior que a media da Unión Europea, se ben produciuse unha importante desaceleración respecto dos anos anteriores (4% en 2007)

A desaceleración económica afectou en Galicia aos componentes da demanda interna, ao consumo e á demanda externa, de xeito que as exportacións tamén sufriron unha forte caída que afectou á nosa economía.

Por sectores produtivos, só o de servizos tivo unha evolución positiva, mentres que a industria e a construción presentaron as maiores diminucións. (Capítulo I). O índice de produción industrial diminuíu en Galicia un 9,6%.

Segunda. O crecemento económico non foi quen de xerar unha suba do emprego neto en Galicia, que quedou practicamente no nivel do ano anterior (baixou un 0,1%), dato moito mellor que na media estatal (diminución do 3%).

A creación neta de emprego deuse só no sector servizos e as maiores diminucións foron na construción e no sector agro-pesqueiro. (Capítulo I)

Terceira. Durante o ano 2008 produciuse unha forte baixada tanto no volume de importacións como no de exportacións.

O saldo do comercio galego co estranxeiro presentou un lixeiro déficit mentres que no saldo exterior total (co estranxeiro e coas outras comunidades autónomas) Galicia foi a terceira comunidade por saldo negativo absoluto e a quinta (cun 21%) na porcentaxe de déficit en relación co PIB da comunidade autónoma. (Capítulo I)

Cuarta. A taxa de inflación de Galicia en 2008 (1,2%) quedou dúas décimas por baixo da media española e foi 2,9 puntos inferior á galega do ano anterior.

Na desagregación por grupos de gasto en Galicia, o aluguer da vivenda, o ensino e o grupo de cafés - restaurantes tiveron a maior suba de prezos; a diminución máis forte foi a do transporte. (Capítulo I).

Quinta. De acordo cos datos do Directorio Central de Empresas do INE, o crecemento no número de empresas galegas (1,7%) foi inferior ao total español (2,6%) .

Un dato preocupante é a forte diminución (un 19,3%) na creación de sociedades mercantís con respecto ao ano 2007.

Galicia ten ao comezo de 2008 máis de dúascentas tres mil empresas que cun incremento do 1,7% con respecto ao ano anterior representan o 5,9% do total estatal e das que ao redor da metade non teñen asalariados/as (Capítulo II).

Sexta. O gasto en I+D de Galicia supón para o ano 2007 (último dato dispoñible) o 1,03% do PIB, cun importante aumento de trece centésimas sobre o do ano anterior polo incremento fundamentalmente dos gastos procedentes do sector empresarial, pero aínda lonxe da media estatal española (1,3) que o supera en máis dun 20%. (Capítulo II). En calquera caso, ambos moi lonxe da media europea.

Sétima. No ano 2008 o número de sociedades laborais rexistradas presenta un descenso de máis do 50% respecto ao 2007, especialmente no sector da construción, así como una baixada de 229 socios. En canto ao número de cooperativas e número de socios inscritos nos rexistros provinciais e centrais da comunidade autónoma, os datos reflicten un total de 49 cooperativas e a participación de 1.324 socios, primando o sector Vivendas (80,5%) que creceu notablemente respecto ao 2007 (60,8%). Polo referente ás cooperativas constituídas, destacan as dedicadas a actividades inmobiliarias (26,8% COOP., 45,4% socios/as) seguida de agricultura, gandería e caza. (Capítulo III).

Oitava. A poboación de Galicia en 2008 medrou un 0,4% e fíxoo grazas á achega da inmigración; a de España aumentou a unha taxa case tres veces superior (1,1%), polo que continúa, un ano máis, a perda do peso relativo demográfico galego no total estatal. Desde o ano 2001, o crecemento da poboación galega foi dun 2,2% e o da española, seis veces maior (un 13,5%).

A poboación estranxeira residente en Galicia en 2008 é un 3,8% da nosa poboación total (fronte ao 12% na media estatal). (Capítulo IV).

Novena. Galicia volveu ser en 2008 a penúltima comunidade por taxa de natalidade (tras Asturias) e a segunda na de mortalidade (tamén tras Asturias;).

O efecto combinado das dúas taxas fixo que o crecemento natural da poboación galega fose un ano máis negativo e Galicia volveu ser en 2008 a comunidade autónoma cun maior descenso poboacional en valor absoluto (6.387 persoas). (Capítulo IV).

Décima. A poboación activa de Galicia incrementouse en 2008 1,2 puntos porcentuais menos que a media estatal. A taxa de actividade subíu en Galicia en 2008 1,2 puntos porcentuais (dúas décimas máis que a media estatal); a feminina foi en 2008 do 47,2% e a masculina dun 63,7%; o diferencial estreitouse oito décimas a respecto do ano anterior. (Capítulo IV).

Undécima. A taxa de emprego de Galicia foi en 2008 do 42,3% nas mulleres e dun 59% nos homes. O diferencial recortouse en 1,6 puntos respecto de 2007 (Capítulo IV), debido á forte caída do emprego nos sectores da industria e construción e ao mantemento do emprego no sector servizos.

O descenso da taxa de temporalidade débese tanto a un incremento do emprego asalariado con contrato indefinido como a unha caída dos/as asalariados/as con contrato temporal, especialmente no colectivo masculino, que é o primeiramente afectado pola crise do mercado laboral.

No ano 2008 continúa o descenso da taxa de temporalidade no sector privado.

Duodécima. A taxa de desemprego en Galicia no ano 2008 aumentou ata un 8,7%, cinco puntos por baixo do promedio estatal (13,9%), sendo moito maior nas mulleres (10,4%) que nos homes (7,4%). (Capítulo IV).

Destacar a taxa de desemprego das persoas menores de 25 anos (21,2%), medrando 5,2 puntos.

Décimo terceira. Os datos do paro rexistrado amosan que a comparación interanual de decembro de 2008 con respecto a decembro de 2007, reflicte un aumento do 22,5%. No conxunto de España produciuse unha suba do 46,9%.

A taxa de paro rexistrado alcanza o 14,3% en 2008, fronte ao 11,9% do 2007 e fronte ao 13,6 % da media estatal, presentando un peor comportamento no caso das mulleres, onde acadou o 17,7% fronte ao 11,5% do colectivo masculino, pero cunha tendencia a reducir as diferenzas.

Por sectores de actividade, é o da construción o que tivo peor comportamento, cun aumento do 60,3% (España 108,1%). (Capítulo IV).

Décimo cuarta. Mantense unha maior representación dos homes na contratación (51,7%) fronte as mulleres (48,3%) que vai unida a un maior uso dos contratos temporais (soamente o 39,5% dos contratos indefinidos celebráronse con mulleres) e dos contratos a tempo parcial (65,2%).

Hai que destacar que seguen existindo modalidades contractuais eminentemente femininas como o contrato de interinidade (73,6%), mentres que o de fomento do emprego, tradicionalmente feminino, tende a igualar o seu reparto (53,8%), e o de prácticas volve a superar lixeiramente aos concertados con homes. O sector servizos e ocupacións como as de empregado/a administrativo/a e traballador/a de servizos de restauración, persoais e de comercio, manteñen a maioría feminina. (Capítulo V).

Décimo quinta. Polas características do emprego das mulleres (máis emprego a tempo parcial, subrepresentación en postos altos, menor antigüidade media, maior temporalidade, etc.), as mulleres galegas percibiron un salario medio anual (2007) un 26,3% inferior ao do home, existindo unha diminución desta diferenza con respecto ao ano anterior. O 33,9% das mulleres galegas tiveron ingresos iguais ou inferiores ao salario mínimo interprofesional.

O importe medio das prestacións por desemprego percibidas polas mulleres galegas foi o 86,3% das prestacións percibidas polos homes. De igual forma, as pensionistas galegas percibiron como media o 73,1% das pensións do grupo dos homes. (Capítulo V).

As mulleres pensionistas galegas ocupan o segundo lugar das máis baixas, tras Murcia, empeorando o seu posto con respecto ao ano anterior, cando ocupaba o cuarto das máis baixas (páx. 211).

Décimo sexta. Os permisos de maternidade/paternidade foron gozados polas nais no 98,4% dos casos e só no 1,6% polos pais. Porcentaxes semellantes danse nas excedencias por coidado de fillo (último dato 91,9% de mulleres e 8,1% de homes). Do total de persoas que realizan un traballo a tempo parcial por coidado de nenos e nenas e adultos/as enfermos/as, incapacitados/as e maiores, o 98% son mulleres, e o

abandono do mercado laboral por razóns familiares chegou no grupo de mulleres ao 94,7%. (Capítulo V).

Décimo sétima. No ano 2008 diminúe globalmente a cifra de empresas en alta na Seguridade Social, xa que se observa un decrecemento das empresas incluídas no Réxime Xeral.

O 87,2% das empresas do Réxime Xeral teñen menos de 10 traballadores/as.

O sector da construción é o que maior número de centros de traballo abre, supoñendo máis do 61% do total, e con gran diferenza, o que reflicte máis traballadores/as ocupados/as. (Capítulo VI).

Décimo oitava. No mes de decembro de 2008 houbo un descenso de 31.000 persoas en alta laboral afiliadas á Seguridade Social respecto ao mesmo mes do ano anterior. En 2008, a pesar da crise, increméntase en 1.700 (en media anual) o número de afiliados/as á Seguridade Social en Galicia, acadando a cifra de un millón setenta e dous mil cincocentos cotizantes. Increméntase o número de persoas afiliadas dos réximes Xeral e de Autónomos, aos que se incorporan os agrarios por conta propia, diminuindo moi lixeiramente os/as cotizantes ao réxime do Mar. (Capítulo VI).

Décimo novena. Rachando coa tendencia de anos precedentes, diminúen ao final de 2008 as afiliacións á Seguridade Social no colectivo de mulleres en cerca de dous mil cotizantes, se ben estas pasan a representar en media anual do citado ano o 44,9% do total de persoas afiliadas en Galicia. (Capítulo VI).

Vixésima. O número de empresas de traballo temporal parece que segue estabilizado. O número de persoas traballadoras cedidas por empresas de traballo temporal en Galicia durante 2008 ascende en total á cifra de 68.711, correspondendo o maior número ás pertencentes a empresas de ámbito estatal, que aglutina o 80% do total, e supoñendo un descenso do 12% en relación co ano 2007. No que se refire a contratos de posta a disposición subscritos por empresas de traballo temporal, dos que os de obra ou servizo determinado e circunstancias da produción supoñen case o 90% do total, a cifra rexistrada (100.036) supuxo un descenso de máis do 10% sobre o ano anterior. (Capítulo VII).

Vixésimo primeira. No tocante a formación de demanda no ano 2008, obsérvase un reparto maior do número de participantes, con especial impulso das pequenas empresas, que aumentaron o seu número de participantes dun 8,7% a un 10,5%. As maiores porcentaxes (51,7%) pertencen a empresas cun número de persoas asalariadas comprendidas entre 10 a 49, 1.000 e 4.999 e máis de 4.999.

Do total de 95.144 participantes, (18.000 máis con respecto a 2007), 53.121 (55,8%) son homes e 42.015 (44,22%) son mulleres. Isto supón un crecemento xeral no número de participantes respecto ao 2007, e un recorte de case dous puntos na distancia entre participación masculina e feminina. Demograficamente, a maioría das persoas participantes móvese entre grupos de idade de 25 a 35 (41,3%) e de 46 a 55 (15,5%), con poucas variacións respecto ao exercicio do ano anterior.

O área con maior número de participantes é o sector de Produción (55,7%) aínda que no 2008 equilibrouse máis a participación entre as seguintes categorías de maior importancia: Comercial (17%) e Administración (17,8%), debido ao considerable aumento de participantes na segunda.

A acción participativa “Prevención de riscos laborais en xeral” concentra o maior número de participantes, 11.888 (13,3%). Así mesmo, en liñas xerais, a maioría dos/as participantes inscribíase na categoría profesional “Traballadores/as cualificados/as” (46%). (Capítulo VIII).

Vixésimo segunda. Na convocatoria do 2008, con motivo da formación profesional para o emprego, programáronse un total de 1.503 cursos, cun orzamento destinado ao Plan FIP de 75.460.835,55 euros, o que supón un pequeno aumento a respecto do exercicio do 2008. Así foi tamén coas accións formativas cofinanciadas polo Fondo Social Europeo que, en concreto, tiveron un orzamento de 6.049.631,12.

Así mesmo, a maior parte do orzamento total estivo dedicado á programación ordinaria provincial: en concreto, 42.014.417,45. Pontevedra foi a provincia con maior número de cursos impartidos en Galicia, 578. (Capítulo VIII)

Vixésimo terceira. O número de convenios colectivos que existen en Galicia a 31 de decembro de 2008, xa sexan vixentes ou prorrogados tacitamente, é de 760, dos cales 127 son de sector e 633 de empresa.

Asináronse por primeira vez este ano 29 novos convenios (2 de sector e 27 de empresa), continuando deste xeito a tendencia á fragmentación e ao incremento da negociación colectiva. (Capítulo IX)

Vixésimo cuarta. O incremento salarial pactado nos convenios colectivos asinados e revisados en 2008 foi do 4,1%. Esta media é superior ao IPC galego de 2008 que foi do 1,2 e ao estatal que foi do 1,4.

○ 60,9% dos convenios asinados e o 66% dos revisados recollen cláusulas de revisión salarial.

○ 98,3% dos convenios asinados recollen cláusulas sobre saúde laboral.

○ 59,8% dos convenios asinados recollen cláusulas sobre discriminación e/ou acoso.

○ 21,8% dos convenios asinados recollen cláusulas sobre o idioma.

En 46 convenios, que afectan a un total de 28.982 traballadores, recóllense cláusulas que fan referencia á posibilidade de establecer un horario flexible.

Só 5 convenios (1 de sector e 4 de empresa) indican a distribución irregular da xornada e noutros 22 (11 de sector e 11 de empresa) indícase a posibilidade de establecela.

○ 41,9% dos convenios de sector asinados inclúen cláusulas de desvinculación salarial.

169 convenios (97,1% dos asinados) que afectan a 116.759 traballadores/as (98,8%) recollen cláusulas relacionadas coa conciliación da vida laboral e familiar.

O número de convenios colectivos que recollen cláusulas de sometemento ao AGA foi de 56, o 28,7% do total dos asinados.

Existen cláusulas sobre fomento da contratación indefinida en 64 convenios (36,8% dos asinados) que afectan a 61.008 traballadores/as (51,6%), sendo 20 deles de sector e 44 de empresa. Recóllense ademais nos convenios asinados en 2008 outras cláusulas tendentes a garantir ou aumentar o nivel de emprego existente no inicio da vixencia do convenio. (Capítulo IX).

Vixésimo quinta. O total de accidentes en xornada de traballo experimentou, en 2008, un descenso do 2,8%.

Sen embargo, experimentábase un incremento nos accidentes de traballo “in itinere” nos que supuxo un 1,3% máis en relación co ano anterior; apreciándose aumento en todas as cualificacións, significativamente nas mortais, cun 50%.

Por actividades económicas, a construción segue a ser a actividade que máis sinistralidade rexistra, cunha grande diferenza coas demais. (Capítulo X)

Vixésimo sexta. As persoas traballadoras con contrato temporal vense afectadas en maior medida que as de contrato indefinido, con máis do 44% dos accidentes, se ben apréciase unha diminución do 6% con respecto ao ano anterior; cando supoñen o 30,64% da poboación asalariada. (Capítulo X).

Vixésimo sétima. En accidentes mortais prodúcese un descenso do 4% e do 16,1% nos accidentes cualificados como graves. En relación coa poboación asalariada, a pesca así coma a construción, son as actividades con maior proporción de accidentes mortais en relación coa poboación ocupada nelas. (Capítulo X).

Vixésimo oitava. No que se refire ao índice de incidencia, Galicia, no total de accidentes, está por riba do índice estatal, tendo catro comunidades maior índice de incidencia. No índice de incidencia referido a accidentes mortais, Galicia ocupa o primeiro lugar de todas as comunidades, cun índice que está máis de 3 puntos por riba da media estatal. (Capítulo X).

Vixésimo novena. No relativo a folgas provinciais, se ben a cifra das realizadas maniféstase lixeiramente superior á do ano anterior; tanto a das persoas traballadoras participantes como a de xornadas non traballadas presentan un apreciable descenso. A causa de “presión durante a negociación dun convenio” é o motivo específico máis frecuente das folgas realizadas no ano 2008. (Capítulo XI).

Trixésima. Nos expedientes de regulación de emprego reflíctese un incremento de case un 20% sobre o ano anterior e unha cifra de persoas traballadoras afectadas que supón máis do dobre. (Capítulo XII). O maior número de persoas traballadoras afectadas por suspensión de contratos foi maioritariamente na provincia de Pontevedra.

A rama de actividade económica que rexistra maior número de persoas traballadoras afectadas é a de fabricación de vehículos de motor; remolques e semirremolques, así como a industria téxtil.

Trixésimo primeira. O número de perceptores/as da prestación económica de desemprego aumenta moi notoriamente en 2008, situándose en 94.300 en media anual (79.300 no ano 2007). A pesares diso e por mor do incremento aínda maior no conxunto de España, supoñen soamente o 5,20% do total estatal. (Capítulo XIII).

A taxa de cobertura do sistema de protección por desemprego é máis baixa que no conxunto estatal.

Trixésimo segunda. A relación activos/pasivos no sistema da Seguridade Social despois de nove anos consecutivos en que ofrecía efectos positivos- maior incremento dos activos- ven a trocar o seu signo, producíndose unha pequena diminución dunha décima, pasando a representar 1,6 cotizantes por pensionista, fronte ao 2,3 do conxunto do Estado (catro décimas menos que en 2007). (Capítulo XIII).

Trixésimo terceira. Analizando os resultados dos procesos electorais en Galicia durante o período de 1 de xaneiro de 2005 a 31 de decembro de 2008, tendo en conta as representacións con mandato en vigor a 31 de decembro de 2008, a central sindical UGT-Galicia, co 31,13% do total, é a que obtivo o maior número de representantes (6.393), seguida do S.N. de CC.OO. de Galicia e a CIG co 28,82% e 28,54% respectivamente (5.919 e 5.861 representantes), acadando un total de 2.366 o resto das centrais sindicais e grupos de persoas traballadoras co 11,52%.

A participación dos/as traballadores/as nos procesos electorais neste período foi dun 74% en relación cos/as traballadores/as afectados/as polas eleccións, dándose un incremento na porcentaxe de participación. (Capítulo XIV).

ÍNDICE DE CADROS

Advertencia previa: O feito de que os datos se expresen nalgúns casos en miles (de euros ou de persoas), e noutros se redondeen en centos ou miles para facilitar a súa comprensión, orixina que, nalgúns casos, a suma dos parciais non coincida co total, xa que se optou porque reflectan do xeito máis aproximado posible, neses casos, a contía de cada un dos datos totais e do parcial.

Capítulo 1

A economía galega no ano 2008

■ Cadro I.1	Crecemento económico. OCDE. 2002-2008	20
■ Cadro I.2	Taxas de desemprego OCDE. 2002-2008	21
■ Cadro I.3	Crecemento do PIB . Galicia, España e UE. 1996-2008	22
■ Cadro I.4	Crecemento real do PIB. Por Comunidades Autónomas. 2008.....	23
■ Cadro I.5	PIB de Galicia. Compoñentes da demanda. 2005-2008	23
■ Cadro I.6	PIB Galicia. Compoñentes da oferta. 2007-2008	24
■ Cadro I.7	Taxa de crecemento do PIB. Por CC.AA. 2006-2008.Por comunidades autónomas	25
■ Cadro I.8	Produto Interior Bruto per cápita. Por CC.AA. 2008	27
■ Cadro I.9	Taxa de crecemento anual medio do PIB. Por CC.AA. 2000-2008	28
■ Cadro I.10	Produto Interior Bruto per cápita en PPA. 2008	29
■ Cadro I.11	Evolución do emprego. Galicia 2007-2008.....	30
■ Cadro I.12	Variación do emprego. Por ramas productivas. Galicia. 2007 - 2008.....	30
■ Cadro I.13	Balance do mercado de traballo. Galicia. 2004 - 2008	31
■ Cadro I.14	Porcentaxe de variación da produtividade. Por CC.AA. 2008	32
■ Cadro I.15	Comercio exterior de Galicia. 2005 - 2008.....	33
■ Cadro I.16	Comercio exterior de Galicia en 2008. Por trimestres.....	33
■ Cadro I.17	Principais capítulos de exportación. Galicia. 2008	34
■ Cadro I.18	Principais capítulos de importación. Galicia. 2008	35
■ Cadro I.19	Principais destinos das exportacións galegas. 2008	36
■ Cadro I.20	Principais provedores de Galicia. 2008	36
■ Cadro I.21	Saldo exterior. Por CC.AA. 2008	37

■ Cadro 1.22	Porcentaxe de variación do IPC. Galicia/España. 2001-2008.....	39
■ Cadro 1.23	Porcentaxe de variación do IPC. Por provincias. 2007-2008	39
■ Cadro 1.24	IPC (*) . OCDE.2005-2008	40
■ Cadro 1.25	IPC por grupos especiais. Galicia e España. 2005-2008	40
■ Cadro 1.26	IPC por grupos de gasto. Galicia e España. 2006-2008.....	41
■ Cadro 1.27	Custo laboral. Por comunidades autónomas. 2008	42
■ Cadro 1.28	Custo salarial. Por comunidades autónomas. 2008	43
■ Cadro 1.29	Outros custos. Por comunidades autónomas. 2008	44
■ Cadro 1.30	Xornada laboral. Por comunidades autónomas. 2008	45

Capítulo 2 Estrutura empresarial e política industrial

■ Cadro 2.1	Empresas activas, por sector económico e comunidade autónoma. 2008	49
■ Cadro 2.2	Distribución das empresas. Por sectores económicos ⁽¹⁾ . Galicia/ España. 2003-2008.....	49
■ Cadro 2.3	Evolución do número total de empresas. Galicia e España. 2001-2008	49
■ Cadro 2.4	Distribución das empresas. Por provincias. Galicia/España. 1995-2008	50
■ Cadro 2.5	Empresas segundo condición xurídica, por provincias. Galicia/España 2004-2008	51
■ Cadro 2.6	Empresas, por estrato de asalariados/as e provincias. Galicia/España. 2004-2008.....	52
■ Cadro 2.7	Porcentaxe de empresas que teñen asalariados/as. Galicia/España. 1995-2008.....	53
■ Cadro 2.8	Número de empresas, por estrato de asalariados/as. Galicia/España. 2008	54
■ Cadro 2.9	Porcentaxe de empresas. Por estrato de asalariados/as ⁽¹⁾ . Galicia/España. 2000-2008.....	54
■ Cadro 2.10	Sociedades mercantiles creadas e capital social suscrito. Por CC.AA. 2008	55
■ Cadro 2.11	Debedores concursados. Por comunidade autónoma e natureza xurídica. 2008	56
■ Cadro 2.12	Efectos comerciais. Por CC.AA. 2008	57
■ Cadro 2.13	Cifra de negocios por comunidades autónomas. 2007	58
■ Cadro 2.14	Evolución do peso de Galicia no total estatal nas variables da industria. 2001-2007.....	59
■ Cadro 2.15	Importe neto da cifra de negocios. Por agrupacións de actividade. Galicia 2006-2007	59
■ Cadro 2.16	Ventas por Comunidades Autónomas. Ano 2008	60
■ Cadro 2.17	Evolución do peso de Galicia na produción comercializada. 2001-2008	61
■ Cadro 2.18	Valor da produción comercializada, por grandes agrupacións. Galicia. 2008	62
■ Cadro 2.19	Valor da produción comercializada, por grandes agrupacións. España. 2008	63
■ Cadro 2.20	Índice xeral de produción industrial. Por CC.AA. 2008	64
■ Cadro 2.21	Índice de Produción Industrial. Galicia e España. 2005 - 2008	65
■ Cadro 2.22	Índice galego de confianza empresarial (IGACE). Galicia. 2007-2008	65
■ Cadro 2.23	Confianza empresarial. Evolución da actividade principal da empresa. 2008. Por trimestres.....	66
■ Cadro 2.24	Confianza empresarial. Dificultades das empresas, Por ramas. Galicia. 2007-2008. Por trimestres.....	67
■ Cadro 2.25	Confianza empresarial. Dificultades da empresa, por tamaño da empresa. Galicia. 2008 ..	68
■ Cadro 2.26	Índices xerais de cifra de negocios. Por comunidades autónomas. 2008.....	69
■ Cadro 2.27	Índices xerais de persoal ocupado. Por comunidades autónomas. 2008	69
■ Cadro 2.28	Índices de comercio polo miúdo. Por comunidades autónomas. 2008	70
■ Cadro 2.29	Ocupación hoteleira. Galicia. 2006-2008	71
■ Cadro 2.30	Ocupación en turismo rural. Galicia. 2006-2008.....	71
■ Cadro 2.31	Gastos internos e persoal en I + D. Por comunidades autónomas. 2007	73
■ Cadro 2.32	Evolución dos gastos internos en I+D. % Galicia/España. 1994-2007.....	75
■ Cadro 2.33	Gastos internos totais en I + D. Por comunidades autónomas e sector de execución. 2007	75
■ Cadro 2.34	Porcentaxe de execución do gasto en I+D. Por sectores. Galicia e España. 2007	76
■ Cadro 2.35	Evolución da porcentaxe de gastos respecto ao PIB a prezos de mercado. Por comunidades autónomas 2000-2007	76
■ Cadro 2.36	Porcentaxe de gasto en I+D sobre o PIB. Europa. 2003-2007	77
■ Cadro 2.37	Principais indicadores de I+D en empresas, por tipo de empresa e comunidades autónomas. 2007	78
■ Cadro 2.38	Empresas Innovadoras e Gastos en innovación por CC.AA. 2007	79
■ Cadro 2.39	Poboación ocupada nos sectores de alta e medio-alta tecnoloxía. Por CCAA. 2007	84
■ Cadro 2.40	Fondos Comunitarios Galicia 2007- 2013	85
■ Cadro 2.41	Marco de apoio Comunitario de Obxectivo OI. Grao de execución do gasto público a 31/12/2008. Programa operativo F.E.D.E.R. De Galicia.....	86
■ Cadro 2.42	Contribución financeira da UE nos sectores agrariopesqueiros. Galicia. 2003-2008.....	87
■ Cadro 2.43	Distribución da axuda FSE 2007-2013 asignada a Galicia por instrumentos de intervención	88

■ Cadro 2.44	.....	89
■ Cadro 2.45	PROFIT. Programas aprobados en Galicia e porcentaxe sobre o total estatal. 2008	90
■ Cadro 2.46	Axudas ao sector naval 2007- 2008.....	90
■ Cadro 2.47	Axudas ao sector naval 2007- 2008.....	91
■ Cadro 2.48	Proxectos CENIT Actividades empresariais desenvolvidas en Galicia 2007-2008	91
■ Cadro 2.49	Subvencións do Instituto para a reestruturación da minería do carbón e desenvolvemento alternativo das comarcas mineiras 2007	92
■ Cadro 2.50	Axudas de Reindustrialización na Comunidade Autónoma de Galicia 2008	92
■ Cadro 2.51	Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.01.2007 e o 31.12.2008.....	93
■ Cadro 2.52	Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.06.1988 e o 31.12.2008.....	94
■ Cadro 2.53	Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados de 1994 a 2008	96
■ Cadro 2.54	Incentivos económicos rexionais. Proxectos por sectores. Galicia. 2008	97
■ Cadro 2.55	Fondos de capital de risco de XESGALICIA 2000-2008.....	98
■ Cadro 2.56	Convenios de subsidiación de xuros e apoio á peme. Galicia 2005-2008	99
■ Cadro 2.57	Programas financeiros a PEMES. Por sectores. Galicia. 2008	99
■ Cadro 2.58	Programas de apoio á continuidade e mellora competitiva da PEME.e Innoempresa Galicia. 2005-2008	100
■ Cadro 2.59	Subvencións a fondo perdido para proxectos empresariais de investimento (Grandes Investimentos Empresariais). Galicia 2006-2008.....	100
■ Cadro 2.60	Subvencións e axudas das Consellerías de Economía e Facenda e Innovación, Industria e Comercio (capítulo VII). Galicia. 2007-2008	100
■ Cadro 2.61	Subvencións e axudas da Consellería do Medio Rural (capítulo VII). Galicia. 2007-2008	102
■ Cadro 2.62	Subvencións e axudas da Consellería de Pesca e Asuntos Marítimos (capítulo VII). Galicia. 2007-2008	104
■ Cadro 2.63	Subvencións e axudas da Consellería de Medio Ambiente (capítulo VII). Galicia. 2007-2008	104

Capítulo 3 **Economía Social**

■ Cadro 3.1	Sociedades Laborais inscritas na Seguridade Social e traballadores das mesmas. Por comunidade autónoma e provincia. 2008.....	106
■ Cadro 3.2	Sociedades laborais rexistradas. Segundo sector de actividade. Galicia 2008.....	107
■ Cadro 3.3	Socios iniciais das Sociedades Laborais rexistradas. Segundo sector de actividade. Galicia 2008	107
■ Cadro 3.4	Cooperativas inscritas e traballadores iniciais das mesmas. Por comunidade autónoma e provincia.....	108
■ Cadro 3.5	Cooperativas constituídas e socios iniciais das mesmas. Segundo clase. Por comunidade autónoma e provincia.....	108
■ Cadro 3.6	Cooperativas inscritas e número de socios. 2008.....	109
■ Cadro 3.7	Cooperativas constituídas e número de socios por actividade económica. 2008	110
■ Cadro 3.8	Sociedades laborais constituídas e números de socios de traballo e de capital. 2008	111

Capítulo 4 **Poboación e mercado de traballo**

■ Cadro 4.1	Poboación de Galicia, España e UE . 2001-2009	114
■ Cadro 4.2	Poboación por comunidades autónomas. 2008-2009	115
■ Cadro 4.3	Poboación por provincias. 2001-2009.....	115
■ Cadro 4.4	Poboación estranxeira en Galicia. 1998-2009	116
■ Cadro 4.5	Poboación estranxeira. Por CC.AA. 2008-2009	117
■ Cadro 4.6	Poboación estranxeira. Por CCAA. 2003-2009	118
■ Cadro 4.7	Crecemento natural. Nacementos e defuncións. Por CC.AA. 2007	119
■ Cadro 4.8	Movementos naturais de poboación. Galicia. 1975-2008	120
■ Cadro 4.9	Taxas de natalidade e mortalidade. Por CC.AA. 2008	121
■ Cadro 4.10	Crecemento natural. Nacementos e defuncións. Por provincias. 2008.....	122
■ Cadro 4.11	Tasas de natalidade e mortalidade España e provincias galegas. 2008	122
■ Cadro 4.12	Crecemento natural por 1.000 habitantes. España e provincias galegas. Galicia. 1991-2008	123

■ Cadro 4.13	Saldo vexetativo por 1.000 habitantes. Galicia, España, UE. 1975-2008.....	123
■ Cadro 4.14	Total inmigración, emigración e saldo migratorio. Por CC.AA. 2008	125
■ Cadro 4.15	Movementos migratorios intraestatais. Por CC.AA. 2008	126
■ Cadro 4.16	Movementos migratorios extraestatais. Por CC.AA. 2008.....	127
■ Cadro 4.17	Movementos migratorios extraestatais. Por CC.AA. 2008.....	127
■ Cadro 4.18	Saldo migratorio entre CC.AA. 2001-2008	128
■ Cadro 4.19	Poboación de alomenos 16 anos, por actividade económica.Galicia. 2004-2008.....	129
■ Cadro 4.20	Poboación de 16 e máis anos por sexo e relación coa actividade económica. Galicia. 2007-2008	130
■ Cadro 4.21	Poboación activa por comunidades autónomas. 2006-2008.....	130
■ Cadro 4.22	Poboación activa. Por provincias. 2005-2008	131
■ Cadro 4.23	Taxas de actividade. Por comunidades autónomas. 2006-2008.....	131
■ Cadro 4.24	Taxa de actividade. Por sexo. Galicia 2005-2008	132
■ Cadro 4.25	Taxa de actividade. Por sexo e provincia. 2007-2008	132
■ Cadro 4.26	Poboación ocupada. Por comunidades autónomas. 2006-2008	133
■ Cadro 4.27	Taxas de ocupación. Por comunidades autónomas. 2006-2008	134
■ Cadro 4.28	Taxas de ocupación. Por sexo. Galicia. 2005-2008	135
■ Cadro 4.29	Taxa de ocupación. Por sexo e provincia. 2006-2008.....	135
■ Cadro 4.30	Poboación ocupada por grupos de idade e sector económico. Galicia 2008	136
■ Cadro 4.31	Poboación ocupada . Por sexo, situación profesional e sector económico. Galicia. 2007-2008	137
■ Cadro 4.32	Poboación ocupada. Por sector económico e provincia. Galicia. 2008	138
■ Cadro 4.33	Porcentaxe de persoas ocupadas por sector económico. Galicia/España. 2008	138
■ Cadro 4.34	Porcentaxe de contratación indefinida e temporal. Galicia/ España. 2006-2008.....	139
■ Cadro 4.35	Poboación desempregada. Por comunidades autónomas. 2006-2008.....	140
■ Cadro 4.36	Taxas de desemprego. Por comunidades autónomas. 2006-2008	141
■ Cadro 4.37	Taxa de desemprego. Por sexos. Galicia. 2005-2008	142
■ Cadro 4.38	Taxas de desemprego. Por grupos de idade e sexo. Galicia/ España. 2007-2008.....	142
■ Cadro 4.39	Taxas de desemprego. Por sexo e provincia. Galicia. 2007-2008	143
■ Cadro 4.40	Persoas desempregadas por tempo de búsqueda de emprego e sexo. Galicia. 2007-2008.....	144
■ Cadro 4.41	Porcentaxe de persoas desempregadas. Por tempo de búsqueda de emprego e sexo. Galicia/España. 2007-2008.....	144
■ Cadro 4.42	Paro rexistrado. Por comunidade autónoma. 2008.....	146
■ Cadro 4.43	Evolución do paro rexistrado e da taxa de paro. Galicia.Galicia 2006-2008.....	147
■ Cadro 4.44	Evolución do paro rexistrado. Cifras publicadas e simulación retrospectiva con criterios SISPE. Galicia 2001-2004.....	147
■ Cadro 4.45	Paro rexistrado. Por provincias e idades. Galicia. 2008	147
■ Cadro 4.46	Paro rexistrado e taxa de paro. Por provincias. 2008	148
■ Cadro 4.47	Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2008	148
■ Cadro 4.48	Paro rexistrado. Por sectores. Galicia. 2008	149
■ Cadro 4.49	Paro rexistrado. Por nivel académico e provincias. 2008.....	149
■ Cadro 4.50	Paro rexistrado por comarcas. Por idades e sectores económicos.Galicia.2008.....	150
■ Cadro 4.51	Poboación inactiva por situación de inactividade. Galicia e provincias. 2006-2008	151
■ Cadro 4.52	Poboación inactiva por situación de inactividade e comunidade autónoma. 2008	152
■ Cadro 4.53	Poboación inactiva por clase principal de inactividade e comunidade autónoma. 2008 Porcentaxe respecto do total de cada comunidade autónoma.....	153
■ Cadro 4.54	Poboación inactiva por grupos de idade e comunidade autónoma. 2008 Porcentaxes respecto do total de cada comunidade autónoma	154

Capítulo 5

A muller no mundo laboral

■ Cadro 5.1	Poboación de Galicia e España. Por sexo e provincias. 2009	157
■ Cadro 5.2	Mulleres por 100 homes. España e U.E. 1997/2008.....	157
■ Cadro 5.3	Porcentaxe de mulleres sobre a poboación total. Por comunidades autónomas. 1999 - 2008	158
■ Cadro 5.4	Poboación de Galicia.Por idade (grupos quinquenais) e sexo. 2008	159
■ Cadro 5.5	Nacemento segundo o sexo do/a nacido/a. 1981 - 2008. Galicia.....	160

■ Cadro 5.6	Poboación estranxeira. Porcentaxe de mulleres Por CC.AA. 2003-2008.....	161
■ Cadro 5.7	Distribución porcentual da poboación de alomenos 16 anos. Pola relación coa actividade económica. Por sexo e provincia. 2007- 2008	162
■ Cadro 5.8	Taxa de actividade por sexo e comunidade autónoma. 2007- 2008.....	163
■ Cadro 5.9	Poboación inactiva. Por clase de inactividade, sexo e comunidade autónoma. 2008	164
■ Cadro 5.10	Inactivos/as por grupo de idade, sexo e comunidade autónoma. Valores absolutos. Galicia 2008	165
■ Cadro 5.11	Distribución porcentual dos ocupados/as por sector económico, comunidade autónoma e sexo. 2008.....	166
■ Cadro 5.12	Taxas de desemprego. Por sexo e comunidade autónoma. 2008	167
■ Cadro 5.13	168	
■ Cadro 5.14	Parados/as. Por idade e sexo. Galicia. 2008	169
■ Cadro 5.15	Parados/as. Por nivel académico e sexo. Galicia. 2008	169
■ Cadro 5.16	Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as. Segundo grupo principal de ocupación. Por provincias. Decembro 2008.....	170
■ Cadro 5.17	Parados/as. Por actividade económica e sexo. Galicia. 2008	171
■ Cadro 5.18	Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as. Segundo idade e duración da demanda e sexo, por provincias. Decembro 2008.....	172
■ Cadro 5.19	Demandas de emprego pendentes Segundo clasificación da demanda. Por sexo e por provincias. Decembro 2008	173
■ Cadro 5.20	Baixas de demandas de emprego. Segundo causa da baixa. Por sexo e por provincias. Decembro 2008	174
■ Cadro 5.21	Perfil dos parados/as en xeral. Ano 2008. Galicia.....	174
■ Cadro 5.22	Perfil tipo dos parados/as de longa duración menores de 25 anos. Galicia. 2008	175
■ Cadro 5.23	Perfil tipo dos parados/as de longa duración maiores de 25 anos. Galicia. 2008	175
■ Cadro 5.24	Ofertas con requirimento de sexo e sen este requirimento. Valores porcentuais. Galicia. 2008	176
■ Cadro 5.25	Ofertas con requirimento de sexo e sen requirimento por seccións (Clasificación CNAE). Galicia. 2008.....	176
■ Cadro 5.26	Ocupacións máis ofertadas con requirimento de sexo feminino Galicia. 2008.....	177
■ Cadro 5.27	Contratados. Por idade e sexo. Galicia. 2008	179
■ Cadro 5.28	Contratos nos sete grandes subsectores de actividades Galicia. 2008	179
■ Cadro 5.29	Contratos sectoriais por seccións (clasificación CNAE) e sexo. Galicia. 2008.....	180
■ Cadro 5.30	Contratos asociados aos grandes grupos de ocupación por sexo. Galicia. 2008.....	181
■ Cadro 5.31	Contratos indefinidos acollidos a medidas de fomento da contratación.Segundo sexo, idade e provincias. 2008	182
■ Cadro 5.32	Contratos indefinidos acollidos a medidas de fomento da contratación segundo colectivo de bonificación por provincias. Ano 2008	182
■ Cadro 5.33	.....	183
■ Cadro 5.34	Alumnado matriculado en ciclo formativo de FP grao superior, por sexo. Curso 2007 / 2008. Galicia - España	184
■ Cadro 5.35	Alumnado matriculado en bacharelato, por sexos.....	184
■ Cadro 5.36	Abandono educativo temperán. Poboación entre 18 e 24 anos (ambos inclusive) que non completou o nivel de educación secundaria segunda etapa e non segue ningún tipo de formación (regrada ou non regrada). Galicia	184
■ Cadro 5.37	Alumnado matriculado en Ensino Universitario, por tipo de estudio e sexo. Curso 2007 - 2008.	185
■ Cadro 5.38	Alumnado que rematou os estudos universitarios, por tipo de estudo e sexo. Curso 2007 - 2008.	186
■ Cadro 5.39	Distribución por sexo de altos cargos da Administración do Estado. 2008	187
■ Cadro 5.40	Distribución por sexo de representantes do Goberno según ámbito de representación. 2008.....	187
■ Cadro 5.41	Alcaldías, según CC.AA.	188
■ Cadro 5.42	Mulleres nos Gobernos Autonómicos	189
■ Cadro 5.43	Composición dos Parlamentos Autonómicos	190
■ Cadro 5.44	Participación de mulleres nos Parlamentos Nacionais dos países europeos. Cámara única ou baixa	191
■ Cadro 5.45	Mulleres nos gobernos da Unión Europea	192
■ Cadro 5.46	Funcionarios/as de Carreira, según nivel de complemento de destino. España.....	194

■ Cadro 5.47	Directivas/os España	195
■ Cadro 5.48	Participación de mulleres en diversos órganos constitucionais. España 2008.....	196
■ Cadro 5.49	Persoas que coidan dependentes. Distribución segundo sexo e idade. Galicia ano 2007	197
■ Cadro 5.50	Excedencias por cuidado de persoas dependentes. España 2008.....	197
■ Cadro 5.51	Núcleos familiares monoparentais. Galicia	197
■ Cadro 5.52	Permisos de maternidade por comunidades autónomas	198
■ Cadro 5.53	Excedencias por coidado de fillas/os	198
■ Cadro 5.54	Paternidade Xaneiro-Diciembre 2008. Galicia/España	199
■ Cadro 5.55	Persoas ocupadas a tempo parcial por motivo da xornada parcial. España 2007-2008	200
■ Cadro 5.56	Persoas inactivas que non buscan emprego por razóns familiares. España 2007-2008	201
■ Cadro 5.57	Abandono do mercado de traballo por razóns familiares	201
■ Cadro 5.58	Asalariados por CCAA e sexo. 2007	202
■ Cadro 5.59	Asalariados por sector de actividade económica e sexo. Galicia / España. 2007	202
■ Cadro 5.60	Percepcións salariais por tramo de salario e sexo Galicia/ España 2007.....	203
■ Cadro 5.61	Salario bruto anual por tipo de contrato (Euros). 2006. Encuesta anual de estructura salarial.....	204
■ Cadro 5.62	Contía media diaria bruta recoñecida a beneficiarios de prestacións de nivel contributivo. Segundo sexo e idade. España. 2008	206
■ Cadro 5.63	Percepcións medias de prestacións por desemprego. Por sexo e comunidade autónoma do perceptor. Galicia/España. 2007.....	207
■ Cadro 5.64	Pensión medias. Por nacionalidade, sexo e comunidade autónoma. Nacionalidade española. 2007.....	208
■ Cadro 5.65	Pensión medias. Por nacionalidade, sexo e comunidade autónoma. Nacionalidade extranxeira. 2007	209
■ Cadro 5.66	Pensión contributivas e importe medio e pensionistas segundo clase, por sexo. España 2006/2007	210
■ Cadro 5.67	Pensión contributivas, segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase. España 2008	211
■ Cadro 5.68	Pensión media, por sexo e tramos de pensión. España 2007	212

Capítulo 6

Inicio da relación laboral

■ Cadro 6.1	Empresas en alta. Por réximes. Galicia. 2007- 2008	214
■ Cadro 6.2	Empresas. Por tamaño e provincia de radicación dos seus centros de traballo. Réxime Xeral. Galicia. 2008.....	214
■ Cadro 6.3	Empresas e traballadores/as segundo tipo de empresa. Por provincias. Galicia. 2008 ..	215
■ Cadro 6.4	Aperturas de centros de traballo. Galicia 2008	216
■ Cadro 6.5	Aperturas de centros de traballo. Por provincias. Galicia 2008.....	216
■ Cadro 6.6	Aperturas de centros de traballo e traballadores/as ocupados/as. Evolución. Galicia. 1998 - 2008	218
■ Cadro 6.7	Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Réximes Xeral e Agrario, e total. Galicia/España. 1985/1991/2003 a 2008	219
■ Cadro 6.8	Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Por réximes. Galicia/España. 2000-2008 ..	221
■ Cadro 6.9	Traballadores/as afiliados/as e en alta. Por réximes e sexos. Galicia. 1998/2006-2008	222
■ Cadro 6.10	Afiliados/as e en alta laboral por tramos de idade e sexo. Galicia. 2006-2008	223
■ Cadro 6.11	Traballadores/as afiliados/as en alta laboral. Por sector de actividade. Galicia/España. 2002-2008	224
■ Cadro 6.12	Altas laborais iniciais. Por réximes. Galicia/España. 1995/2000/2004-2008	225
■ Cadro 6.13	Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Por réximes e comunidades autónomas. 2004-2008	226
■ Cadro 6.14	Estranxeiros/as con certificado de rexistro ou autorización de residencia en vigor. Segundo provincia e réxime de residencia. Galicia 2008	229
■ Cadro 6.15	Estranxeiros/as con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor según provincia e principais nacionalidades. Galicia 2008. 31/12/2008	229
■ Cadro 6.16	Estranxeiros/as con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia, réxime de residencia, grupo de idade e media de idade. 31/12/2008.....	231

■ Cadro 6.17	Estranxeiros con tarxeta ou autorización de residencia en vigor: Segundo provincia e continente de nacemento. Galicia 2008	231
■ Cadro 6.18	Estranxeiros/as con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor: Segundo provincia e motivo de expedición. Galicia. 31.12.2008	232
■ Cadro 6.19	Estranxeiros incluídos no Réximen Xeral con autorización de residencia en vigor: Segundo provincia e tipo de autorización de residencia. Galicia. 2008	232
■ Cadro 6.20	Traballadores/as estranxeiros/as afiliados/as á Seguridade Social en alta laboral. Segundo réxime, por comunidade autónoma e provincia. 31.12.2008	233
■ Cadro 6.21	Autorizacións de traballo concedidas, segundo dependencia laboral. Por comunidade autónoma e provincia do centro de traballo	233
■ Cadro 6.22	Autorizacións de traballo concedidas, segundo dependencia laboral. Por comunidade autónoma e provincia do centro de traballo	234
■ Cadro 6.23	Evolución do Censo electoral de galegos residentes no estranxeiro. Datos a 1 de xaneiro de cada ano.....	234
■ Cadro 6.24	Saldo migratorio. Galicia. 2008.....	235
■ Cadro 6.25	Inmigracións procedentes do estranxeiro clasificadas por provincias de destino e nacionalidade. Galicia 2008	235
■ Cadro 6.26	Inmigracións de españois procedentes do estranxeiro clasificadas por provincia de destino e continente de procedencia	236
■ Cadro 6.27	Inmigracións de estranxeiros procedentes do estranxeiro clasificadas por provincia de destino e continente de procedencia. Galicia. 2008	236
■ Cadro 6.28	Revisión do Padrón municipal 2008. Datos de comunidade autónoma e provincia de nacemento	237
■ Cadro 6.29	Baixas consulares de españois residentes no estranxeiro. Por país de procedencia e provincia de destino. Galicia. 2008	237
■ Cadro 6.30	Evolución das baixas consulares. Por continente de procedencia. Galicia. 1996-2008.....	238

Capítulo 7 Contratación

■ Cadro 7.1	Contratos de traballo, contratos convertidos en indefinidos e adscripcións colaboración social. Galicia/España. 2007-2008	242
■ Cadro 7.2	Total contratos de traballo por provincia. Galicia 2007-2008	243
■ Cadro 7.3	Contrato de traballo por tipo e sector. Galicia 2008	244
■ Cadro 7.4	Contratos de traballo iniciais segundo sección de actividade económica. Por provincias. Ano 2008	244
■ Cadro 7.5	Contratos de traballo iniciais segundo grupo principal de ocupación do posto. Por provincias. Ano 2008	245
■ Cadro 7.6	Contratos eventuais por circunstancias da produción. Segundo sexo, idade e provincia. Galicia 2008	246
■ Cadro 7.7	Contratos eventuais por circunstancias da produción. Por duración e provincias. Galicia 2008	247
■ Cadro 7.8	Contratos eventuais por circunstancias da produción. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2008	247
■ Cadro 7.9	Contratos de obra ou servizo. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2008.....	249
■ Cadro 7.10	Contratos de obra ou servizo. Por duración e provincia. Galicia 2008	249
■ Cadro 7.11	Contratos por obra ou servizo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. Decembro 2008	250
■ Cadro 7.12	Contratos de interinidade. Por sexos, idade e provincia. Galicia 2008	252
■ Cadro 7.13	Contratos de interinidade. Por duración e provincias. Galicia 2008	253
■ Cadro 7.14	Contratos de interinidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Decembro 2008	253
■ Cadro 7.15	Contratos de formación. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2008	256
■ Cadro 7.16	Contratos de formación por duración e provincias. Galicia 2008.....	257
■ Cadro 7.17	Contratos en prácticas. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2008.....	259
■ Cadro 7.18	Contratos en prácticas. Por duración e provincias. Galicia 2008	260
■ Cadro 7.19	Contrato en prácticas. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2008.....	260
■ Cadro 7.20	Contratos de substitución por xubilación os 64 anos. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2008	261
■ Cadro 7.21	Contratos de substitución por xubilación aos 64 anos. Por duración e provincia. Galicia. 2008	262
■ Cadro 7.22	Contratos de relevo. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2008	263

■ Cadro 7.23	Contratos de relevo. Por duración e provincia. Galicia 2008	264
■ Cadro 7.24	Contratos de relevo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2008	264
■ Cadro 7.25	Contratos por xubilación parcial. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2008	265
■ Cadro 7.26	Contratos por xubilación parcial. Por duración e provincia. Galicia 2008	265
■ Cadro 7.27	Outros contratos non contemplados anteriormente. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2008	266
■ Cadro 7.28	Outros contratos non contemplados anteriormente. Por duración e provincia. Galicia 2008	266
■ Cadro 7.29	Outros contratos non contemplados anteriormente. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2008	266
■ Cadro 7.30	Contratos temporais de minusválidos. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2008	267
■ Cadro 7.31	Contratos temporais de minusválidos. Por duración e provincias. Galicia 2008	267
■ Cadro 7.32	Contratos temporais de minusválidos. Segundo sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2008	268
■ Cadro 7.33	Contratos indefinidos ordinarios. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2008	269
■ Cadro 7.34	Contratos indefinidos ordinarios. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2008	269
■ Cadro 7.35	Contratos indefinidos de fomento da contratación indefinida. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2008	272
■ Cadro 7.36	Contratos indefinidos de fomento da contratación indefinida. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2008	272
■ Cadro 7.37	Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Ambos os dous sexos. Galicia 2008	273
■ Cadro 7.38	Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Homes. Galicia 2008	273
■ Cadro 7.39	Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Mulleres. Galicia 2008	274
■ Cadro 7.40	Contratos convertidos en indefinidos. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2008	274
■ Cadro 7.41	Contratos convertidos en indefinidos. Por duración y provincia. Galicia 2008	274
■ Cadro 7.42	Contratacións a minusválidos. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2008	275
■ Cadro 7.43	Contratacións a minusválidos en CEE. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2008	276
■ Cadro 7.44	Contratacións a traballadores/as en risco de exclusión social. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2008	277
■ Cadro 7.45	Contratacións en proxectos de investigación. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2008	277
■ Cadro 7.46	Contratacións en prácticas para investigadores/as. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2008	278
■ Cadro 7.47	Adscripcións temporais en colaboración social. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2008	279
■ Cadro 7.48	Adscripcións temporais en colaboración social. Por sexos, sectores de actividade económica e provincias. Galicia. 2008	279
■ Cadro 7.49	Prórrogas. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2008	280
■ Cadro 7.50	Prórrogas. Por duración e provincia. Galicia. 2008	280
■ Cadro 7.51	Prórrogas. Por sexos, idade, sector de actividade e provincias. Galicia. 2008	280
■ Cadro 7.52	Contratos a extranxeiros segundo tipo de contrato e provincias. Galicia. Decembro 2008	281
■ Cadro 7.53	Contratos a extranxeiros/as segundo sexo, idade e sectores por provincias. Galicia. Decembro 2008	282
■ Cadro 7.54	Desagregación de contratos rexistrados de duración indefinida e conversións de temporais en indefinidos. Sobre o total de contratos. Por modalidades e provincias. Galicia 2008	282
■ Cadro 7.55	Rotación dos asalariados/as temporais. Galicia/España. 2007/2008	283
■ Cadro 7.56	Asalariados/as sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. Galicia 2008	283
■ Cadro 7.57	Asalariados/as sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. Galicia. 2008	284
■ Cadro 7.58	Empresas de Traballo Temporal autorizadas. Galicia 2008	285
■ Cadro 7.59	Cesións de traballadores/as realizadas por ETT e contratos de posta a disposición, segundo ámbito territorial de actuación da ETT. Galicia. 2008	285

■ Cadro 7.60	Contratos de posta a disposición, segundo provincia do centro de traballo da empresa de traballo temporal, por rama de actividade do centro de traballo da empresa usuaria	286
■ Cadro 7.61	Contratos de posta a disposición, segundo rama de actividade do centro de traballo da empresa usuaria. Galicia 2008	287
■ Cadro 7.62	Contratos de posta a disposición segundo supostos de utilización, segundo provincia de centro de traballo e da E.T.T. Galicia 2008	288
■ Cadro 7.63	Contratos de posta a disposición realizados nas empresas autorizadas por la Dirección Xeral de Relacions laborais Por provincias. Galicia 2008	288
■ Cadro 7.64	Traballadores/as postos a disposición polas ETT. Por provincias. Galicia 2008	288
■ Cadro 7.65	Evolución empresas autorizadas e contratos de posta a disposición. Galicia. 1997-2008	289
■ Cadro 7.66	Contratos de posta a disposición de ETT autorizados pola Dirección Xeral de Relacións Laborais. Galicia 2005-2008	289

Capítulo 8 **Formación ocupacional**

■ Cadro 8.1	.....	301
■ Cadro 8.2	.....	302
■ Cadro 8.3	Nº de participantes formados segundo areas funcionais	302
■ Cadro 8.4	Nº de participantes formados segundo grupo de cotización á Seguridade Social	303
■ Cadro 8.5	.....	303
■ Cadro 8.6	.....	304
■ Cadro 8.7	Distribución de participantes por sectores de actividade.....	305
■ Cadro 8.8	Empresas formadoras e participantes formados. Por sectores.	306
■ Cadro 8.9	.....	307
■ Cadro 8.10	.....	308
■ Cadro 8.11	Formación Profesional Ocupacional. 2008.....	317
■ Cadro 8.12	Formación ocupacional. Plano FIP. Programación. Por áreas funcionais. Por provincias. Galicia 2008	317
■ Cadro 8.13	Sectorialización	320
■ Cadro 8.14	Distribución provincial	321
■ Cadro 8.15	Sectorialización	321
■ Cadro 8.16	Cursos de medios propios. 2008.....	322
■ Cadro 8.17	Distribución sectorial.....	323
■ Cadro 8.18	.....	324

Capítulo 9 **A negociación colectiva**

■ Cadro 9.1	Evolución da estrutura global da negociación colectiva. Por provincias. Galicia. 2003-2008	337
■ Cadro 9.2	Convenios colectivos de sector e empresa asinados por vez primeira. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2008	338
■ Cadro 9.3	Evolución dos convenios colectivos asinados. Por provincias. Galicia. 2003-2008	339
■ Cadro 9.4	Evolución dos convenios colectivos revisados. Por provincias. Galicia. 2003-2008	340
■ Cadro 9.5	Convenios colectivos asinados e revisados. Por sector e grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2008	341
■ Cadro 9.6	Vixencias medias dos convenios colectivos de sector: Porcentaxe sobre o total de convenios asinados. Por provincias. Galicia. 2008	342
■ Cadro 9.7	Vixencias medias dos convenios colectivos de empresa. Porcentaxe sobre o total de convenios asinados. Por provincias. Galicia. 2008	343
■ Cadro 9.8	Traballadores/as e empresas afectados por convenios colectivos asinados e revisados. Sector. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2008.....	344
■ Cadro 9.9	Traballadores/as e empresas afectados por convenios colectivos asinados e revisados. Grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2008	345
■ Cadro 9.10	Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Sector: Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2008	346

■ Cadro 9.11	Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de empresas afectadas. Sector: Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2008	346
■ Cadro 9.12	Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Empresa. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2008	347
■ Cadro 9.13	Cadros de persoal medio das empresas afectadas pola negociación colectiva. Por provincias. Galicia. 2008	347
■ Cadro 9.14a	Evolución da media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias. Galicia. 2004-2008	349
■ Cadro 9.14b	Media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias. Galicia. 2008. Cálculos feitos tendo en conta as cláusulas de revisión salarial de 2007 con inicio de efectos para 2008 e os incrementos salariais indicados nos convenios asinados antes de 2008 con vixencia para este ano	350
■ Cadro 9.14c	Media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2008	350
■ Cadro 9.15	Convenios colectivos asinados e revisados. Por tramo de aumento salarial pactado. Porcentaxe sobre o total negociado. Galicia. 2008	351
■ Cadro 9.16	Evolución do incremento salarial pactado e relación co IPC. Galicia/España	351
■ Cadro 9.17a	Convenios colectivos asinados con cláusula de revisión salarial. Por provincias. Galicia. 2008	352
■ Cadro 9.17b	Convenios colectivos revisados con cláusula de revisión salarial. Por provincias. Galicia. 2008	353
■ Cadro 9.18	Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados Por provincias. Galicia 2008.....	354
■ Cadro 9.19	Evolución dos convenios colectivos de sector con cláusula de desvinculación salarial. Por provincias. Galicia. 2002-2008	362
■ Cadro 9.20a	Cláusulas sobre o complemento de antigüidade Por provincias. Galicia. 2008	366
■ Cadro 9.20b	Complemento de toxicidade, penosidade, perigosidade Por provincias. Galicia. 2008	368
■ Cadro 9.20c	Complemento de nocturnidade Por provincias. Galicia. 2008	370
■ Cadro 9.20d	Complemento por traballo a quendas Por provincias. Galicia. 2008	372
■ Cadro 9.20e	Complementos de posto e responsabilidade Por provincias. Galicia. 2008	373
■ Cadro 9.20f	Primas e incentivos. Complemento de produtividade. Por provincias. Galicia. 2008	374
■ Cadro 9.20g	Asistencia e puntualidade Por provincias. Galicia. 2008	376
■ Cadro 9.20h	Número de gratificacións extraordinarias establecido nos convenios asinados Galicia. 2008	378
■ Cadro 9.20i	Axudas de custo e gastos de locomoción Por provincias. Galicia. 2008	379
■ Cadro 9.20k	Complemento de transporte e distancia. Por provincias. Galicia. 2008	380
■ Cadro 9.21	Evolución da xornada media anual pactada. Galicia. 2002-2008.....	381
■ Cadro 9.22	Evolución dos convenios que reducen a xornada máxima legal. Porcentaxe sobre o total. Por provincias. Galicia. 2005-2008	383
■ Cadro 9.23a	Convenios colectivos con distribución irregular da xornada. Por provincias. Galicia. 2003-2008	384
■ Cadro 9.23b	Convenios colectivos que indican a posibilidade de establecer unha distribución irregular da xornada. Por Provincias. Galicia. 2008.....	385
■ Cadro 9.24	Evolución dos convenios colectivos con vacacións de máis de 30 días naturais. Por provincias. Galicia. 2002-2008.....	389
■ Cadro 9.25	Convenios colectivos que fixan criterios ou datas nas vacacións. Por provincias. Galicia. 2002 - 2008.....	390
■ Cadro 9.26	Relación de determinadas cláusulas pactadas. Porcentaxe sobre o total. Galicia. 2008	402
■ Cadro 9.27	Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de melloras sociais. Por provincias. Galicia. 2002-2008.....	402
■ Cadro 9.28	Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de saúde laboral. Por provincias. Galicia. 2002-2008	405
■ Cadro 9.29	Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de formación profesional. Por provincias. Galicia. 2002-2008.....	413
■ Cadro 9.30	Evolución dos convenios colectivos con cláusula de desconto da cota sindical. Por provincias. Galicia. 2002-2008.....	417

■ Cadro 9.31	Evolución dos convenios colectivos que regulan o crédito de horas sindicais. Por provincias. Galicia. 2002-2008.....	418
■ Cadro 9.32	Evolución dos convenios colectivos con cláusulas sobre o período de proba. Por provincias. Galicia. 2004-2008.....	420
■ Cadro 9.33	Convenios con cláusulas sobre modalidades de contratos	423
■ Cadro 9.34	Evolución dos convenios colectivos que conteñen cláusulas sobre os contratos para a formación. Por provincias. Galicia 2002-2008	424
■ Cadro 9.35	Convenios colectivos que conteñen cláusulas sobre os contratos de prácticas. Por provincias. Galicia 2005-2008	426
■ Cadro 9.36	Convenios colectivos que conteñen cláusulas sobre os contratos eventuais. Por provincias. Galicia 2002-2008	428
■ Cadro 9.37	Convenios con cláusulas sobre fomento da contratación indefinida Por provincias. Galicia. 2008	434
■ Cadro 9.38	Convenios con cláusulas sobre garantías no emprego e subrogación empresarial.....	439
■ Cadro 9.39	Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de mobilidade xeográfica. Por provincias. Galicia. 2005-2008.....	448
■ Cadro 9.40	Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de mobilidade funcional. Por provincias. Galicia. 2005-2008.....	450
■ Cadro 9.41	Evolución dos convenios colectivos con cláusulas de clasificación profesional. Por provincias. Galicia. 2005-2008.....	452
■ Cadro 9.42	Evolución dos convenios colectivos con cláusula de sometemento ao AGA. Por provincias. Galicia. 1994-2008	463
■ Cadro 9.I	Convenios colectivos.....	465
■ Cadro 9.II	Revisións salariais	465
■ Cadro 9.III	Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de traballadores/as. Empresa.....	466
■ Cadro 9.IV	Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de traballadores/as. Sector	466
■ Cadro 9.V	Vixencias medias dos convenios de empresa. Porcentaxe sobre o total.....	467
■ Cadro 9.VI	Vixencias medias dos convenios de sector. Porcentaxe sobre o total	467
■ Cadro 9.VII	Media ponderada do incremento salarial pactado	467
■ Cadro 9.VIII	Media ponderada do incremento salarial pactado por sectores de actividade	468
■ Cadro 9.IX	Convenios colectivos asinados con cláusula de garantía salarial.....	468
■ Cadro 9.X	Convenios colectivos revisados con cláusula de garantía salarial	468
■ Cadro 9.XI	Xornada pactada. Media ponderada para o ano actual	468
■ Cadro 9.XII	Xornada por sector de actividade	469
■ Cadro 9.XIII	Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados de sector: 2008	469

Capítulo 10 A sinistralidade laboral

■ Cadro 10.1	Accidentes de traballo con baixa. Por provincias e gravidade. Galicia/España. 2008	474
■ Cadro 10.2	Accidentes con baixa. Por gravidade. Galicia. 2008	474
■ Cadro 10.3	Accidentes laborais con baixa segundo lugar do accidente e gravidade. Galicia 2008	475
■ Cadro 10.4	Accidentes laborais con baixa na xornada de traballo. Por provincias e gravidade. Galicia. 2008	475
■ Cadro 10.5	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Por sectores de actividade e gravidade. Galicia. 2008	476
■ Cadro 10.6	Asalariados/as por sectores económicos. Galicia. 2008	476
■ Cadro 10.7	Accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo. Por provincias, sectores de actividade e gravidade. Galicia. 2008.....	477
■ Cadro 10.8	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo actividades económicas. Por provincias. Galicia. 2008	478
■ Cadro 10.9	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo actividades económicas. Por provincias. A Coruña 2008.....	479
■ Cadro 10.10	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo actividades económicas. Por provincias. Lugo 2008	480
■ Cadro 10.11	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo actividades económicas. Por provincias. Ourense. 2008.....	481

■ Cadro 10.12	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo actividades económicas. Por provincias. Pontevedra. 2008.....	482
■ Cadro 10.13	Actividades con maior número de accidentes laborais con baixa no centro de traballo. Galicia. 2008.....	483
■ Cadro 10.14	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo a forma do accidente. Por gravidade. Galicia. 2008	483
■ Cadro 10.15	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo a natureza da lesión. Por gravidade. Galicia. 2008	484
■ Cadro 10.16	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo a natureza da lesión. Por gravidade. Galicia. 2008	484
■ Cadro 10.17	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo sexo. Por gravidade. Galicia. 2008	485
■ Cadro 10.18	Poboación ocupada asalariada. Por sexos. Galicia 2008	485
■ Cadro 10.19	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo idade. Por gravidade. Galicia. 2008	485
■ Cadro 10.20	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo o cadro de persoal. Por gravidade. Galicia. 2008	486
■ Cadro 10.21	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo antigüidade na empresa. Por gravidade. Galicia. 2008	486
■ Cadro 10.22	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo antigüidade no centro de traballo. Por gravidade. Galicia. 2008	487
■ Cadro 10.23	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo a hora do traballo. Por gravidade. Galicia. 2008	487
■ Cadro 10.24	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo a hora do día. Por gravidade. Galicia. 2008	488
■ Cadro 10.25	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo o día da semana. Por gravidade. Galicia. 2008	488
■ Cadro 10.26	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo o tipo de contrato. Por gravidade. Galicia. 2008.....	489
■ Cadro 10.27	Poboación ocupada asalariada. Segundo tipo de contrato . Galicia 2008.....	489
■ Cadro 10.28	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo categoría profesional. Por gravidade. Galicia. 2008	489
■ Cadro 10.29	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo nacionalidade do traballador. Por gravidade. Galicia. 2008	490
■ Cadro 10.30	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Segundo nacionalidade do traballador/a. Por provincias. Galicia. 2008	491
■ Cadro 10.31	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo e in itinere. Por provincias. Galicia. 2008	492
■ Cadro 10.32	Accidentes laborais mortais segundo o lugar do accidente. Por provincias. Galicia. 2008	492
■ Cadro 10.33	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Por sectores de actividade. Por provincias. Galicia. 2008	492
■ Cadro 10.34	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Segundo a forma do accidente. Por provincias. Galicia. 2008	493
■ Cadro 10.35	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Segundo a natureza da lesión. Por provincias. Galicia. 2008	493
■ Cadro 10.36	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Segundo a parte do corpo lesionada. Por provincias. Galicia. 2008	494
■ Cadro 10.37	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Segundo o sexo. Por provincias. Galicia. 2008	496
■ Cadro 10.38	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Segundo idade. Por provincias. Galicia. 2008	497
■ Cadro 10.39	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Segundo nacionalidade do traballador. Por provincias. Galicia. 2008.....	494
■ Cadro 10.40	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Segundo o cadro de persoal. Por provincias. Galicia. 2008	494
■ Cadro 10.41	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Segundo antigüidade na empresa. Por provincias. Galicia. 2008	497
■ Cadro 10.42	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Segundo antigüidade no posto de traballo. Por provincias. Galicia. 2008	497

■ Cadro 10.43	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Segundo a hora do traballo. Por provincias. Galicia. 2008	495
■ Cadro 10.44	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Segundo a hora do día. Por provincias. Galicia. 2008	495
■ Cadro 10.45	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Segundo o día da semana. Por provincias. Galicia. 2008	495
■ Cadro 10.46	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Segundo o tipo de contrato. Por provincias. Galicia. 2008	496
■ Cadro 10.48	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Segundo actividades económicas. Por provincias. Galicia 2008	498
■ Cadro 10.49	Accidentes laborais mortais en xornada de traballo. Según el análisis de las causas. Por provincias. Galicia. 2008	496
■ Cadro 10.50	Accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo. Por provincias. Galicia 2007/2008.....	499
■ Cadro 10.51	Accidentes de traballo in itinere. Por provincias. Galicia 2007/2008	499
■ Cadro 10.52	Accidentes laborais con baixa. Por sectores económicos. Galicia 2007/2008	499
■ Cadro 10.53	Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Por actividades económicas con maior sinistralidade. Galicia. 2007-2008.....	500
■ Cadro 10.54	Evolución da sinistralidade laboral. Por gravidade. Galicia. 1998-2008.....	500
■ Cadro 10.55	Accidentes de traballo con baixa, por comunidade autónoma. 2008	501
■ Cadro 10.56	Accidentes en xornada de traballo con baixa, segundo gravidade. Por comunidades autónomas.....	501
■ Cadro 10.57	Índice de incidencia de accidentes en xornada de traballo con baixa, por comunidade autónoma. 2008	502
■ Cadro 10.58	Índice de incidencia de accidentes mortais en xornada de traballo con baixa, por comunidade autónoma. 2008	503
■ Cadro 10.59	Índice de incidencia de sinistralidade . Por provincias. Galicia. 2008	503
■ Cadro 10.60	Índices de incidencia da sinistralidade laboral. Galicia. 1999-2008	504
■ Cadro 10.61	Enfermidades profesionais con baixa. Por provincias. Galicia. 2008.....	504
■ Cadro 10.62	Enfermidades profesionais con baixa. Por sectores de actividade. Galicia. 2008	504
■ Cadro 10.63	Enfermidades profesionais con baixa. Por sexo. Galicia. 2008	505
■ Cadro 10.64	Enfermidades profesionais con baixa. Segundo idade. Galicia. 2008.....	505
■ Cadro 10.65	Enfermidades profesionais con baixa. Segundo nacionalidade. Galicia 2008	505
■ Cadro 10.66	Enfermidades profesionais con baixa. Segundo grupo de E.P. Galicia 2008	506
■ Cadro 10.67	Enfermidades profesionais con baixa. Segundo grupo de E.P. e provincias. Galicia 2008	506
■ Cadro 10.68	Enfermidades profesionais con baixa. Segundo grupo de E.P. e sexo. Galicia 2008.....	506
■ Cadro 10.69	Enfermidades profesionais con baixa. Segundo grupo de E.P. e sector de actividade. Galicia 2008	507
■ Cadro 10.70	Enfermidades profesionais con baixa. Segundo grupo de E.P. e axente causante. Galicia 2008	507

Capítulo 11

Conflitividade e medios de solución dos conflitos de traballo

■ Cadro 11.1	Evolución das folgas desenvolvidas segundo principais características. España. 1999 - 2008	511
■ Cadro 11.2	Folgas de ámbito autonómico convocadas, non realizadas e realizadas. Ano 2008	511
■ Cadro 11.3	Folgas de ámbito autonómico desenvolvidas no ano 2008, segundo o motivo ou a causa da convocatoria	512
■ Cadro 11.4	Folgas Provinciais. Galicia. 2008.....	512
■ Cadro 11.5	Folgas provinciais, de empresa e sector. Galicia. 2008	513
■ Cadro 11.6	Folgas de ámbito provincial desenvolvidas no ano 2008, segundo o motivo ou a causa da convocatoria. Galicia 2008	513
■ Cadro 11.7	Evolución das folgas provinciais. Galicia. 1999 - 2008	514
■ Cadro 11.8	Repercusión das folgas. Traballadores participantes e xornadas non traballadas. Por criterio de repercusión por provincia. Galicia. 2008	514
■ Cadro 11.9	Conciliacións colectivas. Galicia.....	515
■ Cadro 11.10	Expedientes tramitados na Dirección Xeral de Relacións Laborais, segundo resolución e asunto. Ano 2008	516

Capítulo 12

■ Cadro 11.11	Conciliacións colectivas terminadas, segundo resolución e motivo ou asunto. Ámbito territorial provincial e da Comunidade Autónoma de Galicia no ano 2008. A Coruña	516
■ Cadro 11.12a	Expedientes tramitados na provincia da Coruña (Unidades conciliadoras da Coruña, Ferrol e Santiago).....	517
■ Cadro 11.12b	Expedientes tramitados na provincia de Lugo.....	517
■ Cadro 11.12c	Expedientes tramitados na provincia de Ourense	518
■ Cadro 11.12d	Expedientes tramitados na provincia de Pontevedra (Unidades conciliadoras de Pontevedra e Vigo)	518
■ Cadro 11.13	Conciliacións individuais, segundo motivación e tipo de resolución. Ámbito territorial provincial e total da Comunidade Autónoma de Galicia. Ano 2008.	519
■ Cadro 11.14a	Conciliacións individuais rematadas, segundo a motivación e por rama de actividade económica (CNAE 93), con distribución do ámbito territorial provincial e da Comunidade Autónoma de Galicia. Ano 2008. A Coruña	520
■ Cadro 11.14b	Conciliacións individuais rematadas, segundo a motivación e por rama de actividade económica (CNAE 93), con distribución do ámbito territorial provincial e da Comunidade Autónoma de Galicia. Ano 2008. Lugo.....	521
■ Cadro 11.14c	Conciliacións individuais rematadas, segundo a motivación e por rama de actividade económica (CNAE 93), con distribución do ámbito territorial provincial e da Comunidade Autónoma de Galicia. Ano 2008. Ourense	522
■ Cadro 11.14d	Conciliacións individuais rematadas, segundo a motivación e por rama de actividade económica (CNAE 93), con distribución do ámbito territorial provincial e da Comunidade Autónoma de Galicia. Ano 2008. Pontevedra	523
■ Cadro 11.14e	Conciliacións individuais rematadas, segundo a motivación e por rama de actividade económica (CNAE 93), con distribución do ámbito territorial provincial e da Comunidade Autónoma de Galicia. Ano 2008. Galicia	524
■ Cadro 11.15	Asuntos resoltos segundo materia obxecto da demanda. Por comunidade autónoma e provincia. 2007-2008	525
■ Cadro 11.15.2	Asuntos resoltos segundo materia obxecto da demanda. Por comunidade autónoma e provincia. 2008	527
■ Cadro 11.16	Efectivos laborais, por comunidade autónoma	528
■ Cadro 11.17	Asuntos resoltos en materia de despedimentos, segundo clase de resolución, por comunidade autónoma e provincia. 2007-2008	529
■ Cadro 11.18a	Movemento de asuntos. Ano 2008	531
■ Cadro 11.18b	Recurso de Casación. Unificación de Doutrina. Ano 2008	532
■ Cadro 11.19	Recursos dictados en Recursos de Suplicación. Según materias. Iº Trimestre de 2008	532
■ Cadro 11.20	AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. (1.06.1992 - 31.12.2008)	534
■ Cadro 11.21	AGA. Total expedientes. 2008	535
■ Cadro 11.22	AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. 2008	535
■ Cadro 11.23	AGA. Resultado dos expedientes. Distribución territorial. 2008	536
■ Cadro 11.24	AGA. Expedientes por sectores económicos e traballadores afectados. 2005	536
■ Cadro 11.25	Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia de Ourense. Ano 2008.	537
■ Cadro 11.26	Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia de Pontevedra. Ano 2008.....	538
■ Cadro 11.27	Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia de Lugo. Ano 2008....	539
■ Cadro 11.28	Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Provincia da Coruña. Ano 2008.....	539
■ Cadro 11.29	Inspección de Traballo e Seguridade Social. Actuacións. Galicia. Ano 2008	540

A regulación de emprego e o Fondo de Garantía Salarial

■ Cadro 12.1	Traballadores afectados en expedientes autorizados, según efecto do expediente. Galicia 2008	542
■ Cadro 12.2	Regulación de emprego. Expedientes resoltos. Galicia 2008.....	542
■ Cadro 12.3	Expedientes de regulación de emprego resoltos segundo a medida autorizada. Galicia 2008	543

Cadro 12.4	Expedientes autorizados e traballadores afectados, con indicación da medida autorizada - redución de xornada, rescisión e suspensión - e segundo a causa alegada no expediente. Galicia. 2008.....	544
■ Cadro 12.5	Expedientes de regulación de emprego autorizados e traballadores afectados, segundo o ámbito territorial provincial, a rama de actividade económica e os totais na Comunidade Autónoma de Galicia . Ano 2008.....	546
■ Cadro 12.6	Evolución expedientes segundo medida e provincias. Galicia 2005-2008.....	547
■ Cadro 12.7	Evolución dos expedientes de e traballadores/as afectados/as	548
■ Cadro 12.8	Importe das prestacións acordadas, por comunidade autónoma e provincia. 2008.....	551
■ Cadro 12.9	Empresas afectadas e traballadores beneficiarios, segundo causa da prestación, por comunidade autónoma e provincia. 2008.....	552
■ Cadro 12.10	Importe das prestacións acordadas segundo causa, por comunidade autónoma e provincia. 2008.....	553
■ Cadro 12.11	Importe das prestacións acordadas por insolvencia, por comunidade autónoma e provincia. 2008	555
■ Cadro 12.12	Importe das prestacións acordadas por regulación, por comunidade autónoma e provincia. 2008	556

Capítulo 13 **Protección social**

■ Cadro 13.1	Evolución das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por provincias. Galicia/España. 1985/1990/1998-2008	563
■ Cadro 13.2	Relación de activos/pasivos na Seguridade Social. Galicia/España. 1985/1990/1998-2008	565
■ Cadro 13.3	Altas iniciais de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1992/ 2003-2008.....	567
■ Cadro 13.4	Baixas de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1992/ 2003-2008	568
■ Cadro 13.5	Pensións do Sistema de Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1990/ 2000/2005-2008	569
■ Cadro 13.6	Evolución do importe medio das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1985/1989/2000-2008	569
■ Cadro 13.7	Pensións en vigor por tramos de contía 2008	570
■ Cadro 13.8	Pensións con complemento a mínimo. Galicia a decembro de 2008	571
■ Cadro 13.9	Porcentaxe de pensións con complemento a mínimos por comunidades autónomas. 2007/2008.....	572
■ Cadro 13.10	Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por provincias. Galicia 2000-2008.....	573
■ Cadro 13.11	Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por comunidades autónomas. 1990/1995/2004-2008.....	574
■ Cadro 13.12	Recadación de cotas da Seguridade Social. Por réximes e provincias. Galicia. 2001-2008	577
■ Cadro 13.13	Pagos por prestacións da Seguridade Social. Por provincias. Galicia. 2004-2008	578
■ Cadro 13.14	Pagos por prestacións da Seguridade Social. Por réximes. Galicia. 2006 -2008	579
■ Cadro 13.15	Pensións de xubilación. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2008.....	582
■ Cadro 13.16	Pensións de invalidez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2008	584
■ Cadro 13.17	Pensións de incapacidade permanente en vigor segundo grao de incapacidade. Por provincias. Galicia/España. 1998-2008	586
■ Cadro 13.18	Pensións de viuvez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1998-2008	588
■ Cadro 13.19	Pensións de orfandade. Por provincias. Galicia/España. 1990/1998-2008	590
■ Cadro 13.20	Pensións a favor de familiares. Por provincias. Galicia/España. 1990/1998-2008	591
■ Cadro 13.21	Procesos de Incapacidade Temporal 2007 / 2008. Galicia	593
■ Cadro 13.22	Importe anual de prestacións por incapacidade temporal. Galicia. 1999 -2008	593
■ Cadro 13.23	Subsidios de maternidade en vigor a 31.12.2008. Galicia.....	594
■ Cadro 13.24	Importe anual de prestacións por maternidade. Galicia. 1999 -2008	594
■ Cadro 13.25	Beneficiarios/as da Prestación por Desemprego. Galicia/ España. 1993/2002-2008.....	596
■ Cadro 13.26	Pensións do Fondo de Asistencia Social. Por provincias. Galicia/España. 1990/2004-2008	597
■ Cadro 13.27	Beneficiarios das prestacións da LISMI. Por provincias. Galicia/España. 1991/2003-2008	599

■ Cadro 13.28	Pensións non contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1994/2005-2008	600
■ Cadro 13.29	Pensións non contributivas da Seguridade Social. Por comunidade autónomas. 1997/2003-2008	601
■ Cadro 13.30	Beneficiarios da Renda de Integración Social (RISGA). Por provincias. Galicia. 1992-2008	602
■ Cadro 13.31	Conxunto das prestacións periódicas de carácter asistencial. Por provincias. Galicia. 1992/2003-2008	603

Capítulo 14 Eleccións sindicais

■ Cadro 14.1	Avisos previos, actas depositadas e actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2005 ao 31 de decembro de 2008. Por provincias. Galicia	606
■ Cadro 14.2	Avisos previos, actas depositadas, actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2008 ao 31 de decembro de 2008. Por provincias. Galicia. 2008.....	606
■ Cadro 14.3	Características dos votos emitidos, no período comprendido dende o 1 de xaneiro de 2005 ao 31 de decembro de 2008	606
■ Cadro 14.4	Representantes elixidos segundo as actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2005 ao 31 de decembro de 2008. Por provincias. Galicia	607
■ Cadro 14.5	Representantes elixidos segundo as actas rexistradas e porcentaxe dos representantes elixidos, desde o 1 de xaneiro de 2008 ao 31 de decembro de 2008. Por provincias. Galicia	607
■ Cadro 14.6	Desglose dos resultados electorais acadados polos sindicatos máis representativos no período do 1.1.2005 ao 31.12.2008. Por provincias. Galicia	607
■ Cadro 14.7	Desglose dos resultados electorais acadados polos sindicatos máis representativos no ano 2008. Por provincias. Galicia.....	608
■ Cadro 14.8	Comparativa, a nivel provincial, dos representantes elixidos entre o período actual e o período anterior: Galicia CENTRAIS SINDICAIS	608
■ Cadro 14.9	Representantes elixidos entre 1.1.2005 e 31.12.2008. Galicia	609
■ Cadro 14.9a	Representantes elixidos entre 1.1.2005 e 31.12.2008. Por provincias. A Coruña	610
■ Cadro 14.9b	Representantes elixidos entre 1.1.2005 e 31.12.2008. Por provincias. Lugo	611
■ Cadro 14.9c	Representantes elixidos entre 1.1.2005 e 31.12.2008. Por provincias. Ourense	612
■ Cadro 14.9d	Representantes elegidos entre 1.1.2005 e 31.12.2008. Por provincias. Pontevedra	613
■ Cadro 14.10	Participación electoral entre 1.1.2005 e 31.12.08. Por provincias. Galicia.....	614
■ Cadro 14.11	Participación electoral, desde o 1 de xaneiro de 2008 ao 31 de decembro de 2008. Por provincias. Galicia	614
■ Cadro 14.12	Impugnacións electorales e laudos. Por provincias. Galicia 2008	614

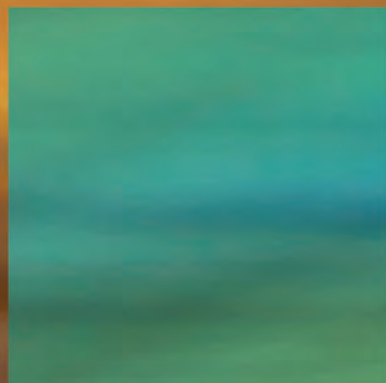
Anexo

Emprego e investimento público

■ Cadro A.1	Investimentos reais (capítulo VI dos Orzamentos Xerais do Estado). Galicia. 2008	615
■ Cadro A.2	Transferencias de capital (capítulo VII dos Orzamentos Xerais do Estado). Galicia. 2008	616
■ Cadro A.3	Transferencias de capital (capítulo VII dos Orzamentos Xerais do Estado). Galicia. 2008	616
■ Cadro A.4	Cadro de persoal da Administración do Estado. Por grupos. Galicia. 2008	617
■ Cadro A.5	Cadro de persoal da Administración do Estado. Por provincias. Galicia. 2008.....	617
■ Cadro A.6	Orzamentos iniciais dos capítulos VI e VII dos Orzamentos Xerais da C.A. de Galicia. 2008	618
■ Cadro A.7	Cadro de persoal da Administración Xeral e da Xunta de Galicia. 1998-2008	619
■ Cadro A.7a	Cadro de persoal funcionario da Xunta de Galicia. Por grupos. 2005 -2008.....	619
■ Cadro A.7b	Cadro de persoal laboral fixo da Xunta de Galicia. Por grupos. 2003-2008	620
■ Cadro A.7c	Cadro de persoal da Xunta de Galicia, segundo a súa relación de servizos. 2008.....	620
■ Cadro A.7d	Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por zona xeográfica e grupos.(Administración xeral e especial). 2008	620
■ Cadro A.7e	Persoal funcionario e laboral fixo da Administración da C.A. Galega. Por sexo e idade. Galicia. 2008.....	621
■ Cadro A.8	Cadro de persoal de universidades. Por categoría de persoal. Galicia. 2007/2008	621
■ Cadro A.9	Parlamento de Galicia. Cadro de persoal. 1998-2008	622
■ Cadro A.10	Consello Consultivo de Galicia.Cadro de persoal. 1998 -2008	623

■ Cadro A.10a	Entidades públicas. Cadro de persoal. 2003-2008.....	623
■ Cadro A.10b	Sociedades mercantís. Cadro de persoal. 2004-2008	624
■ Cadro A.11	Cadros de persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia. 1996/2000/2004-2008	624
■ Cadro A.12	Cadro de persoal da Administración Local. Galicia. 2003-2008	625
■ Cadro A.12a	Investimentos (Cap.VI e VII) das deputacións provinciais. Galicia. 2005-2008	625
■ Cadro A.13	Persoal e investimentos da Entidade Pública Empresarial Administrador de Infraestruturas Ferroviarias (ADIF)	625
■ Cadro A.14	Persoal do Consorcio de Compensación de Seguros	626
■ Cadro A.15	Persoal e investimentos do Consorcio Zona Franca de Vigo. Efectivos de persoal	626
■ Cadro A.16	Efectivos de persoal.....	627
■ Cadro A.17	Persoal e investimentos de Paradores de Turismo, SA. Efectivos de persoal	627
■ Cadro A.18	Persoal e investimentos de RENFE operadora. Efectivos de persoal.....	628
■ Cadro A.19	Persoal e investimentos do grupo RTVE. Efectivos de persoal	628
■ Cadro A.20	Investimentos da Entidade Pública Empresarial do Solo (SEPES). 2003-2007	629
■ Cadro A.21	Efectivos de persoal (a 31 de decembro 2008).....	629

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE TRABALLO
E BENESTAR

XACOBEO 2010
Galicia

**CONSELLO GALEGO
DE RELACIÓNS LABORAIS**